NJË KLASIK I PËRJETSHËM I LETËRSISË BOTËRORE

I FUNDIT I MOHIKANËVE

James Fenimore Cooper

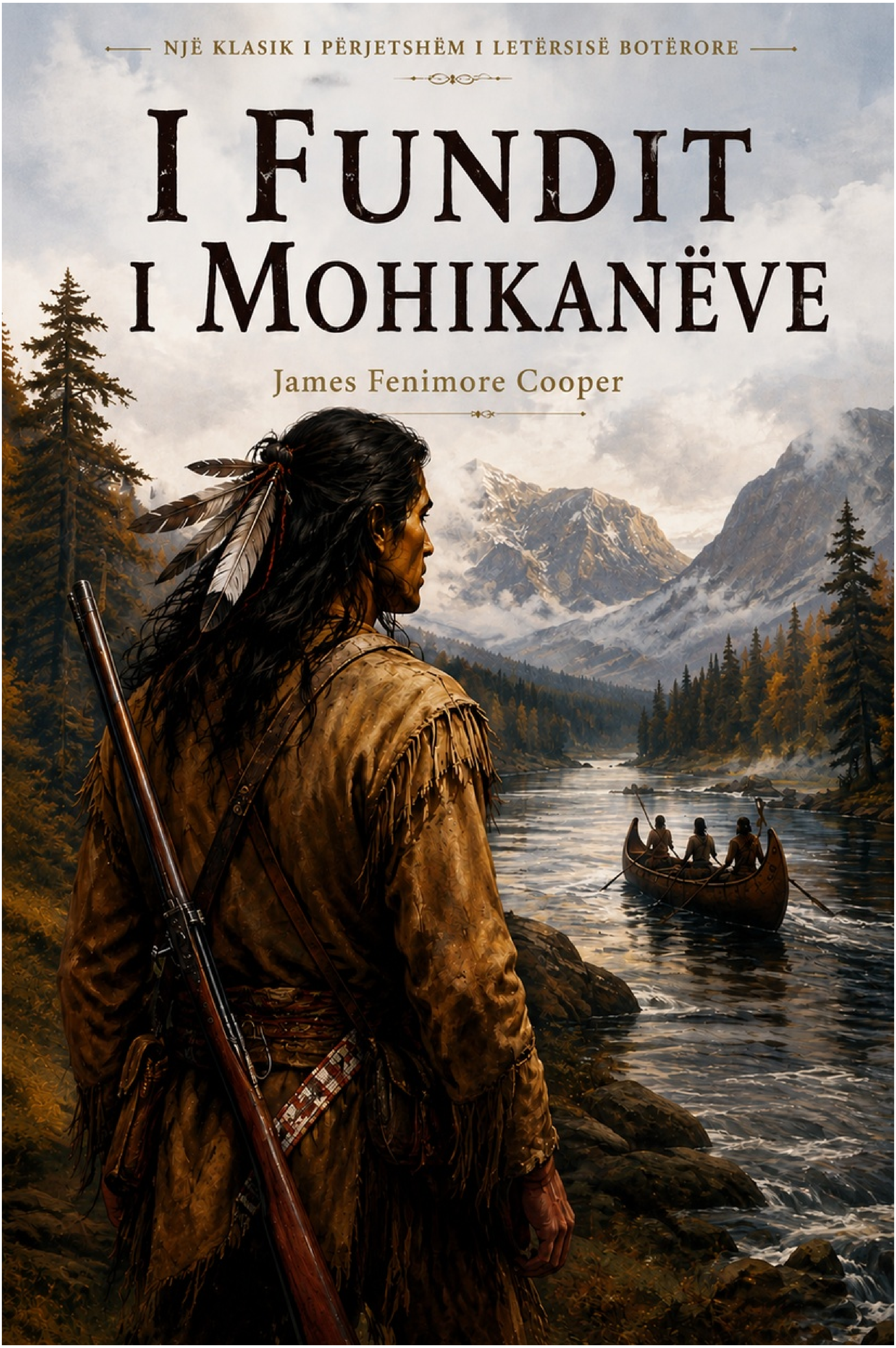

I FUNDIT I MOHIKANËVE

James Fenimore Cooper

PARATHËNIE

"Mohikani i fundit" (The Last of the Mohicans), i shkruar nga autori i shquar amerikan James Fenimore Cooper, është një nga kryeveprat e letërsisë botërore që pasqyron me vërtetësi dhe dramacitet periudhën e historisë së Amerikës Veriore gjatë shekullit të XVIII.

Ky roman historik na zhvendos në vitin 1757, gjatë Luftës Shtatëvjeçare midis Francës dhe Britanisë së Madhe për kontrollin e territoreve të reja.Në qendër të kësaj historie epike nuk është vetëm konflikti ushtarak, por mbi të gjitha tragjedia e popujve indigjenë amerikanë. Përmes personazheve të paharrueshëm si gjahtari Natty Bumppo (i njohur si Syshqiponja) dhe miqtë e tij indianë, Çingaçguku dhe i biri, Unkasi, Cooper ndërton një rrëfim plot aventura, besnikëri, rreziqe dhe sakrificë.

Titulli i librit mbart një simbolikë të fuqishme melankolike. Ai paralajmëron zhdukjen e pashmangshme të një kulture të lashtë dhe të lavdishme përballë rrezikut të kolonizimit. Përtej aksionit dhe intrigave, romani mbetet një testament prekës për dinjitetin njerëzor, miqësinë e pastër midis racave të ndryshme dhe humbjen e pakthyeshme të botës së egër e të lirë. Ky libër vazhdon të mrekullojë lexuesit e çdo brezi me përshkrimet e gjalla të natyrës dhe mesazhet e tij universale.

PËRMBAJTJA

Parathënie 3
Kapitulli 1 5
Kapitulli 2 14
Kapitulli 3 22
Kapitulli 4 30
Kapitulli 5 38
Kapitulli 6 50
Kapitulli 7 62
Kapitulli 8 117
Kapitulli 9 141
Kapitulli 10 151
Kapitulli 11 161
Kapitulli 12 173
Kapitulli 13 188
Kapitulli 14 200
Kapitulli 15 213
Kapitulli 16 224
Kapitulli 17 235
Kapitulli 18 250
Kapitulli 19 261
Kapitulli 20 272
Kapitulli 21 284
Kapitulli 22 295
Kapitulli 23 307
Kapitulli 24 324
Kapitulli 25 335
Kapitulli 26 348
Kapitulli 27 351
Kapitulli 28 372
Kapitulli 29 379
Kapitulli 30 402
Kapitulli 31 413
Kapitulli 32 421
Kapitulli 33 436

KAPITULLI 1

"Veshi im është i hapur dhe zemra ime e përgatitur;
për humbjen më të madhe tokësore që mund të më zbulosh.
Thuajmë, a e kam humbur mbretërinë time?"

— Shekspiri.

Një veçori e veçantë e luftërave koloniale në Amerikën e Veriut ishte se mundimet dhe rreziqet e viseve të egra duhej të përballoheshin përpara se ushtritë kundërshtare të mund të takoheshin. Një kufi i gjerë pyjesh, që dukej pothuajse i pakalueshëm, ndante zotërimet e provincave armiqësore të Francës dhe Anglisë. Kolonisti i fortë dhe evropiani i stërvitur që luftonte përkrah tij, shpesh kalonin muaj të tërë duke u përleshur me rrjedhat e rrëmbyeshme të lumenjve, ose duke çarë kalimet e ashpra malore, në kërkim të një rasti për të treguar guximin e tyre në një ndeshje më të mirëfilltë luftarake. Por, duke imituar durimin dhe vetëpërmbajtjen e luftëtarëve vendas të sprovuar, ata mësuan të kapërcenin çdo vështirësi; dhe dukej sikur, me kalimin e kohës, nuk kishte asnjë skutë pylli aq të errët, asnjë vend të fshehtë aq të bukur, sa të mund të kërkonte përjashtim nga ndërhyrjet e atyre që kishin vënë peng gjakun e tyre për të shuar hakmarrjen, ose për të mbështetur politikën e ftohtë e egoiste të monarkëve të largët të Evropës.

Ndoshta asnjë krahinë, në gjithë shtrirjen e gjerë të kufijve të ndërmjetëm, nuk mund të japë një pamje më të gjallë të mizorisë dhe egërsisë së luftës së ashpër të atyre kohëve, sesa vendi që shtrihet midis burimeve të sipërme të Hudsonit dhe liqeneve përreth.

Lehtësitë që natyra kishte ofruar aty për marshimin e luftëtarëve ishin tepër të dukshme për t'u shpërfillur. Sipërfaqja e zgjatur e Champlain-it shtrihej nga kufijtë e Kanadasë, thellë brenda kufijve të provincës fqinje të Nju Jorkut, duke formuar një kalim natyror përgjatë gjysmës së rrugës që francezët ishin të detyruar të zotëronin për të goditur armiqtë e tyre. Pranë skajit të tij jugor, ai merrte ujërat e një liqeni tjetër, aq të kthjellëta sa misionarët jezuitë i kishin zgjedhur posaçërisht për të kryer pastrimin simbolik të pagëzimit dhe për t'i dhënë titullin liqeni "du Saint Sacrement". Anglezët, më pak të zellshëm, menduan se po u bënin nder të mjaftueshëm burimeve të tij të panjollë, kur i dhanë emrin e princit të tyre sundues, të dytit të shtëpisë së Hanoverit. Të dy palët, kështu, u bashkuan për t'u rrëmbyer zotëruesve të pashkolluar të pamjeve të tij pyjore të drejtën e lindur për të përjetësuar emrin e tij të parë, “Horikan”.

Duke gjarpëruar mes ishujsh të panumërt dhe i mbërthyer ndër male, “liqeni i shenjtë” zgjatej edhe një duzinë lega më tej drejt jugut. Aty ku rrafshnalta e lartë i vinte pengesë kalimit të mëtejshëm të ujit, fillonte një bartje tokësore po aq miljesh, e cila e çonte aventurierin në brigjet e Hudsonit, në një pikë ku, me pengesat e zakonshme të rrjedhave të rrëmbyeshme, ose të “rifts”, siç quheshin atëherë në gjuhën e vendit, lumi bëhej i lundrueshëm deri në baticë.

Ndërsa, në ndjekje të planeve të tyre të guximshme për trazira, sipërmarrja e palodhur e francezëve guxonte madje të provonte grykat e largëta e të vështira të Alleghany-ve, mund të përfytyrohet lehtë se mprehtësia e tyre e njohur nuk do t’i anashkalonte përparësitë natyrore të krahinës që sapo përshkruam. Ajo u bë, në kuptimin më të plotë, arena e përgjakshme ku u zhvilluan shumica e betejave për sundimin e kolonive. Fortesa u ngritën në pika të ndryshme që komandonin lehtësitë e rrugës; ato u morën e u rimorën, u rrafshuan e u rindërtuan, sipas fatit që ulej mbi flamujt kundërshtarë. Ndërsa bujku tërhiqej nga kalimet e rrezikshme, brenda kufijve më të sigurt të vendbanimeve më të vjetra, ushtri më të mëdha se ato që shpesh kishin vendosur fatin e skeptrave të vendeve amë shiheshin të varroseshin në këto pyje, prej nga rrallë ktheheshin, veçse në grupe skeletore, të dërrmuara nga mundimet ose të përulura nga humbja. Edhe pse artet e paqes ishin të panjohura në këtë rajon fatal, pyjet e tij ishin plot jetë njerëzish; hijet dhe luginat e tij kumbonin nga tingujt e muzikës luftarake, dhe jehonat e maleve të tij kthenin mbrapsht të qeshurën, ose përsërisnin britmën e shkujdesur të shumë të rinjve trima e të pamatur, teksa nxitonin përmes tyre, në mesditën e shpirtit të tyre, për të rënë në gjumin e gjatë të harresës.

Ishte në këtë skenë përleshjeje dhe gjakderdhjeje që ndodhën ngjarjet të cilat do të përpiqemi t’i tregojmë, gjatë vitit të tretë të luftës së fundit që Anglia dhe Franca zhvilluan për zotërimin e një vendi që asnjëra prej tyre nuk ishte e destinuar ta mbante.

Paaftësia e udhëheqësve të saj ushtarakë jashtë vendit dhe mungesa fatale e energjisë në këshillat e saj në atdhe, e kishin ulur karakterin e Britanisë së Madhe nga lartësia krenare ku e kishin vendosur talentet dhe sipërmarrja e luftëtarëve dhe burrave të saj të mëparshëm të shtetit. Ajo nuk frikësonte më armiqtë e saj, dhe shërbëtorët e saj po humbnin me shpejtësi besimin që buron nga respekti për veten. Në këtë poshtërim të hidhur, kolonistët, ndonëse të pafajshëm për paaftësinë e saj dhe tepër të përulur për të qenë vegla të gabimeve të saj, ishin megjithatë pjesëmarrës të natyrshëm në pasojat e saj.

Ata kishin parë së fundmi një ushtri të zgjedhur nga ai vend që, duke e nderuar si nënë, e kishin besuar verbërisht të pamposhtur; një ushtri të udhëhequr nga një prijës i zgjedhur mes një turme luftëtarësh të stërvitur për dhuntitë e tij të rralla ushtarake, të shpartallohej turpshëm nga një grusht francezësh dhe indianësh, dhe të shpëtonte nga asgjësimi vetëm prej gjakftohtësisë dhe shpirtit të një djaloshi nga Virxhinia, fama e pjekur e të cilit që atëherë është përhapur, me ndikimin e qëndrueshëm të së vërtetës morale, deri në skajet më të largëta të botës së krishterë. Një kufi i gjerë ishte lënë i zbuluar nga kjo fatkeqësi e papritur, dhe të këqijave më të prekshme u paraprinë një mijë rreziqe të trilluara e të imagjinuara. Kolonistët e alarmuar besonin se britmat e egërsirave përziheshin me çdo puhizë të çrregullt ere që dilte nga pyjet e pafundme të perëndimit. Karakteri i tmerrshëm i armiqve të tyre të pamëshirshëm i shtonte pa masë tmerret e natyrshme të luftës. Masakra të panumërta të kohëve të fundit ishin ende të gjalla në kujtesën e tyre; dhe nuk kishte vesh në provinca aq të shurdhër sa të mos kishte pirë me lakmi rrëfimin e ndonjë historie të frikshme vrasjeje në mesnatë, ku vendasit e pyjeve ishin aktorët kryesorë e barbarë. Ndërsa udhëtari besëplotë e i trazuar tregonte rreziqet e viseve të egra, gjaku i të ndrojturve mpiksej nga tmerri, dhe nënat hidhnin vështrime të shqetësuara edhe mbi fëmijët që flinin brenda sigurisë së qyteteve më të mëdha. Me një fjalë, ndikimi zmadhues i frikës nisi të shpërfillte llogaritë e arsyes dhe t'i kthente ata që duhej të kujtonin burrërinë e tyre në skllevër të pasioneve më të ulëta. Edhe zemrat më të sigurta e më të forta filluan të mendonin se përfundimi i përleshjes po bëhej i dyshimtë; dhe ajo klasë e mjerë njerëzish po shtohej nga ora në orë, të cilët mendonin se shihnin që të gjitha zotërimet e kurorës angleze në Amerikë do të nënshtroheshin nga armiqtë e tyre të krishterë, ose do të shkretoheshin nga sulmet e aleatëve të tyre të pamëshirshëm.

Kur, pra, në fortesën që mbulonte skajin jugor të bartjes tokësore midis Hudsonit dhe liqeneve, u mor lajmi se Montcalm ishte parë duke u ngjitur përgjatë Champlain-it me një ushtri "të shumtë sa gjethet në pemë", vërtetësia e tij u pranua më tepër me ngurrimin frikacak të drojës sesa me gëzimin e rreptë që duhet të ndiejë një luftëtar kur gjen armikun brenda rrezes së goditjes së vet. Lajmin e kishte sjellë, drejt rënies së një dite mesi vere, një lajmëtar indian, i cili sillte gjithashtu një kërkesë urgjente nga Munro, komandanti i një fortese në bregun e "liqenit të shenjtë", për një përforcim të shpejtë e të fuqishëm. Është përmendur tashmë se largësia midis këtyre dy posteve ishte më pak se pesë lega. Shtegu i ashpër, që fillimisht formonte vijën e tyre të komunikimit, ishte zgjeruar për kalimin e qerreve; kështu që largësia që biri i pyllit e kishte përshkuar për dy orë, mund të përshkohej lehtësisht nga një njësi trupash, me bagazhet e tyre të domosdoshme, midis lindjes dhe perëndimit të një dielli vere. Shërbëtorët besnikë të kurorës britanike i kishin dhënë njërës prej këtyre strehave pyjore emrin Uilliam Henri, dhe tjetrës emrin Fort Eduard, duke i quajtur secilën sipas një princi të dashur të familjes sunduese. Skoci veterani që sapo u përmend mbante të parën, me një regjiment trupash të rregullta dhe disa provinciale; një forcë, në të vërtetë, shumë më e vogël nga sa duhej për t'i bërë ballë fuqisë së frikshme që Montcalm po sillte deri në këmbët e ledheve të tij prej dheu. Në të dytën, megjithatë, ndodhej gjenerali Webb, që komandonte ushtritë e mbretit në provincat veriore, me një trupë prej më shumë se pesë mijë njerëzish. Duke bashkuar repartet e ndryshme të komandës së tij, ky oficer mund të kishte rreshtuar gati dyfishin e atij numri luftëtarësh kundër francezit sipërmarrës, i cili kishte guxuar të largohej aq shumë nga përforcimet e veta, me një ushtri vetëm pak më të madhe në numër.

Por, nën ndikimin e fatit të tyre të rënë, si oficerët ashtu edhe ushtarët dukeshin më të prirur të prisnin afrimin e kundërshtarëve të tyre të frikshëm brenda fortifikimeve, sesa t'i kundërviheshin përparimit të marshimit të tyre, duke ndjekur shembullin e suksesshëm të francezëve në Fort du Quesne dhe duke goditur që në afrimin e armikut.

Pasi habia e parë e lajmit u fashit disi, në kampin e fortifikuar, që shtrihej përgjatë buzës së Hudsonit dhe formonte një varg parapritash për trupin e vetë fortesës, u përhap një thashethem se një repart i zgjedhur prej pesëmbëdhjetëqind burrash do të nisej në agim për Uilliam Henri-n, postin në skajin verior të bartjes tokësore. Ajo që në fillim ishte vetëm thashethem, shpejt u bë siguri, pasi urdhrat kaluan nga shtabi i komandantit të përgjithshëm te korpuset e ndryshme që ai kishte zgjedhur për këtë shërbim, që të përgatiteshin për nisjen e shpejtë. Çdo dyshim mbi qëllimin e Webb-it u zhduk, dhe pasuan një ose dy orë hapash të nxituar e fytyrash të shqetësuara. Fillestari në artin ushtarak fluturonte nga një pikë në tjetrën, duke i vonuar përgatitjet e veta nga tepria e zellit të dhunshëm e disi të çrregullt; ndërsa veterani më i sprovuar i bënte rregullimet me një qetësi që përbuzte çdo pamje nxitimi, megjithëse tiparet e tij të përmbajtura dhe syri i ankthshëm tregonin mjaftueshëm se nuk kishte ndonjë shije të madhe profesionale për atë luftë ende të paprovuar e të frikshme të viseve të egra. Më në fund, dielli perëndoi në një vërshim lavdie pas kodrave të largëta perëndimore, dhe ndërsa errësira hodhi velin e saj rreth vendit të veçuar, tingujt e përgatitjeve u pakësuan; drita e fundit u shua më në fund nga kasollja prej trungjesh e ndonjë oficeri; pemët hodhën hijet e tyre më të thella mbi ledhet dhe rrjedhën që rrëzëllinte, dhe një heshtje shpejt pushtoi kampin, po aq e thellë sa ajo që mbretëronte në pyllin e madh nga i cili ishte rrethuar.

Sipas urdhrave të natës së mëparshme, gjumi i rëndë i ushtrisë u prish nga rrotullimi i daulleve lajmëruese, jehonat trokitëse të të cilave u dëgjuan të dilnin, në ajrin e lagësht të mëngjesit, nga çdo hapësirë e pyllit, pikërisht kur dita nisi të vizatonte konturet e ashpra të disa pishave të larta aty pranë mbi ndriçimin që po hapej në një qiell lindor të butë e pa re. Në një çast, i gjithë kampi u vu në lëvizje; edhe ushtari më i thjeshtë u ngrit nga shtrati i tij i varfër për të parë nisjen e shokëve dhe për të marrë pjesë në gjallërinë e ngjarjet e asaj ore. Rreshtimi i thjeshtë i trupës së zgjedhur u përfundua shpejt. Ndërsa ushtarët e rregullt dhe mercenarët e stërvitur të mbretit marshonin me kryelartësi në të djathtë të vijës, kolonistët më pak pretendues zunë vendin e tyre më të përulur në të majtë, me një bindje që praktika e gjatë ua kishte bërë të lehtë. Zbuluesit u nisën; roja të forta paraprinë dhe ndoqën qerret e rënda që mbanin bagazhet; dhe përpara se drita gri e mëngjesit të zbutet nga rrezet e diellit, trupi kryesor i luftëtarëve u kthye në kolonë dhe la kampin me një shfaqje të lartë qëndrimi ushtarak, e cila shërbeu për të mbytur shqetësimet e përgjumura të shumë fillestarëve që tani po bënin provën e parë në armë. Për sa kohë mbetën në sytë e shokëve të tyre admirues, u ruajt po ajo pamje krenare dhe rreshtim i rregullt, derisa tingujt e fyellave u dobësuan me largësinë dhe pylli, më në fund, dukej sikur përpiu masën e gjallë që kishte hyrë ngadalë në gjirin e tij.

Tingujt më të thellë të kolonës që largohej e bëhej e padukshme kishin pushuar së ardhuri me erën te dëgjuesit, dhe endacaku i fundit kishte humbur tashmë nga sytë duke i ndjekur; por ende mbeteshin shenjat e një nisjeje tjetër përpara një kasolleje prej trungjesh, të pazakontë për nga madhësia dhe pajisjet, përpara së cilës bënin roje ata rojtarë që dihej se ruanin personin e gjeneralit anglez. Në këtë vend ishin mbledhur rreth gjashtë kuaj, të pajisur në një mënyrë që tregonte se të paktën dy prej tyre ishin caktuar të mbanin gra, të një rangu që nuk ishte e zakonshme të takohej kaq larg në vise të egra. Një i tretë mbante pajimet dhe armët e një oficeri të shtabit; ndërsa të tjerët, nga thjeshtësia e mbulesave dhe nga çantat e udhëtimit me të cilat ishin ngarkuar, dukeshin qartë të përshtatur për të mbajtur po aq shërbëtorë, të cilët, me sa dukej, tashmë prisnin dëshirën e atyre që u shërbenin. Në një largësi të respektueshme nga kjo pamje e pazakontë ishin mbledhur grupe të ndryshme dembelësh kureshtarë; disa admironin gjakun dhe forcën e kalit ushtarak plot zjarr, ndërsa të tjerë vështronin përgatitjet me habinë e mpirë të kureshtjes së rëndomtë. Megjithatë, ishte një burrë që, me fytyrën dhe veprimet e tij, përbënte një përjashtim të dukshëm nga ata që përbënin këtë klasë të fundit shikuesish, pasi nuk ishte as dembel, as, në dukje, shumë i paditur.

Pamja e këtij njeriu ishte, në shkallën më të lartë, e shëmtuar dhe e pavolitshme, pa qenë në ndonjë mënyrë të veçantë e deformuar. Ai kishte të gjitha kockat dhe nyjet e njerëzve të tjerë, por pa asnjë nga përpjesëtimet e tyre. Kur qëndronte në këmbë, shtati i tij i kalonte të tjerët; kur rrinte ulur, dukej sikur zvogëlohej brenda kufijve të zakonshëm të racës njerëzore. E njëjta kundërthënie në gjymtyrët e tij dukej se përshkonte gjithë trupin. Koka e tij ishte e madhe; shpatullat të ngushta; krahët të gjatë e të varur; ndërsa duart të vogla, në mos delikate. Këmbët dhe kofshët i kishte të holla, gati të tretura, por jashtëzakonisht të gjata; dhe gjunjët do të ishin quajtur të frikshëm, sikur të mos i tejkalonin themelet më të gjera mbi të cilat kjo ndërtesë e rreme e përzierjes së rendeve njerëzore ishte ngritur kaq pahijshëm. Veshja e papërshtatshme dhe pa gjykim e këtij njeriu vetëm sa e bënte më të dukshme ngathtësinë e tij. Një pallto bojëqielli, me funde të shkurtra e të gjera dhe jakë të ulët, i ekspozonte një qafë të gjatë e të hollë, dhe këmbë edhe më të gjata e më të holla, vërejtjeve më të këqija të keqdashësve. Rroba e poshtme ishte prej nankini të verdhë, e ngjitur pas trupit dhe e lidhur te tufat e gjunjëve me nyje të mëdha fjongosh të bardha, mjaft të ndotura nga përdorimi. Çorape pambuku me njolla dhe këpucë, në njërën prej të cilave kishte një thembërz të veshur me metal, plotësonin veshjen e pjesës së poshtme të kësaj figure, asnjë kthesë a kënd i së cilës nuk fshihej, por përkundrazi, shfaqej me kujdes, qoftë nga kotësia, qoftë nga thjeshtësia e pronarit të saj. Nga poshtë kapakut të një xhepi të madh të një jeleku të ndotur prej mëndafshi të stampuar, rëndë të zbukuruar me dantellë argjendi të nxirë, dilte një vegël, e cila, duke u parë në një shoqëri kaq ushtarake, mund të ngatërrohej lehtësisht me ndonjë mjet të dëmshëm e të panjohur lufte. Sado e vogël që ishte, kjo makineri e pazakontë kishte zgjuar kureshtjen e shumicës së evropianëve në kamp, megjithëse disa nga provincialët shiheshin ta mbanin jo vetëm pa frikë, por me njohjen më të plotë. Një kapelë e madhe civile me tri cepa, e ngjashme me ato që klerikët kishin mbajtur gjatë tridhjetë viteve të fundit, e kurorëzonte të tërën, duke i dhënë dinjitet një fytyre mirëdashëse dhe disi të zbrazët, e cila, me sa dukej, kishte nevojë për një ndihmë të tillë artificiale për të mbajtur peshën e ndonjë detyre të lartë e të jashtëzakonshme.

Ndërsa turma e zakonshme qëndronte larg, në respekt të banesës së Webb-it, figura që kemi përshkruar ecte rëndë në mes të shërbëtorëve, duke shprehur lirisht qortimet ose lavdërimet e tij për cilësitë e kuajve, sipas rastit kur ata nuk i pëlqenin ose ia kënaqnin gjykimin.

“Kjo kafshë, do të thosha, mik, nuk është rritur në vend, por vjen nga toka të huaja, ose ndoshta nga vetë ishulli i vogël përtej ujit të kaltër?” tha ai, me një zë po aq të shquar për butësinë dhe ëmbëlsinë e tingujve, sa ç’ishte personi i tij për përpjesëtimet e rralla. “Mund të flas për këto gjëra pa qenë mburravec; sepse kam qenë poshtë në të dyja limanet: në atë që ndodhet në grykëderdhjen e Thames-it dhe që quhet sipas kryeqytetit të Anglisë së Vjetër, dhe në atë që quhet ‘Haven’, me shtesën e fjalës ‘New’; dhe kam parë anije bore e brigantina që mblidhnin tufat e tyre, si mbledhja drejt arkës së Noes, duke u nisur për në ishullin e Xhamajkës, për qëllime shkëmbimi e tregtie me kafshë katërkëmbëshe; por kurrë më parë nuk kam parë një kafshë që të vërtetojë kalin e luftës së Shkrimit të Shenjtë si kjo: ‘Ai gërmon me këmbë në luginë dhe gëzohet në fuqinë e vet; shkon përpara për të takuar njerëzit e armatosur. Ai thotë mes borive: Ha, ha; dhe e nuhat betejën nga larg, bubullimën e kapitenëve dhe britmat.’ Duket sikur gjaku i kalit të Izraelit ka zbritur deri në kohën tonë; apo jo, mik?”

Duke mos marrë asnjë përgjigje ndaj kësaj thirrjeje të jashtëzakonshme, e cila, në të vërtetë, meqenëse u shqiptua me fuqinë e tingujve të plotë e kumbues, meritonte njëfarë vëmendjeje, ai që kishte kënduar kështu gjuhën e Librit të Shenjtë u kthye nga figura e heshtur së cilës i ishte drejtuar pa e ditur dhe gjeti një objekt të ri e më të fuqishëm admirimi në atë që i doli përpara syve. Vështrimi i ra mbi trupin e palëvizshëm, të drejtë e të ngurtë të “lajmëtarit indian”, i cili kishte sjellë në kamp lajmet e padëshiruara të mbrëmjes së mëparshme. Edhe pse ishte në një gjendje qetësie të plotë dhe dukej sikur, me stoicizmin karakteristik, nuk i kushtonte vëmendje gjallërisë dhe rrëmujës përreth, në qetësinë e egërsirit përzihej një ashpërsi e zymtë, e aftë të tërhiqte vëmendjen e syve shumë më të sprovuar se ata që tani e vështronin me habi të pambuluar. Vendasit i mbante si tomahokun, ashtu edhe thikën e fisit të tij; e megjithatë pamja e tij nuk ishte krejtësisht ajo e një luftëtari. Përkundrazi, rreth personit të tij kishte një ajër shpërfilljeje, si ai që mund të vinte nga një mundim i madh e i kohëve të fundit, të cilin ende nuk kishte gjetur kohë ta rregullonte. Ngjyrat e bojës së luftës ishin përzier në një turbullim të errët mbi fytyrën e tij të egër dhe i bënin tiparet zeshkane edhe më të ashpra e më zmbrapsëse sesa sikur arti të kishte synuar një efekt që këtu ishte krijuar nga rastësia. Vetëm syri i tij, që shkëlqente si një yll i zjarrtë mes reve të rënda, mund të shihej në gjendjen e vet të egërsisë së lindur. Për një çast të vetëm, vështrimi i tij kërkues, por i kujdesshëm, u ndesh me shikimin e habitur të tjetrit; pastaj, duke ndryshuar drejtim, pjesërisht me dinakëri e pjesërisht me përbuzje, mbeti i fiksuar sikur të depërtonte ajrin e largët.

Është e pamundur të thuhet se çfarë vërejtjeje të papritur mund të kishte nxjerrë nga burri i bardhë ky komunikim i shkurtër e i heshtur midis dy njerëzve kaq të veçantë, sikur kureshtja e tij e gjallë të mos ishte tërhequr përsëri nga objekte të tjera. Një lëvizje e përgjithshme mes shërbëtorëve dhe një tingull i ulët zërash të butë lajmëruan afrimin e atyre, prania e të cilëve mungonte vetëm për ta vënë karvanin në lëvizje. Admiruesi i thjeshtë i kalit të luftës u tërhoq menjëherë pas te një pelë e ulët, e dobët, me bisht si shkop, që po kulloste pa vetëdije barin e zbehur të kampit aty pranë; ku, duke u mbështetur me një bërryl mbi batanijen që mbulonte njëfarë justifikimi për shalë, u bë shikues i nisjes, ndërsa një mëz po hante qetësisht mëngjesin e tij në anën tjetër të së njëjtës kafshë.

Një djalë i ri, i veshur si oficer, çoi te kuajt e tyre dy gra, të cilat, siç dukej nga veshjet, ishin përgatitur të përballonin lodhjet e një udhëtimi nëpër pyje. Njëra, dhe ajo dukej më e reja, ndonëse të dyja ishin të reja, lejonte të kapeshin herë pas here pamje të fytyrës së saj të ndritshme, flokëve të artë të çelët dhe syve të kaltër e të shkëlqyer, ndërsa, pa qëllim, lejonte ajrin e mëngjesit t’i largonte velin e gjelbër që i zbriste poshtë nga kapela prej kastori. Skuqja që ende qëndronte mbi pishat në qiellin perëndimor nuk ishte më e ndritshme e as më delikate se lulëzimi në faqen e saj; dhe as dita që hapej nuk ishte më gëzuese se buzëqeshja e gjallë që ajo i dhuroi të riut, ndërsa ai e ndihmoi të hipte në shalë. Tjetra, e cila dukej se merrte po aq vëmendje nga oficeri i ri, i fshihte hijeshitë e saj nga vështrimi i ushtarëve me një kujdes që dukej më i përshtatshëm për përvojën e katër a pesë viteve më shumë. Megjithatë, mund të shihej se trupi i saj, ndonëse i formuar me të njëjtat përpjesëtime të përsosura, nga të cilat asnjë hijeshi nuk humbte prej veshjes së udhëtimit që mbante, ishte disi më i plotë dhe më i pjekur se ai i shoqes së saj.

Sapo këto gra u ulën në shalë, shoqëruesi i tyre kërceu lehtë mbi kalin e luftës; atëherë të tre iu përkulën Webb-it, i cili, me mirësjellje, priste ndarjen e tyre në pragun e kasolles së tij, dhe duke kthyer kokat e kuajve, u nisën me një ecje të ngadaltë, të ndjekur nga shpurat e tyre, drejt hyrjes veriore të kampit. Ndërsa përshkuan atë largësi të shkurtër, mes tyre nuk u dëgjua asnjë zë; por një thirrje e lehtë doli nga vajza më e re, kur lajmëtari indian rrëshqiti papritur pranë saj dhe mori udhën përpara tyre përgjatë rrugës ushtarake. Edhe pse kjo lëvizje e beftë dhe tronditëse e indianit nuk nxori asnjë tingull nga tjetra, nga habia edhe veli i saj u lejua të hapej në pala, dhe zbuloi një shprehje të papërshkrueshme mëshire, admirimi dhe tmerri, ndërsa syri i saj i errët ndiqte lëvizjet e lehta të egërsirit. Gërshetat e kësaj zonje ishin të shndritshme e të zeza, si pendët e korbit. Ngjyra e saj nuk ishte kafe, por dukej më tepër e ngarkuar me ngjyrën e gjakut të pasur, që dukej gati të shpërthente kufijtë e vet. E megjithatë nuk kishte as vrazhdësi, as mungesë hijëzimi në një fytyrë që ishte jashtëzakonisht e rregullt dhe dinjitoze, dhe tepër e bukur. Ajo buzëqeshi, si të ndiente mëshirë për harresën e vet të çastit, duke zbuluar me këtë veprim një varg dhëmbësh që do ta turpëronin fildishin më të pastër; pastaj, duke e vendosur sërish velin, uli fytyrën dhe kalëroi në heshtje, si dikush mendimet e të cilit ishin shkëputur nga skena përreth.

KAPITULLI 2

Ndërsa njëra nga qeniet e bukura që ia kemi paraqitur lexuesit kaq kalimthi ishte kështu e humbur në mendime, tjetra e mori veten shpejt nga trembja që i kishte shkaktuar thirrjen dhe, duke qeshur me dobësinë e vet, pyeti të riun që kalëronte pranë saj:

"A janë të shpeshta këto fantazma në pyje, Hejward; apo kjo pamje është një zbavitje e veçantë për nderin tonë? Nëse është kjo e fundit, mirënjohja duhet të na mbyllë gojën; por nëse është e para, atëherë Kora dhe unë do të kemi nevojë të nxjerrim shumë nga ai thesar guximi të trashëguar me të cilin mburremi, madje edhe para se të na duhet të përballemi me të tmerrshmin Montcalm."

"Ai indian atje është një 'vrapues' i ushtrisë; dhe, sipas zakoneve të popullit të tij, mund të quhet hero," u përgjigj oficeri. "Ai ka dalë vullnetar të na udhëheqë drejt liqenit, nëpër një shteg pak të njohur, më shpejt sesa po të ndiqnim lëvizjet e ngadalta të kolonës; dhe, si rrjedhim, më këndshëm."

"Nuk më pëlqen," tha zonjusha, duke u dridhur, pjesërisht nga një frikë e shtirur, por edhe më shumë nga një frikë e vërtetë. "Ti e njeh, Dunkan, përndryshe nuk do t'ia besoje veten kaq lirshëm kujdesit të tij?"

"Thuaj më mirë, Alisë, se nuk do të të besoja ty. Unë e njoh, përndryshe nuk do të kishte besimin tim, dhe aq më pak në këtë çast. Thuhet se është kanadez gjithashtu; e megjithatë ka shërbyer me miqtë tanë, Mohaukët, të cilët, siç e di, janë një nga gjashtë kombet aleate. Ai është sjellë mes nesh, siç kam dëgjuar, nga një rast i çuditshëm ku yt atë kishte lidhje dhe ku ky egërsirë u trajtua me rreptësi — por e kam harruar atë histori të kotë; mjafton që tani ai është miku ynë."

"Nëse ka qenë armik i tim eti, më pëlqen edhe më pak!" thirri vajza, tani vërtet e shqetësuar. "A nuk do t'i flasësh, major Hejward, që të dëgjoj zërin e tij? Sado e marrë të duket, ti më ke dëgjuar shpesh të pohoj besimin tim te tingujt e zërit njerëzor!"

"Do të ishte e kotë; dhe me shumë gjasë do të përgjigjej me ndonjë pasthirrmë. Edhe pse mund ta kuptojë, ai shtiret, si shumica e njerëzve të tij, sikur nuk di anglisht; dhe aq më pak do të denjojë ta flasë tani, kur lufta kërkon ushtrimin më të plotë të dinjitetit të tij. Por ai ndalon; shtegu i fshehtë nga i cili do të udhëtojmë, pa dyshim, është pranë."

Hamendësimi i major Hejwardit doli i vërtetë. Kur arritën në vendin ku qëndronte indiani, duke treguar me dorë drejt kaçubave që kufizonin rrugën ushtarake, u bë i dukshëm një shteg i ngushtë dhe i fshehur, ku, me pak vështirësi, mund të kalonte vetëm një njeri në një kohë.

“Këtu, pra, qenka udha jonë,” tha i riu me zë të ulët. “Mos shfaqni mosbesim, përndryshe mund të ftoni vetë rrezikun që dukeni se i trembeni.”

“Kora, ç’mendon ti?” pyeti vajza e bukur, ende ngurruese. “Nëse udhëtojmë me trupat, edhe pse prania e tyre mund të na duket e bezdisshme, a nuk do të ndiejmë më shumë siguri?”

“Duke qenë pak e mësuar me zakonet e egërsirave, Alisë, ti gabon në përcaktimin e vendit ku qëndron rreziku i vërtetë,” tha Hejwardi. “Nëse armiqtë kanë arritur fare deri te shtegu i bartjes, gjë që nuk është aspak e mundshme, pasi zbuluesit tanë janë jashtë, ata me siguri do të gjenden duke ndjekur skajet e kolonës, aty ku ka më shumë koka për t’u marrë skalpe. Rruga e repartit dihet; ndërsa e jona, që është vendosur brenda kësaj ore, duhet ende të jetë e fshehtë.”

“A duhet të mos i besojmë këtij njeriu vetëm sepse sjelljet e tij nuk janë sjelljet tona dhe sepse lëkura e tij është e errët?” pyeti ftohtë Kora.

Alisa nuk ngurroi më; por, duke i dhënë Narragansett-it të saj një goditje të fortë me kamxhik, ajo ishte e para që shtyu mënjanë degët e holla të shkurreve dhe ndoqi vrapuesin përgjatë shtegut të errët e të ngatërruar. I riu e vështroi folësen e fundit me admirim të hapur, dhe madje lejoi që shoqja e saj më e çelët, ndonëse sigurisht jo më e bukur, të vazhdonte pa shoqërim, ndërsa ai vetë, me kujdes të madh, hapte rrugën për kalimin e asaj që është quajtur Kora. Dukej se shërbëtorët ishin udhëzuar më parë; sepse, në vend që të depërtonin nëpër kaçube, ata ndoqën rrugën e kolonës; një masë që Hejwardi tha se ishte diktuar nga mençuria e udhërrëfyesit të tyre, për të pakësuar gjurmët e udhës së tyre, në rast se egërsirat kanadeze fshiheshin kaq larg përpara ushtrisë së vet.

Për shumë minuta, ngatërrimi i rrugës nuk lejoi më asnjë bisedë; pastaj ata dolën nga brezi i gjerë i shkurreve që rritej përgjatë vijës së rrugës së madhe dhe hynë nën harqet e larta, por të errëta, të pyllit. Këtu përparimi i tyre u pengua më pak, dhe sapo udhërrëfyesi pa se gratë mund t’i mbanin nën kontroll kuajt e tyre, ai vazhdoi përpara me një ritëm midis trokthi dhe ecjeje, me një shpejtësi që i mbante kafshët e sigurta dhe të veçanta mbi të cilat kalëronin në një ecje të shpejtë, por të lehtë. I riu ishte kthyer për t’i folur Korës me sy të errët, kur tingulli i largët i thundrave të kuajve, që përplaseshin mbi rrënjët e rrugës së thyer pas tij, e bëri të ndalte kalin; dhe, ndërsa shoqërueset e tij tërhoqën frerët në të njëjtin çast, i gjithë grupi ndaloi për të marrë vesh shkakun e kësaj ndërprerjeje të papritur.

Pas pak çastesh, një mëz u pa të rrëshqiste si një dre i ri midis trungjeve të drejta të pishave; dhe, në çastin tjetër, u shfaq personi i burrit të ngathët të përshkruar në kapitullin e mëparshëm, me aq shpejtësi sa mund ta nxiste kafshën e tij të dobët të duronte pa kaluar në prishje të hapur. Deri atëherë, ky personazh i kishte shpëtuar vëmendjes së udhëtarëve. Nëse ai kishte fuqinë të ndalte çdo sy të shpërqendruar kur shfaqte madhështinë e lartësisë së tij në këmbë, hiret e tij mbi kalë ishin edhe më të prira të tërhiqnin vëmendje. Pavarësisht nga përdorimi i vazhdueshëm i thembrës së tij të vetme të armatosur mbi brinjët e pelës, ecja më e qëndrueshme që ai mund të vendoste ishte një galop Canterbury me këmbët e pasme, në të cilin këmbët e përparme ndihmonin për çaste të dyshimta, ndonëse zakonisht kënaqeshin të mbanin një trok të shkujdesur. Ndoshta shpejtësia e ndryshimeve nga njëri ritëm te tjetri krijonte një iluzion optik, që mund të zmadhonte fuqitë e kafshës; sepse është e sigurt se Hejwardi, i cili kishte sy të vërtetë për vlerat e një kali, nuk ishte në gjendje, me gjithë zgjuarsinë e tij, të vendoste me çfarë lloj lëvizjeje ndjekësi i tij çante rrugën e përdredhur pas gjurmëve të tij me një këmbëngulje kaq të guximshme.

Zelli dhe lëvizjet e kalorësit nuk ishin më pak të çuditshme se ato të kafshës që kalëronte. Në çdo ndryshim të lëvizjeve të kësaj të fundit, i pari ngrinte trupin e tij të gjatë në yzengji; duke prodhuar kështu, me zgjatjen e tepruar të këmbëve, rritje dhe zvogëlime kaq të papritura të shtatit, sa ngatërronin çdo hamendësim që mund të bëhej për përmasat e tij. Nëse kësaj i shtohet fakti se, si pasojë e përdorimit të njëanshëm të thembrëzës, një anë e pelës dukej se udhëtonte më shpejt se tjetra; dhe se brinja e lënduar tregohej me vendosmëri nga tundjet e pandërprera të një bishti të dendur, atëherë përfundohet tabloja e kalit dhe e njeriut.

Vrenjtja që ishte mbledhur rreth ballit të bukur, të hapur dhe burrëror të Hejwardit u zbut dalëngadalë, dhe buzët e tij u përkulën në një buzëqeshje të lehtë ndërsa vështronte të huajin. Alisa nuk bëri ndonjë përpjekje të madhe për ta përmbajtur të qeshurën; madje edhe syri i errët e mendimtar i Korës u ndriçua nga një humor që, dukej, më shumë zakoni sesa natyra e zonjës së tij e shtypte.

“A kërkoni ndokënd këtu?” pyeti Hejwardi, kur tjetri ishte afruar mjaftueshëm sa të ulte shpejtësinë. “Shpresoj të mos jeni lajmëtar lajmesh të këqija?”

“Pikërisht kështu,” u përgjigj i huaji, duke përdorur me zell kapelën e tij trekëndëshe për të krijuar pak qarkullim në ajrin e rëndë të pyllit dhe duke i lënë dëgjuesit në dyshim se cilës pyetje të të riut po i përgjigjej. Por, pasi e ftohu fytyrën dhe mori frymë, vazhdoi: “Dëgjoj se po udhëtoni drejt Uilliam Henrit; meqë edhe unë po shkoj andej, mendova se shoqëria e mirë do t’u përshtatej dëshirave të të dyja palëve.”

“Duket se paskeni marrë privilegjin e votës vendimtare,” u përgjigj Hejwardi. “Ne jemi tre, ndërsa ju nuk keni këshilluar askënd përveç vetes.”

“Pikërisht kështu. Pika e parë që duhet arritur është të njohësh mendjen tënde. Pasi je i sigurt për këtë — dhe kur janë në mes gratë, nuk është e lehtë — tjetra është të veprosh sipas vendimit. Jam përpjekur t’i bëj të dyja, dhe ja ku jam.”

“Nëse udhëtoni drejt liqenit, e keni ngatërruar rrugën,” tha Hejwardi me kryelartësi. “Rruga e madhe për andej është të paktën gjysmë miljeje pas jush.”

“Pikërisht kështu,” u përgjigj i huaji, aspak i tronditur nga kjo pritje e ftohtë. “Kam qëndruar në Edward një javë, dhe do të isha memec po të mos kisha pyetur për rrugën që duhej të bëja; dhe po të isha memec, atëherë do të merrte fund edhe thirrja ime.” Pasi buzëqeshi lehtë, si dikush të cilit modestia ia ndalonte një shprehje më të hapur admirimi për një batutë që ishte krejtësisht e pakuptueshme për dëgjuesit e tij, vazhdoi: “Nuk është e mençur që ndokush i profesionit tim të jetë tepër i afërt me ata që duhet të udhëzojë; për këtë arsye nuk ndjek vijën e ushtrisë; përveç kësaj, mendoj se një zotëri i karakterit tuaj ka gjykimin më të mirë në çështje udhëtimi; prandaj vendosa t’ju bashkohem, që udhëtimi të bëhet i këndshëm dhe të marrë pjesë në shoqërim të përzemërt.”

“Një vendim shumë arbitrar, në mos i nxituar!” thirri Hejwardi, i pavendosur nëse duhej t’i jepte rrugë zemërimit që po i rritej, apo të qeshte në fytyrën e tjetrit. “Por ju flisni për udhëzim dhe për profesion; a jeni ndihmës i trupave provinciale, si mjeshtër i shkencës fisnike të mbrojtjes dhe sulmit; apo ndoshta jeni një nga ata që vizaton vija dhe kënde, nën pretekstin se shpjegon matematikën?”

I huaji e vështroi pyetësin e tij për një çast me habi; pastaj, duke humbur çdo shenjë vetëkënaqësie në një shprehje përulësie solemne, u përgjigj:

“Për sulm, shpresoj të mos ketë asnjë, nga asnjëra palë; për mbrojtje, nuk bëj asnjë — falë mëshirës së mirë të Perëndisë, pasi nuk kam kryer asnjë mëkat të dukshëm që nga hera e fundit kur iu luta për hirin e Tij falës. Nuk i kuptoj aludimet tuaja për vija dhe kënde; dhe shpjegimin ua lë atyre që janë thirrur e veçuar për atë shërbesë të shenjtë. Unë nuk pretendoj për ndonjë dhunti më të lartë sesa një kuptim i vogël i artit të lavdishëm të lutjes dhe falënderimit, siç praktikohet në këndimin e psalmeve.”

"Njeriu është, më se qartë, një dishepull i Apolonit," thirri Alisa e zbavitur, "dhe unë e marr nën mbrojtjen time të veçantë. Jo, largojeni atë vrenjtje, Hejward, dhe për mëshirë të veshëve të mi të etur, lejojeni të udhëtojë në shpurën tonë. Përveç kësaj," shtoi ajo me zë të ulët e të nxituar, duke hedhur një vështrim drejt Korës së largët, që ndiqte ngadalë gjurmët e udhërrëfyesit të tyre të heshtur, por të zymtë, "mund të jetë një mik i shtuar në fuqinë tonë, në kohë nevoje."

"Mendon, Alisë, se do t'i besoja ata që dua në këtë shteg të fshehtë, po të përfytyroja se një nevojë e tillë mund të ndodhte?"

"Jo, jo, nuk po mendoj për këtë tani; por ky njeri i çuditshëm më zbavit; dhe nëse 'ka muzikë në shpirt', të mos e refuzojmë ashpër shoqërinë e tij." Ajo tregoi bindshëm përgjatë shtegut me kamxhikun e saj të kalërimit, ndërsa sytë e tyre u takuan në një vështrim që i riu u vonua një çast ta zgjaste; pastaj, duke iu dorëzuar ndikimit të saj të butë, ai nguli thembrëzat në kalin e tij dhe, me pak kërcime, ishte sërish pranë Korës.

"Më gëzon që të takova, mik," vazhdoi vajza, duke i bërë shenjë të huajit të vazhdonte, ndërsa e nxiti Narragansett-in e saj të rifillonte ecjen. "Të afërm të anshëm më kanë bindur pothuajse se nuk jam krejt e pavlerë në një duet edhe vetë; dhe mund ta gjallërojmë udhëtimin duke iu dhënë pas pasionit tonë të parapëlqyer. Do të ishte me përfitim të madh për dikë kaq të paditur sa unë, të dëgjonte mendimet dhe përvojën e një mjeshtri të artit."

"Është freskuese si për shpirtin, ashtu edhe për trupin, t'i jepesh këndimit të psalmeve në stinë të përshtatshme," u përgjigj mjeshtri i këngës, duke iu bindur pa ngurrim shenjës së saj për ta ndjekur. "Dhe asgjë nuk do ta lehtësonte më shumë mendjen sesa një bashkim i tillë ngushëllues. Por katër zëra janë krejt të domosdoshëm për përsosmërinë e melodisë. Ju keni të gjitha shenjat e një sopranoje të butë e të pasur; unë, me ndihmë të veçantë, mund të mbaj një tenor të plotë deri te nota më e lartë; por na mungojnë altoja dhe basi! Ai oficeri i mbretit, që ngurroi të më pranonte në shoqërinë e tij, mund të plotësonte këtë të fundit, nëse mund të gjykojmë nga intonacionet e zërit të tij në bisedë të zakonshme."

"Mos gjykoni shumë nxitimthi nga pamje të shpejta e mashtruese," tha zonjusha, duke buzëqeshur. "Edhe pse major Hejwardi mund të marrë nota aq të thella kur e kërkon rasti, më besoni, tingujt e tij të natyrshëm i përshtaten më shumë një tenori të butë sesa basit që dëgjuat."

"A është, pra, shumë i ushtruar në artin e këndimit të psalmeve?" pyeti shoqëruesi i saj i thjeshtë.

Alisa ndjeu dëshirë të qeshte, ndonëse arriti ta shtypte gëzimin para se të përgjigjej:

"Mendoj se ai është më tepër i dhënë pas këngëve profane. Rastësitë e jetës së një ushtari nuk janë shumë të përshtatshme për të nxitur prirje më të përmbajtura."

"Zëri i njeriut i është dhënë, si talentet e tjera, për t'u përdorur, jo për t'u keqpërdorur. Askush nuk mund të thotë se më ka njohur ndonjëherë duke i lënë pas dore dhuntitë e mia! Jam mirënjohës që, ndonëse fëmijëria ime mund të thuhet se u veçua, si rinia e Davidit mbretëror, për qëllime muzike, asnjë rrokje vargu të pahijshëm nuk ka përdhosur ndonjëherë buzët e mia."

"Atëherë i keni kufizuar përpjekjet tuaja te kënga e shenjtë?"

"Pikërisht kështu. Ashtu si psalmet e Davidit tejkalojnë çdo gjuhë tjetër, po ashtu edhe psalmodia që u është përshtatur atyre nga dijetarët dhe të urtët e vendit tejkalon çdo poezi të kotë. Lumturisht, mund të them se nuk shqiptoj asgjë përveç mendimeve dhe dëshirave të vetë Mbretit të Izraelit; sepse, ndonëse kohët mund të kërkojnë disa ndryshime të vogla, ky version që përdorim në kolonitë e Anglisë së Re i tejkalon aq shumë të gjitha versionet e tjera, sa me pasurinë, saktësinë dhe thjeshtësinë e tij shpirtërore i afrohet, sa është e mundur, veprës së madhe të shkrimtarit të frymëzuar. Nuk qëndroj askund, zgjuar apo në gjumë, pa një shembull të kësaj vepre të bekuar. Është botimi i njëzet e gjashtë, i shpallur në Boston, Anno Domini 1744; dhe titullohet: Psalmet, Himnet dhe Këngët Shpirtërore të Dhiatës së Vjetër dhe të Re; përkthyer besnikërisht në vargje angleze, për përdorimin, ndërtimin dhe ngushëllimin e shenjtorëve, në publik e në privat, veçanërisht në Anglinë e Re."

Gjatë këtij lavdërimi për krijimin e rrallë të poetëve të vendlindjes së tij, i huaji e kishte nxjerrë librin nga xhepi dhe, duke vendosur mbi hundë një palë syze me kornizë hekuri, e hapi vëllimin me një kujdes e nderim të përshtatshëm për qëllimet e tij të shenjta. Pastaj, pa rrotullime fjalësh ose ndjesë, duke shqiptuar së pari fjalën "Standish" dhe duke vendosur te goja veglën e panjohur të përshkruar tashmë, prej së cilës nxori një tingull të lartë e të mprehtë, që u ndoq nga një oktavë më poshtë prej zërit të tij, filloi të këndonte fjalët e mëposhtme me tinguj të plotë, të ëmbël e melodiozë, që sfidonin muzikën, poezinë dhe madje edhe lëvizjen e parehatshme të kafshës së tij të patrajnuar:

"Sa mirë është, oh shih,
Dhe sa këndshëm duket,

Kur bashkë, në njësi,
Vëllezërit kështu banojnë.
Është si vaji i zgjedhur,
Që nga koka mbi mjekër shkoi:
Mbi mjekrën e Aaronit zbriti,
Dhe në skajet e rrobës përfundoi.”

Shqiptimi i këtyre rimave të mjeshtëruara shoqërohej, nga ana e të huajit, me një ngritje dhe ulje të rregullt të dorës së djathtë, e cila, në zbritje, përfundonte duke i lënë gishtat të qëndronin për një çast mbi fletët e vëllimit të vogël; dhe, në ngritje, me një lëvizje të tillë të gjymtyrës, sa vetëm të përkushtuarit mund të shpresojnë ta imitojnë. Dukej se praktika e gjatë e kishte bërë të domosdoshëm këtë shoqërim me dorë; sepse ai nuk pushoi derisa parafjala që poeti kishte zgjedhur për të mbyllur vargun e tij u shqiptua siç duhej, si një fjalë me dy rrokje.

Një ndërhyrje e tillë në heshtjen dhe veçimin e pyllit nuk mund të mos tërhiqte veshët e atyre që udhëtonin vetëm pak përpara. Indiani murmuriti disa fjalë në anglishte të thyer drejtuar Hejwardit, i cili, nga ana e tij, foli me të huajin; duke ia ndërprerë menjëherë dhe, përkohësisht, duke ia mbyllur përpjekjet muzikore.

“Edhe pse nuk jemi në rrezik, maturia e zakonshme do të na mësonte të udhëtojmë nëpër këtë shkretëtirë sa më qetë të jetë e mundur. Prandaj, Alisë, do të më falni nëse pakësoj kënaqësitë tuaja, duke i kërkuar këtij zotërie ta shtyjë këngën e tij për një rast më të sigurt.”

“Do t’i pakësosh vërtet,” u përgjigj vajza lozonjare, “sepse kurrë nuk kam dëgjuar një bashkim më të padenjë të ekzekutimit dhe gjuhës sesa ai që po dëgjoja; dhe isha futur thellë në një hetim të mësuar mbi shkaqet e një papërshtatshmërie të tillë midis tingullit dhe kuptimit, kur ti e prishe magjinë e mendimeve të mia me atë basin tënd, Dunkan!”

“Nuk e di çfarë quan ti basin tim,” tha Hejwardi, i prekur nga vërejtja e saj, “por e di se siguria jote dhe ajo e Korës është shumë më e shtrenjtë për mua se çdo orkestër e muzikës së Handel-it.” Ai ndaloi dhe ktheu shpejt kokën drejt një kaçubeje, pastaj uli sytë me dyshim mbi udhërrëfyesin e tyre, i cili vazhdonte ritmin e vet të qëndrueshëm me një seriozitet të patrazuar. I riu buzëqeshi me vete, sepse besoi se kishte ngatërruar ndonjë kokërr të ndritshme pylli me sytë vezullues të ndonjë egërsire që sillej tinëz; dhe kalëroi përpara, duke vazhduar bisedën që ishte ndërprerë nga mendimi kalimtar.

Major Hejwardi gaboi vetëm në atë që lejoi krenarinë e tij rinore dhe bujare t’ia shtypte vigjilencën e gjallë. Karvani nuk kishte kaluar prej shumë kohësh, kur degët e shkurreve që formonin kaçuben u lëvizën me kujdes dhe një fytyrë njerëzore, po aq egërsisht e ashpër sa mund ta bënin arti i egërsirave dhe pasionet e shfrenuara, vështroi jashtë mbi gjurmët e larguara të udhëtarëve. Një shkëlqim ngazëllimi përshkoi tiparet e errëta të lyera të banorit të pyllit, ndërsa ndiqte rrugën e viktimave të tij të synuara, të cilat kalëronin përpara pa e ditur; format e lehta e hijshme të grave lëkundeshin mes pemëve, në kthesat e shtegut të tyre, të ndjekura në çdo kthesë nga figura burrërore e Hejwardit, derisa më në fund trupi i paformë i mjeshtrit të këngës u fsheh pas trungjeve të panumërta të pemëve, që ngriheshin në vija të errëta në hapësirën ndërmjet.

KAPITULLI 3

"Para se këto fusha të qetheshin e të punoheshin,
Lumenjtë tanë rridhnin plot deri në buzë;
Melodia e ujërave mbushte
Pyllin e freskët e të pafund;
Dhe përrenjtë vërshonin, rrëketë lodronin,
Dhe burimet shpërthenin në hije."

BRYANT.

Duke i lënë Hejwardin e pavetëdijshëm dhe shoqëruesit e tij besues të depërtonin edhe më thellë në një pyll që mbante banorë kaq tradhtarë, duhet të përdorim privilegjin e autorit dhe ta zhvendosim skenën disa milje drejt perëndimit nga vendi ku i pamë për herë të fundit.

Atë ditë, dy burra po qëndronin në brigjet e një përroi të vogël, por të rrëmbyeshëm, brenda një ore udhëtim nga kampi i Webb-it, si njerëz që prisnin shfaqjen e dikujt që mungonte, ose afrimin e ndonjë ngjarjeje të pritur. Mbulesa e madhe e pyjeve shtrihej deri në buzë të lumit, varej mbi ujë dhe ia errësonte rrjedhën e zezë me një hije edhe më të thellë. Rrezet e diellit kishin nisur të zbuteshin, dhe vapa e fortë e ditës po pakësohej, ndërsa avujt më të freskët të burimeve ngriheshin mbi shtretërit e tyre me gjethe dhe qëndronin në ajër. Megjithatë, ajo heshtje frymëmarrëse, që shënon përgjumjen e rëndë të një peizazhi amerikan në korrik, e përshkonte vendin e veçuar, e ndërprerë vetëm nga zërat e ulët të burrave, nga trokitja e rrallë dhe dembele e një qukapiku, nga britma e çakorduar e ndonjë sorre shumëngjyrëshe, ose nga një tingull që fryhej në vesh prej gjëmimit të mbytur të një ujëvare të largët.

Këta tinguj të dobët e të copëzuar ishin, megjithatë, tepër të njohur për njerëzit e pyllit që t'ua largonin vëmendjen nga çështja më interesante e bisedës së tyre. Ndërsa njëri nga këta qëndrestarë tregonte lëkurën e kuqe dhe pajimet e egra të një vendasi të pyjeve, tjetri shfaqte, përmes maskës së pajimeve të tij të ashpra dhe pothuajse të egra, ngjyrën më të çelët, ndonëse të djegur nga dielli dhe prej kohësh të zbehur, të dikujt që mund të pretendonte prejardhje evropiane. I pari ishte ulur në skajin e një trungu të mbuluar me myshk, në një qëndrim që i lejonte ta theksonte forcën e fjalëve të tij të zjarrta me gjestet e qeta, por shprehëse, të një indiani të përfshirë në debat. Trupi i tij, pothuajse i zhveshur, paraqiste një emblemë të tmerrshme vdekjeje, të vizatuar me ngjyra të përziera të bardha e të zeza. Koka e tij e rruar ngushtë, ku nuk ishte ruajtur tjetër veç tufës së njohur dhe kalorsiake të skalpit, ishte pa asnjë zbukurim, me përjashtim të një pendë të vetme shqiponje, që i kalonte mbi kurorë dhe i varej mbi shpatullën e majtë. Në brez mbante një tomahok dhe një thikë skalpi, të prodhimit anglez; ndërsa një pushkë e shkurtër ushtarake, nga ato me të cilat politika e të bardhëve armatoste aleatët e tyre të egër, rrinte shkujdesur mbi gjurin e tij të zhveshur e të fuqishëm. Kraharori i gjerë, gjymtyrët e formuara plotësisht dhe fytyra e rëndë e këtij luftëtari tregonin se ai kishte arritur forcën e ditëve të tij, ndonëse ende asnjë shenjë rënieje nuk dukej t'ia kishte dobësuar burrërinë.

Trupi i burrit të bardhë, aq sa mund të gjykohej nga pjesët që nuk ia fshihnin rrobat, ishte ai i një njeriu që kishte njohur vuajtje dhe mundim që nga rinia më e hershme. Shtati i tij, ndonëse muskuloz, ishte më tepër i hollë sesa i plotë; por çdo nerv dhe muskul dukej i tendosur e i ngurtësuar nga ekspozimi dhe puna e pandërprerë. Ai mbante një këmishë gjuetie ngjyrë jeshile pylli, me thekë të verdhë të zbehur, dhe një kapelë vere prej lëkurash të qethura nga gëzofi. Edhe ai mbante një thikë në një brez prej wampum-i, si ai që shtrëngonte veshjet e pakta të indianit, por nuk kishte tomahok. Mokasinët i kishte të zbukuruar sipas modës së gjallë të vendasve, ndërsa e vetmja pjesë e veshjes së poshtme që dukej poshtë bluzës së gjuetisë ishte një palë dollakë prej lëkure dreri, të lidhur anash dhe të shtrënguar mbi gjunjë me pejza dreri. Një qese dhe një bri baruti plotësonin pajimet e tij personale, ndonëse një pushkë shumë e gjatë, për të cilën teoria e të bardhëve më të zgjuar i kishte mësuar se ishte më e rrezikshmja ndër të gjitha armët e zjarrit, ishte mbështetur pas një filizi aty pranë. Syri i gjuetarit, ose zbuluesit, cilido që të ishte, ishte i vogël, i shpejtë, i mprehtë dhe i shqetësuar; ai endej, ndërsa fliste, në çdo anë përreth tij, sikur kërkonte gjah, ose sikur nuk i zinte besë afrimit të papritur të ndonjë armiku të fshehur. Pavarësisht shenjave të dyshimit të zakonshëm, fytyra e tij jo vetëm që ishte pa dredhi, por në çastin kur e prezantojmë, mbante një shprehje ndershmërie të fortë.

"Edhe traditat tuaja e bëjnë çështjen në favorin tim, Çingashguk," tha ai, duke folur në gjuhën që njihej nga të gjithë vendasit që dikur banonin në vendin midis Hudsonit dhe Potomacut, dhe të cilën do ta përkthejmë lirshëm për të mirën e lexuesit, duke u përpjekur njëkohësisht të ruajmë disa nga veçoritë si të njeriut, ashtu edhe të gjuhës. "Etërit e tu erdhën nga dielli që perëndon, kaluan lumin e madh, luftuan njerëzit e vendit dhe morën tokën; dhe të mitë erdhën nga qielli i kuq i mëngjesit, përtej liqenit të kripur, dhe e bënë punën e tyre pak a shumë sipas mënyrës që u kishin lënë shembull etërit e tu; atëherë le ta gjykojë Perëndia çështjen mes nesh dhe miqtë t'i kursejnë fjalët!"

"Etërit e mi luftuan me njerëz të kuq të zhveshur!" u përgjigj indiani rreptë, në të njëjtën gjuhë. "A nuk ka dallim, Haukej, midis shigjetës me majë guri të luftëtarit dhe plumbit prej plumbi me të cilin vrisni ju?"

"Ka arsye te një indian, edhe pse natyra e ka bërë me lëkurë të kuqe!" tha burri i bardhë, duke tundur kokën si dikush të cilit një thirrje e tillë drejtuar drejtësisë së tij nuk i shkonte dëm. Për një çast ai u duk sikur e ndjeu se kishte anën më të dobët të argumentit; pastaj, duke marrë veten sërish, iu përgjigj kundërshtimit të kundërshtarit të tij në mënyrën më të mirë që ia lejonte dijenia e kufizuar. "Unë nuk jam njeri i shkolluar dhe nuk më bëhet vonë kush e di; por, duke gjykuar nga ajo që kam parë në ndjekje drerësh dhe gjueti ketrash, për shkëndijat poshtë, do të mendoja se një pushkë në duart e gjyshërve të tyre nuk ishte aq e rrezikshme sa mund të ishte një hark hikorije dhe një majë e mirë stralli, nëse tërhiqej me gjykim indian dhe dërgohej nga një sy indian."

"Ti ke historinë që të kanë treguar etërit e tu," u përgjigj tjetri, duke tundur ftohtë dorën. "Çfarë thonë pleqtë tuaj? A u tregojnë luftëtarëve të rinj se fytyrat e zbehta u ndeshën me njerëzit e kuq, të lyer për luftë dhe të armatosur me sëpatë guri dhe pushkë druri?"

"Unë nuk jam njeri me paragjykime, as nga ata që mburren me privilegjet e veta natyrore, ndonëse armiku më i keq që kam mbi tokë, dhe ai është një Irokez, nuk guxon të mohojë se jam i bardhë i vërtetë," u përgjigj zbuluesi, duke vështruar me kënaqësi të fshehtë ngjyrën e zbehur të dorës së tij kockore e muskulore. "Dhe jam gati ta pranoj se njerëzit e mi kanë shumë zakone që, si njeri i ndershëm, nuk mund t'i miratoj. Është një nga zakonet e tyre të shkruajnë në libra atë që kanë bërë e parë, në vend që ta tregojnë në fshatrat e tyre, ku gënjeshtra mund t'i hidhet në fytyrë mburravecit frikacak dhe ushtari trim mund t'u bëjë thirrje shokëve të dëshmojnë për të vërtetën e fjalëve të tij. Si pasojë e këtij zakoni të keq, një njeri tepër i ndërgjegjshëm për t'i humbur ditët mes grave, duke mësuar emrat e shenjave të zeza, mund të mos dëgjojë kurrë për bëmat e etërve të tij, as të ndiejë krenari duke u përpjekur t'i tejkalojë. Sa për mua, mendoj se Bumppo-t dinin të qëllonin, sepse unë kam një prirje të natyrshme me pushkën, që duhet të jetë përcjellë brez pas brezi, ashtu si urdhërimet tona të shenjta na mësojnë se jepen të gjitha dhuntitë e mira e të liga; ndonëse nuk do të doja të përgjigjesha për njerëz të tjerë në një çështje të tillë. Por çdo histori ka dy anë; prandaj po të pyes ty, Çingashguk, çfarë ndodhi, sipas traditave të njerëzve të kuq, kur etërit tanë u takuan për herë të parë?”

Pasoi një heshtje prej një minute, gjatë së cilës indiani qëndroi pa folur; pastaj, plot me dinjitetin e detyrës së tij, nisi tregimin e shkurtër me një solemnitet që ia shtonte pamjen e së vërtetës.

“Dëgjo, Haukej, dhe veshi yt nuk do të pijë asnjë gënjeshtër. Është ajo që kanë thënë etërit e mi dhe ajo që kanë bërë Mohikanët.” Ai ngurroi një çast të vetëm dhe, duke hedhur një vështrim të kujdesshëm drejt shokut të tij, vazhdoi në një mënyrë që qëndronte midis pyetjes dhe pohimit: “A nuk rrjedh ky përrua te këmbët tona drejt verës, derisa ujërat e tij bëhen të kripura dhe rrjedha shkon lart?”

“Nuk mund të mohohet se traditat tuaja të tregojnë të vërtetën në të dyja këto gjëra,” tha burri i bardhë; “sepse kam qenë atje dhe i kam parë; ndonëse pse uji, që është kaq i ëmbël në hije, bëhet i hidhur në diell, është një ndryshim për të cilin nuk kam mundur kurrë të jap shpjegim.”

“Po rrjedha!” kërkoi indiani, i cili priste përgjigjen e tij me atë lloj interesi që ndien një njeri kur i vërtetohet një dëshmi, për të cilën çuditet edhe ndërsa e respekton. “Etërit e Çingashgukut nuk kanë gënjyer!”

“Bibla e Shenjtë nuk është më e vërtetë, dhe ajo është gjëja më e vërtetë në natyrë. Këtë rrjedhë që shkon përpjetë e quajnë baticë, dhe është një gjë që shpjegohet shpejt e mjaft qartë. Gjashtë orë ujërat hyjnë brenda dhe gjashtë orë dalin jashtë, dhe arsyeja është kjo: kur në det ka ujë më të lartë se në lumë, ato hyjnë brenda, derisa lumi bëhet më i lartë; pastaj del përsëri jashtë.”

“Ujërat në pyje dhe në liqenet e mëdha rrjedhin poshtë derisa shtrihen si dora ime,” tha indiani, duke e shtrirë gjymtyrën horizontalisht përpara vetes, “dhe pastaj nuk rrjedhin më.”

“Asnjë njeri i ndershëm nuk do ta mohojë,” tha zbuluesi, paksa i acaruar nga mosbesimi i nënkuptuar ndaj shpjegimit të tij për misterin e baticave. “Dhe e pranoj se është e vërtetë në shkallë të vogël dhe aty ku toka është e rrafshët. Por gjithçka varet nga shkalla me të cilën i shikon gjërat. Tani, në shkallë të vogël, toka është e rrafshët; por në shkallë të madhe është e rrumbullakët. Në këtë mënyrë, pellgjet, liqenet e vegjël, madje edhe liqeni i madh me ujë të ëmbël, mund të jenë të palëvizshëm, siç e dimë ti dhe unë, sepse i kemi parë; por kur e shtrin ujin mbi një hapësirë të madhe, si deti, aty ku toka është e rrumbullakët, si mundet, sipas arsyes, që uji të qëndrojë i qetë? Po aq mirë mund të prisje që lumi të rrinte i palëvizshëm në buzë të atyre shkëmbinjve të zinj një milje mbi ne, edhe pse vetë veshët e tu të thonë se po rrëzohet mbi ta pikërisht në këtë çast!”

Nëse nuk u bind nga filozofia e shokut të tij, indiani ishte tepër dinjitoz për ta treguar mosbesimin. Ai dëgjoi si dikush që ishte bindur dhe rifilloi rrëfimin me të njëjtën mënyrë solemne.

“Ne erdhëm nga vendi ku dielli fshihet natën, përtej fushave të mëdha ku jetojnë bizonët, derisa arritëm te lumi i madh. Atje luftuam me Alligewi-t, derisa toka u skuq nga gjaku i tyre. Nga brigjet e lumit të madh deri në brigjet e liqenit të kripur nuk kishte askënd që të na dilte përpara. Maqua-t na ndiqnin nga larg. Ne thamë se vendi do të ishte yni, nga vendi ku uji nuk ngjitet më përpjetë në këtë rrjedhë, deri te një lumë njëzet udhëtime dielli drejt verës. Tokën që kishim marrë si luftëtarë, e mbajtëm si burra. I dëbuam Maqua-t në pyje bashkë me arinjtë. Ata e shijuan kripën vetëm te vendet ku kafshët lëpijnë tokën; nuk nxorën peshk nga liqeni i madh; ne u hodhëm eshtrat.”

“Të gjitha këto i kam dëgjuar dhe i besoj,” tha burri i bardhë, duke vënë re se indiani ndaloi. “Por kjo ka qenë shumë përpara se anglezët të vinin në këtë vend.”

“Atëherë rritej një pishë aty ku tani qëndron ky gështenjë. Fytyrat e para të zbehta që erdhën mes nesh nuk flisnin anglisht. Ata erdhën me një kanoe të madhe, kur etërit e mi e kishin varrosur tomahokun me njerëzit e kuq përreth tyre. Atëherë, Haukej,” vazhdoi ai, duke e zbuluar emocionin e thellë vetëm duke lejuar që zëri t’i binte në ato tone të ulëta, të fytit, që e bënin gjuhën e tij, kur flitej kështu, shumë muzikore; “atëherë, Haukej, ne ishim një popull dhe ishim të lumtur. Liqeni i kripur na jepte peshkun, pylli drerin dhe ajri zogjtë. Merrnim gra që na lindnin fëmijë; adhuronim Shpirtin e Madh; dhe i mbanim Maqua-t përtej zërit të këngëve tona të fitores!”

“A di gjë për familjen tënde në atë kohë?” pyeti i bardhi. “Por ti je njeri i drejtë, për një indian! Dhe, siç mendoj se mban dhuntitë e tyre, etërit e tu duhet të kenë qenë luftëtarë të guximshëm dhe burra të mençur pranë zjarrit të këshillit.”

“Fisi im është gjyshi i kombeve, por unë jam njeri i papërzier. Gjaku i prijësve është në venat e mia, ku duhet të qëndrojë përgjithmonë. Holandezët zbarkuan dhe i dhanë popullit tim ujin e zjarrit; ata pinë derisa qielli dhe toka dukej sikur takoheshin, dhe marrëzisht menduan se kishin gjetur Shpirtin e Madh. Pastaj e ndanë tokën e tyre. Hap pas hapi u shtynë prapa nga brigjet, derisa unë, që jam prijës dhe sagamor, nuk e kam parë kurrë diellin të shkëlqejë veçse përmes pemëve dhe nuk kam vizituar kurrë varret e etërve të mi!”

“Varret sjellin ndjenja solemne në mendje,” u përgjigj zbuluesi, mjaft i prekur nga vuajtja e qetë e shokut të tij. “Dhe shpesh e ndihmojnë njeriun në qëllimet e tij të mira; ndonëse, sa për veten time, pres t'i lë kockat e mia të pavarrosura, të zbardhen në pyje, ose të shqyhen nga ujqërit. Por ku gjenden ata të racës sate që erdhën te të afërmit e tyre në vendin e Delaware-ve, kaq shumë vera më parë?"

"Ku janë lulet e atyre verave? Të rëna, një nga një; kështu u largua e gjithë familja ime, secili në radhën e vet, drejt vendit të shpirtrave. Unë jam në majë të kodrës dhe duhet të zbres në luginë; dhe kur Unkasi të ndjekë gjurmët e mia, nuk do të ketë më asnjë nga gjaku i sagamorëve, sepse djali im është i fundit i Mohikanëve."

"Unkasi është këtu!" tha një zë tjetër, me të njëjtat tone të buta e të fytit, pranë bërrylit të tij. "Kush flet me Unkasin?"

Burri i bardhë e liroi thikën në këllëfin e saj prej lëkure dhe bëri një lëvizje të pavullnetshme të dorës drejt pushkës, nga kjo ndërprerje e papritur; por indiani qëndroi i qetë dhe pa e kthyer kokën nga tingujt e papritur.

Në çastin tjetër, një luftëtar i ri kaloi midis tyre me hap pa zhurmë dhe u ul në bregun e përroit të rrëmbyeshëm. Asnjë thirrje habie nuk i shpëtoi babait, as ndonjë pyetje nuk u bë, apo përgjigje nuk u dha, për disa minuta; secili dukej se priste çastin kur mund të fliste pa zbuluar kureshtje gruaje apo padurim fëmije. Burri i bardhë dukej se mori këshillë nga zakonet e tyre dhe, duke hequr dorë nga kapja e pushkës, qëndroi edhe ai i heshtur e i përmbajtur. Më në fund, Çingashguku i ktheu sytë ngadalë drejt të birit dhe pyeti:

"A guxojnë Maqua-t të lënë shenjën e mokasinëve të tyre në këto pyje?"

"Kam qenë mbi gjurmët e tyre," u përgjigj indiani i ri, "dhe e di se janë aq sa gishtat e dy duarve të mia; por rrinë të fshehur si frikacakë."

"Hajdutët kanë dalë për skalpe dhe plaçkë!" tha burri i bardhë, të cilin do ta quajmë Haukej, sipas mënyrës së shokëve të tij. "Ai francezi me shkurre, Montcalm, do t'i dërgojë spiunët e tij deri në kampin tonë, por ai do ta dijë se çfarë rruge bëjmë!"

"Mjaft!" u përgjigj babai, duke hedhur sytë drejt diellit që perëndonte. "Ata do të dëbohen nga shkurret si drerë. Haukej, le të hamë sonte dhe t'u tregojmë Maqua-ve nesër se jemi burra."

"Jam po aq gati për njërën sa për tjetrën; por për të luftuar Irokezët duhet të gjesh ata që fshihen; dhe për të ngrënë duhet të gjesh gjahun — fol për djallin dhe ai vjen; ja një palë brirë nga më të mëdhenjtë që kam parë këtë sezon, duke lëvizur shkurret poshtë kodrës! Tani, Unkas," vazhdoi ai me gjysmë zëri, duke qeshur me një tingull të brendshëm, si dikush që kishte mësuar të ishte vigjilent, "vë bast mbushësen time tri herë plot me barut kundër një këmbë wampum-i se e godas mes syve, dhe më afër të djathtës sesa të majtës."

"Nuk mund të bëhet!" tha indiani i ri, duke u ngritur në këmbë me vrull rinor. "Gjithçka përveç majave të brirëve të tij është e fshehur!"

"Është djalë!" tha burri i bardhë, duke tundur kokën ndërsa fliste dhe duke iu drejtuar babait. "A mendon ai se kur një gjuetar sheh një pjesë të krijesës, nuk mund të tregojë ku duhet të jetë pjesa tjetër?"

UNKASI VRAS NJË DRER

E drejta e autorit nga Charles Scribner's Sons

UNKASI VRAS NJË DRER

Duke shmangur brirët e kafshës së tërbuar, Unkasi u hodh në anën e saj dhe ia kaloi thikën nëpër fyt.

Duke rregulluar pushkën, ai ishte gati të bënte një shfaqje të asaj mjeshtërie për të cilën e vlerësonte aq shumë veten, kur luftëtari ia ngriti armën me dorë, duke thënë:

"Haukej! A do të luftosh me Maqua-t?"

"Këta indianë e njohin natyrën e pyjeve sikur ta kishin me instinkt!" u përgjigj zbuluesi, duke ulur pushkën dhe duke u kthyer mënjanë si një njeri i bindur për gabimin e vet. "Duhet t'ia lë drerin shigjetës sate, Unkas, përndryshe mund të vrasim një dre për ata hajdutët, Irokezët, që ta hanë."

Në çastin kur babai e mbështeti këtë këshillë me një gjest shprehës të dorës, Unkasi u shtri përtokë dhe iu afrua kafshës me lëvizje të kujdesshme. Kur ishte vetëm pak jardë larg mbulesës së shkurreve, vendosi një shigjetë në hark me kujdesin më të madh, ndërsa brirët lëviznin sikur pronari i tyre të nuhaste një armik në ajrin e ndotur. Në çastin tjetër u dëgjua tingulli i kordës, një vijë e bardhë u pa të shkrepëtinte drejt shkurreve, dhe dreri i plagosur u hodh nga mbulesa deri te këmbët e armikut të tij të fshehur. Duke shmangur brirët e kafshës së tërbuar, Unkasi u hodh në anën e saj dhe ia kaloi thikën nëpër fyt; pastaj, duke kërcyer deri në buzë të lumit, ajo ra, duke ngjyrosur ujërat me gjakun e saj.

"U bë me mjeshtëri indiane," tha zbuluesi, duke qeshur përbrenda, por me kënaqësi të madhe; "dhe ishte pamje e bukur për t'u parë! Megjithatë, shigjeta është goditje e afërt dhe ka nevojë për thikë që të mbarojë punë."

"Hugh!" lëshoi shoku i tij, duke u kthyer shpejt, si një zagar që ka nuhatur gjahun.

"Për Zotin, qenka një tufë prej tyre!" thirri zbuluesi, sytë e të cilit filluan të shkëlqenin nga zjarri i zanatit të tij të zakonshëm. "Nëse afrohen brenda rrezes së plumbit, do të rrëzoj njërin, edhe sikur të gjitha Gjashtë Kombet të fshihen brenda dëgjimit! Çfarë dëgjon, Çingashguk? Sepse për veshët e mi pylli është i heshtur.”

“Ka vetëm një dre, dhe ai ka vdekur,” tha indiani, duke përkulur trupin derisa veshi i tij pothuajse preku tokën. “Dëgjoj tinguj këmbësh!”

“Ndoshta ujqërit e kanë shtyrë drerin të kërkojë strehë dhe po ndjekin gjurmën e tij.”

“Jo. Kuajt e njerëzve të bardhë po vijnë!” u përgjigj tjetri, duke u ngritur me dinjitet dhe duke zënë përsëri vend mbi trung me qetësinë e mëparshme. “Haukej, ata janë vëllezërit e tu; folu.”

“Këtë do ta bëj, dhe në anglisht që as mbreti të mos kishte turp t’i përgjigjej,” u përgjigj gjuetari, duke folur në gjuhën me të cilën mburrej. “Por unë nuk shoh asgjë, as nuk dëgjoj tinguj njeriu apo kafshe; është e çuditshme që një indian të kuptojë tingujt e të bardhëve më mirë se një njeri që, edhe vetë armiqtë e tij do ta pranonin, nuk ka asnjë përzierje në gjakun e tij, ndonëse mund të ketë jetuar me lëkurëkuqtë aq gjatë sa të dyshohet! Ha! Ja, diçka si kërcitje e një dege të thatë — tani dëgjoj shkurret të lëvizin — po, po, ka një shkelje që e ngatërrova me ujëvarat — dhe — por ja ku po vijnë vetë; Zoti i ruajtë nga Irokezët!”

KAPITULLI 4

"Mirë, shko në rrugën tënde; por nuk do të largohesh nga ky pyll,

pa të munduar për këtë fyerje."

— Ëndrra e një nate vere

Fjalët ishin ende në gojën e zbuluesit, kur udhëheqësi i grupit, hapat e të cilit kishin tërhequr veshin vigjilent të indianit, u shfaq hapur para syve të tyre. Një shteg i rrahur, i ngjashëm me ata që krijohen nga kalimet e shpeshta të drerëve, përdridhej nëpër një luginë të vogël jo shumë larg dhe dilte te lumi pikërisht aty ku burri i bardhë dhe shokët e tij indianë kishin zënë vend. Përgjatë këtij shtegu, udhëtarët që kishin shkaktuar një befasi kaq të pazakontë në thellësinë e pyllit po afroheshin ngadalë drejt gjuetarit, i cili qëndronte përpara shokëve të tij, gati për t'i pritur.

— Kush po vjen? — pyeti zbuluesi, duke e mbështetur pushkën pa kujdes mbi krahun e majtë dhe duke mbajtur gishtin tregues të dorës së djathtë mbi këmbëz, ndonëse pa treguar asnjë shenjë kërcënimi. — Kush vjen këtu, mes bishave dhe rreziqeve të shkretëtirës?

— Besimtarë të fesë dhe miq të ligjit e të mbretit, — u përgjigj ai që kalëronte përpara. — Burra që kanë udhëtuar që nga lindja e diellit nën hijet e këtij pylli, pa ushqim, dhe që janë tepër të lodhur nga rruga.

— Atëherë jeni të humbur, — e ndërpreu gjuetari, — dhe e keni kuptuar sa i pafuqishëm është njeriu kur nuk di nëse duhet të marrë nga e djathta apo nga e majta.

— Pikërisht kështu; foshnjat nuk varen më shumë nga ata që i udhëheqin sesa ne, që kemi shtatin e burrave, por jo dijen e tyre. A e dini sa larg ndodhet posti i kurorës që quhet Uilliam Henri?

— Hah! — thirri zbuluesi, duke qeshur hapur, por duke e frenuar menjëherë zërin që të mos dëgjohej nga ndonjë armik i fshehur. — Jeni po aq larg gjurmës sa një qen gjuetie që ka Horikanin mes vetes dhe drerit! Uilliam Henri, more njeri! Nëse jeni miq të mbretit dhe keni punë me ushtrinë, më mirë ndiqni lumin poshtë drejt Eduardit dhe paraqiteni çështjen para Uebit, i cili rri atje në vend që të hyjë në grykat malore dhe ta përzërë këtë francez të pacipë përtej Shamplenit, përsëri në strofullën e tij.

Para se i panjohuri të mund të përgjigjej, një kalorës tjetër çau shkurret dhe e hodhi kalin e tij në shteg, përpara shokut.

— Sa larg jemi nga Fort Eduardi? — pyeti zëri i ri. — Vendin ku na këshillon të shkojmë e lamë këtë mëngjes, ndërsa synimi ynë është kreu i liqenit.

— Atëherë duhet ta keni humbur shikimin para se të humbnit rrugën, sepse rruga e portazhit është hapur mjaftueshëm dhe është po aq madhështore sa çdo rrugë që të çon në Londër, madje edhe para pallatit të vetë mbretit.

— Nuk do të debatojmë për cilësinë e rrugës, — u përgjigj Hejwardi, duke buzëqeshur, sepse ishte ai. — Mjafton të them se i besuam një udhërrëfyesi indian për të na çuar në një shteg më të shkurtër, por më pak të dukshëm, dhe se ai na ka zhgënjyer. Me pak fjalë, nuk dimë ku ndodhemi.

— Një indian i humbur në pyll! — tha zbuluesi, duke tundur kokën me mosbesim. — Kur dielli djeg majat e pemëve dhe rrjedhat janë plot me ujë; kur myshku në çdo ah i tregon se në cilën anë do të shkëlqejë Ylli Polar natën! Pylli është plot me shtigje drerësh që të çojnë te ujërat dhe vendet e kripës, të njohura nga të gjithë. Është e çuditshme që një indian të humbasë mes Horikanit dhe kthesës së lumit. A është Mohauk?

— Jo nga lindja, megjithëse është birësuar nga ai fis; besoj se ka lindur më në veri dhe është nga ata që ju i quani Huronë.

— Huh! — thirrën dy shokët e zbuluesit, të cilët deri në atë çast kishin qëndruar ulur të palëvizshëm dhe, në dukje, të painteresuar për bisedën, por që tani u ngritën në këmbë me një gjallëri e interes që i kishte mposhtur rezervat e tyre.

— Një Huron! — përsëriti zbuluesi i fuqishëm, duke tundur edhe një herë kokën me mosbesim të hapur. — Janë një racë hajdutësh dhe nuk më intereson kush i ka birësuar; prej tyre nuk mund të nxjerrësh gjë tjetër veçse endacakë e vagabondë. Meqë ia keni besuar veten një njeriu të atij kombi, habitem vetëm që nuk keni rënë në më shumë telashe.

— Nuk ka shumë rrezik për këtë, pasi Uilliam Henri ndodhet shumë milje përpara nesh. Ju harroni se ju thashë se udhërrëfyesi ynë është tani një Mohauk dhe se shërben me forcat tona si mik.

— Dhe unë po ju them se ai që lind Mingo, do të vdesë Mingo, — u përgjigj tjetri me vendosmëri. — Mohauk! Jo, më jep një Delaware ose një Mohikan për ndershmëri; dhe kur ata luftojnë, gjë që jo të gjithë e bëjnë, sepse kanë lejuar armiqtë e tyre dinakë, Maquat, t'i kthejnë në gra, por kur vendosin të luftojnë, atëherë kërko një Delaware ose një Mohikan për luftëtar!

— Mjaft me këtë, — tha Hejwardi me padurim. — Nuk dëshiroj të dëgjoj gjykime për karakterin e një njeriu që e njoh dhe të cilit ju i jeni i huaj. Ende nuk më jeni përgjigjur: sa larg jemi nga ushtria kryesore në Eduard?

— Kjo varet nga udhërrëfyesi juaj. Një kalë si ai duhet të ketë përshkuar mjaft rrugë nga lindja e deri në perëndim të diellit.

— Nuk dëshiroj të grindem me fjalë boshe, mik, — tha Hejwardi, duke zbutur tonin e tij. — Nëse më tregoni sa larg është Fort Eduardi dhe më shoqëroni deri atje, puna juaj nuk do të mbetet pa shpërblim.

— Dhe si ta di unë se nuk po udhëheq një armik ose një spiun të Montkalmit drejt kampit të ushtrisë? Jo çdo njeri që flet anglisht është një nënshtetas i ndershëm.

— Nëse shërbeni me trupat, siç gjykoj se jeni zbulues, duhet ta njihni Regjimentin e Gjashtëdhjetë të Mbretit.

— Regjimenti i Gjashtëdhjetë! Ju nuk mund të më tregoni shumë për Amerikanët Mbretërorë që unë të mos e di, edhe pse vesh një këmishë gjuetie në vend të xhaketës së kuqe.

— Atëherë duhet të dini edhe emrin e majorit të tij.

— Majorin! — ndërhyri gjuetari, duke u drejtuar me krenari. — Nëse ka një njeri në këtë vend që e njeh Major Efinghamin, ai ndodhet para jush.

— Regjimenti ka shumë majorë. Zotëria që përmendni është më i vjetri; unë po flas për më të riun, atë që komandon kompanitë e garnizonit në Uilliam Henri.

— Po, po, kam dëgjuar se një zotëri i ri dhe shumë i pasur nga një prej provincave të largëta jugore e ka marrë atë post. Është tepër i ri për të mbajtur një gradë të tillë dhe për t’u vendosur mbi burra flokët e të cilëve kanë filluar të zbardhen; megjithatë thonë se është ushtar i zotë dhe zotëri trim.

— Çfarëdo që të jetë, ai po flet tani me ju dhe, për rrjedhojë, nuk mund të jetë armik.

Zbuluesi e vështroi Hejwardin me habi dhe pastaj, duke ngritur kapelën, u përgjigj me një ton më pak të sigurt se më parë, ndonëse ende shprehte dyshim:

— Kam dëgjuar se një grup ishte nisur këtë mëngjes nga kampi drejt brigjeve të liqenit.

— Keni dëgjuar të vërtetën; por unë zgjodha një rrugë më të shkurtër, duke i besuar njohurive të indianit që përmenda.

— Dhe ai ju mashtroi e pastaj ju braktisi?

— Jo, të paktën kështu besoj; sigurisht jo këtë të fundit, sepse ai ndodhet ende pas nesh.

— Jo, të paktën kështu besoj; sigurisht jo këtë të fundit, sepse ai ndodhet ende pas nesh.

— Do të doja ta shihja atë krijesë; nëse është një Irokez i vërtetë, do ta njoh nga vështrimi i tij dinak dhe nga bojërat me të cilat është lyer, — tha zbuluesi, duke kaluar pranë kalit të Hejwardit dhe duke hyrë në shtegun pas pelës së mësuesit të këngës, mëzi i së cilës kishte përfituar nga ndalesa për të marrë pjesën e vet nga nëna.

Pasi largoi shkurret dhe bëri disa hapa, ai u ndesh me zonjat, të cilat prisnin me ankth dhe jo pa frikë përfundimin e bisedës. Pas tyre, udhërrëfyesi mbështetej te një pemë, ku duroi vështrimin e mprehtë të zbuluesit me një qetësi të patundur, megjithëse fytyra e tij kishte një shprehje aq të errët dhe të egër, sa vetë ajo mjaftonte për të ngjallur frikë. I kënaqur nga vëzhgimi i tij, gjuetari u largua shpejt. Teksa kaloi pranë zonjave, ndaloi një çast për të soditur bukurinë e tyre dhe iu përgjigj buzëqeshjes dhe përkuljes së Alisës me një vështrim të hapur kënaqësie. Prej andej shkoi te kafsha e qetë dhe, pasi humbi një minutë në përpjekje të kota për të kuptuar natyrën e kalorësit të saj, tundi kokën dhe u kthye te Hejwardi.

— Një Mingo mbetet Mingo dhe, meqë Zoti e ka krijuar të tillë, as Mohaukët e as ndonjë fis tjetër nuk mund ta ndryshojnë, — tha ai, pasi zuri përsëri vendin e tij. — Po të ishim vetëm dhe po të ishit gati ta linit atë kalë fisnik sonte në mëshirën e ujqërve, do t'ju tregoja vetë rrugën për në Eduard brenda një ore, sepse ndodhet vetëm një orë larg; por me zonja të tilla në shoqërinë tuaj, kjo është e pamundur!

— E përse? Janë të lodhura, por mund të përballojnë edhe disa milje të tjera.

— Është e pamundur nga vetë natyra e gjërave! — përsëriti zbuluesi. — Nuk do të ecja as një milje në këto pyje pasi të ketë rënë nata, në shoqërinë e atij udhërrëfyesi, as për pushkën më të mirë të kolonive. Pyjet janë plot me Irokezë të fshehur dhe Mohauku juaj i përzier e di tepër mirë ku t'i gjejë që të jetë shoqëruesi im.

— Vërtet mendon kështu? — tha Hejwardi, duke u përkulur mbi shalë dhe duke ulur zërin pothuajse në pëshpëritje. — E pranoj se edhe unë kam pasur dyshimet e mia, megjithëse jam përpjekur t'i fsheh dhe të shtirem sikur kam një besim që nuk e kam ndier gjithmonë, për hir të shoqërueseve të mia. Pikërisht sepse dyshoja tek ai, nuk pranova ta ndiqja më, por e detyrova të më ndiqte mua.

— E dija që ishte mashtrues sapo i hodha sytë! — u përgjigj zbuluesi, duke vënë gishtin te hunda në shenjë kujdesi. — Hajduti po mbështetet te rrënja e asaj panje të re që mund ta shohësh përtej shkurreve; këmba e tij e djathtë është në një vijë me trungun dhe, — shtoi ai duke prekur pushkën, —

mund ta godas nga këtu, mes kyçit dhe gjurit, me një të shtënë të vetme dhe t'i jap fund bredhjeve të tij në pyll për të paktën një muaj. Po të kthehesha tek ai, ai dhelpër dinake do të dyshonte dhe do të fshihej mes pemëve si një dre i trembur.

— Jo, kjo nuk duhet bërë. Mund të jetë i pafajshëm dhe nuk më pëlqen një veprim i tillë. Megjithëse, po të isha i sigurt për tradhtinë e tij…

— Është gjithmonë e sigurt të llogaritësh mbi pabesinë e një Irokezi, — tha zbuluesi, duke sjellë instinktivisht pushkën përpara.

— Ndalu! — e ndërpreu Hejwardi. — Kjo nuk bën. Duhet të mendojmë për një mënyrë tjetër; e megjithatë, kam arsye të forta të besoj se ai maskara më ka mashtruar.

Gjuetari, i cili tashmë kishte hequr dorë nga qëllimi për ta plagosur udhërrëfyesin, mendoi për një çast dhe pastaj bëri një shenjë, e cila solli menjëherë pranë tij dy shokët e tij indianë. Ata folën me zë të ulët në gjuhën e Delawareve dhe nga gjestet e burrit të bardhë, që drejtoheshin shpesh nga maja e panjës së re, kuptohej se po u tregonte vendin ku ndodhej armiku i fshehur. Shokët e tij e kuptuan shpejt dëshirën e tij dhe, duke lënë armët e zjarrit, u ndanë, duke marrë secili nga një anë të shtegut dhe duke u zhdukur mes shkurreve me një kujdes të tillë, saqë hapat e tyre nuk dëgjoheshin fare.

— Tani kthehu tek ai, — i tha gjuetari Hejwardit, — dhe mbaje djallushin me bisedë. Këta Mohikanë do ta kapin pa i prishur as bojërat e fytyrës.

— Jo, — tha Hejwardi me krenari, — do ta kap vetë.

— Qetë! Çfarë mund të bësh ti, mbi kalë, kundër një indiani të fshehur në pyll?

— Do të zbres.

— Dhe mendon se, sapo të shihte njërën këmbë jashtë yzengjisë, ai do të priste derisa të liroje tjetrën? Kushdo që hyn në pyll për t'u marrë me vendasit, duhet të përdorë mënyrat e indianëve, nëse dëshiron të ketë sukses. Shko, pra, fol hapur me maskaranë dhe bëj sikur e beson si mikun më të sinqertë që ke mbi tokë.

Hejwardi u përgatit të bënte siç i thanë, ndonëse me një neveri të fortë për rolin që ishte i detyruar të luante. Megjithatë, çdo çast e bindte gjithnjë e më shumë për gjendjen e rrezikshme në të cilën kishte futur besimin e çmuar që i ishte ngarkuar, për shkak të vetëbesimit të tij të tepërt. Dielli kishte perënduar tashmë dhe pylli, i privuar papritur nga drita e tij, po merrte një ngjyrë të errët, gjë që i kujtonte me forcë se ora që egërsirat zgjidhnin zakonisht për aktet e tyre më të pamëshirshme të hakmarrjes ose armiqësisë po afrohej me shpejtësi.

I shtyrë nga ankthi, ai u largua nga zbuluesi, i cili menjëherë nisi një bisedë me zë të lartë me të huajin që ishte bashkuar aq pa ceremoni me grupin e udhëtarëve atë mëngjes. Teksa kalonte pranë shoqërueseve të tij të hijshme, Hejwardi u tha disa fjalë ngushëlluese dhe u kënaq kur pa se, megjithëse të lodhura nga udhëtimi i ditës, ato nuk dyshonin se vështirësitë e tyre të tanishme ishin diçka më shumë sesa rezultat i një gabimi të pafajshëm.

Pasi u dha të kuptonin se ai ishte thjesht i zënë me një këshillim mbi rrugën që do të ndiqnin më tej, ai i dha kalit të tij një shtytje dhe e ndali përsëri kur kafsha e kishte çuar vetëm pak hapa larg vendit ku udhërrëfyesi i zymtë vazhdonte të rrinte i mbështetur te pema.

— E sheh, Magua, — tha ai, duke u përpjekur të merrte një pamje të lirshme e të sigurt, — se nata po na mbulon dhe megjithatë nuk jemi më afër Uilliam Henrit sesa kur u nisëm nga kampi i Uebit me lindjen e diellit. Ti e humbe rrugën dhe as unë nuk kam pasur më shumë fat. Por, për fat të mirë, kemi takuar një gjuetar, atë që dëgjon duke folur me këngëtarin, i cili i njeh shtigjet e drerëve dhe rrugicat e pyllit dhe premton të na çojë në një vend ku mund të pushojmë të sigurt deri në mëngjes.

Indiani i nguli sytë e tij të zjarrtë mbi Hejwardin dhe pyeti me anglishten e tij të cunguar:

— A është vetëm?

— Vetëm? — u përgjigj Hejwardi me hezitim, sepse mashtrimi ishte ende tepër i ri për të dhe nuk i vinte natyrshëm. — Jo, sigurisht jo, Magua; ti e di se ne jemi me të.

— Atëherë Dhelpra Dinake do të largohet, — u përgjigj udhërrëfyesi, duke ngritur qetësisht trastën e vogël që kishte pranë këmbëve. — Dhe fytyrat e bardha do të shohin vetëm njerëzit e ngjyrës së tyre.

— Të largohesh? Kë quan Dhelpër?

— Kështu e quajnë Maguan etërit e tij kanadezë, — u përgjigj udhërrëfyesi me një krenari të dukshme. — Nata është njësoj si dita për Dhelprën Dinake, kur Munro e pret.

— Dhe çfarë do t'i thotë Dhelpra Dinake komandantit të Uilliam Henrit për vajzat e tij? A do të guxojë t'i thotë skocezit gjaknxehtë se bijat e tij janë lënë pa udhërrëfyes, ndonëse Magua premtoi se do të ishte i tillë?

— Edhe sikur plaku flokëthinjur të ketë zë të fuqishëm dhe krah të gjatë, Dhelpra Dinake nuk do ta dëgjojë dhe as do ta ndiejë në pyll.

— Po Mohaukët, çfarë do të thonë? Ata do t'i veshin funde dhe do ta dërgojnë të qëndrojë me gratë në vigvam, sepse nuk është më i denjë për detyrat e një burri.

— Dhelpra Dinake e njeh rrugën drejt liqeneve të mëdha dhe mund të gjejë eshtrat e etërve të saj, — ishte përgjigjja e qetë e Maguas.

— Mjaft, Magua, — tha Hejwardi. — A nuk jemi miq? Përse të ketë fjalë të hidhura mes nesh? Munro të ka premtuar një dhuratë për shërbimet e tua dhe unë do të të jem borxhli për një tjetër. Pusho këmbët e tua të lodhura dhe hape trastën për të ngrënë. Kemi ende pak kohë; të mos e humbasim duke u grindur si gratë. Kur zonjat të jenë çlodhur, do të vazhdojmë rrugën.

— Fytyrat e bardha bëhen qen të grave të tyre, — murmuriti indiani në gjuhën e tij. — Dhe kur gratë duan të hanë, luftëtarët e tyre lënë mënjanë tomahokun për të ushqyer përtacinë e tyre.

— Çfarë thua, Dhelpër?

— Dhelpra Dinake thotë se është mirë.

Pastaj indiani i nguli sytë me mprehtësi në fytyrën e hapur të Hejwardit; por sapo vështrimet e tyre u takuan, ai i largoi sytë me shpejtësi dhe, duke u ulur ngadalë në tokë, nxori mbetjet e një vakti të mëparshëm dhe filloi të hante, jo pa hedhur më parë vështrime të ngadalta dhe të kujdesshme përreth.

— Kjo është mirë, — vazhdoi Hejwardi. — Dhe Dhelpra Dinake do të ketë forcë dhe sy të mprehtë për të gjetur shtegun në mëngjes.

Ai heshti për një çast, sepse nga shkurret pranë u dëgjuan tinguj të ngjashëm me kërcitjen e një dege të tharë dhe fëshfërimën e gjetheve; por, duke u përmbajtur menjëherë, vazhdoi:

— Duhet të jemi në lëvizje përpara se të dalë dielli, përndryshe Montkalmi mund të na dalë përpara dhe të na mbyllë rrugën drejt fortesës.

Dora e Maguas ra nga goja në anë të trupit dhe, megjithëse sytë i kishte të ngulur në tokë, ai e ktheu kokën paksa anash; vrimat e hundës iu zgjeruan dhe veshët dukej sikur iu ngritën më shumë se zakonisht, duke i dhënë pamjen e një statuje që mishëronte vëmendjen më të përqendruar.

Hejwardi, i cili i vëzhgonte me kujdes lëvizjet e tij, nxori pa u vënë re njërën këmbë nga yzengjia, ndërsa me dorën tjetër preku mbulesën prej lëkure ariu të këllëfëve të pistoletave. Çdo përpjekje për të kuptuar se në çfarë ishte përqendruar vëmendja e Maguas dështonte përballë lëvizjeve të shpejta e të pasigurta të syve të indianit, të cilët dukej se nuk ndaleshin asnjë çast mbi një objekt të caktuar, por njëkohësisht mezi lëviznin.

Teksa po mendonte se si të vepronte, Dhelpra Dinake u ngrit ngadalë në këmbë me një lëvizje aq të kujdesshme, sa nuk prodhoi as zhurmën më të vogël. Hejwardi e kuptoi se tani ishte i detyruar të vepronte. Duke kaluar këmbën mbi shalë, ai zbriti nga kali me vendosmërinë për t'u hedhur mbi shokun e tij tradhtar, duke i besuar gjithçka forcës dhe trimërisë së vet.

Megjithatë, për të shmangur çdo alarm të panevojshëm, ai ruajti një pamje miqësore dhe të qetë.

— Dhelpra Dinake nuk po ha, — tha ai, duke përdorur emrin që kishte parë se i pëlqente më shumë krenarisë së indianit. — Misri i tij nuk është pjekur mirë dhe duket i thatë. Më lër ta shoh; ndoshta mes ushqimeve të mia do të gjej diçka që do t'i hapë oreksin.

Magua ia zgjati trastën pa kundërshtim. Ai madje lejoi që duart e tyre të prekeshin pa treguar as emocionin më të vogël dhe pa ndryshuar qëndrimin e tij të përqendruar. Por, sapo ndjeu gishtat e Hejwardit të rrëshqisnin lehtë përgjatë krahut të tij të zhveshur, ai ia hodhi me forcë dorën mënjanë dhe, duke lëshuar një britmë të mprehtë, u përkul poshtë saj dhe me një kërcim të vetëm u zhduk në shkurret përballë.

Në të njëjtin çast, figura e Çingashgukut u shfaq nga pylli, e tmerrshme nën bojërat e luftës si një fantazmë, dhe kaloi shtegun me një shpejtësi marramendëse në ndjekje të tij.

Menjëherë pas tij u dëgjua britma e Unkasit dhe pylli u ndriçua nga një flakë e papritur, e shoqëruar nga krisma e mprehtë e pushkës së gjuetarit.

KAPITULLI 5

"Në errësirën e natës,
kështu Tisba me frikë
kaloi mbi vesën,
dhe pa hijen e luanit
para se të shihte vetë luanin."

Tregtari i Venecias

Befasia e arratisjes së papritur të udhërrëfyesit të tyre dhe britmat e egra të ndjekësve e lanë Hejwardin për disa çaste të ngrirë nga habia. Pastaj, duke kujtuar rëndësinë e kapjes së të arratisurit, ai çau me nxitim shkurret përreth dhe u hodh përpara për t'u bashkuar me ndjekjen. Por, para se të kishte përshkuar njëqind hapa, ai takoi tre pylltarët që po ktheheshin tashmë nga ndjekja e pasuksesshme.

— Pse u dorëzuat kaq shpejt? — thirri ai. — Maskarai duhet të jetë fshehur pas ndonjë prej këtyre pemëve dhe ende mund të kapet. Nuk jemi të sigurt përderisa ai endet i lirë.

— A do të dërgoje një re të ndjekë erën? — u përgjigj skauti i zhgënjyer. — E dëgjova djallin duke rrëshqitur mbi gjethet e thata si një gjarpër i zi dhe, duke i kapur një çast siluetën pranë asaj pishës së madhe, shtypa këmbëzën siç duhej; por nuk bëri punë! E megjithatë, po të mos e kisha shkrepur unë vetë, do të thosha se ishte një qitje e shpejtë e bërë me sy të saktë. Kam mjaft përvojë në këto punë për ta ditur. Shih këtë sumak; gjethet e tij janë të kuqe, megjithëse të gjithë e dinë se në korrik fruti është ende në lulëzimin e verdhë!

— Është gjaku i Dhelprës Dinake! Ai është plagosur dhe mund të rrëzohet ende!

— Jo, jo, — tha skauti me bindje. — Mund t'i kem gërvishtur lëkurën e ndonjë dege, por kjo vetëm sa e bëri të kërcente më larg. Një plumb pushke, kur vetëm e prek një kafshë që vrapon, bën po atë punë që bën një prej atyre shtizave të kalit: i shton shpejtësinë në vend që t'ia marrë. Por kur e shpon mirë, pas një a dy kërcimesh, qoftë indian apo dre, kërcimet mbarojnë.

— Jemi katër burra kundër një të plagosuri!

— A e ke kaq të rëndë jetën? — e ndërpreu skauti. — Ata djaj të kuq do të të tërhiqnin drejt sëpatave të shokëve të tij para se të ngroheshe nga ndjekja. Ishte një gabim i pamend të shkrepej pushka kaq pranë një prite të mundshme. Megjithatë, ishte një tundim i natyrshëm! Shumë i natyrshëm! Hajdeni, miq, duhet të ndërrojmë vend dhe t'ua ngatërrojmë gjurmët Mingo-ve, përndryshe deri nesër në këtë orë skalpet tona do të varen para çadrës së Montkalmit.

Kjo deklaratë e tmerrshme, e shqiptuar me qetësinë e një njeriu që e kuptonte plotësisht rrezikun pa u trembur prej tij, i kujtoi Hejwardit barrën e madhe që mbante mbi supe. Ai hodhi sytë përreth, duke u përpjekur më kot të depërtonte errësirën që po dendësohej nën kupolën e pyllit. I dukej sikur, të shkëputur nga çdo ndihmë njerëzore, shoqërueset e tij të pambrojtura do të binin shpejt në mëshirën e armiqve barbarë, të cilët, si bishat grabitqare, prisnin vetëm errësirën për t'i bërë goditjet e tyre më vdekjeprurëse.

Shkurret që lëkundeshin dhe trungjet e rrëzuara i dukeshin si figura njerëzore; njëzet herë mendoi se pa fytyrat e tmerrshme të armiqve të fshehur që i vëzhgonin pa pushim. Lart, retë e holla të mbrëmjes kishin humbur ngjyrat rozë, ndërsa lumi që rrëshqiste pranë tyre mezi dallohej nga hijet e brigjeve.

— Çfarë duhet të bëjmë? — tha ai, duke ndier pafuqinë e dyshimit në atë situatë të dëshpëruar. — Për hir të Zotit, mos më braktisni! Qëndroni dhe mbroni ato që më janë besuar; shpërblimi juaj do të jetë çfarë të kërkoni!

Shokët e skautit, që po bisedonin në gjuhën e fisit të tyre, nuk i kushtuan vëmendje lutjes së tij. Nga tonet e ulëta Hejwardi kuptoi se po diskutonin për një vendim që lidhej drejtpërdrejt me fatin e udhëtarëve.

Më në fund, skauti u kthye dhe tha:

— Unkasi ka të drejtë. Nuk do të ishte vepër burrash t'i lëmë këto krijesa të pafajshme në fatin e tyre, edhe sikur kjo të na kushtonte strehën tonë të fshehtë. Nëse dëshiron t'i shpëtosh këto lule të brishta nga dhëmbët e gjarpërinjve më të rrezikshëm, nuk ke as kohë për të humbur e as vend për hezitim!

— Si mund të dyshosh në dëshirën time? A nuk kam ofruar tashmë...

— Ofroji lutjet e tua Atij që mund të na japë mençurinë për t'ia hedhur djajve që mbushin këto pyje, — e ndërpreu qetësisht skauti. — Kurse paratë mbaji për vete; mund të mos jetosh për t'i dhënë dhe unë mund të mos jetoj për t'i marrë. Ne do të bëjmë gjithçka që mendja e njeriut mund të shpikë për t'i mbrojtur këto lule, që nuk janë krijuar për shkretëtirën, pa pritur tjetër shpërblim veç atij që Zoti u jep veprave të ndershme.

Por së pari duhet të premtoni dy gjëra...

— Thuaji.

— E para: të qëndroni të qetë si ky pyll, çfarëdo që të ndodhë. E dyta: vendin ku do t'ju çojmë ta mbani sekret për çdo njeri të gjallë.

— Premtoj se do të bëj gjithçka për t'i respektuar.

— Atëherë ndiqmëni, sepse çdo çast që humbasim është po aq i çmuar sa gjaku për një dre të plagosur.

Hejwardi dalloi gjestin e paduruar të skautit në hijet që po thelloheshin dhe e ndoqi me shpejtësi drejt vendit ku kishte lënë pjesën tjetër të shoqërisë.

Kur u bashkua me dy motrat, ai u shpjegoi shkurt kushtet e udhërrëfyesit të ri dhe nevojën e një qetësie të plotë. Megjithëse lajmet e tij ngjallën ankth dhe frikë të fshehtë, serioziteti i zërit të tij dhe vetë rreziku që i kërcënonte u dhanë të gjithëve forcë për t'u përballur me sprovën e papritur.

Pa humbur kohë, ato pranuan ta linin të zbriste nga kuajt dhe e ndoqën drejt buzës së lumit, ku skauti kishte mbledhur të tjerët më shumë me anë të shenjave sesa të fjalëve.

— Po këto kafshë ç'të bëjmë me to? — mërmëriti ai. — Nuk ia vlen t'ua presim fytin dhe t'i hedhim në lumë; por po t'i lëmë këtu, Mingo-t do të kuptojnë menjëherë se pronarët e tyre nuk janë larg.

— Atëherë hiquani frerët dhe lërini të bredhin në pyll, — sugjeroi Hejwardi.

— Jo. Më mirë t'i mashtrojmë djajtë dhe t'i bëjmë të besojnë se duhet të vrapojnë me shpejtësinë e kuajve për të na arritur. Kjo do t'ua ngatërrojë sytë e zjarrtë! Çingashguku... Hist! Çfarë lëvizi në shkurre?

— Mëzi, — u përgjigj psalmisti.

— Të paktën ai duhet të vdesë! — tha skauti, duke u përpjekur të kapte mëzin e shkathët. — Unkas, shigjetat!

— Ndal! — thirri pronari i kafshës. — Kurseje birin e Miriamit! Është pjellë e një nëne besnike dhe nuk do t'i bënte keq askujt.

— Kur njerëzit luftojnë për jetën që Zoti u ka dhënë, edhe krijesat e tyre nuk vlejnë më shumë se kafshët e pyllit, — u përgjigj skauti me ashpërsi. — Nëse flet përsëri, do të të lë në mëshirën e Maquasve! Shtrëngoje harkun, Unkas; nuk kemi kohë për goditje të dyta.

Fjalët e tij ende nuk kishin mbaruar, kur mëzi, i goditur, u ngrit mbi këmbët e pasme dhe u përkul përpara. Çingashguku iu hodh menjëherë pranë; thika e tij i preu fytin me shpejtësinë e mendimit dhe, duke i dhënë një shtytje trupit që përpëlitej, e hodhi në lumë. Kafsha u largua me rrymën, duke nxjerrë tingujt e fundit të agonisë.

Ky veprim, i ashpër por i domosdoshëm, i mbushi udhëtarët me një ndjenjë të tmerrshme rreziku. Motrat u drodhën dhe u afruan më pranë njëra-tjetrës, ndërsa Hejwardi vuri dorën mbi njërën nga pistoletat e tij, duke u vendosur mes tyre dhe errësirës së pyllit.

Indianët nuk humbën asnjë çast. Duke mbajtur kuajt nga frerët, i futën në shtrat të lumit. Pas pak u zhdukën nën hijen e brigjeve, duke ecur kundër rrymës.

Ndërkohë, skauti nxori nga vendi ku ishte fshehur nën shkurre një kanoe prej lëvoreje dhe u bëri shenjë grave të hipnin. Ato iu bindën pa hezitim, megjithëse nuk reshtnin së hedhuri shikime të frikësuara drejt pyllit që po mbulohej nga nata.

Pasi Kora dhe Alisa u ulën, skauti i kërkoi Hejwardit të mbante njërën anë të barkës, ndërsa vetë mori anën tjetër. Bashkë, të ndjekur nga psalmisti i pikëlluar për humbjen e mëzit, e ngritën kanoen kundër rrymës.

Për shumë qindra hapa ata ecën në heshtje. Dëgjohej vetëm gurgullima e ujit dhe zhurma e lehtë e hapave të tyre. Herë pas here skauti ndalej dhe, mes qetësisë së rëndë që vetëm gjëmimi i largët i ujëvarës e bënte më të thellë, dëgjonte me vëmendje të skajshme. Kur bindte veten se gjithçka ishte e qetë, vazhdonte rrugën.

Më në fund arritën në një vend ku Hejwardi dalloi disa masa të zeza në hijen e një shkëmbi të lartë.

— Po, — tha skauti me qetësi. — Indianët i kanë fshehur kuajt me zgjuarsi. Uji nuk lë gjurmë dhe as sytë e një bufi nuk do të mund të depërtonin në këtë errësirë.

Pas një këshillimi të shkurtër me dy Mohikanët, kuajt u lidhën në të çarat e shkëmbinjve, ku qëndronin me këmbët në ujë.

Skauti i urdhëroi Hejwardin dhe shoqëruesit e tij të uleshin në pjesën e përparme të kanoes, ndërsa ai vetë zuri vendin e pasmë, drejt si një shtyllë.

Çingashguku dhe Unkasi u larguan në heshtje.

Pastaj, duke mbështetur shtizën e gjatë mbi një shkëmb dhe me një shtytje të fuqishme, skauti e hodhi barkën e brishtë drejt mesit të rrjedhës së furishme.

Për disa minuta, lufta mes kanoes së lehtë dhe rrymës së egër ishte e tmerrshme. Të ndaluar të lëviznin qoftë edhe një dorë, udhëtarët vështronin me ankth ujin që vërtitej përreth. Njëzet herë menduan se do të përpiheshin nga vorbulla, por dora e sigurt e skautit e kthente gjithmonë barkën drejt rrymës.

Më në fund, pas një përpjekjeje të gjatë e të dëshpëruar, Alisa mbuloi sytë nga tmerri, e bindur se do të rrëzoheshin në ujëvarë. Por kanoeja u ndal papritur pranë një shkëmbi të sheshtë, në nivel me sipërfaqen e ujit.

— Ku jemi? — pyeti Hejwardi. — Dhe ç'duhet bërë tani?

— Jemi te fundi i Glenn-it, — u përgjigj skauti me zë të lartë, pa u shqetësuar nga gjëmimi i ujëvarës. — Tani duhet të zbresim me kujdes, përndryshe kanoeja do të përmbyset dhe do ta bëni rrugën mbrapsht më shpejt se sa e bëmë përpjetë. Pesë vetë janë tepër për një barkë të tillë. Dilni mbi shkëmb, ndërsa unë do të sjell Mohikanët dhe mishin e drerit. Më mirë të flesh pa skalp sesa të vdesësh nga uria në mes të bollëkut.

Ata zbritën me gëzim. Sapo këmba e fundit preku shkëmbin, kanoeja u largua me rrymën dhe figura e gjatë e skautit u pa për një çast mbi ujë, përpara se të zhdukej në errësirën e lumit.

Të mbetur vetëm, udhëtarët qëndruan për disa çaste në një hutim të pafuqishëm. Ata nuk guxonin të lëviznin mbi shkëmbinjtë e thyer, nga frika se një hap i gabuar mund t'i hidhte në ndonjë humnerë të errët ku ujërat gjëmonin pa pushim.

Por ankthi i tyre nuk zgjati shumë. Me ndihmën e dy Mohikanëve, kanoeja u kthye përsëri në rrymën e qetë dhe, para se ata të besonin se skauti kishte pasur kohë të takonte shokët e tij, ajo u ndal sërish pranë shkëmbit.

— Tani jemi të fortifikuar, të pajisur dhe të furnizuar, — tha Hejwardi me një ton më të gëzuar. — Tani mund ta sfidojmë Montkalmin dhe gjithë aleatët e tij. Më thuaj, roje vigjilente, a dallon ndonjë shenjë të Irokezëve në breg?

— I quaj Irokezë, sepse për mua çdo indian që flet një gjuhë të huaj është armik, edhe sikur të shtiret se i shërben mbretit! Nëse Uebi kërkon besnikëri tek indianët, le të sjellë Delauerët dhe t'i dërgojë këta Mohokë e Oneida gënjeshtarë tek francezët, aty ku u takon!

— Atëherë do të zëvendësonim luftëtarët me miq të padobishëm! — tha Hejwardi. — Kam dëgjuar se Delauerët e kanë lënë mënjanë sëpatën e luftës dhe pranojnë të quhen gra.

— Turp për hollandezët dhe Irokezët që i mashtruan me dredhitë e tyre! — u përgjigj skauti. — Unë i njoh prej njëzet vitesh dhe gënjen ai që thotë se në damarët e një Delaueri rrjedh gjak frikacaku. Ju i dëbuat nga brigjet e detit dhe tani besoni shpifjet e armiqve të tyre, që të flini të qetë. Për mua, çdo indian që flet një gjuhë të huaj është Irokez, qoftë nga Kanadaja apo Nju Jorku.

Duke parë se kjo temë mund të sillte vetëm grindje, Hejwardi ndryshoi bisedën.

— Traktat apo jo, e di mirë se dy shokët e tu janë luftëtarë të guximshëm dhe të kujdesshëm. A kanë parë apo dëgjuar ndonjë gjë për armiqtë tanë?

— Një indian ndjehet para se të shihet, — u përgjigj skauti, ndërsa ngjitej mbi shkëmb dhe hidhte drerin përdhe. — Unë mbështetem më shumë te shenjat që nuk shihen me sy, kur ndjek gjurmët e Mingove.

— A të thonë veshët se na kanë zbuluar?

— Do të më vinte keq po të ishte kështu, megjithëse ky është një vend ku mund të mbahej një përleshje e mirë. Nuk mund ta mohoj se kuajt u trembën kur kalova pranë tyre, sikur të kishin nuhatur ujqër; dhe ujqërit janë kafshë që shpesh ndjekin pritën e indianëve, duke pritur mbetjet e drerit që vrasin.

— Ndoshta i tërheq dreri që ke këtu? Apo ndoshta kufoma e mëzit? Çfarë ishte ajo zhurmë?

— E mjera Miriam! — murmuriti psalmisti. — Mëzi yt qenka i destinuar të bëhet ushqim për bishat grabitqare!

Dhe papritur, mbi gjëmimin e ujërave, ai ngriti zërin në këngë:

"Goditi Ai të parëlindurit e Egjiptit,
Si të njerëzve ashtu dhe të kafshëve.
Mrekulli dërgoi mbi Faraonin
Dhe mbi shërbëtorët e tij."

— Humbja e mëzit e rëndon zemrën e pronarit të tij, — tha skauti. — Por është shenjë e mirë kur njeriu vlerëson edhe kafshët e tij. Ai e ka fenë e duhur dhe do ta kuptojë se më mirë të vrasësh një kafshë katërkëmbëshe sesa të humbin jetën njerëzit. Ndoshta ke të drejtë; për këtë arsye duhet ta presim mishin e drerit dhe mbetjet t'i lëshojmë në lumë, përndryshe ujqërit do të ulërijnë gjithë natën mbi shkëmbinj, duke na lakmuar çdo kafshatë. Për më tepër, edhe pse Irokezët nuk e kuptojnë gjuhën e Delauerëve, janë mjaft të zgjuar për të kuptuar domethënien e ulërimës së një ujku.

Ndërsa fliste, skauti po përgatiste disa mjete të nevojshme. Pastaj, pa zhurmë, kaloi pranë grupit të udhëtarëve, i ndjekur nga dy Mohikanët, të cilët dukeshin se e kuptonin qëllimin e tij pa pasur nevojë për fjalë.

Njëri pas tjetrit, të tre u zhdukën përpara syve të tyre, sikur të ishin tretur në faqen e errët të një shkëmbi të drejtë që ngrihej disa metra mbi sipërfaqen e ujit.

Alisa u afrua instinktivisht pranë Korës dhe i foli me zë të ulët:

— Kora, vallë ku po shkojnë? Më duket sikur u përpinë vetë shkëmbinjtë!

— Kemi zgjedhur t'u besojmë, motër, — u përgjigj Kora me qetësi, megjithëse edhe zemra e saj rrihte fort. — Le të vazhdojmë të kemi besim.

Hejwardi, ndonëse i shqetësuar, përpiqej të ruante qetësinë para tyre. Megjithatë, edhe ai e kishte të vështirë të kuptonte se ku ishin zhdukur tre pylltarët.

Kaluan disa minuta të gjata, gjatë të cilave dëgjohej vetëm gjëmimi i ujëvarës dhe pëshpërima e rrymës që përplasej mbi shkëmbinj. Pastaj, nga e njëjta mur i errët guri, u shfaq papritur figura e skautit.

— Ejani! — tha ai me zë të ulët. — Zoti na ka siguruar një strehë që as syri i një Mingoje nuk mund ta zbulojë. Ndiqni hapat e mi dhe mos kini frikë.

Dhe, ndërsa nata po mbulonte gjithçka, udhëtarët e lodhur u përgatitën të hynin në strehën e fshehtë që natyra kishte krijuar në zemër të shkëmbit.

Një nga një, udhëtarët ndoqën skautin drejt faqes së errët të shkëmbit. Në pamje të parë dukej sikur ai po i drejtonte drejt një muri të padepërtueshëm, por, kur u afruan, zbuluan një çarje të ngushtë, të fshehur pas disa shkurreve dhe gurëve të çrregullt. Përmes saj depërtonte një rrugicë e ngushtë, e cila çonte drejt një zgavre natyrore të krijuar nga vetë shkëmbi.

— Kujdes ku shkelni, — tha skauti me zë të ulët. — Një hap i gabuar dhe ujërat do të kujdesen vetë për ju.

Duke mbajtur njëri-tjetrin, motrat dhe Hejwardi hynë në strehën e çuditshme. Ajo ishte mjaft e gjerë për të pritur gjithë grupin dhe mjaftueshëm e fshehur për të mos u zbuluar nga askush që ndodhej jashtë. Gjëmimi i ujëvarës mbulonte çdo tingull dhe e bënte vendin të dukej edhe më i sigurt.

— Falë Zotit! — psherëtiu Alisa. — Nuk do ta besoja kurrë se mund të ekzistonte një vend i tillë.

— Natyra ka më shumë strehë se sa mendon njeriu, zonjushë, — tha skauti. — Shumë herë kam fjetur këtu me vetëm yjet për dëshmitarë. As francezi, as Mingoja nuk e kanë zbuluar këtë vend, dhe me ndihmën e Zotit nuk do ta zbulojnë as sonte.

Ndërkohë Çingashguku dhe Unkasi po ndanin mishin e drerit me qetësi, pa humbur asnjë lëvizje të pyllit përreth. Drita e zbehtë e yjeve që depërtonte nga hyrja ndriçonte fytyrat e tyre të pikturuara, duke u dhënë pamjen e fantazmave.

Psallmëtari, i cili kishte hyrë i fundit, vështroi përreth me admirim.

— Një strehë e mrekullueshme! — tha ai. — Vërtet, Zoti i siguron besimtarët e tij edhe në shkretëtirë.

— Mjaft me zëra të lartë, mik, — tha skauti. — Këtu edhe jehona mund të na tradhtojë.

— Nuk kam ndërmend të këndoj, — u përgjigj ai me një shprehje të trishtuar. — Humbja e mëzit të Miriamit më ka rënduar shpirtin.

Skauti buzëqeshi lehtë.

— Do të vijë dita kur do të kuptosh se një kafshë mund të zëvendësohet, por jo jeta e një njeriu.

Pasi u sigurua se gjithçka ishte në rregull, ai u ul pranë hyrjes së shpellës dhe mbështeti pushkën e tij të gjatë mbi gjunjë.

— Tani mund të flasim pak, — tha ai. — Megjithëse jo shumë, sepse nata është miku i kuqezinjve dhe armiku i të bardhëve.

— Më duket se të kemi shumë borxh, mik, — tha Hejwardi. — Ende nuk e di emrin e njeriut që na ka shpëtuar jetën.

— Emrat nuk vlejnë shumë në pyll, — u përgjigj skauti. — Disa më quajnë Syriskifter, të tjerë Gjuetari, të tjerë Skauti. Për Delauerët jam Long Rifle, për shkak të pushkës që mbaj. Nuk më intereson shumë se si më thërret njeriu, për sa kohë që e di se jam i ndershëm.

— Dhe këta miq të tu? — pyeti Kora, duke vështruar dy indianët.

Skauti hodhi një vështrim plot respekt drejt tyre.

— Ky është Çingashguku, një kryetar i Mohikanëve, dhe ai i riu është djali i tij, Unkasi.

— Unkasi! — përsëriti Alisa me butësi. — Sa emër i çuditshëm!

I riu ngriti sytë për një çast drejt saj, por nuk tha asnjë fjalë. Fytyra e tij e qetë mbeti po aq e patundur sa më parë.

— Ai flet pak, — tha skauti, — por ka zemër të madhe dhe sy më të mprehtë se çdo luftëtar i ri që kam njohur.

— Dhe ju mendoni se jemi të sigurt këtu? — pyeti Kora.

— Për sonte, po, — u përgjigj skauti. — Megjithatë, pylli ka veshë dhe Mingoja ka durim. Prandaj njëri prej nesh duhet të qëndrojë zgjuar.

— Atëherë unë do të ndaj rojen me ju, — tha Hejwardi.

— Mirë, major, — tha skauti me miratim. — Një ushtar që di të ruajë të tjerët vlen më shumë se njëqind që dinë vetëm të luftojnë.

Dhe ndërsa nata mbulonte plotësisht pyllin, udhëtarët e lodhur u përpoqën të gjenin pak prehje në strehën e fshehtë, pa e ditur se rreziqe edhe më të mëdha po afroheshin drejt tyre.

Ndërsa të tjerët përgatiteshin të pushonin, skauti vazhdonte të rrinte ulur pranë hyrjes së fshehtë, me pushkën e gjatë të mbështetur mbi gjunjë dhe me veshët gjithmonë vigjilentë. Çingashguku qëndronte pak më tej, i palëvizshëm si një statujë, ndërsa Unkasi, me qetësinë e natyrshme të një luftëtari të ri, ishte shtrirë pranë hyrjes, por me sytë e hapur.

Alisa, e lodhur nga ngjarjet e ditës, u mbështet mbi supin e Korës.

— Nuk mund të besoj se jemi vërtet të sigurt, — pëshpëriti ajo.

— Ki besim, motër, — iu përgjigj Kora me zë të qetë. — Deri tani, Providenca na ka mbrojtur.

Hejwardi, i cili kishte zënë vend pranë tyre, përpiqej të fshihte ankthin e vet.

— Nëse këta njerëz janë aq të zotë sa duket, nuk kemi pse të trembemi sonte.

— Zoti i dëgjoftë fjalët e tua, Dunkan, — tha Kora.

Papritur, skauti ngriti dorën.

Të gjithë heshtën.

Për disa çaste nuk dëgjohej gjë tjetër përveç gjëmimit të ujëvarës. Pastaj, shumë larg, si një tingull i zbehtë që vinte e humbiste mes pyllit, u dëgjua ulërima e një ujku.

Çingashguku ngriti kokën.

Unkasi u ngrit menjëherë në këmbë.

— Çfarë është? — pyeti Hejwardi.

— Jo ujk, — tha skauti me qetësi. — Një Mingo.

— Një indian? — pyeti Alisa me tmerr.

— Po. Një britmë që kërkon përgjigje.

Pas pak u dëgjua një ulërimë tjetër, nga një drejtim tjetër.

Skauti buzëqeshi lehtë.

— Janë të hutuar. Nuk e kanë gjetur gjurmën tonë.

— Dhe nëse e gjejnë? — pyeti Kora.

— Atëherë do të na duhet të luftojmë. Por, për sa kohë që Zoti mban mbi ne këtë perde uji dhe errësire, jemi më të sigurt se sa në muret e një fortese.

Psallmëtari, i cili deri atëherë kishte qëndruar i heshtur, u afrua me kujdes.

— Vallë, nuk do të ishte e përshtatshme të këndonim një himn falënderimi?

— Jo! — thanë njëkohësisht skauti dhe Hejwardi.

— Epo, atëherë do të falënderoj në heshtje, — murmuriti ai i ofenduar lehtë.

Orët kalonin ngadalë. Një nga një, lodhja i pushtoi të gjithë.

Alisa më në fund ra në gjumë, me kokën të mbështetur në prehrin e Korës.

Edhe Kora mbylli sytë, megjithëse gjumi i saj ishte i lehtë.

Hejwardi luftonte kundër lodhjes, por skauti i bëri shenjë të pushonte.

— Fli, major. Kam kaluar net më të gjata se kjo me pushkën në dorë.

— Jo, do të qëndroj me ty.

— Si të duash. Por mos harro se nesër mund të kemi nevojë për forcë.

Për një kohë të gjatë të dy burrat qëndruan në heshtje.

Më në fund Hejwardi pyeti me zë të ulët:

— Ti u beson shumë këtyre dy Mohikanëve.

— Më shumë se vetes sime, — u përgjigj skauti. — Kam bredhur me ta për vite të tëra. Çingashguku është i mençur dhe Unkasi është trimi më i mirë që ka lindur ndonjëherë mes Delauerëve.

— Më duket shumë i ri.

— I ri, po, por shqiponja nuk pret të plaket për të fluturuar.

Në atë çast Unkasi, i cili dukej sikur flinte, u ngrit papritur në këmbë.

Ai ngriti dorën dhe dëgjoi.

Skauti u kthye menjëherë.

Çingashguku u ngrit po ashtu.

— Çfarë ka? — pyeti Hejwardi duke kapur pistoletën.

Unkasi nuk foli.

Ai tregoi me gisht drejt errësirës jashtë.

Skauti u afrua te hyrja dhe qëndroi për disa çaste pa lëvizur.

Pastaj u kthye ngadalë.

— Një kanoe, — tha ai me zë të ulët. — Dëgjoj rrahjen e lopatave mbi ujë.

— Armiqtë? — pyeti Hejwardi.

— Ose miq, ose Mingo. Brenda pak minutash do ta dimë.

Dhe të gjithë, duke mbajtur frymën, mbetën të palëvizshëm në errësirën e shpellës, ndërsa tingulli i largët i lopatave afrohej gjithnjë e më shumë...

Alisa u afrua instinktivisht pranë Korës.

— Kora, vallë ku po shkojnë? — pëshpëriti ajo. — Më duket sikur shkëmbi i ka përpirë!

— Kemi vendosur t'u besojmë, motër, — u përgjigj Kora me qetësi. — Le të vazhdojmë të kemi besim.

Hejwardi, ndonëse i shqetësuar, përpiqej të ruante qetësinë. Edhe ai e kishte të vështirë të kuptonte se ku ishin zhdukur tre pylltarët.

Kaluan disa minuta të gjata, gjatë të cilave dëgjohej vetëm gjëmimi i ujëvarës dhe zhurma e rrymës që përplasej mbi shkëmbinj. Pastaj, nga e njëjta faqe e errët guri, u shfaq papritur figura e skautit.

— Ejani! — tha ai me zë të ulët. — Zoti na ka siguruar një strehë që as syri i një Mingoje nuk mund ta zbulojë. Ndiqni hapat e mi dhe mos kini frikë.

Një nga një, udhëtarët e ndoqën drejt shkëmbit. Ajo që dukej si një mur i padepërtueshëm, në të vërtetë fshihte një hyrje të ngushtë. Pas saj gjendej një zgavër natyrore, e mbrojtur nga shkëmbinjtë dhe e mbuluar nga gjëmimi i vazhdueshëm i ujërave.

— Kujdes ku shkelni, — tha skauti. — Një hap i gabuar dhe ujërat do të kujdesen vetë për ju.

Kur të gjithë hynë brenda, ai hodhi një vështrim të kënaqur.

— Këtu mund të flini më të qetë sesa në shumë fortesa të mbretit, — tha ai.

Çingashguku dhe Unkasi kishin filluar tashmë të përgatisnin mishin e drerit. Psallmëtari shikonte gjithçka me habi.

— Vërtet, Zoti nuk i braktis bijtë e tij, as në shkretëtirë! — tha ai.

— Mjaft me zërin, mik, — e paralajmëroi skauti. — Këtu edhe jehona mund të bëhet armik.

— Humbja e mëzit të Miriamit më ka rënduar zemrën, — u përgjigj ai me trishtim.

— Një kafshë mund të zëvendësohet; jeta e një njeriu jo, — tha skauti.

Pastaj, duke u kthyer nga Hejwardi, shtoi:

— Sonte jemi të sigurt. Por pylli ka veshë dhe Mingoja ka durim. Dikush duhet të ruajë.

— Unë do të qëndroj me ty, — tha Hejwardi.

— Mirë, major. Një ushtar që di të ruajë vlen sa dhjetë që dinë vetëm të luftojnë.

Pak nga pak, lodhja i mposhti të gjithë. Alisa e mbështeti kokën mbi prehrin e Korës dhe e zuri gjumi. Kora mbylli sytë, por jo pa shqetësim. Çingashguku qëndronte i palëvizshëm si një statujë, ndërsa Unkasi dukej sikur flinte, megjithëse asgjë nuk i shpëtonte vëmendjes së tij.

Papritur, i riu u ngrit në këmbë.

Skauti u kthye menjëherë.

— Çfarë ka? — pyeti Hejwardi.

Unkasi tregoi me dorë drejt lumit.

Skauti dëgjoi për disa çaste.

— Një kanoe, — tha ai me zë të ulët. — Lopatët po godasin ujin.

Të gjithë mbetën pa frymë.

— Armiqtë? — pyeti Hejwardi.

— Ndoshta. Brenda pak çastesh do ta dimë.

Ata qëndruan në heshtje të plotë, ndërsa tingulli afrohej. Gjëmimi i ujëvarës mbulonte pjesërisht çdo zhurmë, por veshët e mprehtë të Mohikanëve nuk gabonin.

Skauti shtrëngoi pushkën e tij të gjatë.

— Nëse janë Mingo, — pëshpëriti ai, — le të falënderojmë Zotin për këtë strehë.

Dhe, ndërsa nata mbulonte gjithçka me errësirën e saj të thellë, grupi i vogël priste në heshtje, pa ditur nëse çastet e ardhshme do t’u sillnin shpëtim apo vdekje.

KAPITULLI 6

"Ato himne që dikur kumbonin ëmbël në
Sion;
Ai zgjedh me kujdes pjesën e duhur;
Dhe thotë me solemnitet:
'Le të adhurojmë Zotin.'"

— BURNS

Hejvardi dhe shoqërueset e tij panë këtë lëvizje misterioze me një shqetësim të fshehtë; sepse, ndonëse sjellja e të bardhit deri atëherë kishte qenë e patëmetë, pajisjet e tij të vrazhda, mënyra e drejtpërdrejtë e të folurit dhe antipatitë e forta, së bashku me karakterin e shokëve të tij të heshtur, ishin të gjitha arsye të mjaftueshme për të ngjallur mosbesim në mendjet që sapo ishin tronditur nga tradhtia e indianëve.

Vetëm i panjohuri nuk i kushtoi vëmendje ngjarjeve që po ndodhnin. Ai u ul mbi një dalje shkëmbore dhe nuk dha asnjë shenjë vetëdijeje, përveç trazimit të shpirtit të tij, që shfaqej nëpërmjet psherëtimave të shpeshta dhe të rënda. Më pas u dëgjuan zëra të mbytur, sikur njerëz të thërrisnin njëri-tjetrin nga thellësitë e tokës, kur papritur një dritë shpërtheu përpara syve të tyre dhe zbuloi sekretin aq të çmuar të vendit.

Në skajin më të largët të një shpelle të ngushtë e të thellë në shkëmb, gjatësia e së cilës dukej shumë më e madhe falë perspektivës dhe natyrës së dritës që e ndriçonte, ishte ulur skauti, duke mbajtur në dorë një copë pishe të ndezur. Shkëlqimi i fortë i flakës binte drejtpërdrejt mbi fytyrën e tij të fortë, të rrahur nga moti, dhe mbi veshjen e pyllit, duke i dhënë një egërsi romantike pamjes së një njeriu, i cili, nën dritën e zakonshme të ditës, do të shfaqte veçoritë e një personi të dalluar për çuditshmërinë e veshjes, ngurtësinë prej hekuri të trupit dhe përzierjen e pazakontë të zgjuarsisë së shpejtë e vigjilente me një thjeshtësi të hollë, që herë pas here mbizotëronte në tiparet e tij muskulore.

Pak më përpara qëndronte Unkasi, i ndriçuar plotësisht. Udhëtarët vështronin me ankth figurën e drejtë dhe të hijshme të mohikanit të ri, elegant dhe të lirë në qëndrimet e lëvizjet natyrore. Edhe pse trupi i tij ishte mbuluar më shumë se zakonisht nga një këmishë gjuetie e gjelbër me thekë, të ngjashme me atë të të bardhit, asgjë nuk mund të fshihte sytë e tij të errët, të mprehtë dhe të patrembur, njëherësh të frikshëm dhe të qetë; tiparet e larta e krenare, të pastra në ngjyrën e tyre të kuqërremtë; ballin e gjerë e të tërhequr pas, së bashku me përmasat e përsosura të një koke fisnike, të lënë zbuluar deri te tufëza e flokëve të luftëtarit.

Ishte hera e parë që Dunkani dhe shoqëruesit e tij kishin mundësi të shihnin qartë fytyrat karakteristike të dy indianëve që i shoqëronin dhe secili prej tyre ndjeu sikur i ishte hequr një barrë dyshimi, ndërsa shprehja krenare, e vendosur dhe e egër e luftëtarit të ri tërhiqte vëmendjen e tyre. Ata ndjenë se ai mund të ishte një qenie ende e mbuluar pjesërisht nga errësira e padijes, por jo dikush që do t'i përdorte dhuntitë e tij të pasura natyrore për tradhti të ulët.

Alisa e sinqertë e sodiste sjelljen e tij të lirë dhe qëndrimin krenar, sikur të shihte një relike të çmuar të skulpturës greke, të cilës një mrekulli i kishte dhënë jetë; ndërsa Hejvardi, megjithëse i mësuar me format e përsosura që haseshin shpesh te vendasit e paprishur, e shprehu hapur admirimin e tij për një shembull kaq të përsosur të përmasave më fisnike të njeriut.

— Mund të flija e qetë, — pëshpëriti Alisa, — me një të ri kaq të patrembur dhe bujar si rojtar. Me të vërtetë, Dunkan, ato vrasje mizore dhe ato skena të tmerrshme torturash, për të cilat dëgjojmë e lexojmë kaq shumë, nuk mund të ndodhin në praninë e njerëzve si ai!

— Pa dyshim, — iu përgjigj ai, — ky është një shembull i rrallë dhe i shkëlqyer i atyre cilësive natyrore për të cilat thuhet se ky popull dallohet. Pajtohem me ty, Alisë, se një fytyrë dhe një vështrim i tillë janë krijuar më shumë për të frikësuar sesa për të mashtruar. Por të mos mashtrojmë veten duke pritur që virtyti i tyre të shfaqet sipas mënyrës sonë të qytetëruar. Ashtu si shembujt e shkëlqyer të virtytit janë tepër të rrallë mes të krishterëve, po aq të rrallë janë edhe mes indianëve. Megjithatë, për nder të natyrës sonë të përbashkët, asnjëra palë nuk është e paaftë për t'i prodhuar. Prandaj, le të shpresojmë që ky mohikan të mos na zhgënjejë, por të tregojë se është, ashtu siç e shpall pamja e tij, një mik trim dhe besnik.

— Tani major Hejvardi flet siç i ka hije një majori, — tha Kora. — Kush mund ta shohë këtë krijesë të natyrës dhe të kujtojë ngjyrën e lëkurës së tij?

Pas këtyre fjalëve pasoi një heshtje e shkurtër dhe disi e sikletshme, e cila u ndërpre nga skauti, që i thirri me zë të lartë të hynin brenda.

— Ky zjarr po bëhet tepër i ndritshëm, — vazhdoi ai ndërsa ata iu bindën, — dhe mund t'u tregojë Mingove vendndodhjen tonë. Unkas, shtrije batanijen dhe ua trego maskarenjve anën e errët. Nuk është darkë e denjë për një major të Amerikanëve Mbretërorë, por kam parë repartet më të forta të kënaqeshin me mish dreri të pagatuar dhe pa asnjë erëz. Këtu kemi kripë me bollëk dhe mund të pjekim shpejt. Për zonjat kemi degë të freskëta sasafrasi për t'u ulur, që ndoshta nuk janë aq madhështore sa karriget e tyre të stolisura, por lëshojnë aromë më të këndshme se çdo lëkurë derri, qoftë nga Guinea apo nga ndonjë vend tjetër. Dhe ti, mik, mos u trishto për pelën. Ishte një krijesë e pafajshme dhe nuk kishte provuar shumë mundime. Vdekja e saj do ta shpëtojë nga shumë plagë në shpinë dhe nga shumë udhë të lodhshme!

Unkasi bëri siç i kishte thënë tjetri dhe, sapo zëri i Syrit të Skifterit pushoi, gjëmimi i ujëvarës u dëgjua si bubullima e largët.

— A jemi vërtet të sigurt në këtë shpellë? — pyeti Hejvardi. — Nuk ka rrezik që të na zënë në befasi? Një njeri i vetëm i armatosur, po të qëndronte te hyrja, do të na kishte tërësisht në dorë.

Një figurë me pamje fantazme doli nga errësira pas skautit dhe, duke kapur një trung të ndezur, e ngriti drejt skajit tjetër të vendstrehimit. Alisa lëshoi një britmë të zbehtë dhe edhe Kora u ngrit në këmbë, kur kjo pamje e frikshme hyri në dritë; por një fjalë e vetme nga Hejvardi i qetësoi, duke i siguruar se ishte vetëm shoqëruesi i tyre, Çingashguku. Ai ngriti një tjetër batanije dhe zbuloi se shpella kishte dy dalje. Pastaj, duke mbajtur pishtarin, kaloi një humnerë të ngushtë dhe të thellë në shkëmbinj, që shtrihej pingul me korridorin ku ndodheshin, por që, ndryshe prej tij, ishte e hapur drejt qiellit, dhe hyri në një shpellë tjetër, e cila në çdo aspekt të rëndësishëm ishte e ngjashme me të parën.

— Dhelpra të vjetra si unë dhe Çingaku nuk futen kurrë në një strofkë me vetëm një vrimë, — tha Syri i Skifterit duke qeshur. — E shihni sa i zgjuar është ky vend. Shkëmbi është gëlqeror i zi dhe të gjithë e dinë se është i butë; nuk është jastëk i pakëndshëm kur mungojnë degët dhe druri i pishës. Dikur ujëvara ishte disa jardë më poshtë dhe guxoj të them se ka qenë po aq e rregullt dhe e bukur sa çdo ujëvarë përgjatë Hadsonit. Por pleqëria është armik i pamjes së bukur, siç do ta mësojnë këto zonjusha të ëmbla! Vendi ka ndryshuar shumë. Shkëmbinjtë janë plot me çarje dhe në disa vende janë më të butë se në të tjerat; uji ka gërryer zgavra të thella, derisa është tërhequr prapa, po, qindra këmbë, duke çarë këtu e duke brejtur atje, derisa ujëvara ka humbur formën dhe qëndrueshmërinë e saj.

— Në cilën pjesë të saj ndodhemi? — pyeti Hejvardi.

— Jemi afër vendit ku Providenca e vendosi në fillim, por duket se ujëvara ishte tepër kokëfortë për të qëndruar aty. Shkëmbi në të dy anët tona doli më i butë, prandaj ajo la të zhveshur e të thatë qendrën e lumit, duke gërryer këto dy vrima të vogla ku ne fshihemi.

— Atëherë ndodhemi në një ishull?

— Po. Kemi ujëvarat në të dy anët dhe lumin sipër e poshtë. Po të kishit dritën e ditës, do t'ia vlente të ngjiteshit mbi këtë shkëmb e të shihnit çuditë e ujit. Nuk bie sipas asnjë rregulli; herë kërcen, herë përmbyset; atje rrëshqet, këtu shpërthen; në një vend është i bardhë si bora dhe në një tjetër i gjelbër si bari; diku zhytet në zgavra të thella që bëjnë tokën të dridhet, e diku tjetër rrjedh e këndon si një përrua, duke gdhendur vorbulla e kanale në gurin e vjetër, sikur të ishte baltë e shkelur. Të duket sikur i gjithë lumi ka humbur mendjen. Fillimisht rrjedh qetë, sikur do të zbresë sipas rendit të natyrës, pastaj papritur kthehet e përplaset me brigjet; madje ka vende ku duket sikur kthehet prapa, sikur nuk do ta lërë kurrë shkretëtirën për t'u bashkuar me detin e kripur! Po, zonjë, ajo pëlhura e hollë që mbani në qafë është e trashë si rrjetë peshkatarësh krahasuar me figurat e imta që krijon lumi në disa vende. Sikur, pasi ka shpërthyer nga rendi, do të provojë çdo lloj forme. E megjithatë, çfarë fiton? Pasi e lënë të bëjë si t'i dojë qejfi për njëfarë kohe, si një njeri kokëfortë, dora që e krijoi e mbledh përsëri dhe pak më poshtë mund ta shihni të rrjedhë qetësisht drejt detit, ashtu siç ishte caktuar që nga krijimi i botës.

Ndërsa dëgjuesit e tij merrnin zemër nga ky përshkrim i thjeshtë, duke u bindur se vendstrehimi i tyre ishte i sigurt, ata ishin të prirur të gjykonin ndryshe nga Syri i Skifterit për bukuritë e egra të Glenit. Por nuk ishin në gjendje të përqendroheshin te peizazhi; dhe meqenëse skauti nuk e kishte ndërprerë punën e tij të kuzhinës, përveçse kur tregonte me një pirun të thyer drejtimin e ndonjë pjese të rrëmbyer të lumit, vëmendja e tyre u kthye te çështja më tokësore, por më e nevojshme: darka.

Vakti, i pasuruar nga disa ushqime të mira që Hejvardi kishte pasur kujdes të merrte me vete para se të linin kuajt, ishte jashtëzakonisht freskues për grupin e lodhur. Unkasi u shërbente zonjave, duke kryer çdo shërbim të vogël me një përzierje dinjiteti dhe hijeshie të kujdesshme, gjë që e argëtonte Hejvardin, i cili e dinte mirë se kjo ishte një shkelje e zakoneve indiane, sipas të cilave luftëtarët nuk merreshin me punë të ulëta, sidomos për gratë. Megjithatë, mikpritja konsiderohej e shenjtë mes tyre dhe ky devijim i vogël nga krenaria mashkullore nuk ngjalli asnjë koment.

Po të kishte ndonjë vëzhgues të kujdesshëm, mund të kishte vënë re se shërbimet e kryetarit të ri nuk ishin krejt të paanshme. Kur ai i ofronte Alisës kungullin me ujë të ëmbël dhe mishin e drerit të vendosur në një enë të gdhendur bukur nga nyja e pemës së piperit, e bënte me mirësjellje të mjaftueshme; por kur kryente të njëjtat shërbime për motrën e saj, sytë e tij të errët ndaleshin më gjatë mbi fytyrën e saj të bukur dhe shprehëse.

Një ose dy herë iu desh të fliste për të tërhequr vëmendjen e atyre që po u shërbente. Në raste të tilla përdorte anglishten, të thyer e të papërsosur, por mjaftueshëm të kuptueshme, dhe zëri i tij i thellë e guttural e bënte aq të butë e melodioz, saqë të dyja motrat ngrinin kokën me habi dhe admirim. Gjatë këtyre mirësjelljeve, u shkëmbyen disa fjali që krijuan një atmosferë miqësore mes tyre.

Ndërkohë, serioziteti i Çingashgukut mbetej i pandryshueshëm. Ai ishte ulur më pranë dritës, ku shikimet e shqetësuara të mysafirëve mund të dallonin më mirë shprehjen natyrore të fytyrës së tij nga ngjyrat e luftës që i shtonin pamjen e frikshme. Ata gjenin një ngjashmëri të fortë midis babait dhe birit, me ndryshimet që sillnin mosha dhe vështirësitë e jetës.

Ashpërsia e fytyrës së tij dukej sikur flinte dhe në vend të saj shfaqej qetësia e zbrazët që karakterizon një luftëtar indian kur aftësitë e tij nuk kërkohen për qëllime më të mëdha. Megjithatë, nga vezullimet e herëpashershme që kalonin mbi fytyrën e tij të errët, kuptohej lehtë se mjaftonte të zgjohej zemërimi i tij që maska e tmerrshme me të cilën kishte trembur armiqtë të merrte jetë të plotë.

Unkasi bëri siç i kishte thënë tjetri dhe, sapo zëri i Syrit të Skifterit pushoi, gjëmimi i ujëvarës u dëgjua si bubullima e largët.

— A jemi vërtet të sigurt në këtë shpellë? — pyeti Hejvardi. — Nuk ka rrezik që të na zënë në befasi? Një njeri i vetëm i armatosur, po të qëndronte te hyrja, do të na kishte tërësisht në dorë.

Një figurë me pamje fantazme doli nga errësira pas skautit dhe, duke kapur një copë druri të ndezur, e ngriti drejt skajit tjetër të vendstrehimit. Alisa lëshoi një britmë të lehtë dhe edhe Kora u ngrit menjëherë në këmbë, kur kjo pamje e frikshme hyri në dritë; por një fjalë e vetme nga Hejvardi i qetësoi, duke i siguruar se ishte vetëm shoqëruesi i tyre, Çingashguku, i cili, duke ngritur një tjetër batanije, zbuloi se shpella kishte dy dalje. Pastaj, duke mbajtur pishtarin, ai kaloi një humnerë të ngushtë e të thellë në shkëmbinj, e cila shtrihej pingul me korridorin ku ndodheshin, por që, ndryshe prej tij, ishte e hapur drejt qiellit, dhe hyri në një shpellë tjetër, e ngjashme në çdo aspekt të rëndësishëm me të parën.

— Dhelpra të vjetra si Çingashguku dhe unë nuk kapen shpesh në një strofkë me vetëm një vrimë, — tha Syri i Skifterit duke qeshur. — Mund ta shihni fare lehtë zgjuarsinë e këtij vendi. Shkëmbi është gëlqeror i zi dhe të gjithë e dinë se është i butë; nuk është jastëk i pakëndshëm kur mungojnë degët dhe druri i pishës. Dikur ujëvara ndodhej disa jardë më poshtë nesh dhe guxoj të them se, në kohën e saj, ka qenë po aq e rregullt dhe e bukur sa çdo rrjedhë tjetër përgjatë Hadsonit. Por pleqëria është armik i pamjes së bukur, siç do ta mësojnë këto zonjusha të ëmbla! Vendi ka ndryshuar shumë. Këta shkëmbinj janë plot me çarje dhe, në disa vende, janë më të butë se në të tjera; kështu uji ka gërryer zgavra të thella, derisa është tërhequr prapa, po, qindra këmbë, duke çarë këtu dhe duke ngrënë atje, derisa ujëvarat nuk kanë më as formën dhe as qëndrueshmërinë e dikurshme.

— Në cilën pjesë të tyre ndodhemi? — pyeti Hejvardi.

— Jemi afër vendit ku Providenca i vendosi për herë të parë, por duket se ato qenë tepër kryeneçe për të qëndruar aty. Shkëmbi doli më i butë në të dy anët tona dhe kështu uji la të zhveshur e të thatë qendrën e lumit, duke hapur fillimisht këto dy vrima të vogla ku ne fshihemi.

— Atëherë jemi në një ishull?

— Po. Kemi ujëvarat në të dy anët dhe lumin sipër e poshtë. Po të kishit dritën e ditës, do t'ia vlente mundimi të ngjiteshit mbi këtë shkëmb e të shihnit tekat e ujit. Ai nuk bie sipas asnjë rregulli; herë kërcen, herë përmbyset; atje rrëshqet, këtu shpërthen; në një vend është i bardhë si bora dhe në një tjetër i gjelbër si bari; këtu zhytet në zgavra të thella që bëjnë tokën të gjëmojë e të dridhet, ndërsa pak më tej gurgullon e këndon si një përrua, duke gdhendur vorbulla dhe kanale në gurin e vjetër sikur ai të ishte baltë e shkelur. Duket sikur i gjithë drejtimi i lumit është çrregulluar. Fillimisht rrjedh qetë, sikur dëshiron të zbresë ashtu siç është caktuar; pastaj kthehet andej-këtej dhe përplaset me brigjet; madje ka vende ku duket sikur shikon mbrapa, sikur nuk dëshiron ta lërë shkretëtirën për t'u bashkuar me detin e kripur! Po, zonjë, ajo pëlhura e hollë që mbani rreth qafës duket e trashë si një rrjetë peshku krahasuar me figurat e vogla që mund t'ju tregoj, aty ku lumi krijon lloj-lloj formash, sikur, pasi ka dalë nga rregulli, të dojë të provojë dorën në gjithçka. E megjithatë, çfarë arrin? Pasi e lënë të bëjë sipas dëshirës për njëfarë kohe, si një njeri kokëfortë, dora që e krijoi e mbledh përsëri dhe, pak më poshtë, mund ta shihni të rrjedhë qetësisht drejt detit, ashtu siç ishte paracaktuar që nga themelimi i botës.

Ndërsa dëgjuesit e tij merrnin zemër nga ky përshkrim i thjeshtë i Glenit dhe bindeshin për sigurinë e vendstrehimit të tyre, ata ishin të prirur të gjykonin ndryshe nga Syri i Skifterit për bukuritë e tij të egra. Por nuk ishin në gjendje t'i linin mendimet të ndaleshin gjatë mbi hijeshinë e natyrës; dhe, meqenëse skauti nuk e kishte ndërprerë punën e tij në përgatitjen e darkës, përveçse për të treguar me pirunin e thyer drejtimin e ndonjë pjese veçanërisht të rrëmbyer të lumit, ata e kthyen vëmendjen te çështja më tokësore, por më e nevojshme: darka e tyre.

Vakti, i pasuruar edhe nga disa ushqime të mira që Hejvardi kishte pasur kujdes të merrte me vete kur lanë kuajt, ishte jashtëzakonisht çlodhës për grupin e lodhur. Unkasi u shërbente zonjave, duke kryer të gjitha ato shërbime të vogla që ishin në fuqinë e tij, me një përzierje dinjiteti dhe hijeshie të kujdesshme, gjë që e argëtonte Hejvardin, i cili e dinte mirë se kjo ishte një risi e plotë për zakonet indiane, të cilat ua ndalonin luftëtarëve të merreshin me punë shërbëtori, sidomos në favor të grave. Megjithatë, mikpritja konsiderohej e shenjtë ndër ta dhe ky largim i vogël nga krenaria mashkullore nuk ngjalli asnjë koment.

Po të kishte qenë aty ndonjë njeri mjaftueshëm i shkëputur nga shqetësimet për të vëzhguar me kujdes, mund të kishte menduar se shërbimet e kryetarit të ri nuk ishin krejtësisht të paanshme. Ndërsa ai i ofronte Alisës kungullin me ujë të ëmbël dhe mishin e drerit në një enë të gdhendur bukur nga nyja e pemës së piperit, me mirësjellje të mjaftueshme, kur kryente të njëjtin shërbim për motrën e saj, syri i tij i errët ndalej për një çast mbi fytyrën e saj të bukur dhe shprehëse.

Një ose dy herë iu desh të fliste për të tërhequr vëmendjen e atyre që po u shërbente. Në raste të tilla përdorte anglishten, të thyer e jo të përsosur, por mjaftueshëm të kuptueshme; dhe zëri i tij i thellë e guttural e bënte atë aq të butë dhe melodioz, saqë të dyja motrat ngrinin kokën me admirim dhe habi. Gjatë këtyre mirësjelljeve, u shkëmbyen disa fjali që shërbyen për të krijuar pamjen e një marrëdhënieje miqësore mes tyre.

Ndërkohë, serioziteti i Çingashgukut mbetej i palëkundur. Ai ishte ulur më pranë rrethit të dritës, ku vështrimet e shqetësuara të mysafirëve të tij mund të dallonin më mirë shprehjen natyrore të fytyrës së tij nga pamja e frikshme që i jepnin ngjyrat e luftës. Ata gjetën një ngjashmëri të fortë mes babait dhe të birit, me ndryshimin që mund të pritej nga mosha dhe vështirësitë e jetës.

Egërsia e fytyrës së tij dukej sikur flinte dhe në vend të saj shfaqej ajo qetësi e zbrazët që dallon një luftëtar indian kur aftësitë e tij nuk kërkohen për ndonjë nga qëllimet e mëdha të ekzistencës së tij. Megjithatë, ishte e lehtë të dalloje, nga shkëlqimet e herëpashershme që kalonin mbi fytyrën e tij të errët, se mjaftonte të zgjohej zemërimi i tij për t'i dhënë jetë të plotë pamjes së tmerrshme që kishte zgjedhur për të frikësuar armiqtë.

Nga ana tjetër, syri i mprehtë dhe endacak i skautit rrallëherë qëndronte i qetë. Ai hante dhe pinte me një oreks që asnjë ndjenjë rreziku nuk mund ta trondiste, por vigjilenca e tij nuk e linte kurrë. Njëzet herë kungulli me pijen apo copa e mishit ndalonte para buzëve të tij, ndërsa koka i kthehej mënjanë, sikur po dëgjonte ndonjë tingull të largët dhe të dyshimtë; një lëvizje që nuk dështonte kurrë t'u kujtonte të pranishmëve arsyet alarmuese që i kishin detyruar të kërkonin atë strehë. Por, meqenëse këto ndalesa të shpeshta nuk shoqëroheshin kurrë me ndonjë shpjegim, shqetësimi i çastit kalonte shpejt dhe harrohej për pak kohë.

— Hajde, mik, — tha Syri i Skifterit, duke nxjerrë nga poshtë një grumbulli gjethesh një fuçi të vogël dhe duke iu drejtuar të panjohurit që rrinte pranë tij e po i bënte nder të madh gatimit të tij, — provo pak nga kjo pije me bredh; do të të largojë mendimet për pelën dhe do të të ngrohë zemrën. Pi për miqësinë tonë të ardhshme dhe shpresoj që pak mish kali të mos lërë ndonjë hidhërim mes nesh. Si quhesh?

— Gamut. David Gamut, — u përgjigj mësuesi i këngës, duke u përgatitur të largonte hidhërimin e tij me një gllënjkë të fuqishme të përzierjes aromatike të pylltarit.

— Emër i mirë, dhe, guxoj të them, i trashëguar nga paraardhës të ndershëm. Mua më pëlqejnë emrat, megjithëse zakonet e të krishterëve mbeten shumë prapa atyre të indianëve në këtë pikë. Frikacaku më i madh që kam njohur quhej Luan, dhe gruaja e tij, Durim, mund të të shante më shpejt sesa një dre i ndjekur vrapon një shkop larg. Tek indianët është çështje ndërgjegjeje; zakonisht njeriu është ai që thotë emri i tij. Nuk po them se Çingashguk, që do të thotë Gjarpri i Madh, është me të vërtetë gjarpër, i madh apo i vogël, por ai i njeh dredhitë e natyrës njerëzore, hesht dhe i godet armiqtë kur ata e presin më pak. Cili është zanati yt?

— Jam një mësues i përulur i artit të psalmeve.

— Si the?

— U mësoj të rinjve të repartit të Konektikatit këngën.

— Mund të merreshe me ndonjë punë më të mirë. Të rinjtë qeshin dhe këndojnë tepër nëpër pyje, kur nuk duhet të bëjnë më shumë zhurmë se një dhelpër në strofkën e saj. A di të përdorësh pushkën?

— Qoftë i bekuar Zoti, nuk kam pasur kurrë punë me vegla vrasëse!

— Ndoshta di të përdorësh busullën dhe të hedhësh në letër lumenjtë e malet e shkretëtirës, që ata që vijnë pas të gjejnë vendet sipas emrave të tyre?

— Nuk merrem me një punë të tillë.

— Ke këmbë të mira dhe mund të bësh që një rrugë e gjatë të duket e shkurtër. Ndoshta udhëton ndonjëherë me lajme për gjeneralin?

— Kurrë. Nuk ndjek asgjë tjetër përveç thirrjes sime të lartë, që është mësimi i muzikës së shenjtë!

— Zanat i çuditshëm! — mërmëriti Syri i Skifterit me një të qeshur të fshehtë. — Të kalosh jetën si zogjtë që imitojnë zërat e të tjerëve! Mirë, mik, mbase kjo është dhuntia jote dhe nuk duhet mohuar më shumë se sa po të ishte gjuetia apo ndonjë prirje tjetër më e mirë. Le të dëgjojmë çfarë di të bësh në këtë drejtim. Do të ishte një mënyrë miqësore për të thënë natën e mirë, sepse ka ardhur koha që këto zonja të mbledhin forcat për një udhëtim të gjatë e të vështirë që do të nisim para se Maquat të zgjohen!

— Me gëzim të madh pranoj, — tha Davidi, duke rregulluar syzet e tij me kornizë hekuri dhe duke nxjerrë menjëherë librin e tij të dashur të vogël, të cilin ia zgjati Alisës. — Çfarë mund të jetë më e përshtatshme dhe më ngushëlluese sesa të ngremë lavde mbrëmjeje pas një dite me kaq shumë rreziqe?

Alisa buzëqeshi, por, duke hedhur një vështrim nga Hejvardi, u skuq dhe ngurroi.

— Kënaqu, — i pëshpëriti ai. — A nuk duhet që sugjerimi i këtij njeriu të mirë, që mban emrin e Psalmistit, të ketë peshën e vet në një çast të tillë?

E inkurajuar nga mendimi i tij, Alisa bëri atë që prirjet e saj të devotshme dhe dashuria e saj për tingujt e ëmbël ia kishin kërkuar prej kohësh. Libri u hap në një himn që i përshtatej jo keq gjendjes së tyre dhe në të cilin poeti, duke mos qenë më i shtyrë nga dëshira për të tejkaluar mbretin e frymëzuar të Izraelit, kishte treguar disa cilësi të hijshme dhe të denja. Kora tregoi gatishmëri për t'iu bashkuar motrës dhe kënga e shenjtë filloi, pasi Davidi metodik kishte kryer të gjitha përgatitjet e domosdoshme me pipën e tonit dhe melodinë.

Melodia ishte solemne dhe e ngadaltë. Herë pas here ngrihej në gjithë fuqinë e zërave të pasur të dy vajzave, të cilat përkuleshin mbi librin e vogël me një ndjenjë të shenjtë përkushtimi, dhe pastaj binte aq ulët, sa zhurma e ujërave përzihej me këngën e tyre si një shoqërim i largët e i thellë. Shija natyrore dhe veshi i saktë i Davidit drejtonin dhe përshtatnin tingujt sipas hapësirës së ngushtë të shpellës, çdo çarje dhe çdo qoshe e së cilës mbushej me notat drithëruese të zërave të tyre të ëmbël.

Indianët ngulën sytë te shkëmbinjtë dhe dëgjuan me një vëmendje aq të thellë, sa dukej sikur ishin kthyer në gur. Por skauti, i cili kishte mbështetur mjekrën mbi dorë me një shprehje ftohtësie dhe mospërfilljeje, gradualisht ndjeu se tiparet e tij të ashpra po zbuteshin; dhe, ndërsa vargu ndiqte vargun, natyra e tij e hekurt u përkul, ndërsa kujtimet e çuan prapa, në fëmijëri, kur veshët e tij ishin mësuar të dëgjonin himne të ngjashme në vendbanimet e kolonisë.

Sytë e tij endacakë filluan të mbusheshin me lot dhe, para se himni të përfundonte, lot të nxehtë rridhnin nga burime që prej kohësh dukeshin të thara dhe rrëshqisnin mbi faqet që kishin ndier më shpesh stuhitë e qiellit sesa shenja dobësie njerëzore.

Këngëtaret po qëndronin mbi një nga ato nota të ulëta dhe të venitura që veshi i përthith me një kënaqësi të pangopur, sikur ta ndiente se po i humbiste, kur një britmë, që dukej se nuk vinte as nga njeriu e as nga kjo botë, u ngrit në ajrin e jashtëm, duke depërtuar jo vetëm në thellësitë e shpellës, por edhe në zemrat e të gjithë atyre që e dëgjuan.

Pas saj pasoi një heshtje po aq e thellë, sikur ujërat të ishin ndalur në rrjedhën e tyre të furishme përballë një ndërprerjeje kaq të tmerrshme dhe të pazakontë.

— Çfarë është? — pëshpëriti Alisa pas disa çastesh pritjeje të tmerrshme.

— Çfarë është? — përsëriti Hejvardi me zë të lartë.

As Syri i Skifterit dhe as indianët nuk u përgjigjën. Ata dëgjonin, sikur prisnin që tingulli të përsëritej, me një sjellje që shprehte habinë e tyre. Më në fund, ata folën me njëri-tjetrin me ngut në gjuhën delavare dhe Unkasi, duke kaluar nga dalja e brendshme dhe më e fshehtë, doli me kujdes nga shpella.

Kur ai u largua, skauti foli i pari në anglisht:

— Çfarë është ose çfarë nuk është, askush këtu nuk mund ta thotë, ndonëse dy prej nesh kanë bredhur pyjet për më shumë se tridhjetë vjet! Besoja se nuk kishte britmë që mund të nxirrte njeriu apo kafsha dhe që veshët e mi të mos e kishin dëgjuar; por kjo më tregoi se jam vetëm një vdekatar mendjemadh dhe krenar!

— Nuk ishte, atëherë, britma e luftës që përdorin indianët për të tmerruar armiqtë? — pyeti Kora, e cila qëndronte në këmbë duke mbledhur velin rreth vetes me një qetësi që motra e saj e trazuar nuk e kishte.

— Jo, jo. Kjo ishte diçka e keqe, e frikshme, me një tingull jo njerëzor; por, kur të dëgjoni njëherë britmën e luftës, nuk do ta ngatërroni më kurrë me asgjë tjetër! Epo, Unkas? — tha ai në gjuhën delavare, kur i riu u kthye. — Çfarë sheh? A depërton drita jonë përtej batanijeve?

Përgjigjja ishte e shkurtër dhe e prerë.

— Nuk shihet asgjë jashtë, — vazhdoi Syri i Skifterit, duke tundur kokën me pakënaqësi, — dhe vendi ynë i fshehtë mbetet ende në errësirë. Shkoni në shpellën tjetër ju që keni nevojë dhe përpiquni të flini; duhet të jemi në këmbë shumë përpara lindjes së diellit dhe duhet të shfrytëzojmë kohën për të arritur në Eduard, ndërsa Mingot janë ende në gjumin e mëngjesit.

Kora dha shembullin e bindjes, me një qetësi që i mësoi Alisës më të druajtur nevojën e nënshtrimit. Megjithatë, para se të largohej, ajo i pëshpëriti Hejvardit një kërkesë që ta ndiqte. Unkasi ngriti batanijen për t'u hapur rrugën dhe, ndërsa motrat u kthyen për ta falënderuar për këtë shërbim të kujdesshëm, panë skautin të ulur përsëri para prushit që po shuhej, me fytyrën të mbështetur mbi duar, në një qëndrim që tregonte sa thellë e mundonte ndërprerja e pashpjegueshme që kishte prishur lutjet e tyre të mbrëmjes.

Hejvardi mori me vete një copë pishe të ndezur, e cila përhapte një dritë të zbehtë përgjatë korridorit të ngushtë që të çonte në strehën e tyre të re. Pasi e vendosi në një vend të përshtatshëm, iu bashkua dy vajzave, të cilat tani gjendeshin vetëm me të për herë të parë që nga çasti kur kishin lënë pas muret miqësore të Fort Eduardit.

— Mos na lër, Dunkan, — tha Alisa. — Nuk mund të flemë në një vend të tillë, me atë britmë të tmerrshme që ende na kumbon në veshë!

— Së pari, le të sigurohemi për mbrojtjen e kësaj kështjelle, — u përgjigj ai, — dhe pastaj do të flasim për pushimin.

Ai iu afrua skajit tjetër të shpellës, te një dalje e mbuluar me batanije si të tjerat. Duke e ngritur mbulesën e trashë, mori frymë thellë ajrin e freskët e gjallërues që vinte nga ujëvara. Një krah i lumit rridhte përmes një gryke të thellë e të ngushtë, të gërryer nga rrjedha e tij në shkëmbin e butë, drejtpërdrejt poshtë këmbëve të tij, duke formuar, sipas mendimit të tij, një mbrojtje të sigurt nga çdo rrezik që mund të vinte nga ajo anë; ndërsa pak më sipër uji përplasej, kërcente dhe rrëshqiste me gjithë furinë e tij.

— Natyra ka krijuar një pengesë të pakalueshme në këtë anë, — vazhdoi ai, duke treguar humnerën e errët e të thellë, para se të lëshonte përsëri batanijen. — Dhe, meqenëse e dini se njerëz të ndershëm e besnikë ruajnë hyrjen, nuk shoh asnjë arsye për të mos ndjekur këshillën e mikpritësit tonë të mirë. Jam i sigurt se edhe Kora do të pajtohet me mua se të dyja keni nevojë për gjumë.

— Kora mund ta pranojë drejtësinë e fjalëve të tua, por nuk mund t'i zbatojë ato, — u përgjigj motra e madhe, e cila ishte ulur pranë Alisës mbi një shtrat të bërë me degë sasafrasi. — Ka edhe arsye të tjera që e largojnë gjumin, edhe sikur të mos kishim dëgjuar atë britmë misterioze. Thuaj vetes, Hejvard, a mund ta harrojnë bijat ankthin që duhet të përjetojë një baba, kur nuk di ku dhe si flenë fëmijët e tij, në mes të një shkretëtire dhe të kaq shumë rreziqeve?

— Ai është ushtar dhe di t'i vlerësojë rreziqet e pyjeve.

— Ai është baba dhe nuk mund të mohojë natyrën e tij.

— Sa i mirë ka qenë gjithmonë me të gjitha tekat e mia! Sa i butë dhe i duruar me çdo dëshirë timen! — tha Alisa me lot në sy. — Kemi qenë egoiste, motër, që këmbëngulëm për këtë udhëtim mes kaq shumë rreziqesh!

— Mund të kem qenë e nxituar që i kërkova pëlqimin në një kohë kaq të vështirë, por doja t'i tregoja se, edhe sikur të gjithë të tjerët ta braktisnin në vështirësinë e tij, të paktën bijat e tij do t'i qëndronin besnike.

— Kur dëgjoi se kishit mbërritur në Eduard, — tha Hejvardi me mirësi, — në zemrën e tij pati një luftë të fortë mes frikës dhe dashurisë; por kjo e fundit, e shtuar edhe më shumë nga ndarja e gjatë, fitoi shpejt. "Është shpirti i Korës sime fisnike që i udhëheq, Dunkan," më tha ai. "Dhe unë nuk do t'ia thyej vullnetin. Ah, sikur ai që mban nderin e mbretit tonë në duar të kishte qoftë edhe gjysmën e vendosmërisë së saj!"

— Dhe për mua nuk tha asgjë, Hejvard? — pyeti Alisa me xhelozinë e ëmbël të dashurisë bijore. — Me siguri nuk e harroi krejt Elsien e tij të vogël?

— Kjo ishte e pamundur, — u përgjigj i riu. — Ai të përmendi me mijëra emra të dashur, të cilët unë nuk guxoj t'i përsëris, por për të cilët mund të dëshmoj me gjithë zemër. Madje, një herë ai tha—

Dunkani u ndërpre. Sytë e tij ishin ngulur në ata të Alisës, e cila ishte kthyer drejt tij me gjithë dashurinë e një bije, për të mos humbur asnjë fjalë; por në atë çast, e njëjta britmë e fuqishme dhe e tmerrshme që kishin dëgjuar më parë mbushi përsëri ajrin dhe e la pa fjalë.

Pas saj pasoi një heshtje e gjatë e pa frymë, gjatë së cilës secili shikonte tjetrin me frikën se mos tingulli do të përsëritej.

Më në fund, batanija u ngrit ngadalë dhe në hyrje u shfaq Syri i Skifterit, me një fytyrë, vendosmëria e së cilës dukej se po lëkundej për herë të parë përballë një misteri që premtonte një rrezik kundër të cilit e gjithë zgjuarsia dhe përvoja e tij mund të rezultonin të pafuqishme.

KAPITULLI 7

"Ata nuk flenë.
Mbi ato shkëmbinj, një turmë e zymtë,
i shoh tek rrinë ulur."

GRAY

— Do të ishte një shpërfillje ndaj një paralajmërimi që na jepet për të mirën tonë, të rrimë më gjatë të fshehur, kur pylli lëshon tinguj të tillë, — tha Syri i Skifterit. — Zonjat mund të qëndrojnë të mbrojtura, por mohikanët dhe unë do të ruajmë mbi shkëmb, ku besoj se edhe një major i Regjimentit të 60-të do të dëshironte të na shoqëronte.

— A është rreziku kaq i afërt? — pyeti Kora.

— Vetëm Ai që krijon tinguj të çuditshëm dhe ua dërgon njerëzve si paralajmërim, e di rrezikun tonë. Do ta quaja mëkat, madje kryengritje kundër vullnetit të Tij, nëse do të qëndroja i fshehur, ndërsa këto shenja mbushin ajrin. Edhe ai shpirti i dobët që e kalon jetën duke kënduar psalme është trazuar nga kjo britmë dhe, siç thotë vetë, "është gati të dalë në betejë". Po të ishte vetëm një betejë, do të ishte diçka që ne e kuptojmë dhe e përballojmë lehtë; por kam dëgjuar se kur të tilla klithma dëgjohen mes qiellit dhe tokës, ato paralajmërojnë një lloj tjetër lufte!

— Nëse arsyet tona për t'u trembur kufizohen vetëm te shkaqe mbinatyrore, atëherë kemi pak arsye për t'u shqetësuar, — tha Kora, e patrazuar. — A jeni i sigurt se armiqtë tanë nuk kanë shpikur ndonjë mënyrë të re dhe të zgjuar për të na mbushur me tmerr, në mënyrë që fitorja e tyre të jetë më e lehtë?

— Zonjusha, — u përgjigj gjahtari me solemnitet, — për tridhjetë vjet kam dëgjuar çdo tingull të pyllit, siç dëgjon një njeri jeta dhe vdekja e të cilit varen nga mprehtësia e veshëve. Nuk ka ulërimë pantere, nuk ka fishkëllimë zogjsh e as shpikje të mingove djallëzore që të më mashtrojë! Kam dëgjuar pyllin të rënkojë si njerëzit në pikëllimin e tyre; kam dëgjuar erën që luante muzikën e saj mes degëve të pemëve të thara; kam dëgjuar vetëtimën të çahet në ajër si kërcitja e druve të ndezura, duke nxjerrë shkëndija e flakë të degëzuara; por kurrë nuk kam menduar se dëgjoja gjë tjetër veçse kënaqësinë e Atij që luan me krijesat e duarve të Tij. Por as mohikanët, as unë, që jam një i bardhë pa kryq, nuk mund ta shpjegojmë britmën që dëgjuam. Prandaj besojmë se është një shenjë e dhënë për të mirën tonë.

— Është e jashtëzakonshme! — tha Hejvardi, duke marrë pistoletat që kishte lënë mënjanë. — Qoftë shenjë paqeje apo sinjal lufte, duhet të hetohet. Udhëhiq, miku im; unë të ndjek.

Kur dolën nga shpella, të gjithë ndienë një lehtësim të menjëhershëm, duke ndërruar ajrin e rëndë të strehës me freskinë gjallëruese që lëvizte mbi vorbullat e ujëvarës. Një erë e fortë mbrëmjeje përshkonte sipërfaqen e lumit dhe dukej sikur shtynte gjëmimin e ujërave drejt zgavrave të shpellave, prej nga ai dilte i rëndë dhe i pandërprerë, si bubullima që vjen nga kodrat e largëta.

Hëna ishte ngritur dhe drita e saj fillonte të pasqyrohej mbi ujërat që rridhnin sipër tyre; por skaji i shkëmbit ku qëndronin mbetej ende në hije.

Përveç zhurmës së ujit dhe frymëmarrjes së herëpashershme të erës, e cila murmuriste në valë të çrregullta, gjithçka ishte e qetë, aq sa vetëm nata dhe vetmia mund ta bënin.

Më kot sytë e secilit përshkonin brigjet përballë, në kërkim të ndonjë shenje jete që mund të shpjegonte natyrën e ndërprerjes që kishin dëgjuar. Shikimet e tyre të shqetësuara ndeshnin vetëm dritën mashtruese, shkëmbinjtë e zhveshur dhe trungjet e drejtë e të palëvizshëm të pemëve.

— Nuk shihet gjë tjetër veç hijes dhe qetësisë së një mbrëmjeje të bukur, — pëshpëriti Dunkani. — Sa shumë do ta çmonim një pamje të tillë dhe gjithë këtë qetësi të frymës, në çdo çast tjetër, Kora! Po të ndiheshit të sigurta, ajo që tani ju shton frikën mund të kthehej në kënaqësi...

— Dëgjo! — e ndërpreu Alisa.

Paralajmërimi ishte i panevojshëm. Edhe një herë u ngrit i njëjti tingull, sikur vinte nga shtrati i lumit, dhe pasi doli përtej ngushticës së shkëmbinjve, u përhap nëpër pyll me jehona që shuheshin ngadalë në largësi.

— A mund t'i vërë dikush emër kësaj britme? — pyeti Syri i Skifterit, kur jehona e fundit humbi mes pemëve. — Nëse dikush e di, le të flasë; sa për mua, mendoj se nuk i përket kësaj bote!

— Atëherë, ja ku ke dikë që mund të të sqarojë, — tha Dunkani. — E njoh shumë mirë këtë tingull, sepse e kam dëgjuar shpesh në fushat e betejës dhe në rrethana të zakonshme për jetën e një ushtaraku. Është klithma e tmerrshme që lëshon kali në agoni; më shpesh nga dhimbja, por ndonjëherë edhe nga frika. Kali im ose ka rënë pre e bishave të pyllit, ose e ndien rrezikun pa mundur ta shmangë. Brenda shpellës mund të më kishte mashtruar, por në ajër të hapur e njoh tepër mirë që të gaboj.

Gjahtari dhe shokët e tij e dëgjuan këtë shpjegim të thjeshtë me interesin e njerëzve që përvetësojnë një ide të re, ndërsa çlirohen nga një tjetër, e cila u kishte sjellë shqetësim. Të dy mohikanët lëshuan thirrjen e tyre të zakonshme:

— Huh!

Ndërsa e vërteta po u bëhej e qartë, Syri i Skifterit, pas një çasti mendimi, mori fjalën:

— Nuk mund t'i mohoj fjalët e tua, sepse me kuajt nuk jam fort i ditur, megjithëse jam lindur aty ku ka me bollëk. Ujqërit duhet të jenë vërdallë mbi brigje dhe ato krijesa të frikshme po kërkojnë ndihmën e njeriut, sa munden. Unkas, — shtoi ai në gjuhën delavare, — zbrit me kanoe dhe hidh një pishtar mes tufës; ndryshe frika mund të bëjë atë që ujqërit s'mund ta bëjnë, e nesër të mbetemi pa kuaj, kur do të kemi aq shumë nevojë për t'u larguar me shpejtësi.

I riu kishte zbritur tashmë drejt ujit për t'iu bindur, kur një ulërimë e gjatë u dëgjua buzë lumit dhe u zhduk me shpejtësi në thellësitë e pyllit, sikur bishat vetë, të kapluara nga një tmerr i papritur, po braktisnin prenë.

Unkasi u tërhoq menjëherë dhe të tre pylltarët nisën një tjetër bisedë të ulët e të përqendruar.

— Kemi qenë si gjahtarë që kanë humbur drejtimet e qiellit dhe të cilëve u është fshehur dielli për ditë të tëra, — tha Syri i Skifterit, duke u kthyer nga shokët. — Tani po i njohim sërish shenjat e udhës sonë dhe shtigjet janë pastruar nga ferrat. Uluni nën hijen që hëna hedh nga ai ah atje; është më e dendur se ajo e pishave. Të presim atë që Zoti do të zgjedhë të na dërgojë më pas. Flisni vetëm me pëshpërima; madje do të ishte më mirë e ndoshta më e mençur, që secili të bisedonte për pak kohë vetëm me mendimet e veta.

Mënyra e gjahtarit ishte serioze dhe mbresëlënëse, por pa asnjë shenjë frike të padenjë. Dobësia e çastit të tij ishte zhdukur me shpjegimin e misterit që as përvoja e vet nuk kishte mundur ta zgjidhte. Tani ai i shihte qartë rreziqet e gjendjes së tyre dhe ishte gati t'i përballonte me gjithë forcën e natyrës së tij të kalitur.

I njëjti ndjenjë dukej se sundonte edhe te mohikanët. Ata zunë pozicione që u lejonin të vëzhgonin të dy brigjet, ndërsa vetë mbeteshin të fshehur nga çdo sy armik.

Në këto rrethana, urtësia kërkonte që edhe Hejvardi me shoqet e tij të ndiqnin shembullin e njerëzve kaq të zotë. I riu nxori degët e sasafrasit nga shpella dhe i vendosi në çarjen që ndante dy zgavrat, ku motrat u shtrinë të mbrojtura nga shkëmbinjtë, ndërsa ankthi i tyre zbuthej nga siguria se asnjë rrezik nuk mund të afrohej pa u dhënë më parë paralajmërim.

Vetë Dunkani qëndroi pranë, aq afër sa të mund të fliste me shokët pa ngritur zërin. Davidi, duke imituar pylltarët, e futi trupin e tij të gjatë mes të çarave të shkëmbinjve, në mënyrë që gjymtyrët e tij të çuditshme të mos binin më në sy.

Kështu kaluan orë të tëra pa asnjë shqetësim tjetër.

Hëna arriti zenitin dhe derdhi dritën e saj të butë mbi pamjen e bukur të motrave, të cilat flinin qetësisht në përqafimin e njëra-tjetrës. Dunkani hodhi shallin e gjerë të Korës mbi këtë pamje që i pëlqente aq shumë ta sodiste, pastaj edhe vetë mbështeti kokën mbi shkëmb.

Davidi filloi të lëshonte tinguj që, në çaste më të zgjuara, do të kishin fyer veshët e tij të ndjeshëm. Shkurt, të gjithë, përveç Syrit të Skifterit dhe mohikanëve, ranë në një gjumë të thellë.

Por vigjilenca e këtyre mbrojtësve nuk lodhej dhe nuk flinte.

Të palëvizshëm si vetë shkëmbi, ata qëndronin me sytë që lëviznin pa pushim përgjatë kufirit të errët të pyllit që rrethonte brigjet e ngushta të lumit. Asnjë tingull nuk u shpëtonte; as vëzhguesi më i mprehtë nuk do të kishte dalluar se merrnin frymë.

Ishte e qartë se kjo kujdesje e tepruar buronte nga një përvojë që asnjë dredhi e armikut nuk mund ta mashtronte.

Megjithatë, kjo vigjilencë vazhdoi pa ndonjë pasojë të dukshme, derisa hëna u zhduk dhe një vijë e zbehtë mbi majat e pemëve, në kthesën e lumit më poshtë, lajmëroi afrimin e agimit.

Atëherë, për herë të parë, Syri i Skifterit lëvizi.

Ai u zvarrit mbi shkëmb dhe e zgjoi Dunkanin nga gjumi i rëndë.

— Tani është koha për t'u nisur, — i pëshpëriti. — Zgjoji zonjat dhe bëhu gati të hipni në kanoe sapo ta sjell te vendi i uljes.

— A ka qenë e qetë nata? — pyeti Hejvardi. — Sa për mua, mendoj se gjumi e mundi vigjilencën time.

— Gjithçka është ende po aq e qetë sa mesnata. Hesht, por nxito.

Tashmë Dunkani ishte zgjuar plotësisht dhe menjëherë hoqi shallin që mbulonte motrat e fjetura. Lëvizja bëri që Kora të ngrinte dorën sikur të donte ta largonte, ndërsa Alisa murmuriti me zërin e saj të butë:

— Jo, jo, baba i dashur, nuk ishim vetëm; Dunkani ishte me ne!

— Po, ëmbëlsi e pafajshme, — pëshpëriti i riu, — Dunkani është këtu dhe, për sa kohë të ketë jetë apo rrezik, nuk do të të lërë kurrë. Kora! Alisa! Zgjohuni! Ka ardhur ora të lëvizim!

Një britmë e fortë nga motra më e vogël dhe pamja e Korës, e ngritur në këmbë me fytyrë të zbehtë nga tmerri, ishin përgjigjja e papritur që mori.

Ende pa mbaruar fjalët e Hejvardit, u ngrit një stuhi ulërimash dhe britmash që i ngrinë gjakun në vena. Për gati një minutë dukej sikur demonët e ferrit kishin pushtuar ajrin përreth tyre dhe po derdhnin egërsinë e tyre në tinguj barbarë.

Klithmat nuk vinin nga një drejtim i caktuar. Dukej sikur mbushnin pyllin, shpellat e ujëvarës, shkëmbinjtë, vetë shtratin e lumit dhe ajrin mbi ta.

Davidi u ngrit mes atij rrëmuje djallëzore, me duart mbi veshë, duke thirrur:

— Nga vjen kjo kakofoni? A është çliruar ferri, që njeriu të nxjerrë tinguj të tillë?!

Shkëlqimi i armëve dhe krismat e një duzine pushkësh nga brigjet përballë pasuan menjëherë këtë ekspozim të pakujdesshëm të trupit të tij, dhe mësuesi fatkeq i muzikës ra pa ndjenja mbi shkëmbin ku kishte fjetur.

Mohikanët iu përgjigjën me britmën e tyre luftëtare, ndërsa armiqtë lëshuan një ulërimë triumfi kur panë rënien e Gamutit. Shkëmbimi i të shtënave vazhdoi për disa çaste, por të dy palët ishin tepër të stërvitura për të nxjerrë qoftë edhe një gjymtyrë para syrit të armikut.

Dunkani dëgjonte me ankth të madh, duke pritur goditjet e lopatës së kanoes, sepse tani mendonte se arratisja ishte shpresa e tyre e vetme.

Lumi vazhdonte të rridhte me vrullin e tij të zakonshëm, por kanoja nuk dukej askund.

Pikërisht kur i shkoi ndër mend se gjahtari i kishte braktisur, një flakë shpërtheu nga shkëmbi poshtë tij dhe një britmë e egër, e përzier me një klithmë dhimbjeje, tregoi se plumbi i Syrit të Skifterit kishte gjetur shënjestrën.

Pas këtij goditjeje, sulmuesit u tërhoqën menjëherë dhe pak nga pak vendi u kthye në heshtjen e mëparshme.

Dunkani shfrytëzoi çastin e qetësisë dhe vrapoi drejt trupit të Gamutit, të cilin e tërhoqi në çarjen e ngushtë që mbronte motrat. Pas pak çastesh, të gjithë u mblodhën në këtë vend relativisht të sigurt.

— I gjori ka shpëtuar kokën, — tha Syri i Skifterit me qetësi, duke kaluar dorën mbi kokën e Davidit. — Por është provë se njeriu mund të lindë me një gjuhë tepër të gjatë! Ishte çmenduri të ekspozonte gjashtë këmbë mish e gjak mbi një shkëmb të zhveshur para syve të këtyre egërsirave. Çuditem që ka shpëtuar gjallë!

— Nuk ka vdekur? — pyeti Kora me një zë të ngjirur nga tmerri që përpiqej ta fshihte. — A mund të bëjmë diçka për ta ndihmuar?

— Jo, jo! Jeta është ende në zemrën e tij. Pas pak do të vijë në vete dhe do të jetë më i mençur, derisa t'i vijë ora e vërtetë, — u përgjigj gjahtari, ndërsa mbushte pushkën me kujdes. — Merre brenda, Unkas, dhe shtrije mbi degët e sasafrasit. Sa më gjatë të flejë, aq më mirë për të. Dyshoj se do të mund të gjente strehë për atë trup të gjatë mes këtyre shkëmbinjve. Dhe këngët nuk kanë vlerë kundër irokezëve.

— Atëherë mendoni se sulmi do të riniset? — pyeti Hejvardi.

— A mendon se një ujk i uritur do të ngopet me një kafshatë? — u përgjigj Syri i Skifterit. — Ata humbën një njeri dhe, sipas zakonit të tyre, kur dështojnë në befasi, tërhiqen për pak. Por do të kthehen me marifete të reja për të na marrë skalpet. Shpresa jonë kryesore, — vazhdoi ai, ndërsa një hije shqetësimi kaloi mbi fytyrën e tij të ashpër, — është të mbajmë këtë shkëmb derisa Munro të dërgojë ndihmë. Zoti e bëftë sa më shpejt dhe me një komandant që njeh zakonet e indianëve!

— I dëgjuat fatet që na presin, Kora, — tha Dunkani, — dhe e dini se mund të shpresojmë gjithçka nga përvoja dhe kujdesi i babait tuaj. Ejani me Alisën në shpellë, ku të paktën do të jeni të mbrojtura nga pushkët vrasëse të armiqve dhe ku mund të kujdeseni për shokun tonë fatkeq.

Motrat e ndoqën në shpellën e jashtme, ku Davidi po jepte shenja se po vinte në vete me anë të psherëtimave të tij, dhe pasi ua la në kujdes, Dunkani u bë gati të largohej.

— Dunkan! — tha zëri që dridhej i Korës.

Ai u kthye dhe pa të renë, fytyra e së cilës ishte zbehur si vdekja, ndërsa buzët i dridheshin dhe sytë e saj ishin mbushur me një shprehje që e bëri të kthehej menjëherë pranë saj.

— Mos harro, Dunkan, sa e rëndësishme është siguria jote për tonën. Mos harro se mban besimin e shenjtë të një babai. Mos harro sa shumë varen nga kujdesi dhe mençuria jote... dhe, — shtoi ajo, ndërsa një skuqje e lehtë i pushtoi faqet e deri tëmthat, — sa i dashur je për të gjithë ata që mbajnë emrin Munro.

— Nëse ka diçka që mund ta shtojë dashurinë time për jetën, — tha Hejvardi, ndërsa sytë e tij ndaluan pa vetëdije te figura e hijshme e Alisës së heshtur, — është një siguri kaq e ëmbël. Si major i Regjimentit të 60-të, miku ynë i ndershëm do t'ju thotë se duhet të marr pjesën time në luftë; por detyra jonë është e thjeshtë: vetëm të mbajmë larg këta zagarë për disa orë.

Pa pritur përgjigje, ai u shkëput nga prania e motrave dhe u bashkua me Syrin e Skifterit dhe mohikanët.

Syri i Skifterit dhe mohikanët ishin ende të shtrirë pas mbrojtjes së çarjes së ngushtë midis dy shpellave.

— Po të them, Unkas, — tha gjahtari kur Dunkani u bashkua me ta, — ti e shpërdoron barutin dhe goditja e pushkës të prish shënjestrën! Pak barut, plumb i lehtë dhe një krah i gjatë rrallë dështojnë të nxjerrin britmën e vdekjes nga një mingo. Të paktën, kështu ma ka treguar përvoja me këto krijesa. Hajdeni, miq, të zëmë vendet tona, sepse askush nuk e di kur dhe nga ku një makua do të godasë.

Indianët u kthyen në heshtje në pozicionet e tyre, nëpër çarjet e shkëmbinjve nga ku mund të mbanin nën vëzhgim hyrjet drejt këmbës së ujëvarës.

Në qendër të ishullit, disa pisha të shkurtra e të shtrembëruara kishin zënë rrënjë, duke formuar një grumbull shkurresh ku Syri i Skifterit u hodh me shpejtësinë e një dreri, i ndjekur nga Dunkani. Aty u fshehën mes shkurreve dhe gurëve të shpërndarë, aq sa lejonin rrethanat.

Mbi ta ngrihej një shkëmb i rrumbullakët e i zhveshur, ndërsa në të dy anët uji luante e përplasej me vrull në humnerat poshtë.

Meqë dita kishte zbardhur, brigjet përballë nuk ishin më vetëm një hije e paqartë. Tashmë mund të shihnin brenda pyllit dhe të dallonin objektet nën kulmin e errët të pishave.

Pasoi një pritje e gjatë dhe e lodhshme, por pa asnjë shenjë të një sulmi të ri. Dunkani filloi të shpresonte se të shtënat e tyre kishin qenë më vdekjeprurëse nga sa mendonin dhe se armiqtë ishin zmbrapsur.

Kur ia shprehu këtë mendim shokut të tij, Syri i Skifterit tundi kokën me mosbesim.

— Nuk e njeh natyrën e një makue, nëse mendon se ai tërhiqet kaq lehtë pa marrë një skalp! — u përgjigj ai. — Nëse këtë mëngjes bërtiste njëri prej tyre, ishin dyzet gjithsej! Ata e dinë shumë mirë numrin tonë dhe cilësinë tonë që të heqin dorë kaq shpejt. Hesht! Shiko ujin lart, aty ku përplaset mbi shkëmbinj. Nuk jam njeri i vdekshëm nëse këta djaj të rrezikshëm nuk kanë notuar mbi vetë ujëvarën dhe, për fatin tonë të keq, kanë arritur te maja e ishullit. Hesht, njeri! Rri ulur, përndryshe do ta humbasësh skalpin sa hap e mbyll sytë!

Hejvardi ngriti kokën nga strehimi dhe pa një pamje që iu duk një mrekulli guximi dhe aftësie.

Rryma kishte gërryer skajin e shkëmbit të butë në atë mënyrë, sa pjesa e parë e ujëvarës nuk ishte aq e pjerrët sa zakonisht. Duke u orientuar vetëm nga rrjedha e ujit që godiste majën e ishullit, një grup armiqsh të pangopur ishte hedhur në lumë dhe kishte notuar deri aty, duke e ditur se ky vend do t'u jepte hyrje të drejtpërdrejtë drejt viktimave të tyre.

Teksa Syri i Skifterit mbaroi së foluri, katër koka njerëzish u dukën mbi disa trungje të mbledhura nga rrjedha, të ngecura mbi shkëmbinj, të cilat me siguri u kishin dhënë idenë se kjo ndërmarrje ishte e mundur.

Në çastin tjetër, një trup i pestë u shfaq duke kaluar buzën e gjelbër të ujëvarës, pak më larg nga vija e ishullit.

I egri luftonte me gjithë forcën për të arritur në vendin e sigurt dhe, i ndihmuar nga rrjedha, kishte zgjatur tashmë dorën drejt shokëve të tij, kur papritur u rrëmbye përsëri nga rryma, u ngrit për një çast në ajër me duart lart dhe sytë e zgurdulluar dhe pastaj u zhduk me një përplasje të rëndë në humnerën e thellë që gëlonte poshtë.

Një britmë e vetme, e egër dhe e dëshpëruar, u ngrit nga shpella e ujërave dhe më pas gjithçka u fundos sërish në heshtje.

Nxitja e parë fisnike e Dunkanit ishte të hidhej në ndihmë të fatkeqit, por dora e hekurt e Syrit të Skifterit e mbajti të palëvizur.

— Do të na sillje vdekjen mbi kokë duke u treguar mingove ku jemi fshehur? — pyeti ai me ashpërsi. — Kjo është një karikim baruti i kursyer, dhe baruti tani vlen sa vetë fryma për një dre të plagosur! Fresko barutin e pistoletave, sepse mjegulla e ujëvarës e lag squfurin, dhe bëhu gati për përleshje të afërt, ndërsa unë do të qëlloj mbi sulmin e tyre.

Ai vuri gishtat në gojë dhe lëshoi një fishkëllimë të gjatë e të mprehtë, së cilës iu përgjigjën mohikanët nga shkëmbinjtë e tyre.

Dunkani pa disa koka që shfaqeshin mbi trungjet e ngecura, por ato u zhdukën menjëherë.

Pak më vonë, një zhurmë e lehtë pas tij i tërhoqi vëmendjen dhe, kur u kthye, pa Unkasin vetëm pak hapa larg, duke u zvarritur drejt tyre.

Syri i Skifterit i foli në gjuhën delavare dhe i riu zuri vendin e tij me një qetësi dhe kujdes të jashtëzakonshëm.

Për Hejvardin filloi një pritje e padurueshme dhe e ethshme; por gjahtari dukej se e kishte zgjedhur pikërisht atë çast për t'u dhënë një mësim shokëve të rinj mbi përdorimin e armëve të zjarrit.

— Nga të gjitha armët, — filloi ai, — pushka me tytë të gjatë, me vijat e sakta dhe metalin e butë, është më e rrezikshmja kur bie në duar të zotat. Por kërkon krah të fortë, sy të mprehtë dhe gjykim të mirë për ta mbushur siç duhet. Armëtarët duhet të dinë shumë pak nga zanati i tyre kur prodhojnë këto armë të shkurtra për kalorësit...

Ai u ndërpre nga një "Huh!" i ulët, por domethënës, i Unkasit.

— I shoh, bir, i shoh! — vazhdoi Syri i Skifterit. — Po mblidhen për sulmin, përndryshe do të rrinin të fshehur pas trungjeve. Le të vijnë! — shtoi ai, duke kontrolluar gurin e pushkës. — Ai që vjen i pari po shkon drejt vdekjes, qoftë edhe vetë Montkalmi!

— Ata po përgatiten për sulm, përndryshe do të rrinin të fshehur pas trungjeve, — përsëriti Syri i Skifterit. — Le të vijnë! Ai që del i pari do të marrë plumbin tim, qoftë edhe vetë Montkalmi!

Për disa çaste gjithçka mbeti e qetë. Pastaj, nga një çarje e ngushtë mes shkëmbinjve, u duk koka e një luftëtari. Ishte vetëm për një çast, por jo aq shkurt sa të shpëtonte nga syri i pagabueshëm i gjahtarit. Krisi pushka e gjatë dhe, pothuajse në të njëjtin çast, një britmë e mprehtë dëshmoi se plumbi kishte gjetur shënjestrën.

— Një tjetër makua ka mbaruar punë me këtë botë! — tha qetësisht Syri i Skifterit, ndërsa mbushte përsëri armën. — Ah, sikur të kisha edhe një fuçi tjetër me barut e ca plumba të mirë! Do t’i mësoja këta djaj të pyllit të mos luanin me një pushkë të bërë nga Killdeer-i!

Por armiqtë nuk kishin ndërmend të hiqnin dorë. Të nxitur nga zemërimi dhe nga dëshira për hakmarrje, ata nisën të shtinin nga çdo anë. Plumbat godisnin shkëmbinjtë, gjethet dhe trungjet e mbledhura nga rrjedha, por pozicionet e mbrojtësve ishin zgjedhur me aq mjeshtëri, sa asnjë nuk pësoi dëm.

Megjithatë, zhurma e të shtënave dhe ulërimat e egra të indianëve mbushën ajrin dhe depërtuan deri në zemrat e grave të fshehura në shpellë. Alisa dridhej nga frika, ndërsa Kora, megjithëse e zbehtë, ruante qetësinë dhe përpiqej ta ngushëllonte motrën.

— Mos ki frikë, Alisa, — i tha ajo me zë të ulët. — Për sa kohë që këta njerëz besnikë janë mes nesh dhe rrezikut, ne duhet të kemi shpresë.

— Po nëse bien? — pëshpëriti vajza e re. — Po nëse babai ynë nuk do të na shohë më kurrë?

— Zoti nuk do të na braktisë, — u përgjigj Kora me vendosmëri. — Dhe nëse na ka caktuar vuajtje, do të na japë edhe forcën për t’i përballuar.

Ndërkohë, jashtë, beteja vazhdonte. Çingashguku-u rrinte i palëvizshëm pas mbrojtjes së tij, me fytyrën e pikturuar që i jepte pamjen e një fryme lufte. Herë pas here pushka e tij lëshonte një krismë të vetme dhe gjithmonë pas saj dëgjohej ndonjë britmë e mbytur nga radhët e armiqve.

Unkasi, i shpejtë dhe i heshtur si një panterë, lëvizte nga një shkëmb te tjetri, duke shfaqur atë qetësi dhe guxim që i kishin fituar admirimin e Hejvardit.

— Me të vërtetë, — murmuriti majori, — një princ i lindur nuk do të mbante qëndrim më fisnik se ky i ri.

— Ai është biri i një kryetari dhe gjaku i tij është i pastër, — tha Syri i Skifterit. — Mohikanët kanë qenë gjithmonë burra të drejtë. Ah! po të kishin mbetur më shumë nga fisi i tyre, pyjet do të ishin më të sigurta për të bardhët dhe të kuqtë.

Papritur, një britmë triumfi u dëgjua nga ana tjetër e ujëvarës.

— Çfarë po ndodh? — pyeti Dunkani.

— Më duket se djajtë kanë gjetur një rrugë tjetër, — u përgjigj gjahtari, duke ngritur kokën me kujdes. — Dhe, nëse sytë nuk më mashtrojnë, po përpiqen të na marrin nga prapa. Kjo do të thotë se së shpejti do të na duhet të përdorim jo vetëm pushkët, por edhe thikat.

Ai ngriti zërin në gjuhën delavare dhe Çingashguku-u me Unkasin iu përgjigjën menjëherë.

— Mirë, mirë! — tha ai me një buzëqeshje të zymtë. — Nëse duhet të vdesim, të paktën do të shkojmë në botën tjetër si burra.

Dhe, ndërsa zhurma e ujëvarës përzihej me britmat e largëta të makuave, të katër mbrojtësit u përgatitën për një përleshje edhe më të egër se ajo që kishin përballuar deri atëherë.

Britmat e makuave vazhdonin të përziheshin me gjëmimin e ujëvarës dhe, për një çast, u duk sikur vetë shkëmbinjtë po dridheshin nga ajo kakofoni e egër. Syri i Skifterit u tërhoq paksa nga hyrja e shpellës dhe hodhi një vështrim të mprehtë drejt bashkëluftëtarëve të tij.

— Po afrohen me kujdes, — tha ai me zë të ulët. — Janë bërë të kujdesshëm pas plumbave që kanë marrë. Më vjen keq që nuk kemi më shumë duar dhe më shumë barut, por do të bëjmë çfarë mundemi.

— A ka shpresë të arrijmë në Fort Eduard? — pyeti Hejvardi.

— Shpresë ka gjithmonë për sa kohë njeriu merr frymë, — u përgjigj gjahtari. — Por rruga është e gjatë dhe sytë e makuave janë të mprehtë. Nëse do të mundnim të kalonim natën pa u zbuluar, me dritën e parë do të kishim më shumë shanse.

Çingashguku-u ngriti dorën me solemnitet dhe foli disa fjalë në gjuhën e delavarëve. Unkasi u përkul lehtë dhe u zhduk në errësirë si një hije.

— Çfarë tha? — pyeti Kora.

— Ai thotë se djali i tij ka veshë të rinj dhe sy të mprehtë, — shpjegoi Syri i Skifterit. — Unkasi do të vëzhgojë lëvizjet e armiqve. Nëse ka ndonjë rrugë shpëtimi, ai do ta gjejë.

Alisa, e cila deri atëherë kishte qëndruar e heshtur, iu afrua Hejvardit.

— Dunkan, a mendon se do ta shohim përsëri babanë?

— Po, Alisa, — u përgjigj ai me ngrohtësi, megjithëse zemra i rëndohej nga dyshimet. — Koloneli Munro është njeri i fortë dhe Zoti nuk do të lejojë që bijat e tij të humbin pa mbrojtje.

— Ah, sikur të ishim ende brenda mureve të Fort Eduardit! — pëshpëriti vajza.

— Mos e humb zemrën, — tha Kora me qetësi. — Frika nuk na ndihmon. Duhet të kemi besim.

Në atë çast, Unkasi u kthye po aq heshtur sa ishte larguar. Sytë e tij të zinj shkëlqenin nga një zjarr i pazakontë dhe ai foli shkurt në gjuhën e fisit të tij.

— Siç e prisja, — tha Syri i Skifterit, pasi dëgjoi raportin. — Djajtë e pyllit po na rrethojnë. Ata nuk e dinë saktësisht ku jemi, por dyshojnë. Po presin agimin. Ah! Më mirë do të ishte të përballesha me një regjiment francezësh sesa me durimin e një makuaje.

— Dhe çfarë do të bëjmë? — pyeti Hejvardi.

— Do të bëjmë atë që kanë bërë gjithmonë njerëzit e ndershëm kur janë në hall: do të luftojmë dhe do t'i lëmë pjesën tjetër Providencës.

Çingashguku-u, që deri atëherë kishte qëndruar i heshtur, ngriti kokën krenare dhe tha vetëm një fjalë:

— Mohikanët.

— Po, — u përgjigj gjahtari me një lloj krenarie të zymtë. — Mohikanët nuk kanë mësuar kurrë të dorëzohen.

Dhe ndërsa flaka e fundit e zjarrit venitej mes gurëve të lagur dhe nata bëhej gjithnjë e më e thellë, secili prej tyre e ndiente se agimi që po afrohej mund të sillte ose shpëtimin, ose një provë edhe më të tmerrshme.

Hejvardi qëndroi për disa çaste pranë motrave, duke u përpjekur me fjalë të buta t'u jepte zemër. Por edhe ai vetë, megjithë qetësinë që përpiqej të ruante, nuk mund të mos ndiente një ankth të thellë. Britma e çuditshme që kishte ndërprerë këngën e tyre të mbrëmjes vazhdonte t'i kumbonte në mendje dhe fytyra e zymtë e Syrit të Skifterit, kur ai ishte shfaqur në hyrje të shpellës, nuk kishte qenë aspak qetësuese.

— Nuk ka kuptim të rrimë zgjuar e të shtojmë frikën tonë, — tha më në fund ai. — Nëse rreziku është afër, njerëzit që ruajnë jashtë do të na paralajmërojnë. Dhe nëse nuk është, pushimi është po aq i nevojshëm sa ushqimi.

Kora e miratoi me një lëvizje të lehtë të kokës, por Alisa e mbajti dorën e tij me një shtrëngim të pavullnetshëm.

— Vetëm mos u largo shumë, Dunkan, — pëshpëriti ajo. — Nuk ndihem e sigurt pa zërin tënd pranë.

— Do të jem afër, Alisa, — iu përgjigj ai me ngrohtësi. — Dhe, para se të mbyllni sytë, mendoni se Zoti që na ka ruajtur deri tani, nuk do të na braktisë në këtë vend të egër.

Ai u largua ngadalë dhe, duke kaluar përmes batanijes që mbulonte hyrjen, u kthye në shpellën e parë.

Pamja që iu shfaq ishte e denjë për t'u kujtuar gjatë. Flaka e zjarrit ishte shuar pothuajse krejt dhe vetëm ndonjë prush i kuq ndriçonte herë pas here fytyrat e atyre që rrinin pranë tij. Çingashguku-u ishte ulur në heshtje, me krahët e kryqëzuar dhe kokën pak të përkulur përpara. Nuk lëvizte më shumë se një statujë prej guri dhe do të ishte e vështirë të dalloje nëse po mendonte apo po flinte me sytë hapur.

Unkasi, megjithatë, ishte shtrirë pranë hyrjes së fshehtë, por me pushkën në dorë dhe me kokën të mbështetur mbi krah, në atë mënyrë të veçantë të indianëve, që u lejonte të pushonin pa humbur vigjilencën.

Vetëm Syri i Skifterit rrinte ende zgjuar. Ai ishte ulur mbi një shkëmb, me bërrylat mbi gjunjë dhe me fytyrën të mbështetur mbi duar. Shprehja e tij tregonte qartë se mendja e tij ishte e trazuar nga diçka më e thellë se rreziku i zakonshëm i pyjeve.

— Nuk të pëlqen ajo britmë? — e pyeti Hejvardi me zë të ulët.

Gjahtari ngriti kokën ngadalë.

— Kam dëgjuar ulërimën e ujkut dhe të panterës, klithmën e shqiponjës dhe britmën e luftës së çdo fisi që endet mes këtyre pyjeve, — tha ai. — Kam dëgjuar të plagosurit të mallkojnë dhe gratë të qajnë mbi të vdekurit e tyre. Por ajo që dëgjuam sonte nuk i ngjan asgjëje që ka hyrë ndonjëherë në veshët e mi.

— Ndoshta ishte ndonjë kafshë e rrallë?

— Kafshët ndjekin natyrën e tyre dhe njeriu mëson t'i njohë. Jo, major, ai tingull kishte diçka njerëzore dhe prapëseprapë diçka që nuk i përkiste kësaj bote. Nuk më pëlqen. Nuk më pëlqen aspak.

Ai heshti për një çast dhe pastaj shtoi:

— Megjithatë, frika nuk i ka shërbyer kurrë askujt. Le të bëjmë detyrën tonë dhe të presim atë që ka vendosur Providenca.

Pak më vonë edhe Hejvardi u shtri pranë hyrjes së shpellës së dytë. Zhurma e pandërprerë e ujëvarës, e cila në fillim dukej e tmerrshme, gradualisht filloi të kishte një efekt qetësues mbi shqisat e lodhura. Alisa ishte e para që ra në gjumë, me kokën të mbështetur mbi supin e Korës. Kjo e fundit qëndroi zgjuar edhe për disa çaste, duke soditur fytyrën e qetë të motrës së saj, derisa më në fund edhe qepallat e saj u rënduan.

Në shpellën tjetër, indianët mbetën të palëvizshëm dhe gjahtari vazhdonte ende të dëgjonte çdo tingull të natës.

Kështu kaluan disa orë, kur papritur, në heshtjen e errët që mbretëronte mbi ishullin, një tingull i lehtë, pothuajse i padallueshëm për veshët e zakonshëm, bëri që Syri i Skifterit të ngrihej menjëherë në këmbë. Ai hodhi një vështrim të shpejtë drejt dy mohikanëve.

Pa shqiptuar asnjë fjalë, Çingashguku-u u ngrit si me sustë dhe Unkasi ishte tashmë në këmbë, me pushkën në dorë.

Tre burrat qëndruan për disa çaste pa lëvizur, duke dëgjuar.

Dhe atëherë, mes gjëmimit të ujit, u dëgjua qartë zhurma e një guri të vogël që u shkëput dhe ra në një nga të çarat e shkëmbinjve...

Zhurma e vogël mjaftoi për të vënë në lëvizje të tre burrat. Për një njeri të zakonshëm, rënia e një guri në mes të shkëmbinjve do të kishte kaluar pa u vënë re; por shqisat e mprehura të Syrit të Skifterit dhe të dy mohikanëve ishin mësuar të dallonin ndryshimin midis tingujve të natyrës dhe atyre që shkaktonte dora e njeriut.

Gjahtari bëri një shenjë të shpejtë me dorë, dhe menjëherë Çingashguku-u u zhduk në errësirë, ndërsa Unkasi u përkul pranë hyrjes së fshehtë, duke dëgjuar me vëmendje. Vetë Syri i Skifterit u afrua ngadalë drejt çarjes së shkëmbit dhe qëndroi i palëvizshëm për disa çaste.

— Çfarë dëgjon? — pyeti Hejvardi me zë të ulët.

— Hesht! — ishte e vetmja përgjigje që mori.

Përsëri gjithçka u zhyt në qetësi. Vetëm zhurma e ujit që binte me forcë nga lart vazhdonte pa ndërprerje. Pastaj, pas një pritjeje të gjatë, u dëgjua një tingull tjetër, më i qartë se i pari. Ishte si fërkimi i një këmbë njeriu mbi gurët e lagur.

— Makua! — murmuriti gjahtari, me një ton që nuk linte vend për dyshime.

Unkasi u ngrit menjëherë dhe, duke u afruar pranë të atit, shkëmbeu me të disa fjalë të shkurtra në gjuhën delavare.

— Po përpiqen të zbulojnë nëse ishulli është i zbrazët, — shpjegoi Syri i Skifterit. — Djajtë janë të durueshëm. Nuk do të sulmojnë pa qenë të sigurt.

— Atëherë jemi të humbur? — pyeti Hejvardi.

— Jo aq shpejt, major. Njeriu humbet vetëm kur humbet zemrën. Për sa kohë që Killdeer-i im mund të flasë, dhe për sa kohë që këta dy mohikanë kanë frymë, makuat do ta paguajnë shtrenjtë çdo hap që hedhin.

Ai u ul përsëri pranë prushit dhe filloi të mbushte pushkën me qetësinë e zakonshme, sikur të përgatitej për një gjueti të zakonshme.

— Nuk duhet të zgjojmë zonjat, — shtoi ai. — Le të flenë sa të munden. Mund të vijë dita kur do të kenë nevojë për të gjithë forcën e tyre.

Por fjalët e tij kishin ardhur tepër vonë. Alisa, e zgjuar nga lëvizjet dhe pëshpëritjet, ishte ngritur dhe po shikonte me sy të trembur.

— Çfarë ka ndodhur? — pyeti ajo. — Pse nuk flini?

— Asgjë që duhet të shqetësojë një zonjushë si ju, — u përgjigj gjahtari me një zë më të butë nga sa pritej prej natyrës së tij të ashpër. — Vetëm se pyjet kanë zëra të tyre gjatë natës.

— Po dëgjuat përsëri atë britmën e tmerrshme? — pyeti ajo duke u dridhur.

— Jo, jo. Dhe shpresoj të mos e dëgjoj më. Megjithatë, nëse do të ishte një panterë apo edhe një tufë ujqish, do të ndihesha më i qetë se tani.

Kora ishte ngritur gjithashtu dhe iu afrua motrës.

— Çfarëdo që të jetë, do ta përballojmë, Alisa, — tha ajo me qetësi. — Nuk jemi vetëm.

— E drejtë, zonjusha, — tha Syri i Skifterit. — Dhe, për më tepër, nuk ka lindur ende ai makua që do ta bëjë Çingashguku-un të dridhet. Apo jo, mik i vjetër?

Një buzëqeshje e lehtë, pothuajse e padukshme, kaloi mbi fytyrën e ashpër të mohikanit të vjetër.

— Delavari nuk fle kur armiku ecën, — tha ai shkurt.

— Dhe as djali i tij, — shtoi Unkasi me krenari të qetë.

— Mirë e tha! — tha gjahtari. — Ah, sikur kolonitë të kishin më shumë burra si këta, francezët do të mbanin sytë nga Kanadaja dhe nuk do të guxonin të shikonin nga Hudsoni!

Pikërisht në atë çast, një ulërimë e mprehtë lufte shpërtheu nga errësira dhe u përhap mbi ujërat e trazuara të ujëvarës.

Kësaj here nuk kishte asnjë dyshim.

Ishte britma e makuave.

Syri i Skifterit u hodh menjëherë në këmbë.

— Tani fillon vallja! — tha ai me një qetësi të tmerrshme. — Në vendet tuaja, miqtë e mi! Djajtë e pyllit na kanë gjetur më në fund!

Britma e luftës mezi kishte pushuar së jehohuari mes shkëmbinjve, kur një tjetër iu përgjigj nga një pikë më e largët e pyllit. Pastaj një e tretë, më e mbytur, por jo më pak e egër, u ngrit nga poshtë rrjedhës së ujit. Për disa çaste, ajri u mbush me ato ulërima të tmerrshme, që asnjë njeri që i ka dëgjuar një herë nuk mund t'i ngatërrojë më me ndonjë tingull tjetër.

— Tani nuk ka më vend për dyshime! — tha Syri i Skifterit. — Djajtë kanë gjetur gjurmën tonë dhe po thërrasin shokët e tyre. Ah! Sikur të kisha njëzet burra të tillë si Çingashguku-u e Unkasi, do t'i prisja këtu derisa të thinjeshin!

Hejvardi kishte rrëmbyer armët dhe qëndronte pranë hyrjes së shpellës, me një vendosmëri që i bënte nder profesionit të tij. Megjithatë, zemra i rrihte fort, jo aq për veten, sa për fatin e dy motrave, të cilat, megjithëse përpiqeshin të ruanin qetësinë, nuk mund ta fshihnin ankthin.

— Çfarë duhet të bëjmë? — pyeti Kora.

— Të presim, — u përgjigj gjahtari. — Njeriu që lëviz pa nevojë në pyll është si dreri që del vetë para pushkës së gjahtarit. Le të presim derisa djajtë të tregojnë nga cila anë duan të na sulmojnë.

Në atë çast Çingashguku-u u përkul mbi një çarje të ngushtë të shkëmbit dhe qëndroi për disa çaste me kokën pak të anuar. Pastaj u ngrit menjëherë dhe foli me zë të shpejtë në gjuhën e tij.

— Çfarë thotë? — pyeti Hejvardi.

— Thotë se ka parë hijen e një njeriu mbi shkëmbin e madh, atje ku uji përdridhet si gjarpër, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Dhe, nëse sytë e një mohikani nuk gënjejnë, armiku është më afër se ç'e mendoja.

— A mund të kalojnë deri këtu? — pyeti majori.

— Jo shumë lehtë. Vetë uji është një rojtar i mirë. Por një makua është si një panterë; futet aty ku njeriu i bardhë mendon se nuk ka vend as për një ketër.

Për disa çaste të gjithë dëgjuan me frymën pezull. Pastaj një gur i madh u shkëput nga lart dhe ra me zhurmë në ujërat e errëta.

— Aty janë! — tha gjahtari.

Në të njëjtën çast krisi pushka e Unkasit. Flaka e shkurtër ndriçoi fytyrën e qetë të të riut, ndërsa një britmë e mprehtë dhimbjeje u dëgjua nga jashtë.

— Një! — tha qetësisht Syri i Skifterit.

Menjëherë pasoi një breshëri të shtënash. Plumbat goditën shkëmbinjtë dhe copa guri u shpërndanë në të gjitha anët. Alisa lëshoi një klithmë dhe u mbështet te motra e saj, ndërsa Kora e përqafoi pa humbur qetësinë.

— Poshtë! — urdhëroi Hejvardi. — Shtrihuni pranë murit!

Një tjetër plumb kaloi duke fërshëllyer pranë hyrjes dhe u zhduk në errësirën e shpellës.

— Ah! — bërtiti Syri i Skifterit. — Tani po flasin me gjuhën që njoh më mirë!

Ai ngriti Killdeer-in e tij të gjatë dhe priti me një qetësi të admirueshme. Për disa sekonda nuk u pa asgjë. Pastaj, mes një të çare të shkëmbit, u duk për një çast fytyra e lyer e një makuaje.

Krisi pushka.

Një britmë e tmerrshme shpërtheu dhe trupi i armikut u zhduk në humnerë.

— Dy! — tha gjahtari, ndërsa mbushte sërish armën. — Dhe, me ndihmën e Zotit, do të ketë edhe të tretë para se dielli të ngrihet mbi këta shkëmbinj!

Por, ndërsa fliste, fytyra e tij mori një shprehje të pazakontë. Ai ngriti dorën dhe dëgjoi me vëmendje.

Nga ana e pasme e shpellës, përtej humnerës së errët dhe gjëmimit të ujëvarës, erdhi përsëri ajo klithmë e mistershme, e njëjta britmë e çuditshme që kishte ndërprerë himnin e mbrëmjes.

Edhe Çingashguku-u u drodh lehtë.

Unkasi ngriti kokën me habi.

Dhe për herë të parë, Syri i Skifterit u duk sikur humbi për një çast atë siguri të hekurt që nuk e kishte braktisur kurrë.

— Zoti i mëshirshëm! — murmuriti ai. — Çfarë zëri është ky?...

Për disa çaste askush nuk foli. Edhe vetë gjëmimi i ujëvarës dukej sikur ishte mbytur nga ajo klithmë e pashpjegueshme, e cila kishte depërtuar deri në palcën e secilit. Syri i Skifterit mbeti me pushkën në dorë dhe me kokën paksa të kthyer, si një qen gjuetie që përpiqet të dallojë një aromë të panjohur.

— Nuk më pëlqen kjo! — tha më në fund, duke tundur kokën. — Jo, për nder të Shën Xhorxhit, nuk më pëlqen aspak! Kam dëgjuar panterën të ulërijë mbi prenë e saj dhe ujkun të qajë kur hëna është e plotë. Kam dëgjuar britmën e luftës së Huronëve, të Mohokëve, të Delavarëve e të Mingo-ve, por kurrë nuk kam dëgjuar diçka të tillë.

— A është përsëri ai tingull i njëjtë? — pyeti Hejvardi.

— Po, major, është po ai. Dhe më duket se nuk vjen nga buzët e ndonjë njeriu të gjallë.

— Mos vallë është ndonjë kafshë?

— Kafshët ndjekin ligjet e natyrës, dhe njeriu që ka jetuar në pyje mëson t'i njohë të gjitha. Jo, jo! Nëse do të më thoshin se shpirtrat e të vdekurve enden natën mbi këto ujëra, do ta besoja më lehtë sesa të them se kjo është zëri i ndonjë kafshe.

— Babai im ka dëgjuar shpesh indianët të flasin për frymërat e pyllit, — tha Kora me qetësi. — Mos vallë ata besojnë se këto vende janë të pushtuara nga ndonjë shpirt?

Çingashguku-u ngriti kokën krenare dhe vështroi për një çast drejt errësirës. Pastaj tha me ton të ulët:

— Delavari nuk ka frikë nga hijet.

— Mirë e tha, — shtoi gjahtari. — As unë nuk kam frikë nga hijet. Por njeriu i mençur nuk e përqesh atë që nuk e kupton.

— Dhe ndërkohë makuat nuk do të na lënë të qetë, — tha Hejvardi.

— Jo, ata janë më të vërtetë se fantazmat, — u përgjigj Syri i Skifterit me një buzëqeshje të hidhur. — Dhe një plumb i mirë vlen më shumë ndaj tyre sesa gjithë predikimet e pastorëve.

Ai sapo kishte mbaruar së foluri, kur një gur tjetër u shkëput dhe ra me zhurmë. Menjëherë pas tij u dëgjua një pëshpëritje e mbytur, dhe më pas një dorë e errët u shfaq për një çast mbi një shkëmb të lagur.

Pushka e Çingashgukut krisi me vrull.

Një britmë e mprehtë dhimbjeje u përzie me gjëmimin e ujit.

— Tre! — tha qetësisht Syri i Skifterit. — Miku im i vjetër nuk e ka humbur dorën.

Por kësaj here nuk pasoi heshtja. Nga të gjitha anët shpërtheu një ulërimë e egër dhe një shi plumbash goditi shkëmbinjtë.

— Poshtë! — bërtiti Hejvardi.

Një plumb kaloi aq pranë fytyrës së tij, sa i preu një tufë flokësh.

— Këta djaj po zemërohen! — bërtiti gjahtari, ndërsa mbushte me shpejtësi Killdeer-in. — Kjo do të thotë se kemi goditur në shenjë.

Unkasi, i cili ishte zhvendosur si një hije nga një shkëmb te tjetri, u ndal papritur dhe ngriti dorën.

— Hark! — tha ai me zë të ulët.

Të gjithë dëgjuan.

Mes zhurmës së ujit dhe britmave të largëta, po vinte një tingull tjetër.

Ishte një zhurmë ritmike.

Si goditja e një lopate mbi ujë.

Syri i Skifterit u ngrit menjëherë.

— Kanoe! — tha ai me zë të ulët. — Për gjithë pyjet e Hudsonit, po vijnë me kanoe!

— A mund të arrijnë deri këtu? — pyeti Hejvardi.

— Nëse janë Huronë, mund të kalojnë aty ku një i bardhë do të mbytej dhjetë herë. Ah, tani po fillon loja e vërtetë!

Dhe, ndërsa fytyra e tij e ashpër ndriçohej nga flaka e fundit e prushit, Syri i Skifterit ngriti pushkën e gjatë dhe priti, me atë qetësi të frikshme që vjen vetëm tek njeriu i mësuar prej vitesh të shohë vdekjen në sy

— Kanoe! — përsëriti Syri i Skifterit me një ton që tregonte se tani rreziku kishte marrë një formë më të qartë dhe më të njohur për të. — Kjo është punë njerëzish dhe jo hijesh. Dhe, për sa kohë që armiku ka mish e gjak, një plumb i mirë mund ta ndalë.

Të gjithë dëgjuan me vëmendje. Zhurma ishte ende e largët, por veshët e stërvitur të mohikanëve nuk mund të gaboheshin. Tingulli i rregullt i lopatave që çanin ujin vinte e bëhej gjithnjë më i dallueshëm.

— Janë më shumë se një kanoe, — tha Unkasi.

Çingashguku-u bëri një shenjë miratimi me kokë.

— Katër, — tha shkurt.

— Katër! — përsëriti gjahtari. — Atëherë duhet të jenë të paktën njëzet a tridhjetë djaj. Po vijnë me shpresën se ujërat do të bëjnë punën për ta. Mirë, le të provojnë fatin!

Ai u zvarrit deri te një e çarë e ngushtë nga ku mund të shihte rrjedhën e ujit dhe, pasi vështroi për disa çaste, u kthye me fytyrë të zymtë.

— Ah! Janë Huronë të vjetër. Nuk afrohen drejt për drejt. Po lënë rrymën t'i sjellë ngadalë dhe po kërkojnë një vend ku të zbresin.

— A mund të na arrijnë? — pyeti Hejvardi.

— Vetëm nëse Zoti ka vendosur që t'u bjerë fati nga ana e tyre. Shkëmbinjtë janë miqtë tanë. Megjithatë, një makua ka këmbë si dhia e egër dhe duar si pantera. Nuk duhet t'i nënvlerësojmë.

Një çast më vonë, një flakë e shkurtër ndriçoi natën dhe një plumb goditi shkëmbin mbi kokën e tyre.

— Kështu pra! — bërtiti gjahtari. — E gjetën vendin!

Killdeer-i u ngrit ngadalë mbi shpatullën e tij. Nuk kishte nxitim në lëvizjet e tij. Ai priti derisa një hije e errët u dallua për një çast mbi ujërat e bardha të rrëmbyeshme.

Krisi pushka.

Një britmë e mbytur dhe zhurma e një trupi që binte në ujë treguan se plumbi kishte bërë punën e tij.

— Një kanoe më pak! — tha ai qetësisht, duke filluar ta mbushte sërish armën.

Një ulërimë zemërimi shpërtheu nga errësira.

— Tani do të na përgjigjen me gjithë mushkëritë e tyre! — shtoi ai.

Dhe me të vërtetë, menjëherë pas kësaj, një breshëri të shtënash shpërtheu nga lumi. Plumbat përplaseshin mbi shkëmbinj, fërshëllenin mbi kokat e tyre dhe humbisnin në errësirën e shpellës.

Alisa u mbështet te Kora dhe fshehu fytyrën në kraharorin e motrës.

— Oh, Dunkani! — pëshpëriti ajo. — A do të mbarojë ndonjëherë kjo natë?

— Po, Alisa, — iu përgjigj ai me një zë më të sigurt se sa ndiente në të vërtetë. — Çdo natë ka agimin e saj.

— Dhe çdo makua ka orën e tij, — shtoi Syri i Skifterit me ashpërsi. — Vetëm se disa e takojnë më shpejt se të tjerët.

Papritur, Çingashguku-u lëshoi një tingull të shkurtër paralajmërues.

Unkasi u kthye menjëherë.

— Çfarë ka? — pyeti Hejvardi.

— Atje! — tha gjahtari.

Një hije e zezë po ngjitej ngadalë mbi shkëmbin e lagur, vetëm pak hapa larg hyrjes së fshehtë. Ishte një Huron, që kishte arritur të kalonte përmes ujërave dhe tani po ngjitej me shkathtësinë e një gjarpri.

Unkasi nuk priti.

Me shpejtësinë e një pantere, ai u hodh përpara. Për një çast u dëgjua një britmë, një përplasje trupash dhe pastaj të dy figurat u zhdukën në errësirë.

— Unkas! — bërtiti Hejvardi, duke u hedhur përpara.

Por para se të mund të lëvizte, një britmë triumfi, e fuqishme dhe krenare, u ngrit mbi gjëmimin e ujëvarës.

Ishte zëri i mohikanit të ri.

Dhe një çast më vonë, figura e hijshme e Unkasit u shfaq përsëri mbi shkëmb, me thikën ende në dorë dhe me fytyrën e qetë si më parë.

— Djali i Çingashgukut! — thirri i ati me krenari.

— Ah! — tha Syri i Skifterit me admirim të sinqertë. — Një ditë, kur unë dhe babai yt të jemi bërë pluhur, pyjet do të flasin ende për emrin e Unkasit!

Por fjalët e tij u ndërprenë nga një tingull që i ngriti të gjithëve gjakun.

Britma e mistershme u dëgjua për herë të tretë.

Dhe këtë herë, ajo dukej shumë më pranë.

Britma e çuditshme u ngrit edhe një herë, por kësaj radhe dukej sikur vinte nga vetë thellësitë e ujërave që përplaseshin mes shkëmbinjve. Edhe gjahtari i vjetër, i cili nuk ishte mësuar të zbehej para asnjë rreziku tokësor, ndjeu një të dridhur të lehtë.

— Për nder të qiellit! — murmuriti ai. — Nëse kjo nuk është vepër e ndonjë krijese të mishit e të gjakut, atëherë nuk kam më ç'të mësoj në këtë botë.

Por Çingashguku-u nuk tregoi asnjë shenjë shqetësimi. Ai ngriti dorën me qetësi dhe foli pak fjalë në gjuhën e delavarëve.

— Çfarë thotë? — pyeti Hejvardi.

— Thotë se zërat e natës nuk vrasin njerëz, por makuat po, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Dhe ka të drejtë. Më mirë të merremi me djajtë që kemi përpara sesa me ata që mund të jenë pas reve.

Ai sapo kishte mbaruar së foluri, kur një tjetër plumb goditi hyrjen e shpellës dhe përplasi copa guri në të gjitha anët.

— Më në fund po humbasin durimin! — tha ai. — Kjo është mirë. Një Huron i zemëruar gabon më shpesh sesa një Huron i qetë.

Por ndërsa fliste, një britmë e mprehtë dhe triumfuese shpërtheu nga ana e majtë e ishullit.

— Jo! — tha ai menjëherë. — Kjo nuk më pëlqen.

— Çfarë ka? — pyeti Hejvardi.

— Kjo nuk është britmë sulmi. Është britma e një njeriu që ka zbuluar diçka.

Unkasi ishte tashmë zhdukur si një hije. Pak çaste më vonë ai u kthye me frymëmarrjen paksa më të rënduar dhe foli me shpejtësi.

— Ah! — bërtiti Syri i Skifterit. — E dija! Djajtë kanë gjetur shtegun që të çon te maja e shkëmbit. Po përpiqen të na marrin nga sipër.

— Atëherë jemi të rrethuar! — tha Hejvardi.

— Jo akoma, major, jo akoma! Një shkëmb i mirë dhe një pushkë e gjatë vlejnë sa njëzet ushtarë. Eja pranë meje. Çingashguku-u do të mbajë anën e lumit, ndërsa djali i tij do të ruajë shtegun e sipërm.

As nuk kishte mbaruar fjalën, kur një trup i errët u shfaq për një çast mbi buzën e shkëmbit.

Krisi pushka e gjahtarit.

Figura u drodh dhe u zhduk me një ulërimë të tmerrshme.

— Dyzet vjet në pyll dhe ende Killdeer-i nuk më ka tradhtuar! — tha ai me një krenari të qetë.

Por menjëherë pas kësaj, një tjetër hije u duk në të njëjtin vend.

Kësaj here pushka e Hejvardit foli pothuajse njëkohësisht me atë të Çingashgukut. Një britmë e dytë u dëgjua dhe pastaj gjithçka u mbulua nga një heshtje e rëndë.

— Janë tërhequr? — pyeti Kora, që kishte ardhur pranë motrës me një qetësi të admirueshme.

— Jo, zonjusha, — u përgjigj gjahtari. — Një makua nuk heq dorë kaq lehtë. Ata po mendojnë. Dhe kjo është gjëja që më shqetëson më shumë.

Përsëri kaluan disa minuta në heshtje. Pastaj, shumë larg, nga pylli i errët, u dëgjua një tingull i ulët dhe i zgjatur.

Çingashguku-u u ngrit menjëherë në këmbë.

Unkasi u kthye si i goditur nga rrufeja.

Edhe Syri i Skifterit u ngrit ngadalë dhe fytyra e tij mori një shprehje që Hejvardi nuk ia kishte parë kurrë.

— Kjo… — tha ai me zë të ngjirur, — kjo është britma e një kali!

— Një kali? — përsëriti majori.

— Po. Dhe jo e një kali të egër. Është britma e një kafshe që njeh njeriun. Për gjithë pyjet e kufirit, nëse makuat kanë kapur ndonjë nga kuajt tanë dhe po e përdorin për të na nxjerrë nga strofka, atëherë kemi të bëjmë me dhelpra më të rrezikshme nga sa kam menduar!

Dhe ndërsa të gjithë dëgjonin me ankth, britma e largët u dëgjua përsëri, më e zbehtë, por po aq e çuditshme, ndërsa mbi ujëvarën e errët nata vazhdonte të shtrihej me gjithë misteret e saj.

Për disa çaste askush nuk foli. Edhe vetë Syri i Skifterit dukej se po përpiqej të kuptonte nëse veshët e tij, të mprehur nga një jetë e tërë mes pyjeve, e kishin tradhtuar për herë të parë.

Britma e largët u dëgjua përsëri.

— Jo, — tha ai më në fund, duke marrë frymë thellë. — Nuk është kali. Është diçka që i ngjan zërit të tij, por nuk është. Ah, natë e mallkuar! Nuk më ka ndodhur kurrë të mos jem i sigurt për atë që dëgjoj!

— A mund të jetë ndonjë mashtrim i Huronëve? — pyeti Hejvardi.

— Një makua mund të imitojë britmën e ujkut, thirrjen e drerit dhe madje këngën e zogjve. Por kjo… jo. Nuk është punë e një njeriu. Megjithatë, le ta lëmë atë që nuk kuptojmë dhe të mendojmë për ata që po kërkojnë skalpin tonë.

Çingashguku-u, i cili kishte mbetur i heshtur, u përkul mbi një çarje të ngushtë të shkëmbit dhe, pasi vështroi për disa çaste, bëri një shenjë të shpejtë me dorë.

— Çfarë ka parë? — pyeti Kora.

— Hije mbi shkëmbin e sipërm, — u përgjigj gjahtari. — Djajtë po ngjiten përsëri. Kanë mësuar se ku duhet të kërkojnë.

— Atëherë do të sulmojnë?

— Jo menjëherë. Një Huron është si gjarpri; ai kafshon vetëm kur është i sigurt. Po presin agimin. Drita është mikja e tyre, sepse ne jemi pak dhe ata janë shumë.

— Dhe çfarë do të bëjmë? — pyeti Hejvardi.

— Do të bëjmë atë që kemi bërë deri tani: do t'i presim. Nëse Zoti ka vendosur që të vdesim, do të vdesim si burra. Por, për sa kohë që fryma është në kraharor, nuk do t'ua bëjmë të lehtë.

Ai sapo kishte mbaruar së foluri, kur Unkasi, që ishte zhdukur sërish pa u vënë re, u kthye me nxitim të pazakontë. Sytë e tij të errët shkëlqenin dhe frymëmarrja e tij ishte më e shpejtë se zakonisht.

Ai foli shkurt në gjuhën delavare.

Çingashguku-u u ngrit menjëherë.

— Çfarë ka? — pyeti Hejvardi.

— Mirë apo keq, do ta dimë shpejt, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Djali ka parë diçka në pyllin përballë.

— Armiqtë?

— Jo. Të paktën jo makua.

— Atëherë kush?

— Ai thotë se ka parë një figurë të bardhë që lëvizte mes pemëve.

— Një francez?

— Jo.

— Një njeri i kolonive?

— Jo.

— Atëherë?

Syri i Skifterit ngriti supet.

— Unkasi thotë se figura ecte si një njeri, por ishte e mbështjellë me të bardhë dhe zhdukej mes pemëve pa zhurmë. Nëse nuk do të ishte djali i Çingashgukut që ma thotë, do të mendoja se është ndonjë vegim.

Edhe Kora u zbeh paksa.

— Ndoshta drita e hënës ka mashtruar sytë e tij.

— Nuk ka hënë sonte, zonjusha, — u përgjigj gjahtari me qetësi. — Dhe sytë e një mohikani nuk mashtrohen lehtë.

Papritur, nga jashtë u dëgjua një zhurmë e lehtë.

Jo britmë.

Jo hap njeriu.

Por një zë i ulët, njerëzor, që thërriste me kujdes:

— Syri i Skifterit!

Të gjithë u ngrinë.

Pushka e gjahtarit u ngrit vetvetiu.

— Kush më thërret? — pyeti ai me zë të fortë.

— Një mik.

— Miqtë kanë emra! — u përgjigj gjahtari. — Thuaje tëndin, ose plumbi im do ta gjejë vetë!

Pasoi një heshtje e shkurtër.

Pastaj zëri erdhi përsëri, më qartë:

— A nuk njeh David Gamut zërin e mikut të tij?

Dhe, për herë të parë që nga fillimi i natës, një buzëqeshje e lehtë u shfaq në fytyrën e ashpër të Syrit të Skifterit.

— Kënduesi! — murmuriti ai. — Për të gjitha pyjet e kufirit, kënga e tij paska më shumë jetë se sa mendoja!

— Kënduesi! — pëshpëriti Syri i Skifterit. — Për të gjitha pyjet e kufirit, qenka gjallë!

— Davidi! — thirri Alisa me gëzim. — Është zëri i zotit Gamut!

— Hape batanijen, Unkas, por me kujdes, — tha gjahtari. — Nëse ai ka sjellë ndonjë makua pas vetes, do të jetë hera e fundit që do të këndojë psalme.

Mohikani i ri ngriti mbulesën dhe, pas një çasti, figura e gjatë dhe paksa e çuditshme e David Gamutit u shfaq në hyrje. Rrobat i kishte të grisura, fytyrën të lodhur dhe flokët të lagur nga spërkatjet e ujëvarës; por syzet e tij me kornizë hekuri ishin ende në vend, dhe nën sqetull mbante librin e tij të dashur të himneve.

Alisa nxori një britmë gëzimi.

— Zot i madh! Jeni gjallë!

— Falë mëshirës hyjnore, po, — u përgjigj Davidi me solemnitet. — Kam kaluar përmes shumë rreziqeve dhe sprovave, por dora e Providencës nuk e ka braktisur shërbëtorin e saj.

— Dhe si arritët këtu? — pyeti Hejvardi.

— Pas ndarjes sonë, më zunë barbarët. Për disa orë mendova se fundi im ishte afër, por Zoti ua zbuti zemrat. Ata nuk e kuptonin natyrën e misionit tim dhe më konsideruan një të çmendur të padëmshëm. Kështu, më lanë të lirë të lëviz mes tyre.

— Të lumtë për këtë marrëzi të bekuar! — murmuriti Syri i Skifterit. — Një pushkë do të të kishte vrarë, por psalmet të shpëtuan.

— Dhe koloneli Monro? — pyeti Kora me ankth. — Fort Uilliam Henri?

Në fytyrën e Davidit u shfaq një hije trishtimi.

— Fortesa është dorëzuar.

Të gjithë mbetën pa frymë.

— Dorëzuar! — përsëriti Hejvardi.

— Po. Gjenerali Monkalm pranoi kapitullimin dhe premtoi mbrojtje për garnizonin dhe banorët.

— Atëherë babai ynë është i sigurt? — pyeti Alisa me zë që dridhej.

— Ai jeton.

Motrat falënderuan Zotin me lot në sy.

— Por… — vazhdoi Davidi me ngurrim.

— Por çfarë? — pyeti Kora menjëherë.

— Indianët nuk i respektuan marrëveshjet e francezëve.

Një heshtje e rëndë pushtoi shpellën.

— Fol! — tha Hejvardi.

— Sapo kolona angleze nisi të largohej, fiset aleate të Monkalmit u hodhën mbi të. U dëgjuan britma, të shtëna dhe ulërima. Burrat u vranë, gratë u morën rob, fëmijët u tërhoqën zvarrë në pyll. Askush nuk mundi t'i ndalte.

Alisa fshehu fytyrën me duar.

Kora qëndroi e palëkundur, por sytë e saj u mbushën me lot.

— Dhe babai ynë? — pyeti ajo më në fund.

— Ai shpëtoi. E pashë me sytë e mi. Francezët e çuan në kampin e tyre dhe e trajtuan me nderime.

— Faleminderit Zotit! — murmuriti Alisa.

— Po Magua? — pyeti papritur Syri i Skifterit.

— Huronin e kam parë.

Fytyra e gjahtarit u errësua.

— Dhe?

— Ai udhëhiqte luftëtarët e tij. E dëgjova duke përmendur emrin e vajzave të kolonelit.

Kora u ngrit menjëherë.

— Emrin tonë?

— Po. Ai fliste me urrejtje dhe me një lloj kënaqësie të ligë.

— Djalli i pyjeve! — tha Syri i Skifterit duke shtrënguar pushkën. — E dija se dhelpra nuk do të hiqte dorë kaq lehtë.

Çingashguku-u dhe Unkasi shkëmbyen disa fjalë të shkurtra në gjuhën e tyre.

— Çfarë thonë? — pyeti Hejvardi.

— Se Magua është si ujku. Kur humbet prenë, nuk fle derisa ta gjejë përsëri.

Në atë çast, Unkasi u kthye me vrull drejt hyrjes së shpellës.

Ai qëndroi i palëvizshëm, me kokën pak të anuar, si një qen gjuetie që ka nuhatur rrezikun.

Pastaj foli me zë të ulët.

Çingashguku-u u ngrit menjëherë.

Edhe Syri i Skifterit rrëmbeu pushkën.

— Çfarë ka? — pyeti Hejvardi.

— Makuat! — u përgjigj gjahtari. — Po afrohen!

Dhe, përmes zhurmës së ujëvarës, të gjithë dëgjuan qartë britmën e largët të luftës, që vinte gjithnjë e më pranë.

Për një çast askush nuk foli. Vetëm gjëmimi i pandërprerë i ujëvarës mbushte shpellën, ndërsa të gjithë dëgjonin me ankth. Unkasi qëndronte pranë hyrjes, me kokën të anuar lehtë, duke përgjuar çdo tingull që vinte nga jashtë.

— Sa larg janë? — pyeti Hejvardi me zë të ulët.

— Jo larg, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Nuhatja e djalit nuk gabon kurrë. Makuat janë në gjurmët tona dhe djalli i mallkuar që quhet Magua duhet të jetë me ta.

— A na kanë zbuluar? — pyeti Kora.

— Këtë nuk mund ta them. Nëse po, atëherë na pret një natë e gjatë. Por, nëse vetëm po kërkojnë, mund të kalojnë pranë nesh pa na gjetur.

Çingashguku-u foli shkurt në gjuhën e Delawareve.

— Gjarpri i Madh thotë se era fryn nga ne drejt lumit, — përktheu gjahtari. — Kjo është në favorin tonë. Një qen mund të na nuhasë, por jo një huron.

David Gamut, që deri atëherë kishte qëndruar në heshtje, shtrëngoi librin e tij të psalmeve dhe pyeti me druajtje:

— A nuk do të ishte e përshtatshme të ngrinim një himn falënderimi për mbrojtjen që na është dhënë deri tani?

Syri i Skifterit e pa me habi.

— Njeri i mirë, nëse do të fillosh përsëri me këngët e tua, Makuat nuk do të kenë nevojë të na kërkojnë. Do të vijnë drejt e këtu, të udhëhequr nga zëri yt!

— Kënga e shenjtë nuk duhet të heshtë nga frika e mëkatarëve, — tha Davidi me dinjitet.

— Ndoshta jo, — u përgjigj gjahtari, — por një njeri i mençur e zgjedh kohën e duhur për gjithçka. Ka kohë për t'u lutur dhe kohë për të mbajtur gjuhën në vend. Kjo natë më duket se i përket më shumë kësaj të fundit.

Alisa, e cila ende dridhej nga rrëfimi i Davidit për masakrën e Fort Uilliam Henrit, u afrua pranë Korës.

— A mendon se do të jemi të sigurt këtu? — pëshpëriti ajo.

— Sa kohë që këta njerëz janë me ne, nuk kam frikë, — u përgjigj motra e saj, duke hedhur sytë drejt mohikanëve.

Hejvardi iu afrua hyrjes ku ndodhej Unkasi.

— Mund të bëj diçka? — pyeti.

Mohikani i ri e pa për një çast, pastaj i zgjati pushkën e tij rezervë.

— Vëlla i bardhë, — tha ai me anglishten e tij të thyer, — sy të hapur, zemër e fortë.

— Mund të mbështetesh tek unë, — u përgjigj Duncani.

Një buzëqeshje e lehtë, pothuajse e padukshme, kaloi në fytyrën fisnike të Unkasit.

Në atë çast u dëgjua një tingull i largët, si kërcitja e një dege të tharë.

Çingashguku-u u kthye menjëherë.

Unkasi ngriti dorën.

Edhe Syri i Skifterit u hodh në këmbë.

Asnjë nuk foli.

Pastaj erdhi një tingull tjetër.

Këtë herë më pranë.

— Dikush po lëviz mbi shkëmbinj, — murmuriti gjahtari. — Dhe ai që ecën, ecën si indian.

Ai fryu ngadalë flakën e fundit të zjarrit, derisa shpellën e mbuloi errësira.

— Asnjë fjalë! — pëshpëriti ai. — Tani, kushdo që merr frymë, le të marrë frymë si një njeri që nuk dëshiron të dëgjohet nga vdekja.

Dhe, ndërsa të gjithë mbetën të ngrirë në vendet e tyre, nga jashtë u dëgjua qartë ulërima e egër e një luftëtari huron, aq pranë, sa dukej sikur vinte nga vetë hyrja e fshehtë e shpellës.

Ulërima e egër u shua dalëngadalë mes gjëmimit të ujëvarës, por jehona e saj vazhdoi të dridhte zemrat e atyre që ndodheshin në strehën e fshehtë. Alisa ishte zbehur dhe ishte mbështetur pas së motrës, ndërsa Kora, megjithëse e qetë në pamje, mbante dorën e saj fort, si për t'i dhënë guxim.

Syri i Skifterit rrinte i ulur në gjunjë, me pushkën e mbështetur mbi krah, duke dëgjuar me vëmendje. Çingashguku-u ishte zhdukur në errësirën e shpellës së dytë dhe vetëm silueta e Unkasit dallohej pranë hyrjes, e palëvizshme si një statujë e gdhendur në gur.

Kaluan disa minuta të gjata, pa u dëgjuar asgjë tjetër.

— Dhelpra e kuqe ka nuhatur diçka, por ende nuk e di ku fshihet lepuri, — pëshpëriti më në fund gjahtari. — Nëse nuk bëjmë ndonjë marrëzi, mund të shpëtojmë.

— A ishte britma e Maguas? — pyeti Hejvardi.

— Jo. Zërin e atij djalli do ta njihja mes njëmijë të tjerëve. Ky ishte një luftëtar i zakonshëm. Por ku ka një makua, zakonisht ka edhe njëzet të tjerë.

— Dhe çfarë do të bëjmë? — pyeti Kora.

— Do të presim. Njeriu që nxiton në pyll, zakonisht nxiton drejt varrit të vet.

Pikërisht atëherë, Unkasi u kthye me shpejtësi dhe foli disa fjalë në gjuhën e Delawareve.

— Çfarë thotë? — pyeti Duncani.

— Ka parë dritë, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Një pishtar. Makuat kanë ndaluar pranë lumit.

— Zot i madh! — pëshpëriti Alisa.

— Mos ki frikë, zonjushë, — tha gjahtari me zë më të butë se zakonisht. — Këta gurë janë miqtë tanë dhe uji është rojtar më besnik se shumë ushtarë të mbretit.

Davidi, i cili kishte kaluar nga tmerri në një qetësi të çuditshme, ngriti sytë drejt qiellit të padukshëm.

— Njeriu nuk duhet të trembet nga ata që mund të vrasin trupin, — tha ai me solemnitet.

— Kjo është e vërtetë, — murmuriti gjahtari, — por, për sa kohë që një burrë ka mish mbi eshtra, ai ka të drejtë të kujdeset që të mos e humbasë kot.

Një buzëqeshje e lehtë kaloi në fytyrën e Hejvardit, por u zhduk menjëherë.

Nga jashtë u dëgjuan zëra.

Ata vinin të mbytur nga zhurma e ujit, por ishin pa dyshim zëra njerëzish.

Pastaj u shfaq një dritë e kuqërremtë, që lëvizi për një çast mes shkëmbinjve dhe u zhduk.

— Janë aty, — tha gjahtari me dhëmbët e shtrënguar.

Të gjithë mbetën pa frymë.

Papritur, një gur i vogël u shkëput dhe ra në humnerën poshtë, duke u përplasur në ujërat e vrullshme.

Një britmë triumfi shpërtheu nga jashtë.

Pastaj një tjetër.

Dhe një tjetër.

— Na kanë gjetur! — tha Syri i Skifterit, duke u ngritur në këmbë. — Tani, miqtë e mi, le t'i tregojmë Makuave se një grusht njerëzish të ndershëm vlejnë sa një fis i tërë tradhtarësh!

Dhe, ndërsa fjalët e tij ende jehonin në shpellë, një plumb goditi shkëmbin pranë hyrjes dhe copëzat e gurit fluturuan mbi kokat e tyre.

Më shumë? — vazhdoi ai.

Mohikani i ri ngriti supet.

— Njëzet, ndoshta tridhjetë, — përktheu Syri i Skifterit. — Por nuk kanë zbuluar hyrjen. Kjo është bekimi ynë.

— Atëherë, pse qëllojnë? — pyeti Kora.

— Për të na trembur, — tha gjahtari. — Dhe ndoshta për të na detyruar të përgjigjemi. Por nuk do t'u jap kënaqësinë.

Për disa minuta, heshtja mbretëroi përsëri. Pastaj një zë i mprehtë u dëgjua nga jashtë.

— Magua! — pëshpëriti Çingashguku-u me përbuzje.

— Djalli vetë! — murmuriti Syri i Skifterit.

Zëri i huronit jehoi përmes ujëvarës. Edhe pse fjalët nuk kuptoheshin qartë, toni i tij tallës dhe kërcënues ishte i dukshëm.

— Çfarë thotë? — pyeti Alisa me zë të dridhur.

— Fton bijat e kolonelit Monro të dorëzohen, — u përgjigj gjahtari me qetësi. — Premton se nuk do t'u bëjë keq.

— Tradhtar! — shpërtheu Kora.

— Një gjarpër nuk ndryshon natyrë vetëm pse flet ëmbël, — tha Çingashguku-u me ton të rëndë.

Magua vazhdoi të fliste.

— Ai thotë se anglezët janë të humbur, se francezët kanë fituar dhe se rruga për në Fort Eduard është e mbushur me luftëtarë, — përktheu Unkasi.

— Thuaji të shkojë tek djalli! — tha Hejvardi me zemërim.

Por Syri i Skifterit qeshi lehtë.

— Jo, major. Nuk harxhojmë frymën për dhelprat. Heshtja shpesh i zemëron më shumë se sharjet.

Dhe vërtet, pas pak zëri i Maguas u bë më i ashpër. Ai dukej i tërbuar nga mungesa e përgjigjes.

Pastaj gjithçka u qetësua.

— U larguan? — pyeti Alisa me shpresë.

— Jo, — tha gjahtari. — Makuat nuk ikin kaq shpejt. Kur heshtin, atëherë duhet të ruhesh më shumë.

Pikërisht atëherë, një gur i madh ra me zhurmë në humnerën mes dy shpellave.

Unkasi u hodh menjëherë në këmbë.

Çingashguku-u ngriti tomahakun.

— Ah! — tha Syri i Skifterit me një zë të ulët e të rrezikshëm. — Tani po fillon loja. Ata kanë gjetur shtegun mbi shkëmbinj dhe po kërkojnë një mënyrë për të na zënë si dhelprat në strofull.

Ai ngriti pushkën e gjatë.

— Mbani zemrat fort, miqtë e mi. Natën e kemi ende për aleate… por para agimit mund të kemi nevojë për çdo pikë guximi që Zoti i ka dhënë njeriut.

Për disa çaste askush nuk lëvizi. Edhe Alisa, megjithëse zemra i rrihte fort, qëndroi pa nxjerrë zë, si të kuptonte se edhe një pëshpëritje mund t'i tradhtonte. Syri i Skifterit kishte vendosur pushkën mbi një copë shkëmbi dhe rrinte i përkulur përpara, me atë qetësi të rrezikshme që e merrte gjithmonë para një përleshjeje.

— Po ngjiten si rakunët, — tha ai me zë të ulët. — Ujku i vjetër, Magua, nuk e ka humbur dinakërinë. Nëse nuk mund të na nxjerrë me fjalë, do të na nxjerrë me duar.

Një tjetër gur u shkëput dhe u përplas në humnerë.

Unkasi bëri një lëvizje të shpejtë me dorë.

— Çfarë sheh? — pyeti Hejvardi.

— Hije, — u përgjigj mohikani i ri.

— Dhe mjafton, — murmuriti Çingashguku-u.

Papritur, një figurë u duk për një çast në majë të shkëmbit, e ndriçuar nga drita e zbehtë e yjeve.

Krisi pushka e Syrit të Skifterit.

Jehona e saj u përzie me gjëmimin e ujëvarës.

Një britmë e mprehtë shpërtheu në ajër, e ndjekur nga zëra të zemëruar.

— Një më pak! — tha gjahtari me qetësi. — Dhe tani ata do të jenë më të kujdesshëm.

Por, para se të mbaronte fjalën, një breshëri plumbash goditi hyrjen e fshehtë.

Shkëmbinjtë u mbushën me shkëndija.

Alisa u mbulua me duar.

— Mos kini frikë, — tha Kora, duke e përqafuar. — Asnjë plumb nuk mund të kalojë këta gurë.

— Për sa kohë që ata mbeten gurë e jo djathë zviceran, — shtoi Syri i Skifterit, duke mbushur përsëri pushkën.

Një heshtje tjetër pasoi.

Pastaj u dëgjua zëri i Maguas.

Këtë herë ishte më pranë.

— Bijat e Monros! — bërtiti ai në anglishten e tij të thyer. — Ujërat nuk do t'ju mbrojnë përgjithmonë! Magua është i durueshëm. Kur të vijë drita, qentë e bardhë do të jenë në duart e huronëve!

— Thuaji që të presë deri në ditën e gjykimit! — tha Hejvardi me zemërim.

Por Syri i Skifterit e ndaloi.

— Jo. Le të flasë. Një indian që flet shumë, mendon pak.

Pas pak, zëri i Maguas u zhduk.

— Po largohet? — pyeti Davidi.

— Jo, këngëtar, — tha gjahtari. — Një gjarpër nuk largohet kur humbet prenë. Ai mbështillet dhe pret.

Papritur, Unkasi u hodh drejt hyrjes së dytë.

Një çast më vonë, Çingashguku-u e ndoqi.

— Çfarë ka? — pyeti Duncani.

Por asnjëri nuk u përgjigj.

Syri i Skifterit u ngrit menjëherë.

— Ruani zonjat! — tha ai shkurt.

Ai u zhduk në errësirë.

Për disa sekonda, të tjerët mbetën vetëm, duke dëgjuar vetëm gjëmimin e ujërave.

Pastaj, nga shpella tjetër, ushtoi një britmë e egër lufte.

Një e shtënë pushke.

Një tjetër.

Dhe zëri i Syrit të Skifterit, i fortë dhe i gëzuar, u dëgjua mbi të gjitha:

— Mirë se erdhët, Makuas! Këtu ju pret Vdekja e Gjatë!

Britma e luftës që shpërtheu nga shpella e dytë bëri që Alisa të lëshonte një klithmë dhe të mbështetej tek e motra. Kora, megjithëse zemra i rrihte fort, ruajti qetësinë e saj të zakonshme dhe, duke e shtrënguar pranë, i pëshpëriti:

— Mos ki frikë, Alisa. Për sa kohë që këta njerëz të guximshëm janë gjallë, nuk do të na lënë pa mbrojtje.

Por edhe ajo vetë nuk mund ta fshihte ankthin. Hejvardi kishte nxjerrë shpatën dhe qëndronte para tyre, ndërsa Davidi, me librin e psalmeve të shtrënguar në duar, rrinte i hutuar dhe i zbehtë, pa ditur nëse duhej të lutej apo të largohej.

Pas pak u dëgjua zëri i Syrit të Skifterit:

— Mbajeni dritën larg! Mos i jepni djallit të kuq shenjë se ku jemi!

Pastaj krisi një tjetër e shtënë. Këtë herë u pasua nga një ulërimë e dhimbshme.

— Njëri prej tyre e mori shpërblimin e vet! — dëgjuan të thoshte gjahtari me ton të kënaqur.

Pak më vonë ai u shfaq përsëri, i ndjekur nga Çingashguku-u dhe Unkasi. Në fytyrat e tyre nuk dallohej asnjë shenjë shqetësimi.

— Ata po kërkojnë hyrjen e dytë, — tha ai. — Për fat, ujku i vjetër Çingashguku ua prishi planet.

— A do të na sulmojnë? — pyeti Hejvardi.

— Sulmi i natës është punë për të çmendurit. Jo, major, Makuat do të presin dritën. Ata janë si ujqit; duan të shohin prenë para se ta kafshojnë.

— Atëherë kemi disa orë qetësi? — pyeti Kora.

— Në pyll, zonjushë, qetësia është si moti i mirë mbi liqen; nuk zgjat gjatë.

Ai u ul pranë zjarrit të fikur dhe mbushi me qetësi pushkën.

— Shtrihuni e flini, nëse mundeni. Unkasi dhe i ati do të ruajnë njërën hyrje, unë tjetrën. Kur të vijë agimi, do të kemi nevojë për mendje të kthjellët.

— Dhe ju? — pyeti Hejvardi.

— Unë kam fjetur mjaft në jetën time, — u përgjigj ai me një buzëqeshje. — Një burrë që ka kaluar tridhjetë vjet në kufi, nuk ka nevojë për shumë gjumë.

Alisa më në fund u shtri pranë së motrës, por sytë e saj mbetën të hapur.

— Kora, — pëshpëriti ajo, — nëse do të ndodhë ndonjë e keqe…

— Mos fol kështu.

— Por nëse…

— Nuk do të ndodhë asgjë, — tha Kora me vendosmëri. — Babai ynë jeton. Ne do ta shohim përsëri. Dhe, me ndihmën e Zotit, do të arrijmë në Fort Eduard.

Alisa buzëqeshi lehtë dhe, e lodhur nga frika dhe lodhja e ditës, mbylli ngadalë sytë.

Edhe Davidi, pasi kishte murmuritur disa vargje të shenjta, u mbështet në një shkëmb dhe ra në një gjumë të shqetësuar.

Vetëm burrat mbetën zgjuar.

Çingashguku-u rrinte i palëvizshëm si një statujë, me sytë e ngulur në errësirë.

Unkasi, i mbështetur mbi pushkën e tij, dukej sikur dëgjonte edhe lëvizjen më të vogël të gjetheve.

Ndërsa Syri i Skifterit, me mjekrën e mbështetur mbi duar, sodiste prushin e fundit të zjarrit dhe herë pas here ngrinte kokën, si një qen besnik që nuhat rrezikun.

Kështu kaluan orët e natës.

Asnjë britmë tjetër nuk u dëgjua.

Asnjë e shtënë nuk prishi qetësinë.

Vetëm ujërat e rrëmbyeshme të Glennit vazhdonin të gjëmonin pa pushim, ndërsa drita e zbehtë e agimit filloi të depërtonte nëpër mjegullat që ngriheshin mbi ujëvarë.

Syri i Skifterit u ngrit menjëherë.

— Mjaft me pushim! — tha ai. — Dita po lind, dhe bashkë me të do të zgjohen edhe Makuat. Nëse duam të arrijmë në Fort Eduard, duhet të lëvizim para se dielli të jetë mbi pemë.

Unkasi kishte dalë tashmë pa zhurmë për të vëzhguar.

Pas pak u kthye.

Në fytyrën e tij fisnike nuk lexohej asnjë shenjë frike, por sytë i shkëlqenin.

Ai tha vetëm një fjalë:

— Makuat!

— I prisja, — u përgjigj qetësisht Syri i Skifterit. — Epo, miqtë e mi, tani do të shohim nëse Providenca ka vendosur të na japë një ditë tjetër mbi këtë tokë.

Dhe ndërsa rrezet e para të mëngjesit ndriçonin ujërat e shkumëzuara të lumit, të fshehurit në shpellë u përgatitën për sprovat e reja që i prisnin.

Mëngjesi po zbardhte ngadalë mbi pyjet dhe ujërat e rrëmbyeshme, kur të gjithë u ngritën nga pushimi i tyre i shkurtër. Askush nuk kishte fjetur me të vërtetë; edhe Alisa, e cila ishte dukur sikur kishte rënë në gjumë, u zgjua menjëherë sapo dëgjoi zërin e Syrit të Skifterit.

— Ngrihuni, miqtë e mi, — tha ai. — Drita është mik për të ndershmit, por armik për ata që fshihen. Makuat do të na kërkojnë me sytë e shqiponjës sapo dielli të ngjitet pak më lart.

Ndërsa fliste, Unkasi u kthye nga vrojtimi i tij. I riu kishte fytyrën e qetë, por sytë i shkëlqenin me atë vëmendje të mprehtë që e dallonte.

— Çfarë sheh, bir? — pyeti Çingashguku-u.

Unkasi u përgjigj me disa fjalë të shpejta në gjuhën e Delawareve.

— Djalli i kuq nuk ka fjetur, — përktheu Syri i Skifterit. — Janë ende aty. Disa ndodhen pranë brigjeve, të tjerët janë ngjitur mbi shkëmbinj. Po na presin.

— Atëherë jemi të rrethuar? — pyeti Hejvardi.

— Një njeri nuk është i rrethuar, përderisa ka mendjen e kthjellët dhe pushkën e mbushur, — u përgjigj gjahtari. — Për më tepër, këta gurë janë miq më të mirë se shumë ushtarë me uniformë të kuqe.

Davidi po fërkonte sytë pas syzeve të tij.

— A nuk do të ishte e përshtatshme të fillonim ditën me një psalm? — pyeti ai.

— Jo, këngëtar, — tha Syri i Skifterit me një buzëqeshje. — Nëse Makuat nuk na kanë gjetur ende, nuk do të jem unë ai që do t'i ndihmojë.

Pasi hëngrën shpejt mbetjet e darkës së një nate më parë, gjahtari filloi të përgatiste largimin.

— Nëse do të ishim vetëm ne të katërt, — tha ai duke parë dy mohikanët dhe Hejvardin, — do të çanim përmes tyre si katër dre të ndjekur nga ujqit. Por me zonjushat, puna ndryshon.

— Nuk do të jemi barrë për ju, — tha Kora me vendosmëri.

— E di këtë, zonjushë, — u përgjigj ai me respekt. — Zemra juaj është më e fortë se e shumë burrave, por këmbët nuk ecin aq shpejt sa zemra.

Papritur, një krismë pushke ushtoi jashtë.

Plumbi goditi hyrjen e shpellës dhe u përplas në gur.

— Ja ku filloi muzika e mëngjesit! — tha gjahtari. — Dhe nuk është melodia e mikut David.

Një ulërimë lufte iu përgjigj të shtënës.

Pastaj një tjetër.

Pastaj shumë zëra njëherësh.

— Makuat! — tha Hejvardi, duke nxjerrë shpatën.

— Lër shpatën në brez, major, — tha qetësisht Syri i Skifterit. — Këtu plumbi bën punën e çelikut.

Ai u afrua te hyrja dhe vështroi përmes një çarjeje.

— Ah! E shoh dhelprën! Dhe me të është edhe Magua!

Fytyra e tij u errësua.

— Ai djall nuk pushon kurrë.

Një figurë e gjatë u shfaq për një çast mes shkëmbinjve.

Krisi pushka e gjatë e gjahtarit.

Figura u zhduk menjëherë.

Një britmë zemërimi u dëgjua nga poshtë.

— Nuk e kapa, — tha ai me qetësi. — Por do të kujtojë për disa ditë se Syri i Skifterit ende di të shohë.

Në atë çast, një shi plumbash filloi të godiste shkëmbinjtë.

Çingashguku-u dhe Unkasi u shtrinë pranë hyrjeve, të qetë si gurët vetë, duke qëlluar vetëm kur shfaqej ndonjë objektiv i sigurt.

Hejvardi filloi të kuptonte për herë të parë disiplinën e jashtëzakonshme të këtyre luftëtarëve të pyjeve. Asnjë lëvizje e kotë, asnjë britmë, asnjë nxitim. Çdo e shtënë e tyre dukej sikur drejtohej nga një sy që nuk gabonte kurrë.

Por ndërsa përleshja vazhdonte, një mendim i zymtë filloi të rëndonte mbi të gjithë.

Makuat nuk po sulmonin.

Ata po prisnin.

Dhe Syri i Skifterit, pasi vështroi gjatë nga hyrja, murmuriti me një ton që nuk i pëlqeu askujt:

— Kjo nuk më pëlqen... jo aspak. Kur një huron bëhet i durueshëm, atëherë duhet të ruhesh më shumë. Magua ka menduar diçka... dhe, kur ai mendon, zakonisht dikush vuan.

Fjalët e Syrit të Skifterit lanë një heshtje të rëndë mes grupit. Edhe Kora, e cila deri atëherë kishte ruajtur një qetësi të admirueshme, ndjeu se diçka më e rrezikshme se plumbat po afrohej. Alisa, e ulur pranë saj, i shtrëngonte dorën pa folur.

— Çfarë mendon? — pyeti Hejvardi.

— Mendoj, major, se Makuat janë shumë të zgjuar për të humbur njerëzit e tyre kot. Nëse nuk sulmojnë, atëherë po përgatisin ndonjë djallëzi. Një indian është më i rrezikshëm kur hesht sesa kur ulërin.

Në atë çast, Çingashguku-u foli shkurt.

— Ujë.

— Po, Gjarpri i Madh ka të drejtë, — tha gjahtari. — Uji është miku ynë, por edhe armiku ynë. Ata mund të përpiqen të kalojnë nga lumi.

Unkasi u zhduk përsëri në hyrjen e jashtme dhe, pas pak çastesh, u kthye me lëvizje të shpejta.

— Çfarë ka parë? — pyeti Duncani.

— Një kanoe, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Dhe më shumë se një kokë të kuqe mbi të.

— Zot i madh! — murmuriti Alisa.

— Mos kini frikë, zonjushë. Për sa kohë që këta duar mund të mbajnë Besniken e Gjatë, — tha ai duke ledhatuar pushkën e tij, — asnjë makua nuk do të kalojë pa paguar çmimin.

Në atë çast, një kanoe e vogël u shfaq mes mjegullës së ujërave të vrullshme. Luftëtarët që ndodheshin mbi të përpiqeshin të afroheshin me kujdes, duke përfituar nga shkëmbinjtë dhe zhurma e ujëvarës.

— Tani! — tha gjahtari.

Krisi pushka e tij.

Një indian u ngrit në këmbë me një britmë dhe u zhduk në ujërat e rrëmbyeshme.

Njëkohësisht, pushka e Unkasit dha flakë.

Një tjetër trup u përkul mbi kanoe.

Panikut iu shtua forca e lumit. Mjeti i vogël u përplas mbi një shkëmb dhe u përmbys, ndërsa britmat e luftëtarëve humbën mes shkumës së bardhë.

— Një mësim i mirë për ata që nuk dinë të respektojnë ujërat! — tha Syri i Skifterit me kënaqësi.

Por triumfi i tij zgjati pak.

Nga pylli, në të dy anët e lumit, filluan të shfaqeshin figura të tjera.

Një britmë e gjatë lufte u ngrit nga qindra gryka.

— Djalli i mallkuar! — murmuriti gjahtari. — Janë më shumë se ç'mendoja.

Edhe Çingashguku-u u ngrit.

Fytyra e plakut mohikan mbeti e qetë, por sytë e tij kishin marrë atë shkëlqim të ftohtë që i bënte armiqtë të dridheshin.

Unkasi qëndronte pranë të atit, krenar dhe i palëvizshëm.

— Duket se do të kemi një ditë të gjatë, bir, — tha Syri i Skifterit.

Unkasi buzëqeshi lehtë.

— Mohikani nuk lodhet.

— Dhe as miku i tij i bardhë, — u përgjigj gjahtari.

Hejvardi i vështroi me admirim. Përballë rrezikut, këta njerëz nuk njihnin as frikë, as nxitim.

Por ndërsa po përgatiteshin për sulmin e ri, një tingull i çuditshëm u dëgjua nga ana tjetër e lumit.

Nuk ishte britmë lufte.

Nuk ishte e shtënë pushke.

As zëri i Maguas.

Ishte një zë i vetëm.

Një zë i fortë, i qartë dhe i njohur për Duncanin.

Ai u ngrit menjëherë në këmbë.

— Ç'është kjo? — pyeti Kora.

Hejvardi u zbeh.

— Në emër të Zotit… është zëri i kolonel Monros!

Dhe, nga përtej mjegullës së ujëvarës, u dëgjua përsëri thirrja e plakut, e dobësuar nga largësia, por e padiskutueshme për ata që e njihnin

Të gjithë mbetën si të ngrirë.

Alisa u ngrit menjëherë, me sytë e mbushur me lot.

— Babai! — thirri ajo pa e kuptuar se zëri i saj mund të dëgjohej.

Por Hejvardi e ndaloi menjëherë.

— Për hir të Zotit, heshtni! — i pëshpëriti ai. — Nëse është vërtet koloneli, një britmë e juaja mund t'i tregojë Makuave vendin tonë.

Edhe Syri i Skifterit po dëgjonte me vëmendje.

— Jo, — tha ai më në fund, duke tundur kokën. — Nuk është zëri i Monros.

— Jo? — pyeti Kora, me një zbehje të papritur.

— Jo, zonjushë. Është një mashtrim. Një makua mund të imitojë britmën e një kafshe, por Magua mund të imitojë edhe zërin e një njeriu. Djalli i kuq ka menduar të na nxjerrë nga strofulla.

Një tjetër thirrje ushtoi përmes ujit.

— Dunkani! Dunkani Hejward!

Majori u drodh.

— Për qiellin! Zëri është i tij!

— Edhe po të ishte, — tha gjahtari me qetësi, — koloneli Monro nuk do të ishte duke bredhur vetëm në pyll, ndërsa Makuat na kanë rrethuar nga të gjitha anët. Jo, major. Ai që flet është Magua, ose ndonjë tjetër nga qentë e tij.

Çingashguku-u lëshoi një buzëqeshje të ftohtë.

— Dhelpra e hollë, — tha ai me përbuzje.

— Po, — vazhdoi Syri i Skifterit. — Ai kërkon të na bëjë të harrojmë se kemi mendje. Por ai nuk ka jetuar aq gjatë sa unë në pyll për të më mësuar hilet e indianëve.

Për disa minuta, zëri vazhdoi të thërriste, duke marrë herë tonin e Monros, herë zërin e një ushtari anglez.

Pastaj gjithçka pushoi.

— Tani ai e kuptoi se dhelpra e vjetër nuk e ha karremin, — tha gjahtari.

Por sapo mbaroi fjalinë, një britmë e egër shpërtheu nga të dy brigjet e lumit.

Dhjetëra luftëtarë dolën nga pylli.

Disa qëllonin nga larg, të tjerë përpiqeshin të afroheshin mes shkëmbinjve.

— Në vendet tuaja! — bërtiti Syri i Skifterit.

Pushka e tij krisi.

Unkasi qëlloi menjëherë pas tij.

Çingashguku-u nuk lëvizte, por sa herë që ngrinte armën, një britmë tjetër dhimbjeje dëgjohej nga jashtë.

Hejvardi qëllonte me gjakftohtësi, megjithëse përvoja e tij nuk mund të krahasohej me atë të tre luftëtarëve të pyllit.

Për më shumë se një orë, sulmet u përsëritën.

Por shkëmbinjtë i mbronin.

Dhe ujërat e rrëmbyeshme e bënin pothuajse të pamundur një sulm të drejtpërdrejtë.

Më në fund, zhurmat filluan të pakësoheshin.

Britmat u larguan.

Të shtënat pushuan.

— Çudi! — tha Hejvardi.

— Jo, major, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Makuat nuk dorëzohen. Kur tërhiqen kaq qetë, atëherë duhet të ruash sytë dyfish.

Ai vështroi gjatë drejt pyllit.

Papritur, fytyra e tij ndryshoi.

— Nga të gjitha marrëzitë që kam parë në jetën time! — murmuriti ai.

— Çfarë ka? — pyeti Duncani.

— Ata po largohen.

— Po largohen?

— Po. Dhe jo si njerëz që janë mundur. Jo. Si njerëz që kanë gjetur diçka më të vlefshme se ne.

Çingashguku-u u kthye menjëherë.

Edhe Unkasi kishte parë të njëjtën gjë.

Të dy shkëmbyen disa fjalë të shkurtra në gjuhën e Delawareve.

— Çfarë thonë? — pyeti Kora.

— Thonë se Makuat po ndjekin një gjurmë tjetër, — u përgjigj gjahtari ngadalë.

— Çfarë gjurme?

Syri i Skifterit heshti për një çast.

Pastaj tha me një zë që nuk i pëlqeu askujt:

— Nëse nuk gaboj… ata kanë gjetur gjurmët e kolonelit Monro dhe të njerëzve të tij.

Dhe për herë të parë që nga fillimi i rrethimit, edhe fytyra e qetë e Unkasit u errësua nga shqetësimi.

Për disa çaste askush nuk foli. Mendimi se koloneli Monro mund të ishte përsëri në rrezik i kishte tronditur të gjithë. Alisa, e cila deri atëherë kishte duruar me një guxim të admirueshëm, nuk mundi t'i përmbante lotët.

— Babai! — murmuriti ajo. — Ah, sikur të dinim ku ndodhet!

— Qetësi, zonjushë Alisa, — tha butë Syri i Skifterit. — Nuk është koha për dëshpërim. Derisa të kemi prova, nuk duhet të mendojmë të keqen. Makuat ndjekin gjithçka që lëviz, dhe ndonjëherë një ketër i trembur u vlen sa një gjeneral.

— Por nëse është e vërtetë? — pyeti Kora.

— Atëherë, — u përgjigj gjahtari, duke ngritur pushkën e tij, — do të jetë radha jonë të ndjekim Makuat.

Unkasi, i cili ishte ngjitur në një shkëmb të lartë për të vëzhguar pyllin, dha një thirrje të ulët. Çingashguku-u u afrua menjëherë dhe të dy filluan të flisnin me zë të ulët.

— Çfarë thonë? — pyeti Hejvardi.

— Djali ka sy të mprehtë, — tha Syri i Skifterit. — Ai sheh se luftëtarët po largohen me nxitim. Po lënë disa roje, por pjesa më e madhe e tyre ka marrë drejtimin e jugut.

— Atëherë kemi një mundësi për të shpëtuar! — tha Duncani.

— Mundësi? Po, major. Por në kufi, mundësia dhe vdekja ecin shpesh dorë për dore.

Ai u ngrit.

— Merrni gjithçka që ju nevojitet. Nuk do të qëndrojmë më në këtë strofull. Nëse Makuat kthehen me më shumë njerëz, do të jemi si kastorët në kurth.

— Dhe ku do të shkojmë? — pyeti Davidi.

— Drejt Fort Eduardit, nëse Zoti dhe këmbët tona do të na ndihmojnë.

Pak minuta më vonë, grupi ishte gati për nisje.

Alisa dhe Kora dolën të parat nga shpella e dytë, të ndihmuara nga Hejvardi. Uji i ftohtë i mëngjesit përplasej mbi shkëmbinj, ndërsa mjegulla e dendur mbulonte gjithçka.

— Një mjegull e bekuar! — tha Syri i Skifterit. — Ajo është një batanije më e mirë se të gjitha ato që kemi përdorur natën.

Unkasi ecte përpara si një hije. Asnjë degë nuk kërciste nën këmbët e tij. Pas tij vinte Çingashguku-u, pastaj zonjat me Hejvardin, ndërsa Syri i Skifterit mbyllte kolonën.

Ata sapo kishin bërë disa qindra hapa, kur mohikani i ri u ndal papritur.

Ai u ul në tokë.

Preku me dorë disa gjurmë.

Pastaj ngriti kokën.

— Magua! — tha ai.

— Je i sigurt, bir? — pyeti gjahtari.

Unkasi tundi kokën.

— Këmba e dhelprës së kuqe, — tha Çingashguku-u me zë të ulët.

Syri i Skifterit u përkul dhe shqyrtoi tokën.

— Po, — tha ai më në fund. — Është ai. Dhe nuk është vetëm.

— Sa janë? — pyeti Duncani.

— Gjashtë. Jo më shumë.

— Atëherë mund t'i sulmojmë!

— Jo aq shpejt, major, — u përgjigj gjahtari. — Një burrë i mençur nuk hidhet mbi një gjarpër pa parë ku ka fshehur dhëmbët.

Por, ndërsa fliste, Unkasi ishte ngritur.

Një shkëlqim i pazakontë i ndriçonte fytyrën.

Ai dëgjoi.

Pastaj vrapoi përpara me shpejtësinë e një dreri.

— Unkas! — thirri Hejvardi.

Por i riu ishte zhdukur tashmë mes pemëve.

Çingashguku-u lëshoi një britmë të fortë dhe u hodh pas tij.

Syri i Skifterit shtrëngoi pushkën.

— Nga të gjitha marrëzitë e një djali të ri! — murmuriti ai. — Ose ka parë armikun... ose ka parë diçka që vlen më shumë se jeta.

Dhe, pa humbur asnjë çast, edhe ai u hodh me vrap pas dy mohikanëve, duke e lënë Hejvardin vetëm me Korën, Alisën dhe David Gamutin, mes heshtjes së zymtë të pyllit.

Për disa sekonda, Hejvardi mbeti i palëvizshëm. Zhurma e hapave të tre pylltarëve u zhduk shpejt mes pemëve, dhe rreth tij mbetën vetëm Kora, Alisa dhe Davidi. Heshtja që pasoi ishte aq e thellë, sa edhe zhurma e largët e ujëvarës dukej sikur vinte nga një botë tjetër.

— Çfarë duhet të bëjmë? — pyeti Kora me qetësi, megjithëse fytyra e saj tregonte shqetësim.

— Të presim, — u përgjigj Hejvardi. — Nuk kemi zgjidhje tjetër.

— Ah, Dunkani! — tha Alisa me zë të dridhur. — Mos vallë u ka ndodhur ndonjë e keqe?

— Jo, Alisa. Unkasi nuk do të largohej kështu pa një arsye të fortë. Dhe për sa kohë që Syri i Skifterit është me të, unë kam besim.

Davidi ngriti sytë nga libri i tij.

— Njeriu duhet të mësojë të presë me durim, — tha ai me solemnitet. — Shpesh shpëtimi vjen kur shpirti është gati të dorëzohet.

— Miku David ka të drejtë, — tha Hejvardi, megjithëse vetë ishte larg qetësisë që shfaqte.

Kaluan disa minuta të gjata.

Papritur, një e shtënë pushke ushtoi në pyll.

Pastaj një tjetër.

Alisa lëshoi një klithmë.

— Dunkani!

— Mos kini frikë! — tha ai, megjithëse fytyra i ishte zbehur.

Një britmë lufte ushtoi mes pemëve.

Pastaj gjithçka heshti.

— Zot i madh! — murmuriti Kora.

Dhe pikërisht në atë çast, një figurë doli me vrull nga pylli.

Ishte Unkasi.

Gjoksi i tij ngrihej e binte shpejt, por fytyra e tij rrezatonte triumf.

— Çfarë ka ndodhur? — pyeti Hejvardi.

Mohikani i ri tha vetëm një fjalë:

— Magua!

— E keni kapur? — pyeti majori me padurim.

Unkasi tundi kokën.

Jo.

Por para se të mund të shpjegonte më tej, Çingashguku-u u shfaq pas tij, i ndjekur nga Syri i Skifterit.

— Djalli i kuq na iku nga duart! — tha gjahtari me zemërim. — Për pak sa nuk e kishim. Po të mos ishte aq dinak sa një gjarpër dhe aq i shpejtë sa një panterë, do ta kishte parë diellin për herë të fundit.

— Çfarë ndodhi? — pyeti Hejvardi.

— Djali pa gjurmët e tij dhe u hodh pas tyre. Kur mbërritëm, Magua ishte me dy huronë të tjerë. Na panë në të njëjtin çast që i pamë. Njëri prej tyre mbeti në vend, tjetri u hodh në lumë dhe Magua u zhduk si hija e një reje.

— Ai shpëtoi? — pyeti Kora.

— Po, zonjushë. Dhe kjo nuk më pëlqen. Një armik i vdekur është më pak i rrezikshëm se një armik i arratisur.

— Por pse rrezikoi të qëndronte kaq afër nesh? — pyeti Hejvardi.

— Sepse na ndiqte, — u përgjigj gjahtari. — Dhe jo vetëm kaq. Djalli kishte zbuluar gjurmët tona dhe po priste rastin e duhur për të na zënë.

Unkasi foli me zjarr.

— Magua… urrejtje!

— Po, bir, — tha Çingashguku-u me zë të rëndë. — Zemra e tij është e zezë.

— Dhe sa më e zezë të jetë zemra e tij, aq më shumë duhet të nxitojmë, — shtoi Syri i Skifterit. — Sepse tani ai e di se ku jemi dhe nuk do të pushojë derisa të na ketë përsëri në dorë.

Ai hodhi sytë drejt qiellit.

Dielli kishte filluar të ngrihej mbi majat e pemëve.

— Nuk kemi kohë për të humbur. Fort Eduardi është ende larg, dhe rruga është plot me sy armiqsh. Përpara, miqtë e mi! Sot këmbët tona vlejnë më shumë se pushkët tona.

Dhe kështu, me Unkasin përsëri në krye dhe Çingashguku-un në krah të tij, grupi i vogël u fut edhe më thellë në pyllin e pafund, pa e ditur se çfarë sprove tjetër po përgatiste fati për ta.

Për disa orë, grupi i vogël vazhdoi rrugën në heshtje. Unkasi ecte përpara, i lehtë dhe i shpejtë si një dre, duke zgjedhur shtigje që syri i një të bardhi mezi do t'i dallonte. Pas tij vinte Çingashguku-u, me të njëjtën qetësi madhështore që nuk e braktiste kurrë. Hejvardi qëndronte pranë Korës dhe Alisës, ndërsa Davidi, i gjatë dhe i çuditshëm, përpiqej të ndiqte të tjerët pa u ankuar.

Syri i Skifterit mbyllte kolonën. Sytë e tij lëviznin pa pushim nga njëra anë në tjetrën dhe veshi i tij dukej se kapte tinguj që të tjerët nuk mund t'i dëgjonin.

Më në fund, pasi kishin kaluar një terren të thyer dhe të mbuluar me shkurre të dendura, gjahtari ngriti dorën.

— Ndaluni!

Të gjithë ndaluan.

— Çfarë ka? — pyeti Hejvardi.

— Ujë, — u përgjigj ai. — Dhe ku ka ujë, ka pushim. Por edhe rrezik.

Përpara tyre rridhte një përrua i vogël, i kthjellët si kristali.

Alisa u ul menjëherë mbi një gur dhe piu me etje.

— Ah! — tha ajo. — Kurrë nuk kam shijuar ujë më të mirë.

— Dhe as verë më të mirë nuk do të gjesh në të gjitha tavernat e kolonive, — tha gjahtari. — Uji dhe ajri janë gjërat më të çmuara që Zoti i ka dhënë njeriut; por, si zakonisht, njeriu e kupton vlerën e tyre vetëm kur i humbet.

Ndërsa fliste, Unkasi ishte gjunjëzuar pranë bregut të përroit.

Papritur, ai ngriti kokën.

Sytë e tij u ngulën mbi tokë.

Pastaj u ngrit menjëherë.

— Çfarë sheh? — pyeti i ati.

Mohikani i ri tregoi baltën e lagur.

Syri i Skifterit u përkul pranë tij.

— Ah! — murmuriti ai. — Nuk më pëlqen kjo.

— Gjurmë? — pyeti Hejvardi.

— Po, major. Dhe jo të vjetra.

— Të Makuave?

— Jo.

— Atëherë të kujt?

— Të një njeriu të bardhë.

— Të bardhë?

— Po. Dhe jo vetëm një.

Ai vazhdoi të vështronte me kujdes.

— Një burrë i rëndë… një tjetër më i ri… dhe…

Ai heshti.

— Dhe? — pyeti Kora.

— Një grua.

Alisa u ngrit menjëherë.

— Një grua!

— Po, zonjushë. Dhe këmbët e saj janë të lodhura. Shihni këtu. Ajo është ndalur shpesh.

— Babai! — thirri Alisa.

— Ndoshta, — tha Hejvardi me emocion.

— Ndoshta jo, — u përgjigj gjahtari. — Nuk dua të ushqej shpresa të kota. Por këto gjurmë janë bërë jo më shumë se dy ose tre orë më parë.

— Atëherë duhet t'i ndjekim! — tha Kora.

— Pikërisht këtë do të bëjmë.

Çingashguku-u miratoi me një tundje koke.

Unkasi tashmë kishte nisur të ndiqte gjurmët.

Por nuk kishin bërë as njëqind hapa, kur mohikani i ri ndaloi papritur.

Ai u përkul mbi tokë.

Sytë e tij u errësuan.

— Magua!

— Çfarë? — tha Hejvardi.

Syri i Skifterit u afrua.

— Djalli i kuq përsëri!

Pranë gjurmëve të të bardhëve dalloheshin ato të mokasinëve.

Shumë mokasinë.

— Makuat! — tha Çingashguku-u me zemërim.

— Dhe të freskëta, — shtoi gjahtari. — Jo më shumë se një orë.

Alisa u zbeh.

— Atëherë…

— Atëherë, — tha Syri i Skifterit me një ton të rëndë, — njerëzit që kanë lënë këto gjurmë janë ose robër të Maguas… ose janë në duart e tij.

Asnjë nuk foli.

Por në fytyrën e Korës u shfaq ajo vendosmëri e fortë që nuk e braktiste kurrë.

— Le të jenë kush të jenë, — tha ajo, — nëse janë miq, do t'i shpëtojmë. Dhe nëse është babai ynë…

Ajo nuk e mbaroi fjalinë.

Por sytë e saj flisnin më qartë se çdo fjalë.

Dhe Syri i Skifterit, duke vendosur pushkën mbi sup, tha me qetësinë e zakonshme:

— Mirë e the, zonjushë. Përpara, atëherë. Dhelpra e kuqe është dinake… por ende nuk ka lindur ai huron që mund të mashtrojë një mohikan dhe një pylltar të vjetër në të njëjtën kohë.

Ata vazhduan të ndiqnin gjurmët me kujdesin më të madh. Unkasi ecte i pari, me trupin paksa të përkulur, duke shqyrtuar çdo fije bari të shtypur dhe çdo shenjë të lënë mbi tokën e lagësht. Çingashguku-u e ndiqte nga afër, ndërsa Syri i Skifterit mbante sytë herë mbi pyllin përreth e herë mbi gjurmët, gati të përballej me çdo rrezik të papritur.

— Djali im lexon tokën siç lexon prifti librin e tij, — tha ai me një buzëqeshje të lehtë. — Asnjë gjethe nuk lëviz pa ia treguar arsyen.

Davidi, i cili po mundohej të mbante hapin, fshinte djersën nga balli.

— Njeriu është i dobët, por Zoti është i madh, — murmuriti ai.

— Po, po, — ia ktheu gjahtari, — por këmbët e njeriut duhet të bëjnë pjesën e tyre. Lutjet janë të mira, por nuk të çojnë larg nëse nuk ecën.

Alisa, megjithëse e lodhur, eci me guxim. Kora, me qëndrimin e saj të qetë dhe fisnik, nuk shfaqi asnjë shenjë dobësie.

Pas një kohe, Unkasi ndaloi.

Ai preku tokën me dorë.

— Këtu, — tha ai shkurt.

Hejvardi u afrua.

— Çfarë ka?

Mohikani i ri ngriti nga toka një copë të vogël pëlhure.

Alisa lëshoi një britmë të lehtë.

— Është nga shalli im!

— Atëherë kanë kaluar këtu! — tha Hejvardi.

— Po, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Dhe nuk janë larg.

Shpresa u ringjall në zemrat e të gjithëve.

Por fytyra e gjahtarit mbeti e zymtë.

— Nuk më pëlqen heshtja e pyllit, — tha ai. — Zogjtë nuk këndojnë. Edhe ketrat janë zhdukur. Kur pylli hesht kështu, është se vdekja endet afër.

Papritur Çingashguku-u ngriti dorën.

Të gjithë ndaluan.

Asnjë nuk dëgjonte gjë.

Por pas pak, një tingull i largët arriti deri tek ta.

Ishte një zë njerëzor.

Një këngë.

Davidi ngriti kokën.

— Një himn! — tha ai i habitur.

— Një këngë? — pëshpëriti Hejvardi.

— Po, një këngë e shenjtë! — tha Davidi. — Do ta njihja mes një mijë të tjerash!

— Ai i marrë! — murmuriti Syri i Skifterit. — Vetëm një njeri si ai mund të këndojë në pyll sikur të ishte në kishë!

— Davidi! — thirri Alisa me gëzim.

— Jo, jo, — tha gjahtari. — Nuk është zëri i mikut tonë. Por kushdo qoftë, nuk ka mend në kokë.

Ata dëgjuan përsëri.

Kënga u ndërpre papritur.

Pastaj u dëgjua një britmë.

Më pas gjithçka u zhyt në heshtje.

Syri i Skifterit e mbushi pushkën me shpejtësi.

— Tani, — tha ai me zë të ulët, — kemi të bëjmë me punë serioze.

Unkasi u zhduk mes shkurreve si një hije.

Çingashguku-u bëri të njëjtën gjë në drejtimin tjetër.

— Prisni këtu, — urdhëroi gjahtari. — Mos lëvizni asnjë hap. Nëse dëgjoni një të shtënë, shtrihuni përdhe. Nëse dëgjoni dy, ikni drejt lumit. Dhe nëse nuk dëgjoni asgjë…

Ai buzëqeshi me qetësinë e zakonshme.

— Atëherë do të thotë se mohikanët po bëjnë punën e tyre.

Dhe, pa shtuar asnjë fjalë, edhe ai u zhduk në errësirën e pyllit, duke lënë tre shokët e tij të mbushur me ankth, ndërsa heshtja e pyllit dukej edhe më e frikshme se më parë. Pak çaste pasi u zhdukën mes pemëve, u dëgjua një thirrje e lehtë e një zogu nate. Hejvardi, që tashmë kishte mësuar të njihte disa nga shenjat e pyllit, e kuptoi se nuk ishte zë i natyrshëm, por një sinjal i mohikanëve.

— Kjo është shenjë e mirë apo e keqe? — pyeti Alisa me ankth.

— Nuk mund ta them, — u përgjigj oficeri, duke u përpjekur të ruante qetësinë. — Por mendoj se miqtë tanë kanë zbuluar diçka.

Davidi rrinte ulur mbi një trung të rrëzuar, me librin e tij të himneve në dorë, por këtaj here pa guxuar ta hapte. Edhe ai, që zakonisht mendonte më shumë për meloditë e shenjta sesa për rrezikun, dukej i prekur nga heshtja e frikshme që mbretëronte përreth.

Kaluan disa minuta që iu dukën orë të tëra.

Papritur, shkurret u hapën dhe Unkasi u shfaq para tyre.

Sytë e tij të errët shkëlqenin me një gjallëri të pazakontë.

— Çfarë ka? — pyeti menjëherë Hejvardi.

Mohikani i ri foli shkurt në gjuhën e tij. Në të njëjtin çast u duk edhe Çingashguku-u.

— Epo? — pyeti përsëri oficeri.

— Magua! — tha Syri i Skifterit, i cili doli menjëherë pas tyre. — Djalli i mallkuar është përpara nesh dhe nuk ndodhet shumë larg.

— Dhe zonjat? — pyeti Hejvardi me padurim.

— Janë gjallë.

Një psherëtimë lehtësimi shpëtoi nga kraharori i tij.

— Faleminderit Zotit!

— Po, janë gjallë, — vazhdoi gjahtari, — por kjo nuk do të thotë se janë të sigurta. Dhelprës së Huroneve i pëlqen të luajë me prenë e tij. Ai nuk e vret menjëherë.

— A mund t'i arrijmë?

— Nëse ecim me kujdes dhe nëse Zoti nuk na braktis, po.

— Atëherë, të nisim menjëherë!

— Ngadalë, major, ngadalë, — tha Syri i Skifterit. — Njeriu që vrapon pas një huroni pa menduar, përfundon me thikën e tij në zemër. Magua nuk është budalla. Ai ka sy pas koke dhe veshë si një ujk.

— Po të humbasim kohë?

— Çdo gjë ka kohën e vet. Unkasi ka gjetur gjurmët. Ato janë të freskëta. Kjo mjafton.

Mohikani i ri pohoi me kokë.

— Huroni është lodhur, — tha ai me anglishten e tij të shkurtër. — Gratë ecin ngadalë.

— Mirë, — tha Hejvardi. — Unë jam gati.

— Edhe unë, — tha Davidi, duke u ngritur me vendosmëri të papritur.

Syri i Skifterit e vështroi me habi.

— Ti?

— Po. Nuk do t'i braktis zonjat e reja.

— Ke zemër më të mirë se sa mendova, mik. Vetëm përpiqu të mos këndosh gjatë rrugës.

Davidi u skuq lehtë.

— Do të jem i heshtur.

— Atëherë je i mirëpritur.

Pa humbur më kohë, grupi u vu përsëri në lëvizje.

Unkasi ecte përpara si një hije, pa bërë zhurmën më të vogël. Çingashguku-u ruante krahun tjetër. Hejvardi ndiqte me dorën mbi shpatën, ndërsa Syri i Skifterit mbyllte rreshtin, me pushkën gati dhe me sytë që nuk pushonin së vrojtuari çdo cep të pyllit.

Dielli po zbriste ngadalë dhe hijet e gjata të pemëve filluan të mbulonin tokën.

Në atë vetmi të thellë, ku dëgjohej vetëm murmurima e largët e ujërave dhe hapat e lehtë të mohikanëve, secili ndiente se po i afroheshin një përballjeje vendimtare.

Dhe mbi të gjitha, emri i Maguas rëndonte si një kërcënim i errët mbi mendjen e tyre.

Ndërsa errësira po fillonte të mbulonte pyllin, grupi vazhdonte përpara me kujdesin më të madh. Askush nuk fliste. Edhe Davidi, që zakonisht nuk e përmbante dot dëshirën për të kënduar ose për të cituar ndonjë varg të shenjtë, ecte në heshtje, duke u përpjekur të imitonte hapat e lehtë të mohikanëve.

Papritur Unkasi ndaloi.

Ai u ul mbi njërin gju dhe preku tokën me dorë.

Syri i Skifterit u afrua menjëherë.

— Çfarë ke gjetur, djalosh? — pyeti ai me zë të ulët.

Unkasi tregoi një gjurmë të sapolënë.

— Magua.

— Dhe të tjerët?

Mohikani i ri ngriti katër gishta.

— Katër huronë.

— Dhe gratë?

Unkasi tregoi dy gjurmë më të lehta.

— Ecin.

— Mirë, — murmuriti gjahtari. — Kjo do të thotë se janë ende me ta.

Hejvardi u përkul pranë tyre.

— A janë shumë larg?

— Jo, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Kanë kaluar këtu para jo më shumë se një ore. Nëse do të kishim një natë më të ndriçuar, do t'i kishim kapur para mesnatës.

— Atëherë le të vazhdojmë!

— Jo me kaq nxitim, major. Në pyll, njeriu që nxiton vdes para atij që mendon.

Ata vazhduan rrugën.

Pas pak, Çingashguku-u dha një sinjal të lehtë.

Të gjithë u ndalën.

Një dritë e zbehtë dukej mes pemëve.

Ishte një zjarr.

— Kampi! — pëshpëriti Hejvardi.

— Ndoshta, — tha Syri i Skifterit. — Por një dritë në pyll mund të jetë edhe një kurth.

Ata u afruan ngadalë.

Unkasi u zhduk mes shkurreve.

Kaluan disa minuta të gjata.

Pastaj ai u kthye.

— Vetëm dy, — tha ai.

— Vetëm dy?

— Po.

— Dhe gratë?

Mohikani uli kokën.

— Nuk janë aty.

Një hije dëshpërimi kaloi mbi fytyrën e Hejvardit.

— Janë larguar?

— Jo, — tha Syri i Skifterit me qetësi. — Kjo dhelpër e mallkuar ka ndarë grupin. Një pjesë mban robëreshat, pjesa tjetër pushon këtu.

— Atëherë mund t'i zëmë këta dy dhe të mësojmë gjithçka!

— Mundemi, — tha gjahtari. — Por vetëm nëse veprojmë siç duhet.

Ai u kthye nga mohikanët.

— Çingashguku, ti merr të majtën. Unkas, të djathtën. Mos qëlloni pa nevojë.

Pastaj vështroi Hejvardin.

— Major, mbaje shpatën gati, por lëre pushkën. Një e shtënë do të zgjonte gjithë pyllin.

— Jam gati.

— Dhe ti, mik David, — vazhdoi ai me një buzëqeshje të lehtë, — nëse ndjen dëshirë të këndosh, ruaje për nesër.

Davidi tundi kokën seriozisht.

— Nuk do të nxjerr asnjë tingull.

— Atëherë je më i dobishëm se shumë ushtarë që kam njohur.

Ata filluan të afrohen si hije.

Zjarri ndriçonte fytyrat e dy huronëve, të cilët rrinin të shtrirë mbi lëkurë kafshësh, pa dyshuar asgjë.

Njëri po hante mish të pjekur.

Tjetri po pinte nga një enë e vogël.

Asnjëri nuk e kishte vënë re vdekjen që po u afrohej në heshtje.

Syri i Skifterit u ndal pas një trungu.

Sytë e tij të mprehtë vëzhguan çdo lëvizje.

Pastaj ngriti dorën.

Ishte sinjali.

Në të njëjtën çast, Çingashguku-u dhe Unkasi u hodhën përpara si leopardë.

Një britmë e mbytur u dëgjua.

Njëri prej huronëve u rrëzua menjëherë.

Tjetri u ngrit me një ulërimë të egër dhe kërkoi të kapte pushkën.

Por Hejvardi, me shpatën në dorë, u hodh mbi të.

Filloi një përleshje e shkurtër dhe e ashpër…

Përleshja zgjati vetëm disa çaste. Befasia ishte aq e plotë dhe sulmi i mohikanëve aq i shpejtë, sa njëri prej huronëve ra pa mundur të lëshonte më shumë se një klithmë të mbytur. Tjetri, më i fuqishëm dhe më i shkathët, u hodh me egërsi mbi Hejvardin, duke kërkuar me njërën dorë thikën e gjatë që mbante në brez.

Oficeri i ri, megjithëse i befasuar nga vrulli i kundërshtarit, nuk u tërhoq. Ai shmangu goditjen dhe u përplas trup më trup me indianin. Të dy u rrëzuan përdhe, duke u përpjekur secili të fitonte epërsinë.

— Mos e vrit! — thirri Syri i Skifterit. — Më duhet gjuha e tij!

Në çastin tjetër, Unkasi u hodh mbi huronin me shpejtësinë e një tigri. Një litar prej lëkure u shtrëngua rreth krahëve të armikut dhe, para se ai të mund të merrte frymë, Çingashguku-u e kishte shtypur me gjurin e tij të fuqishëm mbi tokë.

I burgosuri nxori një ulërimë të egër, por e kuptoi menjëherë se rezistenca ishte e kotë.

— Mirë! — tha gjahtari, duke u afruar. — Kemi fituar pa shkrepur asnjë pushkë. Kjo është luftë e mirë.

Ai e vështroi indianin me vëmendje.

— Një Mingo i ri, — murmuriti. — Nuk është Magua.

Hejvardi u ngrit, duke marrë frymë rëndë.

— A do të flasë?

— Çdo njeri flet, major. Disa me fjalë dhe disa me heshtje. Mbetet të shohim cilit lloj i përket ky.

Davidi, i cili kishte qëndruar prapa një peme gjatë gjithë përleshjes, doli me kujdes.

— A është mbaruar? — pyeti ai.

— Për sonte, po, — u përgjigj gjahtari. — Për nesër, vetëm Zoti e di.

I burgosuri rrinte krenar, me kokën lart dhe me sytë që shkëlqenin nga urrejtja.

— Thuaji se jeta e tij varet nga gjuha e tij, — tha Syri i Skifterit, duke iu drejtuar Çingashgukut.

Mohikani plak foli gjatë në gjuhën e Delauerëve. Huroni dëgjoi pa lëvizur.

Pastaj buzëqeshi me përçmim.

— Ai thotë se nuk ka frikë nga vdekja, — përktheu Unkasi.

— Këtë e prisja, — tha gjahtari. — Të gjithë e thonë derisa ta shohin vërtet para syve.

Ai u ul pranë zjarrit dhe filloi të hidhte degë të thata mbi prush.

— Thuaji se nuk dua skalpin e tij. Dua vetëm të di ku janë gratë e bardha.

Përsëri u zhvillua një bisedë e shkurtër.

Kësaj here fytyra e të burgosurit ndryshoi.

Ai hodhi një vështrim të shpejtë nga veriu.

Syri i Skifterit e vuri re menjëherë.

— Ha! — tha ai me kënaqësi. — Gjuha e tij mund të heshtë, por sytë e tij janë më llafazanë.

— Çfarë kuptove? — pyeti Hejvardi me padurim.

— Se Magua ka marrë një drejtim tjetër.

— Dhe zonjat?

— Me të.

— Atëherë nuk duhet të humbim kohë!

— Jo, por as të nxitojmë si budallenj. Kemi mësuar më shumë nga ky dhelpër i ri sesa nga dhjetë fjalë.

Ai u ngrit.

— Do të pushojmë deri në agim. Në dritën e parë do të nisim ndjekjen. Magua është dinak, por edhe ai lodhet. Dhe kur një gjarpër lodhet, është koha e duhur për ta kapur.

Hejvardi shtrëngoi grushtet.

— Sikur të dija se Kora dhe Alisa janë të sigurta!

— Janë gjallë, — tha me bindje Syri i Skifterit. — Magua nuk do t'i dëmtojë ende. Ai është hakmarrës dhe krenar. Zemërimi i tij nuk kënaqet me vdekje të shpejtë.

Fjalët e gjahtarit nuk e qetësuan shumë oficerin, por të paktën i dhanë shpresë.

Ndërkohë, në pyllin e errët, larg tyre, Magua vazhdonte rrugën e tij të fshehtë, ndërsa dy motrat e Munros, të lodhura dhe të dëshpëruara, nuk e dinin se miqtë e tyre ndodheshin tashmë shumë më pranë sesa mund ta imagjinonin.

Nata kaloi me pak pushim për ndjekësit. Edhe kur sytë e tyre mbylleshin për pak çaste, mendimet mbeteshin të zgjuara. Hejvardi nuk mund të harronte fytyrën e Alisës dhe qëndrimin e qetë, por të pikëlluar, të Korës. Davidi, i mbështetur mbi librin e tij të himneve, murmuriste herë pas here ndonjë varg të shenjtë, ndërsa Syri i Skifterit dhe dy mohikanët dukeshin sikur flinin, por veshët e tyre vigjilentë nuk pushonin asnjë çast.

Me rrezet e para të agimit, gjahtari u ngrit.

— Mjaft pushim, miq. Dielli nuk pret njeri dhe Magua nuk është nga ata që flenë gjatë.

Unkasi ishte tashmë në këmbë. Pa thënë asnjë fjalë, ai iu afrua vendit ku ishte mbajtur rob huroni. Por kur ngriti batanijen që e mbulonte, një thirrje e habitur doli nga buzët e tij.

I burgosuri ishte zhdukur.

— Çfarë? — bërtiti Hejvardi.

Syri i Skifterit vrapoi menjëherë.

— Nga të gjithë djajtë e pyllit! — tha ai. — Dhelpra na ka shpëtuar!

Çingashguku-u u ul dhe filloi të shqyrtonte tokën. Pas pak, fytyra e tij e ashpër tregoi një lloj përbuzjeje.

— Litar i prerë, — tha ai shkurt.

— Me çfarë? — pyeti Hejvardi.

— Gur i mprehtë, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Dhe ne e nënvlerësuam. Kjo është një mësim që kushton shtrenjtë.

— Atëherë kemi humbur gjithçka?

— Jo, major. Një Mingo mund të na shpëtojë nga duart, por jo nga gjurmët e tij.

Unkasi kishte gjetur tashmë drejtimin e arratisjes.

— Këtu, — tha ai.

— Dhe ai ka vrapuar drejt Maguas, — shtoi gjahtari. — Mirë! Kjo do të thotë se armiku tani e di që jemi pas tij, por edhe ne dimë ku të shkojmë.

Ata u nisën me shpejtësi më të madhe se më parë.

Për disa orë nuk u dëgjua asnjë fjalë. Mohikanët ndiqnin gjurmët me një siguri që i mahniste vazhdimisht Hejvardin. Nganjëherë Unkasi ndalonte, shikonte një degë të thyer ose një gur të zhvendosur, dhe menjëherë vazhdonte rrugën sikur kishte përpara një hartë të hapur.

Rreth mesditës, Çingashguku-u ngriti dorën.

Të gjithë u ndalën.

Një tym i hollë ngrihej larg, mes pemëve.

— Një zjarr! — tha Hejvardi.

— Jo, — u përgjigj gjahtari. — Një fshat.

— Një fshat huronësh?

— Pikërisht.

Fytyra e oficerit u zbeh.

— Dhe mendon se…

— Po, — tha Syri i Skifterit me zë të rëndë. — Magua i ka çuar atje.

— Atëherë duhet të sulmojmë menjëherë!

— Të sulmojmë një fshat të tërë me pesë burra? — buzëqeshi hidhur gjahtari. — Jo, major. Kjo nuk është trimëri, por marrëzi.

— Por Kora dhe Alisa!

— Janë në duart e huronëve, dhe për këtë arsye duhet të përdorim mendjen më shumë se pushkët.

Davidi, që deri atëherë kishte qëndruar i heshtur, foli papritur:

— Ndoshta Zoti ka zgjedhur një rrugë që ne nuk e shohim.

Syri i Skifterit e pa me një buzëqeshje të lehtë.

— Këtë herë, mik David, flet si një njeri me mend. Sepse nuk do të fitojmë me forcë. Do të na duhet dinakëria.

Ai vështroi Unkasin dhe Çingashguku-un.

Të dy mohikanët tundën kokën.

— Atëherë, — vazhdoi ai, — do të hyjmë në strofullën e ujqërve dhe do t'ua rrëmbejmë prenë nga dhëmbët.

Dhe ndërsa tymi i fshatit huron ngrihej qetësisht në qiellin e pasdites, pesë burrat u zhdukën sërish në pyll, duke u përgatitur për një nga ndërmarrjet më të rrezikshme që kishin provuar ndonjëherë.

Ata nuk guxuan t'i afroheshin menjëherë fshatit. Syri i Skifterit i çoi shokët në një kodrinë të mbuluar me pisha, prej nga mund të vëzhgonin pa u zbuluar.

Poshtë tyre shtrihej vendbanimi i huronëve. Kasollet e ngritura me lëvore pemësh ishin të shpërndara pa rregull, ndërsa fëmijët luanin para tyre dhe gratë merreshin me punët e zakonshme. Burra të armatosur rrinin të ulur në grupe, duke tymosur me qetësi, si njerëz që nuk dyshonin se armiqtë ndodheshin kaq pranë.

— Magua është këtu, — tha Çingashguku-u me bindje.

— Dhe zonjat? — pyeti Hejvardi me padurim.

— Njëra po, — u përgjigj Unkasi.

— Vetëm njëra?

Mohikani i ri tregoi me dorë drejt fshatit.

— Tjetra larg.

— Çfarë do të thotë kjo? — pyeti Hejvardi.

— Magua ka ndarë robëreshat, — shpjegoi Syri i Skifterit. — Kjo është një dredhi e tij. Nëse shpëton njëra, tjetra mbetet peng.

Kjo goditi rëndë zemrën e oficerit.

— Cila është këtu? Alisa apo Kora?

Unkasi heshti për një çast.

— Kora.

— Dhe Alisa?

— Me Delauerët.

— Delauerët! — përsëriti gjahtari. — Atëherë djalli është bërë më dinak se kurrë. Një motër me huronët dhe tjetrën te një fis tjetër.

— Nuk mund të humbasim kohë! — tha Hejvardi.

— Jo, por duhet të zgjedhim mirë, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Nëse nxitojmë, humbasim të dyja.

Davidi, i cili po shikonte me habi gjithë lëvizjet e fshatit, tha me zë të ulët:

— Nëse do të mund të hyja mes tyre pa ngjallur dyshime…

Syri i Skifterit u kthye menjëherë.

— Çfarë the?

— Ata nuk më njohin. Jam njeri pa armë. Mbase mund të hyj si këngëtar dhe të zbuloj ku mbahet zonja e re.

Gjahtari e pa me kujdes.

— Nga të gjithë drerët e pyllit! Miku ynë i himneve paska më shumë mend sesa mendoja!

— Nuk kam frikë, — tha Davidi thjesht. — Nëse mund të ndihmoj zonjat.

Hejvardi ia shtrëngoi dorën.

— Ti je njeri i mirë.

— Mirë, — tha Syri i Skifterit. — Zoti shpesh përdor mjete të çuditshme. Ne do të presim këtu. Ti do të hysh në fshat. Shiko gjithçka dhe mos u nxito.

— Dhe nëse më zbulojnë?

— Atëherë këndo sa të duash, sepse nuk do të të mbetet gjë tjetër, — u përgjigj gjahtari me gjysmë buzëqeshje.

Davidi mori librin e tij të himneve dhe, me qetësinë e zakonshme, zbriti drejt fshatit.

Të katër të tjerët mbetën të fshehur mes pemëve, duke ndjekur me sy figurën e tij të gjatë dhe të çuditshme, derisa ai u përzie me huronët.

Kaloi një orë.

Pastaj edhe një tjetër.

Hejvardi filloi të humbiste durimin.

— Nëse i ka ndodhur ndonjë e keqe…

— Hesht! — tha papritur Unkasi.

Një figurë po afrohej me shpejtësi mes pemëve.

Ishte Davidi.

Ai merrte frymë me vështirësi, por sytë i shkëlqenin.

— E gjeta! — tha.

— Korën? — pyeti Hejvardi.

— Po. Është gjallë.

— Faleminderit Zotit!

— Dhe Magua?

— Është me të. Por sonte largohet nga fshati.

— Sonte! — përsëriti Syri i Skifterit.

— Po. Dëgjova gjithçka.

Një buzëqeshje e rrallë ndriçoi fytyrën e gjahtarit.

— Atëherë, miku im David, sot ke bërë më shumë se një kompani ushtarësh. Sonte do të kemi punë për burra të vërtetë.

Dhe ndërsa dielli fillonte të perëndonte mbi pyllin e pafund, pesë miqtë u përgatitën për përpjekjen më të rrezikshme deri atëherë: shpëtimin e Korës nga duart e Maguas.

Scout-i qëndroi për pak çaste në hyrje, me fytyrën e zymtë dhe vetullat e mbledhura, si një njeri që përpiqet të kujtojë diçka që i ka shpëtuar përvojës së gjatë.

— Çfarë ishte? — pyeti Hejvardi, duke iu afruar.

— Nëse do ta dija, major, do të flisja pa u kursyer, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Kam dëgjuar ujqër, pantera, drerë të plagosur, britmat e luftës së Mingo-ve dhe këngët e Delauerëve; por ky tingull nuk i ngjan asnjërës prej tyre. Ishte si klithma e një qenieje që nuk i përket as pyllit e as njerëzve.

— Mos vallë është ndonjë kafshë? — pyeti Kora.

— Nëse është kafshë, atëherë është një që nuk e kam takuar kurrë në tridhjetë vjet që bredh këto pyje.

Çingashguku-u dhe Unkasi u panë me njëri-tjetrin, por asnjëri nuk foli. Edhe fytyrat e tyre të palëvizshme dukeshin më të rënda se zakonisht.

— Ne nuk fitojmë gjë duke qëndruar zgjuar e duke ushqyer frikën, — vazhdoi gjahtari. — Nëse ka rrezik, ai do të vijë mjaft shpejt për të na zgjuar. Pushoni sa të mundeni. Nesër do të kemi nevojë për forcë.

Kora u shtri pranë motrës së saj mbi degët aromatike të sassafrasit. Alisa, megjithëse dridhej ende nga frika, mbështeti kokën mbi supin e motrës dhe, pak nga pak, qetësia e lodhjes filloi të mbizotëronte mbi ankthin.

Hejvardi mbeti për disa çaste pranë tyre.

— Mos u largo shumë, Dunkan, — pëshpëriti Alisa. — Nuk mund ta harroj atë britmë.

— Nuk do të jem larg, — iu përgjigj ai me butësi. — Dhe përveç kësaj, kemi miq që dinë t'i ruajnë më mirë pyjet se shumë garnizone.

Një buzëqeshje e zbehtë kaloi në fytyrën e vajzës së re.

Kur doli nga shpella e brendshme, ai gjeti Syri i Skifterit-n të ulur para prushit që po shuhej. Çingashguku-u ishte ulur pak më larg, i palëvizshëm si një statujë, ndërsa Unkasi rrinte pranë hyrjes së fshehtë, me veshin e tendosur ndaj zhurmave të natës.

Për disa minuta asnjëri nuk foli. Vetëm zhurma e ujëvarës mbushte errësirën.

Më në fund Syri i Skifterit tha:

— Njeriu mëson sa kohë merr frymë, major. Sonte mësova se ka ende tinguj në këto pyje që nuk i kam dëgjuar.

— Dhe kjo të shqetëson?

— Po. Sepse një gjahtar që nuk kupton atë që dëgjon, është si një marinar pa busull.

— Megjithatë, nuk dukesh i trembur.

— Jo. Frika nuk ndihmon askënd. Por kujdesi është mik i mirë.

Përsëri mbretëroi heshtja.

Dalëngadalë, njëri pas tjetrit, ata u lanë në duart e pushimit. Vetëm Syri i Skifterit dhe mohikanët vazhduan të rrinin zgjuar me radhë, duke ruajtur vendstrehimin e tyre të fshehtë.

Dhe kështu, ndërsa ujërat e Glenn-it vazhdonin gjëmimin e tyre të pandërprerë dhe pylli i pafund qëndronte i mbuluar nga errësira, grupi i vogël i të arratisurve e mbylli atë ditë plot rreziqe, pa e ditur se sprova edhe më të mëdha i prisnin me agimin.

KAPITULLI 8

“Ata ende qëndrojnë,
Hakmarrës të tokës së tyre të lindjes.” — Gray

Thirrja paralajmëruese e zbuluesit nuk ishte lëshuar pa arsye. Gjatë përleshjes vdekjeprurëse që sapo u përshkrua, gjëmimi i ujëvarës nuk ishte ndërprerë nga asnjë tingull njerëzor. Dukej sikur interesi për përfundimin e betejës i kishte mbajtur indigjenët në brigjet përballë në një pritje pa frymë, ndërsa lëvizjet e shpejta dhe ndryshimet e vrullshme të pozicioneve të luftëtarëve pengonin çdo të shtënë që mund të rrezikonte si mikun, ashtu edhe armikun.

Por sapo lufta mori fund, një ulërimë e egër dhe hakmarrëse u ngrit në ajër, aq e tmerrshme sa vetëm pasionet më të egra mund ta nxirrnin. Menjëherë pas saj shpërthyen pushkët dhe plumbat filluan të përshkonin shkëmbin me breshëri të tëra, sikur sulmuesit donin të shfrynin zemërimin e tyre të pafuqishëm mbi vendin ku kishte ndodhur përleshja fatale.

Çingashguku-u, i cili gjatë gjithë kohës kishte qëndruar në postin e tij me vendosmëri të palëkundur, u përgjigj me pushkën e tij me qetësi dhe kujdes. Kur në veshët e tij mbërriti britma triumfuese e Unkasit, babai krenar lëshoi një thirrje të vetme përgjigjeje dhe më pas vetëm zhurma e armës së tij tregonte se ai vazhdonte të ruante kalimin me vigjilencë të pandërprerë.

Kështu kaluan disa minuta që dukeshin sa një mendim. Herë pas here pushkët e sulmuesve shpërthenin me breshëri të dendura, e herë me të shtëna të rralla e të shpërndara. Megjithëse shkëmbinjtë, pemët dhe shkurret rreth të rrethuarve ishin copëtuar në qindra vende, mbrojtja e tyre ishte aq e fortë dhe pozicionet mbaheshin me aq kujdes, sa deri në atë çast, i vetmi që kishte pësuar ndonjë dëm ishte Davidi.

— Le ta harxhojnë barutin, — tha me qetësi Syri i Skifterit, ndërsa plumbat fishkëllenin pranë vendit ku qëndronte i mbrojtur. — Kur gjithçka të ketë marrë fund, do të ketë një grumbull të bukur plumbi për t’u mbledhur. Dhe mendoj se këta djaj do të lodhen nga loja para se këta gurë të vjetër të kërkojnë mëshirë.

Pastaj, duke iu drejtuar Unkasit, shtoi:

— Djalosh, po e mbush pushkën tepër. Një pushkë që godet fort në sup nuk e çon plumbin drejt. Të thashë ta merrje atë maskara nën vijën e bojës së bardhë. Nëse plumbi yt gaboi një fije floku, ai shkoi dy gisht mbi shenjë. Jeta e një Mingoje është poshtë, dhe njerëzia na mëson t'u japim gjarpërinjve një fund të shpejtë.

Një buzëqeshje e qetë ndriçoi fytyrën krenare të Mohikanit të ri. Ai e kuptonte shumë mirë anglishten dhe kuptimin e fjalëve të gjahtarit, por nuk u përgjigj.

— Nuk mund të lejoj që të akuzosh Unkasin për mungesë gjykimi apo zotësie, — tha Dunkan Hejvardi. — Ai më shpëtoi jetën me një gjakftohtësi të admirueshme dhe ka fituar një mik që nuk do ta harrojë kurrë borxhin që i ka.

Unkasi ngriti pjesërisht trupin dhe i zgjati dorën oficerit. Gjatë atij shtrëngimi duarsh, të rinjtë shkëmbyen një vështrim mirëkuptimi që e bëri Dunkanin të harronte për një çast natyrën dhe prejardhjen e shokut të tij të egër.

Ndërkohë, Syri i Skifterit, që e kishte parë atë shpërthim miqësie me një vështrim të ftohtë, por dashamirës, tha:

— Jeta është një borxh që miqtë ia paguajnë shpesh njëri-tjetrit në pyll. Mund të them se edhe unë i kam bërë ndonjë shërbim të tillë Unkasit. Dhe më kujtohet mirë se ai më ka shpëtuar nga vdekja pesë herë: tri herë nga Mingot, një herë duke kaluar Horikanin dhe—

— Ai plumb ishte më i saktë se zakonisht! — thirri papritur Dunkani, duke u tërhequr instinktivisht nga një goditje që përplasi shkëmbin pranë tij.

Syri i Skifterit mori copën e plumbit të shtypur në dorë dhe, duke tundur kokën, tha:

— Plumbi që bie nga lart nuk sheshohet kështu. Po të kishte rënë nga retë, ndoshta!...

Por Unkasi ngriti pushkën dhe tregoi drejt qiellit, duke zbuluar menjëherë misterin.

Në bregun e djathtë të lumit, përballë tyre, rritej një lis i shtrembër e i vjetër, i përkulur mbi ujë. Midis degëve të tij të sipërme, pjesërisht i fshehur nga trungu, rrinte i strukur një indian, që po vëzhgonte efektin e të shtënave të tij tradhtare.

— Këta djaj do të ngjiten edhe në qiell për të na humbur! — tha Syri i Skifterit. — Mbaje të zënë, djalosh, derisa të sjell "Killdeer"-in në shenjë, dhe do ta provojmë plumbin në të dy anët e trungut.

— Këta djaj do të ngjiten edhe në qiell për të na humbur! — tha Syri i Skifterit. — Mbaje të zënë, djalosh, derisa të mund ta drejtoj "Killdeer"-in; atëherë do ta provojmë plumbin në të dy anët e trungut njëherësh.

Unkasi priti derisa zbuluesi të jepte shenjën. Të dy pushkët shpërthyen njëkohësisht. Gjethet dhe copat e lëvores së lisit u shpërndanë në ajër, por indiani iu përgjigj sulmit me një të qeshur përçmuese dhe dërgoi një plumb tjetër, i cili ia hodhi kapelen nga koka Syrit të Skifterit.

Menjëherë pylli shpërtheu sërish në britma triumfuese dhe një breshëri plumbash fishkëlleu mbi kokat e të rrethuarve, sikur armiku dëshironte t'i mbante të mbërthyer në vend, që të bëheshin pre e lehtë e luftëtarit që kishte zënë pozicion në pemë.

— Kjo punë duhet marrë seriozisht! — tha Syri i Skifterit, duke hedhur vështrime të shqetësuara përreth. — Unkas, thirre babanë tënd. Na duhen të gjitha armët për ta zbritur atë dhelpër nga foleja e tij.

Shenja u dha menjëherë dhe, para se Syri i Skifterit të kishte mbushur përsëri pushkën, Çingashguku-u u bashkua me ta. Kur i biri i tregoi vendin e armikut, nga buzët e luftëtarit të vjetër doli vetëm një:

— Huh!

Asnjë shenjë tjetër habie apo frike nuk iu lexua në fytyrë. Syri i Skifterit dhe dy mohikanët folën shkurt në gjuhën delaware dhe secili mori qetësisht vendin e tij, gati për të zbatuar planin që kishin hartuar.

Ndërkohë, huroni i fshehur në lis vazhdonte të qëllonte pa pushim. Megjithatë, vigjilenca e kundërshtarëve nuk i linte asnjë pjesë të trupit të ekspozuar pa u drejtuar menjëherë pushkët mbi të. Sidoqoftë, plumbat e tij binin në mes të grupit të fshehur. Rrobat e Dunkanit, që e bënin më të dallueshëm se të tjerët, u shpuan disa herë dhe një plumb madje i preku krahun, duke i nxjerrë pak gjak.

Më në fund, i inkurajuar nga durimi i gjatë i kundërshtarëve, huroni u përkul më shumë për të marrë shenjë më të mirë. Syri i mprehtë i mohikanëve dalloi këmbën e tij të ekspozuar midis degëve. Pushkët e tyre shpërthyen në të njëjtin çast.

Indiani u përkul nga goditja dhe një pjesë e trupit të tij doli nga pas trungut. Syri i Skifterit nuk humbi asnjë çast. "Killdeer"-i ushtoi dhe plumbi i tij goditi majën e lisit.

Gjethet u tundën fort. Pushka e indianit ra nga lartësia dhe, pas disa përpjekjeve të dëshpëruara, trupi i tij u shfaq i varur në erë, ndërsa me duar të shtrënguara kapte me dëshpërim një degë të zhveshur.

— Jepini një plumb tjetër! Për mëshirë, jepini fund! — bërtiti Dunkani, duke kthyer sytë me tmerr nga ai spektakël.

— As edhe një kokërr barut! — tha ashpër Syri i Skifterit. — Vdekja e tij është e sigurt dhe ne nuk kemi plumba për të shpërdoruar. Luftërat me indianët zgjasin ndonjëherë me ditë të tëra. Janë ose skalpet e tyre, ose tonat! Dhe Zoti, që na krijoi, na ka dhënë dëshirën për ta mbajtur lëkurën mbi kokë!

Nuk kishte kundërshtim ndaj kësaj logjike të ftohtë, të mbështetur mbi nevojën. Nga ai çast, britmat e pyllit pushuan. Të shtënat u rralluan dhe sytë e të gjithëve, miqve dhe armiqve, u ngulitën te fatkeqi që varej mes qiellit dhe tokës.

Trupi i tij lëkundej nga era. Edhe pse asnjë ankesë nuk i shpëtoi nga buzët, kishte çaste kur ai kthente fytyrën drejt armiqve të tij dhe në tiparet e errëta mund të lexohej dëshpërimi i ftohtë i një njeriu pa shpresë.

Tri herë Syri i Skifterit ngriti pushkën, i shtyrë nga mëshira, dhe tri herë arsyeja e detyroi ta ulte përsëri.

Më në fund, njëra dorë e huronit u lëshua dhe ra e pafuqishme përgjatë trupit. Pasoi një përpjekje e dëshpëruar për të kapur degën përsëri, por pa sukses. Për një çast të vetëm ai u pa duke kapur kot ajrin bosh.

Flaka e pushkës së Syrit të Skifterit ishte po aq e shpejtë sa vetëtima.

Gjymtyrët e viktimës u drodhën, koka iu përkul mbi gjoks dhe trupi i tij u zhyt në ujërat e shkumëzuara si një copë plumbi. Rryma e rrëmbeu menjëherë dhe asnjë gjurmë e huronit të pafat nuk u pa më.

Asnjë britmë fitoreje nuk pasoi këtë epërsi të rëndësishme. Edhe vetë mohikanët e shikuan njëri-tjetrin në heshtje, me një lloj tmerri.

Vetëm një ulërimë e vetme doli nga pylli, dhe pastaj gjithçka u qetësua sërish.

Syri i Skifterit, i vetmi që dukej se arsyetonte mbi atë që kishte ndodhur, tundi kokën për dobësinë e çastit që kishte ndier dhe madje murmuriti me zë të lartë qortimin ndaj vetes...

— Këta djaj do të ngjiten edhe në qiell për të na humbur! — tha Syri i Skifterit. — Mbaje të zënë, djalosh, derisa të mund ta drejtoj "Killdeer"-in; atëherë do ta provojmë plumbin në të dy anët e trungut njëherësh.

Unkasi priti derisa zbuluesi të jepte shenjën. Të dy pushkët shpërthyen njëkohësisht. Gjethet dhe copat e lëvores së lisit u shpërndanë në ajër, por indiani iu përgjigj sulmit me një të qeshur përçmuese dhe dërgoi një plumb tjetër, i cili ia hodhi kapelen nga koka Syrit të Skifterit.

Menjëherë pylli shpërtheu sërish në britma triumfuese dhe një breshëri plumbash fishkëlleu mbi kokat e të rrethuarve, sikur armiku dëshironte t’i mbante të mbërthyer në vend, që të bëheshin pre e lehtë e luftëtarit që kishte zënë pozicion në pemë.

— Kjo punë duhet marrë seriozisht! — tha Syri i Skifterit, duke hedhur vështrime të shqetësuara përreth. — Unkas, thirre babanë tënd. Na duhen të gjitha armët për ta zbritur atë dhelpër nga foleja e tij.

Shenja u dha menjëherë dhe, para se Syri i Skifterit të kishte mbushur përsëri pushkën, Çingashguku-u u bashkua me ta. Kur i biri i tregoi vendin e armikut, nga buzët e luftëtarit të vjetër doli vetëm një:

— Huh!

Asnjë shenjë tjetër habie apo frike nuk iu lexua në fytyrë. Syri i Skifterit dhe dy mohikanët folën shkurt në gjuhën delaware dhe secili mori qetësisht vendin e tij, gati për të zbatuar planin që kishin hartuar.

Ndërkohë, huroni i fshehur në lis vazhdonte të qëllonte pa pushim. Megjithatë, vigjilenca e kundërshtarëve nuk i linte asnjë pjesë të trupit të ekspozuar pa u drejtuar menjëherë pushkët mbi të. Sidoqoftë, plumbat e tij binin në mes të grupit të fshehur. Rrobat e Dunkanit, që e bënin më të dallueshëm se të tjerët, u shpuan disa herë dhe një plumb madje i preku krahun, duke i nxjerrë pak gjak.

Më në fund, i inkurajuar nga durimi i gjatë i kundërshtarëve, huroni u përkul më shumë për të marrë shenjë më të mirë. Syri i mprehtë i mohikanëve dalloi këmbën e tij të ekspozuar midis degëve. Pushkët e tyre shpërthyen në të njëjtin çast.

Indiani u përkul nga goditja dhe një pjesë e trupit të tij doli nga pas trungut. Syri i Skifterit nuk humbi asnjë çast. "Killdeer"-i ushtoi dhe plumbi i tij goditi majën e lisit.

Gjethet u tundën fort. Pushka e indianit ra nga lartësia dhe, pas disa përpjekjeve të dëshpëruara, trupi i tij u shfaq i varur në erë, ndërsa me duar të shtrënguara kapte me dëshpërim një degë të zhveshur.

— Jepini një plumb tjetër! Për mëshirë, jepini fund! — bërtiti Dunkani, duke kthyer sytë me tmerr nga ai spektakël.

— As edhe një kokërr barut! — tha ashpër Syri i Skifterit. — Vdekja e tij është e sigurt dhe ne nuk kemi plumba për të shpërdoruar. Luftërat me indianët zgjasin ndonjëherë me ditë të tëra. Janë ose skalpet e tyre, ose tonat! Dhe Zoti, që na krijoi, na ka dhënë dëshirën për ta mbajtur lëkurën mbi kokë!

Nuk kishte kundërshtim ndaj kësaj logjike të ftohtë, të mbështetur mbi nevojën. Nga ai çast, britmat e pyllit pushuan. Të shtënat u rralluan dhe sytë e të gjithëve, miqve dhe armiqve, u ngulitën te fatkeqi që varej mes qiellit dhe tokës.

Trupi i tij lëkundej nga era. Edhe pse asnjë ankesë nuk i shpëtoi nga buzët, kishte çaste kur ai kthente fytyrën drejt armiqve të tij dhe në tiparet e errëta mund të lexohej dëshpërimi i ftohtë i një njeriu pa shpresë.

Tri herë Syri i Skifterit ngriti pushkën, i shtyrë nga mëshira, dhe tri herë arsyeja e detyroi ta ulte përsëri.

Më në fund, njëra dorë e huronit u lëshua dhe ra e pafuqishme përgjatë trupit. Pasoi një përpjekje e dëshpëruar për të kapur degën përsëri, por pa sukses. Për një çast të vetëm ai u pa duke kapur kot ajrin bosh.

Flaka e pushkës së Syrit të Skifterit ishte po aq e shpejtë sa vetëtima.

Gjymtyrët e viktimës u drodhën, koka iu përkul mbi gjoks dhe trupi i tij u zhyt në ujërat e shkumëzuara si një copë plumbi. Rryma e rrëmbeu menjëherë dhe asnjë gjurmë e huronit të pafat nuk u pa më.

Asnjë britmë fitoreje nuk pasoi këtë epërsi të rëndësishme. Edhe vetë mohikanët e shikuan njëri-tjetrin në heshtje, me një lloj tmerri.

Vetëm një ulërimë e vetme doli nga pylli, dhe pastaj gjithçka u qetësua sërish.

Syri i Skifterit, i vetmi që dukej se arsyetonte mbi atë që kishte ndodhur, tundi kokën për dobësinë e çastit që kishte ndier dhe madje murmuriti me zë të lartë qortimin ndaj vetes...

Pas vdekjes së huronit që kishte mbetur i varur në lis, pylli ra në një heshtje të frikshme. Asnjë britmë fitoreje nuk u dëgjua nga mohikanët; edhe ata vetë dukeshin të prekur nga fundi i tmerrshëm i armikut të tyre. Vetëm Syri i Skifterit, megjithëse nuk e fshehu keqardhjen për çastin e mëshirës që kishte ndier, e kuptonte se në atë luftë të pamëshirshme nuk kishte vend për dobësi. Ai murmuriti disa fjalë për veten, duke pranuar se ndjenja njerëzore pothuajse e kishte bërë të harronte rregullat e ashpra të mbijetesës në shkretëtirë.

Për disa minuta nuk ndodhi asgjë. Vetëm gjëmimi i ujëvarës mbushte ajrin dhe rrjedha e furishme vazhdonte rrugën e saj sikur të ishte krejt e pavetëdijshme për dramën që po zhvillohej mbi shkëmbinj. Të gjithë qëndronin të palëvizshëm, duke vëzhguar me kujdes pyllin përballë.

Papritur, syri i mprehtë i Syrit të Skifterit dalloi një lëvizje të pazakontë mbi ujë.

— Kujdes! — tha ai me zë të ulët. — Ata nuk janë dorëzuar.

Në pamje të parë dukej sikur një trung i madh i rrëmbyer nga rryma po afrohej drejt ishullit. Por lëvizjet e tij ishin tepër të kujdesshme për të qenë vepër e ujit. Herë ndalej, herë ndryshonte drejtim, pastaj vazhdonte ngadalë përpara.

— Poshtë atij trungu fshihen njerëz, — tha Syri i Skifterit me bindje. — Mingot janë aq dinakë sa edhe ujqërit. Mendojnë se do të na afrohen pa u vënë re.

Hejwardi e nguli vështrimin mbi trung.

— Unë nuk dalloj asgjë.

— Dhe pikërisht këtë duan ata. Mos qëlloni derisa t'ju jap shenjën.

Të katër burrat mbetën të shtrirë pas mbulesës së shkëmbinjve. Alisa dhe Kora i ndiqnin me ankth, pa guxuar të nxirrnin asnjë fjalë.

Trungu vazhdonte të afrohej.

Pas pak, një pjesë e vogël e fytyrës së një huroni u duk mbi sipërfaqen e ujit. Ai hodhi një vështrim të shpejtë drejt hyrjes së shpellës, duke besuar se askush nuk e kishte parë.

Krisi pushka e Syrit të Skifterit.

Koka u zhduk menjëherë dhe mbi ujë u përhap një njollë e errët. Në të njëjtin çast dy luftëtarë të tjerë u ngritën papritur nga pas trungut, duke u përpjekur të arrinin bregun.

Pushka e Çingashgukut ushtoi menjëherë pas së parës.

Njëri prej tyre lëshoi një britmë dhe u zhyt nën ujë.

Tjetri u përpoq me dëshpërim të notonte drejt brigjeve, por Unkasi e ndoqi me sy me qetësi të habitshme. Vetëm kur armiku u ngrit mjaftueshëm mbi dallgë, ai shtypi këmbëzën. Plumbi e goditi me saktësi dhe trupi u zhduk përgjithmonë në rrjedhën e rrëmbyeshme.

Një ulërimë zemërimi shpërtheu nga pylli.

— Tani e morën përgjigjen, — tha Syri i Skifterit, ndërsa mbushte sërish pushkën. — Këtu nuk luftojnë me njerëz që flenë.

Por ai nuk u mashtrua nga ky sukses.

— Mos mendoni se do të tërhiqen. Sa më shumë humbje të kenë, aq më e fortë bëhet dëshira e tyre për hakmarrje. Një Mingo nuk largohet lehtë nga gjurma e armikut.

Fjalët e tij u vërtetuan shpejt.

Pas një heshtjeje të gjatë, mbi të dy brigjet filluan të dukeshin herë pas here lëvizje të vogla midis shkurreve. Askush nuk ekspozohej plotësisht. Huronët po studionin çdo cep të ishullit, duke kërkuar një pikë të dobët.

— Ata po kërkojnë një mënyrë tjetër, — tha Hejward.

— Po, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Kur nuk mund ta marrësh prenë me forcë, përpiqesh ta lodhësh. Kanë kohë dhe durim.

Në atë çast, David Gamut, i cili deri atëherë kishte qëndruar pothuajse i heshtur, ngriti kokën.

— A nuk do të ishte më mirë të kërkonim paqe? — pyeti ai me zë të ulët. — Ndoshta mund të shmangim më shumë gjakderdhje.

Syri i Skifterit e pa për një çast dhe buzëqeshi hidhur.

— Paqe? Me Mingot? Ti je njeri i mirë, mik, por nuk njeh zakonet e tyre. Paqja bëhet kur të dyja palët e duan. Ata duan skalpet tona.

David uli kokën pa folur më.

Ndërsa dita vazhdonte, lodhja filloi të ndihej tek të gjithë. Megjithatë askush nuk guxonte të humbiste vigjilencën. Edhe Alisa, megjithëse fytyra i ishte zbehur, përpiqej të mos tregonte frikën që ndiente. Kora, si gjithmonë, ruante një qetësi që i jepte zemër edhe motrës së saj.

Syri i Skifterit vështroi qiellin.

— Nëse errësohet para se ata të vendosin të sulmojnë, nata do të jetë po aq e rrezikshme sa dita. Errësira është miku më i mirë i një luftëtari indian.

Askush nuk iu përgjigj.

Të gjithë e kuptonin se beteja nuk kishte mbaruar. Ajo vetëm sa kishte hyrë në një fazë edhe më të rrezikshme, ku durimi dhe zgjuarsia do të vlenin po aq sa plumbat dhe pushkët.

Heshtja që pasoi ishte pothuajse po aq kërcënuese sa vetë të shtënat. Herë pas here dëgjohej vetëm zhurma e ujërave që përplaseshin me forcë mbi shkëmbinj dhe fishkëllima e erës mes pemëve. Asnjë nga të rrethuarit nuk e humbi vigjilencën. Çdo sy ishte i drejtuar nga brigjet, ndërsa çdo dorë mbante armën gati.

Syri i Skifterit qëndroi për disa çaste krejt i palëvizshëm, sikur të ishte bërë pjesë e vetë shkëmbit. Vështrimi i tij bredhte pa pushim nga njëri breg në tjetrin, duke kërkuar shenjën më të vogël të një lëvizjeje. Përvoja i kishte mësuar se armiku më i rrezikshëm ishte ai që nuk dukej.

— Ata po mendojnë, — tha më në fund ai me zë të ulët. — Kur një Mingo hesht kaq gjatë, ose është trembur keq... ose po përgatit diçka më të zgjuar.

— Atëherë do të na sulmojnë përsëri? — pyeti Alisa, e cila nuk mundi ta fshihte ankthin.

— Nuk e di nëse do të jetë sot apo pas një ore, — u përgjigj zbuluesi. — Por jam i sigurt se nuk do të largohen pa provuar çdo mënyrë për të na nxjerrë nga kjo strehë.

Fjalët e tij u pritën me heshtje. Askush nuk kishte arsye ta vinte në dyshim gjykimin e njeriut që njihte pyllin më mirë se kushdo.

Çingashguku-u ishte ulur pranë hyrjes së shpellës. Fytyra e tij mbetej e qetë dhe e palëvizshme, por sytë e errët nuk pushonin së vrojtuari. Pranë tij, Unkasi mbante pushkën në gjunjë, gati për ta ngritur në çastin e parë që do të shfaqej ndonjë shenjë rreziku.

Hejwardi hodhi një vështrim drejt dy motrave. Alisa ishte zbehur, por përpiqej të ruante qetësinë. Kora, megjithëse ndiente të njëjtin ankth, nuk lejonte që frika të lexohej në fytyrën e saj. Prania e saj e qetë u jepte zemër të gjithëve.

David Gamut, i cili deri atëherë kishte folur shumë pak, mbante librin e tij të psalmeve të shtrënguar në kraharor. Dukej sikur kërkonte ngushëllim në faqet e tij, ndërsa herë pas here ngrinte sytë drejt hyrjes së shpellës, duke dëgjuar çdo zhurmë që vinte nga jashtë.

Koha kalonte ngadalë. Dielli ngrihej gjithnjë e më lart dhe nxehtësia filloi të ndihej edhe mes shkëmbinjve të lagësht. Megjithatë, askush nuk guxonte të largohej nga vendi i tij.

Papritur, Syri i Skifterit ngriti dorën.

Të gjithë mbetën të ngrirë.

Nga larg u dëgjua një tingull i zbehtë, thuajse i padallueshëm mes gjëmimit të ujëvarës. Nuk ishte zë kafshe dhe as zhurmë e ujit. Ishte diçka tjetër.

Pas pak tingulli u përsërit.

Çingashguku-u dhe Unkasi shkëmbyen një vështrim të shpejtë.

Ata e kishin dëgjuar gjithashtu.

Syri i Skifterit buzëqeshi lehtë, por jo nga gëzimi.

— Ja ku janë përsëri, — tha ai. — Nuk kanë hequr dorë.

Zëri vinte nga një drejtim tjetër këtë herë, larg vendit ku kishin sulmuar më parë. Ishte e qartë se huronët po përpiqeshin t'i mashtronin, duke i detyruar të shpërqendronin vëmendjen.

— Mos lëvizni, — urdhëroi ai. — Ata duan të na bëjnë të zbulojmë vendet ku jemi fshehur.

Asnjë nuk foli.

Pas disa çastesh, mbi brigjet përballë u dukën disa hije që lëviznin me kujdes pas trungjeve të pemëve. Ishin aq të shpejta dhe të fshehta, sa një sy i zakonshëm zor se do t'i dallonte. Por jo sytë e tre gjuetarëve.

Unkasi ngriti pushkën.

Syri i Skifterit ia uli ngadalë grykën.

— Ende jo.

Djaloshi iu bind menjëherë.

Armiku vazhdoi të afrohej me durim. Dukej se po përpiqej të zbulonte nëse mbrojtësit e shpellës ishin lodhur apo kishin humbur vigjilencën.

— Ata na provojnë, — tha Syri i Skifterit. — Nëse qëllojmë kot, do ta dinë menjëherë sa njerëz jemi dhe ku ndodhemi.

Prandaj askush nuk shtiu.

Minutat kaluan në një pritje të rëndë. Vetëm kur një nga hijet u ekspozua pak më tepër, Çingashguku-u ngriti qetësisht armën.

Krisi një e shtënë e vetme.

Në pyll u dëgjua një britmë e mbytur dhe hija u zhduk menjëherë pas shkurreve.

Pa humbur asnjë çast, nga ana tjetër shpërtheu një breshëri plumbash. Copëza guri fluturuan në ajër, ndërsa plumbat goditnin shkëmbinjtë me një zhurmë të fortë. Të gjithë u përkulën instinktivisht pas strehës së tyre.

— Kështu e deshën, — tha Syri i Skifterit me qetësi. — Tani e dinë se jemi ende zgjuar.

Ai mbushi përsëri pushkën me lëvizje të ngadalta e të sigurta, pa treguar asnjë shenjë nxitimi. Për të, kjo nuk ishte veçse një tjetër ditë lufte në pyjet e pafundme të Amerikës.

Plumbat vazhduan të godisnin shkëmbinjtë për disa çaste, por shpejt u bë e qartë se sulmuesit kishin qëlluar më shumë për të mbajtur të rrethuarit të fshehur sesa për t'u shkaktuar dëme. Syri i Skifterit nuk u përgjigj menjëherë. Ai priti me durimin që e kishte bërë të famshëm në pyjet e pafundme, duke e ditur se një plumb i kursyer në kohën e duhur vlente më shumë se dhjetë të shtëna të nxituara.

— Ata po humbasin barut, — tha ai më në fund. — Sa më gjatë ta vazhdojnë këtë lojë, aq më shumë na shërben neve. Një Mingo zemërohet shpejt kur nuk sheh gjak.

Çingashguku-u nuk foli. Ai vetëm miratoi me një lëvizje të lehtë të kokës dhe vazhdoi të vëzhgonte pyllin. Fytyra e tij mbetej e qetë si guri, por sytë nuk pushonin së lëvizuri. Asgjë nuk i shpëtonte vëmendjes së luftëtarit të vjetër.

Ndërkohë, Unkasi u zvarrit me kujdes drejt hyrjes së shpellës dhe hodhi një vështrim të shkurtër jashtë. Ai u kthye pothuajse menjëherë dhe shkëmbeu disa fjalë të shkurtra në gjuhën delaware me të atin.

— Çfarë thotë? — pyeti Hejward.

— Se kanë lëvizur, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Disa po tërhiqen drejt pyllit, ndërsa të tjerët po shpërndahen përgjatë brigjeve. Nuk më pëlqen kjo. Kur indianët ndahen në grupe, zakonisht kanë menduar ndonjë dredhi.

— Çfarë mund të bëjnë tjetër? — pyeti Kora.

— Kush mund ta dijë? — tha zbuluesi. — Ndoshta do të përpiqen të na mbajnë këtu derisa të na mbarojnë ushqimet. Ndoshta presin natën. Ose ndoshta kanë dërguar njerëz për të kërkuar ndihmë. Lufta në pyll nuk fitohet vetëm me pushkë; fitohet me durim.

Këto fjalë i zhytën të gjithë në mendime. Ata kishin pak ushqim, pak barut dhe asnjë mundësi për të lënë strehën pa rrezikuar jetën. Megjithatë, askush nuk shfaqi shenja dëshpërimi. Prania e Syrit të Skifterit dhe e dy mohikanëve u jepte një siguri që asnjë fortesë nuk do të mund ta ofronte.

David Gamut, duke ndjerë se heshtja po bëhej gjithnjë e më e rëndë, foli me druajtje:

— Ndoshta Zoti do të na hapë një rrugë shpëtimi, edhe kur ne nuk e shohim.

Syri i Skifterit e pa për një çast.

— Këtë nuk e vë në dyshim, mik. Por Zoti pret edhe që njeriu të bëjë pjesën e vet. Ai nuk i mban pushkët tona të mbushura.

Në buzët e Hejwardit u shfaq një buzëqeshje e lehtë. Edhe në mes të rrezikut, fjalët e zbuluesit ruanin atë përzierje të çuditshme mençurie dhe humori që e bënte të pazakontë.

Orët kalonin ngadalë. Dielli kishte filluar të zbriste dhe hijet e pemëve po zgjateshin mbi ujë. Me dritën që venitej, pylli bëhej edhe më i frikshëm. Çdo trung dukej si një luftëtar i fshehur dhe çdo degë që lëkundej nga era ngjante sikur paralajmëronte afrimin e armikut.

Alisa u afrua pranë motrës së saj.

— A do të na duhet ta kalojmë edhe natën këtu? — pyeti me zë të ulët.

— Nëse është e nevojshme, po, — u përgjigj Kora me qetësi. — Më mirë këtu, sesa në duart e huronëve.

Syri i Skifterit dëgjoi përgjigjen dhe u kthye drejt saj.

— Keni zemër të fortë, zonjushë. Një zemër e tillë vlen po aq sa një armë e mirë në këto pyje.

Në atë çast, Unkasi ngriti dorën si shenjë paralajmërimi.

Të gjithë heshtën menjëherë.

Nga larg, shumë larg, u dëgjua një britmë e zgjatur lufte. Asaj iu përgjigj një tjetër, pastaj një e tretë, derisa jehona u përhap nëpër pyll si ulërima e një tufe ujqërish.

— Ata po thërrasin shokët e tyre, — tha Syri i Skifterit me fytyrë të ngrysur. — Nuk më pëlqen aspak kjo.

— Do të thotë se po shtohen? — pyeti Hejward.

— Ose se po mblidhen për sulmin e fundit.

Askush nuk shtoi më asnjë fjalë.

Secili mori vendin e vet pas shkëmbinjve, ndërsa armët u kontrolluan edhe një herë. Baruti u shpërnda me kujdes, plumbat u bënë gati dhe çdo njeri priti në heshtje atë që dukej se po afrohej me shpejtësi.

Ndërsa errësira filloi të mbulonte pyllin, gjëmimi i pandërprerë i ujëvarës dukej sikur mbulonte çdo tingull tjetër. Megjithatë, për veshët e mësuar të Syrit të Skifterit dhe të mohikanëve, zhurmat e lehta të degëve që thyheshin, gjetheve që lëviznin dhe hapave të kujdesshëm në tokën e lagësht ishin të qarta.

Armiku po afrohej përsëri. Dhe këtë herë, gjithçka tregonte se nuk kishte ndërmend të largohej pa një përleshje vendimtare.

Britmat e largëta u shuan dalëngadalë, por askush nga të rrethuarit nuk e mori këtë si shenjë sigurie. Përkundrazi, Syri i Skifterit e njihte shumë mirë mënyrën e luftimit të huronëve për t'u mashtruar nga një qetësi e tillë.

— Tani kanë filluar të mendojnë si duhet, — tha ai me zë të ulët. — Kur armiku hesht pas një humbjeje, do të thotë se po kërkon një mënyrë më të zgjuar për të goditur.

Ai u ngrit paksa mbi gjunjë dhe vështroi me kujdes sipërfaqen e lumit. Drita e pasdites binte mbi ujërat e trazuara, duke i bërë ato të shkëlqenin herë si argjend e herë si çelik. Asgjë nuk dukej e pazakontë.

Megjithatë, instinkti nuk e linte të qetë.

— Unkas, shiko më poshtë rrjedhës, — tha ai në gjuhën delaware.

Djaloshi mohikan u zvarrit pa zhurmë deri pranë një të çare të ngushtë në shkëmb, prej nga mund të vrojtonte lumin pa u zbuluar. Qëndroi aty për disa çaste, pastaj u kthye dhe tha disa fjalë të shkurtra.

— Çfarë tha? — pyeti Hejward.

— Se nuk sheh njeri, por sheh shenja, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Degët pranë bregut lëkunden aty ku nuk fryn era. Dikush po lëviz mes tyre.

Çingashguku-u miratoi me kokë.

— Janë të duruar, — vazhdoi Syri i Skifterit. — Nuk do ta hedhin jetën kot. Pas asaj që u ndodhi në lis dhe në lumë, e dinë se duhet të jenë më të kujdesshëm.

Alisa shikoi fytyrat e tre pylltarëve.

— Atëherë nuk kemi asnjë shpresë të largohemi?

— Shpresën nuk e humb kurrë ai që merr frymë, zonjushë, — tha Syri i Skifterit me qetësi. — Kam dalë gjallë nga vende ku edhe ujqërit nuk do të hynin. Por nuk fitohet duke u nxituar.

Fjalët e tij sollën një qetësi të lehtë në grup. Edhe vetë Hejwardi ndjeu se vendosmëria e zbuluesit kishte diçka ngushëlluese.

Kaloi edhe një copë kohë. Dielli kishte filluar të ulej dhe hijet e shkëmbinjve zgjateshin mbi ujë. Drita po zbehej, ndërsa pylli përreth dukej gjithnjë e më i errët dhe më i padepërtueshëm.

Papritur, një gur i vogël u shkëput nga shpati përballë dhe ra në ujë.

Askush nuk foli.

Pastaj një tjetër.

Syri i Skifterit buzëqeshi lehtë.

— Ja ku i kemi.

Në të njëjtin çast një kokë u shfaq për fare pak mbi një shkëmb të largët. Ishte aq e shpejtë sa Alisa nuk arriti ta dallonte fare.

Krisi pushka e Unkasit.

Plumbi goditi shkëmbin vetëm pak centimetra larg vendit ku ishte shfaqur armiku. Koka u zhduk menjëherë.

— Mirë, — tha Syri i Skifterit. — Tani nuk do ta provojë më ai.

Por pothuajse menjëherë u duk një tjetër lëvizje në një drejtim krejt tjetër.

— Kështu luftojnë, — tha ai. — Njëri të tërheq sytë, tjetri kërkon rastin.

Këtë herë ishte Çingashguku-u që ngriti armën. Ai nuk qëlloi.

— Pse jo? — pyeti Hejward.

— Sepse nuk ia vlen një plumb, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Luftëtari i vjetër nuk gabon kurrë. Nëse nuk është i sigurt, ai pret.

Pak çaste më vonë u dëgjua një e shtënë nga pylli. Plumbi përplasi një copë shkëmbi pranë hyrjes së shpellës dhe grimcat fluturuan mbi kokat e tyre.

David u drodh.

— Ata po afrohen!

— Jo, — tha Syri i Skifterit. — Vetëm po na provojnë durimin.

Ai mbushi pushkën me kujdes, pa e larguar vështrimin nga brigjet.

— Dëgjoni mirë të gjithë. Nëse sulmojnë me errësirën, mos qëlloni pas çdo hijeje. Prisni derisa ta shihni armikun. Baruti ynë nuk është i pafund.

Hejwardi pohoi me kokë.

— Do të bëjmë si të thuash.

Syri i Skifterit e pa për një çast.

— Kjo është arsyeja pse më pëlqen të luftoj me ushtarë që dinë të dëgjojnë. Shumë njerëz vdesin jo nga plumbat e armikut, por nga nxitimi i tyre.

Ndërkohë Kora kishte vënë re se Alisa po dridhej nga lodhja.

— Mbështetu tek unë, motër, — i tha me zë të ulët. — Kjo natë do të kalojë si të gjitha të tjerat.

Alisa buzëqeshi me përpjekje.

— Për sa kohë që ju shoh të gjithëve kaq të qetë, përpiqem të mos kem frikë.

Syri i Skifterit dëgjoi fjalët e saj.

— Frika nuk është turp, zonjushë. Turp është të lësh frikën të të marrë mendjen. Ju po silleni me më shumë guxim se shumë burra që kam parë në këto pyje.

Fjalët e tij u ndërprenë nga një zhurmë e papritur.

Nga thellësia e pyllit u ngrit një britmë e gjatë lufte, shumë më pranë se më parë.

Asaj iu përgjigj menjëherë një tjetër.

Pastaj një e tretë.

Britmat vinin tani nga drejtime të ndryshme, duke u afruar gjithnjë e më shumë rreth ishullit.

Çingashguku-u dhe Unkasi u ngritën njëherësh në gjunjë.

Edhe Syri i Skifterit mori "Killdeer"-in në duar dhe tha me një qetësi që e bënte situatën edhe më të rëndë:

— Tani fillon puna e vërtetë.

Syri i Skifterit e ngriti ngadalë pushkën, por nuk e drejtoi menjëherë nga ndonjë shënjestër. Ai dëgjonte me kujdes. Përvoja i kishte mësuar se britmat e luftës së indianëve shpesh ishin po aq mashtruese sa edhe lëvizjet e tyre. Ndonjëherë shërbenin për të mbuluar afrimin e fshehtë të një grupi tjetër; herë të tjera ishin vetëm një mënyrë për të trembur kundërshtarin dhe për ta detyruar të zbulonte vendndodhjen e vet.

— Mos e humbni qetësinë, — tha ai. — Ata duan të na bëjnë të qëllojmë në errësirë. Kush harxhon barutin i pari, zakonisht e paguan më shtrenjtë.

Asnjëri nuk iu përgjigj. Çingashguku-u dhe Unkasi rrinin të palëvizshëm si dy statuja prej guri. Vetëm sytë e tyre lëviznin pa pushim, duke përshkuar pyllin dhe brigjet e lumit me një vigjilencë që dukej mbinjerëzore.

Për disa minuta gjithçka mbeti në një pritje të rëndë. Pastaj, papritur, një flakë e vogël shpërtheu mes shkurreve në bregun përballë. Menjëherë pas saj ushtoi një e shtënë dhe plumbi u përplas mbi shkëmb, duke shpërndarë copëza guri.

Syri i Skifterit nuk lëvizi.

— Shumë larg, — tha me qetësi. — Ai që qëlloi nuk na sheh. Vetëm po provon fatin.

Një e shtënë e dytë pasoi të parën, kësaj radhe nga një drejtim tjetër. Pastaj një e tretë. Dukej sikur huronët kishin zënë pozicione në vende të ndryshme dhe po përpiqeshin t'i detyronin mbrojtësit të tregonin ku ndodheshin.

— Janë shpërndarë, — tha Hejward.

— Pikërisht, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Dhe kjo e bën luftën më të vështirë. Njëri të mban të zënë, ndërsa tjetri kërkon rastin për të të goditur.

Teksa fliste, Unkasi ngriti dorën dhe tregoi me gisht drejt një grupi shkurresh pranë bregut. Për një çast të shkurtër, mes gjetheve u duk diçka që ngjante me një krah të zhveshur.

Pushka e Çingashgukut ushtoi.

Një britmë e mprehtë u dëgjua nga pylli dhe menjëherë pas saj pasoi një heshtje e plotë.

— Njëri më pak, — tha Syri i Skifterit, pa shfaqur asnjë lloj gëzimi. — Luftëtari i vjetër nuk gabon shpesh.

Por ai mezi kishte mbaruar fjalinë, kur një plumb tjetër fishkëlleu mbi kokat e tyre dhe goditi tavanin e shpellës. Copëza guri ranë mbi supet e David Gamut-it, i cili u step dhe shtrëngoi instinktivisht librin e tij të psalmeve.

Alisa nuk mundi të përmbante një britmë të lehtë.

— Qetësi, zonjushë, — tha Syri i Skifterit me një ton që ishte më shumë inkurajues sesa qortues. — Ata nuk mund të na shohin mirë. Nëse do të mundeshin, nuk do të na linin kohë as të flisnim.

Fjalët e tij dukeshin të besueshme. Megjithatë, të gjithë e ndienin se rreziku po shtohej nga çasti në çast.

Errësira zbriste gjithnjë e më shumë mbi pyll. Konturet e pemëve filluan të humbnin dhe vetëm shkëlqimi i bardhë i ujërave të rrëmbyera mbetej ende i dukshëm mes hijeve.

— Kjo është ora që u pëlqen më shumë Mingove, — tha Syri i Skifterit. — Ata shohin mirë në gjysmëerrësirë dhe lëvizin pa bërë zhurmë. Tani duhet t'u besojmë më shumë veshëve sesa syve.

Në atë çast, një gur i vogël u rrokullis diku mbi shkëmb.

Unkasi u kthye rrufeshëm nga ai drejtim.

Pastaj gjithçka mbeti përsëri e qetë.

Asnjë njeri nuk foli.

Edhe frymëmarrja e tyre dukej sikur dëgjohej më fort se zakonisht.

Papritur, nga ana tjetër e ishullit u dëgjua një zhurmë e lehtë, sikur dikush të kishte shkelur mbi degë të thata.

Syri i Skifterit ngriti dorën.

— Tani... — murmuriti ai.

Të gjithë mbajtën frymën.

Zhurma u përsërit.

Kësaj here ishte më pranë.

Dukej qartë se armiku po përpiqej të afrohej nën mbulesën e errësirës, hap pas hapi, me durimin e gjuetarit që i afrohet prenë së tij.

Syri i Skifterit shtrëngoi më fort pushkën "Killdeer" dhe, pa i hequr sytë nga errësira përpara, tha me një zë aq të ulët sa mezi dëgjohej:

— Tani do të shohim kush ka më shumë durim... ne apo Mingot.

Heshtja u bë edhe më e rëndë. Çdo njeri rrinte në vendin e vet, me pushkën gati, ndërsa sytë përpiqeshin të depërtonin në errësirën që po mbulonte pyllin. Për disa çaste nuk u dëgjua asgjë tjetër përveç gjëmimit të pandërprerë të ujëvarës. Ishte një zhurmë aq e fuqishme, sa mund të fshihte hapat e një ushtrie të tërë.

Syri i Skifterit nuk e hiqte vështrimin nga brigjet.

— Mbajini sytë tek uji, — tha ai me zë të ulët. — Po të isha në vend të tyre, nuk do të provoja më të vija nga pylli. Do të kërkoja një rrugë tjetër.

— Mendon se do të kalojnë lumin? — pyeti Hejward.

— Nëse shohin një mundësi, po. Një Mingo nuk e kursen jetën kur nuhat gjakun e armikut. Por edhe ai e di se rryma këtu është më e fortë se trimëria e çdo njeriu.

Unkasi, i cili deri atëherë nuk kishte lëvizur, bëri papritur një shenjë të shpejtë me dorë. Ai kishte dëgjuar diçka.

Çingashguku-u u kthye menjëherë në të njëjtin drejtim.

Për disa sekonda mbretëroi një qetësi e plotë.

Pastaj, mes gjëmimit të ujërave, u dëgjua një zhurmë e lehtë, si fërkimi i një dege mbi shkëmb.

Syri i Skifterit buzëqeshi lehtë.

— Nuk është era.

Ai ngriti ngadalë "Killdeer"-in dhe e mbajti drejt errësirës, por nuk qëlloi.

— Le të afrohet edhe pak...

Asnjë nuk guxonte të merrte frymë me zë.

Alisa e kishte shtrënguar dorën e Corës aq fort, sa motra e saj ndjeu dridhjen që i përshkonte trupin.

— Mos ki frikë, — i pëshpëriti Kora. — Për sa kohë këta burra janë këtu, nuk jemi vetëm.

Një tjetër zhurmë.

Këtë herë më afër.

Pastaj një hije u shkëput për një çast nga errësira dhe u zhduk menjëherë pas një shkëmbi.

Krisi pushka e Syrit të Skifterit.

Flaka ndriçoi hyrjen e shpellës për një çast.

Në anën tjetër u dëgjua një britmë e mbytur, e ndjekur menjëherë nga një breshëri e të shtënash. Plumbat përplasën shkëmbinjtë, duke ngritur copëza guri në ajër.

— Poshtë! — bërtiti Syri i Skifterit.

Të gjithë u strukën pas strehës natyrore.

Unkasi dhe Çingashguku-u iu përgjigjën menjëherë zjarrit. Dy të shtëna të shpejta jehuan pothuajse njëkohësisht, ndërsa nga pylli u dëgjuan britma zemërimi.

Pastaj gjithçka u qetësua sërish.

— Ata po tërhiqen, — tha Hejward.

— Jo, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Po ndërrojnë vend. Kur një Mingo zhduket, mos mendo kurrë se është larguar.

Ai mbushi përsëri pushkën me lëvizje të ngadalta dhe të sigurta.

— Mos harroni këtë që po ju them. Lufta në pyll nuk fitohet nga ai që qëllon më shumë. Fitohet nga ai që di të presë.

Fjalët e tij u ndërprenë nga një ulërimë e gjatë, që erdhi nga larg, por kësaj radhe nuk ishte një britmë sulmi.

Çingashguku-u ngriti kokën.

Unkasi dëgjoi me kujdes.

Të dy shkëmbyen disa fjalë të shkurtra në gjuhën e tyre.

— Çfarë thonë? — pyeti Hejward.

— Ishte një sinjal, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Huronët po thërrasin njëri-tjetrin. Duket se po mblidhen diku më poshtë lumit.

— Për çfarë arsye?

Zbuluesi nuk u përgjigj menjëherë.

Ai vështroi gjatë errësirën, pastaj tha me një ton serioz:

— Nuk më pëlqen aspak. Kur indianët ndalojnë së luftuari dhe fillojnë të mblidhen, zakonisht kanë gjetur një mënyrë më të mirë për të goditur.

Një ndjenjë e rëndë ankthi pushtoi të gjithë grupin.

As Alisa dhe as Kora nuk folën.

Edhe David Gamut mbylli librin e tij dhe uli kokën në heshtje.

Askush nuk e dinte se çfarë po përgatitej në errësirën përtej lumit, por të gjithë e ndienin se sprova e tyre nuk kishte arritur ende kulmin. Përkundrazi, beteja e vërtetë dukej se sapo po fillonte.

Syri i Skifterit nuk e hiqte shikimin nga errësira. Edhe pse për të tjerët pylli dukej i qetë, ai dallonte shenja që syri i zakonshëm nuk mund t'i kapte. Një degë që lëkundej pa erë, një gur që rrëshqiste lehtë nga faqja e shkëmbit, një valëzim i pazakontë mbi ujë – për të gjitha këto kishin një domethënie.

— Ata nuk janë larg, — tha ai më në fund. — Po na vëzhgojnë po aq sa ne po i vëzhgojmë ata.

Hejwardi u afrua pranë hyrjes së shpellës.

— A nuk mund të përfitojmë nga errësira për t'u larguar?

Syri i Skifterit tundi kokën.

— Jo ende. Natën indiani sheh më mirë se ushtari. Në pyll ai ecën sikur ta kishte lindur çdo shteg. Ne do të bënim zhurmë aty ku ai nuk do të thyente as një fletë. Nëse dalim tani, do të luftojmë në terrenin e tij.

— Atëherë duhet të presim?

— Derisa të kemi një arsye të mirë për të lëvizur.

Kjo përgjigje i la të gjithë në heshtje. Edhe Kora, e cila zakonisht ruante një qetësi të admirueshme, ndjeu peshën e pritjes së pafund. Alisa mbështeti kokën pas murit të lagësht të shpellës dhe mbylli sytë për një çast, jo për të fjetur, por për të mbledhur forcat.

David Gamut rrinte ulur pak më tutje. Ai shtrëngonte librin e tij të vogël të himneve, ndërsa buzët i lëviznin pa zë, sikur të ishte në lutje.

Papritur, Çingashguku-u ngriti dorën.

Asnjë nuk foli.

Luftëtari i vjetër u përkul ngadalë drejt hyrjes së shpellës dhe dëgjoi me vëmendje.

Pastaj foli shkurt në gjuhën delaware.

Unkasi u ngrit menjëherë.

— Çfarë ndodhi? — pyeti Hejward.

— Ka dëgjuar diçka në ujë, — shpjegoi Syri i Skifterit. — Jo mbi tokë... në ujë.

Të gjithë kthyen sytë nga lumi.

Në fillim nuk dukej asgjë. Rrjedha vazhdonte të përplasej mbi shkëmbinj me të njëjtën forcë të pandërprerë. Por, pasi kaluan disa çaste, edhe Hejwardi filloi të dallonte një tingull të çuditshëm. Nuk ishte zhurma e zakonshme e ujit. Ishte një ritëm i lehtë, i përsëritur, sikur diçka prekte herë pas here sipërfaqen e lumit.

— Kanoe? — pyeti ai.

Syri i Skifterit nuk u përgjigj menjëherë.

Ai dëgjoi edhe pak, pastaj tha me bindje:

— Jo. Një kanoe do të bënte më shumë zhurmë. Këta janë njerëz në ujë.

— Duke notuar?

— Po. Indianët janë notarë të shkëlqyer. Mund të lëvizin për qindra hapa pa nxjerrë kokën mbi sipërfaqe.

Alisa u drodh.

— Atëherë mund të dalin këtu pranë nesh?

— Vetëm nëse rryma ua lejon. Dhe rryma këtu është armiku ynë dhe miku ynë njëkohësisht.

Ai mori pushkën dhe u afrua me kujdes deri pranë hyrjes.

Unkasi zuri vend në anën tjetër.

Çingashguku-u mbeti pak më prapa, gati të mbulonte çdo drejtim nga mund të shfaqej armiku.

Minutat kalonin ngadalë.

Papritur, në sipërfaqen e ujit u duk diçka që lëvizi për një çast dhe u zhduk.

Syri i Skifterit nuk qëlloi.

Pak më tutje u duk një tjetër lëvizje.

As kësaj radhe nuk qëlloi.

— Pse pret? — pëshpëriti Hejward.

— Sepse nuk dua të qëlloj mbi lumin. Dua të qëlloj mbi një Mingo.

Fjalët mezi kishin mbaruar, kur një kokë u ngrit për një çast mbi një shkëmb të lagur.

Krisi "Killdeer".

Jehona u përhap në të gjithë grykën e lumit.

Trupi që ishte ngritur mbi ujë u përkul menjëherë prapa dhe u zhduk në rrymë.

Në të njëjtin çast, nga të dy brigjet shpërthyen ulërima të egra.

Pushkë të shumta shkrepën njëra pas tjetrës.

Plumbat goditën hyrjen e shpellës me një zhurmë të fortë, duke copëtuar gurë dhe degë.

— Tani na gjetën! — tha Hejward.

— Jo, — u përgjigj Syri i Skifterit ndërsa mbushte qetësisht pushkën. — Tani vetëm e dinë se ende jemi gjallë.

Ai hodhi një vështrim drejt dy mohikanëve.

Asnjëri nuk kishte lëvizur.

Në fytyrat e tyre nuk lexohej as frikë, as nxitim.

Vetëm vendosmëria e heshtur e luftëtarëve që kishin kaluar gjithë jetën në pyll.

— Qëndroni në vend, — tha Syri i Skifterit. — Kjo natë do të jetë e gjatë... dhe Mingot nuk e kanë thënë ende fjalën e fundit. "...ky turp nuk do të na kishte rënë kurrë mbi kokë!"

Me këto fjalë ai lëshoi dorën nga shkëmbi. Ujërat e rrëmbyeshëm u mbyllën mbi kokën e tij dhe, një çast më vonë, edhe ai u zhduk nga sytë e tyre.

Tani të gjithë i kthyen sytë nga Unkasi.

Mohikani i ri qëndronte i mbështetur pas shkëmbit të ashpër, krejt i palëvizshëm. Në fytyrën e tij nuk lexohej as frikë, as hezitim. Dukej sikur e kishte pranuar fatin me qetësinë krenare që karakterizonte racën e tij.

Pas pak çastesh, Kora tregoi me dorë drejt lumit dhe tha:

— Miqtë e tu nuk duken më. Ka shumë të ngjarë që tani të jenë të sigurt. A nuk ka ardhur koha të shkosh edhe ti?

— Unkasi do të qëndrojë, — u përgjigj qetësisht mohikani i ri në anglisht.

— Që ta bësh robërinë tonë edhe më të rëndë dhe të pakësosh shpresat për shpëtimin tonë? — vazhdoi Kora. Pastaj uli sytë përballë vështrimit të tij dhe, ndoshta duke ndier instinktivisht ndikimin që kishte mbi të, shtoi me një zë të butë:

— Shko te babai im, ashtu siç të kam kërkuar. Bëhu lajmëtari më i besuar që ai mund të ketë. Thuaji të ketë besim tek ti dhe të përdorë çdo mjet për të blerë lirinë e vajzave të tij. Shko! Është dëshira ime... është lutja ime që të largohesh.

Shprehja e qetë dhe e vendosur e fytyrës së kryetarit të ri ndryshoi. Një hije trishtimi kaloi mbi tiparet e tij fisnike. Megjithatë, këtë herë ai nuk hezitoi.

Me hapa aq të lehtë sa nuk dëgjohej asnjë zhurmë, ai përshkoi shkëmbin dhe u hodh në ujërat e trazuara.

Ata që mbetën pas tij mezi guxonin të merrnin frymë.

Vetëm kur panë kokën e tij të dilte për një çast mbi sipërfaqe, shumë larg poshtë rrjedhës së lumit, e kuptuan se kishte arritur të largohej. Pas atij çasti ai u zhyt përsëri dhe nuk u pa më.

Të gjitha këto ngjarje, edhe pse dukeshin të mëdha, kishin ndodhur brenda pak minutash, minuta që tashmë ishin bërë më të çmuarat e jetës së tyre.

Pasi hodhi edhe një herë sytë nga vendi ku ishte zhdukur Unkasi, Kora u kthye nga Hejwardi. Buzët i dridheshin lehtë, por zëri i saj mbeti i vendosur.

— Kam dëgjuar se edhe ti je mjeshtër në ujë, Dunkani, — tha ajo. — Ndiq, pra, shembullin e mençur të këtyre njerëzve të thjeshtë e besnikë.

— A është kjo besnikëria që Kora Munro kërkon nga ai që është betuar ta mbrojë? — u përgjigj i riu me një buzëqeshje të hidhur e plot trishtim.

— Nuk është koha për hollësi boshe apo mendime të gabuara, — tha ajo. — Është çasti kur çdo detyrë duhet peshuar me drejtësi. Këtu nuk mund të na ndihmosh më. Por jeta jote e çmuar mund të shpëtohet për njerëz të tjerë... për ata që janë edhe më pranë zemrës sate.

Hejward nuk u përgjigj.

Sytë e tij u ndalën mbi Alicen e bukur, e cila ishte kapur fort pas krahut të tij me besimin e plotë të një fëmije që kërkon mbrojtje.

Pas një heshtjeje të shkurtër, gjatë së cilës dukej se luftonte me një dhimbje edhe më të madhe se frika që e kishte pushtuar deri atëherë, Kora vazhdoi:

— Mendo se e keqja më e madhe që mund të na ndodhë është vetëm vdekja. Është një haraç që çdo njeri duhet ta paguajë kur Zoti e ka caktuar.

— Ka të këqija edhe më të rënda se vdekja, — tha Dunkani me zë të ngjirur, pothuajse i zemëruar nga këmbëngulja e saj. — Dhe prania e dikujt që është gati të vdesë për ju mund t'i largojë ato.

Kora nuk foli më.

Ajo e kuptoi se çdo lutje tjetër do të ishte e kotë.

Duke mbuluar fytyrën me shall, mori përdore Alicen, e cila ishte pothuajse pa ndjenja nga lodhja dhe frika, dhe e çoi ngadalë drejt skajit më të thellë të shpellës së brendshme, ku të dyja u zhdukën në errësirë, ndërsa jashtë rreziku afrohej gjithnjë e më shumë.

— Ishte ngarkesa e fundit në bririn tim të barutit dhe plumbi i fundit në trastën time… e unë bëra marrëzinë e një djaloshi! — tha ai. — Ç'rëndësi kishte nëse ai do të binte mbi shkëmb i gjallë apo i vdekur? Pak çaste më vonë çdo ndjesi do t'i merrte fund. Unkas, bir, zbrit te kanoja dhe sill bririn e madh. Ai përmban gjithë barutin që na ka mbetur dhe do të kemi nevojë për çdo kokërr të tij, përndryshe unë nuk njoh fare natyrën e Mingove.

Mohikani i ri iu bind menjëherë urdhrit, ndërsa Syri i Skifterit mbeti duke kontrolluar edhe një herë qesen e zbrazët të plumbave dhe duke tundur me pakënaqësi bririn bosh.

Por kjo shqyrtim nuk zgjati shumë.

Papritur, nga poshtë u dëgjua një britmë e fortë dhe therëse e Unkasit, aq e pazakontë, sa edhe Dunkani, megjithëse nuk kishte përvojë në pyll, e kuptoi menjëherë se ajo paralajmëronte një fatkeqësi të re dhe të papritur.

I pushtuar nga frika për ata që kishte lënë të fshehur në shpellë, ai u hodh në këmbë pa menduar fare për rrezikun që i kanosej duke u ekspozuar. Sikur të gjithë të ishin shtyrë nga i njëjti instinkt, edhe shokët e tij bënë të njëjtën gjë dhe vrapuan me shpejtësi drejt grykës së ngushtë që të çonte te çarja mbrojtëse e shkëmbit. Lëvizja e tyre ishte aq e shpejtë, sa të shtënat e shpërndara të armikut nuk patën asnjë efekt.

Britma kishte nxjerrë nga strehimi edhe Corën, Alicen dhe Davidin e plagosur. Mjaftoi një vështrim i vetëm që të gjithë të kuptonin shkakun e alarmit, një pamje që kishte tronditur edhe vetë qetësinë stoike të mbrojtësit të tyre të ri mohikan.

Jo shumë larg shkëmbit, kanoja e tyre e vogël po rrotullohej në vorbullën e ujit dhe po tërhiqej me shpejtësi drejt rrymës së fuqishme të lumit. Ishte e qartë se nuk po lëvizte rastësisht; dikush e drejtonte nga brenda.

Sapo e pa, Syri i Skifterit ngriti pushkën pothuajse pa menduar. Gishti i tij shtrëngoi këmbëzën, por vetëm shkëndijat e gurit të strallit u panë mbi çelik. Nuk pati krismë.

— Vonë!... Shumë vonë!... — thirri ai me hidhërim, duke ulur armën e pavlefshme. — Ai djall tashmë ka hyrë në rrymën e shpejtë. Edhe sikur të kishim barut, plumbi nuk do ta arrinte dot më shpejt sesa po e çon lumi.

Huroni trim ngriti kokën mbi buzën e kanoes. Teksa ajo rrëshqiste me shpejtësi nëpër ujë, ai ngriti dorën lart dhe lëshoi britmën e njohur të fitores.

Nga pylli iu përgjigjën menjëherë ulërima dhe të qeshura tallëse, aq të egra dhe djallëzore, sa dukej sikur pesëdhjetë demonë po gëzoheshin për humbjen e një shpirti të krishterë.

— Qeshni sa të doni, bij të djallit! — tha Syri i Skifterit, duke u ulur mbi një copë shkëmbi e duke e lënë pushkën t'i binte pranë këmbëve. — Tre pushkët më të shpejta e më të sigurta të këtyre pyjeve nuk vlejnë më shumë se disa kërcenj luledeleje apo brirët e një dreri të vitit të kaluar.

— Çfarë do të bëjmë tani? — pyeti Dunkani, duke e lënë pas dëshpërimin e parë dhe duke u kthyer te dëshira për të vepruar. — Çfarë do të bëhet me ne?

Syri i Skifterit nuk iu përgjigj me fjalë.

Ai vetëm kaloi ngadalë gishtin rreth kokës, në një mënyrë aq kuptimplote, sa askush nuk mund ta keqkuptonte. Shenja fliste për skalpin.

— Jo... nuk mund të jetë kaq e pashpresë! — thirri Dunkani. — Huronët nuk janë ende këtu. Mund të mbrojmë shpellat. Mund t'i ndalojmë kur të zbresin.

— Me çfarë? — pyeti qetësisht Syri i Skifterit. — Me shigjetat e Unkasit? Apo me lotët e grave? Jo, jo... Ti je i ri, i pasur dhe ke miq. Në moshën tënde e di mirë se sa e vështirë është të pranosh vdekjen. Por...

Ai hodhi sytë nga dy mohikanët.

—...ne jemi burra pa asnjë pikë gjaku të përzier. Le t'u tregojmë këtyre bijve të pyllit se gjaku i të bardhit rrjedh po aq lirshëm sa ai i të kuqit, kur ka ardhur ora e caktuar.

Dunkani ndoqi drejtimin e shikimit të tij dhe ndjeu se frika e tij më e madhe po bëhej realitet.

Çingashguku-u ishte ngritur mbi një copë tjetër shkëmbi me një dinjitet madhështor. Kishte hequr thikën dhe tomahokun nga brezi dhe tani po hiqte pendën e shqiponjës nga flokët, ndërsa me dorë po rregullonte tufën e vetme të flokëve në majë të kokës, duke u përgatitur për ritin e fundit e të tmerrshëm që e priste.

Fytyra e tij ishte e qetë, por e menduar. Sytë e zinj, që pak më parë digjeshin nga egërsia e betejës, tani kishin marrë një shprehje të thellë dhe të përmbajtur, sikur luftëtari po priste me qetësi kalimin në një botë tjetër.

— Nuk mund të jetë fundi! — këmbënguli Dunkani. — Ndoshta pikërisht tani po vjen ndihma. Nuk shoh më asnjë armik. Ndoshta janë lodhur nga një luftë ku rrezikuan kaq shumë për kaq pak fitim.

— Mund të kalojë një minutë, mund të kalojë një orë, përpara se këta gjarpërinj dinakë të na zvarriten përsëri pranë, — tha Syri i Skifterit. — Madje nuk do të çuditesha po të ishin shtrirë diku afër e të na dëgjonin edhe tani. Por do të vijnë. Dhe do të vijnë në një mënyrë që nuk do të na lërë asnjë shpresë.

Pastaj iu drejtua Çingashgukut në gjuhën delaware.

— Vëllai im, kemi luftuar betejën tonë të fundit së bashku. Maquat do të mburren se vranë Gjarprin e Madh të Mohikanëve dhe të bardhin që i bënte sytë të shihnin natën si ditën dhe retë t'i shndërronte në mjegull pranvere.

— Le të qajnë gratë e Mingove mbi të vrarët e tyre! — u përgjigj krenarisht Çingashguku-u. — Gjarpri i Madh i Mohikanëve është përdridhur nëpër wigwam-et e tyre dhe ua ka helmuar fitoren me vajet e fëmijëve që nuk do t'i shohin më etërit. Njëmbëdhjetë luftëtarë mungojnë në fiset e tyre që kur u shkrinë dëborat, dhe askush nuk do të dijë ku prehen kur gjuha e Çingashgukut të heshtë përgjithmonë. Le të sjellin thikën më të mprehtë e tomahokun më të shpejtë. Armikun e tyre më të hidhur e kanë tashmë në duar. Unkas, dega më e lartë e një trungu fisnik, thirri frikacakët të nxitojnë, përndryshe zemrat e tyre do të zbuten dhe do të bëhen si të grave!

— Ata po kërkojnë të vdekurit e tyre mes peshqve! — u përgjigj me zë të ulët Unkasi. — Huronët notojnë bashkë me ngjalat e lumit. Bien nga lisat si fruta të pjekura. Dhe Delauerët qeshin.

— Po... po... — murmuriti Syri i Skifterit, i cili i kishte dëgjuar me vëmendje fjalët e tyre. — Tashmë ua kanë ndezur zemrat indiane dhe së shpejti do t'i detyrojnë Maquat t'u japin fund sa më shpejt. Sa për mua, që jam krejt gjak i bardhë, duhet të vdes siç i ka hije racës sime: pa tallje në buzë dhe pa urrejtje në zemër.

Në atë çast, Kora doli përpara. Deri atëherë tmerri e kishte mbajtur të ngrirë pranë shkëmbit, por tani guximi i saj triumfoi.

— Pse duhet të vdisni? — tha ajo. — Rruga është ende e hapur nga të gjitha anët. Ikni në pyll dhe kërkoni ndihmën e Zotit. Shkoni, burra trima! Ju kemi borxh më shumë nga sa mund ta shlyejmë ndonjëherë. Mos e sakrifikoni jetën tuaj për fatkeqësinë tonë!

Syri i Skifterit e pa drejt në sy.

— Ju e njihni shumë pak dinakërinë e Irokezëve, zonjë, nëse mendoni se e kanë lënë pyllin të hapur për ne. Megjithatë...

Ai ndaloi për një çast.

—...rryma e lumit, kjo është e vërtetë, mund të na çojë shpejt përtej zërit dhe pushkëve të tyre...

KAPITULLI 9

"Ji e gëzuar dhe e qetë;
Shpërndaji, o bukuroshe, me buzëqeshjen tënde, retë e druajtura
që rëndojnë mbi ballin tënd të kthjellët."

— Vdekja e Agripinës

Ndryshimi i papritur, thuajse i mrekullueshëm, nga rrëmuja e përleshjes së sapopërfunduar në qetësinë e thellë që tani mbretëronte përreth, ndikoi mbi imagjinatën e trazuar të Hejwardit si një ëndërr e çuditshme. Pamjet e betejës dhe gjithçka që kishte parë mbeteshin të gdhendura qartë në kujtesën e tij, por megjithatë e kishte të vështirë ta bindte veten se të gjitha kishin ndodhur vërtet.

Ende pa ditur se çfarë fati kishin pasur ata që ishin besuar në rrjedhën e fuqishme të lumit, ai dëgjonte me vëmendje çdo zhurmë, çdo britmë apo shenjë alarmi që mund të tregonte nëse përpjekja e tyre e guximshme kishte përfunduar me sukses apo me fatkeqësi.

Por më kot.

Që nga çasti kur Unkasi ishte zhdukur në ujë, nuk ishte parë më asnjë shenjë e asnjërit prej tyre. Fati i tyre mbetej krejtësisht i panjohur.

Në atë çast ankthi, Dunkani nuk ngurroi të dilte paksa nga mbrojtja e shkëmbinjve, të cilët pak më parë kishin qenë e vetmja garanci për jetën e tij.

Ai vështroi me kujdes nga çdo anë.

Por ashtu si nuk mundi të zbulonte asnjë gjurmë të miqve të tij, nuk arriti të dallonte as armikun.

Brigjet e pyllëzuara të lumit dukeshin sërish të zbrazëta, sikur çdo krijesë e gjallë të ishte zhdukur prej tyre.

Ulërimat e egra që pak më parë kishin ushtuar nëpër pyll ishin shuar plotësisht. Tani dëgjohej vetëm zhurma madhështore e ujërave, që herë ngrihej e herë zbehej me frymëmarrjen e erës, duke rikthyer ëmbëlsinë e qetë të natyrës.

Një skifter peshkatar, i cili gjatë gjithë përleshjes kishte qëndruar i sigurt mbi degët më të larta të një pishe të tharë, u hodh tani nga vendi i tij i lartë dhe filloi të përshkruante rrathë të mëdhenj mbi lumin, duke kërkuar prenë.

Pak më tutje, një gaicë, zëri i së cilës ishte mbytur nga britmat e luftëtarëve, nisi sërish të cicëronte me zërin e saj të ashpër, sikur pylli t'i përkiste përsëri vetëm asaj.

Këto shenja të zakonshme të natyrës zgjuan në zemrën e Dunkanit një rreze shprese.

Dalëngadalë ai rifitoi kthjelltësinë dhe ndjeu t'i rikthehej besimi.

— Huronët nuk duken askund, — tha ai duke iu drejtuar Davidit, i cili ende nuk e kishte marrë plotësisht veten nga goditja që kishte pësuar. — Le të fshihemi në shpellë dhe pjesën tjetër t'ia lëmë në dorë Providencës.

Mësuesi i këngës e pa me sy të hutuar.

— Mbaj mend, — tha ai ngadalë, — se pak më parë bashkova zërin tim me dy vajza fisnike për të lartësuar Zotin me himne falënderimi. Që prej atij çasti kam ndier mbi vete një ndëshkim të rëndë për mëkatet e mia. Më është dukur sikur kam fjetur, ndërsa veshët e mi janë mbushur me zhurma të çrregullta e të tmerrshme, si ato që do të dëgjoheshin kur të vinte fundi i botës dhe vetë natyra të kishte harruar harmoninë e saj.

— I gjori mik! — tha Dunkani me keqardhje. — Në të vërtetë, pak deshi të përfundonte edhe jeta jote. Por eja. Do të të çoj në një vend ku nuk do të dëgjosh tjetër tingull veç himneve të tua.

— Edhe ujëvara ka melodinë e saj, — tha Davidi, duke vënë dorën mbi ballë. — Zhurma e shumë ujërave është e ëmbël për shpirtin. Apo mos vallë ajri është ende i mbushur me britma, si të shpirtrave të mallkuar...

— Jo, jo, — e ndërpreu Dunkani me padurim. — Ato kanë pushuar. Dhe, me ndihmën e Zotit, kanë ikur edhe ata që i lëshonin. Tani gjithçka është e qetë. Dëgjohet vetëm lumi. Hajde brenda, ku mund të këndosh sa të duash.

Një buzëqeshje e zbehtë kaloi në fytyrën e Davidit.

Edhe pse i lodhur e i tronditur, përmendja e muzikës së tij të dashur i dha një çast ngushëllimi.

Pa kundërshtuar më, ai u mbështet në krahun e Hejwardit dhe e ndoqi drejt hyrjes së ngushtë të shpellës.

Dunkani mblodhi degët aromatike të sasafrasit dhe i vendosi përpara hyrjes, duke u përpjekur ta fshihte plotësisht çdo shenjë që mund të zbulonte ekzistencën e strehës.

Pastaj rregulloi batanijet që gjuetarët kishin lënë pas, duke errësuar pjesën më të thellë të shpellës.

Vetëm pranë hyrjes depërtonte një dritë e zbehtë, që vinte nga gryka e ngushtë ku një degë e lumit kalonte me vrull për t'u bashkuar pak më poshtë me rrjedhën kryesore.

Teksa merrej me këtë punë, ai tha:

— Nuk më pëlqen zakoni i indianëve për t'u dorëzuar pa luftuar, sapo gjendja u duket e pashpresë. Ne kemi një tjetër parim: për sa kohë ka jetë, ka shpresë. Mua më duket më ngushëllues dhe më i denjë për një ushtar.

Pastaj u kthye nga Kora.

— Ty nuk kam nevojë të të jap fjalë zemëruese apo ngushëlluese. Guximi yt dhe arsyeja jote të tregojnë vetë se si duhet të sillesh. Por vallë nuk mund t'ia thajmë lotët kësaj motre të trembur që mbështetet në kraharorin tënd?

— Jam më e qetë tani, Dunkani, — tha Alisa, duke u shkëputur ngadalë nga përqafimi i së motrës dhe duke u përpjekur të buzëqeshte mes lotëve. — Shumë më e qetë. Në këtë vend të fshehur jemi të sigurt. Askush nuk na sheh. Askush nuk mund të na dëmtojë. Le të kemi besim tek ata burra fisnikë, që kanë rrezikuar gjithçka për ne.

— Tani po flet si një bijë e vërtetë e kolonelit Munro! — tha Hejward me ngrohtësi, duke i shtrënguar dorën ndërsa kalonte pranë saj. — Kur një burrë ka përpara dy shembuj të tillë guximi, do t'i vinte turp të mos sillej si hero.

Pastaj ai u ul në mes të shpellës.

Shtrëngoi fort pistoletën e vetme që i kishte mbetur dhe mbështeti shpinën pas shkëmbit.

Vështrimi i tij i ngurtë dhe vetullat e mbledhura tregonin vendosmërinë e dëshpëruar me të cilën ishte gati të priste gjithçka që do të vinte.

— Nëse Huronët vijnë, — murmuriti ai me zë të ulët, — nuk do ta marrin këtë strehë aq lehtë sa mendojnë.

Me shuarjen e zërit të tij, në shpellë mbretëroi një heshtje e gjatë, e thellë, thuajse pa frymëmarrje.

Ajri i freskët i mëngjesit depërtonte nëpër hyrjen e ngushtë dhe dalëngadalë ndikimi i tij qetësues filloi të ndihej mbi të gjithë.

Minutat kalonin njëra pas tjetrës.

Meqë asgjë nuk ndodhte, shpresa nisi të hynte ngadalë në zemrat e tyre.

Megjithatë askush nuk guxonte ta shprehte me zë atë shpresë, nga frika se mos çasti tjetër do ta shkatërronte.

Vetëm Davidi dukej i shkëputur nga këto ndjenja.

Një rreze e zbehtë drite binte mbi fytyrën e tij të zverdhur dhe ndriçonte librin e vogël që mbante në duar.

Ai po kthente ngadalë faqet, sikur kërkonte një himn tjetër, më të përshtatshëm për gjendjen në të cilën ndodheshin...

Ai me shumë gjasa vepronte ende nën ndikimin e kujtimit të turbullt të ngushëllimit që Dunkani i kishte premtuar pak më parë. Më në fund, durimi i tij duket se u shpërblye. Pa dhënë asnjë shpjegim dhe pa kërkuar ndjesë, ai shqiptoi me zë të lartë fjalët:

— "Isle of Wight."

Pastaj nxori një tingull të gjatë e të ëmbël nga pipa e tij e vogël e diapazonit dhe nisi të luante notat hyrëse të melodisë që sapo kishte përmendur, duke i ndjekur ato me zërin e tij të pastër e melodioz.

— A nuk mund të jetë e rrezikshme kjo? — pyeti Kora, duke i hedhur një vështrim të shqetësuar major Hejwardit.

— I shkreti! — u përgjigj Dunkani. — Zëri i tij është shumë i dobët që të dëgjohet mes gjëmimit të ujëvarës. Për më tepër, shpella do ta përthithë tingullin. Le ta kënaqë pasionin e tij, përderisa nuk na vë në rrezik.

— "Isle of Wight!" — përsëriti Davidi, duke parë rreth e rrotull me atë dinjitet me të cilin ishte mësuar prej vitesh të qetësonte pëshpërimat e nxënësve të tij. — Është një melodi fisnike dhe i përshtatet fjalëve solemne. Le të këndohet me nderimin që meriton!

Pasi priti një çast në heshtje, sikur të donte të vendoste rregullin e zakonshëm të korit të tij, zëri i këngëtarit u dëgjua përsëri.

Në fillim ishte vetëm një murmurimë e ulët, që depërtonte ngadalë në veshët e të pranishmëve. Më pas tingujt u zgjeruan dhe mbushën gjithë hapësirën e ngushtë të shpellës, duke fituar një dridhje prekëse për shkak të dobësisë që ende ndihej në zërin e tij.

Melodia, të cilën as lodhja e as plagët nuk kishin mundur ta shuanin, ushtroi dalëngadalë ndikimin e saj të ëmbël mbi të gjithë.

Edhe fjalët e zakonshme të himnit, të marra nga një prej atyre librave me këngë fetare që Davidi i çmonte aq shumë, humbën rëndësinë përballë harmonisë së tingujve. Muzika bëri që kuptimi i tyre të harrohej dhe zemrat të mbeteshin vetëm nën pushtetin e melodisë.

Pa e kuptuar as vetë, Alisa fshiu lotët.

Sytë e saj të njomur u ndalën mbi fytyrën e zbehtë të Gamut-it me një shprehje ëmbëlsie dhe mirënjohjeje, të cilën nuk përpiqej aspak ta fshihte.

Kora buzëqeshi lehtë, duke miratuar përkushtimin fetar të njeriut që mbante emrin e mbretit David.

Edhe Hejwardi, pak nga pak, largoi shikimin e tij të ashpër nga hyrja e shpellës. Vështrimi iu zbut ndërsa ndalej herë mbi fytyrën e këngëtarit, herë mbi sytë e lagur të Alices, që ngriheshin herë pas here drejt tij.

Mirëkuptimi i heshtur i dëgjuesve i dha zemër Davidit.

Zëri i tij rifitoi fuqinë dhe pasurinë e dikurshme, pa humbur atë butësi prekëse që i jepte gjithë hijeshinë.

Ai po përdorte gjithë fuqinë që i kishte mbetur dhe tingujt e gjatë e të plotë vazhdonin të jehonin nën harqet e shpellës, kur papritur një ulërimë e tmerrshme shpërtheu jashtë.

Kënga u ndërpre menjëherë.

Zëri i Davidit u pre në mes, sikur zemra t'i ishte ngjitur papritur në grykë.

— Jemi të humbur! — thirri Alisa, duke u hedhur në krahët e Corës.

— Jo ende... jo ende... — u përgjigj Hejwardi, i trazuar por ende i patundur. — Britma erdhi nga mesi i ishullit. Ata kanë gjetur trupat e shokëve të tyre të vrarë. Ende nuk na kanë zbuluar. Ka ende shpresë.

Sado e zbehtë të ishte ajo shpresë, fjalët e Dunkanit nuk ranë kot.

Ato u dhanë motrave forcën për të përballuar atë çast dhe të dyja pritën në heshtje zhvillimin e ngjarjeve.

Nuk kaloi shumë dhe një ulërimë e dytë ushtoi mbi ishull.

Menjëherë pas saj u dëgjua një vërshim zërash që përhapej me shpejtësi nga skaji i sipërm drejt atij të poshtëm të ishullit, derisa arriti mbi shkëmbin e zhveshur që mbulonte shpellat.

Atje shpërtheu një britmë e egër triumfi.

Ajri u mbush me ulërima e klithma aq të tmerrshme, sa vetëm njeriu mund t'i nxjerrë... dhe vetëm kur është zhytur në barbarinë më të egër.

Shumë shpejt zërat u përhapën në të gjitha drejtimet.

Disa luftëtarë thërrisnin shokët e tyre nga buzë ujit.

Të tjerë u përgjigjeshin nga lartësitë e shkëmbinjve.

Britma dëgjoheshin pranë çarjes që ndante dy shpellat dhe përziheshin me ulërimat më të rënda që ngjiteshin nga gryka e thellë e përroit.

Për pak çaste u duk sikur gjithë ishulli ishte mbuluar nga indianët.

Atëherë, fare pranë hyrjes së fshehtë të shpellës ku ndodheshin ata, shpërtheu një britmë fitoreje.

Hejwardi humbi çdo shpresë.

Iu duk se ajo ishte shenja që armiku i kishte zbuluar.

Por vetëm pas pak çastesh e kuptoi se kishte gabuar.

Zërat u mblodhën pranë vendit ku Syri i Skifterit kishte lënë me dhimbje pushkën e tij.

Mes zhurmës së gjuhëve indiane, Dunkani dalloi qartë disa fjalë në frëngjishten e Kanadasë.

Papritur shumë zëra bërtitën njëherësh:

— "La Longue Carabine!"

Jehona e emrit u përhap nëpër pyll.

Hejwardi e kujtoi menjëherë.

Kështu armiqtë e quanin gjuetarin e famshëm dhe zbuluesin më të zot të kampit anglez.

Vetëm tani ai kuptoi se ai njeri nuk ishte askush tjetër veç shokut të tyre, Syri i Skifterit.

— "La Longue Carabine!... La Longue Carabine!..."

Emri kalonte nga njëri luftëtar te tjetri, derisa dukej se gjithë banda ishte mbledhur rreth trofeut që besonin se vërtetonte vdekjen e armikut të tyre më të rrezikshëm.

Pas një këshillimi të zhurmshëm, të ndërprerë herë pas here nga ulërima gëzimi, indianët u shpërndanë përsëri nëpër ishull.

Ata vazhdonin të thërrisnin emrin e armikut të tyre, ndërsa kërkonin me ngulm trupin e tij, të bindur se duhej të ishte fshehur në ndonjë të çarë të shkëmbit.

— Tani... — u pëshpëriti Dunkani motrave që dridheshin nga ankthi. — Tani është çasti vendimtar. Nëse nuk zbulojnë strehën tonë gjatë këtij kontrolli, jemi ende të sigurt. Dhe, sido që të përfundojë kjo, të paktën dimë se miqtë tanë kanë shpëtuar. Brenda dy orësh mund të presim ndihmën e Webb-it.

Pasuan disa minuta që iu dukën të pafundme.

Hejwardi e kuptonte se tani kërkimi po bëhej me shumë më tepër kujdes.

Më shumë se një herë ai dëgjoi hapat e indianëve që shkelmonin degët e sasafrasit, duke bërë të kërcisnin degët e thata dhe të fëshfërinin gjethet.

Më në fund grumbulli i degëve që mbulonte hyrjen u shty lehtë.

Një cep i batanijes ra dhe një rreze e zbehtë drite depërtoi në brendësi të shpellës.

Kora e shtrëngoi Alicen fort në kraharor.

Dunkani u hodh menjëherë në këmbë.

Po në atë çast u dëgjua një britmë nga qendra e shkëmbit.

Ata e kuptuan menjëherë.

Indianët kishin hyrë në shpellën tjetër.

Brenda pak çastesh numri dhe zhurma e zërave treguan se e gjithë banda ishte mbledhur brenda dhe rreth asaj strehe të fshehtë.

Meqë dy shpellat lidheshin nga kalime shumë pranë njëra-tjetrës, Hejwardi e kuptoi se arratisja ishte tashmë e pamundur.

Ai kaloi përpara Davidit dhe dy motrave, duke u vendosur mes tyre dhe vendit nga ku pritej sulmi.

I shtyrë nga dëshpërimi, u afrua deri te pengesa e brishtë prej degësh që e ndante vetëm pak hapa nga armiqtë.

Madje, me një guxim të lindur nga dëshpërimi, afroi fytyrën pranë hapjes së vogël dhe vështroi jashtë.

Vetëm pak hapa larg ndodhej supi i fuqishëm i një indiani gjigant, zëri i thellë dhe autoritar i të cilit dukej se drejtonte të gjithë të tjerët.

Përtej tij, Dunkani mund të shihte shpellën tjetër, të mbushur plot me luftëtarë që përmbysnin dhe plaçkitnin gjithçka që Syri i Skifterit kishte lënë pas.

Gjaku i Davidit kishte njollosur gjethet aromatike të sasafrasit me një të kuqe të errët.

Indianët e kuptuan menjëherë çfarë nënkuptonin ato njolla.

Një ulërimë fitoreje shpërtheu mes tyre, si lehja e një tufe qensh gjahu që kishte gjetur sërish gjurmën e humbur.

Pastaj shkulën krejt shtratin prej degësh të Syrit të Skifterit dhe i hodhën ato në çarjen mes dy shpellave, duke i shpërndarë kudo, sikur të dyshonin se nën to mund të fshihej njeriu që kishin urryer e frikësuar për kaq shumë kohë.

Një luftëtar me pamje të egër iu afrua prijësit duke mbajtur në krahë një tufë degësh të njollosura me gjak.

Duke treguar me gisht njollat e kuqe, ai lëshoi britma triumfi.

Hejwardi nuk kuptonte gjuhën e tij, por nga përsëritja e pandërprerë e emrit "La Longue Carabine" e kuptoi menjëherë domethënien.

Kur mbaroi festimin e tij, ai i hodhi degët mbi grumbullin e vogël që Dunkani kishte vendosur përpara hyrjes së shpellës së tyre.

Pamja u mbyll plotësisht.

Edhe luftëtarët e tjerë bënë të njëjtën gjë.

Pa e ditur, ata vazhduan të shtonin degë mbi hyrjen e fshehtë, duke e bërë strehën edhe më të sigurt.

Ironikisht, pikërisht thjeshtësia e asaj mbrojtjeje ishte shpëtimi i tyre.

Askush nuk mendoi të kontrollonte një grumbull degësh që të gjithë besonin se ishte hedhur aty rastësisht nga njerëzit e tyre.

Ndërsa batanijet shtypeshin nga pesha e degëve dhe hyrja mbyllej gjithnjë e më fort, Dunkani mori frymë më lirshëm.

Me hapa të lehtë u kthye në vendin e tij pranë hyrjes nga ana e lumit.

Por, pikërisht në çastin kur u ul, indianët, sikur të kishin ndryshuar mendim të gjithë njëherësh, dolën me vrull nga shpella dhe u dëgjuan duke vrapuar përsëri drejt skajit të sipërm të ishullit.ku kishin zbritur në fillim. Atje u dëgjua edhe një tjetër klithmë vajtuese, e cila tregonte se ata ishin mbledhur sërish rreth trupave të shokëve të tyre të vrarë.

Tani Dunkani guxoi t'i shikonte shokët e tij. Gjatë çasteve më të rrezikshme të sprovës së tyre ai kishte shmangur t'i shihte, nga frika se mos ankthi i lexuar në fytyrën e tij ua shtonte edhe më shumë tmerrin atyre që tashmë mezi e përballonin.

— Janë larguar, Kora! — pëshpëriti ai. — Alisa, janë kthyer nga erdhën dhe ne jemi shpëtuar! Lavdi i qoftë Qiellit, që vetëm Ai na çliroi nga duart e një armiku kaq të pamëshirshëm!

— Atëherë edhe falënderimet e mia do t'i ngjiten Qiellit! — thirri Alisa, duke u shkëputur nga përqafimi i Corës dhe duke u gjunjëzuar mbi shkëmbin e zhveshur me një mirënjohje të zjarrtë. — Atij Qielli që ia kurseu lotët një babai me flokë të thinjura; që shpëtoi jetën e atyre njerëzve që i dua aq shumë...

Si Hejwardi, ashtu edhe Kora, me natyrën e saj më të përmbajtur, e vështruan këtë shpërthim të sinqertë emocionesh me një ndjenjë të thellë dhembshurie.

Në atë çast, Dunkani mendoi fshehurazi se devotshmëria nuk kishte marrë kurrë një pamje më të bukur sesa ajo që shfaqej në fytyrën e re dhe të ëmbël të Alices.

Sytë e saj shkëlqenin nga mirënjohja.

Ngjyra e bukur ishte kthyer përsëri në faqet e saj.

Gjithë shpirti i saj dukej gati të shpërthente në falënderime, të cilat fytyra e saj i shprehte edhe pa fjalë.

Por, pikërisht kur buzët e saj nisën të lëviznin për të vazhduar lutjen, ato mbetën të ngrira.

Një të ftohtë i papritur dukej se ia kishte mpirë gjithë qenien.

Ngjyra rozë e fytyrës iu zhduk menjëherë dhe u zëvendësua nga zbehja e vdekjes.

Sytë e saj, që pak çaste më parë shkëlqenin nga gëzimi, u zgjeruan të ngrirë nga tmerri.

Duart, të cilat i kishte ngritur të bashkuara drejt qiellit, ranë ngadalë përpara saj, ndërsa gishtat u zgjatën përpara duke treguar me një lëvizje të pavullnetshme.

Hejwardi u kthye menjëherë në drejtimin që tregonte Alisa.

Ai u përkul pak mbi pragun shkëmbor të hyrjes së shpellës.

Dhe aty pa...

...fytyrën e ligë, mizore dhe egërsisht triumfuese të Le Renard Subtil.

Edhe në atë çast befasie, Dunkani nuk e humbi gjakftohtësinë.

Nga shprehja e hutuar e indianit ai kuptoi menjëherë se sytë e tij, të mësuar me dritën e fortë të jashtme, nuk kishin arritur ende të depërtonin në errësirën e shpellës.

Për një çast madje mendoi të tërhiqej prapa kthesës së murit natyror të shpellës, e cila mund ta fshihte ende atë dhe shoqëruesit e tij.

Por ishte tepër vonë.

Një shkëndijë e mprehtë zgjuarsie përshkoi fytyrën e indianit.

Në të njëjtin çast Dunkani kuptoi se ishin zbuluar.

Shprehja e egër e triumfit që u shfaq në fytyrën e Le Renard Subtil ishte aq provokuese, sa Hejwardi nuk mundi ta përmbante zemërimin.

Duke harruar çdo gjë tjetër, i shtyrë vetëm nga gjaku i nxehtë, ai ngriti pistoletën, mori shenjë dhe qëlloi.

Krismës së armës iu përgjigj një jehonë e tmerrshme.

Shpella ushtoi sikur në thellësitë e saj të kishte shpërthyer një vullkan.

Kur tymi u shpërnda nga rryma e ajrit që vinte nga gryka e lumit, vendi ku pak më parë ishte parë fytyra e udhërrëfyesit tradhtar ishte bosh.

Dunkani u hodh menjëherë drejt hyrjes.

Për një çast arriti të shihte figurën e errët të Le Renard Subtil, e cila po largohej me shpejtësi përgjatë një parvazi të ngushtë shkëmbor.

Një çast më vonë ai ishte zhdukur krejtësisht.

Mes huronëve mbretëroi një heshtje e frikshme pas shpërthimit që kishte dalë nga barku i shkëmbit.

Por sapo Le Renard Subtil lëshoi britmën e tij të gjatë dhe të dallueshme, çdo indian që ndodhej aty pranë iu përgjigj me një ulërimë të egër.

Britmat u përhapën përsëri me shpejtësi në të gjithë ishullin.

Dhe para se Dunkani të merrte frymë, pengesa e brishtë prej degësh u shkatërrua dhe u shpërnda në të katër anët.

Indianët hynë në shpellë nga të dy hyrjet njëkohësisht.

Nuk pati më asnjë mundësi rezistence.

Hejwardi, Kora, Alisa dhe Davidi u tërhoqën me forcë nga streha e tyre.

Brenda pak çastesh u nxorën në dritën e ditës, ku u gjendën të rrethuar nga e gjithë banda e huronëve fitimtarë.

KAPITULLI 10

"Kam frikë se do ta teprojmë me gjumin në mëngjes,
aq sa e tepruam sonte me pagjumësinë!" — Ëndrra e një nate vere

Sapo tronditja e këtij fatkeqësie të papritur filloi të zbehej, Dunkani nisi të vëzhgonte pamjen dhe veprimet e robëruesve të tyre. Ndryshe nga zakonet e zakonshme të vendasve në çastet e shfrenimit pas fitores, ata kishin respektuar jo vetëm personat e dy motrave që dridheshin, por edhe vetë atë. Stolitë e pasura të uniformës së tij ushtarake ishin prekur disa herë nga njerëz të ndryshëm të fisit, me sy që shprehnin një dëshirë të egër për t'i zotëruar ato sende të shkëlqyeshme; por, para se të përdorej dhuna e zakonshme, një urdhër i dhënë me zërin autoritar të luftëtarit të madh që është përmendur më parë ndaloi dorën e ngritur dhe e bindi Hejwardin se ata po ruheshin për ndonjë qëllim të veçantë e të rëndësishëm.

Ndërsa këto shenja dobësie shfaqeshin nga më të rinjtë dhe më mendjelehtët e grupit, luftëtarët më me përvojë vazhdonin kërkimin në të dyja shpellat me një zell që tregonte se nuk ishin aspak të kënaqur me frytet e fitores që kishin gjetur deri atëherë. Duke mos zbuluar dot ndonjë viktimë tjetër, këta kërkues të palodhur të hakmarrjes iu afruan shpejt robërve meshkuj, duke shqiptuar emrin "La Longue Carabine" me një egërsi që nuk mund të keqkuptohej lehtë.

Dunkani bëri sikur nuk kuptonte domethënien e pyetjeve të tyre të përsëritura dhe të dhunshme, ndërsa shoku i tij u kursye nga nevoja për të përdorur një mashtrim të ngjashëm falë padijes së tij të frëngjishtes. Më në fund, i lodhur nga këmbëngulja e tyre dhe i shqetësuar se mos heshtja e tij e tepruar i zemëronte robëruesit, Dunkani hodhi sytë përreth në kërkim të Maguas, i cili mund t'i përkthente përgjigjet ndaj pyetjeve që po bëheshin çdo çast më të ashpra dhe më kërcënuese.

Sjellja e këtij indiani përbënte një përjashtim të veçantë nga ajo e gjithë të tjerëve. Ndërsa të tjerët ishin të zënë duke përmbushur pasionin e tyre fëminor për stoli, duke plaçkitur madje edhe sendet e varfra të zbuluesit, ose duke kërkuar me shikime të etura për gjak pronarin e tyre të munguar, Le Renard kishte qëndruar pak më larg robërve, me një qëndrim aq të qetë dhe të kënaqur, sa dukej qartë se tashmë kishte arritur qëllimin kryesor të tradhtisë së tij.

Kur sytë e Hejwardit u ndeshën për herë të parë me ata të udhërrëfyesit të tij të mëparshëm, ai i largoi me tmerr, i neveritur nga shikimi i lig, por i ftohtë që pa në fytyrën e tij. Megjithatë, duke e mposhtur përbuzjen, ai arriti t'i drejtohej armikut të tij fitimtar pa e parë drejt në fytyrë.

— Le Renard Subtil është shumë luftëtar për të refuzuar t'i thotë një njeriu të paarmatosur se çfarë kërkojnë fitimtarët e tij, — tha Hejwardi me ngurrim.

— Ata kërkojnë gjahtarin që njeh shtigjet e pyllit, — u përgjigj Magua me anglishten e tij të thyer, ndërsa vuri dorën, me një buzëqeshje të egër, mbi tufën e gjetheve me të cilën i ishte lidhur plaga në shpatull. — La Longue Carabine! Pushka e tij është e mirë dhe syri i tij nuk mbyllet kurrë; por, si arma e shkurtër e prijësit të bardhë, ajo nuk vlen asgjë kundër jetës së Le Subtil!

— Le Renard është tepër trim për të kujtuar plagët e marra në luftë apo duart që ia dhanë ato!

— Ishte luftë, kur indiani i lodhur pushoi pranë pemës së sheqerit për të ngrënë misrin e tij? Kush i mbushi shkurret me armiq që zvarriteshin? Kush nxori thikën? Gjuha e kujt fliste për paqe, ndërsa zemra i ishte ngjyrosur me gjak? A tha Magua se sëpata ishte nxjerrë nga toka dhe se dora e tij e kishte gërmuar?

Dunkani nuk guxoi t'i përgjigjej akuzuesit duke i kujtuar tradhtinë e tij të paramenduar, dhe njëkohësisht ishte tepër krenar për ta zbutur zemërimin e tij me fjalë ndjese. Prandaj heshti. Edhe Magua dukej i kënaqur ta linte aty këtë grindje, si edhe çdo komunikim tjetër, sepse u mbështet përsëri pas shkëmbit, nga ku ishte ngritur vetëm për një çast nga nxitimi i zemërimit. Por britma "La Longue Carabine!" u përsërit sapo indianët e paduruar kuptuan se dialogu i shkurtër kishte marrë fund.

— Ti dëgjon, — tha Magua me një ftohtësi kokëfortë. — Huronët e kuq kërkojnë jetën e Pushkës së Gjatë, ose do të marrin gjakun e atyre që e mbajnë të fshehur!

— Ai ka ikur... ka shpëtuar. Është larg, përtej arritjes së tyre.

Le Renard buzëqeshi me përbuzje të ftohtë.

— Kur i bardhi vdes, mendon se gjen paqe; por të kuqtë dinë të torturojnë edhe shpirtrat e armiqve të tyre. Ku është trupi i tij? Le ta shohin Huronët skalpin e tij!

— Ai nuk ka vdekur; ka shpëtuar.

Magua tundi kokën me mosbesim.

— Është zog, që të hapë krahët? Apo peshk, që të notojë pa ajër? Prijësi i bardhë lexon në librat e tij dhe mendon se Huronët janë budallenj!

— Edhe pse nuk është peshk, Pushka e Gjatë di të notojë. Ai u la me rrjedhën e ujit kur baruti u dogj i gjithi dhe kur sytë e Huronëve ishin pas një reje.

— Dhe pse qëndroi prijësi i bardhë? — pyeti indiani, ende mosbesues. — Është gur që shkon në fund, apo skalpi ia djeg kokën?

— Që unë nuk jam gur, mund ta dëshmonte shoku yt i vdekur që ra në ujëvarë, po të kishte ende jetë në të, — tha i riu i zemëruar, duke përdorur, në acarimin e tij, atë gjuhë mburrëse që kishte më shumë gjasa të ngjallte admirimin e një indiani. — I bardhi mendon se vetëm frikacakët i braktisin gratë e tyre.

Magua murmuriti disa fjalë mes dhëmbëve, aq ulët sa nuk u dëgjuan, para se të vazhdonte me zë të lartë:

— A dinë edhe Delauerët të notojnë, ashtu siç dinë të zvarriten nëpër shkurre? Ku është Le Gros Serpent?

Dunkani, i cili nga përdorimi i këtyre emrave kanadezë kuptoi se shokët e tij të fundit ishin shumë më të njohur për armiqtë sesa për të vetë, u përgjigj me ngurrim:

— Edhe ai ka zbritur me ujin.

— Le Cerf Agile nuk është këtu?

— Nuk e di kë quan ti Dreri i Shpejtë, — tha Dunkani, i kënaqur që gjeti një pretekst për të fituar kohë.

— Unkas, — u përgjigj Magua, duke e shqiptuar emrin delauer me edhe më shumë vështirësi sesa fjalët anglisht. — Dreri Kërcyes thotë i bardhi, kur thërret mohikanin e ri.

— Ka një ngatërrim emrash mes nesh, Le Renard, — tha Dunkani, duke shpresuar të nxisë një diskutim. — Daim në frëngjisht është kaproll, ndërsa cerf është dre; élan është fjala e saktë kur flitet për një dre të madh.

— Po, — murmuriti indiani në gjuhën e tij. — Fytyrat e zbehta janë gra llafazane! Kanë dy fjalë për çdo gjë, ndërsa një lëkurëkuq e bën tingullin e zërit të flasë për të.

Pastaj, duke ndryshuar gjuhë, vazhdoi duke iu përmbajtur emërtimeve të paplota që kishte mësuar nga mësuesit e tij provincialë:

— Dreri është i shpejtë, por i dobët; dreri i madh është i shpejtë, por i fortë; dhe biri i Gjarprit është Le Cerf Agile. A e ka kapërcyer lumin drejt pyllit?

— Nëse flet për Delauerin e ri, edhe ai ka zbritur me ujin.

Meqë për një indian nuk kishte asgjë të pabesueshme në mënyrën e arratisjes, Magua e pranoi të vërtetën e asaj që dëgjoi me një gatishmëri që tregonte edhe më qartë sa pak i vlerësonte robërit që i kishin mbetur. Por te shokët e tij ndjenja ishte dukshëm tjetër.

Huronët kishin pritur përfundimin e këtij dialogu të shkurtër me durimin e tyre karakteristik dhe me një heshtje që bëhej gjithnjë e më e thellë, derisa gjithë banda ra në qetësi të plotë. Kur Hejwardi pushoi së foluri, ata i kthyen sytë njëherësh nga Magua, duke kërkuar me këtë mënyrë shpjegimin e asaj që ishte thënë. Përkthyesi i tyre tregoi lumin dhe ua bëri të ditur përfundimin më shumë me gjeste sesa me fjalët e pakta që shqiptoi.

Kur fakti u kuptua nga të gjithë, indianët lëshuan një ulërimë të tmerrshme, që tregonte shkallën e zhgënjimit të tyre. Disa vrapuan me tërbim drejt bregut të ujit, duke rrahur ajrin me gjeste të çmendura, ndërsa të tjerë pështynë mbi lumë, sikur donin të hakmerreshin ndaj tij për tradhtinë që mendonin se u kishte bërë të drejtave të tyre si fitimtarë.

Disa prej tyre, dhe jo më të dobëtit apo më pak të tmerrshmit e bandës, hodhën vështrime të errëta mbi robërit që ende ndodheshin në pushtetin e tyre; në ato vështrime pasioni më i egër frenohej vetëm nga vetëpërmbajtja e fituar nga zakoni. Një apo dy prej tyre madje shprehën ndjenjat e tyre të liga me gjeste kërcënuese, ndaj të cilave as gjinia, as bukuria e motrave nuk ofronte mbrojtje.

Ushtari i ri bëri një përpjekje të dëshpëruar, por të kotë, për t'u hedhur pranë Alices, kur pa dorën e errët të një indiani të mbështjellë në kaçurrelat e saj të pasura, që i binin valë-valë mbi supe, ndërsa një thikë i kalonte rreth kokës, sikur të tregonte mënyrën e tmerrshme me të cilën ai zbukurim i bukur do t'i grabitej.

Por duart i kishte të lidhura; dhe në lëvizjen e parë që bëri, ndjeu kapjen e indianit të fuqishëm që drejtonte bandën t'i shtrëngonte shpatullën si morsë. Duke kuptuar menjëherë sa e kotë do të ishte çdo përpjekje kundër një force kaq dërrmuese, ai iu nënshtrua fatit, duke u përpjekur t'i jepte zemër shoqeve të tij të buta me disa fjalë të ulëta e të ngrohta, se indianët shpesh kërcënonin më shumë sesa vepronin.

Por, ndërsa Dunkani përdorte këto fjalë ngushëlluese për të qetësuar frikën e motrave, ai nuk ishte aq i dobët sa të mashtronte veten. Ai e dinte mirë se autoriteti i një prijësi indian ishte aq pak i përcaktuar nga rregulla, sa shpesh mbahej më shumë nga epërsia fizike sesa nga ndonjë autoritet moral që mund të kishte. Prandaj rreziku shtohej pikërisht sipas numrit të shpirtrave të egër që i rrethonin.

Urdhri më i prerë i atij që dukej si udhëheqësi i pranuar mund të shkelej në çdo çast nga ndonjë dorë e pamatur, e cila mund të vendoste të sakrifikonte një viktimë për hijet e ndonjë miku apo të afërmi të vrarë. Kështu, ndërsa ruante nga jashtë një pamje qetësie e guximi, zemra i ngjitej në grykë sa herë që ndonjë prej robëruesve të tyre të egër afrohej më shumë se zakonisht pranë motrave të pafuqishme, ose ngulte një nga vështrimet e tij të zymta mbi ato trupa të brishtë, aq pak të aftë për t'i bërë ballë edhe sulmit më të vogël.

Megjithatë frika iu lehtësua shumë kur pa se udhëheqësi i kishte thirrur luftëtarët e tij në këshill. Bisedimi i tyre ishte i shkurtër dhe, nga heshtja e shumicës, dukej se vendimi ishte i njëzëshëm. Nga shpeshtësia me të cilën folësit e paktë tregonin drejt vendkampimit të Webb-it, dukej qartë se i trembeshin afrimit të ndonjë rreziku nga ajo anë. Kjo arsye me shumë gjasë e përshpejtoi vendimin e tyre dhe i bëri lëvizjet e mëvonshme edhe më të shpejta.

Gjatë këtij këshillimi të shkurtër, Hejwardi, duke gjetur një pushim nga frika më e madhe, pati kohë të admironte mënyrën e kujdesshme me të cilën Huronët kishin bërë afrimin e tyre, edhe pasi luftimet kishin pushuar.

Është thënë tashmë se gjysma e sipërme e ishullit ishte shkëmb i zhveshur dhe pa asnjë mbrojtje tjetër përveç disa trungjeve të shpërndara që i kishte sjellë uji. Pikërisht këtë pikë kishin zgjedhur për të zbritur, pasi e kishin bartur kanoen përmes pyllit përreth ujëvarës. Duke vendosur armët në barkën e vogël, rreth një duzinë njerëzish, të kapur pas anëve të saj, ia kishin besuar veten drejtimit të kanoes, e cila kontrollohej nga dy prej luftëtarëve më të zotë, të vendosur në qëndrime që u lejonin të shihnin kalimin e rrezikshëm.

Falë këtij rregullimi, ata kishin prekur skajin e sipërm të ishullit pikërisht në atë vend që kishte qenë fatal për përpjekjet e tyre të para, por këtë herë me përparësinë e numrit të madh dhe të zotërimit të armëve të zjarrit. Se kështu kishte ndodhur zbritja e tyre u bë krejt e qartë për Dunkanin, sepse tani ata e morën lëvoren e lehtë nga skaji i sipërm i shkëmbit dhe e vendosën në ujë pranë hyrjes së shpellës së jashtme.

Sapo u bë kjo zhvendosje, udhëheqësi u bëri shenjë robërve të zbrisnin dhe të hynin në kanoe.

Meqë rezistenca ishte e pamundur dhe kundërshtimi i kotë, Hejwardi dha shembullin e bindjes duke hyrë i pari në kanoe. Shpejt aty u ulën edhe motrat dhe Davidi ende i habitur.

Edhe pse Huronët nuk mund t'i njihnin kanalet e vogla mes vorbullave dhe rrymave të shpejta të lumit, ata i njihnin shumë mirë shenjat e zakonshme të një lundrimi të tillë për të bërë ndonjë gabim të rëndë. Kur piloti i zgjedhur për të drejtuar kanoen zuri vendin e tij, e gjithë banda u hodh përsëri në lumë; barka rrëshqiti me rrjedhën dhe, brenda pak çastesh, robërit e panë veten në bregun jugor të ujit, pothuajse përballë vendit ku kishin arritur mbrëmjen e mëparshme.

Aty u mbajt një tjetër këshillim i shkurtër, por i ngutshëm. Ndërkohë kuajt, paniku i të cilëve pronarët e tyre e konsideronin shkakun e fatkeqësisë më të rëndë, u nxorën nga mbulesa e pyllit dhe u sollën në vendin e fshehur.

Tani banda u nda.

Prijësi i madh, i përmendur kaq shpesh, hipi mbi kalin e Hejwardit, mori drejtimin për të kaluar lumin drejtpërdrejt, u ndoq nga shumica e njerëzve të tij dhe u zhduk mes pyllit, duke i lënë robërit nën ruajtjen e gjashtë indianëve, në krye të të cilëve ishte Le Renard Subtil.

Dunkani i vëzhgoi të gjitha lëvizjet e tyre me një shqetësim të ri.

Ai kishte dashur të besonte, nga përmbajtja e pazakontë e indianëve, se po ruhej si rob për t'iu dorëzuar Montcalm-it. Dhe, siç ndodh shpesh me mendimet e atyre që vuajnë, të cilat rrallë pushojnë, dhe me imagjinatën që bëhet më e gjallë kur ushqehet nga shpresa, sado e dobët dhe e largët qoftë ajo, ai madje kishte menduar se ndjenjat atërore të Munros mund të përdoreshin për ta larguar nga detyra ndaj mbretit.

Sepse, ndonëse komandanti francez kishte një emër të lartë për guxim dhe energji, ai njihej gjithashtu si njeri i aftë në ato praktika politike që jo gjithmonë respektojnë detyrimet më të holla të moralit dhe që aq shpesh njollosnin diplomacinë evropiane të asaj kohe.

Të gjitha këto hamendësime të vrullshme e të zgjuara u shkatërruan tani nga sjellja e robëruesve të tij. Pjesa e bandës që ndoqi luftëtarin gjigant mori rrugën drejt fundit të Horikanit, dhe për të e për shokët e tij nuk mbeti tjetër shpresë veçse të mbaheshin si robër të pashpresë nga fitimtarët e tyre të egër.

I shqetësuar për të mësuar të keqen më të madhe dhe i gatshëm, në një gjendje të tillë, të provonte fuqinë e arit, ai e mposhti ngurrimin për t'i folur Maguas. Duke iu drejtuar ish-udhërrëfyesit të tij, i cili tani kishte marrë autoritetin dhe sjelljen e njeriut që do të drejtonte lëvizjet e ardhshme të grupit, ai tha me një ton sa më miqësor dhe besues që mundi:

— Dua t'i flas Maguas për diçka që i shkon vetëm një prijësi kaq të madh ta dëgjojë.

Indiani ia nguli sytë ushtarit të ri me përbuzje dhe u përgjigj:

— Fol. Pemët nuk kanë veshë.

— Por Huronët e kuq nuk janë të shurdhër. Dhe këshilla që i takon burrave të mëdhenj të një kombi do t'i dehte luftëtarët e rinj. Nëse Magua nuk do të dëgjojë, oficeri i mbretit di të heshtë.

Indiani u tha pa kujdes disa fjalë shokëve të tij, të cilët ishin të zënë, sipas mënyrës së tyre të ngathët, duke përgatitur kuajt për të mbajtur motrat, dhe u largua paksa mënjanë. Me një gjest të kujdesshëm, ai i bëri shenjë Hejwardit ta ndiqte.

— Tani fol, — tha ai, — nëse fjalët janë të tilla që Magua duhet t'i dëgjojë.

— Le Renard Subtil ka treguar se është i denjë për emrin e nderuar që i kanë dhënë etërit e tij kanadezë, — nisi Hejwardi. — Unë e shoh mençurinë e tij, shoh gjithçka që ka bërë për ne dhe do ta kujtoj kur të vijë ora për ta shpërblyer. Po! Renard ka dëshmuar se nuk është vetëm një prijës i madh në këshill, por edhe një njeri që di të mashtrojë armiqtë e tij!

— Çfarë ka bërë Renard? — pyeti ftohtë indiani.

— Çfarë? A nuk pa ai se pyjet ishin mbushur me grupe të fshehura armiqsh dhe se Gjarpri nuk mund të kalonte mes tyre pa u parë? Pastaj, a nuk e humbi ai rrugën për t'u mjegulluar sytë Huronëve? A nuk bëri sikur po kthehej te fisi i tij, i cili e kishte trajtuar keq dhe e kishte përzënë nga wigwam-et si qen? Dhe, kur ne pamë çfarë dëshironte të bënte, a nuk e ndihmuam duke vënë një fytyrë të rreme, që Huronët të mendonin se i bardhi besonte se miku i tij ishte armiku i tij? A nuk është e gjitha kjo e vërtetë?

Dhe kur Le Subtil ua mbylli sytë dhe veshët kombit të tij me mençurinë e vet, a nuk harruan ata se dikur i kishin bërë padrejtësi dhe e kishin detyruar të ikte te Mohaukët? A nuk e lanë ata në anën jugore të lumit me robërit, ndërsa vetë shkuan marrëzisht drejt veriut? A nuk do Renard të kthehet si dhelpër mbi gjurmët e veta dhe t'ia çojë skocezit të pasur e flokëthinjur vajzat e tij?

Po, Magua, unë i shoh të gjitha dhe kam menduar tashmë se si duhet shpërblyer kaq shumë mençuri dhe ndershmëri. Së pari, prijësi i Uilliam Henrit do të japë siç i takon një prijësi të madh për një shërbim të tillë. Medalja e Maguas nuk do të jetë më prej kallaji, por prej ari të rrahur; briri i tij do të mbushet plot me barut; dollarët do të jenë në trastën e tij aq të shumtë sa guralecët në bregun e Horikanit; dhe drerët do t'i lëpijnë dorën, sepse do ta dinë se është e kotë të ikin nga pushka që ai do të mbajë! Sa për mua, nuk di si ta kaloj mirënjohjen e skocezit, por unë... po, unë do të...

— Çfarë do të japë prijësi i ri që vjen nga drejtimi i diellit? — pyeti Huroni, duke vënë re se Hejwardi hezitonte në dëshirën për ta mbyllur numërimin e shpërblimeve me atë që mund të ishte kulmi i dëshirave të një indiani.

— Ai do të bëjë që uji i zjarrit nga ishujt e liqenit të kripur të rrjedhë përpara wigwam-it të Maguas, derisa zemra e indianit të bëhet më e lehtë se pendët e kolibrit dhe fryma e tij më e ëmbël se lulet e egra të pyllit.

Le Renard e kishte dëgjuar seriozisht Hejwardin ndërsa ai e zhvillonte ngadalë fjalimin e tij të hollë. Kur i riu përmendi mashtrimin që supozonte se indiani kishte përdorur ndaj fisit të vet, fytyra e dëgjuesit u mbulua me një shprehje kujdesi të ngrirë. Kur u aludua për padrejtësinë që Dunkani bëri sikur besonte se e kishte larguar Huronin nga fisi i tij, një shkëlqim egërsie të papërmbajtur shpërtheu nga sytë e tjetrit, aq sa folësi i guximshëm besoi se kishte prekur telin e duhur.

Dhe kur arriti te pjesa ku përziente me mjeshtëri etjen për hakmarrje me dëshirën për fitim, ai të paktën kishte fituar vëmendjen më të thellë të indianit.

Pyetja e Le Renard-it ishte bërë me qetësi dhe me gjithë dinjitetin e një indiani; por nga shprehja e menduar e fytyrës së tij dukej qartë se përgjigjja ishte thurur me shumë dinakëri. Huroni mendoi për disa çaste, pastaj vuri dorën mbi lidhjet e ashpra të plagës në shpatull dhe tha me energji:

— A bëjnë miqtë shenja të tilla?

— A do ta priste La Longue Carabine kaq lehtë një armik?

— A zvarriten Delauerët mbi ata që duan, si gjarpërinjtë që përdridhen për të goditur?

— A do të dëgjohej Le Gros Serpent nga veshët e atij që do ta donte të shurdhër?

— A e djeg prijësi i bardhë barutin në fytyrat e vëllezërve të tij?

— A e humbet ai ndonjëherë shenjën, kur vërtet do të vrasë? — ia ktheu Dunkani, duke buzëqeshur me një sinqeritet të luajtur mirë.

Një tjetër heshtje e gjatë dhe e menduar pasoi këto pyetje të shkurtra dhe përgjigje të gatshme. Dunkani pa se indiani po hezitonte. Për ta përfunduar fitoren e tij, ai po bëhej gati të rifillonte numërimin e shpërblimeve, kur Magua bëri një gjest domethënës dhe tha:

— Mjaft. Le Renard është prijës i mençur dhe ajo që bën do të shihet. Shko dhe mbaje gojën mbyllur. Kur Magua të flasë, atëherë do të jetë koha për t'u përgjigjur.

Hejwardi, duke vënë re se sytë e shokut të tij ishin të ngulur me kujdes mbi pjesën tjetër të bandës, u tërhoq menjëherë, që të shmangte çdo pamje bashkëpunimi të dyshimtë me udhëheqësin e tyre. Magua iu afrua kuajve dhe bëri sikur ishte i kënaqur me zellin dhe zgjuarsinë e shokëve të tij. Pastaj i bëri shenjë Hejwardit të ndihmonte motrat të hipnin në samarë, sepse rrallë denjonte të përdorte gjuhën angleze, përveç kur e shtynte ndonjë arsye më e rëndësishme se zakonisht.

Nuk kishte më asnjë pretekst të arsyeshëm për vonesë; dhe Dunkani, sado me ngurrim, u detyrua të bindej. Ndërsa kryente këtë detyrë, ai u pëshpëriti shpresat e tij të ringjallura në vesh motrave të dridhura, të cilat nga frika se mos ndeshnin fytyrat e egra të robëruesve të tyre, rrallë i ngrinin sytë nga toka.

Pela e Davidit ishte marrë nga ndjekësit e prijësit të madh; prandaj pronari i saj, ashtu si edhe Dunkani, u detyrua të udhëtonte në këmbë. Ky i fundit, megjithatë, nuk e vajtoi shumë këtë rrethanë, sepse mund t'i jepte mundësi të ngadalësonte ecjen e grupit. Ai vazhdonte t'i kthente sytë me mall drejt Fort Eduardit, me shpresën e kotë se mos kapte ndonjë tingull nga ajo anë e pyllit që mund të tregonte afrimin e ndihmës.

Kur gjithçka ishte gati, Magua dha shenjën për t'u nisur dhe doli përpara, duke e udhëhequr vetë grupin. Pas tij vinte Davidi, i cili po fillonte dalëngadalë ta kuptonte gjendjen e vet të vërtetë, ndërsa pasojat e goditjes bëheshin gjithnjë e më të lehta. Motrat ecnin pas tij mbi kuaj, me Hejwardin pranë tyre, ndërsa indianët i ruanin nga anët dhe e mbyllnin vargun me një kujdes që dukej se nuk lodhej kurrë.

Në këtë mënyrë vazhduan rrugën në heshtje të pandërprerë, përveç rasteve kur Hejwardi u thoshte ndonjë fjalë të vetmuar ngushëllimi vajzave, ose kur Davidi nxirrte ankimet e shpirtit të tij me thirrje të dhimbshme, të cilat ai mendonte se shprehnin përulësinë e dorëzimit.

Drejtimi i tyre ishte nga jugu, pothuajse krejt i kundërt me rrugën për në Uilliam Henri. Megjithë këtë përputhje të dukshme të Maguas me vendimin fillestar të fitimtarëve të tij, Hejwardi nuk mund të besonte se karremi i tij joshës ishte harruar kaq shpejt. Ai i njihte mjaftueshëm dredhat e një shtegu indian për të mos menduar se drejtimi i dukshëm i tij tregonte domosdoshmërisht qëllimin përfundimtar, sidomos kur kërkohej mashtrim.

Megjithatë, milje pas milje kalonin nëpër pyjet e pafundme në këtë mënyrë të mundimshme, pa asnjë shenjë se udhëtimi po merrte fund. Hejwardi ndiqte diellin, teksa rrezet e mesditës depërtonin mes degëve të pemëve, dhe priste me padurim çastin kur politika e Maguas do ta kthente rrugën drejt një drejtimi më të favorshëm për shpresat e tij.

Nganjëherë ai mendonte se indiani i kujdesshëm, duke mos shpresuar të kalonte i sigurt përmes krahut të Montcalm-it, po shkonte drejt një vendbanimi të njohur kufitar, ku një oficer i shquar i kurorës dhe mik i favorizuar i Gjashtë Kombeve zotëronte prona të mëdha dhe banesën e tij të zakonshme. Të dorëzoheshin në duart e Sir William Johnson-it ishte shumë më e preferueshme sesa të çoheshin në shkretëtirat e Kanadasë; por edhe për të arritur këtë duhej të përshkonin shumë liga të lodhshme pylli, dhe çdo hap e largonte atë më shumë nga skena e luftës, pra nga vendi jo vetëm i nderit, por edhe i detyrës.

Vetëm Kora i kujtonte porositë e fundit të zbuluesit. Sa herë që i jepej mundësia, ajo zgjaste dorën për të përkulur degëzat që i binin pranë. Por vigjilenca e indianëve e bënte këtë veprim si të vështirë, ashtu edhe të rrezikshëm. Shpesh qëllimi i saj dështonte, sepse ndeshte sytë e tyre të kujdesshëm; atëherë i duhej të shtirej sikur trembej nga diçka dhe ta përdorte dorën në ndonjë gjest frike femërore.

Vetëm një herë ia doli plotësisht. Ajo theu degën e një sumaku të madh dhe, me një mendim të papritur, la të binte dorashka në të njëjtin çast. Kjo shenjë, e menduar për ata që mund t'i ndiqnin, u pa nga një prej rojave të saj. Ai ia ktheu dorashkën, pastaj theu degët e mbetura të shkurres në mënyrë të tillë që të dukej sikur ato ishin dëmtuar nga përpjekjet e ndonjë kafshe mes degëve. Më pas vuri dorën mbi tomahokun e tij dhe i hodhi një vështrim aq domethënës, sa i dha fund menjëherë këtyre kujtimeve të fshehta të kalimit të tyre.

KAPITULLI 11

"Qofsha i mallkuar nga fisi im,
nëse e fal atë." — Shylock

Indiani kishte zgjedhur për këtë qëllim një nga ato kodra të pjerrëta, në formë piramide, që ngjajnë shumë me tuma të ngritura nga dora e njeriut dhe që hasen aq shpesh në luginat e Amerikës. Kodra për të cilën bëhet fjalë ishte e lartë dhe e thepisur; maja e saj ishte e rrafshët, si zakonisht, por njëra anë kishte një parregullsi më të madhe se zakonisht. Ajo nuk dukej se kishte ndonjë përparësi tjetër për pushim, përveç lartësisë dhe formës së saj, të cilat mund ta bënin mbrojtjen të lehtë dhe befasisë thuajse të pamundur.

Megjithatë, meqë Hejwardi nuk priste më atë shpëtim që koha dhe largësia tashmë e bënin kaq të pamundur, ai i pa këto veçori të vogla pa ndonjë interes, duke iu përkushtuar krejtësisht rehatisë dhe ngushëllimit të shoqeve të tij më të dobëta.

Kuajt narragansetë u lanë të kullotnin degët e pemëve dhe shkurreve që ishin të shpërndara rrallë mbi majën e kodrës, ndërsa mbetjet e ushqimeve të tyre u shtruan nën hijen e një ahu, degët horizontale të të cilit shtriheshin mbi ta si një tendë.

Pavarësisht shpejtësisë së ikjes së tyre, një nga indianët kishte gjetur rastin të qëllonte me shigjetë një kaproll të vogël që ishte shkëputur nga tufa, dhe pjesët më të mira të gjahut i kishte mbajtur me durim mbi shpatulla deri në vendin ku u ndalën. Pa asnjë ndihmë nga arti i gatimit, ai u ul menjëherë bashkë me shokët e vet dhe nisi të gllabëronte këtë ushqim të lehtë për t'u tretur.

Vetëm Magua rrinte mënjanë. Ai nuk merrte pjesë në atë vakt të neveritshëm dhe dukej i zhytur në mendime të thella.

Kjo përmbajtje, aq e pazakontë për një indian kur kishte mundësi të shuante urinë, më në fund tërhoqi vëmendjen e Hejwardit. I riu deshi të besonte se Huroni po mendonte mënyrën më të përshtatshme për t'i shpëtuar vigjilencës së shokëve të tij. Me dëshirën për ta ndihmuar në planet e tij me ndonjë këshillë dhe për ta forcuar tundimin, ai u largua nga ahu dhe, si rastësisht, u end drejt vendit ku ishte ulur Le Renard.

— A nuk e ka mbajtur Magua diellin përballë mjaftueshëm gjatë për t'i shpëtuar çdo rreziku nga kanadezët? — pyeti ai, sikur të mos kishte më asnjë dyshim për mirëkuptimin e vendosur mes tyre. — Dhe a nuk do të jetë prijësi i Uilliam Henrit më i kënaqur t'i shohë vajzat e tij para se një natë tjetër t'ia ketë ngurtësuar zemrën ndaj humbjes së tyre dhe ta bëjë më pak bujar në shpërblim?

— A i duan fytyrat e zbehta fëmijët e tyre më pak në mëngjes sesa në mbrëmje? — pyeti ftohtë indiani.

— Aspak, — u përgjigj Hejwardi, i shqetësuar të korrigjonte gabimin e tij, nëse kishte bërë një të tillë. — I bardhi mundet, dhe shpesh e bën, të harrojë vendin ku prehen etërit e tij; ndonjëherë pushon së kujtuari ata që duhet t'i dojë dhe që ka premtuar t'i ruajë; por dashuria e prindit për fëmijën nuk lejohet kurrë të vdesë.

— Dhe zemra e prijësit flokëbardhë është e butë? A do të mendojë ai për foshnjat që gratë e tij i kanë dhënë? Ai është i ashpër me luftëtarët e tij dhe sytë i ka prej guri!

— Ai është i rreptë me përtacët dhe të ligjtë, por për të maturit dhe të denjët është prijës i drejtë dhe njerëzor. Kam njohur shumë prindër të dashur e të butë, por kurrë nuk kam parë një burrë zemra e të cilit të ishte më e butë ndaj fëmijës së vet. Ti e ke parë plakun flokëthinjur përpara luftëtarëve të tij, Magua; por unë i kam parë sytë t'i mbushen me lot kur fliste për ato vajza që tani janë në pushtetin tënd!

Hejwardi ndaloi, sepse nuk dinte si ta kuptonte shprehjen e çuditshme që kaloi mbi tiparet e errëta të indianit të vëmendshëm. Në fillim dukej sikur kujtimi i shpërblimit të premtuar po bëhej i gjallë në mendjen e tij, ndërsa dëgjonte për burimet e dashurisë prindërore që do t'ia siguronin atë. Por, ndërsa Dunkani vazhdonte, shprehja e gëzimit u bë aq egërsisht e ligë, sa ishte e pamundur të mos mendoje se vinte nga një pasion shumë më i errët se lakmia.

— Shko, — tha Huroni, duke e fshehur menjëherë atë shfaqje alarmuese nën një qetësi thuajse të vdekur të fytyrës. — Shko te vajza me flokë të errët dhe thuaji se Magua pret të flasë. Babai do ta kujtojë atë që premton fëmija.

Dunkani, i cili e kuptoi këtë si dëshirë për një garanci shtesë që dhuratat e premtuara nuk do të mohoheshin, u kthye ngadalë dhe me ngurrim te vendi ku motrat po pushonin nga lodhja, për t'ia përcjellë Corës kuptimin e fjalëve të tij.

— Ti e kupton natyrën e dëshirave të një indiani, — përfundoi ai, ndërsa e çonte drejt vendit ku pritej. — Duhet të jesh bujare me premtime për barut dhe batanije. Pijet e forta, megjithatë, janë më të çmuarat për njerëz si ai; dhe nuk do të ishte keq të shtoje edhe ndonjë dhuratë nga dora jote, me atë hijeshi që ti di aq mirë ta përdorësh. Kujto, Kora, se nga prania jote e mendjes dhe zgjuarsia mund të varen në një masë jeta jote dhe ajo e Alices.

— Hejward, edhe e jotja!

— E imja ka pak rëndësi; ajo tashmë i është shitur mbretit tim dhe është një çmim që mund ta marrë çdo armik që ka fuqinë. Nuk kam baba që të më presë dhe kam pak miq që do të vajtonin një fat që unë vetë e kam kërkuar me etjen e pangopur të rinisë për lavdi. Por hesht! Po i afrohemi indianit. Magua, zonja me të cilën dëshiroje të flisje është këtu.

Indiani u ngrit ngadalë nga vendi dhe qëndroi për gati një minutë i heshtur dhe i palëvizshëm. Pastaj i bëri shenjë Hejwardit të largohej dhe tha ftohtë:

— Kur Huroni flet me gratë, fisi i tij i mbyll veshët.

Dunkani qëndroi ende aty, sikur të mos donte t'i bindej. Atëherë Kora tha me një buzëqeshje të qetë:

— E dëgjove, Hejward, dhe të paktën mirësjellja duhet të të shtyjë të largohesh. Shko te Alisa dhe qetësoje me shpresat tona të ringjallura.

Ajo priti derisa ai u largua. Pastaj, duke u kthyer nga vendasi me gjithë dinjitetin e gjinisë së saj në zë dhe sjellje, shtoi:

— Çfarë do t'i thotë Le Renard vajzës së Munros?

— Dëgjo, — tha indiani, duke i vënë fort dorën mbi krah, sikur donte t'ia tërhiqte gjithë vëmendjen te fjalët e tij; por Kora, po aq e vendosur dhe e qetë, e largoi krahun nga dora e tij. — Magua lindi prijës dhe luftëtar mes Huronëve të kuq të liqeneve. Ai pa diellin e njëzet verave të shkrinte borën e njëzet dimrave në përrenj, para se të shihte një fytyrë të zbehtë; dhe ishte i lumtur! Pastaj etërit e tij kanadezë erdhën në pyje dhe e mësuan të pinte ujin e zjarrit, dhe ai u bë i poshtëruar. Huronët e dëbuan nga varret e etërve të tij, siç do të përzinin buallin e gjuajtur. Ai zbriti brigjet e liqeneve dhe ndoqi rrjedhën e tyre deri te qyteti i topave. Atje gjuajti dhe peshkoi, derisa njerëzit e përzunë përsëri nëpër pyje, drejt krahëve të armiqve të tij. Prijësi që lindi Huron u bë më në fund luftëtar mes Mohawkëve!

— Diçka të ngjashme e kisha dëgjuar edhe më parë, — tha Kora, duke vënë re se ai ndaloi për të shtypur pasionet që kishin filluar t'i digjnin shumë fort në kujtesën e padrejtësive që besonte se i ishin bërë.

— Ishte faji i Le Renard-it që koka e tij nuk ishte prej guri? Kush ia dha ujin e zjarrit? Kush e bëri të lig? Ishin fytyrat e zbehta, njerëzit e ngjyrës sate.

— Dhe a jam unë përgjegjëse që ekzistojnë njerëz të pamend dhe pa parime, ngjyra e fytyrës së të cilëve mund t'i ngjajë times? — pyeti Kora me qetësi indianin e ndezur.

— Jo. Magua është burrë, jo budalla; njerëz si ti nuk i hapin buzët ndaj lumit që djeg. Shpirti i Madh të ka dhënë mençuri!

— Atëherë çfarë kam unë për të bërë apo për të thënë në çështjen e fatkeqësive të tua, për të mos folur për gabimet e tua?

— Dëgjo, — përsëriti indiani, duke rimarrë qëndrimin e tij të përqendruar. — Kur etërit e tij anglezë dhe francezë nxorën sëpatën nga toka, Le Renard goditi shtyllën e luftës së Mohawkëve dhe doli kundër kombit të vet. Fytyrat e zbehta i kanë dëbuar lëkurëkuqtë nga vendet e tyre të gjuetisë, dhe tani, kur luftojnë, një i bardhë u prin përpara. Prijësi i vjetër në Horikan, babai yt, ishte kapiteni i madh i grupit tonë të luftës. Ai u thoshte Mohawkëve: bëni këtë, bëni atë, dhe ata i bindeshin. Ai bëri ligj që, nëse një indian gëlltiste ujin e zjarrit dhe hynte në wigwam-et prej pëlhure të luftëtarëve të tij, kjo nuk do të harrohej. Magua hapi marrëzisht gojën dhe pija e nxehtë e çoi në kasollen e Munros. Çfarë bëri flokëthinjuri? Le ta thotë vajza e tij.

— Ai nuk i harroi fjalët e veta dhe bëri drejtësi duke ndëshkuar fajtorin, — tha vajza e patrembur.

— Drejtësi! — përsëriti indiani, duke i hedhur fytyrës së saj të patundur një vështrim anash me shprehjen më të egër. — Është drejtësi të krijosh të keqen dhe pastaj ta ndëshkosh? Magua nuk ishte vetvetja; ishte uji i zjarrit që foli dhe veproi për të! Por Munro nuk e besoi. Prijësi Huron u lidh përpara gjithë luftëtarëve fytyrëzbehtë dhe u fshikullua si qen.

Kora heshti, sepse nuk dinte si ta zbuste këtë ashpërsi të pamatur të të atit në një mënyrë që të mund ta kuptonte një indian.

— Shih! — vazhdoi Magua, duke shqyer mënjanë pëlhurën e hollë prej basmeje që ia mbulonte fare pak kraharorin e pikturuar. — Këtu janë plagë të dhëna nga thika dhe plumba; për këto një luftëtar mund të mburret para kombit të tij. Por flokëthinjuri ka lënë shenja mbi shpinën e prijësit Huron, që ai duhet t'i fshehë, si një grua, nën këtë pëlhurë të pikturuar të të bardhëve.

— Unë kisha menduar, — tha Kora, — se një luftëtar indian është i duruar dhe se shpirti i tij nuk e ndien dhe nuk e njeh dhimbjen që vuan trupi.

— Kur Chippewa-t e lidhën Maguan në shtyllë dhe i hapën këtë plagë, — tha tjetri, duke vënë gishtin mbi një shenjë të thellë, — Huroni qeshi në fytyrat e tyre dhe u tha: gratë godasin kaq lehtë! Shpirti i tij atëherë ishte në re! Por kur ndjeu goditjet e Munros, shpirti i tij ra nën thupër. Shpirti i një Huroni nuk dehet kurrë; ai kujton përgjithmonë!

— Por mund të qetësohet. Nëse babai im të ka bërë këtë padrejtësi, trego se si një indian mund të falë një fyerje dhe ktheji vajzat e tij. Ti dëgjove nga major Hejward—

Magua tundi kokën, duke ndaluar përsëritjen e ofertave që i përbuzte aq shumë.

— Çfarë kërkon, atëherë? — vazhdoi Kora pas një heshtjeje tepër të dhimbshme, ndërsa në mendjen e saj po ngulitej bindja se Dunkani tepër shpresëplotë dhe bujar ishte mashtruar mizorisht nga dinakëria e indianit.

— Atë që do një Huron: të mirën për të mirën; të keqen për të keqen!

— Atëherë do të hakmerresh për fyerjen që të ka bërë Munro mbi vajzat e tij të pafuqishme? A nuk do të ishte më burrërore të shkoje përballë tij dhe të kërkoje kënaqësinë e një luftëtari?

— Krahët e fytyrave të zbehta janë të gjatë dhe thikat e tyre të mprehta! — u përgjigj indiani me një të qeshur të ligë. — Pse të shkojë Le Renard mes pushkëve të luftëtarëve të tij, kur mban shpirtin e flokëthinjurit në dorë?

— Thuaje qëllimin tënd, Magua, — tha Kora, duke luftuar me veten për të folur me qetësi. — Do të na çosh robina në pyje, apo mendon për ndonjë të keqe edhe më të madhe? A nuk ka shpërblim, asnjë mënyrë për të zbutur fyerjen dhe për të zbutur zemrën tënde? Të paktën liro motrën time të butë dhe derdhe gjithë urrejtjen mbi mua. Bli pasuri me sigurinë e saj dhe kënaqe hakmarrjen me një viktimë të vetme. Humbja e të dyja vajzave do ta çonte plakun drejt varrit; dhe ku do të ishte atëherë kënaqësia e Le Renard-it?

— Dëgjo, — tha përsëri indiani. — Sytë e çelët mund të kthehen në Horikan dhe t'i tregojnë prijësit të vjetër çfarë është bërë, nëse gruaja me flokë të errët do të betohet për Shpirtin e Madh të etërve të saj se nuk do të gënjejë.

— Çfarë duhet të premtoj? — pyeti Kora, duke ruajtur ende, me dinjitetin e përmbajtur dhe femëror të pranisë së saj, një pushtet të fshehtë mbi vendasin e egër.

— Kur Magua la popullin e vet, gruaja e tij iu dha një prijësi tjetër. Tani ai ka bërë paqe me Huronët dhe do të kthehet te varret e fisit të tij, në brigjet e liqenit të madh. Vajza e prijësit anglez le ta ndjekë dhe le të jetojë përgjithmonë në wigwam-in e tij.

Sado e neveritshme t'i dukej Corës një propozim i tillë, ajo ruajti, pavarësisht neverisë së fuqishme, aq vetëpërmbajtje sa të përgjigjej pa shfaqur dobësi.

— Dhe çfarë kënaqësie do të gjente Magua duke ndarë kasollen me një grua që nuk e do; me një që i përket një kombi dhe ngjyre tjetër? Do të ishte më mirë të merrje arin e Munros dhe të blije me dhuratat e tij zemrën e ndonjë vajze Hurone.

Indiani nuk u përgjigj për gati një minutë. Ai i mbajti sytë e tij të egër mbi fytyrën e Corës me vështrime aq të lëkundura, sa sytë e saj u ulën nga turpi, nën përshtypjen se, për herë të parë, kishin hasur një shprehje që asnjë grua e ndershme nuk mund ta duronte.

Ndërsa ajo tërhiqej brenda vetes, e frikësuar se mos dëgjonte ndonjë propozim edhe më të tmerrshëm se i pari, zëri i Maguas iu përgjigj me tonet e ligësisë më të thellë:

— Kur goditjet dogjën shpinën e Huronit, ai donte të dinte ku të gjente një grua që të ndiente dhimbjen. Vajza e Munros do të mbushte ujin e tij, do të prashiste misrin e tij dhe do të gatuante mishin e tij të drerit. Trupi i flokëthinjurit do të flinte mes topave të tij, por zemra e tij do të qëndronte brenda arritjes së thikës së Le Subtil.

— Përbindësh! Sa mirë e meriton emrin tënd tradhtar! — thirri Kora, në një shpërthim të papërmbajtur zemërimi bijëror. — Vetëm një djall mund të mendojë një hakmarrje të tillë! Por ti e mbivlerëson fuqinë tënde! Do ta kuptosh se vërtet mban zemrën e Munros, dhe se ajo do ta sfidojë gjithë ligësinë tënde!

Indiani iu përgjigj kësaj sfide të guximshme me një buzëqeshje të zymtë, që tregonte një vendosmëri të pandryshuar, ndërsa i bëri shenjë të largohej, sikur donte ta mbyllte përgjithmonë bisedën. Kora, që tashmë po pendohej për nxitimin e saj, u detyrua të bindej, sepse Magua u largua menjëherë nga vendi dhe iu afrua shokëve të tij grykës.

Hejwardi fluturoi pranë gruas së trazuar dhe kërkoi të dinte përfundimin e bisedës që kishte ndjekur nga larg me aq interes. Por, duke mos dashur t'i shtonte frikën Alices, Kora shmangu një përgjigje të drejtpërdrejtë. Ajo tregoi vetëm me fytyrë dështimin e plotë dhe i mbajti sytë plot ankth mbi lëvizjen më të vogël të robëruesve të tyre. Pyetjeve të përsëritura e të zjarrta të së motrës për vendin ku mund t'i çonin, ajo nuk iu përgjigj veçse duke treguar me dorë grupin e errët, me një trazim që nuk mund ta përmbante, dhe duke murmuritur ndërsa e shtrëngonte Alicen në kraharor:

— Atje, atje; lexoni fatin tonë në fytyrat e tyre. Do ta shohim... do ta shohim!

Veprimi dhe zëri i mbytur i Corës folën më fuqishëm se çdo fjalë dhe menjëherë tërhoqën vëmendjen e shokëve të saj drejt vendit ku vështrimi i saj ishte ngulur me një përqendrim që mund ta shkaktonte vetëm rëndësia e rrezikut.

Kur Magua arriti te grupi i indianëve të shtrirë, të cilët, të ngopur me vaktin e tyre të neveritshëm, dergjeshin mbi tokë në kënaqësi brutale, ai filloi të fliste me dinjitetin e një prijësi indian. Rrokjet e para që shqiptoi patën menjëherë efekt: dëgjuesit u ngritën në qëndrime vëmendjeje plot respekt.

Meqë Huroni përdorte gjuhën e vet amtare, robërit, megjithëse kujdesi i indianëve i kishte mbajtur brenda rrezes së tomahokëve të tyre, mund të hamendësonin vetëm përmbajtjen e fjalimit të tij nga natyra e gjesteve domethënëse me të cilat një indian gjithmonë e shoqëron elokuencën e tij.

Në fillim, gjuha dhe veprimet e Maguas dukeshin të qeta e të menduara. Kur arriti të zgjonte mjaftueshëm vëmendjen e shokëve të vet, Hejwardit iu duk, nga mënyra se si ai tregonte kaq shpesh drejt liqeneve të mëdha, se po fliste për vendin e etërve të tyre dhe për fisin e largët. Dëgjuesit shpesh jepnin shenja miratimi, duke shqiptuar atë "Hugh!" shprehëse dhe duke parë njëri-tjetrin me lavdërim për folësin.

Le Renard ishte tepër i aftë për të mos e përdorur përparësinë e tij. Tani ai foli për rrugën e gjatë e të dhimbshme me të cilën ata kishin lënë ato toka të gjera dhe fshatrat e lumtura, për të ardhur e për të luftuar kundër armiqve të etërve të tyre kanadezë. Ai renditi luftëtarët e grupit; meritat e secilit; shërbimet e tyre të shumta ndaj kombit; plagët dhe numrin e skalpeve që kishin marrë.

Sa herë përmendte ndonjë të pranishëm, dhe indiani dinak nuk harroi asnjërin, fytyra e errët e atij që lavdërohej shkëlqente nga krenaria; madje ai nuk ngurronte ta pohonte të vërtetën e fjalëve me gjeste miratimi e vërtetimi.

Pastaj zëri i folësit ra dhe humbi tonet e larta e të gjalla të triumfit me të cilat kishte numëruar veprat e tyre të suksesit dhe fitores. Ai përshkroi ujëvarën e Glenn-it; pozicionin e pamposhtur të ishullit të saj shkëmbor, me shpellat, rrymat e shumta të shpejta dhe vorbullat. Ai shqiptoi emrin e La Longue Carabine dhe ndaloi derisa pylli poshtë tyre ktheu jehonën e fundit të një ulërime të gjatë e të fuqishme, me të cilën u prit ai emër i urryer.

Ai tregoi robërin e ri ushtarak dhe përshkroi vdekjen e një luftëtari të dashur, që ishte hedhur prej dorës së tij në humnerën e thellë. Jo vetëm që përmendi fatin e atij që, i varur mes qiellit dhe tokës, kishte ofruar një pamje tmerri për gjithë bandën, por e luajti sërish vetë tmerrin e gjendjes së tij, vendosmërinë dhe vdekjen e tij, mbi degët e një fidani. Më në fund, me shpejtësi, tregoi mënyrën se si kishte rënë secili nga miqtë e tyre, pa harruar kurrë të përmendte guximin dhe virtytet më të njohura të secilit.

Kur ky rrëfim i ngjarjeve mbaroi, zëri i tij ndryshoi përsëri dhe u bë vajtues, madje melodioz në tingujt e tij të ulët e gutturalë. Tani ai foli për gratë dhe fëmijët e të vrarëve; për varfërinë e tyre; për mjerimin e tyre trupor dhe shpirtëror; për largësinë e tyre; dhe në fund, për padrejtësitë e tyre të pambrojtura.

Pastaj, duke e ngritur papritur zërin në një fuqi të tmerrshme, përfundoi duke kërkuar:

— A janë Huronët qen që ta durojnë këtë? Kush do t'i thotë gruas së Menowgua-s se peshqit kanë skalpin e tij dhe se kombi i tij nuk ka marrë hak? Kush do të guxojë të përballet me nënën e Wassawattimie-s, atë grua përçmuese, me duar të pastra? Çfarë do t'u thuhet pleqve kur të na kërkojnë skalpe dhe ne nuk kemi as edhe një fije floku nga një kokë e bardhë për t'u dhënë? Gratë do të na tregojnë me gisht. Ka një njollë të errët mbi emrat e Huronëve, dhe ajo duhet mbuluar me gjak!

Zëri i tij nuk u dëgjua më mes shpërthimit të tërbimit që mbushi ajrin, sikur pylli, në vend që të kishte brenda vetëm një grup të vogël, të ishte plot me gjithë kombin.

Gjatë këtij fjalimi, përparimi i folësit u lexua qartë nga ata që ishin më të interesuar për suksesin e tij, nëpërmjet fytyrave të burrave të cilëve u drejtohej. Ata i ishin përgjigjur melankolisë dhe vajtimit të tij me dhembshuri e pikëllim; pohimeve të tij me gjeste miratimi; dhe mburrjeve të tij me ngazëllimin e egërsirave.

Kur ai fliste për guximin, vështrimet e tyre bëheshin të forta dhe përgjigjeshin me zjarr; kur përmendte padrejtësitë që kishin pësuar, sytë u ndizeshin nga tërbimi; kur fliste për talljet e grave, ata ulën kokat nga turpi. Por kur u tregoi mjetet e hakmarrjes, ai preku një tel që nuk dështonte kurrë të dridhej në kraharorin e një indiani.

Me shenjën e parë se hakmarrja ishte brenda duarve të tyre, e gjithë banda u hodh në këmbë si një trup i vetëm. Duke nxjerrë zemërimin me britmat më të çmendura, ata u vërsulën mbi robërit me thika të zhveshura dhe tomahokë të ngritur.

Hejwardi u hodh mes motrave dhe luftëtarit të parë, duke e kapur me një forcë të dëshpëruar që për një çast ia ndali sulmin. Kjo rezistencë e papritur i dha Maguas kohë të ndërhynte. Me fjalë të shpejta dhe gjeste të gjalla, ai ia tërhoqi përsëri vëmendjen bandës nga vetja. Duke përdorur atë gjuhë që dinte ta merrte aq mirë kur i duhej, ai i largoi shokët nga qëllimi i menjëhershëm dhe i ftoi ta zgjasnin mjerimin e viktimave të tyre.

Propozimi i tij u prit me britma miratimi dhe u zbatua me shpejtësinë e mendimit.

Dy luftëtarë të fuqishëm iu hodhën Hejwardit, ndërsa një tjetër u mor me lidhjen e mësuesit të këngës, më pak të shkathët. Megjithatë, asnjëri prej robërve nuk iu nënshtrua pa një përpjekje të dëshpëruar, edhe pse të pafrytshme. Madje edhe Davidi e rrëzoi përtokë sulmuesin e tij; dhe Hejwardi nuk u sigurua plotësisht derisa fitorja mbi shokun e tij u dha indianëve mundësinë ta drejtonin të gjithë forcën e tyre mbi të.

Më pas e lidhën dhe e fiksuan pas trungut të një fidani, mbi degët e të cilit Magua kishte luajtur më parë pantomimën e Huronit që binte.

Kur ushtari i ri e mblodhi sërish veten, pati përpara syve sigurinë e dhimbshme se i njëjti fat ishte menduar për të gjithë grupin.

Në të djathtën e tij ishte Kora, e lidhur në një mënyrë të ngjashme me të, e zbehtë dhe e tronditur, por me një sy që vazhdonte të ndiqte me vështrim të qëndrueshëm veprimet e armiqve. Në të majtën e tij, degëzat që e lidhnin Alicen pas një pishe bënin për të atë që gjymtyrët e saj të dridhura nuk mund ta bënin më dhe vetëm ato e mbanin trupin e saj të brishtë të mos binte. Duart i kishte të bashkuara përpara në lutje, por në vend që të shikonte lart drejt asaj fuqie që e vetme mund t'i shpëtonte, vështrimi i saj i pavetëdijshëm endej drejt fytyrës së Dunkanit me varësinë fëminore të një zemre që kërkonte mbrojtje.

Davidi kishte luftuar; dhe risia e kësaj rrethane e kishte lënë të heshtur, duke menduar me vete nëse një ngjarje kaq e pazakontë ishte apo jo e përshtatshme.

Hakmarrja e Huronëve kishte marrë tani një drejtim të ri dhe ata u përgatitën ta zbatonin me atë zgjuarsi barbare që praktika e shekujve ua kishte bërë të njohur. Disa kërkonin nyje druri për të ngritur një grumbull flakërues; njëri po çante copa pishe për t'ua shpuar mishin robërve me copëzat e ndezura; të tjerë po përkulnin majat e dy fidaneve deri në tokë, me qëllim që ta varnin Hejwardin nga krahët mes degëve që do të ktheheshin pas me forcë.

Por hakmarrja e Maguas kërkonte një kënaqësi më të thellë dhe më të ligë.

Ndërsa përbindëshat më pak të stërholluar të bandës përgatisnin, përpara syve të atyre që do të vuanin, këto mjete të njohura e të zakonshme torture, ai iu afrua Corës dhe, me shprehjen më të ligë në fytyrë, i tregoi fatin e shpejtë që e priste.

— Ha! — shtoi ai. — Çfarë thotë vajza e Munros? Koka e saj është tepër e mirë për të gjetur jastëk në wigwam-in e Le Renard-it; a do t'i pëlqejë më shumë kur të rrokulliset mbi këtë kodër si lodër për ujqërit? Kraharori i saj nuk mund të ushqejë fëmijët e një Huroni; ajo do ta shohë të pështyhet nga indianët!

— Çfarë kërkon të thotë ky përbindësh? — pyeti Hejwardi i shtangur.

— Asgjë! — ishte përgjigjja e vendosur. — Ai është një i egër, një barbar i paditur, dhe nuk di çfarë bën. Le të gjejmë kohë, me frymën tonë të fundit, të kërkojmë për të pendim dhe falje.

— Falje! — jehoi Huroni i egër, duke keqkuptuar në zemërimin e tij kuptimin e fjalëve të saj. — Kujtesa e një indiani është më e gjatë se krahu i fytyrave të zbehta; mëshira e tij është më e shkurtër se drejtësia e tyre! Thuaj: a ta dërgoj flokëverdhën te babai i saj, dhe ti të ndjekësh Maguan te liqenet e mëdha, t'i mbash ujin dhe ta ushqesh me misër?

Kora i bëri shenjë të largohej me një neveri që nuk mund ta përmbante.

— Largohu prej meje, — tha ajo me një solemnitet që për një çast e ndali egërsinë e indianit. — Ti më përzien hidhërim në lutjet e mia; ti qëndron mes meje dhe Zotit tim!

Por përshtypja e lehtë që këto fjalë lanë mbi të egërin u harrua shpejt, dhe ai vazhdoi të tregonte me ironi tallëse nga Alisa.

— Shih! Fëmija qan! Është e re për të vdekur! Dërgoje te Munro, që t'i krehë flokët e thinjur dhe t'i mbajë jetën në zemrën e plakut.

Kora nuk i rezistoi dot dëshirës për të parë motrën e saj të re, në sytë e së cilës ndeshi një vështrim lutës që tradhtonte dëshirat e natyrshme të zemrës.

— Çfarë thotë ai, Kora ime e dashur? — pyeti zëri i dridhur i Alices. — A foli për të më dërguar te babai ynë?

Për shumë çaste, motra e madhe e vështroi të voglën me një fytyrë ku luftonin ndjenja të fuqishme dhe të kundërta. Më në fund foli, megjithëse zëri i kishte humbur plotësinë e pasur dhe të qetë, duke marrë një butësi thuajse amtare.

— Alisa, — tha ajo, — Huroni na ofron jetën të dyjave, madje më shumë se kaq; ai ofron të kthejë Dunkanin, Dunkanin tonë të paçmuar, bashkë me ty, te miqtë tanë, te babai ynë, te babai ynë i goditur në zemër dhe pa fëmijë, nëse unë e përkul këtë krenari timen rebele e kokëfortë dhe pranoj...

Zëri iu mbyt, dhe duke bashkuar duart, ajo ngriti sytë lart, sikur në dhimbjen e saj kërkonte përgjigje nga një urtësi e pafundme.

— Vazhdo, — thirri Alisa. — Për çfarë, Kora ime e dashur? Ah, sikur oferta të më bëhej mua! Për të të shpëtuar ty, për të ngushëlluar babanë tonë të moshuar, për të kthyer Dunkanin, sa me gëzim do të vdisja!

— Të vdisje! — përsëriti Kora me një zë më të qetë dhe më të fortë. — Kjo do të ishte e lehtë! Ndoshta edhe zgjedhja tjetër nuk është më pak e tillë. Ai do që unë...

Ajo vazhdoi, ndërsa zëri i binte nën vetëdijen e thellë të poshtërimit që sillte propozimi:

—...ta ndjek në shkretëtirë; të shkoj në banesat e Huronëve; të mbetem atje; shkurt, të bëhem gruaja e tij! Fol, pra, Alisa; fëmija i dashurisë sime! Motra e zemrës sime! Dhe ti gjithashtu, major Hejward, ndihmoje arsyen time të dobët me këshillën tënde. A duhet blerë jeta me një sakrificë të tillë? A do ta pranoje ti, Alisa, jetën nga dora ime me këtë çmim? Dhe ti, Dunkani, më udhëhiq; më kontrolloni të dy, sepse unë jam krejtësisht juaja.

— A do ta pranoja unë! — jehoi i riu i zemëruar dhe i habitur. — Kora! Kora! Ti bën shaka me mjerimin tonë! Mos e përmend më atë zgjedhje të tmerrshme; vetë mendimi është më i keq se një mijë vdekje.

— E dija mirë se kjo do të ishte përgjigjja jote! — thirri Kora, faqet e së cilës u skuqën dhe sytë e errët i shkëlqyen përsëri me emocionet e mbetura të një gruaje. — Çfarë thotë Alisa ime? Për të do të nënshtrohem pa asnjë murmuritje tjetër.

Megjithëse Hejwardi dhe Kora dëgjuan me ankth të dhimbshëm dhe vëmendje të thellë, asnjë tingull nuk erdhi si përgjigje.

Dukej sikur trupi i hollë e i ndjeshëm i Alices po tkurrej brenda vetes teksa dëgjonte këtë propozim. Krahët i kishin rënë përgjatë trupit, ndërsa gishtat i lëviznin me dridhje të lehta; koka i kishte rënë mbi kraharor dhe gjithë qenia e saj dukej e varur pas pemës, si një emblemë e bukur e ndjeshmërisë së plagosur të gjinisë së saj, pa gjallëri, e megjithatë plotësisht e vetëdijshme.

Pas pak çastesh, megjithatë, koka e saj nisi të lëvizte ngadalë, në shenjë kundërshtimi të thellë e të pamposhtur.

— Jo, jo, jo; më mirë të vdesim siç kemi jetuar, së bashku!

— Atëherë vdis! — bërtiti Magua, duke hedhur me dhunë tomahokun drejt asaj që foli pa asnjë mundësi mbrojtjeje dhe duke kërcëllitur dhëmbët nga një tërbim që nuk mund të frenohej më, përballë këtij shpërthimi të papritur vendosmërie te ajo që ai e kishte besuar më të dobëtën e grupit.

Sëpata çau ajrin përpara Hejwardit dhe, duke prerë disa nga kaçurrelat e derdhura të Alices, u ngul duke u dridhur në pemën mbi kokën e saj.

Pamja e çmendi Dunkanin deri në dëshpërim. Duke mbledhur gjithë fuqinë në një përpjekje të vetme, ai këputi degëzat që e lidhnin dhe u vërsul mbi një indian tjetër, i cili po përgatitej, me britma të forta dhe me shenjë më të menduar, ta përsëriste goditjen.

Ata u përplasën, u kapën trup më trup dhe ranë përtokë bashkë.

Trupi i zhveshur i kundërshtarit nuk i jepte Hejwardit asnjë mundësi për ta mbajtur fort. Indiani i rrëshqiti nga duart dhe u ngrit sërish, duke vendosur njërin gju mbi kraharorin e tij dhe duke e shtypur me peshën e një gjiganti.

Dunkani tashmë pa thikën që shkëlqeu në ajër, kur një fishkëllimë i kaloi pranë, dhe pothuajse në të njëjtin çast u dëgjua krisma e mprehtë e një pushke.

Ai ndjeu kraharorin të çlirohej nga pesha që e shtypte; pa shprehjen e egër të fytyrës së kundërshtarit të ndryshonte në një vështrim të zbrazët e të çorientuar, dhe pastaj indiani ra i vdekur mbi gjethet e venitura pranë tij.

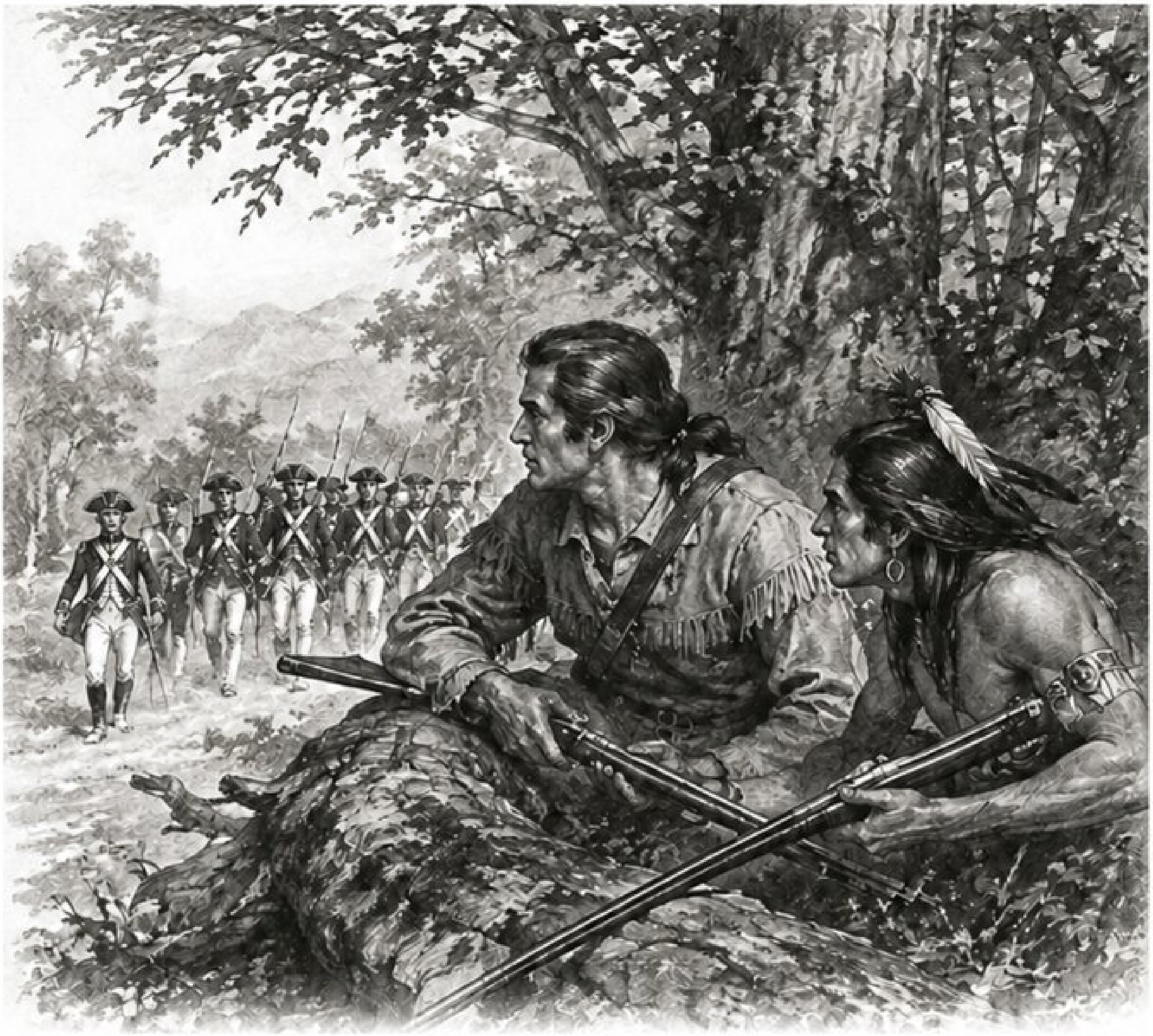

KAPITULLI 12

"Klouni — Ika, zotëri,
dhe pas pak, zotëri,
do të jem përsëri me ju." — Nata e Dymbëdhjetë

Huronët mbetën të shtangur nga kjo shfaqje e papritur e vdekjes mbi njërin prej tyre. Por, kur panë saktësinë vdekjeprurëse të një shenje që kishte guxuar të sakrifikonte një armik me kaq shumë rrezik për mikun, emri "La Longue Carabine" shpërtheu njëkohësisht nga çdo buzë dhe u pasua nga një ulërimë e egër, gati vajtuese.

Britmës iu përgjigj një thirrje e fortë nga një kaçubë e vogël, ku grupi i pakujdesshëm kishte grumbulluar armët. Në çastin tjetër, Syri i Skifterit, tepër i nxituar për të mbushur pushkën që kishte rifituar, u pa duke u vërsulur drejt tyre, duke tundur armën si shkop dhe duke çarë ajrin me goditje të gjera e të fuqishme.

Por, sa i guximshëm dhe i shpejtë ishte përparimi i zbuluesit, atë e tejkaloi një trup i lehtë dhe plot forcë që, duke kaluar përpara tij, u hodh me një shkathtësi dhe guxim të pabesueshëm drejt e në mes të Huronëve. Aty u ndal, duke rrotulluar një tomahok dhe duke tundur një thikë që shkëlqente, me kërcënime të tmerrshme, përpara Corës.

Më shpejt se mendimi mund t'i ndiqte këto lëvizje të papritura dhe të guximshme, një figurë tjetër, e armatosur me gjithë pamjen simbolike të vdekjes, rrëshqiti përpara syve të tyre dhe mori një qëndrim kërcënues pranë të parës.

Torturuesit e egër u tërhoqën përpara këtyre ndërhyrësve luftarakë dhe, ndërsa ata shfaqeshin me një shpejtësi kaq të njëpasnjëshme, lëshuan atë thirrje të njohur habie, të ndjekur nga emrat e njohur e të frikshëm:

— Le Cerf Agile! Le Gros Serpent!

Por udhëheqësi i kujdesshëm dhe vigjilent i Huronëve nuk u hutua aq lehtë. Duke hedhur sytë e tij të mprehtë rreth fushës së vogël, ai e kuptoi menjëherë natyrën e sulmit. Me zërin dhe shembullin e tij u dha zemër ndjekësve, nxori nga këllëfi thikën e gjatë e të rrezikshme dhe, me një britmë të fortë lufte, u vërsul mbi Çingashguku-un që e priste.

Ky ishte sinjali për një luftim të përgjithshëm.

Asnjëra palë nuk kishte armë zjarri dhe përleshja do të vendosej në mënyrën më vdekjeprurëse: dorë më dorë, me armë sulmi dhe pa asnjë mbrojtje.

Unkasi iu përgjigj britmës dhe, duke u hedhur mbi një armik, me një goditje të vetme e të drejtuar mirë të tomahokut ia çau kafkën deri në tru. Hejwardi shkuli armën e Maguas nga fidani dhe u vërsul me zjarr drejt përleshjes.

Meqë luftëtarët tani ishin të barabartë në numër, secili zgjodhi një kundërshtar nga pala armike. Vërsuljet dhe goditjet kalonin me furinë e një vorbulle dhe me shpejtësinë e rrufesë.

Syri i Skifterit shpejt e gjeti një tjetër armik brenda rrezes së krahut të tij dhe, me një të rënë të armës së tij të frikshme, rrëzoi mbrojtjet e dobëta e të papërpunuara të kundërshtarit, duke e përplasur përdhe me goditjen.

Hejwardi guxoi ta hidhte tomahokun që kishte marrë, tepër i zjarrtë për të pritur çastin e përplasjes së afërt. Ai e goditi indianin që kishte zgjedhur në ballë dhe ia ndali për një çast hovin përpara.

I inkurajuar nga kjo përparësi e vogël, i riu i vrullshëm vazhdoi sulmin dhe u hodh mbi armikun me duar të zhveshura. Mjaftoi një çast i vetëm që ai të kuptonte sa i pamatur kishte qenë ky veprim, sepse menjëherë e gjeti veten të përfshirë plotësisht, me gjithë shkathtësinë dhe guximin e tij, në përpjekjen për të shmangur goditjet e dëshpëruara që Huroni i jepte me thikë.

Duke mos qenë më në gjendje ta pengonte një armik kaq të shpejtë dhe vigjilent, ai i hodhi krahët rreth trupit dhe arriti t'ia mbërthente gjymtyrët pranë vetes me një shtrëngim të hekurt, por me një përpjekje tepër rraskapitëse për të zgjatur gjatë.

Në këtë gjendje të skajshme, ai dëgjoi një zë pranë tij që thërriste:

— Shfarosini këta maskarenj! Asnjë mëshirë për një Mingo të mallkuar!

Në çastin tjetër, pjesa e prapme e pushkës së Syrit të Skifterit ra mbi kokën e zhveshur të kundërshtarit të tij. Muskujt e indianit dukej sikur u thanë nën atë goditje, ndërsa ai u shemb nga krahët e Dunkanit, i përkulshëm dhe i palëvizshëm.

Kur Unkasi kishte vrarë kundërshtarin e parë, u kthye si një luan i uritur për të kërkuar një tjetër. Huroni i pestë dhe i vetmi që kishte mbetur i lirë në sulmin e parë, kishte ndalur për një çast; pastaj, duke parë se të gjithë përreth tij ishin të përfshirë në përleshjen vdekjeprurëse, kërkoi me hakmarrje djallëzore të përfundonte veprën e dështuar.

Duke lëshuar një britmë triumfi, ai u hodh drejt Corës së pambrojtur dhe dërgoi sëpatën e tij të mprehtë si pararendëse të tmerrshme të sulmit. Tomahoku i përshkoi lehtë shpatullën dhe, duke prerë degëzat që e lidhnin pas pemës, e la vajzën të lirë të ikte.

Ajo iu shmang kapjes së indianit dhe, pa menduar për sigurinë e vet, u hodh në kraharorin e Alices, duke u përpjekur me gishta të dridhur e të çorientuar të këpuste degëzat që mbanin të lidhur motrën e saj.

Çdokush tjetër, përveç një përbindëshi, do të ishte prekur nga një akt i tillë përkushtimi bujar ndaj dashurisë më të mirë e më të pastër; por kraharori i Huronit nuk njihte mëshirë.

Duke e kapur Corën nga flokët e pasur që i binin në rrëmujë rreth trupit, ai e shkuli nga përqafimi i saj i dëshpëruar dhe e përkuli me dhunë brutale në gjunjë. I egri i kaloi kaçurrelat e derdhura nëpër dorë dhe, duke i ngritur lart me krahun e shtrirë, kaloi thikën rreth kokës së formuar bukur të viktimës së tij, me një të qeshur tallëse e triumfuese.

Por këtë çast kënaqësie të egër ai e bleu me humbjen e mundësisë fatale.

Pikërisht atëherë pamja ra në sytë e Unkasit.

Duke u shkëputur nga vendi, ai u duk për një çast sikur çau ajrin dhe, duke rënë si top, u përplas mbi kraharorin e armikut, duke e hedhur shumë hapa larg, me kokë poshtë e të shtrirë përtokë.

Forca e atij vrulli e rrëzoi edhe mohikanin e ri pranë tij.

Ata u ngritën bashkë, luftuan dhe u gjakosën, secili në radhën e vet. Por përleshja u vendos shpejt: tomahoku i Hejwardit dhe pushka e Syrit të Skifterit ranë mbi kafkën e Huronit në të njëjtin çast kur thika e Unkasit i arriti zemrën.

Tani beteja kishte marrë fund krejtësisht, me përjashtim të përleshjes së zgjatur mes Le Renard Subtil dhe Le Gros Serpent.

Me të vërtetë, këta luftëtarë barbarë dëshmuan se i meritonin emrat domethënës që u ishin dhënë për bëma në luftërat e mëparshme. Kur u përplasën, u humb pak kohë duke shmangur goditjet e shpejta dhe të fuqishme që synonin jetën e tyre. Pastaj, duke u hedhur papritur mbi njëri-tjetrin, u kapën trup më trup dhe ranë përtokë, të përdridhur së bashku si gjarpërinj që mbështillen, në lëvizje të zhdërvjellëta e dinake.

Në çastin kur fitimtarët e tjerë e panë veten të lirë, vendi ku gjendeshin këta luftëtarë të përvojës dhe të dëshpërimit mund të dallohej vetëm nga një re pluhuri dhe gjethesh që lëvizte nga qendra e fushës së vogël drejt skajit të saj, sikur të ishte ngritur nga kalimi i një vorbulle.

Të shtyrë nga motive të ndryshme — dashuria birnore, miqësia dhe mirënjohja — Hejwardi dhe shokët e tij u vërsulën njëzëri drejt atij vendi, duke rrethuar tendën e vogël të pluhurit që varej mbi luftëtarët.

Më kot Unkasi sillej rreth resë, me dëshirën për të goditur...

Thika e tij kërkonte më kot zemrën e armikut të të atit; pushka kërcënuese e Syrit të Skifterit ngrihej dhe ndalej po më kot, ndërsa Dunkani përpiqej të kapte gjymtyrët e Huronit me duar që dukej sikur kishin humbur çdo fuqi.

Të mbuluar siç ishin me pluhur dhe gjak, lëvizjet e rrufeshme të dy luftëtarëve bënin që trupat e tyre të dukeshin si një i vetëm. Trupi me pamje të vdekur i Mohikanit dhe figura e errët e Huronit shfaqeshin para syve të tyre me një shpejtësi dhe rrëmujë të tillë, sa miqtë e të parit nuk arrinin të dallonin as çastin, as vendin ku mund të jepnin goditjen shpëtuese.

Herë pas here, për çaste të shkurtra e kalimtare, sytë e zjarrtë të Maguas shkëlqenin mes resë së pluhurit që e mbështillte, si sytë legjendarë të baziliskut. Në ato vështrime të shkurtra e vdekjeprurëse ai dukej se lexonte fatin e dyluftimit përpara syve të armiqve të tij. Por, para se ndonjë dorë armike të mund të binte mbi kokën e tij të dënuar, vendin e saj e zinte fytyra e zymtë e Çingashgukut.

Në këtë mënyrë, vendi i përleshjes u zhvendos nga qendra e fushës së vogël drejt buzës së saj.

Më në fund Mohikani gjeti një çast të favorshëm dhe i dha kundërshtarit një goditje të fuqishme me thikë. Papritur Magua e lëshoi shtrëngimin dhe u rrëzua mbrapsht, pa lëvizur, dukej sikur kishte mbetur pa jetë.

Kundërshtari i tij u hodh menjëherë në këmbë dhe mbushi pyllin me britmën e fitores.

— Lum Delauerëve! Fitore Mohikanit! — bërtiti Syri i Skifterit, duke ngritur edhe një herë kondakun e pushkës së tij të gjatë e vdekjeprurëse. — Një goditje e fundit nga një burrë pa asnjë pikë gjak indian nuk do t'ia ulë nderin, as nuk do t'ia mohojë të drejtën mbi skalpin!

Por pikërisht në çastin kur arma po binte, Huroni dinak u rrotullua me shpejtësi poshtë rrezikut, kaloi buzën e greminës dhe, pasi ra në këmbë, u pa të hidhej me një kërcim të vetëm në mes të një grumbulli shkurresh të ulëta që mbulonin shpatin.

Delauerët, të cilët e kishin besuar armikun të vdekur, lëshuan një britmë habie dhe u hodhën pas tij me zhurmë e shpejtësi, si qentë e gjuetisë që kanë përpara drerin. Por një thirrje e mprehtë dhe e veçantë nga Syri i Skifterit ua ndryshoi menjëherë qëllimin dhe i thirri sërish në majë të kodrës.

— Kështu vepron gjithmonë ai, — tha gjahtari kokëfortë, paragjykimet e të cilit ndaj Mingove ia errësonin aq shumë ndjenjën natyrore të drejtësisë. — Mashtrues e gënjeshtar siç është! Një Delaware i ndershëm, pasi të mposhtej drejtësisht, do të rrinte shtrirë dhe do ta pranonte goditjen e fundit; por këta Maqua të pabesë kapen pas jetës si macet e maleve.

Pastaj shtoi:

— Lëreni të ikë! Është vetëm një njeri, pa pushkë e pa hark, shumë milje larg shokëve të tij francezë. Si një gjarpër me zile që i kanë rënë dhëmbët helmues, nuk mund të bëjë më dëm derisa të vijë dita kur edhe ai, edhe ne, të lëmë gjurmët e mokasinëve tanë nëpër fusha të gjera me rërë.

Pastaj iu kthye Unkasit në gjuhën e Delaware-ve:

— Shih, Unkas. Babai yt tashmë po ua merr skalpet. Nuk do të ishte keq të kontrollonim edhe një herë këta vagabondë që kanë mbetur, se mos ndonjëri ngrihet përsëri e na ikën nëpër pyll duke bërtitur si një zog jay i plagosur.

Kështu foli zbuluesi i ndershëm, por i pamëshirshëm, dhe nisi të kalonte pranë kufomave. Me një qetësi të habitshme, ai u ngulte thikën e gjatë në kraharorin e secilit trup të pajetë, sikur të ishin vetëm kufoma kafshësh të egra.

Megjithatë, Çingashguku-u kishte qenë më i shpejtë. Ai tashmë ua kishte hequr skalpet të vrarëve, duke marrë trofetë e fitores nga kokat që nuk mund të bënin më asnjë rezistencë.

Por Unkasi, duke mohuar zakonet — thuajse edhe vetë natyrën e tij — vrapoi me një ndjenjë instinktive fisnikërie, i shoqëruar nga Hejwardi, për t'u ardhur në ndihmë grave.

Ai e liroi menjëherë Alicen dhe e vendosi me butësi në krahët e Corës.

Nuk do të përpiqemi të përshkruajmë mirënjohjen ndaj të Plotfuqishmit, Sundimtarit të të gjitha ngjarjeve, që mbushi zemrat e motrave kur, krejt papritur, iu kthyen jetës dhe njëra-tjetrës.

Falënderimet e tyre ishin të thella dhe të heshtura; lutje të zjarrta që digjeshin më fort dhe më pastër mbi altarët e fshehtë të zemrave të tyre. Ndjenjat më tokësore, të rilindura bashkë me shpresën, u shfaqën vetëm në përqafime të gjata, të zjarrta dhe pa fjalë.

Kur Alisa u ngrit nga gjunjët, ku kishte rënë pranë Corës, ajo u hodh në kraharorin e motrës së saj dhe shpërtheu në lot duke thirrur me zë emrin e babait të tyre të moshuar, ndërsa sytë e saj të butë, si të një pëllumbi, shkëlqenin nga rrezet e shpresës.

— Jemi shpëtuar! Jemi shpëtuar! — pëshpëriti ajo. — Do të kthehemi në përqafimin e babait tonë të dashur, kaq shumë të dashur, dhe zemra e tij nuk do të copëtohet nga hidhërimi. Edhe ti, Kora, motra ime... më shumë se motër, nëna ime... edhe ti je shpëtuar. Edhe Dunkani... — shtoi ajo, duke kthyer sytë nga i riu me një buzëqeshje të mbushur me pafajësinë më të ëmbël, — edhe Duncani ynë trim e fisnik ka shpëtuar pa asnjë plagë.

Corës nuk iu deshën fjalë për t'iu përgjigjur këtij shpërthimi emocionesh të ngrohta e pothuajse të pakuptimta. Ajo vetëm e shtrëngoi fort vajzën e re në kraharor, duke u përkulur mbi të me një dhembshuri që i shkrinte zemrën.

As burrëria e Hejwardit nuk u turpërua të derdhte lot përpara kësaj pamjeje të dashurisë së kulluar.

Ndërsa Unkasi qëndronte aty, ende i mbuluar me gjakun e betejës, i qetë dhe në dukje i palëkundur. Megjithatë, egërsia ishte zhdukur tashmë nga sytë e tij. Ata rrezatonin një ndjenjë aq të thellë mirëkuptimi dhe dhembshurie, sa e ngrinin shumë mbi nivelin e zakonshëm të popullit të tij, sikur shpirti i tij të kishte përparuar me shekuj përpara zakoneve të fisit.

Ndërkohë që këto ndjenja krejt të natyrshme shpërthenin mes të shpëtuarve, Syri i Skifterit, pasi ishte bindur me kujdesin e tij të zakonshëm se Huronët nuk përbënin më asnjë rrezik për këtë skenë paqeje, iu afrua Davidit dhe e liroi nga lidhjet që ai i kishte duruar deri në atë çast me një durim shembullor.

— Ja ku je përsëri zot i gjymtyrëve të tua, — tha zbuluesi, duke hedhur mënjanë degëzat e fundit që e lidhnin. — Edhe pse nuk duket se di t'i përdorësh me më shumë mençuri sesa ditën kur t'i dha Zoti. Nëse nuk të fyejnë këshillat e një njeriu që nuk është më i moshuar se ti, por që ka kaluar pjesën më të madhe të jetës nëpër pyje dhe, për këtë arsye, mund të ketë fituar më shumë përvojë sesa vitet që mban mbi supe, atëherë dëgjoje mendimin tim.

— Hiqe qafe atë veglën tënde të vogël që fishkëllen në xhaketë dhe shite te budallai i parë që të dalë përpara. Me ato para bli një armë të dobishme, qoftë edhe vetëm tytën e një pistolete kalorësi. Me punë dhe kujdes mund të arrish shumë më tepër. Sepse tani, besoj, edhe vetë sytë e tu duhet ta kenë kuptuar se një korb është shumë më i vlefshëm se një zog që vetëm imiton këngët e të tjerëve. Korbi, të paktën, pastron tokën nga kufomat, ndërsa ai tjetri vetëm trazoka pyllin duke mashtruar veshët e kujtdo që e dëgjon.

— Armët dhe boria i përkasin betejës; por kënga e falënderimit i përket fitores, — u përgjigj Davidi, tashmë i lirë.

Pastaj zgjati dorën e tij të hollë drejt Syrit të Skifterit.

— Mik, të falënderoj që flokët e kokës sime janë ende aty ku i mbolli Providenca. Ndoshta flokët e burrave të tjerë janë më të bukur e më kaçurrela, por unë gjithmonë i kam gjetur të mitë të përshtatshëm për trurin që mbrojnë.

— Nëse nuk mora pjesë në luftim, kjo nuk erdhi nga mungesa e dëshirës, por nga lidhjet me të cilat më kishin shtrënguar paganët. Ti je treguar trim dhe i aftë në betejë, dhe para se të kryej detyra edhe më të rëndësishme, dua të të falënderoj, sepse je dëshmuar i denjë për lavdërimin e një të krishteri.

— Nuk është ndonjë gjë e madhe, — u përgjigj Syri i Skifterit, tashmë më i zbutur ndaj njeriut të këngës nga kjo mirënjohje e sinqertë. — Dhe do ta shohësh shpesh një gjë të tillë, nëse qëndron gjatë mes nesh.

Ai i ra me dorë kondakut të pushkës së tij.

— Kam rifituar shoqen time të vjetër, Killdeer, dhe vetëm kjo është fitore e mjaftueshme për mua. Këta Irokezë janë dinakë, por kësaj here mashtruan vetveten kur i lanë armët jashtë dorës. Sikur Unkasi ose i ati të kishin pasur vetëm pak nga durimi i zakonshëm indian, do t'u ishim sulur këtyre maskarenjve me tre plumba në vend të njërit, dhe do t'i kishim mbaruar të gjithë, edhe atë zagarin kërcimtar bashkë me shokët e tij. Por kështu ishte shkruar dhe, në fund të fundit, ndoshta ishte për mirë.

— Flet drejt, — tha Davidi. — Dhe ke prekur frymën e vërtetë të krishterimit. Ai që është caktuar të shpëtojë do të shpëtojë, dhe ai që është paracaktuar të humbasë do të humbasë. Kjo është doktrina e së vërtetës dhe ngushëllimi më i madh për besimtarin e sinqertë.

Syri i Skifterit, i cili ndërkohë ishte ulur dhe po kontrollonte pushkën e tij me kujdesin e një babai ndaj fëmijës, ngriti kokën me një shprehje pakënaqësie që nuk u përpoq aspak ta fshihte.

— Doktrinë apo jo, — tha ai prerazi, — kjo është feja e maskarenjve dhe mallkimi i njeriut të ndershëm. Mund ta besoj se ai Huroni ishte i destinuar të binte nga dora ime, sepse e pashë me sytë e mi. Por, pa qenë vetë dëshmitar, askush nuk më bind dot se ai e ka marrë tashmë shpërblimin e tij, apo se Çingashguku-u do të dënohet në ditën e fundit.

— Nuk ke asnjë provë për një doktrinë kaq të guximshme, asnjë besëlidhje që ta mbështesë, — kundërshtoi Davidi, i cili ishte ndikuar thellë nga debatet teologjike të kohës së tij, veçanërisht në koloninë ku jetonte. Përpjekjet e njerëzve për të depërtuar misteret hyjnore shpesh e ndërlikonin thjeshtësinë e bukur të Shkrimit, duke zëvendësuar besimin me arsyetime njerëzore dhe duke i çuar në dyshim e kundërthënie.

— Tempulli yt është ndërtuar mbi rërë dhe stuhia e parë do t'ia marrë themelet. Më jep autoritetet e tua për një pohim kaq të pamëshirshëm. Më thuaj kapitullin dhe vargun. Në cilin prej librave të shenjtë e gjen këtë mësim?

— Libër?! — përsëriti Syri i Skifterit me një përçmim që nuk e fshehu aspak. — Mos vallë më merr për ndonjë djalosh që endet pas përparëses së ndonjë plake? Apo këtë pushkë që kam mbi gjunjë e quan pendë pate? Bririn tim të kaut e quan shishe boje? Kurse këtë torbën prej lëkure e merr për një shami ku mbaj drekën?

Ai tundi kokën.

— Libër! Ç'punë kam unë, një luftëtar i pyjeve, edhe pse pa një pikë gjak indian, me libra? Unë kam lexuar vetëm një libër, dhe fjalët e shkruara në të janë aq të thjeshta e aq të qarta, sa nuk kërkojnë shumë mësime, edhe pse mund të mburrem se e kam studiuar për dyzet vjet të gjatë e të mundimshëm.

— Si quhet ai libër? — pyeti Davidi, duke mos e kuptuar çfarë donte të thoshte.

— E ke të hapur para syve, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Dhe Ai që e zotëron nuk është koprrac ta ndajë me të tjerët. Kam dëgjuar se ka njerëz që lexojnë libra për të bindur veten se ekziston një Zot. Nuk e di; ndoshta në vendbanimet e njerëzve veprat e Tij shtrembërohen aq shumë, sa ajo që në pyll duket krejt e qartë, bëhet shkak dyshimi mes tregtarëve dhe priftërinjve. Nëse vërtet ka njerëz të tillë dhe nëse ai më ndjek nga lindja në perëndim, nëpër shtigjet e pyllit, do të shohë mjaftueshëm për të kuptuar se është budalla, dhe se marrëzia e tij më e madhe është të përpiqet të ngrihet në nivelin e Atij që nuk mund ta barazojë kurrë, as në mirësi e as në fuqi.

Sapo Davidi kuptoi se kishte përballë një njeri që e nxirrte besimin e tij drejtpërdrejt nga natyra, duke shmangur çdo hollësi doktrinare, hoqi dorë me dëshirë nga një debat prej të cilit mendonte se nuk mund të dilte as dobi, as nder.

Ndërsa Syri i Skifterit fliste, ai ishte ulur gjithashtu dhe, duke nxjerrë librin e tij të vogël të gatshëm dhe syzet me skelet hekuri, u përgatit të kryente një detyrë që vetëm sulmi i papritur mbi bindjet e tij fetare kishte mundur ta shtynte kaq gjatë.

Në të vërtetë, ai ishte një bard i kontinentit perëndimor — sigurisht i një kohe shumë më të vonshme se poetët e talentuar që dikur këndonin lavdinë tokësore të baronëve e princërve — por plotësisht në frymën e epokës dhe vendit të tij. Tani ishte gati të përdorte gjithë mjeshtërinë e zanatit të vet për të kremtuar, ose më mirë për të falënderuar Zotin për fitoren e sapofituar.

Ai priti me durim derisa Syri i Skifterit mbaroi së foluri. Pastaj ngriti sytë dhe zërin njëkohësisht e tha me zë të lartë:

— Miq, ju ftoj të bashkoheni me mua në lavdërimin e Zotit për këtë shpëtim të madh nga duart e barbarëve dhe jobesimtarëve, duke kënduar melodinë e bukur dhe solemne që quhet "Northampton".

Pastaj tregoi faqen dhe vargun ku ndodheshin himnet që kishte zgjedhur dhe vendosi pipën e intonacionit në buzë me të njëjtin seriozitet që kishte zakon të tregonte në kishë.

Këtë herë, megjithatë, ai mbeti pa shoqërim. Motrat ishin ende të përfshira në përqafimet e ngrohta dhe të heshtura të dashurisë që sapo i kishte ribashkuar.

Pa u shqetësuar aspak nga numri i vogël i dëgjuesve, që në të vërtetë përbëhej vetëm nga Syri i Skifterit i pakënaqur, ai ngriti zërin dhe e këndoi himnin e shenjtë nga fillimi deri në fund pa asnjë ndërprerje.

Syri i Skifterit e dëgjoi ndërsa rregullonte me qetësi gurin e pushkës dhe e mbushte përsëri armën. Por kënga, tashmë e shkëputur nga atmosfera dhe ndjenjat që më parë i kishin dhënë forcë, nuk arriti t'i zgjonte emocionet.

Ndoshta asnjë këngëtar nuk kishte kënduar ndonjëherë para një dëgjuesi më pak të ndjeshëm. Megjithatë, duke pasur parasysh sinqeritetin e plotë të motiveve të Davidit, ka shumë mundësi që asnjë bard i këngëve tokësore të mos ketë lëshuar ndonjëherë nota që të jenë ngjitur më pranë fronit ku i takojnë çdo lavdërim dhe adhurim.

Syri i Skifterit tundi kokën dhe, duke murmuritur disa fjalë të pakuptueshme, nga të cilat dalloheshin vetëm "fyti" dhe "Irokezët", u largua për të mbledhur dhe kontrolluar armët që Huronët kishin lënë pas.

Shpejt iu bashkua edhe Çingashguku-u, i cili gjeti mes tyre pushkën e vet dhe atë të djalit.

Edhe Hejwardi dhe Davidi u pajisën me armë dhe nuk mungonin as fishekët, kështu që secili prej tyre tashmë ishte në gjendje të luftonte.

Pasi gjuetarët zgjodhën armët dhe ndanë plaçkën, Syri i Skifterit njoftoi se kishte ardhur koha të niseshin.

Në atë çast edhe kënga e Davidit kishte mbaruar dhe motrat kishin arritur të qetësonin emocionet e tyre.

Me ndihmën e Dunkanit dhe Unkasit, ato zbritën me kujdes shpatin e pjerrët të kodrës, në majën e së cilës pak më parë kishin qenë kaq pranë masakrës.

Në fund të kodrës gjetën kuajt Narragansett që kullosnin të qetë degët e shkurreve.

Hipën mbi ta dhe ndoqën udhërrëfyesin që edhe në çastet më të dëshpëruara ishte treguar gjithmonë miku i tyre më besnik.

Megjithatë, udhëtimi nuk zgjati shumë.

Syri i Skifterit la shtegun e verbër që kishin ndjekur Huronët, u kthye menjëherë djathtas, hyri në një pyll të dendur, kaloi një përrua të kthjellët që gurgullonte lehtë dhe ndaloi në një luginë të ngushtë, nën hijen e disa elmave të ujit.

Ata ndodheshin vetëm pak dhjetëra hapa larg kodrës fatkeqe dhe kuajt kishin shërbyer vetëm për të kaluar përruan e cekët.

Syri i Skifterit dhe dy Mohikanët dukeshin se e njihnin mirë atë vend të fshehtë.

Ata mbështetën pushkët pas trungjeve të pemëve dhe nisën të largonin gjethet e thata, duke gërmuar argjilën blu. Pas pak, nga toka shpërtheu një burim me ujë të kthjellët e të shndritshëm që flluskonte me gjallëri.

Njeriu i bardhë hodhi vështrimin përreth, sikur kërkonte diçka që nuk po e gjente aq lehtë sa kishte pritur.

— Këta djaj të pakujdesshëm, Mohaukët bashkë me Tuskarorët dhe Onondagët, kanë pirë ujë këtu, — murmuriti ai. — Dhe, si zakonisht, e kanë hedhur kungullin e ujit! Kështu ndodh gjithmonë me të mirat që u bëhen qenve mosmirënjohës.

Ai tregoi burimin.

— Ja ku Zoti, në mes të kësaj shkretëtire ulëritëse, ka bërë të shpërthejë nga thellësia e tokës një burim që do t'i bënte konkurrencë edhe farmacisë më të pasur në gjithë kolonitë. E megjithatë këta maskarenj e kanë shkelur baltën dhe e kanë ndotur vendin, sikur të ishin kafshë e jo njerëz.

Pa folur, Unkasi zgjati drejt tij pikërisht kungullin që Syri i Skifterit kërkonte. Zemërimi i tij kishte qenë aq i madh, sa nuk e kishte vënë re që ishte varur në një degë elmi.

Syri i Skifterit e mbushi me ujë dhe u largua disa hapa, në një vend ku toka ishte më e fortë dhe më e thatë.

U ul qetësisht, piu një gllënjkë të gjatë me kënaqësi të dukshme dhe pastaj nisi të kontrollonte me kujdes copat e ushqimit që Huronët kishin lënë në një torbë lëkure.

— Faleminderit, djalosh, — tha ai, duke ia kthyer enën Unkasit. — Tani të shohim si ushqeheshin këta Huronë kur rrinin në pritë.

Ai mori një copë mish.

— Shiko këtu! Maskarenjtë dinë të zgjedhin copat më të mira të drerit. Dikush do të mendonte se mund të piqnin një shalë dreri po aq mirë sa kuzhinieri më i mirë në kolonitë. Por gjithçka e hanë të gjallë. Irokezët mbeten barbarë deri në fund.

Pastaj iu drejtua Unkasit:

— Merr çelikun tim dhe ndiz një zjarr. Një copë mish i pjekur mirë do t'i bëjë natyrës shumë mirë pas gjithë kësaj ndjekjeje.

Hejwardi, duke parë se udhërrëfyesit e tyre kishin filluar më në fund të hanin seriozisht, ndihmoi zonjat të zbrisnin nga kuajt dhe u ul pranë tyre, i lumtur të shijonte disa çaste pushimi pas skenave të përgjakshme që sapo kishin kaluar.

Ndërsa po përgatitej ushqimi, kureshtja e shtyu të pyeste për rrethanat që kishin sjellë shpëtimin e tyre të papritur.

— Si ndodhi që ju pamë kaq shpejt, miku im bujar, — pyeti ai, — dhe pa ndihmën e garnizonit të Fort Eduard-it?

— Po të kishim shkuar deri te kthesa e lumit, — u përgjigj Syri i Skifterit me qetësinë e tij të zakonshme, — ndoshta do të kishim mbërritur vetëm sa për të mbuluar trupat tuaj me gjethe, por jo sa për t'ju shpëtuar skalpet.

— Jo, jo. Në vend që të humbnim kohë dhe fuqi dhe nëse ai më ndjek nga lindja në perëndim, nëpër shtigjet e pyllit, do të shohë mjaftueshëm për të kuptuar se është budalla, dhe se marrëzia e tij më e madhe është të përpiqet të ngrihet në nivelin e Atij që nuk mund ta barazojë kurrë, as në mirësi e as në fuqi.

Sapo Davidi kuptoi se kishte përballë një njeri që e nxirrte besimin e tij drejtpërdrejt nga natyra, duke shmangur çdo hollësi doktrinare, hoqi dorë me dëshirë nga një debat prej të cilit mendonte se nuk mund të dilte as dobi, as nder.

Ndërsa Syri i Skifterit fliste, ai ishte ulur gjithashtu dhe, duke nxjerrë librin e tij të vogël të gatshëm dhe syzet me skelet hekuri, u përgatit të kryente një detyrë që vetëm sulmi i papritur mbi bindjet e tij fetare kishte mundur ta shtynte kaq gjatë.

Në të vërtetë, ai ishte një bard i kontinentit perëndimor — sigurisht i një kohe shumë më të vonshme se poetët e talentuar që dikur këndonin lavdinë tokësore të baronëve e princërve — por plotësisht në frymën e epokës dhe vendit të tij. Tani ishte gati të përdorte gjithë mjeshtërinë e zanatit të vet për të kremtuar, ose më mirë për të falënderuar Zotin për fitoren e sapofituar.

Ai priti me durim derisa Syri i Skifterit mbaroi së foluri. Pastaj ngriti sytë dhe zërin njëkohësisht e tha me zë të lartë:

— Miq, ju ftoj të bashkoheni me mua në lavdërimin e Zotit për këtë shpëtim të madh nga duart e barbarëve dhe jobesimtarëve, duke kënduar melodinë e bukur dhe solemne që quhet "Northampton".

Pastaj tregoi faqen dhe vargun ku ndodheshin himnet që kishte zgjedhur dhe vendosi pipën e intonacionit në buzë me të njëjtin seriozitet që kishte zakon të tregonte në kishë.

Këtë herë, megjithatë, ai mbeti pa shoqërim. Motrat ishin ende të përfshira në përqafimet e ngrohta dhe të heshtura të dashurisë që sapo i kishte ribashkuar.

Pa u shqetësuar aspak nga numri i vogël i dëgjuesve, që në të vërtetë përbëhej vetëm nga Syri i Skifterit i pakënaqur, ai ngriti zërin dhe e këndoi himnin e shenjtë nga fillimi deri në fund pa asnjë ndërprerje.

Syri i Skifterit e dëgjoi ndërsa rregullonte me qetësi gurin e pushkës dhe e mbushte përsëri armën. Por kënga, tashmë e shkëputur nga atmosfera dhe ndjenjat që më parë i kishin dhënë forcë, nuk arriti t'i zgjonte emocionet.

Ndoshta asnjë këngëtar nuk kishte kënduar ndonjëherë para një dëgjuesi më pak të ndjeshëm. Megjithatë, duke pasur parasysh sinqeritetin e plotë të motiveve të Davidit, ka shumë mundësi që asnjë bard i këngëve tokësore të mos ketë lëshuar ndonjëherë nota që të jenë ngjitur më pranë fronit ku i takojnë çdo lavdërim dhe adhurim.

Syri i Skifterit tundi kokën dhe, duke murmuritur disa fjalë të pakuptueshme, nga të cilat dalloheshin vetëm "fyti" dhe "Irokezët", u largua për të mbledhur dhe kontrolluar armët që Huronët kishin lënë pas.

Shpejt iu bashkua edhe Çingashguku-u, i cili gjeti mes tyre pushkën e vet dhe atë të djalit.

Edhe Hejwardi dhe Davidi u pajisën me armë dhe nuk mungonin as fishekët, kështu që secili prej tyre tashmë ishte në gjendje të luftonte.

Pasi gjuetarët zgjodhën armët dhe ndanë plaçkën, Syri i Skifterit njoftoi se kishte ardhur koha të niseshin.

Në atë çast edhe kënga e Davidit kishte mbaruar dhe motrat kishin arritur të qetësonin emocionet e tyre.

Me ndihmën e Dunkanit dhe Unkasit, ato zbritën me kujdes shpatin e pjerrët të kodrës, në majën e së cilës pak më parë kishin qenë kaq pranë masakrës.

Në fund të kodrës gjetën kuajt Narragansett që kullosnin të qetë degët e shkurreve.

Hipën mbi ta dhe ndoqën udhërrëfyesin që edhe në çastet më të dëshpëruara ishte treguar gjithmonë miku i tyre më besnik.

Megjithatë, udhëtimi nuk zgjati shumë.

Syri i Skifterit la shtegun e verbër që kishin ndjekur Huronët, u kthye menjëherë djathtas, hyri në një pyll të dendur, kaloi një përrua të kthjellët që gurgullonte lehtë dhe ndaloi në një luginë të ngushtë, nën hijen e disa elmave të ujit.

Ata ndodheshin vetëm pak dhjetëra hapa larg kodrës fatkeqe dhe kuajt kishin shërbyer vetëm për të kaluar përruan e cekët.

Syri i Skifterit dhe dy Mohikanët dukeshin se e njihnin mirë atë vend të fshehtë.

Ata mbështetën pushkët pas trungjeve të pemëve dhe nisën të largonin gjethet e thata, duke gërmuar argjilën blu. Pas pak, nga toka shpërtheu një burim me ujë të kthjellët e të shndritshëm që flluskonte me gjallëri.

Njeriu i bardhë hodhi vështrimin përreth, sikur kërkonte diçka që nuk po e gjente aq lehtë sa kishte pritur.

— Këta djaj të pakujdesshëm, Mohaukët bashkë me Tuskarorët dhe Onondagët, kanë pirë ujë këtu, — murmuriti ai. — Dhe, si zakonisht, e kanë hedhur kungullin e ujit! Kështu ndodh gjithmonë me të mirat që u bëhen qenve mosmirënjohës.

Ai tregoi burimin.

— Ja ku Zoti, në mes të kësaj shkretëtire ulëritëse, ka bërë të shpërthejë nga thellësia e tokës një burim që do t'i bënte konkurrencë edhe farmacisë më të pasur në gjithë kolonitë. E megjithatë këta maskarenj e kanë shkelur baltën dhe e kanë ndotur vendin, sikur të ishin kafshë e jo njerëz.

Pa folur, Unkasi zgjati drejt tij pikërisht kungullin që Syri i Skifterit kërkonte. Zemërimi i tij kishte qenë aq i madh, sa nuk e kishte vënë re që ishte varur në një degë elmi.

Syri i Skifterit e mbushi me ujë dhe u largua disa hapa, në një vend ku toka ishte më e fortë dhe më e thatë.

U ul qetësisht, piu një gllënjkë të gjatë me kënaqësi të dukshme dhe pastaj nisi të kontrollonte me kujdes copat e ushqimit që Huronët kishin lënë në një torbë lëkure.

— Faleminderit, djalosh, — tha ai, duke ia kthyer enën Unkasit. — Tani të shohim si ushqeheshin këta Huronë kur rrinin në pritë.

Ai mori një copë mish.

— Shiko këtu! Maskarenjtë dinë të zgjedhin copat më të mira të drerit. Dikush do të mendonte se mund të piqnin një shalë dreri po aq mirë sa kuzhinieri më i mirë në kolonitë. Por gjithçka e hanë të gjallë. Irokezët mbeten barbarë deri në fund.

Pastaj iu drejtua Unkasit:

— Merr çelikun tim dhe ndiz një zjarr. Një copë mish i pjekur mirë do t'i bëjë natyrës shumë mirë pas gjithë kësaj ndjekjeje.

Hejwardi, duke parë se udhërrëfyesit e tyre kishin filluar më në fund të hanin seriozisht, ndihmoi zonjat të zbrisnin nga kuajt dhe u ul pranë tyre, i lumtur të shijonte disa çaste pushimi pas skenave të përgjakshme që sapo kishin kaluar.

Ndërsa po përgatitej ushqimi, kureshtja e shtyu të pyeste për rrethanat që kishin sjellë shpëtimin e tyre të papritur.

— Si ndodhi që ju pamë kaq shpejt, miku im bujar, — pyeti ai, — dhe pa ndihmën e garnizonit të Fort Eduard-it?

— Po të kishim shkuar deri te kthesa e lumit, — u përgjigj Syri i Skifterit me qetësinë e tij të zakonshme, — ndoshta do të kishim mbërritur vetëm sa për të mbuluar trupat tuaj me gjethe, por jo sa për t'ju shpëtuar skalpet.

— Jo, jo. Në vend që të humbnim kohë dhe fuqi...

Duke e ndërprerë bisedën me këtë kalim të papritur, Syri i Skifterit iu kthye menjëherë copëzave të ushqimit që kishin shpëtuar nga babëzia e Huronëve. Gatimi ishte tepër i thjeshtë dhe u krye brenda pak çastesh. Pastaj ai dhe dy Mohikanët nisën të hanin vaktin e tyre të varfër me heshtjen dhe përqendrimin karakteristik të njerëzve që ushqeheshin vetëm për të fituar forcë, në mënyrë që të përballonin lodhje të gjata dhe të pandërprera.

Kur kjo nevojë e domosdoshme, por njëkohësisht edhe e këndshme, u përmbush, secili prej pylltarëve u përkul mbi burimin e vetmuar dhe piu një gllënjkë të gjatë, sikur t'i jepte lamtumirën atij vendi të qetë. Rreth këtij burimi dhe burimeve të tjera pranë tij, pas më pak se pesëdhjetë vjetësh, do të mblidheshin me mijëra njerëz nga e gjithë Amerika — të pasur, të bukur e të ditur — në kërkim të shëndetit dhe kënaqësisë. Por atë ditë ai burim rridhte ende në heshtje, i njohur vetëm nga pak gjahtarë dhe luftëtarë të pyjeve.

Pasi mbaroi së pirë, Syri i Skifterit njoftoi se ishte koha të vazhdonin udhëtimin.

Motrat hipën përsëri mbi kuajt e tyre. Dunkani dhe Davidi morën pushkët që u ishin dhënë dhe u rreshtuan pas tyre. Syri i Skifterit hapi rrugën si zakonisht, ndërsa Çingashguku-u dhe Unkasi mbetën në fund të kolonës për të mbuluar tërheqjen.

Grupi u nis me hapa të shpejtë përgjatë shtegut të ngushtë, duke marrë drejtimin nga veriu.

Pas tyre mbetën ujërat shëruese që vazhdonin të bashkoheshin pa u vënë re me përruan aty pranë, ndërsa mbi kodrën fqinje trupat e të vrarëve filluan të mbeteshin të pambuluar, pa varrim dhe pa asnjë rit të fundit.

Por ky ishte një fat tepër i zakonshëm për luftëtarët e pyjeve, saqë nuk zgjonte më as keqardhje dhe as ndonjë koment nga ata që vazhdonin rrugën.

KAPITULLI 13

"Do të kërkoj një shteg më të lehtë."
PARNELL

Rruga që zgjodhi Syri i Skifterit kalonte përmes atyre fushave ranore, të ndërprera herë pas here nga lugina të cekëta dhe kodrina të buta, të cilat grupi i tyre i kishte përshkuar po atë mëngjes, ndërsa Magua i mashtruar u shërbente si udhërrëfyes.

Dielli tashmë kishte zbritur ulët drejt maleve të largëta dhe, duke qenë se udhëtimi i tyre zhvillohej nën hijen e pyllit të pafund, nxehtësia nuk ishte më e rëndë. Për këtë arsye ecën me ritëm të shpejtë dhe, shumë përpara se muzgu të mbulonte pyjet, kishin përshkuar një numër të madh kilometrash të lodhshëm në rrugën e kthimit.

Gjuetari, ashtu si edhe indiani vendin e të cilit kishte zënë si udhërrëfyes, dukej se orientoheshte nëpër shenjat pothuajse të padukshme të pyllit me një instinkt të lindur. Ai pothuajse nuk e ulte kurrë ritmin dhe nuk ndalej asnjëherë për të menduar se nga duhej të shkonte. Mjaftonte një vështrim i shpejtë mbi myshkun që mbulonte trungjet e pemëve, një sy i ngritur herë pas here drejt diellit që po perëndonte, ose një vëzhgim i shkurtër mbi drejtimin e përrenjve të shumtë që u dilnin përpara, për të përcaktuar rrugën dhe për të kapërcyer çdo vështirësi.

Ndërkohë, pylli nisi të ndryshonte ngjyrë. E gjelbra e gjallë që kishte stolisur harqet e degëve po zbehej ngadalë, duke ia lënë vendin dritës më të qetë e më të rëndë që gjithmonë paraprin mbarimin e ditës.

Ndërsa motrat përpiqeshin të kapnin, mes trungjeve të pemëve, shkëlqimin e artë që rrethonte diellin si një kurorë vezulluese dhe që ngjyroste retë me nuanca rubini e buzë të verdha të ndritshme, mbi një grumbull resh të mbledhura mbi kodrat perëndimore, Syri i Skifterit u kthye papritur, ngriti dorën drejt qiellit dhe tha:

— Atje lart është shenja që natyra i jep njeriut se ka ardhur koha të kërkojë ushqimin dhe pushimin e natës. Do të ishte shumë më mirë e më e mençur sikur njerëzit të dinin t'i lexonin këto shenja dhe të mësonin nga zogjtë e qiellit e nga kafshët e fushës. Megjithatë, pushimi ynë nuk do të zgjasë shumë. Sapo të ngrihet hëna, edhe ne duhet të jemi sërish në këmbë e në udhë.

Ai heshti për një çast, sikur kujtimet ta kishin çuar shumë vite pas.

— Më kujtohet se pikërisht këtej kam luftuar me Maqua-t në luftën e parë ku kam derdhur gjak njeriu. Atëherë ngritëm një barrikadë me trungje pemësh që këta bishat e uritura të mos na merrnin skalpet. Nëse kujtesa nuk më tradhton, vendi duhet të jetë vetëm pak hapa më tej, majtas.

Pa pritur miratimin e askujt, Syri i Skifterit u fut me vendosmëri në një pyllth të dendur me gështenja të reja. Ai shtynte degët e dendura që mbulonin tokën, si një njeri që ishte i bindur se në çdo hap do të gjente diçka të njohur prej kohësh.

Kujtesa nuk e kishte tradhtuar.

Pasi përshkoi disa qindra metra mes ferrave dhe shkurreve të ndërthurura, ai doli në një hapësirë të hapur që rrethonte një kodrinë të ulët të mbuluar me bar. Në majë të saj ngrihej një kullë e vogël mbrojtëse prej trungjesh, tashmë e rrënuar nga koha.

Ajo ndërtesë e thjeshtë ishte një nga ato fortifikime të përkohshme që ndërtoheshin me nxitim në kohë rreziku dhe braktiseshin sapo kërcënimi zhdukej. Tani ajo po shpërbëhej ngadalë në vetminë e pyllit, e harruar pothuajse njësoj si ngjarjet që kishin sjellë ndërtimin e saj.

Gjurmë të tilla të kalimit dhe luftërave të njerëzve gjendeshin ende me shumicë në atë brez të madh pyjesh që dikur kishte ndarë kolonitë armike. Ato përbënin një lloj rrënojash të lidhura ngushtë me kujtimet e historisë koloniale dhe përshtateshin në mënyrë të përkryer me pamjen e zymtë të natyrës që i rrethonte.

Çatia prej lëvoreje kishte rënë prej kohësh dhe ishte shkrirë me dheun. Megjithatë, trungjet e mëdha të pishës, të vendosura dikur me nxitim njëri mbi tjetrin, vazhdonin të qëndronin pothuajse në të njëjtin pozicion. Vetëm njëri nga qoshet ishte shembur nën peshën e viteve dhe kërcënonte të tërhiqte pas vetes gjithë pjesën tjetër të godinës së rrënuar.

Ndërsa Hejwardi dhe shokët e tij hezitonin t'i afroheshin një ndërtese kaq të rrënuar, Syri i Skifterit dhe dy Mohikanët hynë brenda pa asnjë shenjë frike, madje me një interes të dukshëm.

Gjuetari vështroi çdo cep të rrënojës, brenda e jashtë, me kureshtjen e një njeriu që shihte të ringjalleshin kujtime të vjetra në çdo hap.

Ndërkohë, Çingashguku-u po i tregonte djalit të tij, në gjuhën e Delaware-ve dhe me krenarinë e një fitimtari, historinë e shkurtër të përleshjes që kishte zhvilluar aty gjatë rinisë së tij.

Megjithatë, në zërin e plakut përzihej edhe një trishtim i lehtë, që e bënte rrëfimin e tij të tingëllonte, si zakonisht, i butë dhe melodioz.

Ndërkohë motrat zbritën me kënaqësi nga kuajt dhe u përgatitën të pushonin në freskinë e mbrëmjes, të bindura se askush tjetër përveç kafshëve të pyllit nuk mund ta shqetësonte qetësinë e atij vendi.

— A nuk do të ishte më e sigurt të ndalonim në një vend më të fshehtë, miku im? — pyeti Dunkani, gjithnjë vigjilent, kur pa se Syri i Skifterit kishte përfunduar kontrollin e tij të shkurtër. — A nuk do të ishte më mirë të zgjidhnim një vend që nuk njihet dhe që vizitohet shumë më rrallë se ky?

— Janë shumë të paktë ata që e dinë se kjo kullë mbrojtëse është ngritur ndonjëherë, — u përgjigj Syri i Skifterit ngadalë, i humbur në kujtime. — Nuk shkruhen shpesh libra dhe nuk ruhen rrëfime për përleshje si kjo që u zhvillua këtu, mes Mohikanëve dhe Mohawkëve, në një luftë që e bënin për hesapin e tyre. Atëherë isha ende djalosh dhe dola në luftë me Delaware-t, sepse e dija se ishin një popull i fyer dhe i trajtuar padrejtësisht.

Për dyzet ditë e dyzet net me radhë ata djaj na mbajtën të rrethuar rreth kësaj grumbulle trungjesh, të cilën e projektova dhe pjesërisht e ndërtova vetë; sepse, siç e dini, unë nuk jam indian, por një njeri pa pikë gjaku indian në damarë. Delaware-t punuan krah për krah me mua dhe e mbrojtëm këtë vend, megjithëse ishim vetëm dhjetë kundër njëzet. Luftuam derisa numri ynë pothuajse u barazua me të tyrin; pastaj dolëm nga fortifikimi dhe u hodhëm mbi ata qen të egër. Asnjë prej tyre nuk u kthye gjallë për t'i treguar fisit të vet çfarë kishte ndodhur.

Ai buzëqeshi lehtë, por buzëqeshja i humbi shpejt.

— Po, po... atëherë isha ende i ri dhe nuk isha mësuar me pamjen e gjakut. Nuk më pëlqente mendimi që krijesa me shpirt si imi të mbeteshin të shtrira lakuriq mbi tokë, të copëtoheshin nga bishat ose të zbardheshin nën shi. Prandaj i varrosa me duart e mia, pikërisht nën atë kodrinën e vogël ku jeni ulur tani. Dhe, të them të drejtën, nuk është vend i keq për t'u ulur... edhe pse është ngritur mbi kockat e njerëzve të vdekur.

Hejwardi dhe motrat u ngritën menjëherë nga vendi ku rrinin ulur.

Edhe pse sapo kishin kaluar skena shumë më të tmerrshme, Kora dhe Alisa nuk mundën ta shtypnin ndjesinë e natyrshme të frikës kur kuptuan se kishin qenë ulur mbi varrin e luftëtarëve Mohauk.

Drita e zbehtë e mbrëmjes, hapësira e vogël e mbuluar me bar të errët, e rrethuar nga shkurret e dendura, ndërsa pishat ngriheshin të heshtura drejt qiellit të mbuluar me re, si dhe qetësia vdekjeprurëse e pyllit të pafund, i jepnin atij vendi një atmosferë edhe më të rëndë.

— Kanë ikur dhe nuk mund t'i bëjnë më keq askujt, — vazhdoi Syri i Skifterit me një buzëqeshje të trishtë, duke tundur dorën sikur donte t'u largonte frikën. — Ata nuk do të lëshojnë më britmën e luftës dhe nuk do të ngrenë më kurrë tomahok-un. Nga të gjithë ata që ndihmuan t'i shtrinin këtu ku prehen sot, vetëm unë dhe Çingashguku-u kemi mbetur gjallë. Vëllezërit dhe farefisi i Mohikanit përbënin gjithë forcën tonë atëherë... dhe tani para jush qëndron gjithçka që ka mbetur nga ai fis.

Pa e kuptuar, të gjithë i kthyen sytë drejt dy indianëve.

Ata qëndronin ende brenda hijes së kullës së rrënuar. Unkasi dëgjonte me një përqendrim të thellë tregimin e të atit, si një bir që dëgjon historinë e lavdisë së paraardhësve të tij. Në fytyrën e tij lexohej krenaria për trimërinë dhe virtytet luftarake të atyre emrave që kishte nderuar gjithë jetën.

— Gjithmonë kam menduar se Delaware-t ishin një popull paqësor, — tha Dunkani. — Madje besoja se ata nuk luftonin vetë, por ua kishin besuar mbrojtjen e tokave të tyre pikërisht Mohawkëve që ju i vratë.

— Kjo është pjesërisht e vërtetë, — u përgjigj Syri i Skifterit, — por në thelb është një gënjeshtër e madhe. Një marrëveshje e tillë u bë shumë kohë më parë, falë dredhive të holandezëve, të cilët donin t'i çarmatosnin vendasit që kishin të drejtën më të madhe mbi tokat ku ata vetë ishin vendosur.

Mohikanët, ndonëse pjesë e të njëjtit komb, kishin marrëdhënie me anglezët dhe nuk pranuan kurrë atë marrëveshje qesharake. Ata ruajtën nderin dhe burrërinë e tyre. Edhe Delaware-t bënë të njëjtën gjë sapo kuptuan mashtrimin ku kishin rënë.

Ai tregoi me kokë drejt Çingashgukut.

— Para jush qëndron një nga sagamore-t, një nga prijësit e mëdhenj të Mohikanëve. Dikur fisi i tij ndiqte drerët në toka më të mëdha se zotërimet më të mëdha të Albany-t, pa kaluar as lumë e as kodër që të mos ishte e tyre. E çfarë i ka mbetur sot pasardhësit të tyre?

Syri i Skifterit uli zërin.

— Vetëm gjashtë këmbë tokë, kur Zoti të vendosë ta thërrasë pranë vetes. Dhe edhe ato mund t'i mbajë të qeta vetëm nëse ndonjë mik do të lodhet ta varrosë aq thellë, sa parmendat e të bardhëve të mos arrijnë kurrë t'ia trazojnë eshtrat.

— Mjaft, — tha Hejwardi me butësi, nga frika se kjo bisedë mund të zgjonte kujtime të hidhura dhe të prishte qetësinë aq të nevojshme për Kora-n dhe Alisa-n. — Kemi bërë një rrugë të gjatë dhe shumë pak...

— Pak njerëz janë bekuar me një trup si i yti, që duket sikur nuk njeh as lodhjen dhe as dobësinë, — tha Hejwardi me sinqeritet.

— Janë muskujt dhe kockat e një njeriu që më mbajnë në këmbë, — u përgjigj Syri i Skifterit, duke parë me kënaqësi të fshehur gjymtyrët e tij të fuqishme. Thjeshtësia e tij e natyrshme nuk e fshihte aspak krenarinë që ndjeu nga ky kompliment. — Në vendbanimet e të bardhëve mund të gjesh burra më të mëdhenj e më të rëndë se unë, por mund të ecësh ditë të tëra nëpër qytete pa takuar një që të përshkojë pesëdhjetë milje pa u ndalur për të marrë frymë, ose që të mbajë qentë e gjuetisë pranë vetes për orë të tëra gjatë ndjekjes së prenë.

Ai buzëqeshi lehtë dhe shtoi:

— Megjithatë, mishi dhe gjaku nuk janë njësoj te të gjithë. Është krejt e natyrshme që këto zonjusha të dëshirojnë pak pushim, pas gjithë sa kanë parë dhe përjetuar sot. Unkas, pastro burimin. Ndërsa unë dhe yt atë do të përgatisim një strehë me këto degë gështenje dhe një shtrat me bar e gjethe për kokat e tyre të brishta.

Biseda mori fund dhe të tre pylltarët iu përkushtuan menjëherë përgatitjes së një vendi të sigurt e të rehatshëm për ata që kishin nën mbrojtjen e tyre.

Burimi i vogël, i cili shumë vite më parë kishte bërë që indianët ta zgjidhnin atë kodrinë për fortifikimin e tyre të përkohshëm, u pastrua shpejt nga gjethet dhe dheu. Pas pak, nga zemra e tokës shpërtheu një ujë i kthjellët si kristali, që rridhte ngadalë mbi barin e gjelbër të kodrës.

Më pas mbuluan një qoshe të kullës së rrënuar me degë dhe gjethe, aq sa të mbronin nga vesa e rëndë e natës. Poshtë saj shtruan një shtresë bari të freskët dhe gjethesh të thata aromatike, duke krijuar një shtrat të butë ku motrat të mund të pushonin.

Ndërkohë që burrat punonin pa u lodhur, Kora dhe Alisa hëngrën pak nga ushqimi që u ofrua. Nuk ishte oreksi që i shtynte, por bindja se duhej të rifitonin forcat.

Kur mbaruan, u futën brenda strehës së vogël.

Para se të shtriheshin, të dyja u gjunjëzuan në heshtje. Falënderuan Zotin për mëshirën që u kishte treguar gjatë gjithë ditës dhe iu lutën ta shtrinte mbrojtjen e Tij edhe mbi natën që po afrohej.

Pastaj trupat e tyre të lodhur u shtrinë mbi shtratin me gjethe aromatike dhe, pavarësisht kujtimeve të tmerrshme dhe frikës për atë që mund të sillte e nesërmja, natyra kërkoi të drejtën e saj.

Nuk kaloi shumë dhe të dyja ranë në një gjumë të thellë, të ëmbëlsuar nga shpresa se agimi mund të sillte më në fund shpëtimin.

Dunkani kishte vendosur ta kalonte natën zgjuar, pranë hyrjes së kullës së rrënuar, për të ruajtur motrat.

Por Syri i Skifterit, sapo kuptoi qëllimin e tij, hodhi një vështrim nga Çingashguku-u, i cili tashmë ishte ulur qetësisht mbi bar, dhe tha:

— Sytë e një të bardhi janë tepër të rëndë dhe tepër të verbër për një roje si kjo. Mohikani do të jetë rojtar i natës sonë. Prandaj fli.

— Natën e kaluar dështova në detyrën time si rojë, — u përgjigj Hejwardi. — Kam më pak nevojë për pushim sesa ju, që u sollët si një ushtar i vërtetë. Le të flenë të gjithë; unë do të qëndroj zgjuar.

— Po të ishim në kampin e Regjimentit të Gjashtëdhjetë dhe përballë francezëve, nuk do të kërkoja rojtar më të mirë se ti, — tha Syri i Skifterit. — Por në errësirën e pyllit dhe mes shenjave që vetëm natyra di t'i tregojë, gjykimi yt do të vlente sa ai i një fëmije. Vigjilenca jote do të ishte e kotë. Prandaj bëj si unë dhe si Unkasi: fli... dhe fli i qetë.

Hejwardi e kuptoi se Syri i Skifterit kishte të drejtë.

Ndërsa flisnin, Unkasi ishte shtrirë pranë kodrinës, duke përfituar nga çdo çast pushimi që i ofrohej. Të njëjtën gjë kishte bërë edhe Davidi, zëri i të cilit mezi dilte më nga ethet e plagës, të rënduara edhe më shumë nga marshimi i gjatë.

Duke mos dashur ta zgjaste më tej një debat të padobishëm, Dunkani bëri sikur pranoi këshillën. U mbështet me shpinë pas trungjeve të kullës, në një pozicion gjysmë të shtrirë, por në mendjen e tij ishte betuar të mos mbyllte sytë derisa t'i dorëzonte personalisht motrat në krahët e kolonel Munro-s.

Syri i Skifterit, i bindur se e kishte bindur më në fund, nuk vonoi të binte në gjumë.

Pak nga pak, mbi atë qoshe të fshehur të pyllit zbriti një heshtje po aq e thellë sa vetmia që e kishte mbuluar prej vitesh.

Për shumë minuta Dunkani arriti t'i mbante shqisat zgjuar, duke dëgjuar çdo psherëtimë që vinte nga pylli.

Me rënien e natës shikimi iu mpreh edhe më shumë. Edhe pasi yjet nisën të vezullonin mbi degët e larta, ai arrinte të dallonte trupat e shtrirë të shokëve të tij mbi bar dhe figurën e palëvizshme të Çingashgukut, që rrinte ulur drejt si një nga pishat që rrethonin vendin.

Ai dëgjonte frymëmarrjen e lehtë të motrave, që flinin vetëm pak hapa larg tij.

Asnjë gjethe nuk lëkundej nga era pa e kapur veshi i tij atë pëshpëritje të lehtë.

Por, dalëngadalë, kënga e trishtë e zogut whippoorwill u përzie me ulërimën monotone të një bufi nate. Qepallat e tij të rënda filluan të rëndoheshin gjithnjë e më shumë...

Herë pas here, sytë e rënduar të Dunkanit ngriheshin drejt qiellit, duke kërkuar dritën e yjeve. Pas pak, qepallat i mbylleshin vetvetiu dhe atij i dukej sikur vazhdonte t'i shihte yjet edhe përmes tyre.

Në ato çaste të shkurtra kur zgjohej për një çast, ndonjë shkurre i dukej si figura e rojtarit indian. Më pas koka i binte mbi sup; supi kërkonte mbështetje mbi tokë dhe, dalëngadalë, gjithë trupi iu çlodh.

Më në fund, Dunkani ra në një gjumë të thellë.

Në ëndërr iu duk sikur ishte një kalorës i kohëve të lashta, që bënte rojë gjatë gjithë natës përpara tendës së një princeshe të saposhpëtuar. Ai besonte se me besnikërinë dhe vigjilencën e tij do të fitonte zemrën e saj.

Sa kohë fjeti, nuk e mori vesh kurrë.

Ëndrrat ishin zhdukur prej kohësh në harresë, kur një prekje e lehtë mbi sup e zgjoi papritur.

Edhe pse prekja ishte thuajse e padukshme, ai u hodh menjëherë në këmbë. Për një çast iu kujtua detyra që i kishte vënë vetes në fillim të natës.

— Kush është? — thirri ai, duke kërkuar me dorë shpatën në vendin ku zakonisht e mbante. — Fol! Mik apo armik?

— Mik, — u përgjigj zëri i ulët i Çingashgukut.

Plaku ngriti dorën drejt hënës, e cila tashmë derdhte dritën e saj të butë përmes hapësirës së krijuar nga pemët mbi kampin e tyre të vogël.

— Hëna ka dalë. Fortesa e të bardhëve është larg... shumë larg. Është koha të nisemi, ndërsa gjumi ua ka mbyllur të dy sytë francezëve.

— Ke të drejtë, — tha Dunkani. — Zgjoji shokët dhe përgatit kuajt. Unë do t’i lajmëroj zonjat se duhet të nisemi.

— Jemi zgjuar, Dunkani, — u dëgjua zëri i ëmbël i Alisa-s nga brenda strehës. — Dhe pas një gjumi kaq çlodhës jemi gati të ecim shpejt. Por ti ke kaluar gjithë natën zgjuar për ne, pasi kishe përballuar gjithë lodhjen e ditës.

— Më mirë thuaj se doja të rrija zgjuar, por sytë e mi më tradhtuan. Për herë të dytë tregova se nuk jam i denjë për barrën që kam marrë mbi vete.

— Jo, Dunkani, mos e fajëso kaq shumë veten, — tha Alisa duke buzëqeshur.

Ajo doli nga hija e kullës së rrënuar në dritën e argjendtë të hënës. Pushimi ia kishte kthyer freskinë fytyrës dhe bukuria e saj dukej edhe më e ndritshme.

— Të njoh mirë, — vazhdoi ajo. — Kur bëhet fjalë për veten, je i pakujdesshëm; por për të tjerët je tepër vigjilent. Pse të mos qëndrojmë edhe pak këtu? Kora dhe unë do të bëjmë rojën, ndërsa ti dhe këta burra trima do të flini edhe pak.

— Sikur turpi të mund ta largonte gjumin, nuk do t’i mbyllja më sytë kurrë, — tha Dunkani me shqetësim.

Ai e vështroi fytyrën e pastër dhe të sinqertë të Alisa-s. Në kujdesin e saj nuk pa asnjë shenjë që të mbështeste dyshimin e turbullt që i kishte lindur në zemër.

— Është e vërtetë, — vazhdoi ai me hidhërim. — Pasi ju futa në rrezik nga pakujdesia ime, nuk pata as meritën t'ju ruaja gjatë natës, siç i takon një ushtari.

— Askush përveç vetë Dunkanit nuk duhet ta akuzojë Dunkanin për një dobësi të tillë, — tha ajo me butësi. — Shko e pusho. Më beso, ne, edhe pse jemi vetëm dy vajza të dobëta, nuk do ta tradhtojmë rojën tonë.

Dunkani nuk pati nevojë të vazhdonte më tej këtë bisedë të sikletshme.

Një thirrje e shkurtër e Çingashgukut dhe qëndrimi i ngrirë i Unkasit e bënë të kthente menjëherë kokën.

— Mohikanët kanë dëgjuar një armik! — pëshpëriti Syri i Skifterit, i cili tashmë ishte zgjuar dhe në këmbë bashkë me gjithë të tjerët. — Ata nuhasin rrezikun në erë!

— Zoti e ndaloftë! — tha Dunkani. — Me të vërtetë kemi parë mjaft gjakderdhje!

Megjithatë, sapo i shqiptoi këto fjalë, ai mori pushkën dhe u hodh përpara, i vendosur të shlyente pakujdesinë e tij duke rrezikuar pa hezitim jetën për mbrojtjen e atyre që kishte nën kujdes.

— Duhet të jetë ndonjë kafshë e pyllit që endet në kërkim të ushqimit, — pëshpëriti ai, sapo dëgjoi tingujt e ulët e të largët që kishin alarmuar Mohikanët.

— Shshht! — ia ktheu Syri i Skifterit me vëmendje të skajshme. — Është njeri. Edhe unë tani po e dalloj hapin e tij, sado të dobëta të jenë shqisat e mia krahasuar me ato të një indiani. Ai Huron-i që na shpëtoi nga duart është ndeshur me një nga repartet e patrullës së Montcalm-it duke hedhur edhe një vështrim të fundit plot trishtim drejt vendit ku kishin kaluar natën.

Nuk kishin bërë shumë hapa, kur Syri i Skifterit ndaloi papritur dhe u kthye nga Çingashguku-u.

— Tani mund të ecim më lirshëm, — tha ai me zë të ulët. — Huronët nuk do të kthehen më te ai vend sonte. Besëtytnia e tyre është më e fortë se kureshtja.

— Të vdekurit ruajnë të gjallët, — u përgjigj Mohikani plak me qetësi.

— Dhe këtë herë, — shtoi gjuetari, — ua kanë shpëtuar jetën njerëzve që e meritojnë më shumë se ata që prehen nën atë kodrinë.

Hejward nuk foli. Mendja e tij ishte ende te çasti i rrezikut që sapo kishin kaluar. I ndihmoi motrat të mbanin kuajt në ecjen e ngadaltë përgjatë pyllit, ndërsa vetë ecte pranë tyre, me pushkën gati në dorë.

Nata ishte e kthjellët. Hëna ndriçonte kurorat e larta të pishave, duke lënë tokën herë në dritë të zbehtë, herë në hije të dendura. Herë pas here dëgjohej vetëm zhurma e lehtë e gjetheve nën këmbët e kuajve ose murmurima e ndonjë përroi të fshehur mes pyllit.

Askush nuk fliste.

Edhe David Gamut, që zakonisht gjente ngushëllim në këngët e tij, ecte në heshtje, i menduar nga ngjarjet e ditës.

Syri i Skifterit kryesonte kolonën me hap të sigurt. Dukej sikur nuk kishte nevojë as për dritën e hënës; instinkti dhe përvoja e çonin drejtimin më mirë se çdo hartë. Pas tij ndiqte Dunkani me dy motrat, ndërsa në fund ecnin Çingashguku-u dhe Unkasi, të cilët herë pas here ndalonin për të dëgjuar zërat e natës ose për të shqyrtuar ndonjë shenjë të padukshme për sytë e të bardhëve.

Ata përshkuan kështu shumë milje pa ndonjë pengesë.

Me kalimin e orëve, pylli filloi të humbiste hijet e tij të zeza. Në lindje u duk një vijë e zbehtë drite, e cila ngadalë u zgjerua mbi majat e pemëve.

— Agimi po vjen, — tha më në fund Syri i Skifterit. — Para se dielli të dalë plotësisht, duhet të kemi arritur pranë fortesës.

Fjalët e tij ringjallën shpresën në zemrat e të gjithëve.

Alisa ngriti sytë drejt qiellit që po zbardhte dhe psherëtiu lehtë.

— Atëherë... së shpejti do ta shohim babanë?

— Nëse Zoti vazhdon të na mbrojë si deri tani, — u përgjigj Dunkani, — po.

Askush nuk shtoi më asnjë fjalë.

Me zemrat më të lehtësuara, por ende vigjilentë ndaj çdo rreziku që mund të fshihej në pyllin e pafund, ata vazhduan marshimin drejt Fort Eduard-it.

duke hedhur herë pas here vështrime të fshehta drejt varrit të heshtur dhe rrënojave që po shpërbëheshin, ndërsa linin pas dritën e butë të hënës për t'u zhytur sërish në errësirën e dendur të pyllit.

aq fort, sa oficeri i ri ndjeu qartë se edhe mbi një njeri zakonisht kaq të patrembur kishte filluar të mbizotëronte një frikë e ushqyer nga bestytnitë.

— Për Zotin! Atje është një njeri... dhe po afrohet! Merrni armët, miqtë e mi; nuk e dimë kë kemi përballë.

— Qui vive? (Kush shkon atje?) — ushtoi një zë i fortë dhe i prerë, që dukej sikur vinte nga një botë tjetër, duke dalë nga ai vend i vetmuar e solemn.

— Çfarë tha? — pëshpëriti Syri i Skifterit. — Nuk foli as gjuhë indiane, as anglisht.

— Qui vive? — përsëriti i njëjti zë dhe menjëherë pas tij u dëgjua kërcitja e armëve, ndërsa roja mori një qëndrim kërcënues.

— France! — thirri Hejwardi, duke dalë nga hija e pemëve drejt bregut të pellgut, vetëm pak hapa larg rojës.

— D'où venez-vous? Où allez-vous d'aussi bonne heure? (Nga vini? Ku po shkoni kaq herët?) — pyeti grenadieri, me theksin karakteristik të një francezi të lindur në Francë.

— Je viens de la découverte, et je vais me coucher. (Vij nga zbulimi dhe po shkoj të pushoj.)

— Êtes-vous officier du roi? (Jeni oficer i mbretit?)

— Sans doute, mon camarade; me prends-tu pour un provincial? Je suis capitaine de chasseurs. J'ai ici avec moi les filles du commandant de la fortification. Ah! tu en as entendu parler! Je les ai faites prisonnières près de l'autre fort et je les conduis au général. (Pa dyshim, shoku im. Mos më merr për ndonjë provincal! Jam kapiten i gjuetarëve. Kam me vete vajzat e komandantit të fortesës. Ah, ke dëgjuar për to! I kam zënë rob pranë fortesës tjetër dhe po i çoj te gjenerali.)

— Ma foi! Mesdames, j'en suis fâché pour vous; mais... fortune de guerre! Vous trouverez notre général un brave homme et très poli avec les dames. (Për besë, zonjusha, më vjen keq për ju... por kështu është fati i luftës! Gjenerali ynë është një burrë trim dhe shumë i sjellshëm me zonjat.)

— Ç'est le caractère des gens de guerre. Adieu, mon ami; je vous souhaiterais un devoir plus agréable à remplir. (Ky është zakoni i njerëzve të luftës. Lamtumirë, miku im; do të doja të kishe një detyrë më të këndshme për të kryer.) — tha Kora me një vetëpërmbajtje të admirueshme.

Ushtari francez preku kapelen me mirësjellje dhe u përkul lehtë.

— Bonne nuit, mon camarade. (Natë të mirë, shoku im.) — shtoi Hejwardi.

Pastaj grupi vazhdoi rrugën me qetësi, duke lënë rojën të ecte sërish buzë Pellgut të Përgjakur, pa e marrë me mend aspak se armiku kishte kaluar fare pranë tij. Ndërsa patrullonte, ai nisi të këndonte me zë të ulët një këngë që pamja e dy zonjave, e ndoshta edhe kujtimi i Francës së tij të largët e të dashur, ia kishte sjellë në mendje:

— Vive le vin, l'amour... (Rroftë vera, rroftë dashuria...)

— Fat që e dije gjuhën e atij maskarai, — pëshpëriti Syri i Skifterit pasi u larguan pak. Ai e uli sërish pushkën në krah. — E kuptova menjëherë se ishte një francez. Dhe mirë bëri që foli me miqësi e tregoi zemër të mirë; ndryshe, eshtrat e tij do të kishin përfunduar pranë atyre të bashkatdhetarëve të vet.

Ai u ndërpre nga një rënkim i gjatë e i rëndë që doli nga pellgu i vogël, sikur shpirtrat e të vrarëve të endet ende mbi varrin e tyre të ujshëm.

— Ai ishte njeri prej mishi e gjaku, — vazhdoi Syri i Skifterit. — Asnjë fantazmë nuk do ta mbante pushkën aq fort.

— Ishte njeri i gjallë; por nëse vazhdon ende të jetë në këtë botë, kjo mbetet për t'u parë, — tha Hejwardi, duke vënë re se Çingashguku-u mungonte.

Një tjetër rënkim, më i dobët se i pari, u dëgjua pas pak. Menjëherë pas tij ushtoi një zhytje e rëndë në ujë dhe gjithçka u qetësua sërish, sikur brigjet e atij pellgu të zymtë të mos ishin trazuar kurrë që nga dita e krijimit.

Ndërsa të gjithë qëndronin të pavendosur, figura e Mohikanit plak doli pa zhurmë nga shkurret.

Kur u bashkua me grupin, në njërën dorë mbante skalpin ende të përgjakur të ushtarit të ri francez, të cilin e vari qetësisht në brez. Me dorën tjetër futi në vend thikën dhe sopatën që sapo kishin marrë jetën e tij. Pastaj zuri vendin e zakonshëm në fund të kolonës, me qetësinë e një njeriu që besonte se kishte kryer një detyrë të drejtë.

Syri i Skifterit mbështeti qytën e pushkës në tokë dhe, duke u përkulur mbi të, mbeti për disa çaste në mendime të thella.

Më në fund tundi kokën me trishtim.

— Për një njeri të bardhë kjo do të kishte qenë një vepër mizore dhe çnjerëzore, — mërmëriti ai. — Por është natyra dhe zakoni i një indiani, prandaj nuk mund t'ia mohosh. Gjithsesi, do të kisha dashur që kjo t'i kishte ndodhur ndonjë Mingoje të mallkuar e jo atij djali të ri e gazmor që kishte ardhur nga vendet e vjetra.

— Mjaft, — tha Hejwardi, nga frika se motrat mund të kuptonin shkakun e kësaj ndalese. — Çfarë u bë, u bë. Më mirë të mos kishte ndodhur, por tani nuk mund të ndryshohet. Është e qartë se ndodhemi brenda vijës së rojave armike. Çfarë mendon të bëjmë?

— Po, — tha Syri i Skifterit duke u zgjuar nga mendimet. — Është tepër vonë për t'u marrë me atë punë. Francezët e kanë rrethuar fortesën me të vërtetë dhe tani na duhet të kalojmë mes tyre si gjilpëra në vrimën e saj.

— Dhe koha po na mbaron, — shtoi Hejwardi duke parë retë e dendura që kishin mbuluar hënën.

— Koha po na mbaron, — përsëriti Syri i Skifterit. — Me ndihmën e Providencës kemi vetëm dy mënyra për ta bërë këtë. Pa ndihmën e Tij, nuk do ta bëjmë dot asnjërën.

— Thuaji shpejt.

— E para është të zbresim zonjat nga kuajt, t'i lëmë kafshët të enden në fushë dhe, me Mohikanët përpara, të çajmë rrugë përmes rojave, duke hyrë në fortesë mbi trupat e tyre.

— Jo! Kjo nuk bëhet! — e ndërpreu Hejwardi. — Një ushtar mund ta bënte një gjë të tillë, por kurrë me një shoqërim si ky.

— Do të ishte një shteg shumë i përgjakshëm për këmbët e tyre të brishta, — pranoi Syri i Skifterit. — Megjithatë, si burrë që jam, duhej ta përmendja. Atëherë na mbetet vetëm të kthehemi në gjurmët tona, të dalim jashtë vijës së rojave dhe pastaj të marrim nga perëndimi, drejt maleve, ku unë mund...

KAPITULLI 14

"— Kush është atje? — Fshatarë, njerëz të varfër të Francës." — Henri VI

Gjatë largimit të shpejtë nga bllok-shtëpia dhe derisa grupi u zhyt thellë në pyll, askush nuk guxoi të thoshte qoftë edhe një fjalë me pëshpëritje. Syri i Skifterit mori sërish vendin në krye të kolonës, megjithëse tani hapat e tij ishin më të ngadaltë se gjatë marshimit të mëparshëm, sepse nuk i njihte mirë ato anë të pyllit. Më shumë se një herë ai ndaloi për t'u këshilluar me aleatët e tij, dy Mohikanët, duke treguar herë hënën mbi qiell e herë duke vështruar me kujdes lëvoren e pemëve.

Gjatë këtyre ndalesave të shkurtra, Hejwardi dhe motrat dëgjonin me shqisa të mprehura nga rreziku, duke u përpjekur të dallonin shenja që mund të tregonin afërsinë e armiqve. Në ato çaste dukej sikur një hapësirë e pafund pyjesh ishte zhytur në një gjumë të përjetshëm. Asnjë zhurmë nuk prishej në qetësinë e natës, përveç murmurimës së largët e të zbehtë të ndonjë rrëke uji. Zogjtë, kafshët dhe njerëzit dukej sikur flinin njësoj, nëse në atë shkretëtirë të pafund gjendej ende ndonjë njeri tjetër.

Megjithatë, ajo murmurimë e lehtë e ujit u dha udhërrëfyesve një ndihmë të vyer. Ata ndryshuan menjëherë drejtimin dhe u nisën drejt përroit.

Kur arritën në brigjet e tij, Syri i Skifterit ndaloi përsëri. Hoqi mokasinat nga këmbët dhe i ftoi Hejwardin dhe Gamut-in të bënin të njëjtën gjë. Pastaj hyri në ujë dhe, për afro një orë të tërë, të gjithë ecën përgjatë shtratit të përroit, duke mos lënë asnjë gjurmë pas vetes.

Kur dolën më në fund nga rrjedha e ngushtë e ujit, hëna ishte zhytur pas një mase të madhe resh të zeza që vareshin mbi horizontin perëndimor. Ata u ngjitën sërish në tokën ranore të mbuluar me pyje. Këtu Syri i Skifterit dukej përsëri në vendin e tij. Ai ecte me sigurinë e njeriut që njihte çdo shteg të pyllit.

Terreni filloi të bëhej më i thyer. Udhëtarët vunë re se malet po afroheshin nga të dyja anët dhe se po hynin në një nga grykat e tyre.

Papritur Syri i Skifterit ndaloi. Priste derisa të gjithë iu afruan dhe pastaj foli me një zë aq të ulët, sa solemniteti i natës e bënte edhe më mbresëlënës.

— Është e lehtë të njohësh shtigjet, burimet dhe vendet ku pijnë ujë kafshët në këtë shkretëtirë, — tha ai. — Por kush do ta besonte, duke parë këtë vend, se një ushtri e tërë fle tani mes atyre pemëve të heshtura dhe maleve të zhveshura?

— Atëherë nuk jemi larg Fort Uilliam Henri? — pyeti Hejwardi duke iu afruar.

— Ende kemi një rrugë të gjatë dhe të lodhshme përpara. Vështirësia më e madhe tani është të gjejmë pikën ku duhet ta kapim rrugën. Shihni atje...

Ai tregoi mes pemëve një pellg të vogël, sipërfaqja e qetë e të cilit pasqyronte yjet.

— Ky është "Pellgu i Përgjakur". Këtu jam në tokën ku jo vetëm kam kaluar shumë herë, por ku kam luftuar kundër armikut nga lindja e diellit deri në perëndim.

— Ah! Pra ky ujë i zymtë është varri i atyre trimave që ranë në betejë? — tha Hejwardi. — Kam dëgjuar të flitet për të, por nuk e kisha parë kurrë.

— Atë ditë u përleshëm tri herë me francezët, — vazhdoi Syri i Skifterit pa iu përgjigjur drejtpërdrejt. — Ata na zunë pritë ndërsa marshonim për t'u zënë ne pritë atyre dhe na shpërndanë si drerë të trembur deri në brigjet e Horikanit. Pastaj u mblodhëm përsëri pas trungjeve të rrëzuara dhe luftuam nën urdhrat e Sir William-it, i cili pikërisht për atë fitore mori titullin "Sir". Atë ditë qindra francezë panë diellin për herë të fundit. Edhe vetë Dieskau ra rob në duart tona, aq rëndë i plagosur, sa u kthye në vendin e tij dhe nuk mori më pjesë në luftë.

— Ishte një fitore e lavdishme! — tha Hejwardi me entuziazëm. — Lajmi arriti shpejt edhe në ushtrinë tonë në jug.

— Po, por historia nuk mbaroi aty, — vazhdoi gjuetari. — Me urdhër të Sir William-it, major Effingham më dërgoi të kaloja nga krahu për t'i çuar lajmin e fitores garnizonit në Hudson. Pikërisht këtu pranë takova një repart që po vinte për të na ndihmuar dhe i udhëhoqa drejt francezëve, të cilët ishin ulur të hanin, pa e ditur se dita nuk kishte mbaruar ende për ta.

— Dhe i zunë në befasi?

— Po aq sa mund të zihen në befasi njerëzit që mendojnë vetëm për ushqimin. Nuk u dhamë kohë as të merrnin frymë. Ata na kishin goditur rëndë në betejën e mëngjesit dhe pothuajse secili prej nesh kishte humbur ndonjë mik ose të afërm prej dorës së tyre. Kur gjithçka mbaroi, të vdekurit, madje disa thonë edhe të plagosurit që ende merrnin frymë, u hodhën në atë pellg. Me këta sy kam parë ujërat e tij të skuqura nga gjaku, siç nuk kam parë kurrë ujë tjetër që të dalë nga barku i tokës.

— Ishte një varr i përshtatshëm për një ushtar, — tha Hejwardi. — Duket se ke kaluar një jetë të tërë duke luftuar në këtë kufi.

— Unë? — tha Syri i Skifterit, duke drejtuar trupin e tij të gjatë me krenari. — Nuk ka shumë jehona mes këtyre maleve që të mos kenë dëgjuar krismën e pushkës sime. Nuk ka asnjë pëllëmbë toke midis Horikanit dhe lumit ku Killdeer të mos ketë rrëzuar qoftë armik, qoftë bishë të egër. Sa për atë varr që e quajte të qetë... kjo është tjetër histori. Ka njerëz në kamp që thonë se askush nuk duhet varrosur përpara se t'i ketë dalë fryma. Dhe atë mbrëmje, në gjithë atë rrëmujë, mjekët nuk patën kohë të dallonin mirë kush ishte ende gjallë e kush kishte vdekur.

Ai heshti papritur.

— Shh!... A shihni ndonjë gjë që lëviz pranë brigjeve të pellgut?

— Nuk besoj se ka njerëz të tjerë pa strehë si ne në këtë pyll, — tha Hejwardi.

— Për atë që kam parë unë, atij nuk i duhet as shtëpi, as strehë, — u përgjigj Syri i Skifterit, duke i shtrënguar fort krahun. — As vesa e natës nuk lag trupin e atij që i kalon ditët në ujë...

t'ju fsheh në një vend ku edhe të gjithë qentë e djallit që i shërbejnë Montcalm-it do ta humbnin gjurmën tuaj për muaj të tërë.

— Atëherë le të bëhet, dhe menjëherë, — tha Hejwardi.

Nuk pati nevojë për më shumë fjalë. Syri i Skifterit vetëm shqiptoi urdhrin e shkurtër:

— Më ndiqni.

Pastaj u nis përgjatë shtegut nga kishin ardhur pak më parë, duke u larguar nga ajo gjendje e rrezikshme në të cilën ishin futur.

Ashtu si biseda e tyre e fundit, edhe ecja vazhdoi në heshtje të plotë. Askush nuk guxonte të bënte zhurmë, sepse askush nuk mund ta dinte se në cilin çast një patrullë franceze ose ndonjë roje e fshehur mund t'u dilte përpara.

Teksa kalonin buzë Pellgut të Përgjakur, Hejwardi dhe Syri i Skifterit hodhën edhe një herë vështrime të shpejta drejt ujërave të tij të zymta. Kërkuan më kot figurën që pak më parë kishte ecur përgjatë bregut. Vetëm përplasja e lehtë dhe e rregullt e valëzave tregonte se ujërat ende nuk ishin qetësuar plotësisht, duke ruajtur si kujtim të frikshëm gjurmën e krimit që sapo kishin parë.

Por, si çdo gjë tjetër në atë skenë të errët e të trishtë, edhe pellgu u zhduk shpejt në terr, duke u shkrirë me masën e zezë të pyllit që mbeti pas tyre.

Pas pak, Syri i Skifterit u largua nga drejtimi i kthimit dhe mori rrugën drejt maleve që kufizonin anën perëndimore të fushës së ngushtë. Me hapa të shpejtë ai i udhëhoqi shokët thellë nën hijen e majave të larta e të thyera.

Tani rruga u bë shumë më e vështirë. Terreni ishte i mbushur me shkëmbinj të ashpër dhe me përrenj të thellë, ndaj ecja u ngadalësua ndjeshëm. Kodra të zhveshura e të zeza ngriheshin nga të gjitha anët, por lodhjen e marshimit e lehtësonte disi ndjenja e sigurisë që jepnin ato strehë natyrore.

Më në fund filluan të ngjiteshin ngadalë në një shpat të pjerrët e të thyer. Shtegu gjarpëronte me zgjuarsi mes shkëmbinjve dhe pemëve, duke shmangur të parët e duke u mbështetur te të dytat, në një mënyrë që tregonte qartë se ishte krijuar nga njerëz të mësuar prej kohësh me jetën në shkretëtirë.

Ndërsa ngjiteshin mbi luginat, errësira e dendur që zakonisht paraprin agimin nisi të shpërndahej. Objektet rifituan ngjyrat e tyre natyrore dhe, kur dolën nga pylli i rrallë që mbulonte faqen e zhveshur të malit, u gjendën mbi një shkëmb të sheshtë e të mbuluar me myshk, që formonte majën e tij.

Përballë tyre po lindte mëngjesi. Drita e parë e agimit skuqte majat e pishave të gjelbra në malin që ngrihej përtej luginës së Horikanit.

Syri i Skifterit u kërkoi motrave të zbrisnin nga kuajt. Ai u hoqi frerët dhe shalat kafshëve të lodhura, pastaj i la të lira.

— Shkoni, — u tha, — gjeni ushqimin që ua fal natyra; por kini kujdes të mos bëheni vetë ushqim për ujqërit që enden në këto male.

— Nuk kemi më nevojë për ta? — pyeti Hejwardi.

— Hajde e gjykoje vetë, — u përgjigj gjahtari, duke u afruar drejt buzës lindore të malit dhe duke u bërë shenjë të gjithë ta ndiqnin. — Po të ishte aq e lehtë të shihje në zemrën e njeriut sa është të shohësh kampin e zhveshur të Montcalm-it nga ky vend, hipokritët do të ishin shumë të rrallë dhe dinakëria e një Mingoje nuk do të vlente sa ndershmëria e një Delaware-i.

Kur udhëtarët mbërritën në buzë të greminës, me një vështrim të vetëm kuptuan sa i saktë kishte qenë Syri i Skifterit dhe sa me largpamësi i kishte sjellë në atë pikë dominuese.

Mali mbi të cilin qëndronin ngrihej rreth një mijë këmbë mbi nivelin e luginës. Ishte një majë konike, e shkëputur paksa nga vargmali që shtrihej për kilometra të tërë përgjatë bregut perëndimor të liqenit, derisa bashkohej me malet përtej ujit dhe vazhdonte drejt Kanadasë në një varg masash shkëmbore të çrregullta, të mbuluara rrallë me pisha të përhershme.

Poshtë këmbëve të tyre, bregu jugor i Horikanit përshkruante një hark të gjerë nga një mal te tjetri, duke formuar një brez të hapur toke që ngrihej pak nga pak në një fushë të valëzuar.

Në veri shtrihej liqeni i kthjellët, që nga ajo lartësi marramendëse dukej si një brez i ngushtë argjendi. Brigjet e tij ishin të mbushura me gjire të panumërt, kepa me forma të çuditshme dhe ishuj të panumërt që zbukuronin sipërfaqen e ujit.

Më larg, liqeni humbiste mes maleve ose mbulohej nga mjegullat që lëviznin ngadalë mbi sipërfaqen e tij, të shtyra nga freskia e mëngjesit. Vetëm një hapësirë e ngushtë mes kreshtave tregonte kalimin nga ku ujërat vazhdonin më tej drejt veriut, për t'u derdhur më pas në liqenin Shamplen.

Në jug shtrihej gryka e gjerë, ose më saktë fusha e thyer, për të cilën ishte folur kaq shpesh. Për disa milje malet dukej sikur nuk donin t'ia lëshonin vendin ultësirës, por më tej ato largoheshin nga njëri-tjetri dhe humbnin në fushat ranore ku aventurierët kishin kaluar dy herë gjatë udhëtimeve të tyre.

Përgjatë të dy vargmaleve ngriheshin spirale të lehta mjegulle nga pyjet e pabanuara, që dukeshin si tymi i shtëpive të fshehura. Të tjera rrëshqisnin ngadalë poshtë shpateve për t'u bashkuar me mjegullat e luginës.

Një re e vetme, krejt e bardhë si bora, pluskonte mbi luginë dhe shënonte vendin ku ndodhej Pellgu i Përgjakur.

Pikërisht buzë liqenit, pak më afër bregut perëndimor sesa atij lindor, shtrihej Fortesa Uilliam Henri, me muret e saj prej dheu dhe ndërtesat e ulëta.

Dy nga bastionet e saj dukej sikur mbështeteshin mbi vetë ujërat e liqenit, ndërsa pjesët e tjera mbroheshin nga një hendek i thellë dhe kënete të gjera.

Rreth fortesës pylli ishte prerë në një hapësirë të konsiderueshme, por përtej saj gjithçka mbetej e veshur me gjelbërimin e natyrës, përveç sipërfaqes së qetë të liqenit dhe shkëmbinjve të zinj që ngriheshin lakuriq mbi vijën e maleve.

Përpara mureve dalloheshin rojat e shpërndara, që ruanin me lodhje përballë armikut të shumtë. Brenda fortesës shiheshin ushtarë që ende nuk ishin çliruar nga përgjumja e një nate të kaluar në vigjilencë.

Në juglindje, ngjitur me fortesën, ndodhej një kamp i fortifikuar mbi një kodër shkëmbore, vend shumë më i përshtatshëm për vetë fortesën. Syri i Skifterit i tregoi Hejwardit se aty ndodheshin regjimentet ndihmëse që pak ditë më parë kishin lënë lumin Hudson së bashku me ta.

Pak më në jug, mbi pyll, ngriheshin shumë shtylla tymi të errët e të zbehtë, lehtësisht të dallueshme nga avujt e pastër të burimeve natyrore.

— Ja, — tha Syri i Skifterit duke treguar me dorë, — atje ndodhet kampi kryesor i armikut. Francezët janë grumbulluar me forca të mëdha në atë drejtim.

Por pamja që e tërhoqi më shumë vëmendjen e oficerit të ri ndodhej në bregun perëndimor të liqenit, pranë skajit të tij jugor.

Mbi një brez toke, që nga ajo lartësi dukej tepër i ngushtë për të mbajtur një ushtri të tillë, por që në të vërtetë shtrihej për qindra metra nga brigjet e

Horikanit deri në këmbët e malit, ngriheshin çadrat e bardha dhe makineritë ushtarake të një kampi prej dhjetë mijë ushtarësh.

Përpara tyre ishin ngritur tashmë bateri artilerie. Madje, ndërsa vëzhguesit shikonin nga lart atë pamje që shtrihej poshtë si një hartë gjigante, gjëmimi i topave u ngrit nga lugina dhe u përhap në jehona të fuqishme përgjatë maleve lindore.

— Mëngjesi sapo po i zgjon atje poshtë, — tha Syri i Skifterit me ton të qetë e mendues. — Ata që bëjnë roje duan t'i zgjojnë ata që flenë me zhurmën e topave. Kemi mbërritur disa orë tepër vonë. Montcalm-i i ka mbushur tashmë pyjet me Irokezët e tij të mallkuar.

— Fortesa është vërtet e rrethuar, — tha Dunkani. — Por a nuk ka ndonjë mënyrë për të hyrë brenda? Edhe po të na zënë rob në fortesë, do të ishte shumë më mirë sesa të binim përsëri në duart e indianëve endacakë.

— Shikoni! — thirri Syri i Skifterit, pa e kuptuar se po ia drejtonte vëmendjen Corës pikërisht te vendi ku ndodhej i ati. — Ai predhë sapo bëri copë gurët pranë shtëpisë së komandantit! Ah, këta francezë do ta shembin atë ndërtesë më shpejt sesa u ndërtua, sado e fortë dhe e trashë të jetë.

— Hejward, më mundon ta shoh rrezikun dhe të mos jem pjesë e tij, — tha Kora, e patrembur, por e shqetësuar. — Le të shkojmë te Montcalm-i dhe t'i kërkojmë të na lejojë të hyjmë. Ai nuk do të guxojë t'ia mohojë këtë një vajze.

— Nuk do të arrije as te çadra e francezit me flokët ende mbi kokë, — u përgjigj prerë Syri i Skifterit. — Sikur të kisha vetëm një nga ato mijëra varkat që shoh të lëna bosh përgjatë bregut, kjo punë mund të bëhej. Ah! Shihni... bombardimi do të pushojë shpejt, sepse po vjen mjegulla. Ajo do ta kthejë ditën në natë dhe do ta bëjë një shigjetë indiane më të rrezikshme se një top i derdhur në bronz. Tani, nëse jeni gati dhe keni zemër të më ndiqni, unë do ta provoj. Kam dëshirë të zbres në atë kamp, qoftë edhe vetëm për t'i shpërndarë disa qen Mingo që po i shoh të sillen pranë asaj pyllëzës me mështekna.

— Jemi gati, — tha Kora me vendosmëri. — Për një qëllim të tillë do të të ndjekim në çdo rrezik.

Syri i Skifterit u kthye nga ajo me një buzëqeshje të sinqertë miratimi.

— Ah, sikur të kisha një mijë burra me krahë të fortë e sy të mprehtë, që ta përbuznin vdekjen po aq sa ti! — tha ai. — Do t'i kisha përzënë këta francezë llafazanë përsëri në strofkën e tyre para se të mbaronte java, duke ulëritur si qenë të lidhur ose si ujqër të uritur.

Pastaj u kthye nga të tjerët.

— Lëvizni! Mjegulla po zbret aq shpejt, sa mezi do të kemi kohë ta takojmë në fushë dhe ta përdorim si mbulesë. Mbajeni mend: nëse mua më ndodh gjë, përpiquni ta mbani erën në faqen tuaj të majtë... ose, më mirë akoma, ndiqni Mohikanët. Ata do ta gjejnë rrugën me nuhatje, qoftë ditë apo natë.

Me këto fjalë bëri shenjë të gjithë ta ndiqnin dhe nisi të zbriste me hapa të shpejtë, por të sigurt, faqen e pjerrët të malit.

Hejwardi ndihmoi motrat gjatë zbritjes dhe, pas pak minutash, të gjithë ndodheshin përsëri poshtë, në këmbët e malit që pak më parë e kishin ngjitur me aq mundim.

Rruga që zgjodhi Syri i Skifterit i çoi shpejt në fushën e hapur, përballë një porte anësore në murin perëndimor të fortesës, e cila ndodhej rreth gjysmë milje larg vendit ku ai ndaloi për të pritur Hejwardin dhe motrat.

Nga nxitimi dhe falë terrenit të favorshëm, ata e kishin paraprirë mjegullën që po rrëshqiste ngadalë mbi liqen. U detyruan të prisnin derisa ajo të mbulonte kampin francez me mantelin e saj të bardhë.

Mohikanët shfrytëzuan këtë ndalesë për të dalë fshehurazi nga pylli dhe për të vëzhguar terrenin përreth.

Pas tyre doli edhe Syri i Skifterit, që donte të dëgjonte sa më parë raportin e tyre dhe të krijonte vetë një ide për vendndodhjen e armikut.

Pas vetëm pak çastesh ai u kthye. Fytyra i ishte skuqur nga zemërimi dhe mërmëriti disa sharje nën zë.

— Dinaku francez ka vendosur një postë rojash pikërisht në shtegun tonë, — tha ai. — Ka si indianë, ashtu edhe të bardhë. Në këtë mjegull kemi po aq mundësi të biem në mes të tyre sa edhe t'i kalojmë pa u vënë re.

— Nuk mund të bëjmë një rrethim për t'i shmangur? — pyeti Hejwardi. — Pastaj të kthehemi sërish në drejtimin tonë?

— Kush është ai që, pasi largohet nga rruga në një mjegull të tillë, mund të dijë se ku do ta gjejë përsëri? Mjegullat e Horikanit nuk janë si tymi i një pipe paqeje apo si ai që ngrihet mbi një zjarr për të larguar mushkonjat.

Nuk kishte mbaruar ende fjalinë, kur një krismë e fuqishme përshkoi pyllin.

Një gjyle topi hyri mes shkurreve, goditi trungun e një peme të re dhe u përplas në tokë, pasi kishte humbur pjesën më të madhe të forcës.

Dy Mohikanët iu afruan menjëherë, si shërbëtorë besnikë të atij lajmëtari të tmerrshëm.

Unkasi-i foli me gjallëri në gjuhën e Delaware-ve, duke shoqëruar fjalët me gjeste të shumta.

— Mund të ketë të drejtë djali, — mërmëriti Syri i Skifterit pasi e dëgjoi. — Një ethe e fortë nuk shërohet si një dhimbje dhëmbi. Hajdeni! Mjegulla po na mbulon.

— Prit! — tha Hejwardi. — Më parë na shpjego çfarë ke ndër mend.

— Është një shpresë e vogël, por më mirë se hiç. Shikoje këtë gjyle, — tha Syri i Skifterit duke e shtyrë me këmbë copën e hekurit. — Ajo ka çarë tokën gjatë rrugës nga fortesa deri këtu. Ne do të ndjekim brazdën që ka lënë pas. Kur çdo shenjë tjetër të humbasë, ajo do të na udhëheqë. Mjaft fjalë! Më ndiqni, ndryshe mjegulla do të na lërë në mes të fushës, shënjestër për të dyja ushtritë.

Hejwardi e kuptoi se kishte ardhur çasti kur duhej vepruar dhe jo folur.

Ai u vendos mes dy motrave dhe i shtyu me shpejtësi përpara, duke mos ia ndarë sytë figurës së zbehtë të udhërrëfyesit.

Shumë shpejt u bindën se Syri i Skifterit nuk e kishte tepruar aspak kur kishte folur për fuqinë e mjegullës.

Nuk kishin bërë as njëzet hapa, kur secili mezi dallonte tjetrin mes avujve të dendur.

Ata kishin bërë një devijim të vogël majtas dhe tani po ktheheshin ngadalë djathtas. Sipas gjykimit të Hejwardit, kishin përshkuar tashmë gati gjysmën e rrugës drejt fortesës mike, kur papritur, fare pranë tyre, ndoshta jo më larg se njëzet hapa, ushtoi një thirrje e ashpër:

— Qui va là? (Kush shkon atje?)

— Vazhdoni! — pëshpëriti Syri i Skifterit, duke u përkulur edhe më shumë majtas.

— Vazhdoni! — përsëriti Hejwardi.

Por menjëherë thirrja u përsërit nga një duzinë zërash, secili më kërcënues se tjetri.

— Ç'est moi! (Jam unë!) — bërtiti Dunkani, duke i tërhequr pothuajse zvarrë motrat përpara.

— Bête! Qui? Moi?

— Ami de la France! (Mik i Francës!)

— Tu m'as plus l'air d'un ennemi de la France. Arrête, ou, pardieu, je te ferai ami du diable! Non! Feu, camarades, feu! (Më shumë dukesh si armik i Francës. Ndal, përndryshe, për Zotin, do të të bëj mik të djallit! Jo! Zjarr, shokë, zjarr!)

Urdhri u zbatua menjëherë.

Mjegulla u drodh nga krisma e njëherësh e rreth pesëdhjetë pushkëve.

Për fat, shënjestra ishte e gabuar.

Plumbat prenë ajrin në një drejtim paksa të ndryshëm nga ai që ndiqnin të arratisurit, megjithëse kaluan aq pranë, sa David-it dhe dy motrave iu duk sikur fishkëllenin vetëm pak centimetra larg kokave të tyre.

Britmat u dëgjuan përsëri.

Këtë herë urdhrat për të qëlluar sërish dhe për të ndjekur të arratisurit u dëgjuan shumë qartë.

Kur Hejwardi ua përktheu shkurt kuptimin e fjalëve, Syri i Skifterit ndaloi dhe foli me vendosmëri.

— Le të qëllojmë edhe ne. Ata do të mendojnë se është një dalje e garnizonit dhe ose do të tërhiqen, ose do të ndalen duke pritur përforcime.

Plani ishte menduar me zgjuarsi, por nuk dha rezultatin e dëshiruar.

Sapo francezët dëgjuan të shtënat e tyre, u duk sikur e gjithë fusha u mbush me njerëz.

Krismat e pushkëve përshkuan gjithë vijën, nga brigjet e liqenit deri në skajin më të largët të pyllit.

— Do ta vëmë në lëvizje gjithë ushtrinë e tyre dhe do të shkaktojmë një sulm të përgjithshëm, — tha Dunkani. — Na prij, mik! Për jetën tënde dhe për tonën!

Syri i Skifterit u bë gati t'i bindjej.

Por në nxitimin e çastit dhe pas ndryshimit të drejtimit, ai kishte humbur orientimin.

Më kot u kthye...

Por pamja që e tërhoqi më shumë vëmendjen e oficerit të ri ndodhej në bregun perëndimor të liqenit, pranë skajit të tij jugor.

Mbi një brez toke, që nga ajo lartësi dukej tepër i ngushtë për të mbajtur një ushtri të tillë, por që në të vërtetë shtrihej për qindra metra nga brigjet e Horikanit deri në këmbët e malit, ngriheshin çadrat e bardha dhe makineritë ushtarake të një kampi prej dhjetë mijë ushtarësh.

Përpara tyre ishin ngritur tashmë bateri artilerie. Madje, ndërsa vëzhguesit shikonin nga lart atë pamje që shtrihej poshtë si një hartë gjigante, gjëmimi i topave u ngrit nga lugina dhe u përhap në jehona të fuqishme përgjatë maleve lindore.

— Mëngjesi sapo po i zgjon atje poshtë, — tha Syri i Skifterit me ton të qetë e mendues. — Ata që bëjnë roje duan t'i zgjojnë ata që flenë me zhurmën e topave. Kemi mbërritur disa orë tepër vonë. Montcalm-i i ka mbushur tashmë pyjet me Irokezët e tij të mallkuar.

— Fortesa është vërtet e rrethuar, — tha Dunkani. — Por a nuk ka ndonjë mënyrë për të hyrë brenda? Edhe po të na zënë rob në fortesë, do të ishte shumë më mirë sesa të binim përsëri në duart e indianëve endacakë.

— Shikoni! — thirri Syri i Skifterit, pa e kuptuar se po ia drejtonte vëmendjen Corës pikërisht te vendi ku ndodhej i ati. — Ai predhë sapo bëri copë gurët pranë shtëpisë së komandantit! Ah, këta francezë do ta shembin atë ndërtesë më shpejt sesa u ndërtua, sado e fortë dhe e trashë të jetë.

— Hejward, më mundon ta shoh rrezikun dhe të mos jem pjesë e tij, — tha Kora, e patrembur, por e shqetësuar. — Le të shkojmë te Montcalm-i dhe t'i kërkojmë të na lejojë të hyjmë. Ai nuk do të guxojë t'ia mohojë këtë një vajze.

— Nuk do të arrije as te çadra e francezit me flokët ende mbi kokë, — u përgjigj prerë Syri i Skifterit. — Sikur të kisha vetëm një nga ato mijëra varkat që shoh të lëna bosh përgjatë bregut, kjo punë mund të bëhej. Ah! Shihni... bombardimi do të pushojë shpejt, sepse po vjen mjegulla. Ajo do ta kthejë ditën në natë dhe do ta bëjë një shigjetë indiane më të rrezikshme se një top i derdhur në bronz. Tani, nëse jeni gati dhe keni zemër të më ndiqni, unë do ta provoj. Kam dëshirë të zbres në atë kamp, qoftë edhe vetëm për t'i shpërndarë disa qen Mingo që po i shoh të sillen pranë asaj pyllëzës me mështekna.

— Jemi gati, — tha Kora me vendosmëri. — Për një qëllim të tillë do të të ndjekim në çdo rrezik.

Syri i Skifterit u kthye nga ajo me një buzëqeshje të sinqertë miratimi.

— Ah, sikur të kisha një mijë burra me krahë të fortë e sy të mprehtë, që ta përbuznin vdekjen po aq sa ti! — tha ai. — Do t'i kisha përzënë këta francezë llafazanë përsëri në strofkën e tyre para se të mbaronte java, duke ulëritur si qenë të lidhur ose si ujqër të uritur.

Pastaj u kthye nga të tjerët.

— Lëvizni! Mjegulla po zbret aq shpejt, sa mezi do të kemi kohë ta takojmë në fushë dhe ta përdorim si mbulesë. Mbajeni mend: nëse mua më ndodh gjë, përpiquni ta mbani erën në faqen tuaj të majtë... ose, më mirë akoma, ndiqni Mohikanët. Ata do ta gjejnë rrugën me nuhatje, qoftë ditë apo natë.

Me këto fjalë bëri shenjë të gjithë ta ndiqnin dhe nisi të zbriste me hapa të shpejtë, por të sigurt, faqen e pjerrët të malit.

Hejwardi ndihmoi motrat gjatë zbritjes dhe, pas pak minutash, të gjithë ndodheshin përsëri poshtë, në këmbët e malit që pak më parë e kishin ngjitur me aq mundim.

Rruga që zgjodhi Syri i Skifterit i çoi shpejt në fushën e hapur, përballë një porte anësore në murin perëndimor të fortesës, e cila ndodhej rreth gjysmë milje larg vendit ku ai ndaloi për të pritur Hejwardin dhe motrat.

Nga nxitimi dhe falë terrenit të favorshëm, ata e kishin paraprirë mjegullën që po rrëshqiste ngadalë mbi liqen. U detyruan të prisnin derisa ajo të mbulonte kampin francez me mantelin e saj të bardhë.

Mohikanët shfrytëzuan këtë ndalesë për të dalë fshehurazi nga pylli dhe për të vëzhguar terrenin përreth.

Pas tyre doli edhe Syri i Skifterit, që donte të dëgjonte sa më parë raportin e tyre dhe të krijonte vetë një ide për vendndodhjen e armikut.

Pas vetëm pak çastesh ai u kthye. Fytyra i ishte skuqur nga zemërimi dhe mërmëriti disa sharje nën zë.

— Dinaku francez ka vendosur një postë rojash pikërisht në shtegun tonë, — tha ai. — Ka si indianë, ashtu edhe të bardhë. Në këtë mjegull kemi po aq mundësi të biem në mes të tyre sa edhe t'i kalojmë pa u vënë re.

— Nuk mund të bëjmë një rrethim për t'i shmangur? — pyeti Hejwardi. — Pastaj të kthehemi sërish në drejtimin tonë?

— Kush është ai që, pasi largohet nga rruga në një mjegull të tillë, mund të dijë se ku do ta gjejë përsëri? Mjegullat e Horikanit nuk janë si tymi i një pipe paqeje apo si ai që ngrihet mbi një zjarr për të larguar mushkonjat.

Nuk kishte mbaruar ende fjalinë, kur një krismë e fuqishme përshkoi pyllin.

Një gjyle topi hyri mes shkurreve, goditi trungun e një peme të re dhe u përplas në tokë, pasi kishte humbur pjesën më të madhe të forcës.

Dy Mohikanët iu afruan menjëherë, si shërbëtorë besnikë të atij lajmëtari të tmerrshëm.

Unkasi-i foli me gjallëri në gjuhën e Delaware-ve, duke shoqëruar fjalët me gjeste të shumta.

— Mund të ketë të drejtë djali, — mërmëriti Syri i Skifterit pasi e dëgjoi. — Një ethe e fortë nuk shërohet si një dhimbje dhëmbi. Hajdeni! Mjegulla po na mbulon.

— Prit! — tha Hejwardi. — Më parë na shpjego çfarë ke ndër mend.

— Është një shpresë e vogël, por më mirë se hiç. Shikoje këtë gjyle, — tha Syri i Skifterit duke e shtyrë me këmbë copën e hekurit. — Ajo ka çarë tokën gjatë rrugës nga fortesa deri këtu. Ne do të ndjekim brazdën që ka lënë pas. Kur çdo shenjë tjetër të humbasë, ajo do të na udhëheqë. Mjaft fjalë! Më ndiqni, ndryshe mjegulla do të na lërë në mes të fushës, shënjestër për të dyja ushtritë.

Hejwardi e kuptoi se kishte ardhur çasti kur duhej vepruar dhe jo folur.

Ai u vendos mes dy motrave dhe i shtyu me shpejtësi përpara, duke mos ia ndarë sytë figurës së zbehtë të udhërrëfyesit.

Shumë shpejt u bindën se Syri i Skifterit nuk e kishte tepruar aspak kur kishte folur për fuqinë e mjegullës.

Nuk kishin bërë as njëzet hapa, kur secili mezi dallonte tjetrin mes avujve të dendur.

Ata kishin bërë një devijim të vogël majtas dhe tani po ktheheshin ngadalë djathtas. Sipas gjykimit të Hejwardit, kishin përshkuar tashmë gati gjysmën e rrugës drejt fortesës mike, kur papritur, fare pranë tyre, ndoshta jo më larg se njëzet hapa, ushtoi një thirrje e ashpër:

— Qui va là? (Kush shkon atje?)

— Vazhdoni! — pëshpëriti Syri i Skifterit, duke u përkulur edhe më shumë majtas.

— Vazhdoni! — përsëriti Hejwardi.

Por menjëherë thirrja u përsërit nga një duzinë zërash, secili më kërcënues se tjetri.

— Ç'est moi! (Jam unë!) — bërtiti Dunkani, duke i tërhequr pothuajse zvarrë motrat përpara.

— Bête! Qui? Moi?

— Ami de la France! (Mik i Francës!)

— Tu m'as plus l'air d'un ennemi de la France. Arrête, ou, pardieu, je te ferai ami du diable! Non! Feu, camarades, feu! (Më shumë dukesh si armik i Francës. Ndal, përndryshe, për Zotin, do të të bëj mik të djallit! Jo! Zjarr, shokë, zjarr!)

Urdhri u zbatua menjëherë.

Mjegulla u drodh nga krisma e njëherësh e rreth pesëdhjetë pushkëve.

Për fat, shënjestra ishte e gabuar.

Plumbat prenë ajrin në një drejtim paksa të ndryshëm nga ai që ndiqnin të arratisurit, megjithëse kaluan aq pranë, sa David-it dhe dy motrave iu duk sikur fishkëllenin vetëm pak centimetra larg kokave të tyre.

Britmat u dëgjuan përsëri.

Këtë herë urdhrat për të qëlluar sërish dhe për të ndjekur të arratisurit u dëgjuan shumë qartë.

Kur Hejwardi ua përktheu shkurt kuptimin e fjalëve, Syri i Skifterit ndaloi dhe foli me vendosmëri.

— Le të qëllojmë edhe ne. Ata do të mendojnë se është një dalje e garnizonit dhe ose do të tërhiqen, ose do të ndalen duke pritur përforcime.

Plani ishte menduar me zgjuarsi, por nuk dha rezultatin e dëshiruar.

Sapo francezët dëgjuan të shtënat e tyre, u duk sikur e gjithë fusha u mbush me njerëz.

Krismat e pushkëve përshkuan gjithë vijën, nga brigjet e liqenit deri në skajin më të largët të pyllit.

— Do ta vëmë në lëvizje gjithë ushtrinë e tyre dhe do të shkaktojmë një sulm të përgjithshëm, — tha Dunkani. — Na prij, mik! Për jetën tënde dhe për tonën!

Syri i Skifterit u bë gati t'i bindjej.

Por në nxitimin e çastit dhe pas ndryshimit të drejtimit, ai kishte humbur orientimin.

Më kot u kthye…

KAPITULLI 15

"Atëherë le të hyjmë, që të mësojmë mesazhin e tij;
të cilin unë, me një hamendje të gatshme,
mund ta shpallja,
para se francezi të thoshte qoftë edhe një fjalë." — Mbreti Henri V

Ditët që pasuan kaluan mes mungesave, zhurmës dhe rreziqeve të rrethimit, i cili po shtyhej përpara me forcë nga një fuqi kundër së cilës Munro nuk kishte mjete të mjaftueshme për t'u mbrojtur. Dukej sikur Webb-i, me ushtrinë e tij që rrinte e përgjumur në brigjet e Hudsonit, e kishte harruar krejt gjendjen e vështirë në të cilën ndodheshin bashkatdhetarët e tij.

Montcalm-i kishte mbushur pyjet e kalimit me të egërit e tij, dhe çdo britmë e çdo ulërimë e tyre kumbonte në kampin britanik, duke ua ngrirë zemrat njerëzve që tashmë ishin më se të prirur ta zmadhonin rrezikun.

Por jo kështu ndodhte me të rrethuarit.

Të frymëzuar nga fjalët dhe të nxitur nga shembulli i udhëheqësve të tyre, ata kishin gjetur guximin dhe po mbronin famën e tyre të vjetër me një zell që i bënte nder karakterit të ashpër të komandantit.

Sikur të ishte mjaftuar me mundimin e marshimit përmes shkretëtirës për të takuar armikun, gjenerali francez, megjithëse i njohur për aftësi, kishte lënë pa pushtuar malet përreth. Nga ato lartësi, të rrethuarit mund të shfaroseshin pa rrezikuar pothuajse asgjë; dhe në luftën më moderne të vendit, një mundësi e tillë nuk do të lihej pas dore as për një orë të vetme.

Kjo shpërfillje ndaj lartësive, ose më mirë frika nga mundimi për t'i ngjitur ato, mund të quhej dobësia e përhershme e mënyrës së luftimit të asaj kohe. Ajo buronte nga thjeshtësia e përleshjeve indiane, ku, për shkak të natyrës së luftimit dhe dendësisë së pyjeve, fortesat ishin të rralla dhe artileria pothuajse e padobishme.

Kjo pakujdesi, e lindur nga zakone të tilla, vazhdoi madje deri në Luftën e Revolucionit dhe u kushtoi Shteteve fortesën e rëndësishme të Ticonderoga-s, duke i hapur ushtrisë së Burgoyne-it rrugën drejt zemrës së vendit të atëhershëm.

Sot e shohim me habi këtë padije, ose verbëri, sido që ta quajmë, sepse e dimë se lënia pas dore e një lartësie, vështirësitë e së cilës — si ato të Mount Defiance — janë zmadhuar kaq shumë, do të ishte fatale për emrin e inxhinierit që kishte projektuar fortifikimet në këmbët e saj, ose për gjeneralin që do të kishte fatin t'i mbronte ato.

Udhëtari, i sëmuri që kërkon shërim, apo adhuruesi i bukurive të natyrës, i cili sot kalon me karrocën e tij me katër kuaj nëpër vendet që ne jemi përpjekur të përshkruajmë, në kërkim të dijes, shëndetit apo kënaqësisë, ose lundron i qetë drejt qëllimit të vet mbi ato ujëra artificiale që kanë lindur nën administrimin e një burri shteti që guxoi të vërë në rrezik emrin e tij politik për një sipërmarrje të pasigurt, nuk duhet të mendojë se të parët e tij i përshkonin ato kodra apo përballeshin me ato rrjedha me të njëjtën lehtësi.

Transportimi i një topi të vetëm të rëndë shpesh konsiderohej i barabartë me një fitore të fituar, nëse vështirësitë e rrugës nuk e ndanin aq shumë nga shoqëruesi i tij i domosdoshëm, municioni, sa ta kthenin vetëm në një tub të rëndë hekuri pa dobi.

Të këqijat e kësaj gjendjeje rëndonin shumë mbi fatin e skocezit të vendosur që tani mbronte Fort Uilliam Henri-n. Edhe pse kundërshtari i tij kishte lënë pas dore malet, ai kishte vendosur bateritë me zgjuarsi në fushë dhe i kishte përdorur me forcë e mjeshtëri. Përballë këtij sulmi, të rrethuarit mund të vinin vetëm përgatitjet e paplota e të nxituara të një fortese në mes të shkretëtirës.

Ishte pasditja e ditës së pestë të rrethimit dhe e katërta e shërbimit të tij atje, kur major Hejwardi përfitoi nga një armëpushim i saposhpallur dhe shkoi te muret e njërit prej bastioneve pranë ujit, për të marrë pak ajër të freskët nga liqeni dhe për të parë përparimin e rrethimit.

Ai ishte vetëm, nëse përjashtohej roja e vetmuar që ecte mbi murin prej dheu; sepse artileristët kishin nxituar edhe ata të përfitonin nga ndërprerja e përkohshme e detyrave të tyre të rënda.

Mbrëmja ishte mrekullisht e qetë, dhe ajri i lehtë që vinte nga uji i kthjellët ishte i freskët dhe qetësues. Dukej sikur, me pushimin e gjëmimit të topave dhe të rënies së predhave, edhe natyra kishte zgjedhur atë çast për të marrë pamjen e saj më të butë dhe më magjepsëse.

Dielli derdhte mbi atë skenë lavdinë e fundit të ditës, pa ashpërsinë e rrezeve përvëluese që i përkisnin klimës dhe stinës. Malet dukeshin të gjelbra, të freskëta dhe të bukura; drita e butë i zbutte, ndërsa hijet dhe avujt e hollë që lëviznin mes tyre dhe diellit ua bënin pamjen edhe më të ëmbël.

Ishujt e shumtë preheshin mbi kraharorin e Horikanit: disa të ulët e të zhytur, sikur ishin ngulitur në ujë; të tjerë dukej sikur pluskonin mbi sipërfaqe si kodrina të vogla prej kadifeje të gjelbër. Mes tyre, peshkatarët e ushtrisë rrethuese vozisnin paqësisht varkat e tyre, ose qëndronin të palëvizur mbi pasqyrën e qelqtë të liqenit, duke ndjekur punën e tyre në qetësi.

Pamja ishte njëkohësisht e gjallë dhe e heshtur.

Gjithçka që i përkiste natyrës ishte e ëmbël, ose thjesht madhështore; ndërsa ato pjesë që vareshin nga gjendja dhe lëvizjet e njerëzve dukeshin të gjalla e të shkujdesura.

Dy flamuj të vegjël e të bardhë valëviteshin: njëri mbi një kënd të spikatur të fortesës, tjetri mbi baterinë e përparuar të rrethuesve. Ata ishin shenja të armëpushimit, jo vetëm në veprime, por, siç dukej, edhe në armiqësinë e luftëtarëve.

Pas tyre valëviteshin rëndë, duke u hapur e mbyllur në palë mëndafshi, flamujt rivalë të Anglisë dhe Francës.

Njëqind francezë të rinj, të gëzuar dhe të shkujdesur, po tërhiqnin një rrjetë drejt bregut me guralecë, në një afërsi të rrezikshme me topat e zymtë, por të heshtur të fortesës, ndërsa mali lindor kthente jehonën e britmave dhe të qeshurave që shoqëronin lojën e tyre.

Disa nxitonin të merrnin pjesë në lojërat ujore të liqenit, të tjerë tashmë po ngjiteshin me mundim në kodrat fqinje, të shtyrë nga kureshtja e palodhur e kombit të tyre.

Të gjitha këto argëtime e lëvizje ndiqeshin vetëm si spektakël nga ata që ruanin të rrethuarit dhe nga vetë të rrethuarit.

Këtu e atje, ndonjë roje kishte nisur këngën ose ishte bashkuar në valle, duke tërhequr rreth vetes indianët e errët që kishin dalë nga strofkat e tyre në pyll.

Me pak fjalë, gjithçka ngjante më shumë me një ditë argëtimi sesa me një orë të vjedhur nga rreziqet dhe lodhja e një lufte të përgjakshme e hakmarrëse.

Dunkani qëndroi disa minuta i zhytur në mendime, duke vështruar këtë pamje, kur tingulli i hapave që afroheshin ia ktheu sytë drejt shpatit përpara portës anësore të përmendur më parë.

Ai shkoi te një kënd i bastionit dhe pa zbuluesin që po afrohej drejt fortesës, nën shoqërimin e një oficeri francez.

Fytyra e Syrit të Skifterit ishte e zbehur nga lodhja dhe shqetësimi, ndërsa pamja e tij ishte e dëshpëruar, sikur ndiente poshtërimin më të thellë që kishte rënë në duart e armiqve.

Ai nuk kishte me vete armën e tij të dashur dhe krahët i ishin lidhur pas shpine me rripa prej lëkure dreri.

Mbërritja e flamujve për të mbuluar lajmëtarët e thirrjeve për dorëzim kishte ndodhur aq shpesh kohët e fundit, sa kur Hejwardi hodhi për herë të parë një vështrim të pakujdesshëm mbi grupin, priti të shihte thjesht një tjetër oficer armik të ngarkuar me të njëjtën detyrë. Por sapo njohu trupin e gjatë dhe tiparet ende të fuqishme, ndonëse të rëna, të mikut të tij pylltar, ai u trondit nga habia dhe u kthye të zbriste nga bastioni drejt brendësisë së fortesës.

Por zëra të tjerë i tërhoqën vëmendjen dhe për një çast e bënë të harronte qëllimin e tij.

Në këndin e brendshëm të murit ai takoi motrat, të cilat po ecnin përgjatë parapetit, duke kërkuar, ashtu si ai, pak ajër dhe lehtësim nga mbyllja.

Ata nuk ishin takuar që nga ai çast i dhimbshëm kur ai i kishte lënë në fushë vetëm për t'u siguruar shpëtimin. Atëherë i kishte parë të rraskapitura nga shqetësimi dhe lodhja; tani i shihte të freskuara dhe të lulëzuara, edhe pse ende të ndrojtura dhe të shqetësuara.

Nuk është për t'u habitur që, për një çast, i riu harroi gjithçka tjetër për t'u folur atyre. Por zëri i çiltër dhe rinor i Alisa-s e parapriu.

— Ah! Ti kalorës i pabesë! Ti që braktis damat e tua në mes të fushës së nderit! — thirri ajo. — Ne këtu kemi pritur me ditë, madje me shekuj, që të vije e të bije në gjunjë para nesh, duke kërkuar mëshirë dhe falje për atë ikjen tënde frikacake... ose më mirë të them vrapim prapa, sepse, për të thënë të drejtën, ike në një mënyrë që as një dre i plagosur, siç do të thoshte miku ynë zbuluesi, nuk do ta barazonte dot!

— Ti e di se Alisa do të thotë falënderimet dhe bekimet tona, — shtoi Kora, më e qetë dhe më e menduar. — Në të vërtetë, jemi çuditur pak pse je mbajtur kaq rreptësisht larg një vendi ku mirënjohja e vajzave mund të mbështetej edhe nga falënderimet e babait.

— Vetë babai juaj mund t'ju thotë se, ndonëse kam munguar nga prania juaj, nuk e kam harruar aspak sigurinë tuaj, — u përgjigj i riu. — Zotërimi i atij fshati me kasolle atje, — tha ai duke treguar kampin e fortifikuar pranë, — është kundërshtuar ashpër. Kushdo që e mban atë vend, mban edhe këtë fortesë dhe gjithçka që ndodhet brenda saj. Ditët dhe netët e mia kanë kaluar atje që nga ndarja jonë, sepse besova se detyra më thërriste atje.

Pastaj shtoi me një hije hidhërimi që u përpoq më kot ta fshihte:

— Por, po ta kisha ditur se sjellja që unë e quaja të denjë për një ushtar mund të kuptohej ndryshe, turpi do t'u shtohej arsyeve të mia.

— Hejward! Dunkani! — thirri Alisa, duke u përkulur për të parë fytyrën e tij gjysmë të kthyer, derisa një tufë e flokëve të saj të artë i ra mbi faqen e skuqur dhe pothuajse ia fshehu lotin që i kishte mbushur syrin. — Po të mendoja se kjo gjuha ime e kotë të ka lënduar, do ta heshtja përgjithmonë. Kora mund të thotë, po të dojë, sa drejt i kemi çmuar shërbimet e tua dhe sa e thellë... gati desha të them sa e zjarrtë... është mirënjohja jonë.

— Dhe a do ta vërtetojë Kora këtë? — thirri Dunkani, ndërsa një buzëqeshje gëzimi të hapur ia largoi hijen nga fytyra. — Çfarë thotë motra jonë më serioze? A do të gjejë ajo një justifikim për mungesën e kalorësit në detyrën e ushtarit?

Kora nuk u përgjigj menjëherë. Ajo ktheu fytyrën nga uji, sikur po vështronte sipërfaqen e Horikanit.

Kur më në fund i ktheu sytë e errët nga i riu, ata ishin mbushur me një shprehje dhimbjeje të tillë, sa menjëherë i larguan nga mendja çdo ndjenjë tjetër përveç shqetësimit të dashur.

— Nuk ndiheni mirë, e dashura zonjushë Munro! — tha ai. — Ne po bëjmë shaka ndërsa ju vuani.

— Nuk është asgjë, — u përgjigj ajo, duke refuzuar me përmbajtje femërore mbështetjen që ai i ofroi. — Fakti që unë nuk mund ta shoh anën e ndritshme të jetës si kjo entuziaste e çiltër dhe e zjarrtë, — shtoi ajo, duke vendosur lehtë dhe me dashuri dorën mbi krahun e së motrës, — është ndëshkimi i përvojës dhe ndoshta fatkeqësia e natyrës sime.

Pastaj vazhdoi, sikur po përpiqej të mposhtte dobësinë me ndjenjën e detyrës:

— Shih përreth, major Hejward, dhe më thuaj çfarë pamjeje është kjo për vajzën e një ushtari, lumturia më e madhe e të cilit është nderi dhe fama ushtarake.

— As njëri, as tjetri nuk duhet dhe nuk do të njollosen nga rrethana mbi të cilat ai nuk ka pasur asnjë pushtet, — u përgjigj Dunkani me ngrohtësi. — Por fjalët e tua më kujtojnë detyrën time. Tani po shkoj te babai juaj trim, për të dëgjuar vendimin e tij në çështje që janë të çastit të fundit për mbrojtjen. Zoti ju bekoftë në çdo fat, fisnike Kora... po, mund dhe duhet të të quaj kështu.

Ajo ia dha dorën pa ngurrim, megjithëse buzët i dridheshin dhe faqet dalëngadalë i morën një zbehje si hi.

— Në çdo fat, e di se do të jeni stoli dhe nder për gjininë tuaj. Alisa, lamtumirë, — dhe toni i tij kaloi nga admirimi në butësi. — Lamtumirë, Alisa. Do të takohemi shpejt përsëri, shpresoj, si fitimtarë dhe mes gëzimit!

Pa pritur përgjigjen e asnjërës, i riu zbriti me shpejtësi shkallët prej bari të bastionit dhe, duke kaluar shpejt sheshin e fortesës, u gjend së shpejti para babait të tyre.

Munro ecte nëpër dhomën e tij të ngushtë me hapa të mëdhenj dhe të shqetësuar kur Dunkani hyri.

— Më ke paraprirë dëshirën, major Hejward, — tha ai. — Pikërisht po mendoja të ta kërkoja këtë nder.

— Më vjen keq, zotëri, që lajmëtari të cilin e rekomandova me aq ngrohtësi është kthyer nën rojën e francezëve. Shpresoj të mos ketë arsye të dyshojmë në besnikërinë e tij?

— Besnikëria e Pushkës së Gjatë më është e njohur, — u përgjigj Munro. — Ajo është përtej çdo dyshimi. Por duket se fati i tij i mirë i zakonshëm më në fund e ka lënë. Montcalm-i e ka kapur dhe, me atë mirësjelljen e mallkuar të kombit të tij, e ka dërguar këtu me një histori të trishtuar: se, duke ditur sa shumë e çmoja këtë njeri, nuk mund ta mbante rob. Mënyrë jezuitësh kjo, major Dunkani Hejward, për t'i treguar një burri fatkeqësitë e tij!

— Po gjenerali dhe ndihma e tij?

— A hodhe sytë nga jugu kur hyre? A i pe gjë? — tha ushtari i vjetër, duke qeshur hidhur. — Hë, hë! Je djalë i paduruar, zotëri, dhe nuk u lë këtyre zotërinjve kohë të mjaftueshme për marshim!

— Atëherë po vijnë? Zbuluesi ka thënë kaq?

— Kur? Dhe nga cilat shtigje? Sepse ky i marrë ka harruar të ma thotë. Duket se ka edhe një letër; dhe kjo është e vetmja pjesë e këndshme e gjithë kësaj pune. Sa për mirësjelljet e zakonshme të Markezit tuaj të Montcalm-it...mund të betoj, Dunkani, se ai i Lothian-it do të blinte një duzinë markezatesh të tilla; por, nëse lajmi i letrës do të ishte i keq, mirësjellja e këtij zotërisë francez do ta detyronte patjetër të na e bënte të ditur.

— Atëherë ai e mban letrën, ndërsa liron lajmëtarin!

— Po, kështu bën; dhe e gjitha për hir të asaj që ti e quan bonhommie. Do të vija bast se, po të dihej e vërteta, gjyshi i këtij njeriu ka dhënë mësime vallëzimi.

— Por çfarë thotë zbuluesi? Ai ka sy, veshë dhe gjuhë. Çfarë raporti gojor sjell?

— Oh, zotëri, atij nuk i mungojnë organet natyrore dhe është i lirë të tregojë gjithçka që ka parë e dëgjuar. E gjithë përmbledhja është kjo: në brigjet e Hudsonit ndodhet një fortesë e madhërisë së tij, e quajtur Edward, për nder të lartësisë së tij të hirshme të York-ut, siç e di edhe ti; dhe ajo është e mbushur mirë me burra të armatosur, ashtu siç i takon një vendi të tillë.

— Por a nuk kishte asnjë lëvizje, asnjë shenjë që të tregonte synimin për të ardhur në ndihmën tonë?

— Kishte parakalimin e mëngjesit dhe të mbrëmjes; dhe kur një nga provincialët budallenj — ti e di, Dunkani, edhe vetë je gjysmë skocez — kur njëri prej tyre e derdhte barutin mbi qullin e tij, po të prekte thëngjijtë, digjej menjëherë!

Pastaj, duke e ndryshuar papritur tonin e tij të hidhur dhe ironik në një më serioz e të menduar, vazhdoi:

— Megjithatë, në atë letër mund të ketë, madje duhet të ketë, diçka që do të ishte mirë ta dinim.

— Vendimi ynë duhet të jetë i shpejtë, — tha Dunkani, duke përfituar me kënaqësi nga ky ndryshim humori për të shtyrë përpara çështjet më të rëndësishme të bisedës. — Nuk mund t'jua fsheh, zotëri, se kampi nuk do të mund të mbahet edhe shumë gjatë. Dhe më vjen keq të shtoj se gjendja në fortesë nuk duket aspak më e mirë. Më shumë se gjysma e topave janë çarë.

— E si mund të ishte ndryshe? Disa janë nxjerrë nga fundi i liqenit; disa kanë ndryshkur nëpër pyje që nga zbulimi i këtij vendi; dhe disa nuk kanë qenë kurrë topa të vërtetë, por lodra korsarësh! A mendoni, zotëri, se mund të keni Woolwich Warren në mes të një shkretëtire, tre mijë milje larg Britanisë së Madhe?

— Muret po na shemben rreth veshëve dhe furnizimet po fillojnë të mungojnë, — vazhdoi Hejwardi, pa iu përgjigjur këtij shpërthimi të ri zemërimi. — Edhe burrat po shfaqin shenja pakënaqësie dhe frike.

— Major Hejward, — tha Munro, duke u kthyer nga shoku i tij më i ri me dinjitetin e viteve dhe të gradës së lartë, — do t'i kisha shërbyer madhërisë së tij për gjysmë shekulli dhe do t'i kisha fituar më kot këta flokë të thinjur, po të mos i dija të gjitha ato që po më thua dhe sa e ngutshme është gjendja jonë. Megjithatë, ka diçka që i detyrohemi nderit të armëve të mbretit dhe diçka që ia detyrojmë edhe vetes.

Për sa kohë të ketë shpresë ndihme, unë do ta mbroj këtë fortesë, edhe sikur të më duhet ta bëj me gurë të mbledhur në bregun e liqenit. Prandaj na duhet të shohim atë letër, që të dimë synimet e njeriut të cilin Konti i Loudon-it e ka lënë mes nesh si zëvendësin e tij.

— A mund të jem i dobishëm në këtë çështje?

— Po, zotëri, mundesh. Markez Montcalm-i, përveç mirësjelljeve të tjera, më ka ftuar në një takim personal mes fortifikimeve dhe kampit të tij, me qëllim, siç thotë ai, të më japë disa informacione shtesë. Tani, nuk mendoj se do të ishte e mençur të tregoja një padurim të tepruar për ta takuar. Prandaj dua të të dërgoj ty, një oficer me gradë, si zëvendësin tim. Sepse nuk do t'i shkonte aspak nderit të Skocisë të thuhej se një nga zotërinjtë e saj u mposht në mirësjellje nga një vendas i ndonjë vendi tjetër në botë.

Pa marrë përsipër detyrën e panevojshme për të diskutuar meritat krahasuese të mirësjelljes kombëtare, Dunkani pranoi me gatishmëri të zëvendësonte veteranin në takimin e ardhshëm.

Pas kësaj vijoi një bisedë e gjatë dhe e besueshme, gjatë së cilës i riu mori udhëzime shtesë për detyrën e tij nga përvoja dhe mprehtësia natyrore e komandantit. Më pas ai u largua.

Meqë Dunkani vepronte vetëm si përfaqësues i komandantit të fortesës, ceremonitë që zakonisht do të shoqëronin një takim mes krerëve të dy forcave kundërshtare u lanë mënjanë. Armëpushimi vazhdonte ende dhe, nën tingullin e daulles e të tamburit, i mbuluar nga një flamur i vogël i bardhë, Dunkani doli nga porta anësore brenda dhjetë minutash pasi udhëzimet përfunduan.

Ai u prit nga oficeri francez në vijën e përparuar me formalitetet e zakonshme dhe u shoqërua menjëherë drejt një tende të largët të ushtarit të njohur që komandonte forcat e Francës.

Gjenerali armik e priti lajmëtarin e ri i rrethuar nga oficerët e tij kryesorë dhe nga një grup prijësish vendas me fytyra të errëta, të cilët e kishin ndjekur në fushë bashkë me luftëtarët e fiseve të tyre.

Hejwardi ndaloi papritur kur, duke kaluar shpejt sytë mbi grupin e errët të indianëve, pa fytyrën e ligë të Maguas, që po e vështronte me atë vëmendje të qetë, por të zymtë, që karakterizonte këtë të egër dinak.

Një thirrje e lehtë habie i doli nga buzët. Por menjëherë, duke kujtuar misionin e tij dhe vendin ku ndodhej, ai e shtypi çdo shenjë emocioni dhe u kthye drejt prijësit armik, i cili tashmë kishte bërë një hap përpara për ta pritur.

Markezi i Montcalm-it, në kohën për të cilën shkruajmë, ishte në lulëzimin e moshës dhe, mund të shtohet, në kulmin e fatit të tij. Por edhe në atë pozitë të lakmueshme, ai ishte i sjellshëm dhe dallohej po aq për kujdesin ndaj formave të mirësjelljes, sa për atë trimëri kalorësiake që, vetëm dy vjet më vonë, do ta shtynte të hidhte jetën në fushat e Abrahamit.

Dunkani, duke larguar sytë nga shprehja e ligë e Maguas, i ndali me kënaqësi mbi tiparet e qeshura e të rafinuara dhe mbi pamjen fisnike ushtarake të gjeneralit francez.

— Monsieur, — tha ky i fundit, — j'ai beaucoup de plaisir à... bah! Où est cet interprète? (Zotëri, kam shumë kënaqësi të... ah! Ku është ky përkthyesi?)

— Je crois, monsieur, qu'il ne sera pas nécessaire, — u përgjigj Hejwardi me përulësi. — Je parle un peu français. (Besoj, zotëri, se nuk do të jetë e nevojshme. Flas pak frëngjisht.)

— Ah! J'en suis bien aise, — tha Montcalm-i, duke e marrë Dunkanin miqësisht për krahu dhe duke e çuar më thellë në tendë, pak larg veshëve të të tjerëve. — Je déteste ces fripons-là; on ne sait jamais sur quel pied on est avec eux.

(Ah, më vjen mirë për këtë. I urrej këta maskarenj; kurrë nuk di njeriu si të sillet me ta.)

Pastaj vazhdoi ende në frëngjisht:

— E pra, zotëri, edhe pse do të isha krenar të prisja komandantin tuaj, jam shumë i kënaqur që ai ka gjykuar të arsyeshme të dërgojë një oficer kaq të shquar dhe, jam i bindur, po aq fisnik sa ju.

Dunkani u përkul me mirësjellje, i kënaqur nga komplimenti, megjithëse ishte betuar me vete, me një vendosmëri thuajse heroike, të mos lejonte që asnjë lajkatim ta bënte të harronte interesat e mbretit të tij. Montcalm-i heshti për një çast, sikur po mblidhte mendimet, pastaj vazhdoi:

— Komandanti juaj është një burrë trim dhe plotësisht i aftë t'i përballojë sulmet e mia. Por, zotëri, a nuk ka ardhur koha të dëgjoni më shumë zërin e njerëzisë dhe pak më pak atë të guximit? Njëra cilësi e zbukuron heroin po aq sa tjetra.

— Për ne këto dy cilësi janë të pandashme, — u përgjigj Dunkani me një buzëqeshje. — Dhe, për sa kohë që energjia e Shkëlqesisë suaj na jep çdo arsye për të treguar trimëri, ende nuk shohim ndonjë nevojë të veçantë për të ushtruar mëshirën.

Edhe Montcalm-i u përkul lehtë, por me qetësinë e një njeriu që ishte tepër i mësuar me lavdërimet për t'u ndikuar prej tyre. Pas një çasti mendimi, shtoi:

— Ndoshta dylbitë e mia më kanë mashtruar dhe fortifikimet tuaja po u rezistojnë topave tanë më mirë nga sa kisha menduar. Ju e dini sa trupa kemi?

— Të dhënat tona ndryshojnë, — tha Dunkani me një ton të shkujdesur. — Megjithatë, edhe vlerësimet më të larta nuk i kalojnë njëzet mijë veta.

Francezi kafshoi buzën dhe e nguli vështrimin me mprehtësi mbi të, sikur donte t'i lexonte mendimet. Pastaj, me atë gatishmërinë që e karakterizonte, vazhdoi, sikur po pranonte si të saktë një shifër që pothuajse ia dyfishonte ushtrinë:

— Është një kompliment i varfër për vigjilencën tonë si ushtarë, zotëri, që, sado të përpiqemi, nuk arrijmë kurrë t'i fshehim forcat tona. Nëse do të ishte e mundur ta bënim diku, do të mendohej se do të ishte pikërisht në këto pyje. Megjithatë, edhe nëse mendoni se është ende herët për të dëgjuar zërin e njerëzisë, — shtoi ai me një buzëqeshje dinake, — më lejohet të besoj se kalorësia nuk është harruar nga një zotëri kaq i ri sa ju. Kam mësuar se vajzat e komandantit kanë hyrë në fortesë pasi ajo u rrethua?

— Është e vërtetë, zotëri. Por, larg së dobësuari vendosmërinë tonë, ato na japin shembull me guximin e tyre. Po të mjaftonte vetëm vendosmëria për t'i bërë ballë një ushtari kaq të shquar sa zoti de Montcalm, unë do t'ia besoja me gjithë zemër mbrojtjen e Fortesës Uilliam Henri motrës më të madhe prej tyre.

— Ne kemi një ligj të urtë në ligjet tona salike, që thotë: "Kurora e Francës nuk duhet ta ulë kurrë heshtën në boshtin e furkës", — tha Montcalm-i ftohtë dhe me një hijeshi krenare. Por menjëherë iu kthye tonit të tij të zakonshëm, të çiltër e të sjellshëm.

— Meqë cilësitë fisnike trashëgohen, nuk e kam të vështirë t'ju besoj. Megjithatë, siç thashë më parë, edhe trimëria ka kufijtë e saj dhe njerëzia nuk duhet harruar. Shpresoj, zotëri, se vini i autorizuar për të biseduar mbi dorëzimin e fortesës?

— Mos vallë Shkëlqesia juaj e ka parë mbrojtjen tonë aq të dobët sa ta quajë të domosdoshme një masë të tillë?

— Do të më vinte keq sikur mbrojtja të zgjatej aq sa të zemëronte miqtë e mi indianë, — vazhdoi Montcalm-i, duke hedhur sytë nga grupi i prijësve të heshtur e të vëmendshëm, pa iu përgjigjur pyetjes së Dunkanit. — Edhe tani e kam të vështirë t'i mbaj brenda rregullave të luftës.

Hejwardi heshti. Kujtimi i rreziqeve prej të cilave kishte shpëtuar vetëm pak ditë më parë iu rikthye me forcë, duke i sjellë ndër mend fytyrat e atyre grave të pambrojtura që kishin ndarë me të të gjitha vuajtjet.

— Këta zotërinj, — vazhdoi Montcalm-i, duke menduar se kishte fituar epërsi, — janë më të rrezikshëm pikërisht kur zhgënjehen. Nuk është nevoja t'ju them sa e vështirë është t'i frenosh kur zemërohen. E pra, zotëri, a do të flasim për kushtet?

— Kam frikë se Shkëlqesia juaj është mashtruar për sa i përket forcës së Uilliam Henrit dhe burimeve të garnizonit të tij.

— Nuk kam përpara Kebekun, por një fortesë prej dheu, e mbrojtur nga vetëm dymijë e treqind burra trima, — u përgjigj shkurt Montcalm-i.

— Muret tona janë prej dheu, pa dyshim; dhe nuk ngrihen mbi shkëmbinjtë e Kepit Diamond. Por ato qëndrojnë në atë breg që u tregua kaq shkatërrues për Dieskau-n dhe ushtrinë e tij. Për më tepër, vetëm pak orë larg marshimit tonë ndodhet një forcë e fuqishme, të cilën ne e llogarisim si pjesë të mjeteve tona mbrojtëse.

— Rreth gjashtë ose tetë mijë veta, — u përgjigj Montcalm-i me një shpërfillje të dukshme, — të cilët komandanti i tyre, me shumë mençuri, i gjykon më të sigurt brenda fortifikimeve sesa në fushën e betejës.

Tani ishte radha e Hejwardit të kafshonte buzën nga zemërimi, ndërsa tjetri fliste kaq qetësisht për një forcë që i riu e dinte se ishte shumë më e vogël nga sa përmendej. Të dy heshtën për pak çaste, të zhytur në mendime. Më pas

Montcalm-i e rifilloi bisedën në një mënyrë që tregonte qartë se besonte se vizita e mysafirit të tij kishte vetëm një qëllim: të propozonte kushtet e kapitullimit.

Nga ana tjetër, Hejwardi u përpoq, me kujdes, t'i hidhte përpara gjeneralit francez disa ngacmime, me shpresën se ai do të zbulonte diçka nga letra e kapur. Por as dredhia e njërit, as ajo e tjetrit nuk pati sukses. Pas një bisede të gjatë e të pafrytshme, Dunkani mori leje të largohej, duke ruajtur një mendim edhe më të mirë për mirësjelljen dhe aftësitë e komandantit armik, por po aq i paditur për atë që kishte ardhur të mësonte sa në çastin kur kishte mbërritur.

Montcalm-i e shoqëroi deri te hyrja e çadrës, duke përsëritur edhe një herë ftesën që komandanti i fortesës të pranonte një takim të menjëhershëm në fushën e hapur, mes dy ushtrive.

Aty u ndanë. Dunkani u kthye përsëri në postën e përparme franceze, i shoqëruar si më parë nga oficeri i caktuar, dhe prej andej u drejtua menjëherë për në fortesë, në selinë e komandantit të vet.

KAPITULLI 16

"Edgar.—Para se të hysh në betejë, hape këtë letër."
Mbreti Lir.

Majori Hejward e gjeti kolonel Munron vetëm në shoqërinë e vajzave të tij. Alisa ishte ulur në prehrin e të atit dhe, me gishtat e saj të hollë, po i ndante flokët e thinjur mbi ballë. Sa herë që ai shtirej sikur zemërohej me lojërat e saj, ajo ia shuante menjëherë zemërimin e shtirur duke i shtypur me dashuri buzët e saj si rubin mbi ballin e rrudhosur.

Kora rrinte pranë tyre, e qetë dhe e buzëqeshur, duke vështruar lëvizjet e çapkëne të motrës më të vogël me atë dashuri pothuajse amësore që karakterizonte ndjenjat e saj për Alisën.

Jo vetëm rreziqet që kishin kaluar, por edhe ato që ende i kërcënonin, dukej se ishin harruar për pak çaste, nën ngushëllimin e atij bashkimi familjar. Ishte sikur të kishin shfrytëzuar armëpushimin e shkurtër për t'iu kushtuar ndjenjave më të pastra e më fisnike: vajzat duke harruar frikën e tyre dhe veterani duke lënë mënjanë shqetësimet, të gjithë të mbështetur në sigurinë e atij çasti.

Dunkani, i cili kishte hyrë pa u lajmëruar nga nxitimi për të raportuar kthimin e tij, mbeti për disa çaste spektator i pavënë re dhe plot kënaqësi i kësaj skene.

Por sytë e gjallë e lozonjarë të Alisës shquan figurën e tij të pasqyruar në një pasqyrë dhe ajo u ngrit menjëherë nga prehrin e të atit, me faqet e skuqura, duke thirrur:

— Majori Hejward!

— Ç'ka djali? — pyeti i ati. — E dërgova të shkëmbejë ca fjalë me francezin. Ha! Zotëri, qenkeni i ri dhe i shpejtë! Ikni tani, ju vogëlushe llafazane! Sikur të mos kishte mjaft halle një ushtar, pa ia mbushur kampin me çapkëne si ti!

Alisa qeshi dhe ndoqi menjëherë Korën, e cila kishte kuptuar se prania e tyre nuk ishte më e dëshirueshme në atë dhomë dhe kishte dalë e para.

Në vend që ta pyeste menjëherë për rezultatin e misionit, Munro eci disa herë nëpër dhomë me duart pas shpine dhe kokën ulur, si një njeri i zhytur në mendime. Më në fund ngriti sytë, që i shkëlqenin nga dashuria atërore, dhe tha:

— Janë dy vajza të mrekullueshme, Hejward, dhe çdo baba do të mburrej me to.

— Nuk është hera e parë që dëgjoni mendimin tim për vajzat tuaja, kolonel Munro.

— E vërtetë, bir, e vërtetë! — e ndërpreu plaku me padurim. — Ti po bëheshe gati të më hapje zemrën atë ditë kur mbërrite këtu. Por nuk m'u duk e hijshme që një ushtar plak të fliste për bekimet e martesës e shakatë e dasmës, ndërsa armiqtë e mbretit mund të na hynin në festë pa ftesë! Megjithatë gabova, Dunkani, gabova. Tani jam gati të dëgjoj çfarë ke për të më thënë.

— Megjithëse më gëzon shumë ajo që sapo thatë, i dashur zotëri, në këtë çast sapo vij me një mesazh nga Montcalm-i...

— Le të shkojë në djall francezi bashkë me gjithë ushtrinë e tij! — shpërtheu veterani. — Ende nuk është zot i Uilliam Henrit dhe nuk do të bëhet kurrë, nëse Webb-i tregohet burri që duhet të jetë. Jo, zotëri! Falë Zotit nuk kemi arritur ende në atë pikë sa të thuhet se Munro është aq i zënë me luftën, sa nuk gjen kohë të merret me detyrat e vogla të familjes së vet. Nëna jote ishte bija e vetme e mikut tim më të ngushtë, Dunkani; prandaj do të të dëgjoj, edhe sikur të gjithë kalorësit e Shën Luigjit të ishin mbledhur te porta e fortesës, me vetë shenjtin francez në krye, për të kërkuar një fjalë. Çfarë urdhri kalorësie është ai që blihet me fuçi sheqeri! E pastaj ato markizatat e tyre që s'vlejnë as dy qindarka! Gjembi është urdhri i vërtetë i fisnikërisë dhe lashtësisë; ai nemo me impune lacessit i vërtetë i kalorësisë! Edhe ti ke pasur paraardhës që e mbanin atë urdhër, Dunkani, dhe ata qenë nder për fisnikërinë e Skocisë.

Hejwardi, që e kuptoi se eprori i tij po kënaqej duke shfaqur përbuzjen ndaj mesazhit të gjeneralit francez, vendosi t'ia plotësonte qejfin atij humori, të cilin e dinte se nuk do të zgjaste shumë. Prandaj u përgjigj me sa më shumë qetësi që mundi:

— Siç e dini, zotëri, kërkesa ime nuk shkonte më larg sesa të kërkoja nderin të bëhesha biri juaj. — Po, bir, i gjete fjalët për ta bërë veten shumë të qartë. Por më thuaj, zotëri, a je treguar po aq i qartë edhe me vajzën?

— Për nderin tim, jo! — tha Dunkani me zjarr. — Do të ishte një shpërdorim i besimit që më ishte dhënë, po të kisha përfituar nga pozita ime për një qëllim të tillë.

— Pikëpamjet tuaja janë ato të një zotërie të vërtetë, major Hejward, dhe janë krejt në vendin e tyre. Por Kora Munro është një vajzë tepër e mençur, me një mendje tepër fisnike e të kultivuar, që të ketë nevojë për mbrojtjen edhe të vetë të atit.

— Kora?

— Po, Kora! Për pretendimet tuaja ndaj zonjushës Munro po flasim, apo jo, zotëri?

— Unë... unë... nuk mbaj mend ta kem përmendur emrin e saj, — belbëzoi Dunkani.

— Atëherë me kë dëshironi të martoheni, që kërkoni pëlqimin tim, major Hejward? — pyeti ushtari plak, duke u drejtuar plot dinjitet të lënduar.

— Ju keni edhe një vajzë tjetër, jo më pak të bukur.

— Alisa! — thirri i ati, po aq i habitur sa Dunkani pak çaste më parë kur kishte dëgjuar emrin e Korës.

— Pikërisht ajo është zgjedhja e zemrës sime, zotëri.

I riu priti në heshtje pasojën e atij zbulimi, i cili, siç po bëhej e qartë tani, kishte qenë krejt i papritur për kolonelin.

Për disa minuta Munro eci nëpër dhomë me hapa të gjatë e të shpejtë. Tiparet e tij të ashpra dridheshin nga një trazim i brendshëm dhe dukej sikur çdo mendim i ishte përqendruar në atë që po përjetonte. Më në fund ndaloi përballë Dunkanit, ia nguli sytë drejt e në sy dhe tha me buzët që i dridheshin fort:

— Dunkani Hejward, të kam dashur për hir të atij gjaku që rrjedh në damarët e tu; të kam dashur për virtytet e tua; dhe të kam dashur sepse besoja se do të bëheshe lumturia e vajzës sime. Por gjithë kjo dashuri do të kthehej në urrejtje, nëse do të bindesha se ajo që kam frikë është e vërtetë.

— Zoti mos e dhëntë që ndonjë veprim apo mendim imi të sjellë një ndryshim të tillë! — tha i riu me vendosmëri, pa e ulur për asnjë çast vështrimin përballë syve depërtues të kolonelit.

Pa e kuptuar dot se sa të fshehta ishin ndjenjat që mbante Dunkani në zemër, Munro u qetësua nga sinqeriteti që lexoi në fytyrën e tij dhe, me një zë tashmë dukshëm më të butë, vazhdoi:

— Ti dëshiron të bëhesh biri im, Dunkani, por nuk e njeh historinë e njeriut që kërkon ta quash baba. Ulu, bir, dhe do të të hap plagët e një zemre të djegur nga vuajtjet, me aq pak fjalë sa e lejon rasti.

Në atë çast, mesazhi i Montcalm-it ishte harruar po aq nga ai që e sillte, sa edhe nga ai për të cilin ishte dërguar. Të dy morën nga një karrige. Veterani heshti për disa çaste, i zhytur në mendime të trishta, ndërsa i riu përmbajti padurimin e tij dhe priti me respekt.

Më në fund skocezi nisi të fliste:

— Me siguri e di tashmë, major Hejward, se familja ime është e lashtë dhe me nder, — tha ai. — Megjithëse pasuria e saj nuk ishte aq e madhe sa t'i shkonte për shtat emrit që mbante. Ishte një kohë kur unë isha afërsisht në moshën tënde, kur i dhashë fjalën time Alisa Graham-it, vajzës së vetme të një pronari tokash fqinj, me një pasuri të konsiderueshme.

— Por lidhja jonë nuk i pëlqente të atit të saj, dhe jo vetëm për shkak të varfërisë sime. Prandaj bëra atë që duhet të bëjë çdo burrë i ndershëm: ia ktheva vajzës premtimin e martesës dhe u largova nga vendi për t'i shërbyer mbretit tim.

— Kisha parë shumë vende dhe kisha derdhur shumë gjak në shumë toka të huaja, përpara se detyra të më çonte në ishujt e Indive Perëndimore. Atje fati më lidhi me një grua, e cila më vonë u bë bashkëshortja ime dhe nëna e Korës.

— Ajo ishte bija e një zotërie të atyre ishujve dhe e një zonje, fatkeqësia e së cilës ishte, nëse kështu doni ta quani, — tha plaku me krenari, — se rridhte, sado nga larg, prej asaj race të pafat që mbahet padrejtësisht në skllavëri për t'u shërbyer tekave të një populli të dhënë pas luksit.

— Po, zotëri, ky është një mallkim që Skocia e trashëgoi nga bashkimi i saj i panatyrshëm me një popull të huaj dhe tregtar. Por por po të gjeja mes tyre një njeri që do të guxonte të përçmonte vajzën time, ai do ta ndiente peshën e zemërimit të një babai! Ah, major Hejward, edhe ju vetë keni lindur në jug, ku këta fatkeqë konsiderohen si një racë më e ulët se e juaja.

— Fatkeqësisht, është e vërtetë, zotëri, — tha Dunkani, i paaftë të pengonte më tej që sytë t'i uleshin përdhe nga sikleti.

— Dhe këtë ia hedh si njollë vajzës sime! Nuk pranon të përziesh gjakun e Hejward-ëve me një vajzë kaq të përbuzur, sado e bukur dhe e virtytshme të jetë? — pyeti me ashpërsi i ati, i lënduar në krenarinë e tij.

— Zoti më ruajtë nga një paragjykim kaq i padenjë për arsyen time! — u përgjigj Dunkani, ndonëse në atë çast ishte i vetëdijshëm se një ndjenjë e tillë ekzistonte vërtet brenda tij, e rrënjosur po aq thellë, sikur të kishte lindur bashkë me natyrën e tij. — Ëmbëlsia, bukuria dhe hijeshia magjepsëse e vajzës suaj më të vogël, kolonel Munro, mjaftojnë për të shpjeguar zgjedhjen time, pa më akuzuar për një padrejtësi të tillë.

— Ke të drejtë, zotëri, — u përgjigj plaku, duke e zbutur sërish zërin. — Vajza është shëmbëlltyra e nënës së saj në atë moshë, përpara se të njihte dhimbjen. Kur vdekja ma mori gruan, u ktheva në Skoci, tashmë i pasuruar nga ajo martesë. Dhe a e beson, Dunkani? Ajo engjëlleshë që kisha lënë pas kishte mbetur beqare plot njëzet vjet, vetëm për hir të një burri që dukej sikur e kishte harruar! Jo vetëm kaq, por ajo mbylli sytë para mungesës sime të besnikërisë dhe, sapo pengesat u zhdukën, pranoi të bëhej gruaja ime.

— Dhe u bë nëna e Alisës? — shpërtheu Dunkani me padurim, një nxitim që në një çast tjetër mund të kishte qenë i rrezikshëm, po të mos ishte Munro aq i zhytur në kujtimet e veta.

— Po, ashtu ndodhi, — tha plaku. — Dhe e pagoi shumë shtrenjtë bekimin që më dhuroi. Por tani ajo është një shenjtore në qiell, dhe nuk i takon një njeriu që e ndien varrin nën këmbë të vajtojë një fat kaq të bekuar. E pata pranë vetëm një vit... vetëm një vit lumturie për një njeri që e kishte parë rininë e saj të vyshkej në pritje të kotë.

Në dhimbjen e plakut kishte diçka aq madhështore, saqë Hejwardi nuk guxoi të shqiptonte asnjë fjalë ngushëllimi. Munro rrinte ulur krejt i pavetëdijshëm për praninë e tij; fytyra i dridhej nga ankthi i kujtimeve dhe lotët e rëndë i rridhnin pa u ndalur nga sytë në faqe e prej andej në dysheme.

Më në fund ai lëvizi, sikur të ishte zgjuar befas nga mendimet. U ngrit, bëri një xhiro të vetme nëpër dhomë dhe iu afrua shokut të tij me gjithë madhështinë e një ushtaraku, duke e pyetur:

— A nuk kishit, major Hejward, ndonjë mesazh që duhej ta dëgjoja nga markezi de Montcalm?

Tani ishte radha e Dunkanit të mbetej i hutuar. Ai nisi menjëherë të përsëriste, me një zë disi të pasigurt, mesazhin që pothuajse e kishte harruar.

Nuk ka nevojë të ndalemi gjatë te mënyra e sjellshme, por njëherazi shmangëse, me të cilën gjenerali francez i kishte shmangur të gjitha përpjekjet e Hejwardit për të zbuluar përmbajtjen e letrës së kapur; as te përgjigjja e prerë, ndonëse plot mirësjellje, me të cilën i bëri të ditur se, nëse komandanti i fortesës nuk pranonte ta merrte mesazhin personalisht, atëherë nuk do ta merrte fare.

Ndërsa Munro dëgjonte rrëfimin e Dunkanit, ndjenjat e trazuara të babait ia lanë vendin detyrës së ushtarakut. Kur i riu mbaroi, përballë tij nuk ishte më prindi i lënduar, por veterani krenar, i prekur në nderin e ushtarit.

— Mjafton, major Hejward! — shpërtheu plaku me zemërim. — Mjafton për të mbushur një libër të tërë me komente mbi mirësjelljen franceze! Ja ku ky zotëria më fton në një takim dhe, kur i dërgoj një zëvendësues të denjë — sepse i tillë je, Dunkani, edhe pse ende i ri — ai më kthen një gjëegjëzë.

— Ndoshta nuk e ka parë me të njëjtin sy zëvendësuesin, i dashur zotëri, — tha Dunkani. — Për më tepër, mos harroni se ftesa, të cilën ai tani e përsërit, ishte drejtuar komandantit të fortesës dhe jo zëvendësit të tij.

— Mirë, po a nuk vishet zëvendësi me të gjithë pushtetin dhe dinjitetin e atij që e emëron? Ai kërkon të bisedojë me Munro-n! Për besën, zotëri, kam dëshirë t'ia plotësoj këtë qejf, qoftë edhe vetëm që të shohë me sytë e tij fytyrën e palëkundur me të cilën i bëjmë ballë ushtrisë së tij dhe ultimatumit të tij. Nuk do të ishte aspak politikë e keqe, djalosh.

Dunkani, që e konsideronte me rëndësi të madhe zbulimin sa më të shpejtë të përmbajtjes së letrës së sjellë nga skauti, e përkrahu menjëherë këtë mendim.

— Pa dyshim, — tha ai, — ai nuk do të merrte shumë zemër po të shihte me sytë e tij sa të qetë mbetemi.

— Asnjëherë nuk ke thënë fjalë më të vërtetë. Do të dëshiroja që ai francez të vinte t'i shihte fortifikimet tona në mes të ditës, në krye të një sulmi. Kjo është mënyra më e mirë për të provuar fytyrën e armikut dhe do ta parapëlqeja shumë më tepër se këtë luftë me bateri që ka zgjedhur. Bukuria dhe burrëria e luftës janë shëmtuar shumë nga artet e zotërisë suaj Vauban. Të parët tanë ishin shumë më lart se një frikacakëri e tillë shkencore!

— Mund të jetë e vërtetë, zotëri, por tani jemi të detyruar t'i kundërvihemi mjeshtërisë me mjeshtëri. Cili është vendimi juaj për takimin?

— Do ta takoj francezin, pa frikë dhe pa vonesë; menjëherë, siç i ka hije një shërbëtori të mbretit tim. Shkoni, major Hejward, urdhëroni muzikën të bjerë dhe dërgoni një lajmëtar t'u bëjë të ditur se kush po vjen. Ne do të dalim me një eskortë të vogël, sepse ky është respekti që i takon atij që mban në duar nderin e mbretit të vet. Dhe dëgjo, Dunkani, — shtoi ai me zë të ulët, ndonëse ishin vetëm, — ndoshta është mirë të kemi disa njerëz pranë, në rast se në fund të gjithë kësaj fshihet ndonjë tradhti.

I riu përfitoi nga ky urdhër për t'u larguar nga dhoma. Meqenëse dita po i afrohej fundit, ai nxitoi të merrte masat e nevojshme.

Mjaftuan vetëm pak minuta për të rreshtuar disa ushtarë dhe për të dërguar një korrier me flamur të bardhë që të njoftonte afrimin e komandantit të fortesës.

Pasi kreu të dyja detyrat, Dunkani e udhëhoqi eskortën drejt portës së vogël të fortesës, ku e gjeti eprorin e tij gati, duke e pritur.

Sapo u përmbushën ceremonitë e zakonshme të nisjes ushtarake, veterani dhe shoku i tij më i ri dolën nga fortesa, të shoqëruar nga roja. Nuk kishin përshkuar më shumë se njëqind jardë larg fortesës, kur grupi i vogël që shoqëronte gjeneralin francez drejt vendit të takimit u pa duke dalë nga përroska e ngushtë që formonte shtratin e një përroni, i cili kalonte mes baterive të rrethuesve dhe fortesës.

Që nga çasti kur Munro kishte lënë fortifikimet e tij për t'u përballur me armikun, qëndrimi i tij ishte bërë madhështor, ndërsa hapi dhe pamja e tij rrezatonin gjithë hijeshinë e një ushtaraku të lindur. Sapo kapi me sy pendën e bardhë që valëvitej mbi kapelen e Montcalm-it, sytë iu ndezën dhe mosha dukej sikur nuk kishte më asnjë pushtet mbi trupin e tij të fuqishëm e ende muskulor.

— Thuaju djemve të jenë syçelë, zotëri, — i tha ai Dunkanit me zë të ulët. — Të kontrollojnë mirë strallin dhe çelikun e pushkëve, sepse me një shërbëtor të këtyre Luigjëve nuk je kurrë plotësisht i sigurt. Megjithatë, do t'u tregojmë fytyrën e njerëzve që ndihen krejtësisht të sigurt. Më kuptoni, major Hejward?

Fjalët iu ndërprenë nga rrahja e daulles së francezëve që po afroheshin, së cilës iu përgjigj menjëherë daullja angleze. Pastaj secila palë dërgoi përpara një ushtar me flamur të bardhë dhe skocezi i kujdesshëm ndaloi, ndërsa roja e tij u rreshtua pas shpine.

Pasi përshëndetja formale përfundoi, Montcalm-i u afrua me hapa të shpejtë, por plot hijeshi. Ai hoqi kapelen përpara veteranit dhe e uli pendën e bardhë gati deri në tokë në shenjë respekti.

Nëse qëndrimi i Munro-s ishte më imponues dhe më burrëror, atij i mungonte lehtësia dhe finesa joshëse që karakterizonin francezin.

Për disa çaste asnjëri nuk foli. Të dy e vështronin njëri-tjetrin me kureshtje dhe interes. Më në fund, siç i takonte gradës së tij më të lartë dhe natyrës së takimit, Montcalm-i e theu heshtjen.

Pasi shqiptoi fjalët e zakonshme të përshëndetjes, u kthye nga Dunkani dhe, duke buzëqeshur me njohje, vazhdoi, gjithmonë në frëngjisht:

— Gëzohem shumë, zotëri, që na keni bërë nderin të vini në këtë takim. Nuk do të kemi nevojë për një përkthyes të zakonshëm, sepse në duart tuaja ndihem po aq i sigurt sikur të flisja vetë gjuhën tuaj.

Dunkani e falënderoi me një përkulje të lehtë. Atëherë Montcalm-i u kthye nga roja e vet, e cila, duke ndjekur shembullin e anglezëve, ishte afruar pranë tij, dhe tha:

— Mbrapa, bijtë e mi... është vapë; tërhiquni pak.

Përpara se major Hejward ta imitonte këtë shenjë besimi, hodhi një vështrim rreth fushës dhe pa me shqetësim grupe të shumta indianësh, të cilët shfaqeshin buzë pyllit përreth si spektatorë kureshtarë të takimit.

— Zoti de Montcalm do ta kuptojë lehtë ndryshimin e pozitës sonë, — tha ai me njëfarë ngurrimi, duke treguar me dorë drejt atyre armiqve të rrezikshëm që shiheshin pothuajse në çdo drejtim. — Po ta largonim rojën tonë, do të mbeteshim krejt në mëshirën e tyre.

— Zotëri, ju keni fjalën e dhënë të një fisniku francez për sigurinë tuaj, — u përgjigj Montcalm-i, duke vendosur dorën mbi zemër me solemnitet. — Kjo duhet t'ju mjaftojë.

— Atëherë, le të jetë kështu.

Pastaj Dunkani iu drejtua oficerit që komandonte eskortën:

— Tërhiquni, zotëri. Qëndroni përtej dëgjimit tonë dhe prisni urdhrat.

Munro e ndoqi këtë veprim me shqetësim të dukshëm dhe nuk vonoi të kërkonte shpjegim.

— A nuk është në interesin tonë të mos tregojmë mosbesim? — u përgjigj Dunkani. — Zoti de Montcalm na jep fjalën për sigurinë tonë dhe unë urdhërova njerëzit të tërhiqen pak për t'i treguar se sa shumë mbështetemi në nderin e tij.

— Ndoshta ke të drejtë, zotëri, por unë nuk kam ndonjë besim të madh te fjala e këtyre markezëve, ose markizëve, siç e quajnë veten. Titujt e tyre fisnikë janë tepër të zakonshëm për të qenë i sigurt se mbajnë vulën e nderit të vërtetë.

— Harroni, i dashur zotëri, se po bisedojmë me një oficer, emri i të cilit nderohet si në Evropë, ashtu edhe në Amerikë. Nga një ushtarak me reputacionin e tij nuk kemi pse të druhemi.

Plaku bëri një gjest dorëzimi, ndonëse tiparet e tij të ashpra vazhdonin të shprehnin mosbesimin kokëfortë që buronte më shumë nga përçmimi i trashëguar ndaj armikut sesa nga ndonjë shenjë konkrete që ta justifikonte një ndjenjë të tillë.

Montcalm-i priti me durim derisa kjo bisedë me gjysmë zëri mori fund. Pastaj u afrua edhe pak dhe hapi temën e takimit.

— E kam kërkuar këtë bisedë me eprorin tuaj, zotëri, — tha ai, — sepse besoj se ai do ta bindë veten se tashmë ka bërë gjithçka që kërkon nderi i princit të tij dhe se tani duhet t'u kushtojë vëmendje zërit të njerëzisë. Do të dëshmoj gjithmonë se qëndresa e tij ka qenë trimërore dhe është vazhduar për aq kohë sa ekzistonte qoftë edhe një shpresë.

Kur këto fjalë iu përkthyen Munro-s, ai u përgjigj me dinjitet, por edhe me mirësjellje:

— Sado që e çmoj një dëshmi të tillë nga zoti de Montcalm, ajo do të ketë më shumë vlerë kur ta kem merituar edhe më mirë.

Gjenerali francez buzëqeshi, sapo Dunkani ia përktheu përgjigjen, dhe tha:

— Ajo që tani i jepet kaq bujarisht një trimërie të provuar, mund t'i mohohet kokëfortësisë së kotë. A do të dëshironte zotëria të shihte kampin tim dhe të bindet me sytë e vet për numrin e trupave të mia dhe për pamundësinë që ka t'u bëjë ballë me sukses?

— E di mirë se mbreti i Francës shërbehet nga një ushtri e denjë, — u përgjigj skocezi pa lëvizur asnjë muskul, sapo Dunkani përfundoi përkthimin. — Por edhe mbreti im ka po aq ushtarë dhe po aq besnikë.

— Vetëm se nuk ndodhen këtu pranë, fatmirësisht për ne, — tha Montcalm-i, pa pritur që përkthyesi t'i përcillte fjalët, aq i rrëmbyer ishte nga zelli i tij. — Në luftë ekziston një fat — Një burrë trim di të dorëzohet me të njëjtin guxim me të cilin përballet me armiqtë e tij.

— Sikur ta kisha ditur se zoti de Montcalm ishte bërë zot i gjuhës angleze, do t'ia kisha kursyer vetes mundimin e një përkthimi kaq të sikletshëm, — tha Dunkani me një ton të thatë, duke kujtuar menjëherë bisedën e pak çasteve më parë me Munro-n.

— Ju kërkoj ndjesë, zotëri, — u përgjigj francezi, ndërsa një skuqje e lehtë i përshkoi faqet e zeshkëta. — Ka një ndryshim të madh midis të kuptuarit dhe të folurit të një gjuhe të huaj. Prandaj do t'ju lutesha të vazhdonit të më ndihmonit si përkthyes.

Pas një pauze të shkurtër, ai shtoi:

— Këto kodra na japin mundësi të shkëlqyera për të vëzhguar fortifikimet tuaja, zotërinj, dhe ka shumë mundësi që unë ta njoh gjendjen e tyre të dobët po aq mirë sa ju vetë.

— Pyeteni gjeneralin francez nëse dylbitë e tij arrijnë deri te Hudson-i, — tha Munro me krenari, — dhe nëse ai e di se kur dhe nga cili drejtim duhet të presë ushtrinë e Webb-it.

— Le të jetë vetë gjenerali Webb përkthyesi i tij, — u përgjigj me zgjuarsi Montcalm-i, ndërsa i zgjati Munro-s një letër të hapur. — Këtu do të mësoni, zotëri, se lëvizjet e tij nuk kanë gjasa të shqetësojnë ushtrinë time.

Veterani e rrëmbeu letrën pa pritur që Dunkani t'ia përkthente fjalët, me një padurim që tregonte qartë sa të rëndësishme i dukej përmbajtja e saj.

Teksa sytë i kaluan me nxitim mbi rreshtat, fytyra e tij ndryshoi. Krenaria ushtarake u zëvendësua nga një dëshpërim i thellë; buzët filluan t'i dridheshin dhe letra i rrëshqiti nga dora. Koka iu ul mbi kraharor, si e një njeriu të cilit i janë tharë të gjitha shpresat nga një goditje e vetme.

Dunkani e mori letrën nga toka dhe, pa kërkuar falje për këtë liri, i hodhi një vështrim të shpejtë. Përmbajtja e saj ishte mizore.

Eprori i tyre i përbashkët, larg nga t'i nxiste të vazhdonin qëndresën, këshillonte dorëzimin sa më të shpejtë, duke deklaruar hapur se ishte krejtësisht e pamundur të dërgonte qoftë edhe një ushtar të vetëm për t'i ndihmuar.

— Nuk ka asnjë mashtrim këtu! — thirri Dunkani, duke shqyrtuar letrën nga të gjitha anët. — Është firma e Webb-it. Kjo duhet të jetë letra që iu kap skautit.

— Ai njeri më ka tradhtuar! — shpërtheu më në fund Munro me hidhërim. — Ka sjellë turpin në pragun e një shtëpie ku çnderimi nuk kishte hyrë kurrë dhe ka rënduar thinjat e mia me një poshtërim të padurueshëm.

— Mos e thoni këtë! — tha Dunkani. — Fortesa është ende në duart tona, po ashtu edhe nderi ynë. Le t'i shesim jetët tona aq shtrenjtë, sa armiku të besojë se i ka paguar tepër.

— Djalosh, të falënderoj! — bërtiti plaku, duke u zgjuar nga mpirja. — Për herë të parë më kujtove detyrën time. Do të kthehemi dhe do t'i hapim varret tona pas atyre mureve.

— Zotërinj, — tha Montcalm-i, duke bërë një hap përpara me një interes të sinqertë, — ju e njihni shumë pak Louis de Saint-Véran-in nëse mendoni se ai është në gjendje të përfitojë nga kjo letër për të poshtëruar burra trima ose për të ngritur një famë të pandershme për veten. Dëgjoni kushtet e mia para se të largoheni.

— Çfarë thotë francezi? — pyeti Munro me ashpërsi. — Mos vallë mendon se ka bërë ndonjë vepër të madhe duke kapur një skaut me një letër nga shtabi? Zotëri, do të bënte më mirë të hiqte rrethimin dhe të shkonte të rrethonte Fort Eduard-in, nëse mendon t'i trembë armiqtë me fjalë.

Dunkani ia përktheu kuptimin e fjalëve.

— Zoti de Montcalm, do t'ju dëgjojmë, — shtoi veterani më qetë, sapo përkthimi mbaroi.

— Mbajtja e fortesës është tashmë e pamundur, — tha bujarisht armiku i tij. — Interesi i mbretit tim kërkon që ajo të shkatërrohet. Por për ju dhe për shokët tuaj trima nuk do të mohohet asnjë privilegj që është i shtrenjtë për një ushtar.

— Flamujt tanë? — pyeti Hejwardi.

— Merrini me vete në Angli dhe tregojani mbretit tuaj.

— Armët tona?

— Mbajini. Askush nuk di t'i përdorë më mirë se ju.

— Dalja jonë nga fortesa? Dorëzimi i saj?

— Gjithçka do të bëhet në mënyrën më të nderuar të mundshme për ju.

Dunkani u kthye dhe ia shpjegoi këto propozime komandantit të tij. Munro dëgjoi i habitur dhe i prekur thellë nga një bujari kaq e pazakontë dhe e papritur.

— Shko, Dunkani, — tha ai. — Shko me këtë markez, sepse me të vërtetë e meriton atë titull. Shko në çadrën e tij dhe rregullo gjithçka. Kam jetuar aq gjatë sa të shoh dy gjëra që nuk besoja kurrë se do t'i shihja: një anglez që ka frikë të ndihmojë një mik dhe një francez tepër të ndershëm për të përfituar nga epërsia e tij.

Pasi tha këto fjalë, veterani e uli sërish kokën mbi kraharor dhe u kthye ngadalë drejt fortesës. Qëndrimi i tij i dëshpëruar u tregoi garnizonit, që e priste me ankth, se po sillte lajme të këqija.

Nga tronditja e kësaj goditjeje të papritur, krenaria e Munro-s nuk u rimëkëmb më kurrë. Që nga ai çast nisi një ndryshim i thellë në karakterin e tij të pathyeshëm, ndryshim që do ta shoqëronte deri në varrin e afërt.

Dunkani mbeti për të përfunduar kushtet e kapitullimit. Gjatë rojeve të para të natës ai u pa duke u kthyer në fortesë dhe, menjëherë pas një bisede të fshehtë me komandantin, doli përsëri.

Pak më vonë u shpall zyrtarisht se armiqësitë do të pushonin.

Munro kishte nënshkruar marrëveshjen sipas së cilës fortesa do t'i dorëzohej armikut të nesërmen në mëngjes, ndërsa garnizoni do të largohej duke mbajtur armët, flamujt dhe bagazhet e veta; pra, sipas kodeve të nderit ushtarak, do të largohej pa humbur nderin.

KAPITULLI 17

"Endimën ta thurim. Filli u tjerr.
Pëlhura u end. Puna mbaroi." — Gray

Ushtritë kundërshtare, të vendosura në pyjet e egra të Horikanit, e kaluan natën e 9 gushtit 1757 pothuajse njësoj si po të ishin përballur në fushat më të bukura të Evropës. Të mundurit mbetën të heshtur, të zymtë e të dëshpëruar, ndërsa fitimtarët kremtonin fitoren. Por si hidhërimi, ashtu edhe gëzimi kanë kufijtë e tyre; dhe shumë përpara se të vinte ndërrimi i rojave të mëngjesit, qetësia e atyre pyjeve të pafundme prishej vetëm nga ndonjë thirrje gazmore e ndonjë ushtari të ri francez në postat e përparme, ose nga ndonjë sfidë kërcënuese që vinte nga fortesa dhe ndalonte me rreptësi afrimin e çdo armiku përpara orës së caktuar. Edhe këto zëra të rrallë u shuan gjatë asaj ore të zymtë që paraprin agimin, kur një dëgjues do ta kishte të pamundur të gjente qoftë edhe shenjën më të vogël të pranisë së dy ushtrive që flinin në brigjet e "Liqenit të Shenjtë".

Pikërisht gjatë atyre çasteve të heshtjes së thellë, perdeja prej pëlhure që mbulonte hyrjen e një çadre të madhe në kampin francez u ngrit lehtë dhe një burrë doli në ajrin e natës. Ai ishte mbështjellë me një mantel, që dukej sikur ishte veshur për ta mbrojtur nga lagështira e ftohtë e pyllit, por që njëkohësisht i shërbente për t'i fshehur trupin.

Grenadieri që ruante gjumin e komandantit francez e la të kalonte pa e ndaluar; burri i bëri përshëndetjen e zakonshme ushtarake dhe vazhdoi me hapa të shpejtë përmes qytetit të vogël prej tendash, në drejtim të Fort Uilliam Henri. Sa herë haste ndonjë nga rojat e shumta që kryqëzonin rrugën e tij, përgjigjja e tij ishte e menjëhershme dhe, me sa dukej, plotësisht e kënaqshme, sepse çdo herë e linin të vazhdonte pa pyetje të tjera.

Përveç këtyre ndërprerjeve të shkurtra, ai e përshkoi kampin në heshtje, derisa arriti në postat më të përparuara. Atje iu afrua rojës që ruante pikën më pranë fortifikimeve angleze.

Sapo u afrua, dëgjoi sfidën e zakonshme:

— Qui vive? (Kush shkon?)

— France, — u përgjigj ai.

— Le mot d'ordre? (Fjala e kalimit?)

— La victoire, — tha tjetri, duke u afruar aq pranë sa fjala u dëgjua vetëm si një pëshpëritje.

— Ç’est bien, — u përgjigj roja, duke e ngritur pushkën mbi sup. — Vous vous promenez bien matin, monsieur! (Po dilni shumë herët për shëtitje, zotëri!)

— Il est nécessaire d'être vigilant, mon enfant, — tha tjetri, duke lëshuar një cep të mantelit dhe duke e parë ushtarin drejt në fytyrë teksa kalonte. (Është e nevojshme të jesh vigjilent, biri im.)

Ushtari u drodh. Armët i kërcitën fort, ndërsa i paraqiti nderimin më të respektueshëm. Kur e mori veten dhe rifilloi patrullimin, murmuriti mes dhëmbëve:

— Il faut être vigilant, en vérité! Je crois que nous avons là un caporal qui ne dort jamais! (Vërtet duhet të jemi vigjilentë! Besoj se kemi përpara një kaporal që nuk fle kurrë!)

Oficeri bëri sikur nuk i dëgjoi këto fjalë. Ai vazhdoi rrugën pa u ndalur derisa arriti në bregun e ulët të liqenit, shumë pranë bastionit perëndimor të fortesës angleze.

Drita e zbehtë e hënës mjaftonte vetëm sa t’u jepte objekteve një formë të paqartë. Për këtë arsye ai u mbështet pas trungut të një peme dhe qëndroi aty për disa minuta, duke soditur në heshtje muret e errëta të fortesës.

Vështrimi i tij nuk ishte ai i një kalimtari kureshtar. Sytë lëviznin nga një pikë në tjetrën me kujdes profesional, duke treguar njohjen e zakoneve ushtarake dhe një dyshim të vazhdueshëm.

Më në fund u duk i bindur. Hodhi një vështrim drejt majës së malit lindor, si të priste me padurim lindjen e ditës, dhe po bëhej gati të kthehej, kur një zhurmë e lehtë mbi këndin më të afërt të bastionit i tërhoqi vëmendjen.

Një figurë u shfaq mbi parapet dhe ndaloi, sikur edhe ajo të sodiste tendat e largëta të kampit francez.

Pastaj ktheu kokën nga lindja, me të njëjtën padurim për agimin, u mbështet mbi ledh dhe nisi të vështronte sipërfaqen e qetë të liqenit, që shkëlqente si një qiell i dytë nën ujë, i mbushur me mijëra yje të vegjël.

Qëndrimi melankolik, ora e natës dhe shtati i fuqishëm i atij burri nuk lanë asnjë dyshim në mendjen e vëzhguesit të fshehur.

Mirësjellja dhe kujdesi e shtynë të largohej pa u vënë re.

Ai kishte bërë vetëm një hap rreth trungut të pemës, kur një tjetër tingull e ndaloi përsëri.

Ishte një lëvizje e lehtë e ujit, e ndjekur nga kërcitja e disa guralecëve.

Në çast pa një hije të errët të dilte nga liqeni, sikur të ishte ngritur prej vetë ujit. Figura doli në breg pa bërë zhurmë dhe u afrua vetëm pak hapa larg vendit ku fshihej ai.

Menjëherë pas saj u ngrit ngadalë gryka e një pushke, duke u vendosur mes syve të francezit dhe pasqyrës së qetë të ujit.

Por para se arma të shkrepte, dora e oficerit kishte kapur çarkun e saj.

— Hugh! — klithi indiani, të cilit goditja tradhtare iu ndërpre papritur.

Pa thënë asnjë fjalë, oficeri francez e kapi nga supi dhe e largoi në heshtje të plotë nga ai vend, ku biseda e tyre mund të bëhej e rrezikshme dhe ku, me sa dukej, njëri prej tyre kishte ardhur për të vrarë.

Pastaj hapi mantelin, duke zbuluar uniformën dhe Kryqin e Shën Luigjit që i varej në gjoks.

Ishte Montcalm.

Me një zë të ashpër ai pyeti:

— Ç'do të thotë kjo? Mos vallë biri im nuk e di se sëpata e luftës është varrosur mes anglezëve dhe Atit të tij kanadez?

— Çfarë mund të bëjnë Huronët? — u përgjigj indiani, duke folur me vështirësi frëngjisht. — Asnjë luftëtar nuk ka marrë një skalp dhe — Fytyrat e zbehta bëjnë miqësi!

— Ah, Dhelpra Dinake! Më duket se ky është një zell i tepruar për një mik që deri dje ishte armik! Sa diej kanë perënduar që kur Dhelpra goditi shtyllën e luftës së anglezëve?

— Ku është ai diell? — pyeti me zymtësi indiani. — Është pas malit dhe tani është errësirë e ftohtë. Por kur të lindë përsëri, do të jetë i ndritshëm dhe i ngrohtë. Dhelpra Dinake është dielli i fisit të tij. Midis tij dhe popullit të vet kanë qenë re dhe shumë male; por tani ai shkëlqen përsëri dhe qielli është kthjelluar.

— E di mirë se Dhelpra ka ndikim mbi njerëzit e vet, — tha Montkalmi, — sepse dje i nxiste të kërkonin skalpet e armiqve, ndërsa sot ata e dëgjojnë pranë zjarrit të këshillit.

— Magua është një kryetar i madh.

— Atëherë le ta provojë këtë, duke i mësuar fisit të tij si të sillet me miqtë tanë të rinj.

— Pse i solli prijësi i Kanadasë luftëtarët e tij në pyll dhe qëlloi me top mbi shtëpinë prej dheu? — pyeti me dinakëri indiani.

— Për ta nënshtruar. Zotëria im është pronar i kësaj toke dhe Ati yt është urdhëruar t'i dëbojë këta anglezë që janë vendosur këtu. Ata kanë pranuar të largohen dhe tani nuk janë më armiqtë e tij.

— Mirë, — tha Magua. — Magua e mori sëpatën për ta ngjyrosur me gjak. Tani ajo është e pastër; kur të bëhet e kuqe, do të varroset.

— Por Magua është betuar të mos njollosë zambakët e Francës. Armiqtë e Mbretit të Madh përtej liqenit të kripur janë armiqtë e tij; miqtë e tij janë miqtë e Huronëve.

— Miq! — përsëriti indiani me përçmim. — Le t'ia japë Ati dorën Maguas.

Montkalmi, i cili e dinte se ndikimi i tij mbi fiset luftëtare mbahej më shumë me lëshime sesa me forcë, e plotësoi me ngurrim kërkesën e indianit.

Magua mori dorën e komandantit francez dhe e vendosi mbi një plagë të thellë në kraharorin e vet.

Pastaj pyeti me një buzëqeshje triumfuese:

— A e njeh Ati këtë?

— Cili luftëtar nuk e njeh? Këtu të ka përshkuar një plumb.

Magua u kthye, duke zbuluar shpinën e zhveshur, pasi kishte hequr mantelin e zakonshëm prej pambuku.

— Po këtë? — vazhdoi ai.

— Këtë?... — tha Montkalmi me habi. — Këtu biri im është rrahur rëndë! Kush ta bëri këtë?

— Magua fjeti rëndë në vigwamet e anglezëve dhe shkopinjtë lanë gjurmët e tyre, — u përgjigj ai me një të qeshur të zbrazët, që nuk arrinte ta fshihte urrejtjen e egër që i mbyste zemrën.

Pastaj, duke rifituar menjëherë krenarinë e tij prej luftëtari, shtoi:

— Shko. Mësoju të rinjve të tu se tani ka paqe. Dhelpra Dinake di si t'i flasë një luftëtari Huron.

Pa pritur përgjigje dhe pa shtuar asnjë fjalë tjetër, Magua e hodhi pushkën mbi krah dhe u largua në heshtje drejt pyllit, aty ku ndodhej fisi i tij.

Çdo pak hapa rojat franceze e sfidonin sipas rregullit, por ai vazhdonte përpara pa u përgjigjur, duke e shpërfillur plotësisht thirrjen e tyre. Ushtarët nuk guxonin ta ndalonin, sepse e njihnin mirë ecjen krenare, qëndrimin kokëfortë dhe guximin e pamposhtur të një indiani.

Montkalmi qëndroi gjatë e i menduar në bregun ku ishte ndarë nga shoku i tij. Ai bluante në mendje karakterin e pakontrollueshëm që sapo kishte shfaqur aleati i tij i egër.

Emri i tij i ndritur ishte njollosur tashmë një herë nga një skenë e tmerrshme dhe rrethanat e tanishme i ngjanin frikshëm asaj ngjarjeje të mëparshme.

Teksa mendonte, e ndjeu me dhimbje peshën e madhe që mbajnë ata njerëz që, për të arritur qëllimin e tyre, nuk zgjedhin mjetet dhe rrezikun që sjell vënia në lëvizje e një force të cilën më pas askush nuk është në gjendje ta kontrollojë.

Më në fund, duke i larguar këto mendime, të cilat i quajti dobësi në një çast fitoreje, u kthye drejt çadrës së tij. Gjatë rrugës dha urdhrin që të jepej sinjali për zgjimin e ushtrisë.

Goditja e parë e daulleve franceze mori menjëherë përgjigje nga brenda fortesës. Pas pak lugina u mbush me tingujt e muzikës ushtarake, që ngriheshin të gjallë e kumbues mbi ritmin e daulleve.

Brirët e fitimtarëve ushtonin me melodi gazmore derisa ushtari i fundit zuri vendin e tij; por sapo fyelltarët britanikë lëshuan sinjalin e tyre të mprehtë, muzika franceze pushoi.

Ndërkohë dita kishte zbardhur dhe, kur rreshtat e ushtrisë franceze ishin gati të prisnin komandantin e tyre, rrezet e diellit të mëngjesit rrëshqisnin mbi armët dhe uniformat që shkëlqenin.

Atëherë fitorja, tashmë e njohur nga të gjithë, u shpall zyrtarisht.

Reparti i zgjedhur për të marrë në dorëzim portat e fortesës u caktua dhe kaloi në paradë përpara komandantit të vet. U dha sinjali i afrimit të tyre dhe të gjitha përgatitjet e zakonshme për ndërrimin e zotëruesit të fortesës u kryen pikërisht nën grykat e topave të mureve që deri pak çaste më parë kishin qenë objekt i luftës.

Brenda vijave të ushtrisë anglo-amerikane paraqitej një pamje krejt tjetër.

Sapo u dha sinjali, gjithçka mori pamjen e një largimi të nxituar dhe të detyruar.

Ushtarët, të zymtë e të heshtur, hodhën pushkët mbi supe dhe zunë vendet e tyre si njerëz që ende kishin gjakun të ndezur nga beteja dhe që dëshironin vetëm një rast për të larë poshtërimin që, megjithëse fshihej pas gjithë formaliteteve të etikës ushtarake, plagoste rëndë krenarinë e tyre.

Gratë dhe fëmijët vraponin sa andej këndej; disa mbanin copat e pakta të plaçkave të tyre, ndërsa të tjerë kërkonin mes rreshtave fytyrat e atyre tek të cilët mbështeteshin për mbrojtje.

Munro u shfaq mes ushtarëve të tij të heshtur, ende i palëkundur në qëndrim, por i rënduar nga dëshpërimi.

Ishte e qartë se goditja e papritur i kishte depërtuar thellë në zemër, megjithëse përpiqej ta mbante fatkeqësinë e tij me dinjitetin e një burri.

Dunkani u prek nga kjo shfaqje e qetë dhe e dhimbshme e pikëllimit.

Ai e kishte përmbushur detyrën e vet dhe tani iu afrua plakut për ta pyetur se në ç'mënyrë mund t'i shërbente.

— Vajzat e mia, — ishte e vetmja përgjigje, e shkurtër, por plot kuptim.

— Zot i madh! A nuk janë marrë tashmë masat për komoditetin e tyre?

— Sot jam vetëm një ushtar, major Hejward, — tha veterani. — Të gjithë ata që sheh këtu kanë të njëjtën të drejtë të quhen fëmijët e mi.

Dunkani nuk kishte nevojë të dëgjonte më tepër. Pa humbur asnjë nga ato çaste që tashmë ishin bërë kaq të çmuara, ai u nis me nxitim drejt banesës së Munro-s në kërkim të motrave.

I gjeti në pragun e ndërtesës së ulët, tashmë të gatshme për t'u larguar, të rrethuara nga një turmë grash që qanin e flisnin me zë të lartë. Ato ishin mbledhur aty me një lloj instinkti, duke besuar se ai ishte vendi ku do të gjenin mbrojtjen më të sigurt.

Megjithëse faqet e Korës ishin zbehur dhe fytyra e saj shprehte ankth, ajo nuk kishte humbur asgjë nga qëndrueshmëria e saj. Sytë e Alisës, përkundrazi, ishin skuqur e fryrë, duke treguar se kishte qarë gjatë dhe me hidhërim.

Megjithatë, të dyja e pritën të riun me gëzim të dukshëm. Për herë të rrallë, ishte Kora ajo që foli e para.

— Fortesa humbi, — tha ajo me një buzëqeshje të trishtë. — Por shpresoj që emri ynë i mirë të ketë mbetur i paprekur.

— Përkundrazi, është më i ndritur se kurrë. Por, e dashura zonjushë Munro, tani është koha të mendoni më pak për të tjerët dhe më shumë për veten. Zakoni ushtarak... krenaria... ajo krenari që ju e çmoni aq shumë... kërkon që unë dhe babai juaj të qëndrojmë edhe për pak kohë me trupat. Atëherë, kujt mund t'ju besoj për t'ju mbrojtur nga rrëmuja dhe rreziqet e këtij çasti?

— Nuk kam nevojë për mbrojtës, — u përgjigj Kora. — Kush do të guxonte të fyente ose të lëndonte vajzën e një babai të tillë në një kohë si kjo?

— Unë nuk do t'ju lija vetëm, — vazhdoi i riu, duke hedhur vështrimin me nxitim përreth, — as po të më jepnin komandën e regjimentit më të mirë në shërbim të mbretit. Kujtoni se Alisa nuk e ka gjithë forcën tuaj. Vetëm Zoti e di çfarë tmerri mund të përjetojë ajo.

— Ndoshta ke të drejtë, — u përgjigj Kora, duke buzëqeshur sërish, por me një trishtim edhe më të madh. — Dëgjo! Fati na ka sjellë tashmë një mik pikërisht kur kishim më shumë nevojë për të.

Dunkani dëgjoi dhe menjëherë e kuptoi se për kë bëhej fjalë.

Tingujt e ulët e solemnë të një himni kishtar, aq të njohur në kolonitë lindore, mbërritën në veshët e tij dhe e drejtuan drejt një ndërtese pranë, tashmë të braktisur nga banorët e saj.

Atje gjeti Davidin, i cili po i derdhte ndjenjat e tij të devotshme në të vetmen mënyrë që dinte: përmes këngës.

Dunkani priti derisa lëvizja e dorës së tij pushoi dhe mendoi se himni kishte marrë fund. Pastaj i preku lehtë supin, tërhoqi vëmendjen e tij dhe, me pak fjalë, ia shpjegoi dëshirën.

— Ashtu qoftë, — u përgjigj dishepulli i thjeshtë i Mbretit të Izraelit, sapo i riu mbaroi. — Kam gjetur shumë hijeshi dhe ëmbëlsi te këto vajza dhe është e drejtë që ne, që kemi kaluar bashkë kaq shumë rreziqe, të qëndrojmë së bashku edhe në paqe. Do t'i shoqëroj sapo të përfundoj lavdërimin e mëngjesit, të cilit i mungon vetëm doksologjia. A do të këndosh edhe ti, mik? Vargjet janë në metrin e zakonshëm dhe melodia është "Southwell".

Pastaj hapi librin e vogël, dha përsëri tonin me kujdes dhe rifilloi këngën, duke e përfunduar me një përqendrim që ishte e pamundur ta ndërprisje.

Hejwardit iu desh të priste derisa mbaroi strofa. Kur pa se Davidi kishte hequr syzet dhe po e mbyllte librin, vazhdoi:

— Detyra juaj do të jetë të kujdeseni që askush të mos u afrohet zonjave me qëllime të pahijshme dhe të mos guxojë t'i fyejë apo t'i përqeshë për fatkeqësinë e babait të tyre trim. Në këtë detyrë do t'ju ndihmojnë edhe shërbëtorët e familjes.

— Ashtu do të jetë.

— Ka mundësi që indianë ose ushtarë të veçuar të armikut të përpiqen të futen mes tyre. Në atë rast, kujtojuni kushtet e kapitullimit dhe kërcënojini se do t'ia raportoni sjelljen e tyre Montkalmit. Një fjalë duhet të mjaftojë.

— Nëse nuk mjafton, kam këtë këtu, — tha Davidi, duke ngritur librin me një shprehje ku përziheshin çuditërisht përulësia dhe besimi. — Këtu gjenden fjalë që, nëse shqiptohen, ose më mirë të themi, bubullohen me theksin dhe ritmin e duhur, janë në gjendje të qetësojnë edhe shpirtin më të tërbuar:

"Pse tërbohen paganët..."

— Mjafton, — tha Hejwardi, duke e ndërprerë para se himni të merrte hov. — E kuptojmë njëri-tjetrin. Tani është koha që secili të kryejë detyrën e vet.

Gamut-i pranoi me kënaqësi dhe të dy u kthyen te zonjat.

Kora e priti mbrojtësin e saj të ri, sado i pazakontë të ishte, me mirësjellje. Edhe tiparet e zbehta të Alisës u ndriçuan sërish nga gjallëria e tyre e zakonshme, ndërsa falënderonte Hejwardin për kujdesin.

Dunkani shfrytëzoi rastin t'i siguronte se kishte bërë gjithçka që lejonin rrethanat dhe, sipas bindjes së tij, aq sa duhej për qetësinë e tyre. Për rrezik, shtoi ai, nuk kishte arsye të shqetësoheshin.

Më pas u tha me kënaqësi se kishte ndër mend të kthehej pranë tyre sapo të kishte shoqëruar pararojën disa milje në drejtim të Hudson-it.

Menjëherë pas kësaj u nda prej tyre.

Ndërkohë ishte dhënë sinjali i nisjes dhe kreu i kolonës angleze kishte filluar të lëvizte.

Motrat u drodhën nga ai tingull. Kur hodhën sytë përreth, panë uniformat e bardha të grenadierëve francezë, të cilët kishin marrë tashmë nën kontroll portat e fortesës.

Në atë çast një hije e madhe kaloi mbi kokat e tyre.

Kur ngritën sytë, panë se qëndronin nën palat e gjera të flamurit të Francës.

— Le të ikim, — tha Kora. — Ky nuk është më vendi i duhur për bijat e një oficeri anglez.

Alisa u kap fort pas krahut të motrës dhe të dyja u larguan nga sheshi i fortesës, të shoqëruara nga turma që lëvizte rreth tyre.

Teksa kalonin portën, oficerët francezë, të cilët tashmë e dinin se kush ishin, u përkulën disa herë me shumë respekt. Megjithatë, me një takt të hollë, u përmbajtën nga çdo shenjë vëmendjeje që mund t'u dukej e papërshtatshme.

Meqenëse çdo karrocë dhe çdo kafshë barre ishte zënë nga të plagosurit dhe të sëmurët, Kora kishte vendosur të përballonte lodhjen e marshimit në këmbë, në vend që t'u hiqte vendin atyre që kishin më shumë nevojë. rehatinë e tyre. Në të vërtetë, shumë ushtarë të gjymtuar e të rraskapitur u detyruan të zvarrisnin gjymtyrët e tyre të lodhura pas kolonave, nga mungesa e mjeteve të nevojshme të transportit në atë shkretëtirë.

Megjithatë, e gjithë kolona ishte në lëvizje: të plagosurit dhe të sëmurët rënkonin në vuajtje; shokët e tyre marshonin të heshtur e të zymtë; ndërsa gratë dhe fëmijët dridheshin nga një frikë, shkakun e së cilës as vetë nuk e dinin.

Sapo turma e çrregullt dhe e trembur doli nga mbrojtja e ledheve të fortesës dhe hyri në fushën e hapur, e gjithë pamja u shfaq menjëherë para syve të tyre.

Pak më tej, në të djathtë dhe disi prapa, ushtria franceze qëndronte nën armë. Montkalmi i kishte rreshtuar trupat sapo rojat e tij kishin marrë në dorëzim fortesën. Francezët vëzhgonin në heshtje lëvizjet e të mundurve. Ata respektonin me përpikëri të gjitha nderimet ushtarake të rëna dakord dhe nuk lëshonin asnjë fyerje apo tallje ndaj kundërshtarëve të tyre fatkeq.

Kolona angleze, me afro tre mijë vetë, lëvizte ngadalë nëpër fushë drejt një pike të përbashkët, duke u bashkuar pak nga pak te rruga e hapur mes pemëve të larta, aty ku fillonte shtegu për në lumin Hudson.

Përgjatë skajeve të pyllit varej një re e errët indianësh. Ata ndiqnin me sy marshimin e armiqve të tyre dhe vërtiteshin në distancë si shkaba që mezi përmbaheshin të mos hidhnin kthetrat mbi prenë e tyre, të frenuar vetëm nga prania e ushtrisë franceze. Disa prej tyre ishin futur mes kolonave angleze, ku ecnin të heshtur e të pakënaqur, duke vëzhguar çdo lëvizje të turmës.

Pararoja, me Hejwardin në krye, kishte arritur tashmë te gryka e pyllit dhe po zhdukej ngadalë mes pemëve, kur vëmendja e Korës u tërhoq nga një zhurmë grindjeje.

Një ushtar provincial, që ishte larguar nga rreshti për të ruajtur plaçkat e veta, po paguante shtrenjtë mosbindjen. Disa indianë po e plaçkisnin pikërisht për ato sende që e kishin shtyrë të braktiste vendin në kolonë.

Burri ishte trupmadh dhe tepër lakmitar për t'i dorëzuar pasuritë pa luftuar.

Njerëz nga të dyja palët ndërhynë: disa për të penguar grabitjen, të tjerë për të ndihmuar hajdutët.

Zërat u ngritën. Grindja u bë gjithnjë e më e ashpër.

Brenda një çasti u duk sikur nga toka mbinë njëqind indianë, aty ku pak më parë nuk kishte qenë më shumë se një duzinë.

Atëherë Kora pa Maguan që rrëshqiste mes bashkëkombësve të tij, duke folur me elokuencën e tij dinake dhe vdekjeprurëse.

Gratë dhe fëmijët u ndalën menjëherë, duke u grumbulluar pranë njëri-tjetrit si zogj të trembur.

Megjithatë, lakmia e indianëve u kënaq shpejt me plaçkën dhe kolonat vazhduan sërish marshimin e ngadaltë.

Indianët u tërhoqën paksa dhe u duk se ishin të gatshëm t'i linin anglezët të vazhdonin pa i shqetësuar më.

Por, kur turma e grave kaloi pranë tyre, ngjyrat e ndezura të një shalli tërhoqën vëmendjen e një huroni të egër.

Ai u hodh ta rrëmbente pa asnjë hezitim.

Gruaja, më shumë nga tmerri sesa nga dashuria për stolinë, e mbështolli foshnjën me shall dhe e shtrëngoi edhe më fort në gjoks.

Kora sapo po hapej gojën për t'i thënë ta linte shallin, kur indiani e lëshoi copën e stofit dhe, në vend të saj, i rrëmbeu foshnjën që bërtiste nga krahët.

Nëna, duke harruar gjithçka tjetër, u hodh e çmendur drejt tij për t'ia marrë.

Huroni buzëqeshi me egërsi.

Me njërën dorë bëri shenjë sikur pranonte shkëmbimin, ndërsa me tjetrën ngriti foshnjën lart mbi kokë, duke e mbajtur prej këmbësh, sikur kështu po ia rriste vlerën "shpërblimit".

— Ja... ja... merrni... gjithçka... çdo gjë! — bërtiti gruaja pa frymë, ndërsa shqyente me gishta që i dridheshin rrobat e saj. — Merrni gjithçka, vetëm ma ktheni foshnjën!

Indiani i përplasi me përbuzje rrobat përdhe.

Kur pa se shalli kishte kaluar tashmë në duart e një tjetri, buzëqeshja tallëse iu kthye në një shprehje të tërbuar.

Me një lëvizje të vetme, ai e përplasi kokën e foshnjës pas një shkëmbi dhe mbetjet e trupit të vogël që ende dridhej i hodhi te këmbët e së ëmës.

Për një çast gruaja mbeti e ngrirë si statujë.

Shikonte e hutuar trupin e vogël që pak çaste më parë kishte pushuar në kraharorin e saj dhe i kishte buzëqeshur.

Pastaj ngriti sytë drejt qiellit, sikur po i lutej Zotit të mallkonte autorin e asaj mizorie.

Por nuk iu desh të kryente atë mëkat.

I tërbuar nga zhgënjimi dhe i dehur nga gjaku, huroni ngriti tomahokun dhe ia nguli në kokë.

Gruaja u rrëzua pa jetë, duke u përpjekur edhe në çastin e fundit të përqafonte foshnjën e saj, me të njëjtën dashuri të pakufishme me të cilën e kishte mbajtur gjallë.

Në atë çast të tmerrshëm, Magua i çoi duart te goja dhe lëshoi britmën e luftës.

Indianët e shpërndarë u hodhën menjëherë në lëvizje, si kuaj të stërvitur që nisen sapo dëgjojnë sinjalin.

Në të gjithë fushën dhe nën harqet e pyllit shpërtheu një ulërimë e frikshme, siç rrallëherë kishte dalë ndonjëherë nga buzët e njerëzve.

Ata që e dëgjuan e ndienë gjakun t'u ngrinte në deje, sikur të kishin dëgjuar borinë e Gjykimit të Fundit.

Mbi dy mijë indianë të tërbuar shpërthyen nga pylli dhe u derdhën me vrull në fushën fatale.

Nuk do të ndalemi gjatë te tmerret që pasuan.

Vdekja ishte kudo.

Dhe shfaqej në format e saj më të egra e më të neveritshme.

Çdo përpjekje për rezistencë vetëm sa e shtonte tërbimin e vrasësve, të cilët vazhdonin të godisnin edhe pasi viktimat e tyre nuk kishin më fuqi të hakmerreshin.

Gjaku rridhte si një lumë që kishte shpërthyer nga shtrati.

Shumë indianë, të dehur nga pamja e tij, gjunjëzoheshin mbi tokë dhe pinin prej tij me një gëzim të tmerrshëm e djallëzor.

Trupat e rregullta angleze u mblodhën me shpejtësi në formacione të dendura, duke shpresuar se pamja e disiplinës ushtarake do t'i trembte sulmuesit.

Në njëfarë mase kjo pati sukses.

Megjithatë, tepër shumë ushtarë lejuan që pushkët e pambushura t'u rrëmbeheshin nga duart, me shpresën e kotë se kështu do të zbutnin egërsinë e indianëve.

Në një skenë të tillë askush nuk ishte në gjendje të kuptonte sa kohë kalonte.

Ndoshta kishin kaluar vetëm dhjetë minuta.

Por motrave u dukej sikur kishte kaluar një përjetësi.

Kur u dha goditja e parë, gratë që ulërinin ishin grumbulluar rreth tyre aq dendur, sa arratisja ishte bërë e pamundur.

Tani, kur frika dhe vdekja e kishin shpërndarë pothuajse të gjithë turmën, ato nuk shihnin asnjë rrugë shpëtimi që të mos çonte drejt tomahokëve të armiqve.

Nga çdo anë dëgjoheshin britma, rënkime, thirrje dëshpërimi dhe mallkime.

Në atë çast Alisa pa për një çast trupin madhështor të të atit që po kalonte me hapa të shpejtë përmes fushës drejt ushtrisë franceze.

Ai po shkonte drejt Montkalmit, pa iu trembur asnjë rreziku, për të kërkuar shoqërimin mbrojtës që i ishte premtuar me marrëveshjen e dorëzimit.

Dhjetëra tomahokë dhe shtiza iu drejtuan gjatë rrugës, por indianët, edhe në kulmin e tërbimit të tyre, respektuan gradën dhe qetësinë e plakut.

Armët vdekjeprurëse që i drejtoheshin u shtyheshin mënjanë nga krahu ende i fuqishëm i veteranit, ose binin vetvetiu, sikur askush të mos kishte guximin të kryente goditjen përfundimtare.

Për fat, Magua, i etur për hakmarrje, po kërkonte viktimën e tij pikërisht në grupin që veterani sapo kishte lënë pas.

— Baba! Baba! Ne jemi këtu! — bërtiti Alisa, ndërsa ai kaloi jo shumë larg tyre, pa u dukur se i vuri re. — Eja tek ne, baba, përndryshe do të vdesim!

Thirrja u përsërit përsëri, me fjalë e me një zë që do të kishin shkrirë edhe një zemër prej guri.

Por nuk morën përgjigje.

Një herë plaku dukej sikur i dëgjoi.

Ai u ndal dhe dëgjoi me vëmendje.

Por Alisa ishte rrëzuar pa ndjenja mbi tokë, ndërsa Kora ishte gjunjëzuar pranë saj, duke u përkulur me një përkujdesje të pafund mbi trupin e motrës.

Munro tundi kokën me dëshpërim dhe vazhdoi rrugën, i përkushtuar ndaj detyrës së tij si komandant.

— Zonjë, — tha Davidi, i cili, sado i pafuqishëm dhe i padobishëm të ishte në atë kasaphanë, nuk e kishte menduar asnjëherë të braktiste detyrën që i ishte besuar, — sot është festa e djajve dhe ky nuk është vend për të krishterët. Le të ngrihemi e të largohemi.

— Ik, — tha Kora, pa ia ndarë sytë motrës së pavetëdijshme. — Shpëto veten. Për mua nuk mund të bësh më asgjë.

Davidi e kuptoi vendosmërinë e saj nga gjesti i thjeshtë, por plot domethënie, që shoqëroi fjalët.

Ai hodhi një vështrim drejt figurave të errëta që kryenin ritualet e tyre djallëzore përreth.

Trupi i tij i gjatë u drejtua edhe më shumë.

Gjoksi iu fry.

Çdo tipar i fytyrës mori forcën e ndjenjave që e pushtonin.

— Nëse bariu i ri hebre mundi ta qetësonte shpirtin e lig të Saulit me tingujt e harpës dhe me këngët e shenjta, ndoshta nuk është e kotë të provoj edhe unë fuqinë e muzikës këtu, — tha ai.

Pastaj ngriti zërin në kulmin e tij dhe nisi të këndonte një himn të fuqishëm, aq të fortë sa dëgjohej edhe mes zhurmës së përgjakshme të fushës.

Më shumë se një indian u turr drejt tyre, me synimin t'u rrëmbente rrobat motrave dhe t'u merrte skalpet.

Por, kur panë atë njeri të çuditshëm që rrinte i palëvizur në vendin e tij, ndaluan.

Habia u kthye shpejt në admirim.

Ata vazhduan rrugën drejt viktimave të tjera, më pak të guximshme, duke shprehur hapur kënaqësinë për mënyrën se si luftëtari i bardhë këndonte pa u dridhur këngën e vdekjes.

I inkurajuar nga ky sukses, Davidi e ngriti edhe më shumë zërin, duke besuar se himnet e shenjta po ushtronin një ndikim hyjnor mbi egërsinë e indianëve.

Por tingujt e pazakontë arritën deri te veshët e një indiani që ndodhej larg.

Ai u hodh me tërbim nga një grup te tjetri, si një gjahtar që përçmonte prenë e zakonshme dhe kërkonte një viktimë më të denjë për lavdinë e tij.

Ishte Magua.

Kur pa sërish robërit e tij të dikurshëm në mëshirën e vet, ai lëshoi një britmë triumfi.

— Eja, — tha ai, duke vendosur duart e tij të përlyera mbi fustanin e Korës. — Kasollja e huronëve është ende e hapur. A nuk është më e mirë se ky vend?

— Largohu! — bërtiti Kora, duke mbuluar sytë për të mos parë fytyrën e tij të neveritshme.

Indiani qeshi me përbuzje.

Ngriti dorën e mbuluar me gjak dhe tha:

— Është e kuqe... por ky gjak ka dalë nga damarët e të bardhëve.

— Përbindësh! Në shpirtin tënd rëndojnë dete të tëra gjaku. Ti je ai që e ke shkaktuar këtë masakër!

— Magua është një prijës i madh! — u përgjigj ai me krenari. — A do të vijë flokëzezja në fisin e tij?

— Kurrë! Vramë po të duash dhe plotëso hakmarrjen tënde!

Magua hezitoi vetëm për një çast.

Pastaj ngriti trupin e lehtë dhe të pavetëdijshëm të Alisës në krahë dhe u nis me shpejtësi drejt pyllit.

— Ndalo! — bërtiti Kora, duke vrapuar pas tij. — Lëre vajzën! O i mallkuar, çfarë po bën?

Por Magua nuk ia vuri veshin.

Përkundrazi, ai e njihte mirë pushtetin që kishte mbi to dhe ishte i vendosur ta ruante.

— Ndal... zonjë... ndal... — thirri Davidi pas Korës, e cila tashmë nuk dëgjonte asgjë. — Fuqia e himnit të shenjtë po fillon të ndihet. Shpejt do ta shohësh këtë rrëmujë të tmerrshme të qetësohet.

Kur pa se edhe ai nuk po dëgjohej, Davidi ndoqi motrën e dëshpëruar.

Ai nisi përsëri të këndonte me gjithë fuqinë e zërit, duke shoqëruar ritmin me lëvizjet e krahut të tij të gjatë.

Kështu përshkuan fushën mes të arratisurve, të plagosurve dhe të vdekurve.

Huroni i egër ishte më se i aftë të mbronte veten dhe viktimën që mbante.

Kora do të kishte rënë më shumë se një herë nën goditjet e indianëve, po të mos ishte për atë qenie të jashtëzakonshme që ecte pas saj.

Në sytë e indianëve të habitur ai dukej sikur ishte i pushtuar nga një frymë e shenjtë çmendurie që e bënte të paprekshëm.

Magua, që dinte të shmangte rreziqet më të mëdha dhe të humbiste çdo ndjekës, hyri në pyll përmes një përroi të ngushtë.

Aty gjeti dy kuajt Narraganset që udhëtarët kishin braktisur pak më parë.

Ata ruheshin nga një indian po aq i egër dhe po aq mizor sa vetë ai.

Magua e vendosi Alisën mbi njërin kalë dhe i bëri shenjë Korës të hipte mbi tjetrin.

Megjithëse praninë e rrëmbyesit të saj e shoqëronte një ndjenjë neverie të thellë, Kora nuk mund të mos ndiente njëfarë lehtësimi që po largohej nga fusha e përgjakur.

Ajo hipi mbi kalë dhe zgjati menjëherë krahët drejt motrës, me një shprehje dashurie e lutjeje që as zemra e egër e Maguas nuk mundi ta shpërfillte.

Ai e vendosi Alisën në të njëjtin kalë me Korën.

Pastaj kapi frerin dhe u fut edhe më thellë në pyll.

Davidi, kur pa se ishte lënë vetëm dhe se askush nuk e konsideronte aq të rëndësishëm sa ta vriste, hipi mbi kalin që kishin braktisur udhëtarët dhe vazhdoi ndjekjen, aq sa e lejonte terreni i vështirë.

Shpejt nisën të ngjiteshin përpjetë.

Lëkundjet e kalit filluan t'i zgjonin ngadalë shqisat e Alisës.

Prandaj vëmendja e Korës u nda mes kujdesit të pafund për motrën dhe britmave që ende dëgjoheshin nga fusha e masakrës.

Për këtë arsye ajo nuk e vuri re mirë drejtimin që po ndiqnin.

Megjithatë, sapo arritën në majën e rrafshët të malit dhe iu afruan greminës lindore, ajo e njohu menjëherë vendin.

Ishte po ai vend ku dikur kishte ardhur nën udhëheqjen e mikut të tyre besnik, Gjuetarit.

Këtu Magua i detyroi të zbrisnin nga kuajt dhe, megjithëse megjithëse vetë ishin robëresha, ajo kureshtje e çuditshme që duket se shoqëron gjithmonë tmerrin i shtyu të hidhnin sytë poshtë, drejt asaj pamjeje rrëqethëse.

Masakra vazhdonte ende pa u ndalur.

Nga çdo anë robërit vraponin për t'u shpëtuar ndjekësve të tyre të pamëshirshëm, ndërsa kolonat e armatosura të mbretit të krishterë qëndronin të palëvizshme, të mpira nga një apati që nuk është shpjeguar kurrë dhe që ka lënë një njollë të pashlyeshme mbi lavdinë, përndryshe të ndritur, të komandantit të tyre.

Shpata e vdekjes nuk u ndal derisa lakmia filloi të mbizotëronte mbi etjen për hakmarrje.

Vetëm atëherë britmat e të plagosurve dhe ulërimat e vrasësve nisën të rralloheshin.

Më në fund, klithmat e tmerrit u shuan nga veshët e tyre, ose u mbytën nga britmat e gjata, të mprehta dhe triumfuese të indianëve fitimtarë.

KAPITULLI 18

"Pse, çfarëdo qoftë:
Një vrasës i nderuar, nëse kështu dëshiron;
Sepse asgjë nuk bëra nga urrejtja,
por gjithçka për nder."

— Otello

Skena e përgjakshme dhe çnjerëzore, e përmendur më shumë sesa e përshkruar në kapitullin e mëparshëm, ka mbetur e gdhendur në faqet e historisë koloniale me emrin që me të drejtë meriton: "Masakra e Fortesës Uilliam Henri."

Ajo njollosi edhe më thellë reputacionin e komandantit francez, mbi të cilin rëndonte tashmë hija e një ngjarjeje tjetër të ngjashme. As vdekja e tij e hershme dhe heroike nuk arriti ta fshinte plotësisht atë njollë.

Sot kjo ngjarje po mbulohet dalëngadalë nga pluhuri i kohës. Mijëra njerëz e dinë se Montkalmi ra si hero në Fushat e Abrahamit, por ende nuk e dinë se sa shumë i mungonte ai guxim moral, pa të cilin askush nuk mund të quhet vërtet i madh.

Mund të shkruheshin faqe të tëra për të treguar, duke marrë këtë njeri të shquar si shembull, mangësitë e natyrës njerëzore; për të dëshmuar se sa lehtë ndjenjat fisnike, mirësjellja e lartë dhe trimëria kalorësiake e humbin fuqinë e tyre përballë të ftohtit të egoizmit; dhe për t'i treguar botës një njeri që ishte i madh në pothuajse të gjitha cilësitë e karakterit, por që dështoi pikërisht atëherë kur duhej të provonte se parimi moral vlen më shumë se politika.

Por një detyrë e tillë i tejkalon kufijtë e rrëfimit tonë. Dhe, ashtu si dashuria, edhe historia ka prirjen t'i rrethojë heronjtë e saj me një dritë të rreme lavdie. Prandaj ka shumë të ngjarë që Luigj de Sen-Verani të kujtohet nga brezat e ardhshëm vetëm si mbrojtësi trim i vendit të tij, ndërsa ftohtësia mizore që tregoi në brigjet e Oswegos dhe të Horikanit të harrohet përgjithmonë.

Duke e keqardhur sinqerisht këtë dobësi të muzës sonë motër, ne po largohemi nga fusha e historisë për t'u kthyer te kufijtë e përulur të rrëfimit tonë.

Dita e tretë pas rënies së fortesës po i afrohej mbrëmjes, por rrëfimi ynë na mban ende në brigjet e Liqenit të Shenjtë.

Herën e fundit që i pamë ato brigje, gjithçka ishte mbushur me dhunë dhe rrëmujë.

Tani aty mbretëronin vetëm heshtja dhe vdekja.

Fitimtarët e përgjakur ishin larguar. Kampi i tyre, që vetëm pak ditë më parë jehoi nga gëzimet e një ushtrie fitimtare, ishte shndërruar në një qytet të heshtur kasollesh të braktisura.

Fortesa nuk ishte më veçse një grumbull rrënojash që ende nxirrnin tym. Trarë të djegur, copëza topash të shpërthyer dhe mure të shkatërruara mbulonin ledhet prej dheu në një rrëmujë të zymtë.

Edhe stina kishte ndryshuar në mënyrë të frikshme.

Dielli e kishte fshehur ngrohtësinë e tij pas një mase të padepërtueshme resh, ndërsa qindra trupa njerëzorë, që vetëm pak ditë më parë ishin nxirë nga vapa e pamëshirshme e gushtit, tashmë po ngurtësoheshin nën frymën e akullt të një nëntori të parakohshëm.

Mjegullat e bardha e të lehta, që dikur notonin mbi kodrat veriore, ishin kthyer tashmë në një perde të pafund gri, të shtyrë me egërsi nga stuhia.

Pasqyra e qetë e Horikanit kishte humbur. Në vend të saj, dallgët e gjelbra dhe të egra përplaseshin me zemërim në brigje, sikur përpiqeshin t'ia kthenin tokës gjithë ndotjen që kishte marrë prej njerëzve.

Vetëm burimi i kthjellët ruante ende një grimcë të magjisë së dikurshme.

Por edhe ai nuk pasqyronte më veçse errësirën e rëndë të qiellit.

Ajri i lagësht që dikur zbukuronte peizazhin, duke zbutur ashpërsinë e tij, ishte zhdukur krejtësisht.

Nga veriu frynte një erë e ftohtë dhe e pamëshirshme, aq e kthjellët sa nuk linte më asgjë për t'u hamendësuar apo për t'u zbukuruar nga imagjinata.

Era e egër kishte djegur gjelbërimin e fushës, e cila dukej sikur ishte goditur nga vetëtima.

Vetëm aty-këtu ngrihej ndonjë tufë bari me ngjyrë të errët, fryti i parë i një toke të ushqyer me gjakun e njerëzve.

I gjithë peizazhi, që në ditët e bukura dukej aq magjepsës, tani ngjante me një alegori të jetës, ku gjithçka shfaqej me ngjyrat e saj më të ashpra e më të vërteta, pa asnjë hije që të zbuste pamjen.

Fijet e pakta të barit dridheshin nën frymën e erës.

Malet shkëmbore shfaqnin lakuriqësinë e tyre me një qartësi të pamëshirshme.

Edhe syri kërkonte më kot një çast qetësie duke u ngritur drejt qiellit, por ai mbetej i mbyllur pas një perdeje resh të grisura e të errëta që vraponin pa pushim.

Era frynte me hov të çrregullt.

Herë përkëdhelte rëndë tokën, sikur pëshpëriste vajtime në veshët e ftohtë të të vdekurve.

Herë ngrihej me një fishkëllimë të mprehtë e vajtuese dhe futej me vrull në pyll, duke mbushur ajrin me gjethe e degë të këputura.

Mes asaj stuhie, disa korba të uritur luftonin me erën.

Por sapo kalonin mbi detin e gjelbër të pyjeve, ndaleshin menjëherë mbi ndonjë kufomë për të filluar gostinë e tyre të neveritshme.

Me pak fjalë, ishte një pamje e egërsisë dhe shkretimit.

Dukej sikur çdo njeri që kishte përdhosur atë vend ishte goditur pa mëshirë nga dora e vdekjes.

Megjithatë, ndalimi kishte marrë fund.

Për herë të parë që nga largimi i autorëve të atyre mizorive, qenie të gjalla njerëzore guxuan t'i afroheshin përsëri atij vendi.

Rreth një orë para perëndimit të diellit, në ditën që sapo përmendëm, pesë burra dolën nga shtegu i ngushtë mes pemëve, aty ku rruga për në Hudson hynte në pyll, dhe nisën të ecnin drejt rrënojave të fortesës.

Në fillim lëviznin ngadalë dhe me shumë kujdes, sikur hynin me ngurrim mes atyre tmerreve ose druheshin se mos ngjarjet e përgjakshme do të përsëriteshin.

Një figurë e lehtë ecte përpara të gjithëve me shkathtësinë dhe kujdesin e një indiani.

Ai ngjitej mbi çdo kodrinë për të vrojtuar përreth dhe, me shenja të heshtura, u tregonte shokëve rrugën që e konsideronte më të sigurt.

Edhe ata që e ndiqnin nuk linin pas dore asnjë nga kujdeset që njihte lufta në pyll.

Njëri prej tyre, gjithashtu indian, lëvizte paksa në njërin krah dhe mbante sytë vazhdimisht mbi buzën e pyllit, me atë vështrim të stërvitur që dallonte edhe shenjën më të vogël të rrezikut.

Tre të tjerët ishin të bardhë, por të veshur me rroba, si për ngjyrë ashtu edhe për cilësi, të përshtatshme për ndjekjen e rrezikshme që kishin ndërmarrë: të ndiqnin nga larg gjurmët e një ushtrie që po tërhiqej nëpër shkretëtirë.

Pamjet rrëqethëse që shfaqeshin pa pushim gjatë rrugës drejt liqenit ndikuan ndryshe te secili prej tyre, sipas karakterit të vet.

I riu që printe grupin hidhte herë pas here vështrime të shpejta e të trishtuara mbi trupat e gjymtuar, ndërsa kapërcente lehtë mes tyre. Ai përpiqej të mos i shfaqte ndjenjat, por ishte ende tepër i ri për ta fshehur plotësisht tronditjen që ato pamje zgjonin në zemrën e tij.

Shoqëruesi i tij indian, përkundrazi, ishte krejtësisht mbi një dobësi të tillë.

Ai kalonte pranë grumbujve të të vdekurve me të njëjtën qetësi dhe vendosmëri, ndërsa sytë e tij mbeteshin aq të patundur...

As përvoja më e gjatë nuk mund t'ia kishte shuar plotësisht ndjeshmërinë.

Megjithatë, edhe te të bardhët pikëllimi shfaqej në mënyra të ndryshme.

Njëri prej tyre, thinjat dhe rrudhat e të cilit, të bashkuara me qëndrimin dhe ecjen ushtarake, e tradhtonin, pavarësisht rrobave të gjahtarit, si një burrë të kalitur në luftë, nuk kishte turp të lëshonte rënkime sa herë që para syve i dilte ndonjë pamje edhe më e tmerrshme se të tjerat.

I riu që ecte pranë tij dridhej nga tronditja, por përpiqej t'i fshihte ndjenjat, nga dhembshuria për shokun e tij.

Nga të gjithë, vetëm ai që ecte i fundit e shfaqte hapur atë që ndiente.

Ai i sodiste pamjet më të llahtarshme pa iu dridhur as syri, as muskujt e fytyrës, por mallkimet që pëshpëriste ishin aq të hidhura dhe të thella, sa tregonin urrejtjen e pafund që ushqente për krimin e armiqve të tij.

Lexuesi e ka kuptuar tashmë se këta ishin mohikanët dhe miku i tyre i bardhë, skauti, së bashku me Munron dhe Hejwardin.

Në të vërtetë, ishte një baba që kërkonte vajzat e tij, i shoqëruar nga i riu që kishte lidhur gjithë lumturinë e vet me fatin e tyre, si edhe nga dy pylltarët trima e besnikë, të cilët e kishin provuar tashmë guximin dhe besnikërinë e tyre në sprovat që kemi rrëfyer.

Kur Unkasi, që printe grupin, arriti në mes të fushës, lëshoi një thirrje që i mblodhi menjëherë të gjithë pranë tij.

Luftëtari i ri ishte ndalur mbi një grumbull grash të vrara, trupat e të cilave ishin përzier në një masë të çrregullt kufomash.

Sado e neveritshme të ishte ajo pamje, Munro dhe Hejward u hodhën menjëherë drejt saj, duke kërkuar me një dashuri që as tmerri nuk mund ta shuante ndonjë gjurmë të atyre që kërkonin mes rrobave të grisura e shumëngjyrëshe.

Si babai, ashtu edhe i dashuri gjetën menjëherë njëfarë lehtësimi.

Asnjëra prej atyre kufomave nuk ishte ajo që kërkonin.

Por, bashkë me këtë lehtësim, ata u dënuan sërish të përjetonin ankthin e padurueshëm të pasigurisë, një vuajtje pothuajse po aq e rëndë sa vetë e vërteta më e tmerrshme.

Ata rrinin të heshtur e të menduar rreth atij grumbulli të trishtë, kur pranë tyre u afrua skauti.

Ai e vështroi pamjen me fytyrë të ngrysur dhe, për herë të parë që nga hyrja në atë fushë të mallkuar, foli me zë të lartë e të qartë.

— Kam parë shumë fusha lufte të tmerrshme dhe kam ndjekur gjurmë gjaku për shumë milje, — tha ai. — Por kurrë nuk e kam parë dorën e djallit aq të dukshme sa këtu. Hakmarrja është ndjenjë indiani dhe të gjithë ata që më njohin e dinë se në damarët e mi nuk ka asnjë pikë gjak indian. Megjithatë, këtë do ta them këtu, përpara qiellit dhe para fuqisë së Zotit që ndihet kaq qartë në këtë shkretëtirë ulëritëse: nëse këta francezë do të bien ndonjëherë përsëri brenda rrezes së një plumbi të pushkës sime, një pushkë do ta bëjë detyrën e saj, për sa kohë stralli të japë shkëndijë dhe baruti të ndizet. Tomahokun dhe thikën ua lë atyre që kanë lindur për t'i përdorur. Ç'thua ti, Çingashguk? — shtoi ai në gjuhën delaware. — A do të mburren huronët para grave të tyre për këtë kur të bien dëborët e mëdha?

Një shkëndijë zemërimi ndriti në fytyrën e errët të kryeplakut mohikan.

Ai e liroi thikën nga këllëfi.

Pastaj u kthye qetësisht nga ana tjetër dhe fytyra iu qetësua sërish, sikur të mos kishte njohur kurrë zjarrin e pasionit.

— Montkalm! Montkalm! — vazhdoi skauti, ende i përvëluar nga zemërimi. — Thonë se do të vijë dita kur të gjitha veprat e njerëzve do të shihen njëherësh dhe me sy të pastruar nga dobësitë e kësaj bote. Mjerë ai fatkeq që do ta shohë këtë fushë ndërsa gjykimi i Zotit rëndon mbi shpirtin e tij! Ah... për gjakun tim të bardhë, atje tej shtrihet një indian pa skalpin që natyra ia kishte mbjellë mbi kokë. Shikoje, delaware. Ndoshta është ndonjë nga njerëzit e tu të humbur. Ai meriton një varrim si luftëtar trim. E lexoj në sytë e tu, Sagamor. Një huron do ta paguajë këtë para se erërat e vjeshtës të kenë zhdukur erën e këtij gjaku.

Çingachguku iu afrua trupit të gjymtuar dhe e ktheu përmbys.

Menjëherë dalloi shenjat që tregonin se i përkiste njërës prej Gjashtë Kombeve aleate, atyre fiseve që luftonin në krah të anglezëve dhe ishin armiqtë më të egër të popullit të tij.

Me një lëvizje përbuzëse e shtyu kufomën me këmbë dhe u largua prej saj me të njëjtën mospërfillje me të cilën do të largohej nga një kafshë e ngordhur.

Skauti e kuptoi menjëherë kuptimin e atij veprimi dhe vazhdoi rrugën e vet, duke mallkuar ende komandantin francez.

— Vetëm një urtësi e pafund dhe një fuqi e pakufizuar kanë të drejtë të zhdukin njerëzit me mijëra, — tha ai. — Sepse vetëm një fuqi e tillë mund ta dijë domosdoshmërinë e një gjykimi të tillë; dhe kush tjetër, përveç saj, mund t'ua kthejë jetën krijesave të Zotit? Për mua është mëkat të vrasësh drerin e dytë pa ngrënë ende të parin, përveçse kur je në marshim ose kur përgatit një pritë. Ndryshe është puna me luftëtarët që përballen hapur në betejë. Aty është fati i tyre të bien me pushkë ose tomahok në dorë, sipas natyrës që u ka falur Zoti, qofshin të bardhë apo të kuq. Unkas, eja këtej, bir, dhe lëri korbat të ushqehen me këtë mingo. E kam parë shpesh se kanë oreks të veçantë për mishin e një oneide dhe le ta ndjekë edhe zogu prirjen që i ka dhënë natyra.

— Huh! — thirri befas Unkasi.

Ai u ngrit mbi majat e këmbëve dhe vështroi me ngulm përpara, duke trembur korbin që po ulej mbi kufomë.

— Çfarë ke, bir? — pyeti skauti me zë të ulët, ndërsa u përkul si pantera para kërcimit. — Dashtë Zoti të jetë ndonjë francez i mbetur pas që endet për plaçkë. Sot besoj se "Killdeer" do të kishte një qitje të mrekullueshme!

Unkasi nuk u përgjigj.

Ai u hodh me një kërcim drejt një shkurreje dhe, çastin tjetër, u shfaq duke tundur me gëzim një copëz nga veli i gjelbër i kalërimit të Korës.

Lëvizja, copa e stofit dhe britma e gëzimit që shpërtheu nga buzët e mohikanit të ri i mblodhën menjëherë të gjithë pranë tij.

— Vajza ime! — bërtiti Munro me zë të dridhur. — Ma jep vajzën time!

— Unkasi do të përpiqet, — u përgjigj shkurt luftëtari i ri.

Këto pak fjalë, megjithëse plot kuptim, humbën në ankthin e të atit.

Munro rrëmbeu copën e velit dhe e shtrëngoi fort në grusht, ndërsa sytë i endet me ankth mes shkurreve, sikur njëkohësisht të shpresonte dhe të druhej nga ajo që mund të zbulonin.

— Këtu nuk ka të vdekur, — tha Hejward. — Duket se stuhia nuk ka kaluar nëpër këtë vend.

— Kjo është e qartë, madje më e qartë se qielli mbi kokat tona, — u përgjigj skauti, pa e humbur qetësinë. — Por ose ajo vetë, ose ata që ia kanë rrëmbyer, kanë kaluar pranë kësaj shkurreje. E mbaj mend copën e pëlhurës që mbante për të mbuluar fytyrën, një fytyrë që të gjithë e shihnin me kënaqësi. Ke të drejtë, Unkas. Flokëzezja ka qenë këtu dhe është larguar si një kaproll i trembur drejt pyllit. Askush që mund të shpëtonte nuk do të qëndronte për t'u masakruar. Tani le të kërkojmë gjurmët që ka lënë pas, sepse për sytë e një indiani, ndonjëherë më duket se edhe kolibri lë gjurmë në ajër.

Mohikani i ri u hodh menjëherë përpara sapo dëgjoi sugjerimin dhe skauti nuk kishte mbaruar ende fjalën, kur ai lëshoi një britmë gëzimi nga skaji i pyllit.

Kur arritën pranë tij, të gjithë panë një copë tjetër të velit të Korës, të kapur pas degës së ulët të një ahu.

— Me kujdes, me shumë kujdes, — tha skauti, duke shtrirë pushkën para Hejwardit, që po nxitonte. — Tani e dimë çfarë duhet të bëjmë, por nuk duhet ta prishim bukurinë e gjurmës. Një hap i nxituar mund të na kushtojë orë të tëra. Megjithatë, një gjë është e sigurt: i kemi në dorë gjurmët e tyre.

— Zoti të bekoftë, burrë i mirë! — thirri Munro. — Ku kanë shkuar? Ku janë vajzat e mia?

— Kjo varet nga shumë rrethana. Nëse kanë ikur vetëm, mund të kenë bërë po aq lehtë një rreth sa të kenë ecur drejt dhe mund të jenë ende brenda një duzine miljesh prej nesh. Por, nëse kanë rënë në duart e huronëve ose të ndonjë fisi indian që lufton për francezët, atëherë ka shumë të ngjarë që tani të jenë pranë kufirit të Kanadasë. Po ç'rëndësi ka kjo? — vazhdoi skauti me qetësi, duke parë ankthin që i pushtoi të tjerët. — Këtu jemi unë dhe mohikanët në njërin skaj të gjurmës. Besomëni, do ta gjejmë edhe skajin tjetër, edhe sikur të jenë njëqind lega larg. Me kujdes, Unkas. Je bërë po aq i paduruar sa njerëzit e vendbanimeve. Harron se këmbët e lehta lënë gjurmë të zbehta.

— Huh! — thirri Çingachguku.

Ai kishte qenë i përkulur duke shqyrtuar një hapje të krijuar mes shkurreve të ulëta në buzë të pyllit. Tani u ngrit drejt dhe tregoi poshtë me dorë, me atë shprehje neverie që do të kishte një njeri përpara një gjarpri helmues.

— Këtu është gjurma e qartë e këmbës së një njeriu! — tha Hejward, duke u përkulur mbi vendin që tregonte indiani. — Ka shkelur buzë këtij pellgu dhe kjo gjurmë nuk mund të ngatërrohet. Ato janë robëresha.

— Më mirë robëresha sesa të lëna të vdesin urie në pyll, — u përgjigj skauti. — Dhe robërit lënë gjurmë më të dukshme. Do të vija bast pesëdhjetë lëkura kastori kundër pesëdhjetë strallëve se unë dhe mohikanët do të hyjmë në kasollet e tyre brenda muajit. Përkulu mbi gjurmë, Unkas, dhe shih ç'mund të kuptosh nga mokasina. Është pa dyshim mokasinë dhe jo këpucë.

Mohikani i ri u ul mbi gjurmë. Ai largoi me kujdes gjethet e shpërndara dhe e shqyrtoi me atë vëmendje të hollë që një tregtar parash do t'i kushtonte një kambiali të dyshimtë.

Më në fund u ngrit, i bindur për përfundimin e tij.

— Epo, bir, — pyeti skauti me kureshtje, — çfarë të tregon? A flet kjo gjurmë?

— Dhelpra Dinake!

— Ah! Prapë ai djall i mallkuar! Nuk do ta ndalë bredhjen derisa "Killdeer" t'i thotë një fjalë miqësore.

Hejward e pranoi me vështirësi këtë përfundim dhe, duke u përpjekur të ushqente më shumë shpresë sesa dyshim, tha:

— Një mokasinë është pothuajse si çdo tjetër. Ndoshta ka ndonjë gabim.

— Një mokasinë si tjetra? — tha skauti. — Është njësoj sikur të thuash se një këmbë është si çdo këmbë tjetër. Të gjithë e dimë se disa janë të gjata e disa të shkurtra; disa të gjera e disa të ngushta; disa me shputë të lartë e disa të ulët; disa i kanë gishtat të kthyer nga brenda e disa nga jashtë. Një mokasinë nuk i ngjan tjetrës më shumë sesa një libër i ngjan një libri tjetër. Ata që dinë të lexojnë njërin, rrallë dinë të lexojnë tjetrin. Kështu e ka rregulluar Zoti, duke i dhënë secilit njeri dhuntinë e vet. Lërmë ta shoh edhe unë, Unkas. As libri, as mokasina nuk humbin gjë kur dëgjohen dy mendime në vend të njërit.

Skauti u përkul menjëherë mbi gjurmë dhe tha:

— Ke të drejtë, bir. Ja ku është arnimi që pamë aq shpesh gjatë ndjekjes së mëparshme. Dhe ai maskara pi sa herë që i jepet rasti. Një indian pijetar gjithmonë mëson të ecë me gishtat më të hapur se një indian i zakonshëm. Është zakon i pijanecit të ecë këmbëhapur, qoftë i bardhë apo i kuq. Edhe gjatësia dhe gjerësia përputhen. Shikoje, Sagamor. Ti i mate këto gjurmë më shumë se një herë, kur ndiqnim këta parazitë nga Glenn-i deri te burimet shëruese.

Çingachguku u përkul edhe një herë. Pas një vështrimi të shkurtër u ngrit dhe tha vetëm një fjalë:

— Magua!

— Po, tani nuk ka më asnjë dyshim. Këtej kanë kaluar Korë Flokëzeza dhe Magua.

— Po Alisa? — pyeti Hejward me ankth.

— Për të ende nuk kemi gjetur asnjë shenjë, — u përgjigj skauti, duke vështruar me kujdes pemët, shkurret dhe tokën. — Ç'është ajo? Unkas, ma sill atë që shoh të varur në atë ferrishte.

Indiani iu bind menjëherë.

Kur skauti mori sendin në dorë dhe e ngriti lart, qeshi me atë mënyrën e tij të heshtur, por plot kënaqësi.

— Është vegla fishkëlluese e këngëtarit! Tani kemi një gjurmë që edhe një prift mund ta ndjekë. Unkas, kërko gjurmët e një këpuce aq të gjatë sa të mbajë gjashtë këmbë e dy inç mish njerëzor që mezi mbahet në këmbë. Kam filluar të kem pak shpresë për atë djalë, tani që ka lënë ulërimat dhe është marrë me një zanat më të dobishëm.

— Të paktën ka qëndruar besnik ndaj detyrës së tij, — tha Hejward. — Korën dhe Alisën nuk i ka lënë pa një mik.

— Po, — tha Syri i Skifterit, duke ulur pushkën dhe duke u mbështetur mbi të me një shprehje përçmuese. — Do t'u këndojë këngë. Por a mund të vrasë një dre për darkën e tyre? A di të orientohet nga myshku mbi ah? Apo t'i presë fytin një huroni? Nëse jo, atëherë edhe zogu i parë që do të ndeshë në pyll është më i vlefshëm se ai. Epo, bir, gjete ndonjë shenjë të atyre këpucëve? — Këtu ka diçka që ngjan me gjurmën e një njeriu që ka veshur këpucë. Mos vallë është e mikut tonë?

— Preki gjethet me kujdes, përndryshe do ta prishësh gjurmën. Ajo... po, ajo është gjurma e një këmbe, por është e Flokëzezës. Është edhe e vogël për një grua me shtat aq fisnik dhe pamje kaq madhështore. Këngëtari do ta mbulonte krejt me thembrën e tij.

— Ku? Më lër ta shoh gjurmën e vajzës sime, — tha Munro, duke shtyrë shkurret mënjanë dhe duke u përkulur me dashuri mbi shenjën pothuajse të fshirë.

Edhe pse hapi që e kishte lënë atë gjurmë kishte qenë i lehtë dhe i shpejtë, ai dallohej ende qartë. Ushtari plak e vështroi gjatë, ndërsa sytë iu mjegulluan nga lotët. Nuk u ngrit nga ajo pozitë e përkulur derisa Hejward pa se një lot i nxehtë kishte rënë mbi gjurmën e vajzës së tij.

Për të larguar sadopak dhimbjen që kërcënonte ta pushtonte plakun, Hejward iu drejtua skautit:

— Tani që kemi këto shenja kaq të sigurta, le ta fillojmë menjëherë ndjekjen. Në një çast si ky, edhe një minutë u duket robëreshave si një përjetësi.

— Dreri që kërcen më shpejt nuk është gjithmonë ai që përballon ndjekjen më të gjatë, — u përgjigj Syri i Skifterit, pa i hequr sytë nga gjurmët. — Ne e dimë që huroni i tërbuar ka kaluar këtej. Dimë se ka kaluar Flokëzeza. Dimë se ka kaluar edhe këngëtari. Po ku janë gjurmët e asaj me flokë të verdhë e sy blu? Edhe pse është më e vogël dhe jo aq e guximshme sa motra, ajo është e bukur për syrin dhe e ëmbël në bisedë. Mos vallë nuk ka askënd që kujdeset për të?

— Zoti e ruajtë që të mbetet pa qindra miq! A nuk jemi pikërisht në kërkim të saj? Sa për mua, nuk do ta ndërpres kurrë kërkimin derisa ta gjej.

— Atëherë mund të na duhet të ndjekim shtigje të ndryshme, sepse ajo nuk ka kaluar këtej, sado e lehtë dhe e vogël të jetë gjurma e saj.

Hejward u step. I gjithë vrulli i tij për të vazhduar u shua menjëherë.

Pa e vënë re ndryshimin e tij, skauti vazhdoi:

— Nuk ka grua në këtë pyll që të lërë një gjurmë si kjo, përveç Flokëzezës ose motrës së saj. Ne e dimë se e para ka kaluar këtu. Po ku janë shenjat e tjetrës? Le të vazhdojmë më tej përgjatë gjurmës. Nëse nuk gjejmë asgjë, do të kthehemi në fushë dhe do të kërkojmë një drejtim tjetër. Ec përpara, Unkas, dhe mbaji sytë te gjethet e thata. Unë do të vëzhgoj shkurret, ndërsa yt atë do të kërkojë me hundën pranë tokës. Ecni, miq; dielli po fshihet pas maleve.

— A ka ndonjë gjë që mund të bëj unë? — pyeti Hejward me ankth.

— Ti? — përsëriti skauti, ndërsa ai dhe miqtë e tij indianë kishin filluar të ecnin sipas rendit që kishte caktuar. — Po. Ti mund të ecësh pas nesh dhe të kesh kujdes të mos shkelësh mbi gjurmë.

Nuk kishin bërë as pak rrugë kur indianët u ndalën papritur dhe nisën të shqyrtonin tokën me një vëmendje edhe më të madhe se zakonisht. Babë e bir folën shpejt me njëri-tjetrin, herë duke parë shenjat në tokë e herë duke parë njëri-tjetrin me një kënaqësi të dukshme.

— E kanë gjetur gjurmën e vogël! — thirri skauti, duke nxituar drejt tyre dhe duke harruar krejt detyrën që kishte marrë përsipër. — Ç'kemi këtu? Mos është ngritur ndonjë pritë? Jo, për pushkën më të saktë të kufirit, këtu kanë qenë përsëri ata kuajt me samar anash! Tani u zbulua i gjithë sekreti dhe gjithçka është e qartë si Ylli Polar në mesnatë. Po, këtu kanë hipur mbi kuaj. Atje kuajt kanë qenë lidhur pas një fidani, në pritje. Dhe ja ku shkon përpara shtegu i gjerë drejt veriut, drejt Kanadasë.

— Por ende nuk ka asnjë shenjë të Alisës... të zonjushës së vogël Munro, — tha Dunkani.

— Veç nëse ajo stolia që Unkasi sapo ngriti nga toka është një shenjë. Ma sill këtu, bir, ta shohim.

Hejward e njohu menjëherë. Ishte stolia që Alisa e mbante gjithmonë me dëshirë dhe që ai e kujtonte shumë mirë ta kishte parë të varur në qafën e saj atë mëngjes fatal të masakrës.

Ai e rrëmbeu menjëherë bizhuterinë e çmuar dhe, sapo tha se ishte e Alisës, e fshehu pranë zemrës së tij, aq shpejt sa skauti mbeti duke e kërkuar kot mbi tokë.

— Bah! — tha Syri i Skifterit me zhgënjim, duke pushuar së lëvizuri gjethet me kondakun e pushkës. — Kjo është shenjë se mosha po ma dobëson shikimin. Një send që shkëlqen kaq shumë, e prapë nuk e pashë! Mirë, mirë... ende di të shoh përgjatë tytës së pushkës edhe kur është e mjegulluar, dhe kjo mjafton për t'i zgjidhur të gjitha mosmarrëveshjet mes meje dhe Mingo-ve. Do të doja ta gjeja atë send, qoftë edhe vetëm për t'ia kthyer të zonjës së vet. Kjo do të thoshte të bashkoja dy skajet e një gjurme të gjatë. Sepse tani, me siguri, lumi i madh Shën Lorenc, ose ndoshta edhe Liqenet e Mëdha, ndodhen mes nesh dhe tyre.

— Aq më tepër arsye që të mos humbasim kohë, — tha Hejward. — Le të vazhdojmë.

— Thonë se gjaku i ri dhe gjaku i nxehtë janë e njëjta gjë. Ne nuk po dalim për të gjuajtur ketra apo për të ndjekur një dre drejt Horikanit. Do të na duhet të qëndrojmë ditë e net të tëra në pritë dhe të përshkojmë një shkretëtirë ku rrallë shkel këmba e njeriut, e ku gjithë dituria e librave nuk do të të nxirrte gjallë. Një indian nuk niset kurrë në një udhëtim të tillë pa ndezur më parë zjarrin e këshillit dhe pa tymosur pranë tij. Edhe pse jam njeri i bardhë, këtë zakon ua respektoj, sepse është i mençur dhe i matur. Prandaj do të kthehemi. Sonte do ta ndezim zjarrin në rrënojat e fortesës së vjetër. Nesër në mëngjes do të jemi të freskët dhe gati për ta nisur punën si burra, e jo si gra llafazane apo djem të paduruar.

Hejward e kuptoi nga toni i skautit se çdo kundërshtim do të ishte i kotë. Munro kishte rënë sërish në atë gjendje mpirjeje që e kishte pushtuar pas fatkeqësive të fundit dhe dukej se vetëm një tronditje e re e fuqishme mund ta zgjonte.

Prandaj, duke e pranuar domosdoshmërinë, i kaloi krahun plakut dhe ndoqi pas indianëve dhe skautit, të cilët tashmë kishin nisur të ktheheshin nëpër të njëjtën rrugë që i çonte sërish drejt fushës.

KAPITULLI 19

"— Pse? Jam i sigurt se, edhe sikur ta fitosh bastin, nuk do t'ia marrësh mishin; ç'të duhet ai? — Për të ushqyer peshqit. Nëse nuk ushqen gjë tjetër, do të ushqejë hakmarrjen time."

Tregtari i Venecias

Hijet e mbrëmjes kishin zbritur, duke e bërë vendin edhe më të zymtë, kur grupi hyri në rrënojat e Fortesës Uilliam Henri. Skauti dhe shokët e tij nisën menjëherë përgatitjet për ta kaluar natën aty, por me një seriozitet e përmbajtje që tregonin sa thellë i kishin prekur edhe ata, megjithëse të mësuar me luftën, tmerret e pazakonta që sapo kishin parë.

Disa trarë të djegur u mbështetën mbi një mur të nxirë dhe, pasi Unkasi i mbuloi lehtë me degë, strehimi i përkohshëm u quajt i mjaftueshëm. Kur mbaroi punën, indiani i ri tregoi me dorë kasollen e tij të thjeshtë. Hejwardi, që e kuptoi menjëherë gjestin e heshtur, e nxiti me butësi Munron të hynte brenda.

Pasi e la plakun e pikëlluar vetëm me dhimbjen e tij, Dunkani doli përsëri në ajrin e hapur. Edhe ai vetë ishte tepër i trazuar për të gjetur qetësinë që sapo ia kishte këshilluar mikut të moshuar.

Ndërsa Syri i Skifterit dhe mohikanët ndezën zjarrin dhe hëngrën darkën e tyre të thjeshtë, të përbërë vetëm nga mish ariu i tharë, i riu u drejtua nga ajo pjesë e murit të rrënuar të fortesës që shihte nga ujërat e Horikanit.

Era kishte pushuar dhe dallgët tashmë përplaseshin mbi bregun ranor me një ritëm më të qetë e të rregullt. Retë, sikur të ishin lodhur nga ndjekja e furishme, po shpërndaheshin. Masat më të dendura mblidheshin në grumbuj të zinj përgjatë horizontit, ndërsa copat më të lehta vazhdonin të rrëshqisnin mbi liqen ose të vërtiteshin mes majave të maleve si tufa zogjsh të shpërndarë që kërkonin vendin e fjetjes.

Herë pas here, ndonjë yll i kuq, me shkëlqim të zjarrtë, çante mjegullën lëvizëse dhe hidhte një dritë të zbehtë e të frikshme mbi qiellin e zymtë.

Brenda rrethit të maleve, errësira ishte bërë tashmë e padepërtueshme dhe fusha shtrihej si një varrezë e pafund, e braktisur, pa asnjë shenjë jete e pa asnjë pëshpërimë që të trazonte gjumin e banorëve të saj fatkeqë.

Dunkani qëndroi gjatë duke soditur këtë pamje të trishtë. Vështrimi i tij kalonte nga zjarri i zbehtë ku rrinin pylltarët, te drita e fundit që ende mbetej në qiell, e më pas ndalej me ankth mbi errësirën e dendur që mbulonte fushën ku preheshin të vdekurit.

Pas pak iu duk se nga ajo anë vinin tinguj të pashpjegueshëm, aq të zbehtë e të fshehtë, sa ishte e pamundur të kuptohej nëse ishin të vërtetë apo vetëm pjellë e imagjinatës.

I turpëruar nga frika e vet, i riu e ktheu vështrimin nga liqeni dhe u përpoq ta largonte mendjen duke soditur yjet që dridheshin mbi sipërfaqen e ujit.

Megjithatë, veshët vazhdonin t'i kapnin ato zhurma të paqarta, sikur donin ta paralajmëronin për ndonjë rrezik të fshehtë.

Më në fund dëgjoi qartë një trokitje të shpejtë këmbësh që dukej sikur përshkonte errësirën.

I paaftë ta përmbante më shqetësimin, ai i foli me zë të ulët skautit dhe i kërkoi të ngjitej pranë tij mbi mur.

Syri i Skifterit hodhi pushkën mbi krah dhe iu afrua me një qetësi aq të madhe, sa dukej se ishte plotësisht i bindur për sigurinë e vendit.

— Dëgjo, — tha Dunkani kur ai u ndal pranë tij. — Në fushë dëgjohen zhurma të mbytura. Mund të jetë shenjë se Montkalmi nuk e ka braktisur ende plotësisht pushtimin e tij.

— Atëherë veshët paskan më shumë vlerë se sytë, — tha skauti me qetësi.

Ai sapo kishte futur në gojë një copë mish ariu dhe fliste ngadalë, me fjalë të trasha.

— Unë vetë e pashë të mbyllur në Taj me gjithë ushtrinë e tij. Francezëve u pëlqen, kur bëjnë ndonjë punë të zgjuar, të kthehen në kamp e të festojnë me gra, me valle e me hare.

— Nuk e di. Një indian rrallë fle gjatë luftës dhe ndonjë huron mund të ketë mbetur këtu për plaçkë, edhe pse fisi i tij është larguar. Do të ishte mirë ta fiknim zjarrin dhe të vendosnim roje... Dëgjo! E dëgjon edhe ti zhurmën?

— Një indian rrallë endet pranë varreve. Ai është gati të vrasë dhe nuk pyet shumë për mënyrën, por zakonisht kënaqet me skalpin. Vetëm kur gjaku i vlojnë dhe zemërimi e pushton, vazhdon më tej. Pasi shpirti largohet, ai e harron armiqësinë dhe e lë të vdekurin të prehet në paqe.

Pastaj shtoi, duke ndryshuar krejt temë:

— Meqë ra fjala për shpirtrat, major, a mendon se parajsa e indianëve dhe ajo e njerëzve të bardhë është e njëjta?

— Pa dyshim... pa dyshim. M'u duk sikur e dëgjova përsëri! Apo ishte vetëm fëshfërima e gjetheve në majën e ahut?

— Sa për mua, — vazhdoi Syri i Skifterit, duke kthyer për një çast kokën nga drejtimi që tregonte Hejwardi, por me një shprehje krejt të qetë, — besoj se parajsa është krijuar për lumturinë dhe se secili do ta gjejë atë sipas natyrës dhe dhuntive që ka pasur. Prandaj mendoj se një indian nuk gabon kur beson se atje do të ketë fusha të pafundme gjuetie, siç tregojnë traditat e tij. Dhe, të them të drejtën, nuk do të ishte aspak turp për një njeri pa asnjë pikë gjaku indian të kalonte kohën...

— E dëgjove përsëri? — e ndërpreu Dunkani.

— Po, po. Kur ushqimi është i pakët dhe kur është me bollëk, ujku bëhet gjithmonë i guximshëm, — tha skauti pa u shqetësuar. — Do të kishte edhe ndonjë copë mish për të ngrënë nga kufomat e këtyre djajve, po të kishim dritë e kohë. Por, sa i përket jetës që vjen më pas, major, kam dëgjuar predikuesit në vendbanime të thonë se parajsa është vend pushimi. Mirëpo njerëzit nuk e kuptojnë njësoj lumturinë. Sa për mua, dhe e them me gjithë respektin për vullnetin e Providencës, nuk do të ishte ndonjë kënaqësi e madhe të rrija i mbyllur në ato banesa për të cilat predikojnë, kur natyra ime gjithmonë ka pasur mall për lëvizjen dhe për gjuetinë.

Dunkani, që tashmë e kishte kuptuar se zhurmat që kishte dëgjuar ishin vetëm ulërimat e ujqve, iu përgjigj kësaj bisede me më shumë vëmendje:

— Është e vështirë të thuash çfarë ndjen njeriu kur përballet me ndryshimin e fundit, atë më të madhin nga të gjithë. — Do të ishte vërtet një ndryshim i madh për një njeri që gjithë jetën e ka kaluar nën qiell të hapur, — u përgjigj me sinqeritet skauti, — dhe që ka ngrënë kaq shpesh mëngjesin pranë burimeve të Hadsonit, e të flejë tani duke dëgjuar zhurmën e Mohokut. Megjithatë, është ngushëllim të dish se i shërbejmë një Zoti të mëshirshëm, secili sipas mënyrës së vet, edhe pse mes nesh shtrihen pyje të pafund... Ç'ishte ajo?

— Mos janë ujqërit për të cilët sapo po flisje?

Syri i Skifterit tundi ngadalë kokën dhe i bëri shenjë Dunkanit ta ndiqte drejt një vendi ku drita e zjarrit nuk arrinte.

Pasi u sigurua se ishin në errësirë, skauti qëndroi krejt i palëvizshëm, me gjithë vëmendjen të përqendruar në dëgjim, duke pritur që tingulli i ulët që e kishte alarmuar të përsëritej.

Por pritja dukej e kotë.

Pas një heshtjeje të gjatë, ai pëshpëriti:

— Duhet të thërrasim Unkasin. Djali ka shqisa indiane dhe mund të dëgjojë atë që neve na shpëton. Unë jam njeri i bardhë dhe nuk kam pse ta mohoj natyrën time.

Mohikani i ri, që po bisedonte me të atin me zë të ulët, u hodh menjëherë në këmbë sapo dëgjoi ulërimën e një bufi. Ai vështroi drejt kodrinave të errëta, sikur kërkonte vendin prej nga kishte ardhur tingulli.

Skauti e përsëriti thirrjen dhe, pas pak çastesh, Dunkani pa hijen e Unkasit duke u afruar pa zhurmë përgjatë ledhit, derisa mbërriti pranë tyre.

Syri i Skifterit ia shpjegoi dëshirën me pak fjalë në gjuhën e delauerëve.

Sapo e kuptoi arsyen pse ishte thirrur, Unkasi u shtri barkas mbi bar.

Për sytë e Dunkanit ai dukej krejtësisht i palëvizshëm.

I habitur nga qëndrimi i luftëtarit të ri dhe kureshtar të shihte si i përdorte shqisat për të zbuluar atë që kërkonin, Hejwardi bëri disa hapa përpara dhe u përkul mbi trupin e errët.

Vetëm atëherë kuptoi se Unkasi ishte zhdukur.

Ajo që kishte marrë për trupin e tij nuk ishte gjë tjetër veçse hija e një pjese të ledhit.

— Ku shkoi mohikani? — pyeti ai i habitur, duke u tërhequr një hap pas. — E pashë me sytë e mi kur u shtri këtu dhe do të isha betuar se nuk kishte lëvizur.

— Shsh... fol më ngadalë, — tha skauti. — Nuk e dimë se cilët veshë janë hapur në errësirë dhe mingot janë racë me mendje të mprehtë. Sa për Unkasin, ai tani është në fushë. Nëse ka makua aty jashtë, do të gjejnë ndeshjen e tyre.

— Mendon se Montkalmi nuk i ka tërhequr të gjithë indianët? Le t'i lajmërojmë shokët tanë, që të marrim armët. Jemi pesë veta dhe nuk jemi të panjohur me luftën.

— Asnjë fjalë. Nëse e çmon jetën, mos u thuaj asgjë. Shiko Sagamorin... si rri pranë zjarrit, tamam si një kryetar i madh indian. Nëse ka ndonjë armik të fshehur në errësirë, fytyra e tij nuk do t'i lërë të kuptojnë se ne dyshojmë për rrezik.

— Por ata mund ta shohin atë. Drita e zjarrit e nxjerr fare qartë dhe ai do të bëhet viktima e parë.

— Këtë herë ke të drejtë, — pranoi skauti me më shumë shqetësim se zakonisht. — Megjithatë, çfarë mund të bëjmë? Një vështrim i vetëm i dyshimtë mund t'i shtyjë të sulmojnë para se të jemi gati. Nga thirrja që i bëra Unkasit, Sagamori e ka kuptuar se kemi zbuluar një gjurmë. Do t'i bëj të ditur se jemi në gjurmët e mingove; natyra e tij indiane do ta mësojë vetë si të sillet.

Skauti i afroi gishtat te goja dhe lëshoi një fëshfërimë të ulët.

Dunkani u drodh instinktivisht, duke menduar se kishte dëgjuar një gjarpër.

Koka e Çingashgukut ishte mbështetur mbi dorë, ndërsa rrinte i menduar pranë zjarrit. Por sapo dëgjoi sinjalin e kafshës emrin e së cilës mbante, u ngrit menjëherë dhe sytë e tij të errët përshkuan me shpejtësi çdo drejtim.

Pas kësaj lëvizjeje të beftë, çdo shenjë habie apo alarmi u zhduk.

Pushka mbeti aty ku ishte, pranë dorës së tij, sikur të mos i kushtonte rëndësi.

Sëpata, që e kishte liruar pak nga brezi për rehati, ra madje edhe përdhe.

I gjithë trupi i tij u duk sikur u plogështua, si ai i një njeriu që po çlodhej.

Pastaj, me shumë zgjuarsi, u kthye në pozicionin e mëparshëm, vetëm se mbështeti kokën mbi dorën tjetër, sikur ta kishte bërë lëvizjen thjesht për të çlodhur krahun.

Kështu priti zhvillimin e ngjarjeve me një qetësi dhe qëndrueshmëri që vetëm një luftëtar indian mund ta zotëronte.

Por Hejwardi vuri re se, megjithëse për një sy të zakonshëm dukej sikur po dremiste, vrimat e hundës i ishin zgjeruar, koka i ishte kthyer pak anash për të dëgjuar më mirë dhe sytë e tij të mprehtë lëviznin pa pushim mbi çdo gjë që mund të shihte.

— Shikoje atë burrë fisnik, — pëshpëriti Syri i Skifterit duke i shtrënguar krahun Dunkanit. — E di se një shikim apo një lëvizje e vetme mund t'ua prishë planet tona dhe të na lërë në mëshirën e atyre djajve...

Fjalët iu prenë nga një vetëtimë flake dhe krisma e një pushke.

Ajri u mbush me shkëndija pikërisht në vendin ku sytë e Hejwardit ishin ende ngulur plot admirim.

Kur pa për herë të dytë, Çingashguku ishte zhdukur.

Ndërkohë, skauti kishte ngritur pushkën dhe priste me padurim që armiku të shfaqej.

Por, përveç asaj përpjekjeje të vetme e të pasuksesshme kundër jetës së Çingashgukut, sulmi nuk vazhdoi.

Një ose dy herë dëgjuesit menduan se dalluan fëshfërimën e largët të shkurreve, sikur trupa të padukshëm po kalonin me shpejtësi përmes tyre.

Pak më vonë, Syri i Skifterit tregoi me dorë drejt errësirës.

— Janë ujqërit që po ikin me vrap, — tha ai. — Diçka ua ka prishur vendin.

Pas një pritjeje të gjatë e të heshtur, u dëgjua një përplasje në ujë, menjëherë e ndjekur nga krisma e një pushke tjetër.

— Ja ku shkoi Unkasi! — tha skauti. — Djali ka një armë të mrekullueshme. E njoh krismën e saj po aq mirë sa një baba njeh zërin e fëmijës së vet. Për shumë kohë e mbajta vetë atë pushkë, derisa gjeta një më të mirë.

— Çfarë do të thotë e gjithë kjo? — pyeti Dunkani. — Dikush po na vëzhgon dhe, me sa duket, ka vendosur të na shfarosë. francezët në brigjet e Monongahelës. Garnizoni ynë, sado i vogël, nuk ka arsye të turpërohet përballë një ushtrie, sado të madhe qoftë ajo.

Montcalm-i buzëqeshi lehtë.

— Trimëria juaj, zotëri, nuk vihet në dyshim. Megjithatë, unë kam një detyrë ndaj mbretit tim, ashtu si ju ndaj tuajit. Do të ishte më njerëzore të shmangnim një gjakderdhje të kotë.

— Atëherë, — u përgjigj Dunkani me qetësi, — le të hiqni dorë nga rrethimi.

Gjenerali francez qeshi me mirësjellje.

— Ah, sikur luftërat të përfundonin kaq lehtë! Jo, zotëri. Unë jam këtu për të marrë këtë fortesë dhe nuk do të largohem pa e arritur këtë qëllim. Megjithatë, dëshiroj ta bëj me sa më pak vuajtje për të dyja palët.

Ai bëri një shenjë me dorë. Një oficer iu afrua dhe i dorëzoi një letër të vulosur.

— Kjo, — tha Montcalm-i, — është letra që gjenerali Webb i ka dërguar kolonel Munro-s. Korrieri juaj u kap para se të arrinte në fortesë. Nuk e kam hapur nga kurioziteti, por nga detyra. Përmbajtja e saj më jep të drejtën t'ju këshilloj, si ushtar ndaj ushtarit, të mendoni seriozisht për një kapitullim të ndershëm.

Dunkani e mori letrën, por nuk e hapi.

— Unë nuk jam i autorizuar ta lexoj, zotëri. Ajo i përket kolonel Munro-s.

— Kjo ju nderon, — tha Montcalm-i me sinqeritet. — Atëherë çojani. Pasi ta ketë lexuar, do të pres përgjigjen e tij.

Për një çast mbretëroi heshtja. Dunkani ndjeu mbi vete vështrimin e Maguas. Kur ngriti sytë, pa se huroni vazhdonte ta shikonte me të njëjtën urrejtje të ftohtë dhe të përmbajtur. Nuk kishte asnjë shenjë zemërimi të hapur në fytyrën e tij; por sytë e errët digjeshin me atë hakmarrje të heshtur që dukej se nuk shuhet kurrë.

Montcalm-i vuri re drejtimin e vështrimit të tij.

— Ju e njihni këtë indian? — pyeti ai.

— Fatkeqësisht, po.

— Ai më ka shërbyer me besnikëri. Është njeri me ndikim mes huronëve.

— Është gjithashtu njeri që nuk harron kurrë një fyerje.

Gjenerali francez e vështroi me kujdes.

— Kjo është një cilësi që nuk i mungon as shumë europianëve, zotëri.

Pastaj, me një përkulje të hijshme, shtoi:

— Nuk dua t'ju mbaj më gjatë larg detyrës suaj. Ju lutem, përcillini kolonel Munro-s respektin tim dhe sigurojeni se do të pres me durim përgjigjen e tij deri në mbrëmje.

— Do ta bëj, zotëri.

Të dy oficerët u përkulën me atë mirësjellje fisnike që, edhe mes armiqve, ishte pjesë e nderit ushtarak të kohës. Dunkani u tërhoq disa hapa, përshëndeti përsëri dhe doli nga çadra.

Teksa kalonte pranë grupit të prijësve indianë, ndjeu edhe një herë vështrimin depërtues të Maguas. Huroni nuk lëvizi, nuk foli, nuk dha asnjë shenjë njohjeje; por shprehja e fytyrës së tij ishte aq kërcënuese, sa Hejwardi ndjeu një parandjenjë të errët se njeriu nuk kishte hequr dorë ende nga hakmarrja e tij.

I shoqëruar nga oficeri francez, Dunkani u kthye drejt fortesës me letrën e Webb-it në dorë, duke ndier se pesha e saj ishte më e rëndë se çdo armë që kishte mbajtur ndonjëherë. Në ato pak fletë mund të ishte vendosur fati i garnizonit, i Munro-s, i dy vajzave të tij dhe i të gjithë atyre që ndodheshin brenda mureve të Uilliam Henrit.
Pastaj, sikur të ishte bindur plotësisht nga arsyet e veta, pavarësisht çfarë ndikimi mund të kishin ato mbi kundërshtarin, pylltari i ndershëm, por i pamëshirshëm, u largua nga zjarri, i kënaqur ta linte polemikën të shuhej vetvetiu.

Hejwardi u tërhoq drejt ledhit mbrojtës. Ai ishte tepër i shqetësuar dhe tepër pak i mësuar me luftën e pyjeve për të qëndruar i qetë, ndërsa ekzistonte mundësia e sulmeve të tilla tinëzare.

Ndryshe ndodhte me Syri i Skifterit-n dhe dy mohikanët. Shqisat e tyre të mprehta, të stërvitura gjatë gjithë jetës, aftësitë e të cilave shpesh i kapërcenin kufijtë e asaj që njerëzit e zakonshëm do ta besonin të mundur, jo vetëm që e kishin zbuluar rrezikun, por edhe kishin përcaktuar saktësisht madhësinë dhe kohëzgjatjen e tij. Asnjëri prej tyre nuk dukej të kishte dyshimin më të vogël për sigurinë e plotë të grupit, gjë që u tregua edhe nga përgatitjet që bënë menjëherë për t'u ulur në këshill dhe për të vendosur mbi hapat e ardhshëm.

Përzierja e kombeve dhe madje edhe e vetë fiseve, për të cilën kishte folur Syri i Skifterit, në atë kohë ishte në kulmin e saj. Lidhja e madhe e gjuhës dhe, rrjedhimisht, e prejardhjes së përbashkët, ishte këputur në shumë vende. Si pasojë, delauerët dhe mingot (siç quheshin popujt e Gjashtë Kombeve) luftonin shpesh në të njëjtat radhë, ndërsa mingot ndiqnin skalpin e huronëve, edhe pse këta të fundit konsideroheshin dega prej së cilës kishin dalë vetë.

Edhe vetë delauerët ishin të ndarë mes tyre. Megjithëse dashuria për tokën e të parëve e mbante Sagamorin e mohikanëve me një grup të vogël ndjekësish në shërbim të Fort Eduard-it, nën flamurin e mbretit anglez, pjesa dërrmuese e kombit të tij luftonte në anën e Montcalm-it. Lexuesi ndoshta e di tashmë, ose e ka kuptuar nga kjo rrëfenjë, se delauerët, ose lenapët, e quanin veten paraardhësit e atij populli të madh që dikur kishte sunduar pjesën më të madhe të shteteve lindore dhe veriore të Amerikës, ndërsa fisi i mohikanëve ishte një nga degët më të lashta dhe më të nderuara të tij.

Prandaj, Syri i Skifterit dhe shokët e tij e kuptonin në mënyrë të përsosur gjithë ndërlikimin e interesave që kishin bërë mikun të ngrihej kundër mikut dhe armiqtë e lindur të luftonin krah për krah. Pikërisht me këtë vetëdije u ulën tani për të vendosur se si do të vepronin mes kaq shumë fisesh të ndryshme e të përçara.

Dunkani njihte aq sa duhej zakonet e indianëve për ta kuptuar pse zjarri u ushqye përsëri dhe përse luftëtarët, pa përjashtuar as Syri i Skifterit-n, zunë vend me një seriozitet e dinjitet të madh brenda rrethit të tymit të tij. Ai u vendos në një kënd të fortifikatës, prej nga mund të ndiqte gjithçka që ndodhte brenda, ndërsa mbante një sy vigjilent ndaj çdo rreziku që mund të vinte nga jashtë, dhe priti rezultatin me aq durim sa mundi të mblidhte.

Pas një heshtjeje të shkurtër, por solemne, Çingashguku-u ndezi një pipë, tasi i së cilës ishte gdhendur me kujdes në një gur të butë vendas, ndërsa bishti ishte prej druri. Ai thithi disa herë tymin aromatik të duhanit dhe më pas ia kaloi Syrit të Skifterit.

Pipa bëri tri herë radhazi xhiron e të pranishmëve, ndërsa mbretëronte një heshtje aq e thellë, sa askush nuk shqiptoi asnjë fjalë. Vetëm atëherë Sagamori, si më i moshuari dhe më i larti në rang, me pak fjalë të qeta e dinjitoze, hodhi për diskutim çështjen që duhej vendosur.

Syri i Skifterit iu përgjigj. Çingashguku-u kundërshtoi mendimin e tij. Ndërsa Unkasi-i i ri mbeti dëgjues i heshtur dhe i respektueshëm, derisa vetë Syri i Skifterit, për mirësjellje, i kërkoi mendimin.

Nga mënyra si silleshin folësit, Hejwardi kuptoi se babai dhe djali mbronin të njëjtin mendim, ndërsa gjuetari i bardhë mbante anën e kundërt. Debati u bë pak nga pak më i zjarrtë, derisa u pa qartë se secili kishte filluar të përfshihej emocionalisht në diskutim.

Megjithatë, pavarësisht gjallërimit në rritje të debatit miqësor, edhe kuvendi më i rregullt i të krishterëve, madje edhe ai ku mblidheshin shërbestarët më të nderuar të Kishës, do të kishte pasur çfarë të mësonte nga vetëpërmbajtja dhe mirësjellja e këtyre kundërshtarëve.

Fjalët e Unkasit dëgjoheshin me po aq vëmendje sa edhe ato që dilnin nga urtësia e pjekur e të atit. Askush nuk nxitonte të përgjigjej. Përpara çdo replike, secili ndalonte për disa çaste në heshtje, sikur po peshonte me kujdes gjithçka ishte thënë më parë.

Gjuha e mohikanëve shoqërohej me gjeste aq të natyrshme e të drejtpërdrejta, sa Hejwardi nuk e pati të vështirë të ndiqte fillin e arsyetimeve të tyre. Përkundrazi, Syri i Skifterit ishte më i vështirë për t'u kuptuar, sepse krenaria e tij si njeri i bardhë e shtynte të përdorte atë mënyrë të ftohtë dhe disi të përmbajtur të shprehjes, karakteristike për anglo-amerikanët kur nuk i pushtonin emocionet.

Nga shpeshtësia me të cilën indianët tregonin gjurmët e shtigjeve pyjore, u bë e qartë se ata këmbëngulnin për të vazhduar udhëtimin në tokë. Ndërsa lëvizjet e përsëritura të krahut të Syrit të Skifterit drejt Horikanit tregonin po aq qartë se ai mbronte idenë e kalimit përmes liqenit.

Me sa dukej, mendimi i tij po humbiste terren dhe çështja ishte gati të vendosej kundër tij, kur ai u ngrit në këmbë. Duke flakur menjëherë qetësinë e zakonshme, mori krejt mënyrën e të folurit të një indiani dhe përdori të gjitha mjetet e elokuencës vendase.

Ai ngriti krahun dhe tregoi rrugën e diellit, duke përsëritur të njëjtin gjest për çdo ditë që do të nevojitej për të arritur qëllimin e tyre. Pastaj vizatoi me gjeste një udhëtim të gjatë e të lodhshëm mes shkëmbinjve dhe përrenjve malorë. Mosha e thyer dhe dobësia e Munro-s, që flinte pa ndjenja, u paraqitën me shenja aq të qarta, sa nuk mund të keqkuptoheshin.

Dunkani vuri re se edhe për aftësitë e tij flitej me pak besim. Syri i Skifterit zgjati pëllëmbën drejt tij dhe e quajti me emrin "Dora e Hapur", nofkë që ia kishin dhënë fiset mike për bujarinë e tij.

Pastaj ai paraqiti me gjeste lëvizjen e lehtë dhe elegante të një kanoeje, duke e vënë në kontrast të fortë me hapat e pasigurt të një njeriu të lodhur e të dobësuar. Në fund tregoi skalpin e oneidës dhe këmbënguli, me sa dukej, se duhej të largoheshin sa më shpejt dhe në një mënyrë që të mos linin asnjë gjurmë pas.

Mohikanët e dëgjuan me seriozitet, ndërsa fytyrat e tyre pasqyronin mendimet e folësit. Pak nga pak, bindja bëri punën e saj. Nga fundi i fjalimit të Syrit të Skifterit, fjalët e tij shoqëroheshin tashmë nga pasthirrmat e zakonshme të miratimit.

Me pak fjalë, Unkasi-i dhe i ati u bindën nga arsyetimi i tij dhe hoqën dorë nga mendimi që kishin mbrojtur më parë, me një sinqeritet dhe bujari të tillë, sa po të kishin qenë përfaqësues të ndonjë kombi të madh e të qytetëruar, me siguri do ta kishin shkatërruar përgjithmonë karrierën e tyre politike, duke humbur famën për qëndrueshmëri në mendime.

Në çastin kur vendimi u mor, debati dhe gjithçka që lidhej me të u harrua menjëherë, me përjashtim të përfundimit të tij.

Syri i Skifterit, pa kthyer kokën për të shijuar miratimin e të tjerëve, e shtriu qetësisht trupin e tij të gjatë pranë prushit që po shuhej dhe, pas pak çastesh, e zuri gjumi.

Të mbetur tani disi vetëm me njëri-tjetrin, mohikanët, të cilëve deri atëherë u ishte dashur t'ua kushtonin gjithë kohën interesave të të tjerëve, shfrytëzuan rastin t'i kushtonin pak vëmendje edhe vetes.

Çingashguku-u hoqi menjëherë atë qëndrim të rëndë e të përmbajtur të një prijësi indian dhe nisi t'i fliste të birit me tonin e butë e plot përkëdhelje të një babai. Unkasi-i e priti me kënaqësi këtë ndryshim në sjelljen e të atit dhe, përpara se frymëmarrja e rëndë e Syrit të Skifterit të tregonte se e kishte zënë gjumi, sjellja e të dy mohikanëve kishte ndryshuar krejtësisht.

Është e pamundur të përshkruhet muzikaliteti i gjuhës së tyre kur flisnin mes të qeshurash e përzemërsish, në mënyrë që ta kuptojë dikush që nuk e ka dëgjuar kurrë melodinë e saj. Shtrirja e zërit të tyre, sidomos ajo e të riut, ishte e jashtëzakonshme: kalonte nga tingujt më të thellë e të fuqishëm deri te nota aq të ëmbla e të buta, sa ngjanin pothuajse femërore.

Sytë e babait ndiqnin me gëzim të hapur lëvizjet e hijshme dhe plot zgjuarsi të të birit, dhe ai nuk harronte kurrë t'i përgjigjej me buzëqeshje të qeshurës së tij të lehtë, por aq ngjitëse.

Nën ndikimin e këtyre ndjenjave të natyrshme e të buta, në fytyrën e zbutur të Sagamorit nuk mbetej asnjë gjurmë egërsie. Veshja e tij luftarake, e zbukuruar me simbolet e vdekjes, dukej më tepër si një maskim i marrë për shaka, sesa si shpallja e frikshme e një njeriu që sillte shkatërrim kudo ku shkelte.

Pasi kaluan rreth një orë duke shijuar këto çaste të ngrohta familjare, Çingashguku-u e bëri të ditur papritur se dëshironte të flinte. Ai mbështolli kokën me batanijen e tij dhe e shtriu trupin mbi tokën e zhveshur.

Në të njëjtin çast, hareja e Unkasit u shua. Me kujdes ai mblodhi prushin në mënyrë që nxehtësia t'i ngrohte këmbët të atit dhe më pas u largua në heshtje për të kërkuar vendin e vet të pushimit mes rrënojave të fortifikatës.

I mbushur me besim të ri nga qetësia dhe siguria që rrezatonin këta pylltarë me përvojë, Hejwardi nuk vonoi t'u ndiqte shembullin.

Dhe shumë përpara se nata të arrinte mesin e saj, të gjithë ata që preheshin brenda rrënojave të asaj fortese të braktisur flinin po aq thellë sa turma e pavetëdijshme, kockat e së cilës kishin filluar tashmë të zbardheshin në fushën që shtrihej përreth.

KAPITULLI 20

"Tokë e Shqipërisë! Më lër t'i përkul sytë mbi ty, o mëmë e ashpër e burrave të egër!"

— Childe Harold

Qielli ishte ende i mbushur me yje kur Syri i Skifterit erdhi të zgjonte ata që flinin. Duke hedhur mënjanë mbulesat, Munro dhe Hejward u ngritën menjëherë në këmbë, ndërsa pylltari ende po bënte thirrjet e tij të ulëta pranë hyrjes së strehës së rrudhur ku kishin kaluar natën.

Kur dolën nga ajo fshehtësi, e gjetën skautin duke i pritur aty pranë. Përshëndetja e vetme mes tyre ishte gjesti domethënës për heshtje që udhëheqësi i tyre i mençur bëri me dorë.

— Mendoni për lutjet tuaja, — pëshpëriti ai ndërsa iu afruan. — Ai të cilit ia drejtoni i kupton të gjitha gjuhët; edhe atë të zemrës, po aq sa ato të gojës. Por mos nxirrni asnjë fjalë. Rrallëherë ndodh që zëri i një të bardhi të tingëllojë siç duhet në pyll, siç e pamë nga shembulli i atij djalli fatkeq, këngëtarit. Ejani, — vazhdoi ai, duke u kthyer drejt një ane të fortifikatës, — të zbresim në hendek nga kjo anë. Dhe bëni kujdes të shkelni vetëm mbi gurë ose copa druri gjatë rrugës.

Shokët iu bindën, ndonëse për dy prej tyre arsyeja e këtij kujdesi të pazakontë mbetej ende një mister.

Kur zbritën në zgavrën e ulët që rrethonte fortesën prej dheu nga tri anët, panë se kalimi ishte pothuajse i bllokuar nga rrënojat. Me durim dhe kujdes, arritën të ndiqnin Syri i Skifterit-n, duke u kacavjerrë mes gurëve e trarëve të rrëzuar, derisa dolën në bregun ranor të Horikanit.

— Kjo është një gjurmë që vetëm një hundë mund ta ndjekë, — tha skauti me kënaqësi, duke parë prapa rrugën e vështirë që kishin përshkuar. — Bari është një qilim tradhtar për ata që ikin, por druri dhe guri nuk mbajnë shenjë mokasinash. Po të kishit veshur çizmet ushtarake, do të kishte pasur arsye për t'u shqetësuar. Por me mokasinat prej lëkure dreri, të punuara siç duhet, njeriu mund t'u besojë shkëmbinjve pa frikë. Afroje kanoen më pranë, Unkasi. Kjo rërë ruan gjurmët po aq lehtë sa gjalpi i gjermanëve në Mohauk. Ngadalë, djalë, ngadalë! Nuk duhet të prekë bregun, përndryshe ata maskarenj do ta kuptojnë menjëherë nga cila rrugë jemi larguar.

I riu zbatoi me kujdes urdhrin. Syri i Skifterit vendosi një dërrasë nga rrënojat deri te kanoeja dhe u bëri shenjë dy oficerëve të hipnin.

Pasi ata zunë vend, gjithçka u kthye me kujdes në gjendjen e mëparshme, sikur askush të mos kishte kaluar aty. Vetëm atëherë Syri i Skifterit arriti vetë në kanoen e vogël prej lëvoreje mështekne, pa lënë pas asnjë shenjë që mund ta tradhtonte.

Hejwardi nuk foli derisa indianët e shtynë me kujdes kanoen larg fortesës dhe e futën nën hijen e gjerë e të errët që mali lindor hidhte mbi sipërfaqen e qetë të liqenit.

Atëherë ai pyeti:

— Përse na duhej ky largim i fshehtë dhe kaq i nxituar?

— Po të mund ta njolloste gjaku i një oneide këtë ujë të pastër mbi të cilin po lundrojmë, — u përgjigj Syri i Skifterit, — sytë e tu do ta kishin gjetur vetë përgjigjen. E ke harruar zvarranikun që vrau Unkasi-i?

— Aspak. Por u tha se ishte vetëm dhe të vdekurit nuk përbëjnë më rrezik.

— Po, vetëm ishte në djallëzinë e tij! Por një indian, fisi i të cilit ka kaq shumë luftëtarë, rrallë duhet të ketë frikë se gjaku i tij do të derdhet pa u dëgjuar shpejt britma e hakmarrjes nga ndonjë armik i tij.

— Prania jonë... autoriteti i kolonel Munro-s... do të ishte mbrojtje e mjaftueshme kundër zemërimit të aleatëve tanë, sidomos në një rast kur ai fatzi e kishte merituar plotësisht fundin e vet. Shpresoj që nuk jemi larguar qoftë edhe një hap nga rruga jonë vetëm për një arsye kaq të vogël.

— Mendon se plumbi i pushkës së atij maskarai do të ishte shmangur edhe sikur vetë mbreti të kishte qenë në rrugën e tij? — u përgjigj me kokëfortësi skauti. — Atëherë pse nuk ua groposi tomahawkët huronëve ai francezi i madh, kapiteni i përgjithshëm i Kanadasë, nëse një fjalë e një të bardhi mund ta ndryshojë natyrën e një indiani?

Përgjigjja e Hejwardit u ndërpre nga një rënkim i Munro-s. Pasi heshti për një çast nga respekti për dhimbjen e mikut të moshuar, ai vazhdoi:

— Markezi Montcalm do ta zgjidhë atë gabim vetëm me Zotin e tij.

— Po, po; tani flet me mend, sepse fjalët e tua mbështeten mbi fenë dhe ndershmërinë. Ka një ndryshim të madh midis të vendosurit të një regjimenti ushtarësh të bardhë mes fiseve dhe robërve, dhe përpjekjes për ta bindur një indian të zemëruar të harrojë se mban në brez thikë e pushkë vetëm duke e quajtur "bir". Jo, jo, — vazhdoi skauti, duke hedhur një vështrim pas nga brigjet e zbehta të Uilliam Henrit, që po largoheshin gjithnjë e më shumë, dhe duke qeshur me mënyrën e tij të heshtur, por të përzemërt, — unë kam vënë një shteg uji mes nesh dhe tyre. Nëse këta djaj nuk bëjnë miqësi me peshqit për të mësuar kush ka kaluar këtë mëngjes përmes liqenit, ne do ta kemi lënë gjithë Horikanin pas shpine para se ata të vendosin cilën rrugë duhet të ndjekin.

— Me armiq përpara dhe armiq prapa, udhëtimi ynë nuk premton të jetë i sigurt.

— Rrezik? — përsëriti Syri i Skifterit me qetësi. — Jo, jo domosdoshmërisht rrezik. Me veshë vigjilentë dhe sy të mprehtë mund t'u qëndrojmë gjithmonë disa orë përpara atyre maskarenjve. E nëse detyrohemi të përdorim pushkët, jemi tre veta që i njohim dhuntitë e tyre po aq mirë sa kushdo në këto kufij. Jo, nuk them rrezik; por ndonjë përplasje e fortë, ndonjë shkëmbim zjarri ose ndonjë kacafytje e shpejtë ka shumë gjasa të ndodhë, gjithmonë aty ku ka mbulesë të mirë dhe municion me bollëk.

Ka mundësi që mënyra se si Hejwardi e kuptonte rrezikun të ndryshonte disi nga ajo e skautit. Në vend që t'i përgjigjej, ai mbeti në heshtje, ndërsa kanoeja rrëshqiste qetësisht për kilometra të tërë mbi sipërfaqen e liqenit.

Pikërisht kur nisi të zbardhte dita, ata hynë në ngushticën e liqenit dhe lëvizën me shpejtësi e kujdes mes ishujve të panumërt.

Pikërisht nga kjo rrugë ishte tërhequr edhe Montcalm-i me ushtrinë e tij; dhe udhëtarët nuk e dinin nëse ai kishte lënë ndonjë grup indianësh në pritë për të mbrojtur praparojën e forcave të tij dhe për të mbledhur ata që mbeteshin prapa. Prandaj iu afruan ngushticës me atë heshtje të zakonshme që buronte nga zakonet e tyre të kujdesshme.

Çingashguku-u e la mënjanë lopatën e kanoes, ndërsa Unkasi-i dhe Syri i Skifterit e shtynë barkën e lehtë përgjatë kanaleve të përdredhura e të ngushta, ku çdo pëllëmbë që fitonin i ekspozonte ndaj rrezikut të ndonjë sulmi të papritur. Sytë e Sagamorit lëviznin me kujdes nga një ishull i vogël te tjetri, nga një shkurre te tjetra, ndërsa kanoeja përparonte; dhe sa herë që hapej ndonjë sipërfaqe më e lirë uji, shikimi i tij i mprehtë përshkonte shkëmbinjtë e zhveshur dhe pyjet e varura që rëndonin mbi ngushticën.

Hejwardi, i cili e ndiqte skenën me një interes të dyfishtë, si për bukurinë e vendit, ashtu edhe për ankthin që i imponframonte gjendja e tyre, sapo kishte filluar të mendonte se frika e tij kishte qenë e tepruar, kur lopatat pushuan së lëvizuri, në bindje ndaj një shenje të Çingashgukut.

— Huh! — bërtiti lehtë Unkasi-i, pothuajse në të njëjtin çast kur trokitja e lehtë që i ati dha anës së kanoes i paralajmëroi për praninë e rrezikut.

— Ç'ka tani? — pyeti Syri i Skifterit. — Liqeni është i qetë sikur era të mos kishte fryrë kurrë, dhe unë mund të shoh me kilometra të tërë mbi sipërfaqen e tij. As edhe koka e zezë e një zogu uji nuk duket mbi ujë.

Indiani ngriti me qetësi lopatën dhe tregoi drejtimin ku ishte ngulur vështrimi i tij. Sytë e Dunkanit ndoqën lëvizjen.

Pak përpara tyre ndodhej një tjetër ishull i ulët, i mbuluar me pemë; por ai dukej po aq i qetë dhe paqësor, sikur vetmia e tij të mos ishte shkelur kurrë nga këmba e njeriut.

— Nuk shoh asgjë, — tha ai. — Vetëm tokë dhe ujë; dhe, për më tepër, një pamje tepër e bukur.

— Shsh! — e ndërpreu skauti. — Po, Sagamor, gjithmonë ke një arsye për atë që bën. Është vetëm një hije, por nuk është natyrale. E shihni atë mjegullën që ngrihet mbi ishull, major? Nuk mund ta quash mjegull të vërtetë, sepse ngjan më tepër me një shirit të hollë reje...

— Është avull që ngrihet nga uji.

— Këtë do ta kuptonte edhe një fëmijë. Por ç'është ai brez tymi më i errët që varet përgjatë pjesës së poshtme dhe që mund ta ndjekësh deri te shkurret e lajthisë? Është tym zjarri; por nga një zjarr që, sipas mendimit tim, është lënë të digjet ngadalë.

— Atëherë le të afrohemi dhe t'i heqim dyshimet, — tha Dunkani me padurim. — Grupi nuk mund të jetë i madh në një copë kaq të vogël toke.

— Nëse gjykon zgjuarsinë e indianëve sipas rregullave të librave, ose sipas mençurisë së të bardhëve, ato do të të çojnë në humbje, në mos drejt vdekjes, — u përgjigj Syri i Skifterit, duke shqyrtuar shenjat me mprehtësinë që e dallonte. — Nëse më lejohet të jap mendimin tim, do të them se kemi vetëm dy zgjedhje: e para është të kthehemi mbrapsht dhe të heqim dorë nga ndjekja e huronëve...

— Kurrë! — thirri Hejwardi me një zë shumë më të lartë sesa e lejonin rrethanat.

— Mirë, mirë, — vazhdoi Syri i Skifterit, duke bërë me ngut një shenjë që ta qetësonte. — Edhe unë jam pothuajse i të njëjtit mendim; por më takonte, për hir të përvojës sime, t'ju thosha të gjitha mundësitë. Atëherë nuk na mbetet veçse të shtyjmë përpara dhe, nëse indianët ose francezët janë në ngushticë, të kalojmë mes këtyre maleve të rrëpirta duke përballuar çdo rrezik. A kam të drejtë, Sagamor?

Indiani nuk dha asnjë përgjigje tjetër veçse zhyti lopatën në ujë dhe e shtyu përpara kanoen. Meqë ishte ai që drejtonte kursin e saj, vendimi i tij u kuptua qartë nga vetë lëvizja.

Të gjithë filluan të lëviznin lopatat me forcë dhe, pas pak çastesh, arritën në një pikë prej nga mund të shihnin plotësisht bregun verior të ishullit, atë anë që deri atëherë kishte qenë e fshehur.

— Ja ku janë, për të gjitha shenjat e sakta! — pëshpëriti Syri i Skifterit. — Dy kanoe dhe tym zjarri. Ata maskarenj ende nuk kanë dalë nga mjegulla, përndryshe do ta kishim dëgjuar tashmë britmën e mallkuar të luftës. Jepini fort, miq! Po i lëmë pas dhe tashmë jemi pothuajse jashtë rrezes së një plumbi.

Krismat e njohura të një pushke, plumbi i së cilës kërceu mbi sipërfaqen e qetë të ngushticës, dhe një ulërimë e mprehtë që erdhi nga ishulli, ia ndërprenë fjalën dhe njoftuan se kalimi i tyre ishte zbuluar.

Në çastin tjetër u panë disa indianë që u hodhën me nxitim në kanoet e tyre, të cilat shpejt nisën të rrëshqisnin mbi ujë në ndjekje.

Këta lajmëtarë të frikshëm të një përleshjeje që po afrohej nuk sollën asnjë ndryshim në fytyrat apo lëvizjet e tre udhërrëfyesve të tij, aq sa mund të dallonte Dunkani; vetëm se goditjet e lopatave u bënë më të gjata, më të rregullta dhe më të sinkronizuara, duke bërë që kanoeja e vogël të hidhej përpara si një krijesë e gjallë, me vullnetin e saj.

— Mbaji pikërisht aty, Sagamor, — tha Syri i Skifterit, duke parë qetësisht pas mbi shpatullën e majtë, ndërsa vazhdonte të lëvizte lopatën. — Mbaji vetëm aq larg. Ata huronë nuk kanë në gjithë fisin e tyre një pushkë që të godasë në atë largësi; por "Killdeer"-i ka një tytë mbi të cilën mund të mbështetesh.

Pasi u bind se dy mohikanët ishin të aftë ta ruanin vetë largësinë e nevojshme, skauti e la mënjanë lopatën dhe ngriti pushkën e tij vdekjeprurëse.

Tri herë me radhë e çoi armën në sup dhe, kur shokët prisnin krismën, po aq herë e uli përsëri, duke u kërkuar indianëve t'i linin armiqtë të afroheshin edhe pak.

Më në fund syri i tij i pagabueshëm u duk se mbeti i kënaqur. Ai shtriu ngadalë dorën e majtë përgjatë tytës dhe po ngrinte me kujdes grykën e pushkës, kur një thirrje e Unkasit, që ndodhej në pjesën e përparme të kanoes, e bëri ta pezullonte edhe një herë të shtënën.

— Ç'ka tani, djalë? — pyeti Syri i Skifterit. — Me atë fjalë sapo i shpëtove një huroni britmën e fundit të vdekjes. Ke ndonjë arsye për këtë?

Unkasi-i tregoi drejt bregut shkëmbor pak përpara tyre, prej nga një tjetër kanoe lufte po dilte me shpejtësi dhe po ua priste rrugën.

Tani ishte tepër e qartë se gjendja e tyre ishte bërë jashtëzakonisht e rrezikshme dhe nuk kishte më nevojë për fjalë që ta shpjegonin.

Skauti e la përsëri pushkën dhe mori lopatën, ndërsa Çingashguku-u e drejtoi paksa kanoen nga bregu perëndimor, për të shtuar largësinë mes tyre dhe këtij armiku të ri.

Ndërkohë, prania e ndjekësve që u vinin nga prapa u kujtoi edhe një herë veten me britma të egra e triumfuese.

Kjo skenë plot gjallëri zgjoi edhe Munro-n nga apatia e tij. — Le të dalim drejt shkëmbinjve të bregut, — tha Munro me pamjen e një ushtari të lodhur, — dhe t'u bëjmë ballë këtyre egërsirave. Zoti mos e dhëntë që unë, ose njerëzit e mi, të mbështetemi ndonjëherë përsëri te fjala e ndonjë shërbëtori të mbretërve Luigj!

— Ai që dëshiron të ketë sukses në luftën me indianët, — u përgjigj skauti, — nuk duhet të jetë aq krenar sa të mos mësojë nga zgjuarsia e vendasve. Afroje pak më shumë drejt bregut, Sagamor. Po ua presim rrugën këtyre maskarenjve dhe ndoshta do të përpiqen të gjejnë gjurmën tonë duke llogaritur nga larg.

Syri i Skifterit nuk gaboi. Kur huronët e kuptuan se drejtimi i tyre do t'i linte pas prenë që ndiqnin, e ndryshuan kursin, duke lakuar gjithnjë e më shumë, derisa të dyja kanoet po rrëshqisnin në vija paralele, rreth dyqind jardë larg njëra-tjetrës.

Tani gjithçka ishte kthyer në një garë shpejtësie.

Kanoet e lehta lëviznin me një vrull aq të madh, sa uji përpara tyre ngrihej në dallgëza të vogla dhe lëvizja e barkave bëhej valëzuese nga vetë shpejtësia.

Ndoshta pikërisht kjo, së bashku me nevojën që çdo dorë të mbetej mbi lopatë, bëri që huronët të mos përdornin menjëherë armët e zjarrit.

Përpjekja e të ikurve ishte tepër e rëndë për të vazhduar gjatë, ndërsa ndjekësit kishin përparësinë e numrit.

Dunkani vuri re me shqetësim se skauti nisi të hidhte vështrime të shqetësuara përreth, sikur po kërkonte ndonjë mënyrë tjetër për ta ndihmuar arratisjen e tyre.

— Largoje edhe pak nga ana e diellit, Sagamor, — tha pylltari kokëfortë. — Shoh që maskarenjtë kanë lënë një njeri vetëm për pushkën. Një kockë e thyer mund të na kushtojë skalpet. Largoje edhe pak nga dielli dhe do ta vendosim ishullin mes nesh dhe tyre.

Ky veprim nuk mbeti pa dobi.

Pak më përpara tyre ndodhej një ishull i gjatë e i ulët dhe, kur iu afruan, kanoeja ndjekëse u detyrua të kalonte nga ana tjetër.

Skauti dhe shokët e tij nuk e lanë t'u shpëtonte ky përparim. Sapo u fshehën pas shkurreve të dendura të ishullit, ata dyfishuan përpjekjet, edhe pse më parë dukej sikur po jepnin gjithçka që kishin.

Të dyja kanoet dolën nga maja e fundit e ulët e ishullit si dy kuaj gare në kulmin e shpejtësisë së tyre, por këtë herë të ikurit kishin fituar epërsinë.

Megjithatë, ky ndryshim i kishte afruar më shumë me njëra-tjetrën, ndërsa kishte ndryshuar edhe pozicionet e tyre.

— Tregove zgjuarsi kur zgjodhe këtë kanoe prej lëvoreje, Unkasi, nga të gjitha ato të huronëve, — tha skauti duke buzëqeshur. Dukej më tepër i kënaqur nga epërsia në garë sesa nga shpresa për shpëtim. — Djajtë kanë vënë sërish gjithë forcën mbi lopata dhe tani do të luftojmë për skalpet tona me copa druri të sheshta, në vend të tytave të errëta dhe syve të pagabueshëm. Goditje të gjata dhe të gjithë njëherësh, miq!

— Po përgatiten të qëllojnë, — tha Hejwardi. — Tani që jemi në të njëjtën vijë me ta, mezi mund të gabojnë.

— Atëherë shtrihuni në fund të kanoes, — u përgjigj skauti. — Ti dhe koloneli. Aq më pak objektiv do t'u ofroni.

Hejwardi buzëqeshi.

— Do të ishte shembull i keq që më i larti në gradë të fshihej, ndërsa luftëtarët mbeten nën zjarr.

— O Zot! O Zot! Kjo është trimëria e të bardhit! — thirri skauti. — Dhe, si shumë nga idetë e tij, nuk mbështetet te arsyeja. Mendon se Sagamori, Unkasi-i, apo edhe unë, megjithëse jam një njeri pa kryq, do të ngurronim të gjenim strehë gjatë një përleshjeje, kur një trup i zbuluar nuk do t'i sillte dobi askujt? Atëherë përse francezët ngritën muret e Kebekut, nëse lufta duhet bërë gjithmonë në fusha të hapura?

— Gjithçka që thua është e vërtetë, miku im, — u përgjigj Hejwardi. — Megjithatë zakonet tona nuk na lejojnë të bëjmë siç dëshiron ti.

Një breshëri e huronëve ua ndërpreu bisedën.

Ndërsa plumbat fishkëllenin rreth tyre, Dunkani pa Unkasin të kthente kokën për ta parë atë dhe Munro-n.

Megjithëse armiku ishte fare pranë dhe vetë ai ndodhej në rrezik të madh, fytyra e luftëtarit të ri nuk shprehte tjetër veç habisë që njerëzit zgjidhnin të ekspozoheshin kaq kot.

Çingashguku-u dukej se i njihte më mirë zakonet e të bardhëve, sepse nuk e shkëputi as për një çast shikimin nga drejtimi ku po e udhëhiqte kanoen.

Një plumb goditi shpejt lopatën e lëmuar të kryeplakut, ia rrëmbeu nga duart dhe e hodhi larg në ajër.

Një britmë triumfi shpërtheu nga huronët, të cilët përfituan menjëherë nga rasti për të lëshuar edhe një breshëri tjetër.

Unkasi-i bëri një hark të gjerë mbi ujë me lopatën e tij dhe, ndërsa kanoeja vazhdonte të fluturonte përpara, Çingashguku-u arriti ta rimerrte lopatën e vet.

Duke e ngritur lart mbi kokë, ai lëshoi britmën luftarake të mohikanëve dhe menjëherë pas kësaj iu kthye përsëri punës së rëndësishme, duke bashkuar forcën dhe mjeshtërinë e tij me të tjerët.

Britmat:

— Le Gros Serpent!

— La Longue Carabine!

— Le Cerf Agile!

shpërthyen njëherësh nga kanoet pas tyre dhe dukeshin sikur u jepnin ndjekësve një zjarr edhe më të madh.

Skauti kapi "Killdeer"-in me dorën e majtë, e ngriti mbi kokë dhe ua tundi armiqve në shenjë sfide.

Egërsirat iu përgjigjën fyerjes me një ulërimë dhe menjëherë pas saj erdhi një tjetër breshëri.

Plumbat kërcyen mbi sipërfaqen e liqenit dhe njëri prej tyre madje shpoi lëvoren e kanoes së vogël.

Gjatë atij çasti kritik nuk u dallua asnjë shenjë emocioni në fytyrat e mohikanëve. Tiparet e tyre të ngurta nuk shfaqnin as shpresë, as frikë.

Skauti ktheu edhe një herë kokën dhe, duke qeshur në mënyrën e tij të heshtur, i tha Hejwardit:

— Maskarenjtë kënaqen vetëm duke dëgjuar krismën e pushkëve të tyre; por mes mingove nuk gjendet ai sy që të llogarisë saktë largësinë ndaj një kanoeje që kërcen mbi ujë. E sheh? Ata budallenj kanë hequr një njeri nga lopatat për të mbushur pushkën, dhe, sipas llogarisë më të vogël, ne përparojmë tre këmbë për çdo dy të tyret!

Dunkani, i cili nuk ndihej aspak aq i qetë sa shokët e tij për këtë llogari kaq të hollësishme të largësive, megjithatë u lehtësua kur pa se, falë mjeshtërisë së tyre më të madhe dhe hutimit që mbretëronte mes armiqve, ata po fitonin gjithnjë e më shumë epërsi. po fitonin dukshëm epërsi.

Huronët shpejt lëshuan edhe një breshëri tjetër dhe një plumb goditi tehun e lopatës së Syrit të Skifterit, pa i shkaktuar ndonjë dëm.

— Kaq mjafton, — tha skauti, duke vështruar me sy kritik gropëzën e vogël që kishte lënë plumbi. — Nuk do t'ia kishte prerë lëkurën as një foshnjeje, e jo më njerëzve që, si ne, janë farkëtuar nga zemërimi i qiellit. Tani, major, nëse do të provosh ta përdorësh këtë copë druri të rrafshuar, unë do ta lë "Killdeer"-in të marrë pjesë në bisedë.

Hejwardi mori lopatën dhe iu përvesh punës me një zell që zëvendësonte mungesën e mjeshtërisë, ndërsa Syri i Skifterit merrej me kontrollimin e barutit në pushkën e tij.

Pak më pas skauti mori shenjë me shpejtësi dhe qëlloi.

Huroni që ndodhej në pjesën e përparme të kanoes udhëheqëse ishte ngritur me të njëjtin qëllim dhe tani u rrëzua prapa, duke e lëshuar pushkën nga duart në ujë.

Megjithatë, një çast më vonë ai u ngrit përsëri në këmbë, ndonëse lëvizjet e tij ishin të çrregullta dhe të hutuar.

Në të njëjtën kohë shokët e tij ndaluan përpjekjet; kanoet ndjekëse u afruan pranë njëra-tjetrës dhe mbetën të palëvizshme.

Çingashguku-u dhe Unkasi-i e shfrytëzuan atë çast për të marrë frymë, ndërsa Dunkani vazhdoi të punonte me këmbëngulje të palodhur.

Ati dhe biri hodhën vështrime të qeta, por pyetëse, ndaj njëri-tjetrit, për të kuptuar nëse ndonjëri ishte plagosur nga të shtënat; sepse të dy e dinin mirë se në një çast të tillë asnjë britmë apo ankesë nuk do të lejohej të tradhtonte një fatkeqësi.

Disa pika të mëdha gjaku po rridhnin mbi shpatullën e Sagamorit.

Kur vuri re se sytë e Unkasit po ndaleshin gjatë mbi plagën, ai mori pak ujë në pëllëmbë, lau gjakun dhe, me këtë gjest të thjeshtë, tregoi se plagosja ishte fare e lehtë.

— Me ngadalë, major, me ngadalë, — tha skauti, i cili ndërkohë e kishte mbushur përsëri pushkën. — Tani jemi paksa larg që një pushkë të tregojë gjithë vlerën e saj, dhe, siç e shikon, ata djaj po mbajnë këshill. Lëri të afrohen sa të hyjnë në rrezen e duhur. Më beso mua në këtë punë; do t'i ndjek këta maskarenj deri në fund të Horikanit dhe të garantoj se, në rastin më të keq, plumbat e tyre do të na çajnë vetëm lëkurën, ndërsa "Killdeer"-i do të prekë jetën dy herë në çdo tri të shtëna.

— Po harrojmë misionin tonë, — u përgjigj Dunkani, pa e ndërprerë punën me lopatë. — Për hir të Zotit, ta shfrytëzojmë këtë epërsi dhe të shtojmë largësinë nga armiku.

— M'i ktheni vajzat e mia, — tha Munro me zë të ngjirur. — Mos luani më me ankthin e një babai. M'i ktheni bijat e mia.

Respekti i gjatë dhe i rrënjosur ndaj urdhrave të eprorëve ia kishte mësuar skautit virtytin e bindjes.

Pasi hodhi edhe një vështrim të fundit, plot keqardhje, drejt kanoeve të largëta, ai e la mënjanë pushkën, mori lopatën nga duart e Dunkanit të lodhur dhe filloi ta lëvizte me krahët e tij të hekurt, që nuk njihnin lodhje.

Përpjekjet e tij u shoqëruan menjëherë nga ato të dy mohikanëve dhe, brenda pak minutash, mes tyre dhe ndjekësve u shtri një sipërfaqe uji aq e madhe, sa Hejwardi mori frymë lirisht edhe një herë.

Liqeni tani filloi të zgjerohej dhe rruga e tyre kalonte përgjatë një hapësire të madhe ujore, të rrethuar, si më parë, nga male të larta e të thepisura.

Por ishujt tashmë ishin të paktë dhe shmangeshin lehtësisht.

Goditjet e lopatave u bënë më të rregullta e më të qeta dhe ata që vazhdonin t'i përdornin punonin me të njëjtin gjakftohtësi edhe pas asaj ndjekjeje të egër e vdekjeprurëse prej së cilës sapo kishin shpëtuar, sikur të kishin marrë pjesë në një garë zbavitëse e jo në një luftë ku varej jeta e tyre.

Në vend që të ndiqte bregun perëndimor, drejt të cilit i çonte misioni, mohikani i kujdesshëm e drejtoi kanoen më pranë maleve pas të cilëve Montcalm-i dihej se kishte çuar ushtrinë drejt fortesës së frikshme të Ticonderoga-s.

Nga çdo shenjë dukej se huronët e kishin ndërprerë ndjekjen, ndaj nuk dukej të kishte ndonjë arsye të dukshme për një kujdes kaq të madh.

Megjithatë, ai vazhdoi për orë të tëra, derisa arritën në një gji pranë skajit verior të liqenit.

Aty kanoeja u shty mbi breg dhe të gjithë zbritën.

Syri i Skifterit dhe Hejwardi u ngjitën mbi një shkëmb aty pranë, prej nga skauti, pasi soditi sipërfaqen e ujit poshtë tyre, i tregoi shokut një pikë të vogël të zezë që lundronte pranë një kepi, disa milje larg.

— E shikon? — pyeti skauti. — Po të ishe vetëm dhe të mbështeteshe vetëm te përvoja e një të bardhi për të gjetur rrugën në këtë shkretëtirë, çfarë do të mendoje se është ajo pikë?

— Po të mos ishte aq larg dhe aq e vogël, do të thosha se është një zog. Mos vallë është diçka e gjallë?

— Është një kanoe e mirë prej lëvoreje mështeknash dhe po e lëvizin mingo të egër e dinakë. Edhe pse Providenca u ka dhënë banorëve të pyjeve sy që do të ishin të panevojshëm për njerëzit e vendbanimeve, ku shpikjet ndihmojnë shikimin, prapëseprapë asnjë sy njeriu nuk mund të dallojë të gjitha rreziqet që na rrethojnë në këtë çast. Këta maskarenj shtiren sikur janë të zënë vetëm me darkën e tyre, por sapo të bjerë nata do të jenë mbi gjurmët tona si zagarë pas erës. Duhet t'ua humbim gjurmën, përndryshe ndjekja e Le Renard Subtil-it do të marrë fund. Këta liqene ndonjëherë janë të dobishëm, sidomos kur gjahu futet në ujë, — vazhdoi skauti, duke soditur përreth me fytyrë të shqetësuar, — por nuk të japin asnjë strehë, përveç peshqve. Vetëm Zoti e di si do të bëhej ky vend po të shtriheshin vendbanimet larg dy lumenjve. Edhe gjuetia, edhe lufta do ta humbnin bukurinë e tyre.

— Të mos humbasim asnjë çast pa ndonjë arsye të fortë e të dukshme.

— Nuk më pëlqen ai tym që po ngjitet si gjarpër mbi shkëmbin përmbi kanoe, — e ndërpreu skauti, i zhytur në mendime. — E jap jetën se sy të tjerë, përveç tanëve, e kanë parë dhe e dinë ç'do të thotë. Mirë, fjalët nuk e rregullojnë punën dhe ka ardhur koha të veprojmë.

Syri i Skifterit u largua nga vendvrojtimi dhe zbriti drejt bregut, i zhytur në mendime të thella.

Ai ua shpjegoi mohikanëve, në gjuhën delaware, atë që kishte vënë re dhe pasoi një këshillim i shkurtër, por i zjarrtë.

Sapo përfundoi, të tre u vunë menjëherë në zbatim të planit të ri.

Kanoeja u ngrit mbi supe dhe u mbart nëpër pyll.

Ata ecën duke lënë qëllimisht një gjurmë sa më të gjerë e sa më të dukshme.

Shpejt arritën te një përrua, e kaluan dhe vazhduan përpara derisa dolën në një shkëmb të madh e të zhveshur.

Aty, ku gjurmët e tyre pritej të zhdukeshin, u kthyen mbrapsht drejt përroit, duke ecur prapa me kujdesin më të madh.

Pastaj ndoqën shtratin e përroit të vogël deri sa ai derdhej në liqen, ku ata e hodhën menjëherë kanoen përsëri në ujë.

Një kep i ulët i fshihte nga vështrimi i atyre që ndodheshin te gryka shkëmbore dhe bregu i liqenit ishte i mbuluar për një copë të gjatë me shkurre të dendura, degët e të cilave vareshin mbi ujë.

Nën mbrojtjen e këtyre përparësive natyrore, ata vazhduan të përparonin me durim e këmbëngulje, derisa skauti shpalli se besonte se tani ishte e sigurt të dilnin sërish në tokë.

Pushimi zgjati derisa mbrëmja i bëri sendet të paqarta dhe të pasigurta për syrin.

Pastaj ata rifilluan udhëtimin dhe, të favorizuar nga errësira, lundruan në heshtje dhe me vrull drejt bregut perëndimor.

Megjithëse konturet e ashpra të maleve drejt të cilave po drejtoheshin nuk i ofronin Dunkanit asnjë pikë dalluese, mohikani e futi kanoen në gjirin e vogël që kishte zgjedhur me sigurinë dhe saktësinë e një timonieri me përvojë.

Kanoeja u ngrit edhe një herë mbi supe dhe u bart në pyll, ku u fsheh me kujdes nën një grumbull shkurresh.

Udhëtarët morën armët dhe trastat e tyre, ndërsa skauti u njoftoi Munro-s dhe Hejwardit se ai dhe mohikanët më në fund ishin gati të vazhdonin rrugën.

KAPITULLI 21

"Nëse gjen një njeri atje, ai do të vdesë si plesht."
The Merry Wives of Windsor

Grupi kishte zbritur në kufirin e një krahine që, edhe në ditët e sotme, njihet më pak nga banorët e Shteteve sesa shkretëtirat e Arabisë apo stepat e Tartarit. Ishte ai rajon i ashpër dhe i shkretë që ndan degët ujore të liqenit Champlain nga ato të Hudson-it, Mohauk-ut dhe Shën Lorencit. Që nga koha kur zhvillohet kjo histori, fryma vepruese e vendit e ka rrethuar atë me një brez vendbanimesh të pasura e të lulëzuara; megjithatë, edhe sot e kësaj dite, vetëm gjahtari ose indiani guxon të depërtojë në thellësitë e egra të tij.

Por Syri i Skifterit dhe mohikanët i kishin përshkuar shpesh malet dhe luginat e kësaj shkretëtire të pafund. Prandaj u futën në zemër të saj me sigurinë e njerëzve të mësuar me vështirësitë dhe privimet e jetës së egër.

Për shumë orë udhëtarët ecën me mundim përgjatë rrugës së tyre të lodhshme, duke u udhëhequr herë nga ndonjë yll e herë duke ndjekur drejtimin e ndonjë rrjedhe uji, derisa skauti urdhëroi një ndalesë. Pas një këshillimi të shkurtër me mohikanët, ndezën zjarrin dhe bënë përgatitjet e zakonshme për ta kaluar pjesën e mbetur të natës aty ku ndodheshin.

Duke ndjekur shembullin dhe duke marrë zemër nga besimi i shokëve të tyre më me përvojë, Munro dhe Dunkani fjetën pa frikë, edhe pse jo pa shqetësim.

Vesa u avullua ngadalë, mjegullat u shpërndanë dhe dielli nisi të përhapte një dritë të fortë e të kthjellët mbi pyll, kur udhëtarët rifilluan marshimin.

Pasi kishin bërë disa milje rrugë, ecja e Syrit të Skifterit, që printe grupin, u bë më e ngadaltë dhe më vigjilente.

Ai ndalonte shpesh për të vëzhguar pemët dhe nuk kalonte asnjë përrua pa shqyrtuar me kujdes sasinë, shpejtësinë dhe ngjyrën e ujit. Duke mos i besuar plotësisht gjykimit të vet, ai kërkonte vazhdimisht dhe me ngulm mendimin e Çingashgukut.

Gjatë njërës prej këtyre këshillimeve, Hejwardi vuri re se Unkasi-i qëndronte pranë tyre, i heshtur dhe i duruar, por, sipas tij, me interes të madh.

Ai u tundua fort t'i drejtohej mohikanit të ri dhe ta pyeste ç'mendonte për drejtimin që po ndiqnin; por qetësia dhe dinjiteti i indianit e bindën se edhe ai, njësoj si vetë Dunkani, mbështetej krejtësisht në zgjuarsinë dhe përvojën e dy më të moshuarve.

Më në fund skauti foli anglisht dhe shpjegoi menjëherë arsyen e shqetësimit të tyre.

— Kur pashë se rruga e huronëve të çonte drejt veriut, — tha ai, — nuk më duheshin vitet e gjata të përvojës për ta kuptuar se ata do të ndiqnin luginat dhe do të qëndronin midis ujërave të Hudson-it dhe Horikanit, derisa të arrinin te burimet e lumenjve që rrjedhin drejt Kanadasë, të cilët do t'i çonin në zemër të vendit të francezëve. E megjithatë, ja ku jemi, fare pranë Scaroon-it, dhe ende nuk kemi hasur asnjë gjurmë të tyre! Natyra njerëzore është e dobët dhe ndoshta kemi ndjekur erën e gabuar.

— Zoti na ruajtë nga një gabim i tillë! — thirri Dunkani. — Le të kthehemi pas dhe ta shqyrtojmë rrugën me sy edhe më të mprehtë. A nuk ka Unkasi-i ndonjë mendim për të na dhënë në një hall të tillë?

Mohikani i ri hodhi një vështrim nga i ati; por, duke ruajtur sjelljen e tij të qetë e të përmbajtur, nuk tha asnjë fjalë.

Çingashguku-u e kuptoi atë shikim dhe, duke bërë një shenjë me dorë, e urdhëroi të fliste.

Sapo mori lejen, fytyra e Unkasit ndryshoi menjëherë. Qetësia e saj e rëndë u zëvendësua nga një dritë zgjuarsie dhe gëzimi.

Me një kërcim të lehtë si ai i një dreri, ai u hodh në shpatin e një kodrine të vogël disa hapa përpara dhe ndaloi plot triumf mbi një copë toke të freskët, që dukej sikur ishte trazuar pak më parë nga kalimi i ndonjë kafshe të rëndë.

Sytë e të gjithëve ndoqën lëvizjen e tij të papritur dhe e kuptuan menjëherë suksesin nga shprehja fitimtare që kishte marrë fytyra e të riut.

— Ja ku janë gjurmët! — thirri skauti, duke u afruar me nxitim. — Djali ka sy të mprehtë dhe mendje të hollë për moshën që ka.

— Është çudi që e mbajti për vete këtë zbulim për kaq gjatë, — mërmëriti Dunkani pranë tij.

— Do të ishte edhe më e çuditshme po të kishte folur pa iu kërkuar, — u përgjigj Syri i Skifterit. — I riu i bardhë, që e merr diturinë nga librat dhe mat gjithçka me faqet që ka lexuar, mund të mendojë se dituria e tij vrapon më shpejt se ajo e të atit, njësoj si këmbët e tij. Por kur mësues është përvoja, nxënësi mëson të vlerësojë vitet dhe t'i respektojë ato.

— Shikoni! — tha Unkasi-i, duke treguar me dorë drejt veriut dhe jugut gjurmët e qarta të shtegut të gjerë që vazhdonin në të dy drejtimet. — Flokëziu ka marrë rrugën drejt vendit të acarit.

— Asnjë qen gjahu nuk ka ndjekur ndonjëherë një erë më të mirë se kjo! — u përgjigj skauti, duke u nisur menjëherë përgjatë drejtimit që tregonte Unkasi-i. — Fati është me ne, vërtet është me ne! Mund ta ndjekim me kokën lart. Ja ku janë edhe gjurmët e atyre dy kafshëve të ngadalta. Ky huron udhëton si një gjeneral i bardhë. I ka humbur mendja! Shiko me kujdes mos gjen ndonjë rrotë karroce, Sagamor, — shtoi ai duke kthyer kokën dhe duke qeshur me kënaqësi. — Së shpejti do ta shohim budallanë duke udhëtuar me karrocë, ndërsa pas tij do të jenë tre palët më të mira të syve në të gjithë kufirin.

Gëzimi i skautit dhe suksesi i jashtëzakonshëm i ndjekjes, gjatë së cilës kishin përshkuar një rrugë rreth dyzet milje më të gjatë nga sa duhej, mbushën me shpresë edhe pjesën tjetër të grupit.

Ata përparonin me shpejtësi dhe me të njëjtën siguri me të cilën një udhëtar ecën përgjatë një rruge të madhe.

Kur ndonjë shkëmb, përrua apo copë toke më e fortë ndërpriste përkohësisht gjurmët që ndiqnin, syri i pagabueshëm i skautit i gjente sërish pak më tutje, pa humbur pothuajse asnjë çast.

Përparimi i tyre lehtësohej edhe nga fakti se Magua ishte detyruar të udhëtonte nëpër lugina, gjë që ua bënte të sigurt drejtimin e përgjithshëm të rrugës.

Megjithatë, huroni nuk i kishte harruar krejtësisht marifetet që indianët përdornin zakonisht kur tërhiqeshin përpara armikut.

Gjurmë të rreme dhe kthesa të papritura shfaqeshin sa herë që ndonjë përrua ose vetë terreni ua lejonte një mashtrim të tillë.

Por ndjekësit e tij rrallëherë binin në grackë dhe, edhe kur gabonin, e kuptonin shumë shpejt, pa humbur as kohë, as largësi.

Nga mesi i pasdites ata e kishin kaluar Scaroon-in dhe po ndiqnin drejtimin e diellit që po perëndonte.

Pasi zbritën nga një kodër në një luginë të ulët ku rridhte një përrua, papritur mbërritën në vendin ku grupi i Le Renard Subtil kishte bërë pushim.

Rreth një burimi shiheshin trungje të fikura zjarri, ndërsa mbeturinat e një dreri ishin shpërndarë në të gjithë vendin dhe pemët mbanin shenja të dukshme se kuajt kishin kullotur gjethet e tyre.

Pak më tej, Hejwardi zbuloi dhe soditi me një mall të thellë strehëzën e vogël prej degësh, nën të cilën dëshironte të besonte se Kora dhe Alisa kishin pushuar.

Por, megjithëse toka ishte e shkelur dhe gjurmët e njerëzve e të kuajve dukeshin qartë kudo rreth vendit, shtegu dukej sikur përfundonte papritur aty.

Gjurmët e kuajve Narragansett ishin të lehta për t'u ndjekur, por dukej se ata vetëm kishin endur pa drejtim, pa ndonjë udhërrëfyes ose qëllim tjetër përveç kërkimit të ushqimit.

Më në fund, Unkasi-i, i cili së bashku me të atin ishte përpjekur të gjurmonte rrugën e kuajve, gjeti një shenjë krejt të freskët të pranisë së tyre.

Para se të ndiqte gjurmën, ai ua bëri të ditur zbulimin shokëve të tij; dhe ndërsa ata po këshilloheshin për këtë rrethanë, i riu u shfaq përsëri, duke tërhequr dy pelat.

Shalët e tyre ishin të thyera, ndërsa mbulesat ishin bërë pis, sikur kafshët të ishin lënë të endeshin të lira prej disa ditësh.

— Ç'do të thotë kjo? — pyeti Dunkani, duke u zbehur në fytyrë dhe duke hedhur sytë përreth, sikur kishte frikë se shkurret e gjethet do të zbulonin ndonjë të fshehtë të tmerrshme.

— Do të thotë se marshimi ynë po i afrohet fundit dhe se kemi hyrë në tokën e armikut, — u përgjigj skauti. — Po të ishin ndjekur nga afër dhe zonjushat të kishin pasur nevojë për kuaj që të mos mbeteshin prapa, ai mund t'u kishte marrë skalpet; por pa armik pas shpine dhe me kafshë të forta si këto, nuk do t'u prekte asnjë fije floku. E di çfarë po mendon dhe më vjen turp për racën tonë që ke arsye të mendosh kështu; por ai që beson se edhe një mingo do ta keqtrajtonte një grua, përveçse do ta vriste me tomahok, nuk njeh as natyrën e indianit, as ligjet e pyllit. Jo, jo. Kam dëgjuar se indianët aleatë të francezëve kanë ardhur në këto male për të gjuajtur drerët e mëdhenj dhe ne po i afrohemi kampit të tyre. Pse të mos jetë kështu? Topat e mëngjesit dhe të mbrëmjes së Ty-së dëgjohen çdo ditë në këto male, sepse francezët po vendosin një kufi të ri midis kolonive të mbretit dhe Kanadasë. Është e vërtetë që kuajt janë këtu, por huronët janë larguar. Prandaj le të gjejmë shtegun nga kanë ikur.

Syri i Skifterit dhe dy mohikanët iu përkushtuan tani kërkimit me gjithë seriozitetin.

Ata përshkuan një rreth prej disa qindra hapash dhe secili mori përsipër të kontrollonte pjesën e vet.

Megjithatë, kërkimi nuk dha asnjë rezultat.

Gjurmë këmbësh kishte me bollëk, por të gjitha dukeshin si gjurmët e njerëzve që ishin endur rreth vendit pa ndonjë synim për ta braktisur atë.

Edhe një herë skauti dhe shokët e tij përshkuan të gjithë vendin e pushimit, duke ndjekur njëri-tjetrin ngadalë, derisa u mblodhën sërish në qendër, po aq të paditur sa në fillim.

— Një dinakëri e tillë nuk bëhet pa ndihmën e djallit, — tha Syri i Skifterit, kur pa fytyrat e dëshpëruara të shokëve. — Duhet ta zbulojmë medoemos, Sagamor. Do të fillojmë nga burimi dhe do ta kontrollojmë tokën pëllëmbë për pëllëmbë. Huroni nuk do të mburret kurrë para fisit të vet se ka këmbë që nuk lënë gjurmë.

Duke dhënë vetë shembullin, skauti rifilloi kërkimin me një zell të ri.

Asnjë gjethe nuk mbeti pa u kthyer.

Shkopinjtë u zhvendosën, gurët u ngritën një e nga një; sepse dinakëria indiane përdorte shpesh edhe këto mjete për të fshehur gjurmët, duke punuar me durim të pafund për të mbuluar çdo hap.

Megjithatë, ende nuk u zbulua asgjë.

Më në fund Unkasi-i, aktiviteti i të cilit e kishte bërë ta përfundonte pjesën e vet më shpejt se të tjerët, gërmoi pak dheun përtej përroit të turbullt që dilte nga burimi, duke ia devijuar rrjedhën në një drejtim tjetër.

Sapo shtrati i ngushtë poshtë pritës u tha, ai u përkul mbi të me sy të mprehtë e kureshtarë.

Një britmë triumfi shpërtheu menjëherë nga goja e luftëtarit të ri.

Të gjithë vrapuan drejt vendit ku Unkasi-i po tregonte gjurmën e një mokasine të shtypur në baltën e lagësht.

— Djali do t'i sjellë nder fisit të vet, — tha Syri i Skifterit, duke e soditur atë gjurmë me të njëjtin admirim me të cilin një natyralist do të shikonte dhëmbin e një mamuthi apo brinjën e një mastodonti. — Po, dhe do të jetë një gjemb në krahun e huronëve. Megjithatë, kjo nuk është gjurma e një indiani. Pesha bie tepër mbi thembër dhe gishtat janë katrorë, sikur ndonjë valltar francez të kishte kaluar këtej duke bërë hapat e tij të bukur! Vrapo, Unkasi, dhe ma sill madhësinë e këmbës së këngëtarit. Do ta gjesh gjurmën e tij të bukur pikërisht përballë atij shkëmbi, në shpat.

Ndërsa i riu shkoi të kryente porosinë, skauti dhe Çingashguku-u vazhduan të studionin me kujdes gjurmët.

Matjet përputheshin plotësisht dhe Syri i Skifterit shpalli pa asnjë hezitim se ajo ishte gjurma e David-it, të cilit, edhe një herë, i kishin zëvendësuar këpucët me mokasina.

— Tani e kuptoj të gjithë hilen, sikur t'i kisha parë vetë marifetet e Le Renard Subtil-it, — shtoi ai. — Këngëtarin, meqë dhuntitë e tij ishin më tepër në fyt dhe në këmbë sesa në armë, e kanë detyruar të ecë përpara dhe të tjerët kanë shkelur mbi gjurmët e tij, duke i mbuluar të vetat.

— Por, — tha Dunkani, — nuk shoh asnjë gjurmë të...

— Të zonjushave, — e ndërpreu skauti. — Maskarai ka gjetur një mënyrë për t'i mbajtur mbi supe ose për t'i transportuar, derisa ka menduar se i ka humbur çdo ndjekësi gjurmën. E jap jetën se nuk do të kalojnë shumë hapa dhe do të shohim përsëri gjurmët e vogla të këmbëve të tyre.

I gjithë grupi vazhdoi tani të ndiqte rrjedhën e përroit, duke mbajtur sytë ngulur mbi gjurmët e rregullta.

Shpejt uji u kthye përsëri në shtratin e vet, por pylltarët vazhduan rrugën duke vëzhguar tokën në të dy anët, të kënaqur që e dinin se shtegu fshihej poshtë rrjedhës.

Përshkuan më shumë se gjysmë milje, derisa përroi filloi të rridhte pranë një shkëmbi të madh e të thatë.

Aty ndaluan për t'u siguruar se huronët nuk e kishin lënë rrjedhën e ujit.

Ishte fat që e bënë këtë.

Sepse Unkasi-i, i shpejtë dhe vigjilent si gjithmonë, shpejt dalloi gjurmën e një këmbe mbi një tufë myshku, ku dukej se një indian kishte shkelur pa dashje.

Duke ndjekur drejtimin që i tregonte kjo shenjë, ai hyri në shkurret aty pranë dhe gjeti përsëri shtegun, po aq të freskët dhe të qartë sa kishte qenë para se të arrinin te burimi.

Një tjetër britmë gëzimi i njoftoi shokët për zbulimin e tij dhe i dha fund kërkimeve.

— Po, kjo është bërë me zgjuarsinë e një indiani, — tha skauti, kur të gjithë u mblodhën rreth vendit. — Do t'i kishte verbuar plotësisht sytë e një të bardhi.

— A të vazhdojmë? — pyeti Hejwardi.

— Ngadalë, ngadalë. Tani e dimë shtegun tonë; por është mirë të shqyrtojmë edhe formën e gjërave. Kjo është shkolla ime, major; dhe nëse njeriu e lë pas dore librin e natyrës, ka pak shpresë të mësojë nga dora e hapur e Providencës. Gjithçka është e qartë, përveç një gjëje: mënyra se si ai maskara ka arritur t'i çojë zonjushat përgjatë kësaj gjurme të fshehur. Edhe një huron do të ishte tepër krenar për t'i lënë këmbët e tyre të brishta të preknin ujin.

— A mund të ndihmojë kjo për ta shpjeguar vështirësinë? — pyeti Hejwardi, duke treguar disa copa të një lloj barele dore, të ndërtuar trashë nga degë dhe të lidhur me thupra, e cila tani dukej sikur ishte hedhur mënjanë pa kujdes si e padobishme.

— U shpjegua! — thirri Syri i Skifterit i kënaqur. — Nëse këta maskarenj kanë kaluar një minutë këtu, kanë shpenzuar orë të tëra për të fabrikuar një fund të rremë të gjurmës së tyre! Epo, i kam parë të humbin edhe një ditë të tërë me të njëjtën mënyrë, po aq kot. Ja ku kemi tri palë mokasina dhe dy palë këmbë të vogla. Është për t'u habitur si mund të udhëtojnë krijesa të gjalla mbi gjymtyrë kaq të vogla! Ma jep rripin prej lëkure dreri, Unkasi, të mas këtë këmbë. Për Zotin, nuk është më e gjatë se këmba e një fëmije, e megjithatë vajzat janë të gjata e të hijshme. Providenca, për arsyet e saj të mençura, i ndan dhuntitë në mënyrë të pabarabartë; këtë duhet ta pranojë edhe më i miri e më i kënaquri prej nesh.

— Gjymtyrët e brishta të bijave të mia nuk janë bërë për këto vuajtje, — tha Munro, duke parë gjurmët e lehta të fëmijëve të tij me dashurinë e një babai. — Do t'i gjejmë të fikura në këtë shkretëtirë.

— Për këtë ka pak arsye për t'u trembur, — u përgjigj skauti, duke tundur ngadalë kokën. — Ky është hap i fortë e i drejtë, megjithëse i lehtë dhe jo shumë i gjatë. Shih, thembra mezi ka prekur tokën; dhe ja ku flokëzeza ka bërë një kërcim të vogël, nga një rrënjë te tjetra. Jo, jo; për aq sa di unë, asnjëra prej tyre nuk ka qenë pranë të fikëtit këtej. Tani, këngëtari po fillonte të kishte dhimbje këmbësh dhe lodhje në gjymtyrë, siç duket qartë nga gjurma e tij. Ja, këtu ka rrëshqitur; aty ka ecur shtrembër dhe është lëkundur; kurse atje duket sikur po ecte me këpucë bore. Po, po, një njeri që përdor vetëm fytin, zor se mund t'i stërvitë siç duhet këmbët.

Nga dëshmi të tilla të pamohueshme, pylltari me përvojë arriti te e vërteta me pothuajse të njëjtën siguri dhe saktësi sikur të kishte qenë dëshmitar i të gjitha ngjarjeve që zgjuarsia e tij i shpjegonte kaq lehtë.

Të inkurajuar nga këto siguri dhe të bindur nga një arsyetim që ishte po aq i qartë sa edhe i thjeshtë, grupi rifilloi rrugën, pasi bëri një ndalesë të shkurtër për të ngrënë me nxitim.

Kur vakti mbaroi, skauti hodhi një vështrim lart nga dielli që po perëndonte dhe u nis përpara me një shpejtësi që i detyroi Hejwardin dhe Munro-n ende të fuqishëm të përdornin gjithë forcën e muskujve për t'i qëndruar pas.

Rruga e tyre tani shtrihej përgjatë luginës së ulët që u përmend më parë. Meqenëse huronët nuk kishin bërë më përpjekje për të fshehur gjurmët, përparimi i ndjekësve nuk vonohej më nga pasiguria.

Megjithatë, pa kaluar as një orë, shpejtësia e Syrit të Skifterit u ngadalësua dukshëm dhe koka e tij, në vend që të mbante atë drejtim të mëparshëm të prerë e të sigurt përpara, nisi të kthehej me dyshim nga njëra anë në tjetrën, sikur e ndiente se po i afroheshin rrezikut.

Së shpejti ndaloi përsëri dhe priti të gjithë grupin të afrohej.

— E ndiej erën e huronëve, — u tha ai mohikanëve. — Atje, përmes majave të pemëve, duket qiell i hapur, dhe po i afrohemi shumë kampit të tyre. Sagamor, ti merr shpatin e kodrës në të djathtë; Unkasi do të përkulet përgjatë përroit në të majtë, ndërsa unë do të provoj gjurmën. Nëse ndodh diçka, shenja do të jetë tri krrokama sorre. Pashë një nga ato zogj duke rrahur krahët në ajër pak përtej lisit të tharë; edhe kjo është shenjë se po i afrohemi një kampi.

Indianët u larguan secili në drejtimin e vet, pa thënë asnjë fjalë, ndërsa Syri i Skifterit vazhdoi me kujdes përpara bashkë me dy zotërinjtë.

Hejwardi shpejt u afrua pranë udhërrëfyesit, i etur të kapte sa më herët pamjen e armiqve që kishte ndjekur me kaq shumë mundim e ankth.

Shoku i tij i tha të zvarritej deri në skajin e pyllit, i cili, si zakonisht, kufizohej me një brez shkurresh të dendura, dhe të priste kthimin e tij, sepse ai donte të shqyrtonte disa shenja të dyshimta pak më tutje.

Dunkani iu bind dhe shpejt e gjeti veten në një vend prej nga kishte përpara një pamje sa të pazakontë, aq edhe të re për të.

Në një hapësirë prej shumë akrash, pemët ishin prerë dhe shkëlqimi i butë i një mbrëmjeje vere binte mbi lëndinë, në një kontrast të bukur me dritën gri të pyllit.

Pak larg vendit ku qëndronte Dunkani, përroi dukej sikur zgjerohej në një liqen të vogël, duke mbuluar pjesën më të madhe të tokës së ulët, nga një mal te tjetri.

Uji derdhej nga ky pellg i gjerë në një ujëvarë aq të rregullt dhe të butë, sa dukej më tepër si vepër e duarve të njeriut sesa e krijuar nga natyra.

Rreth njëqind banesa prej dheu qëndronin buzë liqenit, madje disa edhe mbi ujë, sikur ky i fundit të kishte dalë nga brigjet e veta të zakonshme. Çatitë e tyre të rrumbullakëta, të ndërtuara me mjeshtëri për t'i bërë ballë motit, tregonin më shumë punë e largpamësi sesa vendasit zakonisht u kushtonin banesave të tyre të përhershme, aq më pak atyre që përdornin për qëllime të përkohshme gjuetie ose lufte.

Me pak fjalë, i gjithë fshati ose qyteti, sido që të quhej, kishte më shumë rregull dhe pastërti në ndërtim sesa të bardhët ishin mësuar të besonin se i përkiste zakonisht zakoneve të indianëve.

Megjithatë, vendi dukej i braktisur.

Të paktën kështu mendoi Dunkani për shumë minuta. Por më në fund iu duk se dalloi disa forma njerëzore që po afroheshin drejt tij mbi të katër gjymtyrët dhe, siç e kuptoi shpejt, po tërhiqnin pas vetes diçka të rëndë, ndoshta ndonjë mjet të frikshëm.

Në atë çast, disa koka të errëta u dukën mes banesave dhe vendi papritur u gjallërua nga qenie që rrëshqitnin nga një strehë te tjetra aq shpejt, sa nuk jepnin asnjë mundësi për të kuptuar pamjen apo qëllimin e tyre.

I alarmuar nga këto lëvizje të dyshimta e të pashpjegueshme, ai ishte gati të imitonte shenjën e sorrave, kur fëshfërima e gjetheve pranë tij ia tërhoqi vështrimin në një drejtim tjetër.

I riu u drodh dhe u tërhoq disa hapa instinktivisht, kur e pa veten më pak se njëqind jardë larg një indiani të panjohur.

Duke e mbledhur menjëherë veten, në vend që të jepte një alarm që mund të bëhej fatal për të, ai qëndroi i palëvizur, duke vëzhguar me kujdes lëvizjet e tjetrit.

Vetëm një çast vëzhgimi i qetë i mjaftoi Dunkanit për t'u siguruar se nuk ishte zbuluar.

Vendasit, ashtu si ai vetë, dukej se po shikonin banesat e ulëta të fshatit dhe lëvizjet e fshehta të banorëve të tij.

Ishte e pamundur të dallohej shprehja e fytyrës së tij përmes maskës së çuditshme të bojës me të cilën ishte mbuluar; megjithatë Dunkanit iu duk se ajo shprehje ishte më tepër e trishtuar sesa e egër.

Koka e tij ishte e rruar, si zakonisht, me përjashtim të majës së kokës, ku nga një tufë flokësh vareshin lirshëm tri a katër pendë të zbehura nga krahu i një skifteri.

Një mantel i grisur prej basmeje i mbulonte gjysmën e trupit, ndërsa veshja e poshtme përbëhej nga një këmishë e zakonshme, mëngët e së cilës ishin përdorur për një qëllim që zakonisht kryhej nga një rregullim shumë më i përshtatshëm. Këmbët i kishte të zbathura dhe të prera keq nga ferrat. Megjithatë, shputat i kishte të mbuluara me një palë mokasina të mira prej lëkure dreri. Në tërësi, pamja e tij ishte e mjerë dhe e dëshpëruar.

Dunkani ende po e vëzhgonte me kureshtje këtë njeri të çuditshëm, kur skauti iu afrua pa zhurmë dhe me kujdes.

— E sheh, kemi arritur te vendbanimi ose kampi i tyre, — pëshpëriti i riu. — Dhe ja ku është njëri prej egërsirave vetë, në një pozicion shumë të sikletshëm për lëvizjet tona të mëtejshme.

Syri i Skifterit u drodh lehtë dhe uli pushkën, ndërsa, i drejtuar nga gishti i shokut, i panjohuri i doli përpara syve. Pastaj e uli grykën e rrezikshme të armës dhe zgjati qafën e tij të gjatë përpara, sikur donte t'i ndihmonte edhe më shumë një vështrimi që tashmë ishte tepër i mprehtë.

— Ky djall nuk është huron, — tha ai, — as nga ndonjë prej fiseve të Kanadasë; e megjithatë, siç e sheh nga rrobat, maskarai ka plaçkitur ndonjë të bardhë. Po, Montcalm-i i ka krehur pyjet për këtë sulm dhe ka mbledhur një tufë maskarenjsh që ulërijnë e vrasin. A e sheh ku e ka vënë pushkën ose harkun?

— Duket se nuk ka armë, — u përgjigj Hejwardi. — As nuk duket të ketë qëllime të këqija. Përveçse po të japë alarmin te shokët e tij, që siç e sheh po lëvizin rreth ujit, nuk kemi shumë për t'u frikësuar prej tij.

Skauti u kthye nga Hejwardi dhe e vështroi për një çast me habi të pambuluar.

Pastaj hapi gojën dhe ia dha një të qeshure të sinqertë e të papërmbajtur, ndonëse në atë mënyrë të heshtur e të veçantë që rreziku ia kishte mësuar prej kohësh.

Duke përsëritur fjalët:

— Shokët që po lëvizin rreth ujit! — shtoi: — Ja çfarë bën shkollimi dhe fëmijëria e kaluar në vendbanime! Megjithatë, ky maskara ka këmbë të gjata dhe nuk duhet t'i zihet besë. Mbaje nën shënjestrën e pushkës, ndërsa unë do të zvarritem nga pas, përmes shkurreve, dhe do ta kap të gjallë. Mos qëllo në asnjë rrethanë.

Hejwardi tashmë e kishte lejuar shokun të fuste një pjesë të trupit mes shkurreve, kur zgjati krahun dhe e ndaloi për ta pyetur:

— Po nëse të shoh në rrezik, a nuk mund të provoj të qëlloj?

Syri i Skifterit e vështroi për një çast, si një njeri që nuk dinte si ta merrte këtë pyetje. Pastaj tundi kokën dhe u përgjigj, ende duke qeshur, por pa zë:

— Qëllo me gjithë togën, major.

Në çastin tjetër, ai u zhduk mes gjetheve.

Dunkani priti disa minuta në një padurim të ethshëm, para se të shihte përsëri skautin. Më në fund, ai u shfaq duke u zvarritur mbi tokë, aq i shkrirë me ngjyrat e veshjes së tij sa mezi dallohej, pikërisht pas atij që synonte ta kapte rob.

Kur iu afrua vetëm disa hapa, Syri i Skifterit u ngrit në këmbë, ngadalë dhe pa zhurmë.

Në atë çast, disa goditje të forta ranë mbi ujë dhe Dunkani ktheu sytë pikërisht në kohë për të parë se rreth njëqind forma të errëta po hidheshin njëherësh në sipërfaqen e trazuar të liqenit të vogël.

Duke shtrënguar pushkën, ai e ktheu sërish vështrimin te indiani pranë tij.

Në vend që të trembej, i panjohuri i pavetëdijshëm zgjati qafën përpara, sikur edhe ai po ndiqte me një kureshtje disi të marrë lëvizjet rreth liqenit të zymtë.

Ndërkohë, dora e ngritur e Syrit të Skifterit ishte mbi të.

Por, pa ndonjë arsye të dukshme, ajo dorë u tërhoq dhe i zoti i saj u përfshi nga një tjetër valë e gjatë gazi, sërish e heshtur.

Kur e qeshura e veçantë dhe e përzemërt e Syrit të Skifterit mori fund, në vend që ta kapte viktimën për fyti, ai e preku lehtë në shpatull dhe thirri me zë:

— Ç'po bën kështu, mik? Ke ndër mend t'u mësosh kastorëve të këndojnë?

— Pikërisht ashtu, — ishte përgjigjja e menjëhershme. — Duket se Qenia që u ka dhënë fuqinë t'i përmirësojnë aq mirë dhuntitë e Tij, nuk do t'u mohonte edhe zërat për ta shpallur lavdinë e Tij.

KAPITULLI 22

— A jemi mbledhur të gjithë?

— Shpejt, shpejt! Ja edhe vendi më i përshtatshëm për provën tonë.

Ëndrra e një nate vere.

Hejwardi mbeti më i habitur sesa mund të përshkruhet me fjalë.

Indianët që ai kishte menduar se fshiheshin në pritë u shndërruan papritur në kafshë katërkëmbëshe; liqeni që kishte përpara nuk ishte gjë tjetër veçse një pellg kastorësh; ujëvara që kishte dëgjuar ishte një digë e ndërtuar nga ata krijesa punëtore e të zgjuara; ndërsa armiku i dyshuar nuk ishte askush tjetër veçse miku i tyre i sprovuar, David Gamuti, mësuesi i psalmeve.

Shfaqja e tij ringjalli menjëherë shpresa të reja për motrat Munro.

Pa humbur asnjë çast, Hejwardi doli nga vendi ku ishte fshehur dhe u hodh drejt dy personazheve kryesorë të kësaj skene.

Gëzimi i Syrit të Skifterit nuk kishte të sosur.

Pa asnjë ceremoni, ai e kapi Davidin për krahu, e rrotulloi disa herë mbi thembra dhe deklaroi më shumë se një herë se huronët meritonin lëvdata për mënyrën se si e kishin veshur.

Pastaj i shtrëngoi dorën me një forcë të tillë, sa lotët i mbushën sytë e Davidit të qetë, ndërsa i uroi me shaka «gjendjen e tij të re».

— Po bëheshe gati t'u këndoje kastorëve, apo jo? — tha ai. — Ata djaj dinakë e dinë tashmë gjysmën e zanatit, sepse mbajnë ritmin me bisht, siç e dëgjuam pak më parë. Dhe fatmirësisht ndodhi në kohë, përndryshe "Killdeer"-i im do të kishte kënduar notën e parë mes tyre. Kam njohur budallenj më të mëdhenj, edhe pse dinin të lexonin e të shkruanin, sesa një kastor plak me përvojë. Por sa për të kënduar... kafshët lindin memece! Ç'mendon për një këngë si kjo?

Davidi mbuloi menjëherë veshët e tij të ndjeshëm, ndërsa edhe Hejwardi, megjithëse e dinte tashmë burimin e tingullit, ngriti kokën instinktivisht duke kërkuar sorrën, kur krrokama jehoi mbi pyll.

— Shiko, — vazhdoi skauti duke treguar me dorë shokët që po afroheshin sipas sinjalit. — Kjo është muzikë që ka vlera të vërteta. Sjell pranë meje dy pushkë të mira, pa llogaritur thikat e sëpatat. Tani e dimë se je gjallë. Thuaj na çfarë ka ndodhur me vajzat.

— Janë robëresha të paganëve, — u përgjigj Davidi. — Shpirti i tyre është i rënduar, por trupat i kanë të sigurt dhe nuk u mungon ushqimi.

— Të dyja? — pyeti Hejwardi pa frymë.

— Po, të dyja. Edhe pse udhëtimi ynë ka qenë i vështirë dhe ushqimi i pakët, nuk kemi pasur arsye tjetër ankese veç dhimbjes që na shkakton robëria në një vend të huaj.

— Qofsh i bekuar për këto fjalë! — thirri Munro me zërin që i dridhej. — Atëherë do t'i gjej vajzat e mia po aq të pastra e të pafajshme sa ditën kur i humba!

— Nuk mund të them se çlirimi i tyre është afër, — tha Davidi me dyshim. — Udhëheqësi i këtyre të egërve është pushtuar nga një frymë e ligë që nuk mund ta nënshtrojë askush përveç Fuqisë Hyjnore. Jam përpjekur ta zbus si zgjuar ashtu edhe në gjumë, por as fjalët dhe as këngët nuk e prekin shpirtin e tij.

— Ku është ai maskara? — e ndërpreu prerazi skauti.

— Sot ka dalë për gjueti drerësh me luftëtarët e tij. Nesër, siç kam dëgjuar, do të vazhdojnë më thellë në pyje, drejt kufijve të Kanadasë. Vajza e madhe është dërguar te një fis fqinj, fshati i të cilëve ndodhet përtej atij shkëmbi të zi. Kurse e vogla mbahet mes grave hurone, në një vendbanim që ndodhet vetëm dy milje prej këtej, mbi një rrafshnaltë ku zjarri ka bërë punën e sëpatës dhe ka pastruar vendin për kasollet e tyre.

— Alisa ime... Alisa ime e dashur! — murmuriti Hejwardi. — Tani ajo nuk ka më pranë ngushëllimin e motrës së saj.

— Ashtu është. Megjithatë, për aq sa këngët e shenjta dhe lavdërimet mund të lehtësojnë një shpirt të pikëlluar, ajo nuk ka mbetur pa ngushëllim.

— Mos vallë ka ende zemër për muzikë?

— Për muzikën e qetë dhe solemne, po. Megjithatë duhet ta pranoj se, pavarësisht përpjekjeve të mia, vajza qan shumë më shpesh sesa buzëqesh. Në ato çaste nuk këmbëngul me psalmet. Por ka edhe orë të ëmbla e ngushëlluese, kur zërat tanë ngrihen së bashku dhe veshët e të egërve mbeten të habitur nga këngët tona.

— Atëherë përse të lejojnë të lëvizësh lirshëm, pa roje?

Davidi mori një pamje modeste dhe u përgjigj me përulësi:

— Lavdia nuk më takon mua, një krijese kaq të vogël. Edhe pse fuqia e psalmeve nuk pati asnjë ndikim në atë fushë të përgjakur ku kaluam, tani ajo duket se ka fituar pushtet edhe mbi zemrat e paganëve. Prandaj më lejojnë të shkoj e të vij sipas dëshirës.

Skauti qeshi dhe, duke trokitur lehtë me gisht në ballë, dha shpjegimin e tij:

— Indianët nuk i bëjnë keq një njeriu që nuk është në rregull nga mendja. Por më thuaj: kur e kishe shtegun të hapur para syve, pse nuk u ktheve pas në gjurmët e tua — që nuk janë aq të vështira sa ato që lë një ketër — për të çuar lajmin në Fort Eduard?

Skauti, duke gjykuar të gjithë sipas natyrës së tij të fortë e të hekurt, kërkonte prej Davidit diçka që ai nuk do ta kishte bërë në asnjë rrethanë.

Por, pa e humbur qetësinë e zakonshme, Davidi u përgjigj:

— Edhe pse shpirti im do të gëzohej të kthehej përsëri në vendet e të krishterëve, këmbët e mia do të zgjidhnin gjithmonë të ndiqnin ato shpirtra të brishtë që më janë besuar, qoftë edhe deri në provincën idhujtare të jezuitëve, sesa të bëja një hap të vetëm mbrapa ndërsa ato mbeteshin në robëri dhe vuajtje.

Megjithëse gjuha e figurshme e Davidit nuk ishte fort e kuptueshme, sinqeriteti i shikimit të tij dhe shkëlqimi i fytyrës së ndershme nuk linin vend për keqkuptime.

Unkasi iu afrua edhe më pranë dhe e vështroi me një shprehje miratimi, ndërsa i ati e shprehu kënaqësinë me atë pasthirrmën e shkurtër e të zakonshme të aprovimit.

Skauti tundi kokën dhe tha:

— Zoti nuk e krijoi njeriun që t'i përdorte të gjitha përpjekjet vetëm për fytin, duke lënë pas dore dhuratat e tjera, shumë më të vlefshme! Por ky ka rënë në duart e ndonjë gruaje të marrë, kur duhej të ishte rritur nën qiellin e kaltër, mes bukurive të pyllit. Ja, mik! Kisha ndër mend ta ndizja zjarrin me këtë bilbilin tënd, por meqë e çmon kaq shumë, merre dhe fryji sa të duash!

Gamuti e mori pipën e vogël të tonit me një gëzim që përpiqej ta fshihte pas seriozitetit të profesionit të tij.

Pasi provoi disa herë tingullin e saj, duke e krahasuar me zërin e vet dhe u bind se nuk kishte humbur asgjë nga melodioziteti, u bë gati, me solemnitet të madh, të këndonte disa strofa nga një prej himneve më të gjata të librit të tij të vogël.

Por Hejwardi e ndërpreu me nxitim, duke vazhduar pyetjet mbi gjendjen e tanishme dhe të kaluar të robërve, këtë herë në mënyrë shumë më të rregullt sesa në fillim të takimit, kur ndjenjat e kishin pushtuar plotësisht.

Davidi, ndonëse e shikonte instrumentin e tij me mall, u detyrua të përgjigjej, sidomos sepse edhe plaku Munro mori pjesë në pyetje me një interes aq të madh, sa nuk mund të shpërfillej.

Edhe skauti ndërhynte herë pas here me pyetje të mprehta, sa herë që i jepej rasti.

Kështu, mes ndërprerjeve të shpeshta — të cilat zakonisht mbusheshin me tinguj kërcënues që dilnin nga instrumenti i saporifituar i Davidit — ndjekësit arritën të mësonin ato hollësi që mund t'u shërbenin për qëllimin e vetëm që i udhëhiqte: shpëtimin e motrave.

Rrëfimi i Davidit ishte i thjeshtë dhe faktet që dinte ishin të pakta.

Magua kishte pritur mbi mal derisa iu paraqit rasti i sigurt për t'u larguar.

Pastaj kishte zbritur dhe kishte marrë rrugën përgjatë bregut perëndimor të Horikanit, drejt Kanadasë.

Meqë huroni dinak i njihte mirë shtigjet dhe ishte i bindur se nuk kishte rrezik të menjëhershëm ndjekjeje, udhëtimi i tyre kishte qenë i ngadaltë dhe aspak rraskapitës.

Nga rrëfimi i thjeshtë i Davidit kuptohej se prania e tij ishte më tepër e duruar sesa e dëshiruar.

Megjithatë, edhe Magua nuk kishte mundur t'i shpëtonte plotësisht respektit të veçantë që indianët tregojnë për ata njerëz të cilëve Shpirti i Madh u ka prekur mendjen.

Natën, robëreshat ruheshin me kujdes të madh, si për t'i mbrojtur nga lagështira e pyllit, ashtu edhe për të penguar arratisjen e tyre.

Te burimi, kuajt ishin lënë të lirë, ashtu siç ishte parë më parë.

Edhe pse rruga e përshkuar ishte e gjatë dhe larg çdo ndjekjeje, Magua kishte përdorur të gjitha marifetet e përmendura më parë për të zhdukur çdo gjurmë që mund të zbulonte strehën e tij.

Kur mbërritën në fshatin e fisit të vet, Magua veproi sipas zakonit që indianët rrallë e shkelin: i ndau robëreshat.

Korën e dërgoi te një fis që banonte përkohësisht në një luginë pranë.

Davidi, megjithatë, dinte shumë pak për zakonet dhe historinë e tyre për të dhënë ndonjë shpjegim të saktë mbi emrin ose karakterin e atij fisi.

Ai dinte vetëm se ata nuk kishin marrë pjesë në sulmin kundër Fort Uilliam Henrit; se, njësoj si huronët, ishin aleatë të Montkalmit; dhe se mbanin marrëdhënie miqësore, megjithëse tepër të kujdesshme, me popullin luftarak e të egër me të cilin fati i kishte afruar përkohësisht.

Mohikanët dhe skauti e dëgjuan këtë rrëfim të ndërprerë e të paplotë me një interes që rritej dukshëm sa më shumë fliste Davidi.

Kur ai po përpiqej të përshkruante jetën e fisit ku mbahej Kora, skauti e ndërpreu papritur:

— I pe thikat e tyre? Ishin të punuara sipas mënyrës angleze apo franceze?

— Mendja ime nuk merrej me gjëra të tilla të kota, — u përgjigj Davidi. — Përpiqesha vetëm t'u jepja ngushëllim vajzave.

— Mund të vijë dita kur nuk do ta quash më thikën e një të egri një gjë të kotë, — ia ktheu skauti me përbuzje për mungesën e vëmendjes së tij. — A festonin korrjen e misrit? Apo mund të thuash ndonjë gjë për totemin e fisit?

— Misër kishim me bollëk. Kokrrat ishin ende në qumësht dhe ishin të ëmbla për gojën e të mira për stomakun. Sa për totemin, nuk e di ç'do të thotë kjo fjalë. Nëse ka lidhje me muzikën e indianëve, nuk ia vlen të pyetet. Ata nuk këndojnë kurrë lavde dhe duket se janë ndër më të pafejtë e gjithë paganëve.

— Kështu flet padrejtësisht për natyrën e indianit, — tha skauti. — Edhe një Mingo adhuron vetëm Zotin e vërtetë e të gjallë. Është një shpifje e të bardhëve — dhe e them me turp për racën time — që pretendon se luftëtari indian përkulet para idhujve të bërë me dorën e vet. Është e vërtetë se përpiqen të mbajnë paqe me shpirtin e lig, sepse kush nuk do ta bënte me një armik që nuk mund ta mposhtë? Por ndihmë dhe mëshirë kërkojnë vetëm nga Shpirti i Madh dhe i Mirë.

— Mund të jetë ashtu, — tha Davidi. — Megjithatë kam parë figura të çuditshme të pikturuara mbi trupat e tyre, të cilave u kushtonin shumë kujdes e nderim. Sidomos njërën, që ishte tepër e shëmtuar dhe e neveritshme.

— Ishte gjarpër? — pyeti menjëherë skauti.

— Pothuajse. Ishte në trajtën e një breshke të ulët që zvarritej përdhe.

— Huh! — thirrën njëherësh të dy mohikanët.

Ndërkohë, skauti tundi kokën me fytyrë të rënduar, si një njeri që kishte bërë një zbulim të rëndësishëm, por aspak të këndshëm.

Pastaj Çingashguku nisi të fliste në gjuhën e delauerëve me një qetësi dhe dinjitet që tërhiqte vëmendjen edhe të atyre që nuk kuptonin asnjë fjalë.

Gjestet e tij ishin të fuqishme dhe plot kuptim.

Në një çast ngriti dorën lart dhe, kur e uli përsëri, manteli iu hap paksa, ndërsa gishti i mbështetej mbi kraharor, sikur donte t'i jepte edhe më shumë forcë fjalëve të tij.

Sytë e Dunkanit ndoqën lëvizjen.

Ai pa se mbi gjoksin e errët të kryetarit ishte vizatuar me ngjyrë blu, me finesë edhe pse disi e zbehur, pikërisht figura e breshkës për të cilën sapo ishte folur.

Në atë çast, në mendjen e tij u rikthye gjithçka që kishte dëgjuar ndonjëherë për ndarjen e dhunshme të fiseve të mëdha të delauerëve dhe priti çastin e duhur për të folur, me një ankth që bëhej pothuajse i padurueshëm nga rëndësia e asaj që ishte në lojë.

Megjithatë, dëshira e tij u parapri nga skauti, i cili u kthye nga miku i tij me lëkurë të kuqe dhe tha:

— Kemi zbuluar diçka që mund të na sjellë të mirë ose të keqe, sipas vullnetit të Qiellit. Sagamori është prej gjakut më fisnik të delauerëve dhe është kryetari i madh i Klanit të Breshkës. Nga sa na tha këngëtari, është e qartë se një pjesë e këtij fisi ndodhet mes njerëzve ku mbahet rob Kora. Ah, sikur të kishte shpenzuar gjysmën e frymës që harxhoi duke i rënë fyellit të fytit të tij për të bërë pyetje me mend, tani do ta dinim edhe sa luftëtarë kanë. Rruga që kemi përpara është tepër e rrezikshme, sepse një mik që ta kthen shpinën shpesh fsheh në zemër më shumë gjakësi sesa armiku që kërkon të të marrë skalpin.

— Shpjegohu, — tha Dunkani.

— Është një histori e gjatë dhe e trishtuar, dhe nuk më pëlqen ta kujtoj, sepse nuk mund të mohohet se pjesa më e madhe e së keqes është bërë nga njerëz me lëkurë të bardhë. Por ajo përfundoi duke kthyer tomahakun e vëllait kundër vëllait dhe bëri që Mingot dhe Delauerët të ecin në të njëjtën udhë.

— Atëherë dyshon se Kora ndodhet pikërisht mes këtij fisi?

Skauti pohoi me kokë, megjithëse dukej se nuk kishte dëshirë ta vazhdonte më tej një bisedë që i sillte aq shumë hidhërim.

Dunkani, i paduruar, nisi të propozonte plane të nxituara e të dëshpëruara për të çliruar motrat.

Munro dukej sikur u zgjua nga mpirja që e kishte pushtuar. Ai dëgjoi projektet e guximshme të të riut me një përulësi që flokët e tij të thinjur dhe mosha e nderuar nuk do ta kishin lejuar në rrethana të tjera.

Por skauti, pasi e la zjarrin e dashurisë së Dunkanit të shuhej disi vetvetiu, gjeti mënyrën ta bindte se nxitimi ishte marrëzi, në një ndërmarrje që kërkonte gjakftohtësinë më të madhe dhe trimërinë më të fortë.

— Do të ishte më mirë, — shtoi ai, — që ky njeri të kthehet përsëri në kamp si zakonisht dhe të qëndrojë në kasollet e tyre. Ai duhet t'u njoftojë vajzave se po afrohemi, derisa ta thërrasim me një shenjë për t'u këshilluar. E dallon zërin e sorrës nga ai i whippoorwill-it, mik?

— Është një zog i këndshëm, — u përgjigj Davidi, — me një këngë të butë e melankolike, megjithëse ritmi i tij është disi i shpejtë dhe jo fort i rregullt.

— Ai po flet për wish-ton-wish-in, — tha skauti. — Mirë pra, meqë të pëlqen ai zë, ai do të jetë sinjali ynë. Mbaje mend: kur ta dëgjosh thirrjen e whippoorwill-it të përsëritur tri herë, do të dalësh mes shkurreve, atje ku mund të mendohet se ndodhet zogu...

— Ndal! — e ndërpreu Dunkani. — Unë do të vij bashkë me të.

— Ti?! — thirri i habitur Syri i Skifterit. — Je lodhur vallë duke parë diellin të lindë e të perëndojë?

— Davidi është prova e gjallë se huronët dinë edhe të tregojnë mëshirë.

— Po, por Davidi e përdor fytin e tij në një mënyrë që asnjë njeri me mend nuk do ta përdorte një dhuratë të tillë.

— Edhe unë mund të bëj të çmendurin, budallain, heroin; me pak fjalë, çdo rol që të jetë i nevojshëm për të shpëtuar atë që dua. Mos më sill më kundërshtime. Vendimin e kam marrë.

Syri i Skifterit e pa për disa çaste pa folur, krejtësisht i habitur.

Deri atëherë Dunkani, nga respekti për përvojën dhe aftësinë e skautit, kishte pranuar pothuajse gjithmonë drejtimin e tij. Por tani ai mori qëndrimin e një eprori, me një vendosmëri që ishte e vështirë të kundërshtohej.

Ai ngriti dorën për t'i dhënë fund çdo përpjekjeje për ta bindur të hiqte dorë dhe, me një ton më të qetë, vazhdoi:

— Ju keni mjetet për të më maskuar. Ndryshomëni. Lyejmani fytyrën po të doni. Bëni çfarë të jetë e nevojshme... më shndërroni në një budalla.

— Nuk më takon mua të them se një njeri, të cilin vetë Providenca e ka formuar me dorë kaq të fuqishme, ka nevojë për ndryshim, — mërmëriti skauti i pakënaqur. — Kur dërgoni repartet tuaja në luftë, ju kujdeseni gjithmonë të caktoni shenjat dhe vendet e takimit, që njerëzit tuaj të dinë kur dhe ku të presin një mik.

— Dëgjo, — e ndërpreu Dunkani. — Nga ky shok besnik i robëreshave mësuam se indianët janë të ndarë në dy fise, në mos edhe në dy kombe të ndryshme. Me njërin, që ti mendon se është degë e delauerëve, ndodhet ajo që ti e quan "flokëzezë". Tjetra, më e reja, pa asnjë dyshim ndodhet mes armiqve tanë të betuar, huronëve.

Është detyra ime, si i ri dhe si oficer, të përpiqem ta shpëtoj atë. Ndërsa ju do të negocioni me miqtë tuaj për lirimin e njërës motër, unë do të çliroj tjetrën... ose do të vdes duke u përpjekur.

Shpirti luftarak i të riut ndriçoi në sytë e tij dhe gjithë qëndrimi i tij mori një madhështi të re.

Syri i Skifterit, megjithëse ishte tepër i mësuar me dinakëritë e indianëve për të mos e kuptuar rrezikun e kësaj sipërmarrjeje, nuk dinte si t'i kundërvihej një vendosmërie të tillë.

Ndoshta kishte diçka në këtë plan që përputhej me natyrën e tij të guximshme dhe me atë dashurinë e fshehtë për aventurat e dëshpëruara, e cila, me kalimin e viteve, ishte bërë pothuajse e domosdoshme për lumturinë e tij.

Në vend që ta kundërshtonte më tej Dunkanin, humori i tij ndryshoi papritur dhe vendosi ta ndihmonte.

— Hajde, — tha ai me një buzëqeshje të çiltër. — Dreri që hidhet në ujë duhet pritur përballë, jo ndjekur nga pas. Çingashguku ka po aq ngjyra sa gruaja e oficerit inxhinier, ajo që vizaton natyrën mbi copa letre, duke i bërë malet të duken si grumbuj sanë të ndryshkur dhe duke e vendosur qiellin blu aq afër, sa ta zësh me dorë.

Edhe Sagamori di t'i përdorë këto ngjyra. Ulu mbi atë trung dhe ta jap fjalën, do të të bëjë një budalla aq të natyrshëm, sa do të mbetesh vetë i kënaqur.

Dunkani u ul menjëherë.

Mohikani, i cili e kishte dëgjuar me vëmendje gjithë bisedën, mori përsipër punën pa hezitim.

I stërvitur prej kohësh në të gjitha artet e holla të racës së tij, ai nisi, me shpejtësi dhe mjeshtëri të jashtëzakonshme, t'i vizatonte në fytyrë ato shenja fantastike që indianët i konsideronin si dëshmi të një natyre miqësore dhe lozonjare.

Çdo vijë që mund të interpretohej si shenjë e një prirjeje luftarake u shmang me kujdes.

Në të kundërt, ai zgjodhi vetëm ato figura e zbukurime që shprehnin paqe, miqësi dhe mungesë çdo qëllimi armiqësor. iu rikthye menjëherë në mendje.

— Ah! — tha me zë të ulët. — Atëherë këta duhet të jenë Delauerët e fisit të Breshkës.

As skauti dhe as mohikanët nuk bënë ndonjë përpjekje për t'ia shpjeguar dyshimet e tyre. Çingashguku e përfundoi fjalimin e tij me qetësi, ndërsa Unkasi dëgjoi çdo fjalë me vëmendje të thellë. Kur i ati heshti, i riu u kthye nga shokët e bardhë dhe, me një gjest plot vendosmëri, tregoi drejt pyllit.

— Djali mendon se duhet të shkojmë, — tha skauti. — Nëse Kora ndodhet mes Delauerëve, nuk ka kohë për të humbur.

Pastaj u kthye nga Davidi.

— Tani na trego më mirë për këtë fis. A pe gra e fëmijë? A dukeshin si njerëz që përgatiten për luftë?

— Pashë shumë gra dhe fëmijë, — u përgjigj Davidi. — Burrat dilnin shpesh për gjah, por nuk pashë ndonjë përgatitje për luftë. Ata jetonin në paqe, megjithëse nuk u besonin plotësisht huronëve.

— Kjo është diçka, — mërmëriti Syri i Skifterit. — Një fis që nuk i beson plotësisht Maguas mund të jetë ende i arsyeshëm.

— Po Kora? — pyeti Hejwardi me padurim. — Si e trajtonin?

— Me respekt. Nuk e kam parë të lëndohej. Ishte e trishtuar, por e fortë. Nuk u përkul para kërcënimeve dhe as para fjalëve të ëmbla.

Një buzëqeshje krenarie kaloi në fytyrën e Munros.

— Kjo është bija ime, — tha ai me zë të ulët.

— Ndërsa Alisa? — vazhdoi Hejwardi.

— Ajo ishte më e ligësht. Shpesh qante. Megjithatë, gratë e huronëve nuk e keqtrajtonin. Vetëm Magua e shqetësonte me praninë e tij.

Në fytyrën e Dunkanit kaloi një hije zemërimi.

— A ka folur ai me të?

— Disa herë. Por vajza i përgjigjej pak ose fare. Kur ai largohej, ajo qante gjatë.

— Kjo është mjaftueshëm, — tha skauti. — Nuk kemi ardhur këtu për të dëgjuar vajtime, por për të shpëtuar robëreshat. Tani duhet të mendojmë si ta bëjmë.

Ai u ul mbi një trung të rrëzuar dhe mbështeti pushkën në gjunjë.

— Delauerët janë njerëz krenarë. Nuk mund të hysh në fshatin e tyre si te një kamp huronësh. Ata duan fjalë para se të përdorin armët.

Çingashguku pohoi me kokë.

— Prandaj do të shkojmë me kujdes. Një hap i gabuar mund të na kushtojë jetën.

Pasi u mendua për një çast, skauti hodhi sytë nga Hejwardi.

— Ti do të vazhdosh sipas planit. Veshja jote është gati dhe askush nuk do të të njohë lehtë. Ti dhe Davidi do të hyni në fshatin e huronëve. Unë, Çingashguku dhe Unkasi do të kërkojmë Delauerët.

— Dhe nëse gjërat shkojnë keq? — pyeti Hejwardi.

— Atëherë secili do të përdorë zgjuarsinë e vet. Në pyll nuk fiton gjithmonë ai që ka pushkën më të mirë, por ai që di të presë çastin e duhur.

Kur menduan se maskimi i Dunkanit ishte bindës, skauti filloi t'i jepte këshillat e fundit.

Ata caktuan shenjat me të cilat do të njoftonin njëri-tjetrin në rast suksesi dhe vendin ku do të ribashkoheshin.

Ndarja me Munron ishte shumë më e dhimbshme.

Megjithatë, plaku e pranoi me një qetësi të zymtë që natyra e tij e ndershme nuk do ta kishte lejuar në ditë më të lumtura.

Skauti e mori Hejwardin mënjanë.

I shpjegoi se kishte ndër mend ta linte Munron në një vend të sigurt, nën kujdesin e Çingashgukut, ndërsa ai vetë dhe Unkasi do të vazhdonin kërkimet mes njerëzve që besonin se ishin Delauerë.

Pastaj, pasi ia përsëriti edhe një herë këshillat dhe paralajmërimet, e mbylli me një ngrohtësi që e preku thellë Dunkanin:

— Tani Zoti të bekoftë! Ke treguar një zemër që më pëlqen, sepse kjo është dhuratë e rinisë, sidomos kur shoqërohet me gjak të nxehtë dhe zemër të fortë. Por dëgjoje fjalën e një njeriu që e njeh mirë këtë vend. Do të të duhet gjithë burrëria jote dhe një zgjuarsi më e mprehtë se ajo që mësohet në libra, nëse do ta mundësh dinakërinë ose guximin e një Mingoje. Zoti të bekoftë! Nëse huronët arrijnë të marrin skalpin tënd, mbështetu te fjala e një njeriu që ka dy luftëtarë të fortë në krah. Ata do ta paguajnë fitoren me një jetë për çdo fije floku që do të marrin. Po ta them, djalosh: Zoti e bekoftë misionin tënd, sepse është për një qëllim të drejtë. Dhe mos harro se, për t'i mundur këta maskarenj, është e lejueshme të përdorësh dredhi që zakonisht nuk i përkasin natyrës së një njeriu të bardhë.

Dunkani ia shtrëngoi dorën mikut të tij besnik me shumë ngrohtësi.

Edhe një herë ia besoi Munron kujdesit të tij, ia ktheu urimet e mira dhe i bëri me shenjë Davidit të nisej.

Syri i Skifterit e ndoqi me sy për disa çaste, plot admirim për guximin dhe shpirtin aventurier të të riut.

Pastaj tundi kokën me dyshim, u kthye dhe e udhëhoqi grupin e vet drejt errësirës së pyllit.

Rruga që morën Dunkani dhe Davidi kalonte drejt e përmes hapësirës së hapur të kastorëve dhe përgjatë bregut të pellgut të tyre.

Vetëm tani, kur mbeti vetëm me një njeri kaq të thjeshtë e kaq pak të aftë për ta ndihmuar në çaste rreziku, Dunkani nisi ta ndiente vërtet peshën e detyrës që kishte marrë përsipër.

Drita që po shuhej e bënte edhe më të zymtë shkretëtirën e egër që shtrihej në të gjitha anët.

Edhe kasollet e vogla, të cilat ai e dinte se ishin plot banorë, kishin një heshtje kërcënuese.

Teksa sodiste ndërtimet e mrekullueshme të kastorëve dhe zgjuarsinë me të cilën ishin ngritur, i shkoi ndër mend se edhe kafshët e këtyre pyjeve të pafundme zotëronin një instinkt pothuajse të barabartë me arsyen njerëzore.

Pa dashur, mendoi me ankth për përballjen e pabarabartë që kishte zgjedhur me aq guxim.

Por menjëherë para syve iu shfaq fytyra e Alisës.

Dhimbja e saj.

Rreziku në të cilin ndodhej.

Dhe në atë çast ai harroi çdo frikë për veten.

Duke i dhënë zemër Davidit, vazhdoi rrugën me hapin e shpejtë e të vendosur të rinisë.

Pasi bënë pothuajse një gjysmërreth rreth pellgut, u larguan nga uji dhe filluan të ngjiteshin drejt një kodrine të ulët që ngrihej mbi luginë.

Pas rreth gjysmë ore arritën në skajin e një tjetër hapësire të hapur, e cila mbante të gjitha shenjat se edhe ajo ishte krijuar dikur nga kastorët, por ishte braktisur prej tyre për vendin më të përshtatshëm ku banonin tani.

Një ndjenjë krejt e natyrshme e bëri Dunkanin të ndalej për një çast.

Nuk donte të dilte menjëherë nga mbrojtja e shkurreve.

Ashtu si çdo njeri që përgatitet për një provë të rrezikshme, ai ndjeu nevojën të mblidhte forcat para se të hidhte hapin vendimtar.

Nga vendi ku ndodhej, hodhi disa vështrime të shpejta për të mbledhur sa më shumë të dhëna.

Në anën tjetër të livadhit, pranë vendit ku përroi rrëzohej mbi disa shkëmbinj nga një lartësi edhe më e madhe, dalloheshin rreth pesëdhjetë a gjashtëdhjetë kasolle të ngritura në mënyrë të rrëmujshme me trungje, degë dhe dhe.

Ato nuk ndiqnin asnjë rend.

Dhe ishin ndërtuar me aq pak kujdes për pastërtinë apo hijeshinë, saqë, krahasuar me fshatin që kishte parë pak më parë, dukeshin shumë më të varfra.

Kjo pamje e bëri të priste një tjetër befasi, po aq të çuditshme sa e para.

Kjo ndjenjë u forcua edhe më shumë kur, në dritën e zbehtë të muzgut, pa njëzet a tridhjetë figura të errëta që ngriheshin papritur nga bari i gjatë përballë kasolleve dhe zhdukeshin menjëherë përsëri, sikur futeshin nën tokë.

Nga pamjet e shpejta që arrinte të kapte, ato krijesa i ngjanin më shumë hijeve apo fantazmave sesa qenieve prej mishi e gjaku.

Herë shfaqej për një çast një trup i gjatë e i zhveshur që tundte egërsisht krahët drejt qiellit dhe zhdukej menjëherë.

Pastaj ai vend mbetej bosh, ose figura shfaqej papritur shumë më larg, duke ruajtur të njëjtën pamje misterioze.

Davidi, duke vënë re se shoku i tij kishte mbetur pas, ndoqi drejtimin e shikimit të tij dhe tha:

— Këtu ka shumë tokë pjellore që mbetet e papunuar. Dhe, pa rënë në mëkatin e mburrjes, mund të them se gjatë qëndrimit tim të shkurtër mes këtyre paganëve kam mbjellë jo pak farë të mirë përgjatë rrugës.

— Këto fise e duan më shumë gjuetinë sesa punën e tokës, — u përgjigj pa menduar Dunkani, ende i përqendruar te pamja e çuditshme.

— Për shpirtin është kënaqësi, jo punë, të lartësojë zërin në lavdërim. Por këta djem i shpërdorojnë rëndë dhuntitë e tyre. Rrallë kam parë të rinj tek të cilët natyra të ketë derdhur kaq shumë prirje për psalmodi, e megjithatë askush nuk i shpërfill më tepër. Prej tri netësh jam këtu dhe tri herë kam mbledhur fëmijët për të kënduar himne të shenjta; por çdo herë më janë përgjigjur me britma dhe ulërima që ma kanë ngrirë shpirtin.

— Për kë po flet?

— Për ata pjella të djallit, që shpërdorojnë çastet e çmuara duke bërë ato marrëzira atje, — u përgjigj Davidi. — Ah! Disiplina e shëndoshë njihet fare pak mes këtij populli të lënë pas dore. Në një vend ku rriten mështeknat me bollëk, nuk shihet kurrë një thupër; prandaj nuk duhet të çuditem që dhuratat më të vyera të Providencës shpërdorohen në ulërima të tilla.

Pikërisht atë çast, një britmë e mprehtë fëmijësh jehoi nëpër pyll.

Davidi i mbuloi veshët me duar për të mos e dëgjuar.

Dunkani buzëqeshi lehtë, sikur po tallej me paragjykimin e vet të mëparshëm, dhe tha me vendosmëri:

— Të vazhdojmë.

Mjeshtri i psalmeve, pa i larguar duart nga veshët, iu bind.

Dhe të dy vazhduan rrugën drejt atij vendi që Davidi kishte zakon ta quante "çadrat e filistinëve".

KAPITULLI 23

Nuk është e zakonshme që një kamp indianësh të ruhet me roje të armatosura, siç ndodh në kampet e të bardhëve më të qytetëruar.

Indiani, i mësuar të dallojë rrezikun që kur është ende larg, zakonisht fle i qetë duke u mbështetur te njohja e shenjave të pyllit dhe te largësia e shtigjeve që e ndajnë nga armiqtë e tij.

Por ai armik që, falë ndonjë rastësie të rrallë, arrin t'u shpëtojë vrojtuesve të pyllit, rrallëherë gjen roje pranë fshatit që të japin alarmin.

Për më tepër, fiset aleate të francezëve e dinin fare mirë sa e rëndë kishte qenë goditja që sapo u ishte dhënë anglezëve dhe nuk prisnin ndonjë sulm të menjëhershëm nga fiset që luftonin për kurorën britanike.

Prandaj, kur Dunkani dhe Davidi u gjendën në mes të fëmijëve që po luanin ato lojëra të çuditshme, askush nuk kishte marrë vesh më parë për afrimin e tyre.

Por sapo u vunë re, e gjithë tufa e vogël lëshoi një britmë të mprehtë paralajmëruese dhe, si me magji, u zhduk nga sytë e vizitorëve.

Trupat e zhveshur e ngjyrë bronzi të fëmijëve të përkulur përziheshin aq mirë me barin e tharë, sa për një çast Dunkanit iu duk sikur toka i kishte përpirë vërtet.

Vetëm kur habija iu fashit dhe ai vështroi me më shumë kujdes, dalloi kudo sy të errët, të gjallë e lëvizës që e sodisnin nga çdo drejtim.

Kjo shenjë e parë nuk i dha aspak zemër për mënyrën se si do ta prisnin burrat e fisit.

Për një çast, ushtari i ri ndjeu dëshirën të tërhiqej.

Por tashmë ishte tepër vonë për të treguar hezitim.

Britma e fëmijëve kishte nxjerrë një duzinë luftëtarësh te hyrja e kasolles më të afërt.

Ata qëndronin të mbledhur në një grup të errët e kërcënues, duke pritur me qetësi afrimin e të panjohurve që kishin hyrë papritur në fshatin e tyre.

Davidi, tashmë disi i mësuar me këtë vend, eci përpara me një qetësi që vështirë se mund ta trondiste ndonjë pengesë e vogël dhe hyri drejt në atë ndërtesë.

Ajo ishte godina kryesore e fshatit.

Megjithëse ishte ndërtuar në mënyrë të thjeshtë me lëvore pemësh dhe degë, aty mblidhej fisi për kuvende dhe për çdo çështje të rëndësishme gjatë qëndrimit të përkohshëm pranë kufirit anglez.

Dunkani e pati të vështirë të ruante një pamje të qetë, ndërsa kalonte mes trupave të fuqishëm të indianëve që mbushnin hyrjen.

Megjithatë, i vetëdijshëm se jeta e tij varej nga vetëpërmbajtja, iu besua gjykimit të shokut të tij dhe e ndoqi hap pas hapi, duke u përpjekur të mblidhte mendimet.

Gjaku iu mpi kur u gjend aq pranë armiqve kaq të egër e të pamëshirshëm.

Por arriti ta sundonte veten aq sa të hynte deri në mes të kasolles pa lënë të kuptohej asnjë shenjë frike.

Duke ndjekur shembullin e Davidit, mori një tufë degësh aromatike nga grumbulli i vendosur në një cep të kasolles dhe u ul në heshtje.

Sapo vizitorët zunë vend, luftëtarët u tërhoqën nga hyrja dhe u rreshtuan rreth tyre, duke pritur me durim çastin kur i huaji do ta shihte të arsyeshme të fliste.

Shumica rrinin të mbështetur me plogështi te shtyllat që mbanin ndërtesën e brishtë.

Tre a katër nga krerët më të moshuar e më të nderuar u ulën në tokë, pak më përpara të tjerëve.

Një pishtar digjej në mes të kasolles.

Flaka e kuqërremtë lëkundej nga era dhe ndriçonte herë një fytyrë e herë një tjetër.

Dunkani përfitoi nga ajo dritë për të lexuar në fytyrat e mikpritësve se çfarë e priste.

Por zgjuarsia e tij nuk vlente shumë përballë mjeshtërisë së indianëve në fshehjen e ndjenjave.

Krerët mezi ia hodhën sytë.

Ata mbanin shikimin ulur, me një pamje që mund të merrej si shenjë respekti, por po aq lehtë mund të nënkuptonte mosbesim.

Luftëtarët që qëndronin në hije ishin më pak të rezervuar.

Shpejt Dunkani ndjeu vështrimet e tyre të fshehta.

Ata e vëzhgonin nga koka te këmbët.

Asnjë shprehje e fytyrës, asnjë lëvizje, asnjë vijë e bojës në trupin e tij, madje as mënyra si ishte qepur ndonjë rrobë, nuk u shpëtonte syve të tyre.

Më në fund, një burrë, flokët e të cilit kishin filluar të thinjeshin, por që ende kishte trup të fuqishëm dhe hap të sigurt, doli nga hija e një cepi ku kishte qëndruar duke vëzhguar pa u vënë re.

Ai foli në gjuhën e huronëve.

Fjalët e tij ishin të pakuptueshme për Dunkanin, por nga gjestet dukej se nuk shprehnin zemërim, por mirësjellje.

Dunkani tundi kokën dhe bëri me shenjë se nuk e kuptonte.

— A nuk flet asnjë nga vëllezërit e mi frëngjisht ose anglisht? — pyeti ai në frëngjisht, duke hedhur sytë nga njëri te tjetri me shpresën se dikush do t'i përgjigjej.

Megjithëse disa kthyen kokën sikur përpiqeshin të kuptonin fjalët e tij, askush nuk foli.

— Do të më vinte keq të besoja, — vazhdoi Dunkani me një frëngjishte të ngadaltë e sa më të thjeshtë, — se askush nga ky komb i urtë dhe trim nuk e kupton gjuhën që Monarku i Madh përdor kur u flet bijve të tij. Zemra e tij do të rëndohej po ta dinte se luftëtarët e kuq e nderojnë kaq pak.

Pas këtyre fjalëve ra një heshtje e gjatë e solemne.

Asnjë sy nuk lëvizi.

Asnjë muskul nuk tradhtoi çfarë mendonin.

Dunkani, që e dinte se heshtja ishte virtyt mes indianëve, e priti me durim, duke shfrytëzuar çastin për të mbledhur mendimet.

Më në fund, i njëjti luftëtar që kishte folur më parë iu përgjigj në gjuhën franceze të Kanadasë:

— Kur Ati ynë i Madh u flet bijve të tij, a përdor vallë gjuhën e huronëve?

— Ati ynë i Madh nuk bën dallim mes bijve të tij, qofshin me lëkurë të kuqe, të zezë apo të bardhë, — u përgjigj Dunkani me kujdes, duke shmangur një përgjigje të drejtpërdrejtë. — Por ai mban një dashuri të veçantë për huronët trima.

— Atëherë çfarë do të thotë, — pyeti me dinakëri kryetari, — kur lajmëtarët t'i numërojnë skalpet që pesë net më parë rriteshin mbi kokat e Jengezëve?

— Ata ishin armiqtë e tij, — tha Dunkani, duke u dridhur pa dashje. — Dhe pa dyshim ai do të thotë: "Mirë është. Huronët e mi janë luftëtarë të guximshëm."

— Ati ynë i Kanadasë nuk mendon kështu. Në vend që të mendojë si t'i shpërblejë indianët e tij, ai e kthen shikimin pas. Ai sheh Jengezët e vrarë, por nuk sheh asnjë huron. Ç'do të thotë kjo?

— Një kryetar i madh ka më shumë mendime sesa gjuhë për t'i shprehur. Ai vështron prapa vetëm për t'u siguruar se nuk ka armiq që e ndjekin.

— Kanoja e një luftëtari të vdekur nuk lundron më mbi Horikan, — u përgjigj me zymtësi indiani. — Veshët e tij janë hapur për Delauerët, që nuk janë miqtë tanë, dhe ata ia mbushin me gënjeshtra.

— Nuk mund të jetë kështu. Shikoni! Ai më ka dërguar mua, që njoh artin e shërimit, te bijtë e tij, huronët e Liqeneve të Mëdha, për t'i pyetur nëse ndonjëri është i sëmurë.

Pas kësaj shpalljeje për rolin që kishte marrë përsipër, ra një tjetër heshtje.

Të gjithë sytë u ngulën njëherazi mbi të.

Çdo indian e vështronte me një zgjuarsi dhe mprehtësi të tillë, saqë Dunkani ndjeu se zemra po i rrihte fort nga frika se mos zbulohej.

Megjithatë, edhe kësaj here e shpëtoi i njëjti burrë që kishte folur më parë.

— A i lyejnë trupat me bojë mjekët e Kanadasë? — pyeti ftohtë huroni. — Kemi dëgjuar se mburren me fytyrat e tyre të zbehta.

— Kur një kryetar indian shkon mes etërve të tij të bardhë, — u përgjigj Dunkani me qetësi të admirueshme, — ai e lë mënjanë mantelin prej bualli dhe vesh këmishën që i ofrojnë. Vëllezërit e mi më kanë dhënë bojë dhe unë e mbaj.

Një murmurimë miratimi u përhap në kasolle.

Pleqtë bënë shenjë me kokë në shenjë pëlqimi.

Edhe luftëtarët e tjerë ngritën dorën njëri pas tjetrit dhe lëshuan pasthirrma të shkurtra kënaqësie.

Dunkani mori frymë më lirshëm.

Filloi të besonte se pjesa më e vështirë e provës kishte kaluar.

Meqenëse kishte përgatitur edhe një histori të thjeshtë e të besueshme për të mbështetur rolin e mjekut, shpresa se do t'ia dilte mbanë u bë edhe më e madhe.

Pas pak çastesh heshtjeje, një luftëtar tjetër u ngrit për të folur.

Por, ndërsa buzët e tij sapo po hapeshin, nga pylli u dëgjua një tingull i ulët, por i frikshëm.

Menjëherë pas tij shpërtheu një ulërimë e gjatë, e mprehtë dhe vajtuese, aq e zgjatur sa dukej si ulërima më e trishtë e një ujku.

Ndërprerja ishte aq e papritur dhe aq e tmerrshme, sa Dunkani u hodh në këmbë pa vetëdije, duke harruar çdo gjë tjetër përveç përshtypjes që i shkaktoi ajo britmë.

Në të njëjtin çast luftëtarët rrëshqitën jashtë kasolles si një trup i vetëm.

Ajri u mbush me thirrje të forta gëzimi, që pothuajse mbuluan ulërimat e frikshme që vazhdonin të jehojnë nën kupën e pyllit.

Duke mos mundur ta përmbante më kureshtjen, Dunkani doli edhe ai jashtë.

Pak çaste më vonë u gjend në mes të një turme të çrregullt ku ishte mbledhur pothuajse çdo qenie e gjallë e kampit.

Burra, gra e fëmijë.

Pleq e të rinj.

Të fortë e të ligësht.

Të gjithë kishin dalë jashtë.

Disa bërtisnin me zë të lartë.

Të tjerë përplasnin duart nga një gëzim i egër, pothuajse i çmendur.

Të gjithë shfaqnin kënaqësi të shfrenuar për një ngjarje të papritur.

Megjithëse në fillim u hutua nga ajo rrëmujë, Dunkani shumë shpejt e kuptoi shkakun.

Në qiell kishte mbetur ende dritë e mjaftueshme për të dalluar hapësirat mes majave të pemëve, aty ku disa shtigje dilnin nga pylli drejt fshatit.

Nga njëri prej tyre po shfaqej një rresht luftëtarësh.

Ata ecnin ngadalë drejt kasolleve.

Luftëtari që printe mbante një shtizë të shkurtër, ku vareshin disa skalpe njerëzish.

Britma që Dunkani kishte dëgjuar pak më parë ishte ajo që të bardhët e quanin "ulërima e vdekjes".

Çdo përsëritje e saj njoftonte fisin për fatin e një armiku.

Deri këtu njohuritë e Dunkanit mjaftonin për ta kuptuar atë që po ndodhte.

Kur e kuptoi se gjithçka shkaktohej nga kthimi i papritur i një bande luftëtarësh fitimtarë, çdo shqetësim për veten iu shua.

Madje u ndje i lehtësuar që vëmendja e të gjithëve ishte larguar prej tij.

Kur luftëtarët e sapoardhur u afruan rreth disa qindra hapa nga kasollet, ndaluan.

Ulërima e tyre e zymtë, që njëkohësisht simbolizonte vajin për të vdekurit dhe triumfin e fitimtarëve, pushoi krejtësisht.

Njëri prej tyre thirri me zë të lartë disa fjalë, të cilat nuk kishin asgjë kërcënuese në tingull, ndonëse Dunkani nuk kuptoi asnjë prej tyre.

Është e vështirë të përshkruhet ekstaza e egër me të cilën u prit ai lajm.

Brenda një çasti i gjithë kampi u përfshi nga një trazirë e furishme.

Luftëtarët nxorën thikat.

Duke i tundur në ajër, u rreshtuan në dy kolona, duke formuar një korridor që shtrihej nga luftëtarët e sapokthyer deri te kasollet.

Gratë kapën shkopinj, sopata ose armën e parë që u ra në dorë dhe u turrën me padurim për të marrë pjesë në lojën mizore që po përgatitej.

As fëmijët nuk pranuan të mbeteshin jashtë.

Djemtë, edhe pse mezi mund t'i mbanin armët, ua rrëmbyen tomahokët baballarëve dhe zunë vend në radhë, duke imituar me zell egërsinë e të rriturve.

Nëpër livadh ishin shpërndarë grumbuj të mëdhenj degësh të thata.

Një plakë e vjetër dhe e kujdesshme po u vinte zjarrin njëri pas tjetrit, që vendi të ndriçohej për shfaqjen që po afrohej.

Kur flakët u ngritën, drita e tyre ia kaloi asaj të muzgut që po shuhej dhe i bëri sendet njëherazi më të qarta e më të frikshme.

Pamja ishte e tmerrshme.

Korniza e saj formohej nga rreshti i errët i pishave të larta që rrethonin livadhin.

Luftëtarët e sapoardhur qëndronin më larg.

Pak përpara tyre dalloheshin dy burra, të cilët me sa dukej ishin zgjedhur si figurat kryesore të asaj që do të ndodhte.

Drita ende nuk ishte aq e fortë sa t'u dalloheshin tiparet.

Megjithatë dukej qartë se secili përjetonte ndjenja krejt të ndryshme.

Njëri qëndronte drejt e i palëkundur, gati ta përballonte fatin si një hero.

Tjetri e kishte ulur kokën, sikur ta kishte mpirë tmerri ose ta kishte rënduar turpi.

Shpirti fisnik i Dunkanit u mbush menjëherë me admirim Megjithatë, krahas admirimt, Dunkani ndjeu edhe një dhembshuri të thellë për të parin. Nuk kishte asnjë mundësi ta shfaqte hapur këtë ndjenjë fisnike, por nuk ia ndau sytë për asnjë çast.

Ai vëzhgonte çdo lëvizje të tij me vëmendje të ethshme.

Teksa ndiqte vijat elegante të trupit të tij të fuqishëm e të përkryer, përpiqej të bindte veten se, nëse forca njerëzore, e mbështetur nga një vendosmëri kaq fisnike, mund ta nxirrte të padëmtuar nga një provë aq e tmerrshme, atëherë i riu rob kishte ende shpresë të fitonte garën vdekjeprurëse që e priste.

Pa e kuptuar, Dunkani iu afrua edhe më shumë rreshtave të errët të huronëve.

Ai mezi merrte frymë, aq shumë ishte përfshirë nga ajo skenë.

Pikërisht atëherë u dha ulërima e sinjalit.

Qetësia e çastit të mëparshëm u copëtua nga një shpërthim britmash edhe më i madh se çdo gjë që ishte dëgjuar deri atëherë.

Preja më e frikësuar nga të dy robërit mbeti e palëvizur.

Por tjetri u hodh përpara me shpejtësinë dhe lehtësinë e një dreri.

Në vend që të vërsulej drejt përmes rreshtave të armiqve, siç prisnin të gjithë, ai hyri vetëm pak në korridorin e rrezikshëm dhe, përpara se të kishte kohë të binte qoftë edhe një goditje e vetme, u kthye papritur, kërceu mbi kokat e një rreshti fëmijësh dhe, me një kërcim të vetëm, doli në anën e jashtme e më të sigurt të rrethimit.

Dinakëria e tij u prit me qindra britma zemërimi.

Turma e tërë humbi formacionin dhe u përhap në të katër anët, në një rrëmujë të egër.

Tashmë një duzinë grumbujsh të ndezur drush ndriçonin vendin me flakën e tyre të kuqërremtë.

Pamja i ngjante një arenë të mallkuar e mbinatyrore, ku demonë të ligj ishin mbledhur për të kremtuar ritet e tyre të përgjakshme.

Figurat që lëviznin në sfond dukeshin si qenie të botës tjetër.

Ato rrëshqisnin para syve dhe çanin ajrin me gjeste të çmendura e pa kuptim.

Ndërsa fytyrat e atyre që kalonin pranë flakëve ndriçoheshin herë pas here, pasionet e tyre të egra shfaqeshin në mënyrë rrëqethëse.

Në mes të një turme kaq të etur për hakmarrje, nuk mund të kishte asnjë çast pushimi për të arratisurin.

Për një sekondë u duk sikur ai do ta arrinte pyllin.

Por i gjithë grupi i ndjekësve iu hodh përpara dhe e detyroi të kthehej sërish në mes të përndjekësve të pamëshirshëm.

Si një dre i rrethuar, ai u kthye menjëherë dhe u hodh me shpejtësinë e një shigjete përmes një kolone flakësh të çara.

Kaloi mes gjithë turmës pa u prekur dhe doli në anën tjetër të livadhit.

Edhe aty e pritën disa nga huronët më të moshuar e më dinakë, të cilët ia prenë rrugën.

Edhe një herë u fut mes turmës, sikur kërkonte shpëtim në verbërinë e saj.

Për disa çaste Dunkani nuk arriti të dallonte më asgjë.

Ai filloi të besonte se i riu trim kishte marrë fund.

Para syve të tij nuk shihej veçse një grumbull i errët trupash njerëzorë, që përplaseshin e përziheshin në një rrëmujë të pakuptueshme.

Mbi ta ngriheshin krahë, thika që shkëlqenin dhe shkopinj të rëndë.

Por goditjet binin kuturu.

Britmat therëse të grave dhe ulërimat e luftëtarëve e bënin skenën edhe më të tmerrshme.

Herë pas here Dunkani dallonte një trup të lehtë që fluturonte në ajër në ndonjë kërcim të dëshpëruar.

Ai shpresonte, më shumë sesa besonte, se robi ende kishte forcën e jashtëzakonshme që e kishte shpëtuar deri atëherë.

Papritur turma u tërhoq prapa dhe filloi të afrohej drejt vendit ku qëndronte vetë Dunkani.

Ata që ndodheshin prapa shtynë gratë dhe fëmijët përpara, duke i rrëzuar përtokë.

Në atë çast i arratisuri u shfaq përsëri.

Por asnjë njeri nuk mund ta duronte gjatë një sprovë të tillë.

Edhe vetë robi dukej se e kuptonte këtë.

Duke përfituar nga një hapësirë e vogël që u krijua, ai u shkëput mes luftëtarëve dhe bëri një përpjekje të fundit, të dëshpëruar, për të arritur pyllin.

Kaloi aq pranë Dunkanit, sa thuajse e preku me trup.

Një huron i gjatë e fuqishëm, që deri atëherë kishte ruajtur forcat, e ndiqte hap pas hapi.

Me krahun e ngritur lart, ai bëhej gati t'i jepte goditjen vdekjeprurëse.

Në atë çast Dunkani zgjati këmbën.

Goditja e papritur e rrëzoi huronin me kokë përpara, disa metra larg vendit ku ndodhej viktima e tij.

As mendimi nuk është më i shpejtë se lëvizja me të cilën robi përfitoi nga ai rast.

Ai u kthye menjëherë.

Kaloi para syve të Dunkanit si një meteor.

Kur oficeri rifitoi vetëdijen dhe hodhi sytë përreth për ta gjetur, e pa të mbështetur qetësisht pas një shtylle të vogël të pikturuar, që qëndronte përpara hyrjes së kasolles kryesore.

Nga frika se ndërhyrja e tij mund ta zbulonte, Dunkani u largua menjëherë.

Ai ndoqi turmën, e cila po kthehej drejt kasolleve e zymtë dhe e zemëruar, si çdo turmë që sapo kishte parë t'i shpëtonte një i dënuar.

Kureshtja, ose ndoshta një ndjenjë më fisnike, e shtyu t'i afrohej të huajit.

E gjeti duke qëndruar drejt, me njërin krah të mbështetur rreth shtyllës mbrojtëse.

Merrte frymë rëndë pas përpjekjeve të jashtëzakonshme, por nuk lejonte t'i shpëtonte qoftë edhe shenja më e vogël vuajtjeje.

Tani personi i tij mbrohej nga një zakon i lashtë e i shenjtë.

Askush nuk mund ta prekte derisa fisi të mblidhej në këshill dhe të vendoste për fatin e tij.

Megjithatë nuk ishte e vështirë të merrej me mend se cili do të ishte vendimi, po të gjykohej nga ndjenjat e turmës që e rrethonte.

Nuk kishte fyerje në gjuhën e huronëve që gratë e zemëruara të mos ia hidhnin në fytyrë.

Ato talleshin me përpjekjet e tij.

I thoshin me përbuzje se këmbët i kishte më të mira se duart.

Se meritonte të kishte krahë, sepse nuk dinte të përdorte as harkun, as thikën.

Robi nuk iu përgjigj asnjë fjale.

Ai vazhdoi të qëndronte me një qëndrim ku dinjiteti dhe përçmimi bashkëjetonin në mënyrë të habitshme.

Qetësia e tij i zemëroi edhe më shumë.

Fjalët u kthyen në britma të mprehta e therëse.

Pikërisht atëherë plaka dinake, ajo që kishte ndezur grumbujt e druve, çau rrugën mes turmës dhe u ndal përballë robit.

Trupi i saj i rrudhur dhe i tharë ishte aq i shëmtuar, sa të bënte të besoje se zotëronte një zgjuarsi përtej asaj njerëzore.

Ajo hodhi prapa mantelin e lehtë, zgjati krahun e saj të gjatë e të eshkët me përçmim dhe, duke folur në gjuhën e Lenapëve, që robi ta kuptonte mirë, nisi të bërtiste:

— Shiko mirë, o Delauer! Fisi yt është fis grash dhe shata u shkon më mirë në duar sesa pushka. Gratë tuaja lindin drerë; por po t'u dalë një ari, një rrëqebull apo një gjarpër, ju ikni me vrap. Vajzat hurone do të të qepin funde dhe ne do të të gjejmë edhe burrë!

Një shpërthim i egër të qeshurash pasoi fjalët e saj.

E qeshura e ëmbël e vajzave të reja u përzie çuditërisht me zërin e çjerrë e të lig të plakës.

Por i huaji qëndroi i patundur.

Koka e tij nuk lëvizi as edhe një grimë.

Asnjë shenjë nuk tregonte se ishte i vetëdijshëm për praninë e tyre.

Vetëm herë pas here syri i tij krenar rrotullohej drejt figurave të errëta të luftëtarëve, që qëndronin në sfond, të heshtur e të zymtë, duke vëzhguar gjithçka.

Plaka u tërbua nga vetëpërmbajtja e robit.

Ajo vendosi duart në ijë dhe, duke marrë një qëndrim sfidues, nisi përsëri një lumë sharjesh e fyerjesh, aq të shumta e të egra, sa asnjë përkthim nuk do të mund t'i sillte besnikërisht në letër.

Por gjithë ai shpërthim ishte i kotë.

Edhe pse në fisin e saj njihej si mjeshtre e fyerjeve, asaj iu lejua të tërbohej deri në atë pikë sa t'i dilte shkumë nga goja, pa arritur të lëkundte qoftë edhe një muskul të vetëm në fytyrën e pandryshueshme të të huajit.

Dalëngadalë, qetësia e tij filloi të ndikonte edhe mbi të tjerët.

Një djalosh, që sapo po linte pas moshën e fëmijërisë për të hyrë në radhën e burrave, u përpoq ta ndihmonte plakën.

Ai tundi tomahokun para fytyrës së robit dhe u bashkua me talljet e saj, duke shtuar mburrjet e tij boshe.

Vetëm atëherë robi e ktheu fytyrën drejt dritës.

Ai e pa djaloshin nga lart poshtë me një shikim që shprehte diçka shumë më tepër sesa përçmim.

Pastaj, pa thënë asnjë fjalë, u mbështet sërish qetësisht pas shtyllës.

Por ajo lëvizje i dha mundësi Dunkanit të shkëmbente një vështrim me sytë e fortë dhe depërtues të Unkasit.

Dunkani mbeti pa frymë nga habia.

I rënduar nga rreziku i tmerrshëm në të cilin ndodhej miku i tij, ai u tërhoq menjëherë, duke u dridhur nga frika se mos ai vështrim, në ndonjë mënyrë të panjohur, do ta përshpejtonte fatin e të burgosurit.

Megjithatë, për momentin nuk kishte arsye për një shqetësim të tillë.

Në atë çast një luftëtar çau rrugën mes turmës së zemëruar.

Me një shenjë të ashpër largoi gratë dhe fëmijët, e kapi Unkasin nga krahu dhe e drejtoi drejt hyrjes së kasolles së këshillit.

Pas tyre hynë të gjithë krerët dhe shumica e luftëtarëve më të shquar.

Mes tyre, pa tërhequr vëmendje të rrezikshme mbi veten, arriti të hynte edhe Dunkani.

Kaluan disa minuta duke i vendosur të pranishmit sipas pozitës dhe ndikimit që secili kishte në fis.

U ruajt pothuajse i njëjti rend si në mbledhjen e mëparshme.

Pleqtë dhe krerët më të rëndësishëm zunë vend në qendër të kasolles, nën dritën e fortë të pishtarit që digjej.

Më të rinjtë dhe luftëtarët me më pak autoritet qëndronin në sfond, duke krijuar një mur fytyrash të errëta e të rrepta.

Në qendër të kasolles, pikërisht poshtë një hapjeje nga ku depërtonte drita e zbehtë e një ose dy yjeve, qëndronte Unkasi.

Ai ishte i qetë, krenar dhe plot vetëkontroll.

Qëndrimi i tij fisnik nuk kaloi pa u vënë re nga robëruesit.

Shpesh sytë e tyre ndaleshin mbi të.

Edhe pse vendosmëria e tyre nuk zbuthej aspak, në vështrimet e tyre lexohej qartë një admirim i pavullnetshëm për guximin e të huajit.

Ndryshe paraqitej njeriu tjetër që Dunkani kishte parë më parë pranë Unkasit, përpara garës së dëshpëruar.

Ai nuk kishte marrë pjesë në ndjekje.

Gjatë gjithë rrëmujës kishte qëndruar i ngrirë si një statujë e turpit dhe e poshtërimit.

Megjithëse askush nuk e kishte përshëndetur dhe askush nuk kishte denjuar ta ndiqte me sy, ai hyri gjithashtu në kasolle, sikur një fat i pashmangshëm e shtynte përpara dhe ai i nënshtrohej pa kundërshtim.

Dunkani përfitoi nga rasti i parë për t'ia parë fytyrën.

Ai druhej fshehurazi se mos njihte aty ndonjë tjetër të njohur.

Por fytyra ishte krejt e panjohur.

Edhe më e çuditshme ishte se ai mbante të gjitha shenjat dalluese të një luftëtari huron.

Megjithatë nuk u bashkua me bashkëfisnorët e tij.

Ai u ul veçmas, i vetëm mes turmës, duke u mbledhur në vetvete sikur përpiqej të zinte sa më pak vend.

Kur secili kishte zënë vendin e vet dhe në kasolle mbretëroi heshtja, plaku flokëbardhë, që e kishim njohur më parë, foli me zë të lartë në gjuhën e Lenni Lenapëve.

— Delauer, — tha ai, — megjithëse i përket një kombi grash, ti ke treguar se je burrë. Do të të jepja ushqim; por ai që ha me një Huron duhet të bëhet miku i tij. Pusho në paqe deri në lindjen e diellit dhe atëherë do të dëgjosh fjalën tonë të fundit.

Unkasi iu përgjigj me të njëjtën qetësi:

— Shtatë net dhe po aq ditë vere kam ecur pa ngrënë në gjurmët e huronëve. Bijtë e Lenapëve dinë të ecin në rrugën e drejtësisë pa u ndalur për të ngrënë.

— Dy nga luftëtarët e mi janë nisur në ndjekje të shokut tënd, — vazhdoi plaku, pa i kushtuar rëndësi mburrjes së të burgosurit. — Kur të kthehen, njerëzit tanë të mençur do të vendosin nëse do të jetosh apo do të vdesësh.

Një buzëqeshje përçmuese u shfaq në fytyrën e Unkasit.

— Mos vallë një Huron nuk ka veshë? — tha ai me ironi. — Dy herë, që kur jam rob i juaji, Delaueri ka dëgjuar një pushkë që e njeh mirë. Luftëtarët tuaj nuk do të kthehen më.

Pas këtyre fjalëve ra një heshtje e rëndë.

Dunkani e kuptoi menjëherë se Unkasi po fliste për pushkën vdekjeprurëse të Skautit.

Ai u përkul pak përpara, duke vëzhguar me ankth çfarë ndikimi do të kishin ato fjalë mbi fitimtarët.

Por plaku u mjaftua të përgjigjej me qetësi:

— Nëse Lenapët janë kaq të zotë, përse një nga luftëtarët e tyre më të guximshëm ndodhet këtu si rob?

— Ai ndoqi gjurmët e një frikacaku që po ikte dhe ra në një kurth. Edhe kastori më dinak mund të bjerë në grackë.

Teksa fliste, Unkasi ngriti gishtin dhe tregoi luftëtarin huron që rrinte veçmas, pa denjuar t'i kushtonte ndonjë vëmendje tjetër një krijese kaq të pavlerë.

Fjalët dhe mënyra krenare me të cilën i tha krijuan një tronditje të fortë në kasolle.

Të gjithë sytë u kthyen menjëherë drejt huronit të turpëruar.

Një murmurimë kërcënuese u përhap mes luftëtarëve.

Zhurma arriti deri te hyrja e kasolles.

Gratë dhe fëmijët u futën brenda duke shtyrë njëri-tjetrin.

Tashmë nuk mbeti asnjë hapësirë bosh.

Çdo vend midis supeve ishte mbushur me fytyra të errëta, të etura për të parë se çfarë do të ndodhte.

Ndërkohë pleqtë, të mbledhur në qendër, bisedonin mes tyre me fjali të shkurtra e të prera.

Asnjë fjalë nuk ishte e tepërt.

Secila shprehte mendimin e folësit në mënyrën më të thjeshtë dhe më të fuqishme.

Pastaj ra përsëri një heshtje e gjatë dhe solemne.

Të gjithë e dinin se ajo ishte pararendësja e një vendimi të rëndësishëm.

Ata që qëndronin në rreshtat e jashtëm ngriheshin në majë të gishtave për të parë më mirë.

Edhe vetë huroni i turpëruar harroi për një çast poshtërimin e tij.

Ai ngriti kokën dhe hodhi një vështrim të trazuar drejt rrethit të errët të pleqve, duke pritur me ankth vendimin e tyre.

Më në fund heshtjen e theu edhe një herë plaku luftëtar.

Ai u ngrit ngadalë nga toka dhe, duke kaluar mes

Plaku kaloi ngadalë pranë trupit të palëvizshëm të Unkasit dhe u ndal përballë fajtorit, duke marrë një qëndrim plot dinjitet.

Në atë çast, plaka e rrudhur që ishte përmendur më parë hyri përsëri në rreth.

Ajo lëvizte ngadalë, me hapa të tërthortë, sikur kërcente një valle të çuditshme.

Në dorë mbante pishtarin dhe nën zë murmuriste fjalë të pakuptueshme, që ngjanin me një lloj magjie ose mallkimi.

Megjithëse prania e saj ishte një ndërhyrje e papërshtatshme, askush nuk i kushtoi vëmendje.

Ajo iu afrua Unkasit dhe ngriti pishtarin në mënyrë që drita e kuqe të binte drejt mbi fytyrën dhe trupin e tij, duke nxjerrë në pah edhe lëvizjen më të vogël të muskujve.

Mohikani nuk lëvizi.

Ai vazhdoi të qëndronte krenar e i patundur.

As nuk denjoi ta shihte plakën në sy.

Shikimi i tij ishte ngulur larg, përtej mureve të kasolles, sikur depërtonte çdo pengesë dhe sodiste vetë të ardhmen.

Pasi u bind se nuk kishte zbuluar asnjë shenjë dobësie, plaka u largua me një buzëqeshje të lehtë kënaqësie dhe iu drejtua bashkëfisnorit të saj fajtor për t'i bërë të njëjtën provë.

Huroni i ri ishte i lyer me ngjyrat e luftës.

Veshja e tij mbulonte shumë pak nga trupi i bukur dhe i fuqishëm.

Në dritën e pishtarit çdo muskul dhe çdo nyjë dalloheshin qartë.

Dunkani e ktheu fytyrën me tmerr kur pa se i gjithë trupi i të riut dridhej nga një agoni që nuk mund ta fshihte.

Plaka sapo kishte nisur një vajtim të ulët e të dhimbshëm për atë pamje turpi dhe mjerimi, kur plaku ngriti dorën dhe e largoi butësisht mënjanë.

— Kallami-Që-Përkulet, — tha ai, duke iu drejtuar të riut me emrin e tij dhe në gjuhën e fisit. — Edhe pse Shpirti i Madh të ka bërë të hijshëm për sytë e njerëzve, do të kishte qenë më mirë të mos kishe lindur kurrë. Gjuha jote është e zhurmshme në fshat, por në betejë hesht. Asnjë nga të rinjtë e mi nuk e ngul tomahokun më thellë në shtyllën e luftës, por askush nuk godet më lehtë mbi Jengezët. Armiqtë e njohin mirë shpinën tënde, por nuk kanë parë kurrë ngjyrën e syve të tu. Tri herë të kanë thirrur të shkosh në luftë dhe tri herë ke harruar të përgjigjesh. Emri yt nuk do të përmendet më kurrë në fis. Ai është harruar që tani.

Teksa plaku shqiptonte ngadalë secilën fjali, duke bërë pauza të gjata e të rënda mes tyre, i riu ngriti fytyrën me respekt për moshën dhe autoritetin e tij.

Në tiparet e tij luftonin turpi, tmerri dhe krenaria.

Sytë, të ngushtuar nga dhimbja e brendshme, u ndalën mbi fytyrat e atyre njerëzve nga gjykimi i të cilëve varej nderi i tij.

Për një çast krenaria mbizotëroi mbi gjithçka tjetër.

Ai u ngrit në këmbë.

Hapi gjoksin dhe e nguli shikimin drejt tehu të mprehtë të thikës që gjykatësi i pamëshirshëm tashmë mbante të ngritur.

Kur arma depërtoi ngadalë në zemrën e tij, ai madje buzëqeshi.

Ishte sikur gëzohej që vdekja doli më pak e frikshme sesa e kishte përfytyruar.

Pastaj u rrëzua rëndë përmbys, pikërisht te këmbët e figurës së drejtë dhe të palëkundur të Unkasit.

Plaka lëshoi një ulërimë të gjatë e vajtuese.

Ajo e përplasi pishtarin përtokë.

Errësira mbuloi menjëherë gjithçka.

E gjithë turma e tronditur u largua nga kasollja pa bërë zhurmë, duke rrëshqitur në errësirë si hije të shqetësuara.

Dunkanit iu duk se tani, brenda asaj kasolleje, kishin mbetur vetëm ai dhe trupi ende që dridhej lehtë i viktimës së gjyqit indian.

Hejwardi kishte njëfarë njohurie për ritualet dhe shërimet e çuditshme që indianët përdornin në raste të tilla, kur besonin se dikush ishte pushtuar nga shpirtrat. Me një vështrim të vetëm ai kuptoi se kjo rrethanë mund t'i shërbente për t'iu afruar qëllimit të tij.

Prandaj, në atë çast, vështirë se mund t'i ishte bërë një propozim që do t'i sillte më shumë kënaqësi.

Megjithatë, duke qenë i vetëdijshëm se duhej të ruante dinjitetin e rolit që kishte marrë përsipër, ai i përmbajti ndjenjat dhe u përgjigj me një ton plot mister:

— Shpirtrat nuk janë të gjithë njësoj. Disa i binden urtësisë, ndërsa të tjerët janë tepër të fuqishëm.

— Vëllai im është një mjek i madh, — tha huroni dinak. — Do ta provojë?

Një shenjë miratimi ishte e vetmja përgjigje.

Huroni u kënaq me këtë siguri dhe, duke marrë përsëri pipën, priti me durim çastin e duhur për t'u ngritur.

Hejwardi, që përbrenda mallkonte zakonet e ftohta të indianëve, të cilat kërkonin një sakrificë të tillë ndaj dukjes, u detyrua të ruante të njëjtin qëndrim të qetë si prijësi, i cili në të vërtetë ishte një i afërm i gruas së sëmurë.

Minutat kalonin me ngadalë.

Për aventurierin që hiqej si shërues, vonesa dukej sa një orë e tërë.

Më në fund, huroni e la mënjanë pipën dhe rregulloi mantelin mbi gjoks, sikur po bëhej gati ta udhëhiqte drejt kasolles së të sëmurës.

Pikërisht në atë çast, një luftëtar trupmadh u shfaq në hyrje.

Ai kaloi në heshtje mes grupit të mbledhur dhe u ul në njërin skaj të grumbullit të ulët me degë mbi të cilin ishte ulur Dunkani.

Ky i fundit i hodhi një vështrim të paduruar fqinjit të ri dhe ndjeu një të ftohtë therës t'i përshkonte trupin, kur kuptoi se ndodhej krah për krah me Maguan.

Kthimi i papritur i këtij prijësi të zgjuar dhe të frikshëm e vonoi nisjen e huronit.

Disa pipa, që ishin shuar, u ndezën përsëri.

Ndërsa Magua, pa thënë asnjë fjalë, nxori tomahokun nga brezi, mbushi zgavrën në kokën e tij me duhan dhe nisi të thithte tymin përmes bishtit të zbrazët, me aq qetësi sa të dukej sikur nuk kishte munguar dy ditë të lodhshme në një gjueti të gjatë.

Rreth dhjetë minuta, që Dunkanit iu dukën sa një jetë e tërë, kaluan në këtë mënyrë.

Luftëtarët tashmë ishin mbuluar nga një re e bardhë tymi, përpara se ndonjëri prej tyre të fliste.

— Mirë se u ktheve! — tha më në fund njëri. — E gjete drerin e madh?

— Të rinjtë po mezi ecin nën barrët e tyre, — u përgjigj Magua. — Le të dalë në shtegun e gjuetisë Ai-Që-Përkulet-Si-Kallami. Do t'i takojë gjatë rrugës.

Një heshtje e thellë dhe e frikshme pasoi shqiptimin e atij emri të ndaluar.

Pipat ranë njëherësh nga buzët e luftëtarëve, sikur të gjithë të kishin thithur helm në të njëjtën kohë.

Tymi u përdredh mbi kokat e tyre në vorbulla të vogla dhe u ngrit me shpejtësi përmes hapjes së çatisë, duke lënë ajrin të kthjellët dhe fytyrat e errëta të secilit të dallueshme.

Shumica e luftëtarëve i mbanin sytë të ngulur në tokë.

Vetëm disa nga më të rinjtë, më pak të përmbajtur, guxuan të hidhnin vështrime drejt një plaku flokëbardhë, që rrinte ulur mes dy prej prijësve më të nderuar të fisit.

As qëndrimi dhe as veshja e tij nuk kishin ndonjë gjë të veçantë që ta justifikonin atë nderim.

Qëndrimi i tij ishte më tepër i përulur sesa krenar, ndërsa veshja nuk ndryshonte nga ajo e çdo burri tjetër të fisit.

Ashtu si shumica e të pranishmëve, për më shumë se një minutë ai mbajti sytë në tokë.

Por kur më në fund hodhi një vështrim të shpejtë përreth dhe pa se të gjithë po e shikonin, u ngrit në këmbë dhe foli në heshtjen e plotë.

— Ishte një gënjeshtër, — tha ai. — Unë nuk kam pasur kurrë bir. Ai që mbante atë emër është harruar. Gjaku i tij ishte i zbehtë; nuk vinte nga damarët e një huroni. Çipeuat e ligj mashtruan gruan time. Shpirti i Madh ka vendosur që fisi i Wis-entushit të marrë fund. Lum ai që e di se e keqja e gjakut të tij do të shuhet bashkë me të. Unë e thashë fjalën time.

Folësi, që ishte babai i të riut frikacak, hodhi vështrimin rreth e rrotull, sikur priste miratim për stoicizmin e tij.

Por zakonet e pamëshirshme të popullit të tij kishin kërkuar tepër nga ai plak i rraskapitur.

Shikimi i syve të tij përgënjeshtronte fjalët krenare e të figurshme që sapo kishte shqiptuar, ndërsa çdo muskul i fytyrës së rrudhur dridhej nga dhimbja.

Pasi qëndroi vetëm një çast për të shijuar atë fitore të hidhur mbi vetveten, ai u kthye, sikur nuk e duronte më shikimin e njerëzve.

Mbështolli fytyrën me batanijen e tij dhe u largua nga kasollja me hapat e heshtur të një indiani, për të kërkuar në vetminë e banesës së tij ngushëllimin e vetmit njeri që mund ta kuptonte: gruan e tij, po aq të moshuar, po aq të vetmuar dhe tashmë pa fëmijë.

Indianët, që besonin se virtytet dhe të metat trashëgoheshin nga gjaku, e lanë të largohej në heshtje.

Pastaj, me atë fisnikëri sjelljeje që edhe shumë njerëz të qytetëruar do të bënin mirë ta mësonin, njëri nga prijësit ua largoi vëmendjen të rinjve nga dobësia që sapo kishin parë.

Me një zë më të çlirët, ai iu drejtua Maguas, si të sapoardhurit:

— Delauerët kanë bredhur rreth fshatit tim si arinjtë rreth kosheres së mjaltit. Por kush ka gjetur ndonjëherë një huron në gjumë?

Balli i Maguas u errësua si një re e zezë para shpërthimit të një stuhie.

— Delauerët e Liqeneve! — tha ai.

— Jo. Ata që veshin fundet e grave në lumin e tyre. Njëri prej tyre ka kaluar nëpër fisin tonë.

— A ia morën skalpin të rinjtë e mi?

— Këmbët i kishte të shpejta, edhe pse krahu i tij është më i mirë për shatin sesa për tomahokun, — u përgjigj tjetri, duke treguar me dorë drejt figurës së palëvizshme të Unkasit.

Në vend që të shfaqte ndonjë kureshtje për të parë robërin e një populli që e urrente aq shumë, Magua vazhdoi të pinte duhan me atë qetësi të menduar që e karakterizonte gjithmonë kur nuk kishte nevojë të përdorte dinakërinë ose elokuencën e tij.

Megjithëse brenda vetes mbeti i habitur nga ajo që kishte dëgjuar nga plaku, ai nuk bëri asnjë pyetje.

Vendosi t'i ruante për një çast më të përshtatshëm.

Vetëm pasi kaloi një kohë e mjaftueshme, ai e shkundi hirin nga pipa, e futi tomahokun përsëri në brez, shtrëngoi rripin dhe u ngrit në këmbë.

Vetëm atëherë hodhi për herë të parë një vështrim në drejtim të robit, që qëndronte pak prapa tij.

Unkasi, ndonëse dukej i humbur në mendime, e kapi menjëherë atë lëvizje.

Ai u kthye papritur drejt dritës.

Sytë e tyre u takuan.

Për gati një minutë, këta dy shpirtra të guximshëm e të pathyeshëm mbetën duke parë njëri-tjetrin drejt e në sy, pa

KAPITULLI 24

"Kështu foli i urti; mbretërit pa vonesë
shpërndanë kuvendin dhe iu bindën prijësit të tyre."

— Iliada, përkthyer nga Pope

Mjaftoi vetëm një çast që i riu të kuptonte se ishte gabuar.

Një dorë iu shtrëngua fort mbi krah dhe zëri i ulët i Unkasit i pëshpëriti pranë veshit:

— Huronët janë qen. Pamja e gjakut të një frikacaku nuk mund ta bëjë kurrë një luftëtar të dridhet. Kryetari i thinjur dhe Sagamori janë të sigurt, dhe pushka e Skifterit nuk fle. Shko. Unkasi dhe Dora e Hapur tani janë të huaj për njëri-tjetrin. Kaq mjafton.

Dunkani do të kishte dashur të dëgjonte më shumë, por një shtytje e lehtë nga miku i tij e drejtoi drejt daljes dhe i kujtoi rrezikun që do të sillte zbulimi i bisedës së tyre.

Duke iu bindur me ngurrim nevojës, ai doli nga kasollja dhe u përzie me turmën që endet pranë saj.

Zjarret që po shuheshin në lëndinë hidhnin një dritë të zbehtë dhe të paqëndrueshme mbi figurat e errëta që lëviznin në heshtje andej-këtej.

Herë pas here ndonjë flakë ndizte më fort dhe ndriçonte brendësinë e kasolles, duke zbuluar Unkasin ende në këmbë, krenar dhe i palëvizshëm pranë trupit të pajetë të huronit.

Shumë shpejt një grup luftëtarësh hyri përsëri në kasolle.

Pak më vonë dolën prej saj duke mbajtur trupin e pajetë dhe e çuan drejt pyllit aty pranë.

Pasi kjo skenë mori fund, Dunkani nisi të endet mes kasolleve, pa u ndalur e pa u pyetur nga askush, duke kërkuar ndonjë gjurmë të asaj për të cilën kishte rrezikuar jetën.

Në gjendjen ku ndodhej fisi, do ta kishte pasur shumë të lehtë të largohej dhe të bashkohej me shokët e tij, po të kishte dashur.

Por ankthi i pandërprerë për Alisën, si edhe shqetësimi më i freskët, ndonëse më i zbehtë, për fatin e Unkasit, e mbanin të lidhur pas atij vendi.

Prandaj vazhdoi të kalonte nga një kasolle në tjetrën.

Shikonte brenda secilës, vetëm për t'u përballur me zhgënjime të reja.

Më në fund kishte bërë rrethin e plotë të fshatit.

Duke hequr dorë nga një kërkim kaq i pafrytshëm, ai u kthye drejt kasolles së këshillit.

Vendosi të gjente Davidin dhe ta pyeste, me shpresën se më në fund do t'u jepte fund dyshimeve që e mundonin.

Kur arriti te ndërtesa që kishte shërbyer njëkohësisht si vend gjyqi dhe vend ekzekutimi, pa se trazira tashmë ishte shuar.

Luftëtarët ishin mbledhur përsëri.

Ata rrinin të qetë duke tymosur pipat e tyre dhe bisedonin me seriozitet për ngjarjet kryesore të ekspeditës së fundit në brigjet e Horikanit.

Megjithëse rikthimi i Dunkanit mund t'u kujtonte identitetin e tij dhe rrethanat e dyshimta të vizitës së tij, prania e tij nuk shkaktoi asnjë reagim të dukshëm.

Ngjarja e tmerrshme që sapo kishte ndodhur, deri në atë çast, po i shërbente si mbulesë e favorshme.

Nuk kishte nevojë për askënd që t'ia kujtonte se duhej ta shfrytëzonte atë rast të papritur.

Pa treguar asnjë hezitim, ai hyri në kasolle dhe zuri vend me të njëjtën qetësi dhe seriozitet që shfaqnin edhe mikpritësit e tij.

Një vështrim i shpejtë, por i kujdesshëm, i mjaftoi për të kuptuar se Unkasi ndodhej ende aty ku e kishte lënë, ndërsa Davidi nuk ishte kthyer.

Mbi Unkasin nuk ishte vendosur asnjë kufizim tjetër veç vështrimit vigjilent të një huroni të ri, që rrinte pranë tij.

Një luftëtar i armatosur mbështetej gjithashtu te shtylla pranë hyrjes së ngushtë të kasolles.

Përveç kësaj, robi dukej krejtësisht i lirë.

Megjithatë ai ishte përjashtuar nga çdo pjesëmarrje në bisedë dhe ngjante shumë më tepër me një statujë të punuar me mjeshtëri sesa me një njeri të gjallë.

Dunkani sapo kishte parë me sytë e tij se sa të shpejta dhe të pamëshirshme ishin ndëshkimet e këtij populli.

Prandaj nuk guxonte të bënte as lëvizjen më të vogël që mund ta zbulonte.

Në ato rrethana ai do ta kishte preferuar shumë më tepër heshtjen dhe mendimet e veta sesa fjalët, sepse zbulimi i identitetit të tij mund t'i sillte vdekjen në çast.

Fatkeqësisht për këtë vendim të mençur, mikpritësit e tij dukeshin se kishin menduar ndryshe.

Nuk kishte kaluar shumë kohë që ishte ulur në vendin e errët që kishte zgjedhur me kujdes, kur një nga luftëtarët më të moshuar, që fliste frëngjisht, iu drejtua:

— Ati im i Kanadasë nuk i harron fëmijët e tij, — tha plaku. — E falënderoj për këtë. Një frymë e ligë ka hyrë te gruaja e njërit prej luftëtarëve të mi. A mundet i huaji i ditur ta trembë dhe ta dëbojë atë? pa u zmbrapsur qoftë edhe për një çast përballë shikimit të egër që ndeshi.

Trupi i Unkasit u tendos, ndërsa vrimat e hundës iu zgjeruan si ato të një tigri të rrethuar. Megjithatë, qëndrimi i tij ishte aq i ngurtë dhe i palëkundur, sa imagjinata lehtësisht mund ta merrte për një statujë të përsosur të hyjnisë luftarake të fisit të tij.

Tiparet e Maguas, përkundrazi, ishin shumë më të ndryshueshme. Fytyra e tij humbi dalëngadalë shprehjen sfiduese dhe u mbush me një gëzim të egër e mizor. Pastaj, duke nxjerrë një frymë të thellë nga fundi i kraharorit, shqiptoi me zë të lartë emrin e tmerrshëm:

— Dreri i Shpejtë!

Sapo u dëgjua ky emër i njohur, çdo luftëtar u hodh menjëherë në këmbë. Për disa çaste, vetëpërmbajtja stoike e indianëve u mposht plotësisht nga habia.

Emri, njëherazi i urryer dhe i respektuar, u përsërit nga të gjithë me një zë të vetëm, aq fort sa jehoi edhe jashtë kasolles.

Gratë dhe fëmijët që prisnin pranë hyrjes e morën menjëherë në gojë, dhe jehona u pasua nga një ulërimë tjetër e mprehtë dhe vajtuese.

Por, përpara se ajo ulërimë të shuhej, luftëtarët e kishin rifituar plotësisht qetësinë.

Secili u ul përsëri në vendin e vet, sikur turpërohej për nxitimin e treguar.

Megjithatë, për shumë minuta, sytë e tyre vazhduan të ktheheshin drejt të burgosurit, duke e vështruar me kureshtje luftëtarin që aq shpesh kishte dëshmuar trimërinë e tij kundër më të mirëve dhe më krenarëve të fisit të tyre.

Unkasi e shijoi atë fitore të heshtur.

Megjithatë, nuk bëri asgjë tjetër veçse buzëqeshi lehtë.

Ishte një buzëqeshje përçmuese, një shprehje që i përket çdo kohe dhe çdo kombi.

Magua e vuri re.

Ai ngriti krahun dhe e tundi kërcënueshëm drejt robëruesit. Zbukurimet prej argjendi që kishte në byzylyk u përplasën me njëra-tjetrën nga dridhja e dorës së tij, ndërsa ai tha në anglisht, me një zë të mbushur me hakmarrje:

— Mohikan, ti do të vdesësh!

— Ujërat shëruese nuk do t'i rikthejnë në jetë huronët e vdekur, — u përgjigj Unkasi në gjuhën melodioze të delauerëve. — Lumi i rrëmbyeshëm ua lan kockat. Burrat e tyre janë gra, ndërsa gratë e tyre janë kukuvajka. Shko! Mblidhi qentë huronë, që të shohin se çfarë është një luftëtar. Hundët e mia janë fyer; ndiej erën e gjakut të një frikacaku.

Kjo thumbim i fundit goditi në plagën më të ndjeshme.

Fyerja u ngulit thellë.

Shumë prej huronëve e kuptonin gjuhën në të cilën fliste robi, dhe Magua ishte njëri prej tyre.

Ky indian dinak e pa menjëherë përfitimin që mund të nxirrte nga ajo situatë.

Ai la të binte mantelin prej lëkure nga supi, zgjati krahun dhe nisi të fliste me atë elokuencë të rrezikshme e mashtruese që e kishte bërë aq të famshëm.

Edhe pse ndikimi i tij mbi fisin ishte dobësuar disi nga veset e tij dhe nga largimi që kishte bërë dikur prej tyre, trimëria dhe aftësia e tij si orator mbeteshin të padiskutueshme.

Ai nuk fliste kurrë pa pasur dëgjues.

Dhe rrallëherë mbaronte pa fituar zemrat e tyre.

Këtë herë, fuqia e lindur e fjalës së tij ushqehej nga etja për hakmarrje.

Ai tregoi edhe një herë ngjarjet e sulmit në ishullin pranë Glenit, vdekjen e shokëve të tij dhe arratisjen e armiqve të tyre më të rrezikshëm.

Pastaj përshkroi malin ku kishte çuar robërit që kishin rënë në duart e tyre.

Për qëllimet e tij të përgjakshme ndaj Korës dhe Alisës, si edhe për dështimin e hakmarrjes së tij, nuk tha asnjë fjalë.

Kaloi menjëherë te sulmi i papritur i Pushkës së Gjatë dhe te përfundimi i tij tragjik.

Në këtë pikë heshti.

Hodhi vështrimin përreth me një shprehje të shtirur nderimi për të rënët, ndërsa në të vërtetë po vëzhgonte ndikimin që po ushtronte rrëfimi i tij.

Si zakonisht, çdo sy ishte ngulur mbi të.

Çdo fytyrë e errët dukej si një statujë e gjallë, aq të palëvizshëm ishin dhe aq e përqendruar vëmendja e tyre.

Pastaj Magua e uli zërin.

Ai që deri atëherë kishte qenë i fortë, i kthjellët dhe autoritar, u bë i ngadalshëm e i rëndë.

Filloi të fliste për virtytet e të vdekurve.

Nuk la pa përmendur asnjë cilësi që mund të prekte zemrën e një indiani.

Njëri nuk ishte kthyer kurrë pa gjah.

Një tjetër kishte qenë i palodhur në ndjekjen e armiqve.

Ky ishte trim.

Ai tjetri bujar.

Me mjeshtëri të rrallë, Magua preku një nga një telat më të ndjeshëm të çdo familjeje të pranishme, derisa pothuajse çdo zemër ndjeu dhimbjen e humbjes.

— A prehen vallë eshtrat e të rinjve tanë në varrezat e huronëve? — përfundoi ai. — Ju e dini se jo. Shpirtrat e tyre kanë marrë rrugën drejt diellit që perëndon dhe tani po kalojnë ujërat e mëdha për në vendet e lumtura të gjuetisë. Por ata u nisën pa ushqim, pa pushkë, pa thika, pa mokasina; të zhveshur dhe të varfër, ashtu siç erdhën në jetë. A duhet të jetë kështu? A duhet që shpirtrat e tyre të hyjnë në tokën e të drejtëve si irokezë të uritur apo si delauerë pa burrëri? Apo duhet të takojnë të parët e tyre me armë në duar dhe me petka mbi shpinë? Çfarë do të mendojnë etërit tanë për fisin e Uajandotëve? Ata do t'i shohin fëmijët e tyre me sy të errët dhe do të thonë: "Largohuni! Një çipeua ka ardhur këtu me emrin e një huroni." Vëllezër, ne nuk duhet t'i harrojmë të vdekurit. Një indian nuk harron kurrë. Le ta ngarkojmë shpinën e këtij mohikani me aq shumë dhurata, sa të lëkundet nën peshën e tyre, dhe pastaj ta dërgojmë pas të rinjve tanë. Ata na thërrasin për ndihmë, edhe pse veshët tanë nuk i dëgjojnë. Ata na thonë: "Mos na harroni." Kur të shohin shpirtin e këtij mohikani duke ecur pas tyre i ngarkuar me barrën e tyre, do ta kuptojnë se nuk i kemi harruar. Atëherë do të vazhdojnë rrugën të lumtur, dhe fëmijët tanë do të thonë: "Kështu vepruan etërit tanë me miqtë e tyre; kështu duhet të veprojmë edhe ne." Çfarë është një anglez? Kemi vrarë shumë të tillë, por toka mbetet ende e zbehtë. Njolla mbi emrin e një huroni mund të lahet vetëm me gjakun e një indiani. Le të vdesë ky delauer!

Ndikimi i kësaj fjale, të mbajtur me gjuhën e fuqishme dhe me gjestet plot autoritet të një oratori huron, ishte i pamohueshëm.

Magua kishte bashkuar me aq zgjuarsi ndjenjat njerëzore me besimet fetare të dëgjuesve të tij, saqë ata, tashmë të mësuar nga zakonet e tyre të sakrifikonin një viktimë për shpirtrat e bashkëluftëtarëve të rënë, humbën çdo gjurmë mëshire dhe u pushtuan vetëm nga etja për hakmarrje.

Një luftëtar në veçanti, me fytyrë të egër dhe mizore, kishte ndjekur çdo fjalë të Maguas me një vëmendje të jashtëzakonshme.

Fytyra e tij ndryshonte me çdo ndjenjë që kalonte në shpirt, derisa më në fund u ngurtësua në një shprehje urrejtjeje vdekjeprurëse.

Sapo Magua mbaroi së foluri, ai u hodh në këmbë.

Duke lëshuar një britmë që i ngjante ulërimës së një demoni, ngriti tomahokun e lëmuar mbi kokë, ku tehu i tij shkëlqeu në dritën e pishtarëve.

Lëvizja dhe britma ishin aq të papritura, sa askush nuk pati kohë ta ndalte me fjalë qëllimin e tij vrastar.

U duk sikur një vetëtimë e ndritshme u shkëput nga dora e tij.

Në të njëjtin çast, një krah i fuqishëm dhe i errët iu ndërpre në mes të trajektores.

I pari ishte tomahoku që fluturonte drejt shënjestrës.

I dyti ishte krahu i Maguas, i cili u hodh përpara për t'ia devijuar goditjen.

Lëvizja e shpejtë dhe e vendosur e prijësit nuk ishte krejtësisht e vonuar.

Tehu i mprehtë Arma e mprehtë ia preu pendën e luftës nga tufa e flokëve të Unkasit dhe vazhdoi fluturimin, duke përshkuar murin e brishtë të kasolles, sikur të ishte hedhur nga ndonjë makinë e fuqishme lufte.

Dunkani e pa lëvizjen kërcënuese dhe u hodh menjëherë në këmbë. Zemra iu ngjit në grykë, por njëkohësisht iu mbush me vendosmërinë më fisnike për të mbrojtur mikun e tij.

Një vështrim i vetëm i mjaftoi për të kuptuar se goditja kishte dështuar.

Frika u shndërrua menjëherë në admirim.

Unkasi qëndronte ende i palëvizshëm, duke e parë armikun drejt në sy. Fytyra e tij dukej përtej çdo emocioni.

As mermeri nuk mund të ishte më i ftohtë, më i qetë apo më i palëkundur se pamja me të cilën ai përballoi atë sulm të papritur e hakmarrës.

Pastaj, sikur të ndiente keqardhje për mungesën e aftësisë së kundërshtarit që, pa dashje, i kishte shpëtuar jetën, buzëqeshi lehtë dhe murmuriti disa fjalë përçmuese në gjuhën e tij.

— Jo! — tha Magua, pasi u bind se robi nuk ishte plagosur. — Dielli duhet të ndriçojë turpin e tij. Gratë duhet ta shohin mishin e tij duke u dridhur, përndryshe hakmarrja jonë do të jetë si loja e fëmijëve. Merreni! Çojeni atje ku mbretëron heshtja. Le të shohim nëse një delauer mund të flejë natën dhe të vdesë në mëngjes.

Të rinjtë që kishin për detyrë ta ruanin robërin ia lidhën menjëherë krahët me rripa lëvoreje dhe e nxorën nga kasollja mes një heshtjeje të thellë e kërcënuese.

Vetëm kur figura e Unkasit u ndal në pragun e derës, hapi i tij i vendosur u lëkund për një çast.

Ai u kthye dhe hodhi një vështrim të gjatë e krenar mbi rrethin e armiqve të tij.

Në atë shikim, Dunkani dalloi një shprehje që zgjodhi ta interpretonte si shenjë se Unkasi ende nuk e kishte humbur shpresën.

Magua u mjaftua me suksesin e tij, ose ndoshta ishte tepër i zënë me planet e fshehta për të vazhduar hetimet.

Ai shkundi mantelin, e palosi mbi gjoks dhe u largua gjithashtu nga kasollja, pa e vazhduar bisedën që mund të kishte sjellë pasoja fatale për njeriun që rrinte ulur pranë tij.

Megjithëse zemërimi i tij po shtohej, dhe ankthi për Unkasin nuk i ndahej, Hejwardi ndjeu një lehtësim të dukshëm me largimin e një armiku kaq të rrezikshëm dhe dinak.

Ngadalë, trazimi i shkaktuar nga fjalimi i Maguas u fashit.

Luftëtarët zunë përsëri vendet e tyre dhe re të dendura tymi mbushën edhe një herë kasollen.

Për afro gjysmë ore nuk u dëgjua pothuajse asnjë fjalë dhe mezi hidhej ndonjë vështrim anash.

Pas çdo shpërthimi dhune apo trazire, këta njerëz, njëherazi kaq të vrullshëm dhe kaq të përmbajtur, ktheheshin zakonisht në një heshtje të rëndë e medituese.

Kur prijësi që kishte kërkuar ndihmën e Dunkanit mbaroi së piri pipën, më në fund bëri një lëvizje vendimtare për t'u larguar.

Me një shenjë të lehtë të gishtit, i tregoi "mjekut" të supozuar ta ndiqte.

Duke kaluar përmes reve të tymit, Dunkani u gëzua, për më shumë se një arsye, që më në fund mundi të merrte frymë në ajrin e pastër dhe freskues të mbrëmjes së verës.

Në vend që të kalonte mes kasolleve ku Hejwardi kishte kërkuar më parë pa sukses, shoqëruesi i tij mori një drejtim tjetër.

Ai e udhëhoqi drejt e në këmbët e malit që ngrihej mbi fshatin e përkohshëm.

Një shkurre e dendur mbulonte bazën e tij dhe rruga vazhdonte përmes një shtegu të ngushtë e gjarpërues.

Fëmijët kishin rifilluar lojërat në livadh.

Ata po luanin përsëri ndjekjen deri te shtylla, duke imituar gjuetinë e vërtetë.

Për t'i bërë lojërat sa më të ngjashme me realitetin, njëri nga më guximtarët kishte sjellë disa trungje të ndezur dhe ua kishte vënë flakën disa grumbujve me maja pemësh që nuk ishin djegur më parë.

Drita e njërit prej këtyre zjarreve ndriçonte rrugën e prijësit dhe të Dunkanit, duke i dhënë peizazhit të egër një pamje edhe më të frikshme.

Pak larg një shkëmbi të zhveshur dhe pikërisht përballë tij, ata hynë në një hapësirë të mbuluar me bar, të cilën po bëheshin gati ta kalonin.

Pikërisht atëherë, zjarrit iu hodh dru i freskët dhe flaka u ndez me forcë.

Drita depërtoi deri në atë vend të largët.

Ajo u përplas mbi faqen e bardhë të malit dhe u pasqyrua mbi një krijesë të errët e misterioze që u ngrit papritur përpara tyre.

Indiani u ndal, sikur të mos ishte i sigurt nëse duhej të vazhdonte.

Ai lejoi shoqëruesin e tij t'i afrohej pranë.

Një masë e madhe e zezë, që në fillim dukej krejt e palëvizshme, nisi të lëvizte në një mënyrë që Dunkani nuk arrinte ta shpjegonte.

Flaka u ndez edhe më fort.

Tani drita binte qartë mbi krijesën.

Vetëm atëherë Dunkani e kuptoi se ishte një ari.

Lëvizjet e tij të shqetësuara dhe anësore bënin që pjesa e sipërme e trupit të mos pushonte së lëvizuri, ndërsa vetë kafsha dukej e ulur.

Edhe pse hungërinte fort dhe herë pas here sytë e saj të shndritshëm vezullonin në errësirë, nuk tregonte shenja të tjera armiqësie.

Huroni, të paktën, dukej i bindur se ky mysafir i çuditshëm nuk kishte qëllime të këqija.

Pasi e vështroi me kujdes, vazhdoi rrugën pa u shqetësuar.

Dunkani, që e dinte se indianët shpesh mbanin arinj të zbutur, ndoqi shembullin e shoqëruesit të tij, duke menduar se ndonjë kafshë e dashur e fisit kishte hyrë në shkurre në kërkim të ushqimit.

Kaluan pranë saj pa u sulmuar.

Edhe pse u detyruan t'i afroheshin shumë kafshës gjigante, huroni nuk humbi asnjë çast duke e vëzhguar më tej.

Por Hejwardi nuk mundi ta ndalte veten të mos kthente vazhdimisht kokën pas, duke ruajtur me kujdes shpinën nga ndonjë sulm i papritur.

Shqetësimi i tij u shtua edhe më tepër kur pa se ariu po rrotullohej përgjatë shtegut dhe po ndiqte hapat e tyre.

Ai deshi të fliste.

Por pikërisht atë çast indiani hapi një derë prej lëvoreje dhe hyri në një shpellë që hapej në faqen e malit.

Duke përfituar nga kjo mundësi e lehtë për t'u strehuar, Dunkani hyri menjëherë pas tij.

Po mbyllte me lehtësim hyrjen e ngushtë, kur ndjeu derën t'i tërhiqej nga dora.

Ishte ariu.

Trupi i tij i madh e leshatak mbushi menjëherë hyrjen.

Tani ndodheshin në një galeri të gjatë e të drejtë, të hapur mes shkëmbinjve.

Tërheqja ishte e pamundur pa u përballur me kafshën.

Duke bërë më të mirën në atë situatë të pazakontë, i riu vazhdoi përpara, sa më pranë udhërrëfyesit të tij.

Ariu hungërinte vazhdimisht pas shpine.

Madje, një ose dy herë, putrat e tij të mëdha u mbështetën mbi trupin e Dunkanit, sikur donte ta pengonte të hynte më thellë në strofkën e tij.

Sa gjatë do të kishin mundur nervat e Hejwardit ta përballonin këtë gjendje të jashtëzakonshme, është e vështirë të thuhet.

Për fat, lehtësimi erdhi shpejt.

Përpara tyre kishte kohë që dukej një dritë e zbehtë.

Tashmë arritën në vendin prej nga vinte ajo.

Një zgavër e madhe në shkëmb ishte përshtatur në mënyrë primitive për të shërbyer si disa dhoma.

Ndarjet ishin të thjeshta, por të menduara me zgjuarsi, të ndërtuara me gurë, degë dhe lëvore të ndërthurura.

Hapjet në tavan lejonin dritën të hynte gjatë ditës, ndërsa natën vendin e diellit e zinin zjarret dhe pishtarët.

Këtu huronët kishin sjellë shumicën e sendeve të tyre me vlerë, sidomos ato që i përkisnin posaçërisht fisit.

Dhe pikërisht këtu siç u bë tani e qartë, ishte sjellë edhe gruaja e sëmurë, e cila besohej se ishte pushtuar nga një fuqi mbinatyrore. Ata mendonin se fryma e ligë do ta kishte më të vështirë të depërtonte përmes mureve prej guri sesa përmes mureve të kasolleve të mbuluara me degë e gjethe.

Dhoma ku hynë fillimisht Dunkani dhe udhërrëfyesi i tij ishte lënë krejtësisht në dispozicion të saj.

Ky i fundit iu afrua shtratit të gruas, rreth të cilit ishin mbledhur disa gra. Në mes të tyre, Hejwardi u habit kur dalloi mikun e tij të humbur, Davidin.

Një vështrim i vetëm i mjaftoi "mjekut" të rremë për të kuptuar se e sëmura ishte tashmë përtej çdo shprese shërimi.

Ajo qëndronte e shtrirë në një gjendje të ngjashme me paralizën, pa treguar interes për njerëzit që e rrethonin dhe, për fat, pa qenë e vetëdijshme për vuajtjet e saj.

Dunkani nuk u pendua aspak që mashtrimi i tij do të kryhej mbi një njeri tepër të sëmurë për t'u interesuar nëse do të kishte sukses apo jo.

Ndjenja e lehtë e fajit që kishte ndier për mashtrimin u shua menjëherë.

Ai filloi të mblidhte mendimet, duke u përgatitur ta luante rolin e tij me bindje, kur kuptoi se dikush tjetër po i paraprinte në "artin" e shërimit.

Davidi po përgatitej të provonte fuqinë e muzikës.

Gamuti, i cili kishte qëndruar gati të shpërthente në këngë sapo hynë vizitorët, priti një çast, nxori një tingull nga fyelli i tij dhe nisi të këndonte një himn, që do të kishte mundur të bënte mrekulli, po të kishte qenë besimi i mjaftueshëm për ta bërë të tillë.

Indianët e lanë ta përfundonte deri në fund.

Ata e respektonin çrregullimin e tij të supozuar mendor, ndërsa Dunkani ishte tepër i kënaqur nga kjo vonesë për ta ndërprerë qoftë edhe me një fjalë.

Kur tingujt e fundit të himnit po shuheshin në veshët e tij, ai u drodh dhe u tërhoq menjëherë mënjanë.

Pas tij dëgjoi të përsëritej e njëjta melodi, me një zë gjysmë njerëzor e gjysmë varri.

Kur u kthye, pa bishën leshatore të ulur në fund të shpellës, në një cep të mbuluar nga hijet.

Ndërsa trupi i saj lëkundej pa pushim me atë mënyrën karakteristike të arinjve, ajo nxirrte një lloj hungërime të ulët, që nuk përmbante fjalë të vërteta, por tinguj që ngjanin çuditërisht me melodinë që sapo kishte kënduar Davidi.

Efekti i këtij jehone të pazakontë mbi Davidin mund të imagjinohet më lehtë sesa të përshkruhet.

Sytë iu zgjeruan, sikur nuk u besonin as vetvetes.

Zëri iu pre menjëherë nga habia.

Një plan i menduar me kujdes për t’i përcjellë Hejwardit një njoftim të rëndësishëm iu zhduk krejt nga mendja, i mposhtur nga një ndjenjë që i ngjante shumë frikës, por të cilën ai këmbëngulte ta quante admirim.

Nën ndikimin e saj, ai thirri me zë të lartë:

— Ajo po të pret dhe është afër!

Dhe, pa humbur asnjë çast, u largua me nxitim nga shpella.

KAPITULLI 25

"Snug.—A e ke shkruar pjesën e luanit?
Të lutem, nëse po, ma jep mua,
sepse e kam të vështirë ta mësoj."

"Quince.—Mund ta bësh pa e mësuar,
sepse nuk është gjë tjetër veçse të ulërish."

Ëndrra e një nate vere

Në këtë skenë kishte një përzierje të çuditshme të qesharakes me solemnen.

Bisha vazhdonte të rrotullohej pa pushim, me lëvizjet e saj të pafundme, megjithëse përpjekja qesharake për të imituar melodinë e Davidit mori fund sapo ky i fundit u largua.

Fjalët e Gamutit ishin, siç u pa, në gjuhën e tij amtare dhe Duncanit iu dukën të mbushura me një kuptim të fshehtë, ndonëse asgjë nga ajo që po ndodhte nuk e ndihmonte ta kuptonte domethënien e tyre.

Megjithatë, çdo hamendësim mori fund shumë shpejt, falë veprimit të kryeplakut.

Ai iu afrua shtratit të së sëmurës dhe, me një shenjë të dorës, urdhëroi të largoheshin të gjitha gratë që ishin mbledhur rreth saj për të parë aftësitë e të huajit.

Ato iu bindën menjëherë, ndonëse me ngurrim.

Kur jehona e zbehtë e derës që u mbyll në fund të korridorit natyror të shpellës pushoi së dëgjuari, ai tregoi me dorë drejt gruas së pavetëdijshme dhe tha:

— Tani le ta tregojë vëllai im fuqinë e tij.

I thirrur kaq hapur për të ushtruar rolin që kishte marrë përsipër, Hejwardi e kuptoi se edhe vonesa më e vogël mund t'i kushtonte shtrenjtë.

Prandaj u përpoq të mblidhte mendjen dhe të kryente ato lloj magjish e ritualesh të çuditshme, me të cilat shamanët indianë zakonisht fshihnin padijen dhe pafuqinë e tyre.

Ka shumë mundësi që, në gjendjen e trazuar të mendimeve të tij, të kishte bërë shpejt ndonjë gabim të dyshimtë, në mos fatal, po të mos i ishin ndërprerë përpjekjet e para nga një hungërimë e egër e kafshës.

Tri herë u përpoq të vazhdonte.

Tri herë u ndesh me të njëjtën pengesë të pashpjegueshme.

Madje, çdo ndërprerje dukej më kërcënuese se ajo e mëparshmja.

— Shpirtrat e ligj janë xhelozë, — tha huroni. — Unë po largohem. Vëlla, kjo grua është bashkëshortja e njërit prej luftëtarëve të mi më trima. Vepro me drejtësi ndaj saj. Qetësi! — shtoi ai, duke i bërë shenjë bishës të qetësohej. — Unë po iki.

Kryeplaku e mbajti fjalën.

Dunkani mbeti vetëm në atë strehë të egër e të shkretë, me gruan e pafuqishme dhe me bishën e rrezikshme.

Kafsha ndoqi me vëmendje hapat e indianit, me atë zgjuarsi për të cilën arinjtë njihen, derisa një jehonë tjetër lajmëroi se edhe ai kishte dalë nga shpella.

Atëherë u kthye, u afrua duke u lëkundur drejt Duncanit dhe u ul përballë tij, drejt si një njeri.

I riu hodhi me ankth sytë përreth në kërkim të ndonjë arme me të cilën të mbrohej nga sulmi që tani e priste me bindje.

Por humori i kafshës dukej se kishte ndryshuar krejt papritur.

Në vend që të vazhdonte hungërimat kërcënuese ose të tregonte shenja zemërimi, i gjithë trupi i saj leshtor nisi të dridhej fort, sikur po përshkohej nga një tronditje e brendshme.

Putrat e mëdha e të rënda prekën pa ngathtësi turirin e gjerë.

Ndërsa Hejwardi ndiqte çdo lëvizje me kujdes të skajshëm, koka e frikshme u përkul mënjanë dhe, në vend të saj, u shfaq fytyra e ndershme dhe e fuqishme e Skautit, i cili po qeshte me gjithë shpirt, në mënyrën e tij të zakonshme.

— Shsh! — tha pylltari i kujdesshëm, duke ndërprerë britmën e habisë së Duncanit. — Ata maskarenjtë janë ende afër dhe çdo zë që nuk tingëllon si magji do t'i sillte menjëherë këtu të gjithë bashkë.

— Më shpjego ç'do të thotë ky maskim, dhe pse ke marrë përsipër një aventurë kaq të rrezikshme.

— Ah! Arsyeja dhe llogaria shpesh mundën nga rastësia, — u përgjigj Skauti. — Por, si çdo histori e mirë, edhe kjo duhet nisur nga fillimi, ndaj do ta tregoj me radhë. Pasi u ndamë, e vendosa komandantin dhe Sagamorin në një strehë të vjetër kastorësh, ku janë më të sigurt nga huronët sesa do të ishin brenda garnizonit të Eduardit. Këta indianët e largët të veriperëndimit, që ende nuk janë prishur nga tregtarët, vazhdojnë t'u Skauti buzëqeshi lehtë dhe vazhdoi:

— Pastaj Unkasi dhe unë u nisëm drejt kampit tjetër, ashtu siç kishim rënë dakord. A e ke parë djalin?

— Për fatin tim të keq... po, — u përgjigj Dunkani. — Është rob dhe është dënuar të vdesë me lindjen e diellit.

Muzgu i fytyrës së Skautit u zbeh.

— Kisha parandjenja se kështu do të ndodhte, — tha ai me një zë më pak të sigurt se zakonisht.

Por pas një çasti rifitoi vendosmërinë e tij të zakonshme.

— Pikërisht për këtë arsye jam këtu. Nuk mund ta lija një djalë si ai në duart e huronëve. Ah, ç'do të kënaqeshin ata maskarenj po të mund të lidhnin në të njëjtën hu "Drerin Fluturues" dhe "Karabinën e Gjatë", siç më quajnë mua! Edhe pse nuk e kam marrë vesh kurrë pse më vunë atë emër, kur "Killdeer"-i im ka po aq ngjashmëri me karabinat kanadeze sa ka stralli me gurin e tubës!

— Vazhdo tregimin, — tha Dunkani me padurim. — Nuk e dimë se në çastin tjetër mund të kthehen huronët.

— Mos u shqetëso për ta. Një magjistar ka nevojë për kohën e vet, njësoj si ndonjë prift shëtitës në kolonitë. Për momentin jemi po aq të sigurt sa do të ishte një misionar në fillim të një predikimi dyorësh.

Ai vazhdoi:

— Unkasi dhe unë u ndeshëm me një grup huronësh që po ktheheshin. Djali u tregua më i guximshëm sesa duhet për një zbulues. Në fakt, nuk e fajësoj shumë; gjaku i ri është gjithnjë i nxehtë. Por njëri nga huronët u tregua frikacak dhe, duke ikur, e tërhoqi drejt e në një pritë.

— Dhe e pagoi shtrenjtë atë gabim! — tha Dunkani.

Skauti kaloi ngadalë dorën përpara fytit dhe tundi kokën, sikur të thoshte: "E kuptoj."

Pastaj vazhdoi:

— Pasi humba djalin, iu vërsula huronëve, siç mund ta marrësh me mend. Kam pasur ca përleshje me disa prej rojeve të tyre, por kjo nuk ka shumë rëndësi. Pasi ua dërgova disa djajve në botën tjetër, arrita të futesha fare pranë kasolleve pa bërë shumë zhurmë.

Ai buzëqeshi me kënaqësi.

— Dhe ç'bën fati? Më çon drejt e te kasollja ku një nga magjistarët më të famshëm të fisit po zbukuronte veten për ndonjë betejë të madhe me Satanain. Edhe pse, tani që e mendoj, nuk ishte thjesht fat; ishte dorë e Providencës.

Një goditje e matur mbi kokë e bëri mashtruesin të rrinte pa ndjenja për ca kohë. I lashë një copë arrë për darkë, që të mos bëhej zhurmë, e lidha mes dy fidanëve dhe mora për vete gjithë stolitë e tij. Pastaj vesha lëkurën e ariut dhe mora rolin e tij, që shfaqja të vazhdonte.

— Dhe e luajte mrekullisht! — tha Dunkani. — Edhe vetë një ari do të ishte turpëruar nga ajo lojë.

Skauti buzëqeshi i kënaqur nga lavdërimi.

— Eh, major, do të isha nxënës shumë i dobët po të mos dija të imitoja lëvizjet dhe natyrën e një kafshe, pas kaq shumë vitesh në pyll. Po të ishte një rrëqebull apo një panterë e madhe, do të të kisha dhënë një shfaqje që do ta mbaje mend gjithë jetën.

Ai qeshi lehtë.

— Megjithatë nuk është ndonjë mrekulli të bësh ariun. Kjo kafshë është paksa e rëndomtë. Edhe aty duhet masë; mund ta teprosh lehtë. Jo, jo... jo çdo njeri që imiton natyrën e kupton se është më e lehtë ta teprosh sesa ta barazosh. Por punën e vërtetë e kemi ende përpara. Ku është zonjusha?

— Vetëm Zoti e di. Kam kontrolluar çdo kasolle të fshatit dhe nuk kam gjetur as gjurmën më të vogël të saj.

— E dëgjove ç'tha këngëtari kur u largua prej nesh? "Ajo është afër dhe po të pret."

— U detyrova të besoja se kishte fjalën për atë gruan fatkeqe.

— I gjori u tremb dhe e ngatërroi mesazhin. Por fjalët e tij kishin një kuptim më të thellë. Këto mure janë të mjaftueshme për të ndarë gjithë vendbanimin. Një ari di të ngjitet, apo jo? Prandaj do të hedh një sy sipër. Ndoshta këto shkëmbinj fshehin ndonjë hoje mjalti, e si ari që jam, kam dobësi për gjërat e ëmbla.

Skauti hodhi një vështrim pas vetes, duke qeshur me shakanë e vet.

Pastaj nisi të ngjitej mbi gardhin ndarës, duke imituar lëvizjet e ngadalta e të rënda të ariut.

Por sapo arriti në majë, ngriti dorën në shenjë heshtjeje dhe zbriti me shpejtësi të jashtëzakonshme.

— Është këtu, — pëshpëriti ai. — Pas asaj dere do ta gjesh. Do të doja t'i thosha një fjalë ngushëlluese asaj shpirti të vuajtur, por po të më shihte me këtë pamje përbindëshi, mund t'i humbte fare mendja. Megjithëse, major, edhe ti nuk dukesh fort tërheqës me gjithë atë bojë në fytyrë.

Dunkani, që tashmë ishte hedhur përpara me padurim, u ndal menjëherë.

— Mos vallë dukem vërtet aq i tmerrshëm? — pyeti me keqardhje.

— Nuk do të trembje ndonjë ujk dhe as nuk do t'i ndaloje Ushtarët Mbretërorë Amerikanë në sulm, por kam parë kohë kur kishe një pamje shumë më të hijshme. Gratë indiane mund t'i pëlqejnë këto vizatime në fytyrë, por vajzat e bardha zakonisht parapëlqejnë ngjyrën natyrale.

Ai tregoi me gisht një burim të vogël, ku uji rridhte nga një shkëmb dhe formonte një pellg të kthjellët përpara se të humbiste mes çarjeve.

— Atje mund ta lash lehtë gjithë bojën e Sagamorit. Kur të kthehesh, do të të zbukuroj përsëri. Për një magjistar është po aq e zakonshme të ndryshojë ngjyrat e fytyrës sa për një djalosh në kolonitë të ndërrojë rrobat e bukura.

Skautit nuk iu desh të bindte më tej.

Para se ai ta përfundonte fjalinë, Dunkani kishte shkuar te burimi.

Për pak çaste çdo vijë e frikshme e bojës u zhduk.

Fytyra e tij u kthye përsëri në pamjen natyrale që i kishte falur Zoti.

I përgatitur kështu për t'u takuar me të dashurën e tij, ai i dha shpejt dorën shokut dhe u zhduk përmes hyrjes që Skauti i kishte treguar.

Skauti e ndoqi me sy, duke tundur kokën me kënaqësi dhe duke mërmëritur urimet e tij.

Pastaj, me qetësinë e zakonshme, iu kthye një detyre krejt tjetër: të shqyrtonte gjendjen e furnizimeve ushqimore të huronëve. Shpella shërbente edhe për qëllime të tjera; mes tyre, si vend ku ruheshin gjahu dhe frytet e gjuetive të fisit.

Dunkani nuk kishte udhërrëfyes tjetër veç një drite të zbehtë që ndriçonte larg, por ajo i shërbeu si Ylli Polar një të dashuruari.

Falë saj arriti të hynte në strehën e shpresave të tij, e cila nuk ishte gjë tjetër veçse një dhomë tjetër e shpellës, e caktuar posaçërisht për të mbajtur nën rojë një robinjë aq të rëndësishme sa bija e komandantit të Fort Uilliam Henrit.

Dhoma ishte e mbushur me plaçkat e grabitura nga fortesa fatkeqe.

Në mes të atij rrëmuje ai e gjeti atë që kërkonte: të zbehtë, të shqetësuar, të tmerruar, por ende të mrekullueshme.

Davidi e kishte përgatitur Alicen për këtë vizitë.

— Dunkan! — thirri ajo me një zë që dukej sikur dridhej edhe nga vetë tingulli i tij.

— Alis! — u përgjigj ai, duke kapërcyer pa u menduar arka, sëndukë, armë e mobilie të shpërndara, derisa u gjend pranë saj.

— E dija se nuk do të më braktisje kurrë, — tha ajo, duke ngritur sytë me një shkëlqim të çastit mbi fytyrën e saj të zymtë. — Por ti je vetëm! Sado mirënjohëse jam që nuk më ke harruar, do të doja të besoja se nuk je krejt i vetëm.

Kur pa se ajo dridhej aq shumë sa mezi qëndronte në këmbë, Dunkani e ndihmoi me kujdes të ulej dhe nisi t'i tregonte shkurt ngjarjet kryesore që kishin ndodhur.

Alisa dëgjonte pa marrë frymë.

Megjithëse i riu preku vetëm lehtë dhimbjen e kolonelit Munro, duke u kujdesur të mos lëndonte krenarinë e saj, lotët nisën t'i rridhnin vajzës nëpër faqe, sikur të mos kishte qarë kurrë më parë.

Megjithatë, butësia dhe përkujdesja e Duncanit e qetësuan shpejt shpërthimin e parë të emocioneve.

Pastaj ajo e dëgjoi deri në fund me vëmendje të plotë, edhe pse jo krejt e qetë.

— Dhe tani, Alis, — shtoi ai, — duhet të kuptosh se sa shumë pritet ende prej teje. Me ndihmën e mikut tonë të vyer, Skautit, mund të gjejmë rrugën për t'u larguar nga ky popull i egër, por ti duhet të tregosh gjithë guximin tënd. Kujto se po shkon drejt krahëve të babait tënd të dashur dhe se lumturia e tij, po aq sa edhe e jotja, varet nga qëndrueshmëria jote.

— Si mund të veproj ndryshe për një baba që ka bërë kaq shumë për mua?

— Dhe edhe për mua, — vazhdoi i riu, duke ia shtrënguar butësisht dorën mes të dyjave të tij.

Shikimi plot pafajësi dhe habi që mori si përgjigje e bindi Duncanin se duhej të fliste më hapur.

— Nuk është as vendi, as çasti për të të lodhur me dëshirat e mia personale, — vazhdoi ai, — por cili zemër, e rënduar si e imja, nuk do të dëshironte të lehtësohej? Thonë se fatkeqësia është lidhja më e fortë mes njerëzve. Vuajtjet tona të përbashkëta për ty lanë shumë pak për t'u thënë mes babait tënd dhe meje.

— Po Kora, Dunkan? Sigurisht që Kora nuk është harruar?

— Harruar? Jo! Është vajtuar si rrallëherë është vajtuar ndonjë grua. Babai yt nuk bëri kurrë dallim mes bijave të tij. Por unë... Alis, shpresoj të mos zemërohesh kur të them se, për mua, virtytet e saj mbeteshin disi në hije...

— Atëherë nuk e ke njohur sa duhet motrën time, — tha Alisa, duke tërhequr dorën. — Ajo flet gjithmonë për ty si për mikun e saj më të afërt.

— Do të doja shumë të isha i tillë, — u përgjigj shpejt Dunkani. — Madje do të doja të isha edhe më tepër. Por me ty, Alis, kam lejen e babait tënd të shpresoj për një lidhje edhe më të afërt e më të shtrenjtë.

Alisa u drodh fort.

Për një çast uli fytyrën mënjanë, duke iu dorëzuar emocioneve të natyrshme për një vajzë.

Por ato kaluan shpejt dhe ajo rifitoi qetësinë, nëse jo mbi zemrën, të paktën mbi sjelljen.

— Zoti Hejward, — tha ajo, duke e parë drejt në sy me një shprehje prekëse pafajësie dhe besimi, — sillmë praninë e shenjtë dhe bekimin e atij babai përpara se të më thuash më shumë.

— Më pak nuk mund të them, ndërsa më shumë nuk guxoj... — ishte gati të përgjigjej i riu, kur ndjeu një trokitje të lehtë mbi sup.

U ngrit menjëherë në këmbë.

Kur u kthye, u gjend ballë për ballë me hijen e errët dhe fytyrën plot ligësi të Maguas.

E qeshura e thellë, e trashë e indianit, në atë çast, i tingëlloi Duncanit si tallja djallëzore e një demoni.

Po t'i ishte bindur vrullit të parë, do të ishte hedhur mbi huronin dhe do t'ia kishte besuar fatin një përleshjeje vdekjeprurëse.

Por ishte pa armë.

Nuk dinte se çfarë ndihme mund të thërriste armiku i tij dinak.

Dhe mbi të gjitha mbante përgjegjësinë për sigurinë e asaj që tani ishte më e dashur se kurrë për zemrën e tij.

Prandaj e përmbajti menjëherë atë mendim të dëshpëruar.

— Çfarë kërkon? — pyeti Alisa, duke kryqëzuar me qetësi duart mbi gjoks dhe duke u përpjekur të fshihte ankthin që ndiente për Hejwardin, me të njëjtën ftohtësi dhe largësi me të cilën e priste gjithmonë rrëmbyesin e saj.

Indiani triumfues kishte rimarrë shprehjen e tij të ashpër, megjithëse u tërhoq me kujdes përballë shikimit kërcënues të të riut.

Për disa çaste i vështroi të dy robërit me një shikim të ngulët.

Pastaj u largua paksa dhe hodhi një trung druri përpara një dere tjetër, jo asaj nga e cila kishte hyrë Dunkani.

Atëherë Dunkani e kuptoi si ishte zënë në befasi.

Duke besuar se tashmë ishte i humbur pa shpëtim, e tërhoqi Alicen në kraharor dhe qëndroi i gatshëm të përballej me fatin, të cilin mezi e quante të rëndë, pasi do ta ndante me të.

Por Magua nuk kishte ndër mend të përdorte menjëherë dhunën.

Veprimi i tij i parë ishte të siguronte robin e ri.

As nuk ua hodhi sërish sytë dy figurave të palëvizshme në mes të shpellës, derisa u bind se kishte mbyllur plotësisht çdo shpresë arratisjeje nga dalja e fshehtë që ai vetë kishte përdorur.

Hejwardi e ndoqi me sy çdo lëvizje.

Megjithatë nuk lëvizi nga vendi.

Vazhdoi ta mbante trupin e brishtë të Alisës pranë zemrës, tepër krenar për të kërkuar mëshirë dhe tepër i pashpresë për ta pritur atë nga një armik që e kishte mundur kaq herë.

Kur Magua mbaroi punën e tij, u afrua pranë të burgosurve dhe tha në anglisht:

— Fytyrëbardhët dinë të zënë në grackë kastorët dinakë; por lëkurëkuqtë dinë si t'i zënë në kurth edhe jingjezët.

— Huron, bëj më të keqen që mundesh! — thirri Hejwardi i tërbuar, duke harruar se jeta e tij tashmë vlente dyfish. — Ty dhe hakmarrjen tënde ju përbuz.

— A do t'i thuash këto fjalë edhe kur të jesh i lidhur te shtylla e torturës? — pyeti Magua, duke e shoqëruar pyetjen me një buzëqeshje përçmuese, që tregonte sa pak besonte në vendosmërinë e kundërshtarit.

— Do t'i them këtu, përballë teje, ose përpara gjithë fisit tënd.

— Dhelpra Dinake është një kryetar i madh, — u përgjigj indiani. — Do të shkoj t'i sjell luftëtarët e mi, që të shohin sa trimërisht qesh një fytyrëbardhë nën tortura.

Teksa fliste, u kthye dhe u drejtua nga hyrja nëpër të cilën kishte hyrë Dunkani.

Por një hungërimë i tërhoqi vëmendjen dhe e bëri të ndalonte.

Figura e ariut u shfaq në derë, ulur si zakonisht, duke u lëkundur nga njëra anë në tjetrën.

Magua, ashtu si më parë babai i gruas së sëmurë, e vështroi me kujdes për disa çaste, për t'u bindur për natyrën e tij.

Ai ishte shumë më lart se bestytnitë e zakonshme të fisit të vet dhe, sapo njohu veshjen karakteristike të shamanit, u bë gati të kalonte pranë tij me përbuzje.

Por një hungërimë edhe më e fortë e më kërcënuese e detyroi të ndalej sërish.

Atëherë vendosi të mos humbiste më kohë dhe eci me vendosmëri përpara.

Kafsha e rreme, e cila ishte afruar pak, u tërhoq ngadalë para tij derisa arriti te kalimi.

Pastaj u ngrit mbi këmbët e pasme dhe nisi të rrihte ajrin me putra, tamam si një ari i vërtetë.

— Budalla! — bërtiti kryetari në gjuhën hurone. — Shko luaj me gratë dhe fëmijët. Lëri burrat të merren me punët e tyre.

Edhe një herë u përpoq të kalonte pranë "mjekut", pa u munduar as të vinte dorën mbi thikën apo tomahokun që i vareshin në brez.

Papritur, bisha zgjati krahët — ose më mirë putrat — dhe e shtrëngoi në një përqafim që do t'ia kishte kaluar edhe famëkeqit "përqafim të ariut".

Hejwardi e kishte ndjekur gjithë skenën me frymë të mbajtur.

Në fillim lëshoi Alicen nga krahët.

Pastaj rrëmbeu një rrip prej lëkure dreri, që kishte shërbyer për të lidhur një barrë.

Kur pa armikun e tij të mbërthyer fort, me të dy krahët të ngjeshur pas trupit nga muskujt e hekurt të Skautit, u hodh menjëherë mbi të dhe ia lidhi fort.

Krahët, këmbët dhe shputat u mbështollën me dhjetëra lakë të rripit prej lëkure, në më pak kohë sesa na duhet për ta treguar.

Kur huroni i frikshëm mbeti plotësisht i lidhur, Skauti e lëshoi.

Dunkani e shtriu përdhe mbi shpinë, krejtësisht të pafuqishëm.

Gjatë gjithë kësaj ngjarjeje të papritur e të jashtëzakonshme, Magua, ndonëse ishte përpjekur me të gjitha forcat të çlirohej derisa kuptoi se kishte rënë në duart e një njeriu me nerva shumë më të forta se të tijat, nuk nxori as edhe një britmë.

Por kur Syri i Skifterit, për t'i shpjeguar shkurt çfarë kishte ndodhur, hoqi nofullat leshatore të maskimit dhe zbuloi fytyrën e tij të ashpër e të vendosur, vetë gjakftohtësia e Maguas u thye aq sa të nxirrte britmën e zakonshme:

— Huh!

— Ah, më në fund e gjete gjuhën! — tha Skauti qetësisht. — Tani, që të mos e përdorësh për të na shkatërruar punën, do të më duhet të ta mbyll gojën.

Meqë nuk kishte kohë për të humbur, Skauti e lidhi dhe ia mbylli gojën menjëherë.

Pasi mbaroi, armiku i tyre mund të quhej me të drejtë jashtë loje.

— Nga hyri ky djall? — pyeti Skauti, sapo mbaroi punën. — Që kur u ndamë, nuk ka kaluar askush nga ana ime.

Dunkani tregoi derën nga e cila kishte hyrë Magua dhe që tani ishte bllokuar me pengesa të shumta, duke e bërë të pamundur një arratisje të shpejtë.

— Atëherë sill zonjushën, — vazhdoi miku i tij. — Duhet të çajmë drejt pyllit nga dalja tjetër.

— Është e pamundur! — tha Dunkani. — Frika e ka mposhtur. Nuk mund të ecë. Alis! E dashura ime, zgjohu! Ky është çasti për të ikur. Është kot... më dëgjon, por nuk është në gjendje të më ndjekë. Ik ti, mik fisnik! Shpëto veten dhe më lër mua në fatin tim.

— Çdo shteg ka fundin e vet dhe çdo fatkeqësi sjell një mësim, — u përgjigj Skauti. — Ja, mbështille me ato rrobat e indianëve. Mbuloje të gjithë trupin e saj të vogël. Jo... ajo këmbë nuk ka të dytë në gjithë këtë shkretëtirë; do ta tradhtojë. Mbuloje krejt. Tani merre në krahë dhe ndiqmë. Të tjerat m'i lër mua.

Dunkani iu bind menjëherë.

Sapo Skauti mbaroi së foluri, ai mori në krahë trupin e lehtë të Alisës dhe e ndoqi pas.

Gruan e sëmurë e gjetën ashtu siç e kishin lënë, ende vetëm.

Kaluan me shpejtësi nëpër korridorin natyror të shpellës dhe arritën te hyrja.

Teksa po afroheshin te dera e vogël prej lëvoreje, një murmurimë zërash nga jashtë u tregoi se të afërmit dhe miqtë e së sëmurës ishin mbledhur aty, duke pritur me durim lejen për të hyrë sërish.

— Nëse hap gojën, — pëshpëriti Skauti, — anglishtja ime do t'u tregojë këtyre maskarenjve se kanë armik mes tyre. Ti duhet të flasësh në frëngjishten tënde, major. Thuaju se e kemi mbyllur frymën e ligë brenda shpellës dhe po e çojmë gruan në pyll për të gjetur rrënjë shëruese. Përdor gjithë zgjuarsinë tënde, sepse kësaj here mashtrimi është i ligjshëm.

Dera u hap paksa, sikur dikush nga jashtë po përgjonte çfarë po ndodhte brenda, dhe Skauti u detyrua të ndërpriste udhëzimet.

Një hungërimë e egër e zmbrapsi përgjuesin.

Pastaj Skauti e hapi me vendosmëri derën prej lëvoreje dhe doli jashtë, duke vazhduar të luante rolin e ariut.

Dunkani e ndoqi hap pas hapi dhe, menjëherë, u gjend në mes të një grupi prej rreth njëzet të afërmish e miqsh të shqetësuar.

Turma u tërhoq paksa, duke i lënë rrugë babait të gruas dhe një burri që dukej se ishte bashkëshorti i saj.

— A e dëboi vëllai im frymën e ligë? — pyeti i pari.

Pastaj hodhi sytë drejt barrës që mbante Dunkani dhe shtoi:

— Çfarë mban në krahë?

— Bijën tënde, — u përgjigj Dunkani me seriozitet. — Sëmundja është larguar prej saj; tani është mbyllur brenda shkëmbinjve. Do ta çoj gruan larg, ku do ta forcoj që të mos sulmohet më prej saj. Kur dielli të lindë përsëri, ajo do të kthehet në kasollen e burrit të saj.

Kur i ati ua përktheu huronëve fjalët e të huajit, një murmurimë e përmbajtur tregoi kënaqësinë me të cilën u prit lajmi.

Vetë kryetari bëri një shenjë me dorë që Dunkani të vazhdonte rrugën dhe tha me zë të fortë e krenar:

— Shko. Unë jam burrë. Do të hyj në shkëmb dhe do të luftoj me frymën e ligë.

Hejwardi ishte gati t'i bindej dhe tashmë kishte kaluar grupin e vogël, kur këto fjalë të habitshme e ndalën.

— Mos vallë vëllai im ka humbur mendjen? — thirri ai. — Apo është mizor? Ai do të ndeshet me sëmundjen dhe ajo do të hyjë në trupin e tij; ose do ta dëbojë prej shpellës dhe ajo do të ndjekë vajzën tënde në pyll. Jo! Le të presin fëmijët e mi jashtë. Nëse fryma shfaqet, goditeni me shkopinj. Ajo është dinake dhe do të fshihet në zemër të malit, kur të shohë sa shumë janë gati ta luftojnë.

Ky paralajmërim i çuditshëm pati efektin që pritej.

Në vend që të hynin në shpellë, babai dhe burri i gruas nxorën tomahokët dhe zunë pozicione, gati të hakmerreshin ndaj frymës së trilluar që mundonte të afërmen e tyre.

Edhe gratë e fëmijët këputën degë shkurresh ose rrëmbyen gurë të mëdhenj, me të njëjtin qëllim.

Duke përfituar nga ky çast i favorshëm, dy shamanët e rremë u zhdukën pa u vënë re.

Megjithëse Syri i Skifterit kishte mbështetur planin e tij mbi besëtytnitë e indianëve, ai e dinte mirë se luftëtarët më të mençur të fiseve më tepër i toleronin sesa u besonin atyre.

Ai e kuptonte se koha ishte gjëja më e çmuar në atë situatë.

Sado që mashtrimi i tyre kishte funksionuar, mjaftonte një dyshim i vetëm që mendja e mprehtë e një indiani ta zbulonte të vërtetën dhe gjithçka do të merrte fund.

Prandaj zgjodhi shtigjet më të fshehta, duke kaluar në skaj të fshatit, pa hyrë në qendër të tij.

Në largësi ende shiheshin luftëtarët që, nën dritën e zbehtë të zjarreve që po shuheshin, ecnin rëndë nga një kasolle në tjetrën.

Por fëmijët tashmë kishin lënë lojërat dhe ishin futur në shtretërit e tyre prej lëkurash, ndërsa qetësia e natës po zëvendësonte dalëngadalë trazimin e asaj mbrëmjeje të mbushur me ngjarje.

Alisa u rimëkëmb sapo thithi ajrin e freskët të pyllit.

Meqë dobësia e saj kishte qenë më tepër fizike sesa shpirtërore, ajo nuk kishte nevojë për shpjegime të gjata për të kuptuar çfarë kishte ndodhur.

— Tani më lër të provoj të eci vetë, — tha ajo, kur kishin hyrë thellë në pyll, duke u skuqur, ndonëse askush nuk mund ta shihte, ngaqë nuk kishte mundur më parë të largohej nga krahët e Dunkanit. — Ndihem vërtet më mirë.

— Jo, Alis. Je ende shumë e dobët.

Vajza u përpoq me butësi të çlirohej dhe Hejwardi u detyrua ta ulte në tokë.

Njeriu që luante rolin e ariut nuk dinte asgjë për ndjenjat e ëmbla të një të dashuruari, ndërsa mbante në krahë vajzën që adhuronte.

Ndoshta nuk njihte as turpin e ëmbël që pushtonte Alisën.

Por sapo u bind se ndodheshin mjaft larg kasolleve, ai ndaloi dhe nisi të fliste për një çështje që e njihte shumë mirë.

— Ky shteg do t'ju çojë te përroi, — tha ai. — Ndiqni bregun verior derisa të arrini te një ujëvarë. Pastaj ngjituni në kodrën që ndodhet në të djathtë dhe do të shihni zjarret e fisit tjetër. Shkoni atje dhe kërkoni mbrojtje. Nëse janë Delauerë të vërtetë, do të jeni të sigurt. Tani për tani është e pamundur të largoheni më tej me këtë zonjushë. Huronët do të na ndiqnin gjurmët dhe do të na merrnin skalpet pa bërë ende dymbëdhjetë milje. Shkoni, dhe Zoti qoftë me ju.

— Po ti? — pyeti Hejwardi me habi. — Mos vallë do të ndahemi këtu?

— Huronët mbajnë në robëri krenarinë e Delauerëve. I fundit i gjakut fisnik të Mohikanëve është në duart e tyre, — u përgjigj Skauti. — Unë po shkoj të shoh çfarë mund të bëhet për të. Sikur të ta kishin marrë skalpin ty, major, një maskara do të kishte rënë për çdo fije floku, ashtu siç të premtova. Por nëse Sagamori i ri do të çohet te shtylla e torturës, indianët do të shohin edhe se si vdes një burrë pa pikë gjaku indian në damarë.

Dunkani nuk u ndie aspak i fyer që pylltari i fortë tregonte një dashuri më të madhe për Unkasin, të cilin e konsideronte pothuajse si birin e tij.

Megjithatë ai vazhdoi ta lutej të hiqte dorë nga një ndërmarrje kaq e rrezikshme.

Edhe Alisa iu bashkua lutjeve, duke iu përgjëruar që të mos rrezikonte jetën në një përpjekje me kaq pak shpresa për sukses.

Por fjalët e tyre ranë në vesh të shurdhër.

Skauti i dëgjoi me vëmendje, por edhe me padurim.

Në fund i dha fund bisedës me një ton që e bëri Alisën të heshtte menjëherë dhe i tregoi Hejwardit se çdo përpjekje tjetër ishte e kotë.

— Kam dëgjuar, — tha ai, — se te të rinjtë ekziston një ndjenjë që e lidh burrin me gruan edhe më fort sesa babai lidhet me të birin. Mund të jetë e vërtetë. Unë kam jetuar rrallë aty ku banojnë gratë e racës sime, por ndoshta kështu i ka krijuar Zoti njerëzit në vendbanimet e bardha. Ti ke rrezikuar jetën dhe gjithçka të shtrenjtë për të shpëtuar këtë vajzë të mirë, dhe besoj se pikërisht ajo ndjenjë të ka shtyrë ta bësh.

Ai ndaloi një çast dhe vazhdoi me zë të ulët, por të vendosur:

— Sa për mua, unë isha ai që i mësova djaloshit se ç'është në të vërtetë pushka, dhe ai ma ka shpërblyer me besnikëri. Kemi luftuar krah për krah në shumë beteja të përgjakshme. Për sa kohë dëgjoja krismën e pushkës së tij në njërin vesh dhe atë të Sagamorit në tjetrin, e dija se asnjë armik nuk më afrohej nga pas. Dimra e vera, net e ditë kemi bredhur së bashku nëpër shkretëtirë; kemi ngrënë nga e njëjta enë; njëri flinte, ndërsa tjetri rrinte roje.

Pastaj zëri iu bë edhe më i fortë:

— Dhe para se të thuhet se Unkasi u dërgua në torturë ndërsa unë isha pranë... Ka vetëm një Sundimtar për të gjithë ne, çfarëdo ngjyre të ketë lëkura jonë. E marr Atë dëshmitar se, përpara se djali mohikan të vdesë pa pasur pranë një mik, besnikëria do të zhduket nga kjo tokë dhe "Killdeer" do të bëhet po aq i padëmshëm sa fyelli i këngëtarit!

Dunkani e lëshoi krahun e Skautit, i cili u kthye pa thënë asnjë fjalë dhe nisi të rikthehej me hapa të qetë drejt kasolleve të huronëve.

Pasi qëndruan për një çast duke ndjekur me sy figurën e tij që largohej, Hejwardi, megjithëse i lumtur për shpëtimin e Alisës, por me zemrën të rënduar nga fati i mikut të tyre, mori rrugën së bashku me të drejt fshatit të largët të Delauerëve.

KAPITULLI 26

"Bot. — Më lini ta luaj edhe luanin."

Ëndrra e një nate vere

Pavarësisht vendosmërisë së pathyeshme të Syrit të Skifterit, ai e kuptonte plotësisht çdo vështirësi dhe rrezik që e priste.

Gjatë kthimit drejt kampit, mendja e tij e mprehtë dhe e stërvitur punonte pareshtur për të gjetur mënyra se si t'i shmangej vigjilencës dhe dyshimit të armiqve, të cilët ai e dinte se nuk ishin aspak më pak të zgjuar se vetë ai.

Vetëm ngjyra e lëkurës i kishte shpëtuar jetën Maguas dhe psalmistit. Përndryshe, të dy do të kishin qenë viktimat e para të sakrifikuara për sigurinë e tij, po të mos besonte Skauti se një veprim i tillë, sado i natyrshëm për një indian, ishte krejt i padenjë për një njeri që mburrej se rridhte nga një racë pa asnjë pikë gjaku indian.

Prandaj ai u mbështet te lianat dhe rripat me të cilët i kishte lidhur robërit e tij dhe mori drejtimin për në qendër të vendbanimit.

Sa më shumë afrohej te kasollet, aq më të kujdesshëm bëheshin hapat e tij, ndërsa syri vigjilent nuk linte t'i shpëtonte asnjë shenjë, qoftë miqësore apo armiqësore.

Pak më përpara se kasollet e tjera ndodhej një strehë e braktisur, që dukej sikur ishte lënë përgjysmë gjatë ndërtimit, ndoshta sepse vendit i mungonte uji ose ndonjë kusht tjetër i domosdoshëm.

Megjithatë, nga të çarat e saj depërtonte një dritë e zbehtë, shenjë se ajo nuk ishte pa banor.

Pikërisht atje u drejtua Skauti, si një gjeneral i kujdesshëm që kërkon të provojë postet e përparme të armikut para se të nisë sulmin kryesor.

Duke marrë pozicionin karakteristik të ariut që po shtirej se ishte, Syri i Skifterit u zvarrit deri te një hapje e vogël, prej nga mund të shihte brenda.

Banori i vetëm ishte Davidi Gamut.

Këtu mësuesi besnik i këngës kishte sjellë me vete të gjitha hidhërimet, frikërat dhe besimin e tij të përulur te mbrojtja e Providencës.

Në çastin kur Skauti e pa nga vrima e murit, vetë ai, megjithëse i maskuar si ari, ishte objekti i mendimeve më të thella të Davidit.

Sado e pakufishme të ishte besimi i Davidit në mrekullitë e lashta, ai nuk pranonte lehtë ndërhyrje të mbinatyrshme në kohët moderne.

Me fjalë të tjera, ai besonte pa asnjë dyshim se gomari i Balaamit kishte folur, por e kishte shumë të vështirë të pranonte se një ari mund të këndonte, ndonëse këtë të fundit e kishte dëgjuar me veshët e vet.

Shprehja e fytyrës dhe qëndrimi i tij tregonin qartë se mendja i ishte mbushur me hutim.

Ai rrinte ulur mbi një grumbull degësh të thata, disa prej të cilave ushqenin herë pas here zjarrin e vogël pranë tij, me kokën mbështetur mbi krah, i zhytur në mendime të trishta.

Veshja e këngëtarit nuk kishte ndryshuar pothuajse fare nga ajo e mëparshmja, përveçse mbi kokën tullace mbante kapelen trekëndëshe prej lëkure kastori, e cila nuk kishte zgjuar lakminë e asnjërit prej robëruesve të tij.

Syri i Skifterit, i cili kujtoi mënyrën e nxituar me të cilën Davidi ishte larguar nga shtrati i gruas së sëmurë, filloi të dyshonte për arsyen e atyre mendimeve kaq të thella.

Fillimisht bëri një rreth rreth kasolles dhe u sigurua se ajo ishte e izoluar, ndërsa karakteri i banorit të saj do ta mbronte nga vizitorët e padëshiruar.

Pastaj u fut nga dera e ulët dhe hyri drejt e përballë Gamutit.

Pozicioni i këtij të fundit e vinte zjarrin mes tyre dhe, pasi Syri i Skifterit u ul mbi këmbët e pasme si një ari, kaloi pothuajse një minutë gjatë së cilës të dy vetëm shikonin njëri-tjetrin në heshtje.

Surpriza e papritur dhe e pazakontë ishte pothuajse tepër e madhe për... jo aq për filozofinë e Davidit, sa për besimin dhe guximin e tij.

Ai kërkoi me ngut fyellin e akordimit dhe u ngrit, me qëllimin e turbullt për të kryer një lloj ekzorcizmi muzikor.

— Përbindësh i errët dhe misterioz! — thirri ai, ndërsa me duar që i dridheshin vendoste syzet dhe kërkonte ngushëllimin e tij të zakonshëm në Psalmet e frymëzuara. — Nuk e njoh natyrën tënde dhe as qëllimet e tua; por nëse synon të bësh keq ndaj njërit prej shërbëtorëve më të përulur të Tempullit, dëgjo fjalët e frymëzuara të djaloshit të Izraelit dhe pendohu!

Ariu tundi trupin e tij të mbuluar me qime dhe, menjëherë pas kësaj, një zë i njohur u dëgjua:

— Futeni në xhep atë fyell që ulërin dhe mësoje fytin tënd të jetë më i përmbajtur. Pesë fjalë anglishte të thjeshta e të kuptueshme vlejnë tani më shumë se një orë e tërë ulërimash.

— Kush... kush je ti? — pyeti Davidi, krejt i paaftë të vazhdonte qëllimin e tij të parë dhe pothuajse pa frymë.

— Një njeri si ti; dhe një njeri, gjaku i të cilit nuk ka më shumë gjurmë ariu apo indiani se sa i yti. A e paske harruar kaq shpejt se kush ta dha atë vegël qesharake që mban në dorë?

— A është e mundur? — tha Davidi, duke marrë frymë më lirshëm, ndërsa e vërteta po i bëhej e qartë. — Kam parë shumë mrekulli gjatë kohës që kam kaluar mes paganëve, por asnjë nuk ia kalon kësaj!

— Hajde, hajde, — tha Syri i Skifterit, duke hequr maskën e ariut dhe zbuluar fytyrën e tij të ndershme, që ta bindte më mirë shokun. — Siç e sheh, kjo lëkurë, edhe pse nuk është aq e bardhë sa e zonjushave tona, nuk ka asnjë njollë të kuqe tjetër përveç asaj që ma kanë dhënë dielli dhe erërat. Tani të merremi me punë.

— Më trego më parë për vajzën dhe për djaloshin që luftoi aq trimërisht për ta shpëtuar, — e ndërpreu Davidi.

— Ah, ata janë shpëtuar dhe janë larg tomahokëve të këtyre maskarenjve. Por a mund të më çosh te Unkasi?

— I riu është rob dhe kam shumë frikë se vdekja e tij tashmë është vendosur. Më dhemb zemra që një shpirt kaq i mirë të vdesë në padijen e tij dhe kam kërkuar një himn të përshtatshëm...

— A mund të më çosh tek ai?

— Nuk do të jetë e vështirë, — u përgjigj Davidi me një çast hezitimi. — Megjithatë kam frikë se prania jote më shumë do t'ia rëndojë sesa do t'ia lehtësojë fatin e tij.

KAPITULLI 27

— Mjaft me fjalë. Më prij, — u përgjigj Syri i Skifterit, duke e mbuluar përsëri fytyrën me lëkurën e ariut dhe duke dalë menjëherë nga kasollja.

Ndërsa ecnin, Skauti mësoi se Davidi arrinte të hynte te Unkasi falë privilegjit që i jepte çmenduria e tij e supozuar, por edhe sepse kishte fituar besimin e njërit prej rojave. Ai huron dinte pak anglisht dhe Davidi e kishte zgjedhur si dëgjues të bisedave të tij fetare.

Sa e kishte kuptuar huroni qëllimin e mikut të tij të ri, mbetej e dyshimtë. Megjithatë, si çdo njeri tjetër, edhe një indian ndihet i nderuar kur dikush i kushton vëmendje të veçantë, dhe kjo kishte sjellë pikërisht rezultatin që u përmend.

Nuk është e nevojshme të përsërisim mënyrën e zgjuar me të cilën Skauti i nxori këto hollësi nga Davidi i thjeshtë; as të ndalemi gjatë te udhëzimet që i dha pasi mori vesh gjithçka që i duhej. Lexuesi do t'i kuptojë vetë gjatë rrjedhës së ngjarjeve.

Kasollja ku mbahej rob Unkasi ndodhej në qendër të fshatit, ndoshta në vendin më të vështirë për t'iu afruar apo për t'u larguar pa u vënë re.

Por Syri i Skifterit nuk ishte njeri që të përpiqej të fshihej.

I bindur se maskimi i tij do ta mbronte dhe se ishte në gjendje ta luante deri në fund rolin që kishte marrë përsipër, ai zgjodhi rrugën më të drejtpërdrejtë.

Megjithatë nata i siguronte njëfarë mbrojtjeje.

Djemtë kishin rënë tashmë në gjumë, ndërsa gratë dhe shumica e luftëtarëve ishin tërhequr në kasollet e tyre.

Vetëm katër ose pesë luftëtarë rrinin ende pranë vendit ku mbahej Unkasi, duke e ruajtur me kujdes dhe duke vëzhguar çdo lëvizje të tij.

Kur panë Davidin të shoqëruar nga figura e njohur e shamanit të maskuar si ari, u hapën menjëherë rrugë.

Megjithatë nuk u larguan.

Përkundrazi, dukeshin të vendosur të rrinin aty për të parë nga afër ceremonitë misterioze që prisnin të kryheshin.

Meqenëse Syri i Skifterit nuk dinte të fliste gjuhën e huronëve, iu desh ta linte gjithë bisedën në dorë të Davidit.

Pavarësisht thjeshtësisë së tij, Davidi i zbatoi me përpikëri udhëzimet që kishte marrë, madje tejkaloi edhe pritshmëritë e mësuesit të tij.

— Delauerët janë gra! — thirri ai, duke iu drejtuar rojës që kuptonte pak anglisht. — Jengezët, bashkëkombësit e mi të marrë, u thanë të merrnin tomahokët dhe të godisnin etërit e tyre në Kanada, dhe ata harruan se çfarë janë. A dëshiron vëllai im të dëgjojë Drerin e Shpejtë të kërkojë fundet e grave dhe ta shohë duke qarë para huronëve, te shtylla e torturës?

Një "Hugh!" i fortë shprehu kënaqësinë e rojës ndaj një poshtërimi të tillë për një armik që prej kohësh e urrenin dhe e kishin frikë.

— Atëherë le të largohet pak. Shamani do t'i fryjë qenit. Thuajua këtë vëllezërve të mi.

Huroni ua përktheu fjalët shokëve të tij.

Edhe ata e pritën planin me atë lloj kënaqësie që shpirtrat e tyre të egër gjenin në një rafinim të tillë të mizorisë.

Ata u tërhoqën pak nga hyrja dhe i bënë shenjë shamanit të hynte.

Por ariu, në vend që të hynte, mbeti ulur në vend dhe lëshoi një hungërimë.

— Shamani ka frikë se fryma e tij do të bjerë mbi vëllezërit e mi dhe do t'ua marrë guximin, — vazhdoi Davidi, duke shfrytëzuar menjëherë idenë që iu dha. — Duhet të rrini edhe më larg.

Huronët, të cilët do ta kishin quajtur një fatkeqësi të tmerrshme humbjen e guximit, u tërhoqën të gjithë bashkë në një largësi ku nuk mund të dëgjonin më fjalët, por ende mund të shikonin hyrjen e kasolles.

Kur u bind se ishin në një distancë të sigurt, Skauti u ngrit dhe hyri ngadalë brenda.

Brenda mbretëronte heshtja dhe errësira.

Banori i vetëm ishte robi.

Kasollja ndriçohej vetëm nga prushi që po shuhej i një zjarri mbi të cilin më parë ishte gatuar ushqimi.

Unkasi rrinte në një cep të largët, i mbështetur pas murit.

Duart dhe këmbët i kishte të lidhura fort me liana të trasha që i shkaktonin dhimbje.

Kur krijesa e frikshme u shfaq për herë të parë para syve të mohikanit të ri, ai nuk denjoi t'i hidhte as edhe një vështrim.

Syri i Skifterit, i cili e kishte lënë Davidin te dera për të kontrolluar nëse po i vëzhgonte ndokush, mendoi se ishte më e sigurt të vazhdonte maskimin derisa të bindej se ishin vetëm.

Prandaj, në vend që të fliste, filloi të imitonte lëvizjet e ariut.

Në fillim Unkasi besoi se armiqtë i kishin futur një ari të vërtetë për ta trembur dhe për t'i vënë në provë nervat.

Por shumë shpejt ai dalloi disa të meta në imitimin që Hejwardit i ishte dukur aq i përsosur.

Po ta dinte Syri i Skifterit se sa pak e vlerësonte Unkasi shfaqjen e tij, me siguri do ta kishte vazhduar edhe pak nga inati.

Por shprehja përçmuese në sytë e mohikanit mund të kuptohej në shumë mënyra dhe kështu Skauti nuk e mori kurrë vesh këtë gjë.

Prandaj, sapo Davidi dha sinjalin e rënë dakord më parë, në vend të hungërimës së ariut u dëgjua një fërshëllimë e ulët, si ajo e një gjarpri.

Unkasi ishte mbështetur pas murit të kasolles me sytë e mbyllur, sikur të mos donte ta shihte atë krijesë të neveritshme.

Por sapo dëgjoi fërshëllimën, u ngrit menjëherë.

Hodhi vështrimin në të gjitha anët, uli kokën dhe e rrotulloi me kujdes, derisa sytë e tij të mprehtë u ngulën mbi ariun leshtor.

Atje mbetën të fiksuar, sikur një magji t'i kishte mbërthyer.

Përsëri u dëgjua e njëjta fërshëllimë, që vinte qartë nga goja e kafshës.

Edhe një herë sytë e të riut përshkuan gjithë kasollen.

Pastaj u kthyen te i njëjti vend dhe ai tha me një zë të ulët e të përmbajtur:

— Syri i Skifterit!

— Pritini lidhëset, — i tha Syri i Skifterit Davidit, i cili po afrohej në atë çast.

Këngëtari bëri siç iu tha dhe Unkasi ndjeu menjëherë se duart dhe këmbët i ishin liruar.

Në të njëjtin çast, lëkura e tharë e ariut u drodh me zhurmë dhe, pas pak, prej saj u ngrit vetë Skauti, në pamjen e tij të vërtetë.

Unkasi dukej se e kuptoi menjëherë natyrën e përpjekjes që kishte bërë miku i tij; megjithatë, as gjuha dhe as fytyra e tij nuk shfaqën shenjën më të vogël të habisë.

Pasi Syri i Skifterit hoqi lëkurën e ariut, gjë që e bëri thjesht duke zgjidhur disa rripa lëkure, nxori një thikë të gjatë që shkëlqente dhe ia zgjati Unkasit.

— Huronët e kuq janë jashtë, — tha ai. — Të jemi gati.

Në të njëjtën kohë preku me gisht një tjetër thikë të ngjashme, të dyja trofe të fituara prej tij gjatë përleshjeve të mbrëmjes me armiqtë.

— Do të largohemi, — tha Unkasi.

— Ku?

— Te Breshkat; ata janë bijtë e gjyshërve të mi.

— Po, djalosh, — tha Skauti në anglisht, gjuhë që zakonisht e përdorte kur mendimet e tij endeshin larg. — Besoj se në damarët e tu rrjedh po ai gjak, vetëm se koha dhe largësia ia kanë ndryshuar pak ngjyrën. Po me mingot te dera ç'do të bëjmë? Janë gjashtë, dhe ky këngëtari nuk vlen sa gjysma e një njeriu.

— Huronët mburren shumë, — tha Unkasi me përçmim. — Totemi i tyre është dreri i madh dhe vrapojnë si kërmij. Delauerët janë bijtë e Breshkës dhe ua kalojnë edhe dreréve në shpejtësi.

— Po, djalosh, ka të vërtetë në ato që thua. Nuk dyshoj se, po të vrapoje me tërbim, do ta lije pas gjithë fisin; madje në një garë dy miljeshe do të kishe mbërritur në fshatin tjetër dhe do ta kishe marrë frymën sërish para se mashtruesit të afroheshin. Por dhuntia e të bardhit është më shumë te krahët sesa te këmbët. Sa për mua, mund t'ia shtyp kokën një huroni po aq mirë sa kushdo; por kur puna vjen te vrapi, ata djaj do të ma kalonin.

Unkasi, që ishte afruar te dera gati për të dalë i pari, u kthye mbrapsht dhe zuri përsëri vend në fund të kasolles.

Por Syri i Skifterit, tepër i zhytur në mendimet e veta për ta vënë re lëvizjen, vazhdoi të fliste më shumë me veten sesa me shokun.

— Në fund të fundit, — tha ai, — nuk është e drejtë që një njeri të mbetet rob i dhuntive të një tjetri. Prandaj, Unkas, më mirë hidhu ti në arrati, ndërsa unë do ta vesh përsëri lëkurën e ariut dhe do të mbështetem te dinakëria, meqë nuk kam shpejtësinë tënde.

Mohikani i ri nuk u përgjigj.

Ai vetëm kryqëzoi qetësisht krahët dhe u mbështet pas njërit prej shtyllave që mbanin murin e kasolles.

— Epo? — tha Skauti duke ngritur sytë nga ai. — Pse vonohesh? Ata do të ndjekin ty të parin, kështu që unë do të kem kohë.

— Unkasi do të qëndrojë, — u përgjigj ai qetësisht.

— Përse?

— Për të luftuar përkrah vëllait të babait tim dhe për të vdekur me mikun e Delauerëve.

— Ah, djalosh! — tha Syri i Skifterit duke ia shtrënguar dorën mes gishtërinjve të tij të fortë si hekuri. — Do të kishe qenë më shumë Mingo sesa Mohikan po të më kishe lënë vetëm. Por mendova ta bëja këtë propozim, sepse rinia zakonisht e do jetën. Mirë, atë që nuk e arrin guximi i hapur në luftë, duhet ta arrijë dredhia. Vish lëkurën. Besoj se mund ta luash ariun pothuajse po aq mirë sa unë.

Cilido qoftë mendimi i fshehtë i Unkasit për aftësitë e tyre në këtë drejtim, fytyra e tij serioze nuk tregoi asnjë shenjë epërsie.

Ai veshi shpejt e në heshtje lëkurën e kafshës dhe priti urdhrat e mëtejshëm të shokut më të moshuar.

— Tani, mik, — tha Syri i Skifterit duke iu kthyer Davidit, — një ndërrim rrobash do të të bëjë shumë punë, sepse nuk je mësuar me zgjidhjet e pyllit. Merre këmishën time të gjuetisë dhe kapelën time, e më jep batanijen dhe kapelen tënde. Librin, syzet dhe bilbilin duhet të m'i besosh edhe ato. Nëse takohemi sërish në ditë më të mira, do t'i marrësh të gjitha prapa, bashkë me falënderimet e mia.

Davidi ia dorëzoi pa hezitim të gjitha sendet e përmendura; një bujari që do t'i bënte nder, po të mos ishte e qartë se edhe ai vetë përfitonte nga ky shkëmbim.

Syri i Skifterit nuk vonoi të vishej me rrobat e huazuara.

Kur sytë e tij të shqetësuar u fshehën pas syzeve dhe koka iu mbulua nga kapela trekëndëshe prej kastori, ndërsa shtati i tij ishte pothuajse i njëjtë me atë të Davidit, nën dritën e zbehtë të yjeve mund të merrej lehtësisht për këngëtarin.

Pasi gjithçka u përgatit, Skauti iu kthye Davidit dhe i dha udhëzimet e fundit.

— Je njeri frikacak? — e pyeti troç, duke dashur ta kuptonte mirë gjendjen përpara se t'i jepte "ilaçin" e tij.

— Jetesa ime është paqësore dhe shpirti im, shpresoj me përulësi, është i mbushur me mëshirë dhe dashuri, — u përgjigj Davidi, paksa i prekur nga pyetja kaq e drejtpërdrejtë. — Por askush nuk mund të thotë se kam humbur ndonjëherë besimin tek Zoti, edhe në rreziqet më të mëdha.

— Rreziku yt më i madh do të vijë në çastin kur egërsirat ta kuptojnë se janë mashtruar. Nëse nuk ta çajnë kokën menjëherë, fakti që të konsiderojnë të çmendur do të të mbrojë dhe ka shumë gjasa që një ditë të vdesësh qetësisht në shtratin tënd. Nëse vendos të rrish, duhet të ulesh këtu në hije dhe të luash rolin e Unkasit derisa indianët ta zbulojnë mashtrimin. Atëherë, siç ta thashë, do të fillojë sprova jote. Zgjidh vetë: të ikësh tani apo të qëndrosh këtu.

— Do të qëndroj, — tha Davidi me vendosmëri. — Do të zë vendin e Delauerit. Ai luftoi me trimëri dhe fisnikëri për mua; dhe për të jam gati të rrezikoj edhe këtë, madje edhe më shumë.

— Fole si burrë, dhe si një njeri që, po të ishte rritur me një edukim më të mirë, do të ishte bërë për gjëra më të mëdha. Mbaje kokën ulur dhe mblidhi këmbët; forma e tyre mund ta zbulojë mashtrimin më shpejt nga sa duhet. Hesht sa më gjatë të mundesh. Kur të flasësh, do të ishte më mirë të shpërthesh papritur në një nga ulërimat e tua të çuditshme; kjo do t'u kujtojë indianëve se nuk je krejt përgjegjës për mendjen tënde. Por nëse, megjithatë, ta marrin skalpin, gjë që unë shpresoj dhe besoj se nuk do të ndodhë, atëherë dije atëherë dije se Unkasi dhe unë nuk do ta harrojmë këtë vepër, por do ta hakmerremi siç u ka hije luftëtarëve të vërtetë dhe miqve besnikë.

— Prit! — tha Davidi, duke kuptuar se ata po bëheshin gati ta linin. — Unë jam një ndjekës i përulur dhe i padenjë i Atij që nuk mësoi kurrë parimin e mallkuar të hakmarrjes. Nëse bie, mos kërkoni viktima për hijen time. Përkundrazi, falini ata që do të më vrasin; dhe nëse do t'i kujtoni ndonjëherë, bëjeni vetëm në lutjet tuaja, që mendjet e tyre të ndriçohen dhe shpirtrat e tyre të gjejnë shpëtimin e përjetshëm.

Skauti ngurroi për një çast dhe ra në mendime.

— Ka diçka të drejtë në ato fjalë, — tha ai. — Janë ndryshe nga ligji i pyllit, por janë fisnike dhe ia vlen të mendosh për to.

Pastaj psherëtiu rëndë, ndoshta një nga psherëtimat e fundit që nxori ndonjëherë duke mallëngjyer jetën që kishte braktisur prej kohësh, dhe shtoi:

— Edhe unë do të doja të veproja kështu, si një njeri pa asnjë pikë gjaku indian në damarë. Por nuk është gjithmonë e lehtë të sillesh me një indian ashtu siç do të silleshe me një të krishterë. Zoti të bekoftë, mik. Besoj se rruga që ndjek nuk është aspak e gabuar, po ta shohësh drejt këtë punë dhe ta mbash përjetësinë para syve, edhe pse shumë varet nga dhuntitë natyrore dhe forca e tundimit.

Duke thënë këto fjalë, Skauti u kthye, ia shtrëngoi Davidit dorën me përzemërsi dhe, pas këtij gjesti miqësie, doli menjëherë nga kasollja, i shoqëruar nga përfaqësuesi i ri i ariut.

Sapo Syri i Skifterit u gjend nën vështrimin e Huronëve, drejtoi trupin e tij të gjatë në mënyrën e ngurtë karakteristike të Davidit, zgjati njërin krah sikur po mbante ritmin dhe filloi atë që synonte të ishte një imitim i këngëve të psalmeve.

Për fat të mirë të kësaj sipërmarrjeje delikate, ai kishte përballë veshë që dinin shumë pak për harmoninë e tingujve të bukur; përndryshe, përpjekja e tij e mjerë do të ishte zbuluar menjëherë.

Duhej të kalonin shumë pranë grupit të errët të egërsirave dhe zëri i Skautit bëhej gjithnjë e më i fortë sa më shumë afroheshin.

Kur arritën në pikën më të rrezikshme, Huronit që dinte anglisht zgjati krahun dhe ndaloi këngëtarin e supozuar.

— Qeni Delauer! — tha ai, duke u përkulur përpara e duke u munduar të dallonte shprehjen e fytyrës së tjetrit në dritën e zbehtë. — A ka frikë? A do t'i dëgjojnë Huronët rënkimet e tij?

Një hungërimë aq e egër dhe aq natyrale doli nga "ariu", sa indiani i ri e lëshoi menjëherë dhe u tërhoq një hap prapa, për t'u bindur nëse kishte përballë një ari të vërtetë apo një mashtrim.

Syri i Skifterit, që druhej se zëri i tij mund ta tradhtonte para armiqve kaq dinakë, përfitoi menjëherë nga ndërprerja dhe shpërtheu sërish në një ortek tingujsh muzikorë, që në një shoqëri më të qytetëruar ndoshta do të quhej "një kulm madhështor".

Për dëgjuesit e tij të tanishëm, megjithatë, kjo vetëm sa e rriti respektin që kishin për të, sepse indianët nuk ua kursenin kurrë nderimin atyre që besonin se ishin prekur nga çrregullimi i mendjes.

Grupi i vogël i Huronëve u tërhoq njëherësh dhe i la të kalonin, duke menduar se po ndiqnin rrugën magjistari dhe ndihmësi i tij i frymëzuar.

As Unkasi, as Skauti nuk e patën të lehtë të ruanin ecjen e ngadaltë dhe dinjitoze që kishin marrë, sidomos kur vunë re se kureshtja po e mposhtte frikën dhe rojet po afroheshin drejt kasolles për të parë se ç'efekt do të kishin magjitë.

Mjaftonte një lëvizje e pamatur ose e nxituar nga Davidi që mashtrimi të zbulohej, ndërsa Skautit i duhej patjetër pak kohë për të siguruar shpëtimin.

Zhurma e fortë që Syri i Skifterit e quajti të udhës ta vazhdonte gjatë rrugës tërhoqi shumë kureshtarë në hyrjet e kasolleve. Një ose dy herë ndonjë luftëtar me pamje të zymtë u doli përpara, i shtyrë nga bestytnia ose vigjilenca.

Megjithatë, askush nuk i ndaloi.

Errësira e natës dhe gjakftohtësia me të cilën e luajtën rolin u bënë aleatët e tyre më të mirë.

Aventurierët kishin kaluar tashmë përtej fshatit dhe po i afroheshin me shpejtësi mbrojtjes së pyllit, kur nga kasollja ku ishte mbajtur Unkasi u ngrit një britmë e gjatë dhe e fuqishme.

Mohikani u hodh menjëherë në këmbë dhe tundi lëkurën e ariut, sikur kafsha që po imitonte po bëhej gati të sulmonte.

— Prit! — tha Skauti, duke e kapur shokun për supi. — Le të ulërijnë edhe një herë! Kjo ishte vetëm britmë habie.

Nuk pati nevojë të prisnin gjatë.

Çastin tjetër një shpërthim ulërimash përshkoi ajrin dhe u përhap në të gjithë fshatin.

Unkasi hodhi tej lëkurën e ariut dhe u shfaq përsëri në shtatin e tij hijerëndë.

Syri i Skifterit e preku lehtë në sup dhe rrëshqiti përpara.

— Tani le të ndjekin gjurmën tonë këta djaj! — tha Skauti, duke tërhequr nga poshtë një shkurre dy pushkë bashkë me gjithë pajisjet e tyre dhe duke tundur me krenari "Killdeer"-in, ndërsa ia dorëzonte Unkasit armën e tij. — Të paktën dy prej tyre do ta gjejnë vdekjen duke na ndjekur.

Pastaj, duke i mbajtur pushkët ulët, si gjuetarë që janë gati të qëllojnë prenë, u hodhën përpara dhe, pak çaste më vonë, u përpinë nga errësira e dendur e pyllit.

Ishte fat për Unkasin, Skautin, madje edhe për Davidin, që ndodheshin jashtë mundësisë së dorës së tij në atë çast; sepse, me siguri, asnjë lloj mizorie nuk do ta kishte shtyrë të vononte vdekjen e tyre përballë zemërimit të egër që gati po e mbyste. Kudo që hidhte sytë shihte fytyra që i njihte si miq, dhe indiani shtrëngonte dhëmbët me një kërcitje si limat e hekurit, duke gëlltitur tërbimin vetëm ngaqë nuk kishte një viktimë mbi të cilën ta shfrynte.

Ky shpërthim zemërimi u vu re nga të gjithë të pranishmit dhe, nga frika se mos e shtynin edhe më tej një temperament që ishte tashmë pranë çmendurisë, kaluan disa minuta pa folur askush.

Kur u mendua se kishte kaluar koha e duhur, foli plaku më i moshuar i grupit.

— Miku im ka gjetur një armik, — tha ai. — A është afër, që huronët të marrin hak?

— Le të vdesë Delaveri! — ulëriu Magua me një zë që gjëmoi si bubullimë.

Përsëri ra një heshtje e gjatë dhe domethënëse. Pas pak, i njëjti plak foli sërish me kujdes.

— Mohikani është i shpejtë në këmbë dhe kërcen larg, — tha ai, — por të rinjtë e mi janë në gjurmët e tij.

— Është larguar? — pyeti Magua me një zë të thellë e gutural, që dukej sikur dilte nga fundi i kraharorit.

— Një frymë e ligë ka qenë mes nesh dhe Delaveri na ka verbuar sytë.

— Një frymë e ligë! — përsëriti Magua me tallje. — Është ajo frymë që u mori jetën kaq shumë huronëve; fryma që vrau luftëtarët e mi te Lumi i Rrëzuar; që ua mori skalpet te Burimi Shërues; dhe që tani ka lidhur krahët e Dhelprës Dinake!

— Për kë flet miku im?

— Për qenin që mban zemrën dhe dinakërinë e një huroni nën lëkurën e bardhë... Karabina e Gjatë.

Shqiptimi i atij emri aq të frikshëm pati ndikimin e zakonshëm mbi dëgjuesit. Por, sapo u dha pak kohë për të menduar dhe luftëtarët kujtuan se armiku i tyre aq i guximshëm kishte hyrë deri në zemër të kampit të tyre duke u shkaktuar dëme, habia u kthye menjëherë në zemërim të egër dhe të gjitha pasionet që pak më parë kishin përfshirë Maguan pushtuan edhe shokët e tij.

Disa kërcitën dhëmbët nga inati.

Të tjerë lëshuan britma të egra.

Disa të tjerë goditnin ajrin me tërbim, sikur armiku i tyre të ndodhej para tyre dhe të ndiente çdo goditje.

Megjithatë, ky shpërthim zemërimi u shua po aq shpejt sa kishte lindur dhe u zëvendësua nga qetësia e zymtë që indianët ruanin zakonisht në çastet e pritjes.

Magua, që ndërkohë kishte rifituar qetësinë dhe aftësinë për të menduar, ndryshoi krejt sjellje dhe mori pamjen e një njeriu që dinte të sillej me dinjitet përballë një çështjeje kaq të rëndësishme.

— Le të shkojmë te njerëzit e mi, — tha ai. — Ata na presin.

Shokët e tij miratuan në heshtje dhe i gjithë grupi u largua nga shpella për t'u kthyer në kasollen e këshillit.

Pasi zunë vendet e tyre, të gjithë sytë u drejtuan nga Magua. Ai e kuptoi se, me pëlqimin e përbashkët të fisit, i takonte atij të tregonte gjithçka kishte ndodhur.

U ngrit dhe rrëfeu ngjarjen pa fshehur asgjë.

Mashtrimi i përdorur nga Dunkani dhe Skauti u zbulua plotësisht dhe nuk mbeti më vend as për indianët më supersticiozë të fisit që të dyshonin mbi atë që kishte ndodhur.

Ishte më se e qartë se ishin mashtruar në mënyrë poshtëruese, turpëruese dhe të pafalshme.

Kur Magua mbaroi dhe u ul sërish, i gjithë fisi i mbledhur — në të cilin ndodheshin pothuajse të gjithë luftëtarët — rrinte duke parë njëri-tjetrin si njerëz të shtangur njëkohësisht nga guximi dhe suksesi i armiqve të tyre.

Por menjëherë pas habisë erdhi mendimi për hakmarrjen.

U dërguan luftëtarë të tjerë në ndjekje të të arratisurve.

Pastaj krerët e fisit filluan seriozisht këshillimin.

Njëri pas tjetrit, pleqtë propozuan mënyra të ndryshme veprimi.

Magua i dëgjoi të gjithë në heshtje dhe me respekt.

Dinaku kishte rifituar plotësisht vetëkontrollin dhe zgjuarsinë e tij dhe tashmë po i afrohej qëllimit me kujdesin dhe mjeshtërinë që e karakterizonin gjithmonë.

Vetëm pasi secili kishte shprehur mendimin e vet, ai u ngrit për të paraqitur planin e tij.

Fjalët e tij morën edhe më shumë peshë, sepse ndërkohë disa nga ndjekësit ishin kthyer dhe kishin raportuar se gjurmët e të arratisurve tregonin qartë se ata kishin kërkuar strehim në kampin fqinj të aleatëve të tyre të dyshuar, delaverëve.

Duke përfituar nga ky informacion i rëndësishëm, Magua ua shpjegoi me kujdes planin bashkëluftëtarëve të tij.

Siç pritej nga elokuenca dhe dinakëria e tij, plani u pranua pa asnjë kundërshtim.

Ai mbështetej në këto arsye dhe synime.

Siç është përmendur edhe më parë, sapo mbërritën në fshatin huron, motrat u ndanë, sipas një politike nga e cila indianët rrallë hiqnin dorë.

Magua e kishte kuptuar që herët se, duke mbajtur pranë vetes Alisën, kishte në dorë mënyrën më të sigurt për të kontrolluar Korën.

Prandaj, kur u ndanë, ai e mbajti Alisën pranë vetes, ndërsa Korën, që në të vërtetë e vlerësonte më shumë, ia besoi aleatëve të tyre.

Kjo ishte menduar vetëm si një masë e përkohshme dhe ishte bërë po aq për t'u bërë qejfin fqinjëve të tij, sa edhe në zbatim të rregullit të pandryshueshëm të politikës indiane.

Edhe pse shtyhej vazhdimisht nga dëshira për hakmarrje — një ndjenjë që te një indian i egër rrallëherë flinte — Magua nuk harronte kurrë interesat e tij afatgjata.

Gabimet dhe pabesia e rinisë së tij mund të shlyheshin vetëm pas një pendese të gjatë dhe të dhimbshme, përpara se të rifitonte plotësisht besimin e fisit të vet.

Dhe pa besim, nuk mund të kishte autoritet në një fis indian.

Në këtë pozitë të vështirë e delikate, indiani dinak nuk kishte lënë pas dore asnjë mënyrë për të shtuar ndikimin e tij.

Një nga sukseset më të mëdha të tij kishte qenë pikërisht aftësia për të fituar simpatinë e fqinjëve të tyre të fuqishëm dhe të rrezikshëm.

Rezultati kishte qenë pikërisht ai që kishte shpresuar.

Sepse huronët, ashtu si gjithë njerëzit, nuk ishin të përjashtuar nga prirja e natyrshme për t'i çmuar më shumë dhuntitë dhe aftësitë e një njeriu kur ato vlerësohen edhe nga të tjerët.

Por, ndërsa bënte këtë sakrificë të dukshme në emër të interesit të përgjithshëm, Magua nuk i humbiste kurrë nga sytë synimet e veta personale.

Këto synime ishin prishur nga ngjarjet e papritura që ua kishin hequr nga dora të gjithë robërit e tij, dhe tani ai e gjente veten të detyruar t'u kërkonte favore pikërisht atyre njerëzve të cilëve, deri pak më parë, ishte përpjekur t'u bënte nderime për interesin e vet.

Disa nga krerët kishin propozuar plane të fshehta e tradhtare për t'i zënë Delaverët në befasi dhe, duke pushtuar kampin e tyre, të rimerrnin robërit me një goditje të vetme. Të gjithë ishin dakord se nderi i fisit, interesat e tyre dhe paqja e shpirtrave të luftëtarëve të vrarë kërkonin që hakmarrja të kryhej sa më shpejt dhe të derdhej gjak armik.

Por Magua nuk e pati të vështirë t'i rrëzonte plane kaq të rrezikshme dhe me përfundim të pasigurt.

Me zgjuarsinë e tij të zakonshme, ai u tregoi rrezikun dhe dobësitë e tyre. Vetëm pasi kishte hequr çdo kundërshtim, guxoi të paraqiste planin e vet.

Ai filloi duke ledhatuar krenarinë e dëgjuesve të tij, një mënyrë që rrallë dështonte për të fituar vëmendjen e indianëve.

Pasi kujtoi rastet e shumta kur huronët kishin treguar trimëri dhe fuqi në ndëshkimin e armiqve, ai kaloi në një lavdërim të gjatë të urtësisë.

Tha se pikërisht urtësia e dallonte kastorin nga kafshët e tjera; njeriun nga kafshët; dhe, mbi të gjitha, huronin nga të gjitha fiset e tjera njerëzore.

Pasi e ngriti në qiell virtytin e maturisë, ai nisi të shpjegonte se si duhej përdorur në rrethanat e tanishme.

Nga njëra anë, tha ai, ndodhej Ati i tyre i Madh, guvernatori i Kanadasë, i cili tashmë i shikonte me sy të ftohtë që kur tomahokët e tyre ishin lyer aq shumë me gjak.

Nga ana tjetër ndodhej një popull po aq i madh sa ata vetë, që fliste një gjuhë tjetër, kishte interesa të tjera dhe nuk i donte aspak. Ai popull do të përfitonte nga çdo rast për t'i turpëruar përpara prijësit të madh të bardhë.

Pastaj foli për nevojat e tyre.

Për dhuratat që kishin të drejtë të prisnin si shpërblim për shërbimet e kryera.

Për largësinë nga vendet e tyre të gjuetisë dhe nga fshatrat e lindjes.

Dhe për domosdoshmërinë që, në një çast kaq të rrezikshëm, të dëgjonin më shumë arsyen sesa pasionin.

Kur vuri re se pleqtë e miratonin maturinë e tij, por shumë nga luftëtarët më të ashpër dhe më të famshëm po e dëgjonin me fytyra të ngrysura, ai me dinakëri e ktheu bisedën drejt asaj që u pëlqente më shumë.

Foli hapur për frytet që do të sillte kjo urtësi.

Deklaroi me bindje se ajo do t'u siguronte një fitore të plotë dhe përfundimtare mbi armiqtë.

Madje la të kuptohej, me fjalë të mbuluara, se nëse vepronin me kujdes, fitorja mund të shtrihej deri në shkatërrimin e të gjithë atyre që kishin arsye t'i urrenin.

Shkurt, ai e përziu aq mjeshtërisht frymën luftarake me dinakërinë, të qartën me të paqartën, saqë kënaqi prirjet e të dy palëve.

Secilit i la një shpresë.

Por askush nuk mund të thoshte me siguri se e kishte kuptuar plotësisht atë që kishte ndër mend.

Oratori ose politikani që arrin të krijojë një gjendje të tillë zakonisht është shumë i dashur nga bashkëkohësit e tij, sado ndryshe ta gjykojë brezi i mëvonshëm.

Të gjithë ndienin se Magua kishte nënkuptuar më shumë sesa kishte thënë.

Dhe secili ishte i bindur se kuptimi i fshehtë ishte pikërisht ai që dëshironte vetë të dëgjonte.

Në këto rrethana nuk ishte aspak çudi që mendimi i Maguas triumfoi.

Fisi vendosi të vepronte me maturi dhe, me një zë të vetëm, ia besoi drejtimin e të gjithë çështjes prijësit që kishte propozuar një plan kaq të mençur e të kuptueshëm.

Magua kishte arritur kështu një nga synimet më të mëdha të gjithë dinakërisë dhe përpjekjeve të tij.

Ai rifitoi plotësisht besimin që kishte humbur dikur te populli i vet dhe, për më tepër, u vu në krye të punëve.

Në të vërtetë, ai ishte tashmë sundimtari i tyre.

Dhe për sa kohë do të ruante popullaritetin, asnjë mbret nuk do të kishte pushtet më të madh se ai, sidomos përderisa fisi ndodhej në tokë armike.

Prandaj, duke hequr dorë nga çdo dukje këshillimi, ai mori pamjen e rëndë dhe autoritare që i përshtatej pozitës së tij.

Dërgoi korrierë në drejtime të ndryshme për të mbledhur lajme.

Urdhëroi zbuluesit t'i afroheshin kampit të Delaverëve dhe të zbulonin çdo gjë që mundnin.

Luftëtarët i shpërndau në kasollet e tyre, duke i paralajmëruar se shumë shpejt do të kërkoheshin përsëri.

Gratë dhe fëmijët u urdhëruan të tërhiqeshin dhe të ruanin heshtjen.

Pasi i bëri të gjitha këto rregullime, Magua kaloi ngadalë nëpër fshat.

Ndalonte herë pas here për të vizituar ata njerëz që mendonte se do ta ndienin si nder praninë e tij.

Miqtë i forconte në besnikërinë e tyre.

Ata që lëkundeshin i fitonte përfundimisht.

Dhe secilin e linte të kënaqur.

Pastaj u drejtua për në kasollen e vet.

Gruaja që kishte lënë pas kur ishte dëbuar nga fisi kishte vdekur.

Fëmijë nuk kishte.

Jetonte krejt vetëm.

Ishte pikërisht kasollja e rrënuar ku ishte gjetur Davidi dhe ku Magua e kishte toleruar praninë e tij, në ato pak raste kur ishin takuar, vetëm me shpërfilljen përçmuese të një njeriu që ndihej shumë më lart se tjetri.

Atje u tërhoq Magua pasi mbaroi punët e tij politike.

Ndërsa të tjerët flinin, ai as nuk e njihte e as nuk e kërkonte pushimin.

Po të kishte qenë dikush mjaftueshëm kureshtar për ta vëzhguar prijësin e sapozgjedhur, do ta kishte parë të ulur në një cep të kasolles, duke menduar pa pushim për planet e tij të ardhshme, që nga çasti kur ishte kthyer deri në orën kur kishte caktuar mbledhjen e luftëtarëve.

Herë pas here era hynte përmes të çarave të kasolles dhe flakët e vogla që lëkundeshin mbi prush ndriçonin fytyrën e vetmitarit të zymtë.

Në ato çaste nuk do të ishte e vështirë ta imagjinoje indianin e errët si vetë Princin e Errësirës, që rrinte i zhytur në mendime mbi padrejtësitë që besonte se i ishin bërë dhe përgatiste plane të liga.

Megjithatë, shumë kohë përpara agimit, njëri pas tjetrit luftëtarët filluan të hynin në kasollen e vetmuar të Maguas, derisa u mblodhën gjithsej njëzet.

Secili mbante pushkën dhe të gjitha pajisjet e luftës, ndonëse bojërat në fytyrat e tyre ishin ato të paqes.

Hyrja e këtyre burrave me pamje të egër kaloi pa asnjë përshëndetje.

Disa u ulën në hijet e kasolles.

Të tjerët mbetën në këmbë, të palëvizshëm si statuja, derisa u mblodh i gjithë grupi.

Atëherë Magua u ngrit.

U dha shenjën për t'u nisur dhe doli vetë në krye.

Luftëtarët e ndoqën njëri pas tjetrit, në atë rend të njohur që më vonë do të quhej "radha indiane".

Ndryshe nga ushtritë e kombeve të tjera, ata nuk u larguan nga kampi me zhurmë apo ceremoni.

U zhdukën në heshtje dhe pa u vënë re, si një varg hijesh që rrëshqisnin nëpër errësirën e pyllit.

Më tepër i ngjanin një vargu hijesh që rrëshqisnin pa zhurmë, sesa luftëtarëve që kërkonin lavdinë e rreme përmes veprave të guximshme.

Në vend që të merrte shtegun që të çonte drejt e në kampin e Delaverëve, Magua e udhëhoqi grupin përgjatë kthesave të përroit dhe buzë liqenit të vogël artificial të kastorëve.

Agimi po zbardhte kur ata hynë në hapësirën e krijuar nga ato kafshë të zgjuara e punëtore.

Megjithëse Magua, i cili tashmë kishte veshur përsëri petkun e tij të zakonshëm, mbante të vizatuar figurën e një dhelpre mbi lëkurën që i shërbente si mantel, një nga prijësit e grupit kishte për simbol, ose "totem", pikërisht kastorin.

Për të, do të ishte thuajse një përdhosje po të kalonte pranë një bashkësie kaq të madhe të "farefisit" të tij pa u dhënë një shenjë respekti.

Prandaj ndaloi dhe filloi t'u fliste me fjalë të ëmbla e miqësore, sikur t'u drejtohej qenieve njerëzore.

I quajti kushërinjtë e tij.

U kujtoi se vetëm falë mbrojtjes së tij vazhdonin të jetonin të qetë, ndërkohë që shumë tregtarë lakmitarë i nxisnin indianët t'i vrisnin për gëzofët e tyre.

U premtoi se do të vazhdonte t'i mbronte dhe i këshilloi të tregonin mirënjohje.

Pastaj u foli për misionin në të cilin ishte nisur dhe, me shumë kujdes e tërthorazi, u la të kuptonin se do të ishte mirë t'i dhuronin kushëririt të tyre një pjesë të mençurisë për të cilën ata ishin aq të famshëm.

Gjatë gjithë këtij fjalimi të pazakontë, shokët e tij qëndruan po aq seriozë dhe të përqendruar, sikur secili prej tyre të ishte plotësisht i bindur për përshtatshmërinë e këtyre fjalëve.

Një ose dy herë u panë disa objekte të zeza që dolën mbi sipërfaqen e ujit dhe huroni u gëzua, duke besuar se fjalët e tij nuk kishin shkuar dëm.

Sapo mbaroi së foluri, nga hyrja e një strofke, muret prej balte të së cilës ishin dëmtuar rëndë dhe që grupi e kishte menduar të pabanuar, doli koka e një kastori të madh.

Kjo shenjë e pazakontë besimi u prit nga oratori si një ogur shumë i mirë.

Edhe pse kafsha u tërhoq menjëherë me njëfarë nxitimi, ai nuk kurseu falënderimet dhe lavdërimet për të.

Kur Magua mendoi se ishte humbur mjaftueshëm kohë për të kënaqur ndjenjat familjare të luftëtarit, dha përsëri shenjën për të vazhduar marshimin.

Indianët u larguan të gjithë së bashku, me një hap aq të lehtë sa asnjë njeri i zakonshëm nuk do të kishte qenë në gjendje ta dëgjonte.

Sapo u larguan, kastori plak nxori edhe një herë kokën nga strofulla.

Po të ishte kthyer ndonjë huron për të parë pas, do ta kishte parë kafshën duke ndjekur çdo lëvizje të tyre me një zgjuarsi dhe vëmendje që lehtësisht mund të merrej për arsye njerëzore.

Madje sjellja e katërkëmbëshit ishte aq e qartë dhe kuptimplote, sa edhe vëzhguesi më me përvojë do ta kishte të vështirë ta shpjegonte.

Por gjithçka bëhej e kuptueshme në çastin kur grupi humbi mes pyllit.

Atëherë e gjithë kafsha doli nga strofulla dhe, duke hequr lëkurën që e mbulonte, zbuloi tiparet serioze të Çingashgukut, të fshehura deri atëherë nën maskën e leshtë të kastorit.

"Do ta mbaj mend:
Kur Cezari thotë: «Bëje këtë»,
ajo kryhet menjëherë."

Jul Cezari

Padurimi i egërsirave që rrinin pranë burgut të Unkasit, siç është parë, e mposhti frikën që kishin nga fryma e magjistarit. Ata iu afruan me kujdes një çarjeje të murit, me zemrat që u rrihnin fort, prej nga dukej drita e zbehtë e zjarrit. Për disa minuta e ngatërruan trupin e Davidit me atë të të burgosurit; por ndodhi pikërisht ajo që Syri i Skifterit e kishte parashikuar.

I lodhur duke mbajtur këmbët e gjata të mbledhura, këngëtari filloi dalëngadalë t'i shtrinte, derisa njëra nga këmbët e tij të çuditshme preku prushin dhe e shtyu mënjanë. Fillimisht Huronët menduan se Delaueri ishte shformuar nga magjia. Por kur Davidi, pa e ditur se po e vëzhgonin, ktheu kokën dhe në vend të tipareve krenare të të burgosurit u shfaq fytyra e tij e thjeshtë dhe e butë, edhe besimi më i madh nuk mund ta mbante më mashtrimin.

Ata u turrën njëherësh brenda kasolles dhe, pa shumë ceremoni, vunë duart mbi të burgosurin e tyre të rremë, duke zbuluar menjëherë mashtrimin.

Atëherë u ngrit britma që dëgjuan të arratisurit.

Pas saj shpërtheu një stuhi zemërimi dhe etjeje për hakmarrje.

Davidi, sado i vendosur të ishte për të mbuluar tërheqjen e miqve të tij, u bind se çasti i fundit i jetës së tij kishte ardhur. Pa librin dhe bilbilin e tij, iu desh t'i besonte kujtesës, e cila rrallëherë e tradhtonte në gjëra të tilla. Ai shpërtheu në një himn të fuqishëm e të zjarrtë, duke kënduar vargun e parë të një kënge mortore, me shpresën se kështu do ta qetësonte kalimin e tij në botën tjetër.

Indianëve, për fat të tij, iu kujtua menjëherë çuditshmëria e mendjes së tij. Ata dolën me nxitim jashtë dhe ngritën alarmin në mënyrën që kemi përshkruar.

Luftëtari indian fle po aq i pambrojtur sa lufton.

Prandaj alarmi sapo u dëgjua, brenda pak çastesh rreth dyqind burra ishin ngritur në këmbë, gati për betejë ose për ndjekje, sipas nevojës.

Arratisja u mor vesh menjëherë dhe i gjithë fisi u mblodh para kasolles së këshillit, duke pritur me padurim urdhrat e prijësve.

Në një rrethanë të tillë, prania e Maguas dinak ishte e domosdoshme.

Emri i tij u thirr dhe të gjithë hodhën sytë rreth e rrotull me habi, sepse ai nuk po shfaqej.

Atëherë dërguan lajmëtarë në kasollen e tij për ta thirrur.

Ndërkohë, disa nga të rinjtë më të shpejtë dhe më të zgjuar morën urdhër të rrethonin fushimin nën mbrojtjen e pyllit, për t'u siguruar që fqinjët e dyshuar, Delauerët, nuk po përgatitnin ndonjë sulm.

Gratë dhe fëmijët vraponin sa andej këtej dhe gjithë vendbanimi paraqiste edhe një herë një pamje të egër rrëmuje.

Megjithatë, pak nga pak trazira u fashit dhe, pas pak minutash, pleqtë dhe prijësit më të rëndësishëm u mblodhën në kasollen e këshillit për t'u këshilluar me qetësi.

Zhurma e shumë zërave njoftoi shpejt afrimin e një grupi që dukej se sillte lajme për të shpjeguar misterin e kësaj ngjarjeje të pazakontë.

Turma u hap dhe disa luftëtarë hynë brenda, duke sjellë me vete magjistarin fatkeq, të cilin Skauti e kishte lënë të lidhur.

Edhe pse Huronët nuk kishin të njëjtin mendim për këtë njeri—disa besonin verbërisht në fuqitë e tij, ndërsa të tjerë e quanin mashtrues—atë çast të gjithë e dëgjuan me vëmendjen më të madhe.

Kur ai përfundoi rrëfimin e tij të shkurtër, përpara doli babai i gruas së sëmurë dhe, me pak fjalë të forta e të qarta, tregoi atë që dinte.

Këto dy rrëfime u dhanë drejtimin hetimeve që pasuan, të cilat u zhvilluan me gjithë dinakërinë karakteristike të indianëve.

Në vend që të vraponin të gjithë të çoroditur drejt shpellës, u zgjodhën dhjetë nga prijësit më të mençur dhe më të vendosur për të bërë hetimin.

Nuk kishte kohë për të humbur.

Sapo u mor vendimi, të zgjedhurit u ngritën njëherësh dhe dolën pa thënë asnjë fjalë.

Kur mbërritën te hyrja e shpellës, të rinjtë u hapën rrugë pleqve dhe të gjithë ecën përgjatë galerisë së ulët e të errët me vendosmërinë e luftëtarëve të gatshëm të sakrifikonin jetën për të mirën e fisit, megjithëse në zemër secili dyshonte për natyrën e fuqisë me të cilën do të përballej.

Dhoma e parë e shpellës ishte e heshtur dhe e zymtë.

Gruaja ndodhej ende aty ku ishte lënë, në të njëjtin vend e në të njëjtën pozitë.

Megjithatë, disa betoheshin se e kishin parë të çohej drejt pyllit nga "ilaçi i njerëzve të bardhë".

Ky kundërshtim i hapur i rrëfimit të babait bëri që të gjithë të kthenin sytë nga ai.

I fyer nga dyshimi i heshtur dhe i shqetësuar nga kjo rrethanë e pashpjegueshme, plaku iu afrua shtratit, u përkul dhe vështroi me mosbesim fytyrën e vajzës, sikur dyshonte edhe në atë që shihte.

E bija kishte vdekur.

Për një çast, ndjenja e natyrshme e babait triumfoi mbi krenarinë e luftëtarit.

Plaku mbuloi sytë nga hidhërimi.

Pastaj rimblodhi veten, u kthye nga shokët e tij dhe, duke treguar trupin e pajetë, tha në gjuhën e fisit:

— Gruaja e djalit tim na la. Shpirti i Madh është zemëruar me bijtë e tij.

Lajmi i trishtë u prit në heshtje solemne.

Pas një pauze të shkurtër, një nga pleqtë po bëhej gati të fliste, kur një objekt i errët u pa të rrotullohej nga një dhomë ngjitur drejt mesit të shpellës.

Pa ditur me çfarë kishin të bënin, të gjithë u tërhoqën instinktivisht dhe e vështruan me habi.

Kur objekti doli në dritë dhe u ngrit më këmbë, u zbuluan tiparet e shtrembëruara, por ende të egra e të zymta të Maguas.

Zbulimi u pasua nga një britmë e përgjithshme habie.

Sapo e kuptuan gjendjen e prijësit, disa thika të mprehta u shfaqën menjëherë.

Lidhëset iu prenë shpejt nga duart, këmbët dhe goja.

Huroni u ngrit dhe u drodh si një luan që del nga strofka.

Asnjë fjalë nuk doli prej buzëve të tij.

Vetëm dora i dridhej mbi dorezën e thikës, ndërsa sytë e errët e të ulur shëtisnin mbi fytyrat e të pranishmëve, sikur kërkonin njeriun e parë mbi të cilin do të shpërthente hakmarrja e tij.

Kur trazimi u qetësua disi, pleqtë u mblodhën për të shqyrtuar me seriozitet atë që nderi dhe siguria e fisit kërkonin të bëhej në rrethana kaq të ndërlikuara e delikate.

Gjatë gjithë kësaj kohe, ndërsa përreth mbretëronte lëvizje dhe rrëmujë, Magua jo vetëm që nuk e la vendin, por nuk ndryshoi as qëndrimin që kishte marrë që në fillim. Ai rrinte mbështetur te muri i kasolles, i palëvizshëm dhe me pamjen e një njeriu krejtësisht të painteresuar për atë që po ndodhte. Megjithatë, sytë e tij vigjilentë nuk humbnin as edhe shenjën më të vogël të qëllimeve të ardhshme të mikpritësve të tij. Falë njohjes së thellë që kishte për natyrën e njerëzve me të cilët po përballej, ai arrinte t'i parashikonte pothuajse të gjitha vendimet e tyre; madje, shpesh dukej sikur ua lexonte mendimet përpara se ata vetë t'i kishin formuluar.

Këshilli i Delauerëve zgjati pak. Sapo përfundoi, një gjallëri e përgjithshme tregoi se menjëherë do të pasohej nga një kuvend solemn i gjithë fisit. Mbledhje të tilla ishin tepër të rralla dhe thirreshin vetëm kur bëhej fjalë për çështje me rëndësi të jashtëzakonshme. Huroni dinak, që vazhdonte të rrinte mënjanë duke vëzhguar gjithçka me kujdes, e kuptoi se tani të gjitha planet e tij do të viheshin përfundimisht në provë.

Ai doli qetësisht nga kasollja dhe u drejtua pa zhurmë drejt hapësirës përballë vendbanimit, ku luftëtarët kishin filluar tashmë të mblidheshin.

Kaloi gati gjysmë ore derisa secili, madje edhe gratë e fëmijët, zunë vendin e tyre. Vonesa vinte nga përgatitjet e kujdesshme që konsideroheshin të domosdoshme për një kuvend kaq solemn dhe të pazakontë.

Kur dielli nisi të ngjitej mbi majat e malit pranë të cilit Delauerët kishin ngritur kampin, shumica ishin ulur tashmë. Rrezet e para të mëngjesit depërtuan përmes kurorave të pemëve dhe ndriçuan një turmë më të heshtur, më të përqendruar dhe më të interesuar se rrallëherë kishte parë ai vend. Ajo përbëhej nga pak më shumë se një mijë vetë.

Në mesin e këtyre indianëve seriozë nuk gjendej kurrë ndonjë njeri që të nxitonte të fitonte lavdi duke folur i pari. Një guxim i tillë do të shihej si mendjemadhësi dhe do ta turpëronte përgjithmonë atë që e bënte. Vetëm më i moshuari dhe më i urti kishte të drejtën të hapte kuvendin. Derisa ai të vendoste të fliste, as trimëria në luftë, as dhuntitë natyrore dhe as fama si orator nuk i jepnin askujt të drejtën ta ndërpriste heshtjen.

Atë ditë, plaku që kishte këtë privilegj qëndroi gjatë pa folur, sikur pesha e çështjes ta rëndonte tepër. Heshtja zgjati shumë më tepër se zakonisht, por askush, as edhe djali më i vogël, nuk dha shenjë padurimi.

Herë pas here ndonjë shikim ngrihej nga toka dhe ndalej mbi një kasolle të zakonshme, e cila nuk ndryshonte nga të tjerat, përveç kujdesit të veçantë me të cilin ishte mbrojtur nga moti.

Më në fund u dëgjua ai murmurim i lehtë që zakonisht paraprin lëvizjen e një turme. Menjëherë, i gjithë fisi u ngrit në këmbë, sikur të ishte një trup i vetëm.

Në atë çast u hap dera e kasolles.

Prej saj dolën ngadalë tre burra.

Të tre ishin tepër të moshuar, por ai që ecte në mes, i mbështetur në krahët e dy shokëve, dukej sikur kishte jetuar më shumë vite sesa i lejohet zakonisht njeriut. Dikur kishte qenë i gjatë dhe i drejtë si një kedër, por tani pesha e më shumë se një shekulli ia kishte përkulur trupin. Hapi i lehtë e krenar i luftëtarit indian ishte zhdukur prej kohësh; ai ecte me mundim, centimetër pas centimetri.

Fytyra e tij e errët dhe e rrudhur krijonte një kontrast të jashtëzakonshëm me flokët e bardhë si bora, që i binin mbi supe në kaçurrela të dendura, aq të gjata sa dukej sikur kishin kaluar breza të tërë që nga hera e fundit kur ishin prerë.

Veshja e këtij patriarku – sepse kështu mund të quhej me të drejtë, për shkak të moshës, lidhjeve dhe ndikimit të tij mbi popullin – ishte madhështore, megjithëse ruante thjeshtësinë tradicionale të fisit.

Manteli i tij ishte punuar nga lëkurat më të mira, të pastruara nga qimet, mbi të cilat ishin vizatuar me simbole veprat heroike të kohëve të lashta. Kraharori i tij ishte i mbuluar me medalje të mëdha argjendi dhe disa prej ari, dhurata të sundimtarëve të ndryshëm të krishterë gjatë jetës së tij tepër të gjatë. Në krahë dhe mbi kyçe mbante stoli ari.

Flokët, që nuk ishin prerë më prej shumë vitesh, sepse ai kishte lënë pas jetën e luftës, mbaheshin nga një brez i punuar si diademë. Mbi të shkëlqenin zbukurime të tjera të vogla dhe tri pupla të mëdha struci, të lyera me të zezë, që krijonin një kontrast të mrekullueshëm me bardhësinë e flokëve të tij.

Edhe tomahoku ishte pothuajse i mbuluar me argjend, ndërsa doreza e thikës shkëlqente si të ishte derdhur nga ari i pastër.

Sapo zhurma e parë e gëzimit dhe respektit u fashit disi, emri Tamenund filloi të pëshpëritej nga goja në gojë.

Magua kishte dëgjuar shpesh për lavdinë e këtij Delaueri të urtë e të drejtë. Thuhej se ai gëzonte madje privilegjin e rrallë të fliste fshehurazi me Shpirtin e Madh. Fama e tij ishte përhapur aq shumë, sa emri i tij kishte mbetur edhe ndër kolonët e bardhë si ai i mbrojtësit legjendar të atyre viseve.

Prandaj shefi huron doli pak më përpara nga turma, që ta shihte më mirë plakun, vendimi i të cilit mund të ndryshonte fatin e tij.

Sytë e Tamenundit ishin të mbyllur, sikur ishin lodhur duke parë për kaq shumë vite egoizmin dhe pasionet e njerëzve.

Ngjyra e lëkurës së tij ishte më e errët dhe më e thellë se ajo e shumicës së të pranishmëve, sepse mbi të ishin gdhendur tatuazhe të shumta me figura të ndërlikuara e elegante.

Pa i kushtuar asnjë vëmendje Maguas, ai kaloi pranë tij, i mbështetur te dy shoqëruesit, dhe u ul në vendin më të lartë të kuvendit, në mes të popullit të tij, me madhështinë e një mbreti dhe butësinë e një ati.

Respekti me të cilin u prit ishte i jashtëzakonshëm.

Pas një heshtjeje të denjë, krerët e fisit u ngritën një nga një, iu afruan dhe vendosën me nderim duart e tij mbi kokat e tyre, sikur kërkonin bekimin e plakut.

Luftëtarët më të rinj mjaftoheshin duke prekur mantelin e tij ose duke iu afruar pranë, vetëm për të marrë frymë në praninë e një njeriu kaq të urtë, kaq të drejtë dhe kaq trim.

Vetëm më të shquarit ndër të rinjtë guxonin të afroheshin kaq pranë. Të tjerëve u mjaftonte lumturia që mund ta shihnin me sytë e tyre atë figurë të nderuar.

Pasi përfunduan këto shenja dashurie dhe respekti, krerët u kthyen në vendet e tyre dhe mbi të gjithë kampin ra një heshtje e plotë.

Pas pak çastesh, disa të rinj, që kishin marrë udhëzime me zë të ulët nga njëri prej shërbëtorëve të moshuar të Tamenundit, u ngritën, u larguan nga turma dhe hynë në kasollen që kishte tërhequr vëmendjen e të gjithëve gjatë asaj mëngjesi.

Pak minuta më vonë ata dolën sërish, duke shoqëruar ata njerëz për të cilët ishin bërë të gjitha ato përgatitje solemne drejt vendit ku do të jepej gjykimi.

Turma u hap, duke krijuar një korridor të gjerë.

Kur grupi kaloi, njerëzit u mbyllën përsëri pas tij, duke formuar një rreth të madh e të dendur njerëzish rreth vendit ku do të zhvillohej gjykimi.

KAPITULLI 28

"Më shkurt, të lutem; sepse, siç e sheh, jam shumë i zënë."

Shumë zhurmë për asgjë.

Fisi, ose më mirë gjysma e fisit të Delaverëve, që është përmendur kaq shpesh dhe kampi i të cilëve ndodhej kaq pranë fshatit të përkohshëm të Huronëve, mund të mblidhte pothuajse po aq luftëtarë sa edhe fqinjët e tyre. Ashtu si ata, edhe Delaverët kishin ndjekur Montkalmin në territoret e kurorës angleze dhe po bënin sulme të rënda në vendgjuetitë e Mohokëve. Megjithatë, me atë rezervën misterioze aq të zakonshme te fiset vendase, kishin zgjedhur të mos jepnin ndihmën e tyre pikërisht në çastin kur ajo ishte më e nevojshme.

Francezët e shpjegonin këtë tërheqje të papritur të aleatëve të tyre në mënyra të ndryshme. Mendimi më i përhapur ishte se Delaverët ishin ndikuar nga respekti për traktatin e lashtë që dikur i kishte vënë nën mbrojtjen ushtarake të Gjashtë Kombeve dhe që tani i bënte të ngurronin të ngrinin armët kundër ish-zotërinjve të tyre. Vetë fisi ishte mjaftuar t'i dërgonte Montkalmit, përmes lajmëtarëve të tij, një përgjigje të shkurtër sipas zakonit indian:

— Sëpatat tona janë mpirë dhe na duhet kohë t'i mprehim.

Komandanti i zgjuar i Kanadasë e kishte gjykuar më të arsyeshme të pranonte një mik pasiv, sesa, me ndonjë veprim të pamenduar, ta kthente në armik të hapur.

Atë mëngjes, kur Magua e udhëhoqi grupin e tij të heshtur nga vendbanimi i kastorëve drejt pyllit, në mënyrën që është përshkruar më sipër, dielli lindi mbi kampin e Delaverëve sikur të kishte rënë papritur mbi një popull tashmë zgjuar dhe të zënë me punët e zakonshme të mesditës.

Gratë lëviznin nga një kasolle në tjetrën; disa përgatisnin vaktin e mëngjesit, disa të tjera kërkonin me ngut sendet e nevojshme për jetën e përditshme, ndërsa shumica ndaleshin për të shkëmbyer me zë të ulët disa fjalë të shpejta me shoqet e tyre.

Luftëtarët rrinin të mbledhur në grupe. Mendonin më shumë sesa flisnin dhe, kur ndonjëri shprehte një mendim, e bënte si një njeri që e kishte peshuar mirë çdo fjalë.

Armët e gjahut shiheshin me bollëk pranë kasolleve, por askush nuk nisej për gjueti. Herë pas here ndonjë luftëtar kontrollonte armët e tij me një kujdes që rrallë u kushtohet kur priten vetëm kafshët e pyllit dhe jo armiq njerëzorë.

Shpesh sytë e një grupi të tërë drejtoheshin njëherazi nga një kasolle e madhe dhe e heshtur në qendër të fshatit, sikur aty të ndodhej shkaku i përbashkët i të gjitha mendimeve të tyre.

Ndërsa kjo skenë zhvillohej, papritur u shfaq një burrë në skajin më të largët të platformës shkëmbore mbi të cilën ishte ngritur fshati.

Ai ishte i paarmatosur dhe ngjyrat me të cilat ishte lyer fytyra e tij më tepër zbutnin sesa shtonin ashpërsinë natyrore të tipareve.

Kur u bë plotësisht i dukshëm për Delaverët, ndaloi dhe bëri një shenjë paqeje: ngriti krahun drejt qiellit dhe pastaj e uli ngadalë mbi gjoks.

Banorët iu përgjigjën me një murmuritje të lehtë mirëseardhjeje dhe e ftuan të afrohej me gjeste po aq miqësore.

I siguruar nga kjo pritje, figura e errët u shkëput nga maja e shkëmbit, ku për një çast ishte dalluar qartë mbi sfondin e qiellit të kuqërremtë të mëngjesit, dhe eci me dinjitet drejt qendrës së vendbanimit.

Teksa afrohej, dëgjohej vetëm trokitja e stolive prej argjendi që i vareshin në qafë e në krahë dhe tingulli i zileve të vogla që zbukuronin mokasinat e tij prej lëkure dreri.

Ai përshëndeti me mirësjellje burrat që kalonte pranë, ndërsa gratë i shpërfilli krejtësisht, si dikush që nuk kishte nevojë për miratimin e tyre në çështjen që e kishte sjellë.

Kur arriti te grupi ku, nga qëndrimi krenar i burrave, kuptohej se ishin mbledhur prijësit kryesorë, i panjohuri ndaloi.

Atëherë Delaverët e njohën.

Përpara tyre qëndronte prijësi i famshëm huron, Dhelpra Dinake.

Pritja që iu bë ishte e ftohtë, e heshtur dhe plot kujdes.

Luftëtarët në rreshtin e parë u tërhoqën mënjanë, duke hapur rrugën për oratorin më të nderuar të fisit, një burrë që fliste të gjitha gjuhët e fiseve veriore.

— Huroni i urtë është i mirëpritur, — tha Delaveri në gjuhën e Mohokëve. — Ka ardhur të hajë sukotashin me vëllezërit e tij të liqeneve.

— Kam ardhur, — u përgjigj Magua, duke ulur kokën me dinjitetin e një princi lindor.

Prijësi zgjati dorën, e kapi nga kyçi dhe të dy shkëmbyen përsëri përshëndetjet sipas zakonit.

Pastaj Delaveri e ftoi mysafirin të hynte në kasollen e tij dhe të ndante mëngjesin me të.

Magua e pranoi ftesën.

Të dy luftëtarët, të shoqëruar nga tre ose katër pleq të fisit, u larguan qetësisht, duke lënë pas pjesën tjetër të Delaverëve të përpirë nga dëshira për të mësuar arsyen e kësaj vizite të pazakontë, por pa e tradhtuar aspak padurimin e tyre me fjalë apo gjeste.

Gjatë vaktit të shkurtër e të thjeshtë që pasoi, biseda u zhvillua me kujdes të madh dhe u kufizua vetëm te gjuetia në të cilën Magua kishte marrë pjesë ditët e fundit.

Edhe njerëzit më të rafinuar nuk do të kishin mundur të silleshin më natyrshëm, sikur kjo vizitë të ishte krejt e zakonshme.

Megjithatë secili prej të pranishmëve e dinte fare mirë se pas saj fshihej një qëllim sekret dhe, me shumë gjasa, i rëndësishëm edhe për ta.

Kur të gjithë e shuan urinë, gratë larguan enët prej druri dhe paguret, ndërsa të dyja palët u përgatitën për një përballje shumë më delikate: atë të zgjuarsisë.

— A është kthyer përsëri fytyra e Atit tim të Madh të Kanadasë drejt bijve të tij huronë? — pyeti oratori i Delaverëve.

— Kur ka qenë ndryshe? — u përgjigj Magua. — Ai i quan njerëzit e mi "bijtë e tij më të dashur".

Delaveri uli kokën me qetësi, ndonëse e dinte se kjo nuk ishte e vërtetë, dhe vazhdoi:

— Sëpatat e të rinjve të tu janë skuqur shumë nga gjaku.

— Është e vërtetë; por tani janë të pastra dhe të mpira, sepse Jingezët kanë vdekur dhe Delaverët janë fqinjët tanë.

Tjetri e pranoi këtë kompliment paqësor me një gjest të lehtë të dorës dhe heshti.

Pas pak, sikur sapo t'i ishte kujtuar diçka, Magua pyeti:

— A po ju sjell shqetësime robinja ime?

— Ajo është e mirëpritur.

— Rruga midis Huronëve dhe Delaverëve është e shkurtër dhe e hapur. Nëse ju sjell mundime, le ta dërgoni te gratë e mia.

— Ajo është e mirëpritur, — përsëriti prijësi Delaver, këtë herë me një theks edhe më të fortë.

Magua heshti për disa minuta, duke u përpjekur të mos tregonte zhgënjimin që kishte pësuar në këtë përpjekje të drejtpërdrejtë për të rimarrë Korën.

Më në fund ai foli përsëri:

— A u lënë të rinjtë e mi Delaverëve vend të mjaftueshëm për gjueti në male?

— Lenapët janë zotër të maleve të tyre, — u përgjigj tjetri me një krenari të lehtë.

— Mirë. Drejtësia është zotëria e një lëkurëkuqi. Përse të mprehin sëpatat dhe thikat kundër njëri-tjetrit? A nuk janë fytyrëbardhët më të shumtë se dallëndyshet në stinën e luleve?

— Mirë! — thirrën njëherazi dy ose tre prej të pranishmëve.

Magua priti pak, derisa fjalët e tij të zbutnin zemrat e Delaverëve, dhe vazhdoi:

— A nuk janë parë mokasina të panjohura në pyje? A nuk kanë nuhatur vëllezërit e mi gjurmët e fytyrëbardhëve?

— Le të vijë Ati im i Madh nga Kanadaja, — u përgjigj tjetri me kujdes. — Bijtë e tij janë gati ta presin.

— Kur vjen prijësi i madh, ai vjen të pijë duhan me indianët në kasollet e tyre. Edhe Huronët thonë se është i mirëpritur. Por Jingezët kanë krahë të gjatë dhe këmbë që nuk lodhen kurrë. Të rinjtë e mi besojnë se kanë parë gjurmët e tyre pranë fshatit të Delaverëve.

— Lenapët nuk flenë.

— Mirë. Luftëtari që i mban sytë hapur e sheh armikun, — tha Magua, duke ndryshuar përsëri drejtimin e bisedës, pasi kuptoi se nuk mund ta çante kujdesin e bashkëbiseduesit. — Kam sjellë dhurata për vëllanë tim. Fisi i tij nuk doli në luftë sepse kështu e gjykoi të drejtë; por miqtë e tij nuk e kanë harruar se ku jeton.

Me këto fjalë Magua u ngrit dhe, me solemnitet, shpalosi dhuratat përpara syve të nikoqirëve të tij.

Ato ishin kryesisht stoli pa shumë vlerë, të plaçkitura nga gratë e vrara në Fort Uilliam Henri.

Edhe në ndarjen e tyre, Huroni tregoi po aq zgjuarsi sa edhe në përzgjedhje.

Sendet më të çmuara ua dha dy prijësve më të rëndësishëm, njëri prej të cilëve ishte edhe nikoqiri i tij, ndërsa të tjerëve ua shoqëroi dhuratat me komplimente aq të zgjedhura e të përshtatshme, sa askush nuk pati arsye të ndihej i nënvlerësuar.

Në tërësi, e gjithë ceremonia ishte një përzierje aq e goditur e dobisë me lajkat, sa Magua e lexoi menjëherë në sytë e tyre ndikimin që kishte pasur bujaria e tij.

Ky veprim i menduar me kujdes dha rezultat menjëherë.

Delaverët e humbën pak nga serioziteti i tyre dhe u treguan dukshëm më të përzemërt.

Sidomos nikoqiri, pasi soditi për disa çaste me kënaqësi pjesën e pasur të plaçkës që kishte marrë, përsëriti me theks:

— Vëllai im është një prijës i mençur. Ai është i mirëpritur!

— Huronët i duan miqtë e tyre Delaverë, — tha Magua. — Pse të mos i duan? I ngroh i njëjti diell dhe, pas vdekjes, njerëzit e drejtë të të dy fiseve do të gjuajnë në të njëjtat toka. Lëkurëkuqtë duhet të jenë miq dhe t'i mbajnë sytë hapur ndaj fytyrëbardhëve. A kanë nuhatur vëllezërit e mi spiunë në pyje?

Delaveri, emri i të cilit në anglisht do të thoshte "Zemërforti", e la mënjanë ashpërsinë që i kishte dhënë atë emër.

Fytyra iu zbut dukshëm dhe këtë herë u përgjigj më drejtpërdrejt:

— Ka pasur mokasina të panjohura rreth kampit tim. Gjurmët e tyre kanë hyrë deri në kasollet tona.

— A i përzuri vëllai im qentë? — pyeti Magua, pa i kujtuar fare shmangien e mëparshme.

— Nuk do të ishte e drejtë. I huaji është gjithmonë i mirëpritur te bijtë e Lenapëve.

— I huaji, po; por jo spiuni.

— Mos vallë Jingezët dërgojnë gratë si spiune? A nuk tha vetë prijësi huron se kishte zënë rob gra në betejë?

— Nuk gënjeva. Jingezët kanë dërguar zbuluesit e tyre. Ata hynë në kasollet e mia, por nuk gjetën askënd që t'u thoshte "mirë se erdhët". Atëherë ikën te Delaverët, sepse thanë: "Delaverët janë miqtë tanë; zemrat e tyre janë larguar nga Ati i Madh i Kanadasë."

Ky ishte një goditje e drejtpërdrejtë.

Tërheqja e fundit e fisit nga lufta i kishte bërë Delaverët objekt dyshimi në sytë e aleatëve francezë dhe tani ata e ndien se çdo veprim i ardhshëm do të shihej me mosbesim.

Nuk duhej shumë zgjuarsi për të kuptuar se kjo gjendje mund t'u sillte pasoja të rënda.

Fshatrat e tyre të largëta, vendgjuetitë, qindra gra e fëmijë dhe një pjesë e madhe e forcës së tyre ndodheshin ende brenda territoreve franceze.

Prandaj lajmi që solli Magua u prit me shqetësim të dukshëm.

— Le të më shohë Ati im në sy, — tha Zemërforti. — Nuk do të shohë asnjë ndryshim. Është e vërtetë që të rinjtë tanë nuk dolën në luftë; ëndrrat i ndaluan. Por ata e duan dhe e nderojnë Prijësin e Madh të Bardhë.

— A do ta besojë ai këtë kur të dëgjojë se armiku i tij më i madh ushqehet në kampin e bijve të tij? Kur t'i thonë se Jingezi gjakatar pi duhan pranë zjarrit tuaj? Se fytyrëbardhi që ka vrarë kaq shumë nga miqtë e tij hyn e del lirshëm mes Delaverëve? Jo! Ati im i Madh i Kanadasë nuk është budalla!

— Ku është ai Jingez që Delaverët duhet ta kenë frikë? — u përgjigj tjetri. — Kush i ka vrarë të rinjtë tanë? Kush është armiku i vdekshëm i Atit tim të Madh?

— Karabina e Gjatë.

Luftëtarët Delaverë u drodhën sapo dëgjuan atë emër të famshëm.

Për herë të parë kuptuan se armiku më i njohur i aleatëve indianë të Francës ndodhej në duart e tyre.

— Çfarë do të thotë kjo? — pyeti Zemërforti me habi të sinqertë, duke harruar për një çast qetësinë karakteristike të racës së tij.

— Një Huron nuk gënjen, — u përgjigj ftohtë Magua, duke u mbështetur pas murit të kasolles dhe duke mbledhur mantelin mbi gjoks. — Le t'i numërojnë Delaverët robërit e tyre. Do të gjejnë një të tillë, lëkura e të cilit nuk është as e kuqe, as e bardhë.

Pas këtyre fjalëve pasoi një heshtje e gjatë.

Prijësi u këshillua veçmas me shokët e tij dhe menjëherë u dërguan lajmëtarë për të thirrur burrat më të rëndësishëm të fisit.

Sa herë që hynte një luftëtar i ri, atij i tregohej lajmi që sapo kishte sjellë Magua.

Habia dhe pasthirrjet e thella e të mbytura ishin të njëjta tek të gjithë.

Lajmi kaloi gojë më gojë derisa i gjithë kampi u trazua.

Gratë ndërprenë punët për të kapur ndonjë fjalë që u shpëtonte luftëtarëve gjatë bisedës.

Djemtë lanë lojërat dhe, duke ecur pa druajtje mes etërve të tyre, ngrinin sytë me kureshtje, ndërsa dëgjonin pasthirrmat e shkurtra të habisë që shoqëronin përmendjen e armikut të tyre të urryer.

Me pak fjalë, çdo punë u la mënjanë dhe çdo mendim tjetër u harrua, që fisi të mund të shprehte lirisht, sipas mënyrës së vet, ndjenjat që kjo ngjarje kishte zgjuar.

KAPITULLI 29

"Kur kuvendi u ul në vendet e tij, Akili u ngrit mbi të gjithë dhe kështu iu drejtua mbretit të njerëzve." — Pope, Iliada

Kora qëndronte në krye të robërve, me krahët e lidhur rreth Alisës, në përqafimin e ngrohtë të dashurisë motërore. Edhe pse ishte e rrethuar nga çdo anë prej luftëtarëve indianë me pamje kërcënuese, ajo nuk mendonte për rrezikun e vet. Sytë i mbante të ngulur vetëm mbi fytyrën e zbehtë dhe të shqetësuar të Alisës, e cila dridhej nga frika.

Pranë tyre qëndronte Hejvardi, i shqetësuar njësoj për të dyja motrat. Në atë çast pasigurie të madhe, ai mezi arrinte të dallonte se cila prej tyre kishte vendin më të madh në zemrën e tij, edhe pse e dinte mirë kë dashuronte më shumë.

Syri i Skifterit (Syri i Skifterit) ishte vendosur pak më prapa. Edhe pse ndanin të njëjtin fat si robër, ai nuk harronte ndryshimin në gradë mes tij dhe oficerit anglez.

Unkasi nuk ndodhej aty.

Kur heshtja mbizotëroi përsëri dhe kaloi pauza e gjatë e zakonshme që paraprinte çdo vendim të rëndësishëm, njëri prej dy pleqve që rrinin pranë Tamenundit u ngrit dhe pyeti me një anglishte çuditërisht të qartë:

— Cili nga robërit e mi është Pushka e Gjatë?

As Dunkani dhe as Syri i Skifterit nuk u përgjigjën.

Megjithatë, Dunkani hodhi vështrimin rreth turmës së heshtur dhe u step menjëherë kur sytë iu ndalën mbi fytyrën plot ligësi të Maguas.

Në atë çast e kuptoi se huroni dinak kishte dorë në gjyqin që po zhvillohej dhe vendosi t'i prishte planet me çdo kusht. Ai kishte parë më parë se sa të shpejtë ishin indianët në dhënien e dënimeve dhe kishte frikë se këtë herë viktima do të ishte miku i tij, Syri i Skifterit.

Pa pasur kohë të mendonte gjatë, vendosi ta mbronte, edhe sikur t'i kushtonte jetën.

Por para se të fliste, pyetja u përsërit me zë më të lartë.

— Na jepni armët — tha Dunkani me krenari — dhe na çoni në pyll. Veprat tona do të tregojnë kush jemi.

Plaku e vështroi me kureshtje.

— Ky qenka luftëtari, emri i të cilit ka mbërritur deri te ne. Çfarë e solli të bardhin në kampin e Delauerëve?

— Nevoja. Kam ardhur të kërkoj ushqim, strehë dhe miq.

Plaku tundi kokën.

— Kjo nuk mund të jetë e vërtetë. Pyjet janë plot me gjah. Një luftëtar nuk ka nevojë për çati tjetër veç qiellit. Delauerët janë armiqtë, jo miqtë, e anglezëve. Shko! Goja jote foli, por zemra jo.

Dunkani mbeti pa përgjigje.

Në atë çast Syri i Skifterit doli përpara.

— Nëse nuk iu përgjigja menjëherë thirrjes për Pushkën e Gjatë, nuk ishte nga turpi apo frika. Një njeri i ndershëm nuk njeh as njërën, as tjetrën. Por nuk pranoj që Mingot t'i vënë emër një njeriu që tashmë ka marrë emra nga miqtë e tij. Aq më tepër kur ai emër është i gabuar. Pushka ime quhet Killdeer, është pushkë me tytë të vijëzuar dhe jo karabinë.

Ai vazhdoi me qetësi:

— Familja ime më quajti Nathaniel. Delauerët më dhanë emrin Syri i Skifterit. Ndërsa Irokezët, pa më pyetur fare, më quajtën Pushka e Gjatë.

Të gjithë sytë u kthyen menjëherë drejt tij.

Deri atëherë kishin vështruar vetëm Dunkanin, por tani turma po shqyrtonte trupin e gjatë, të fortë dhe të palëkundur të gjahtarit.

Nuk ishte e pazakontë që dy njerëz të pretendonin të njëjtin emër të famshëm. Mashtrues kishte pasur gjithmonë, edhe mes indianëve. Por Delauerët nuk donin të gabonin në një çështje kaq të rëndësishme.

Pleqtë u këshilluan për pak çaste mes tyre.

Pastaj njëri iu drejtua Maguas.

— Vëllai im tha se një gjarpër kishte hyrë në kampin tonë. Cili është ai?

Magua ngriti dorën dhe tregoi Syrin e Skifterit.

— A do t'i besojë një Delauer i mençur lehjes së një ujku? — tha menjëherë Dunkani. — Qeni gënjen rrallë, por kur është dëgjuar ndonjëherë që ujku të ketë thënë të vërtetën?

Sytë e Maguas u mbushën me urrejtje.

Megjithatë, ai e përmbajti veten dhe u kthye mënjanë me një buzëqeshje përçmuese, i bindur se indianët do ta zgjidhnin vetë këtë mosmarrëveshje.

Dhe kështu ndodhi.

Pas një bisede tjetër të shkurtër, plaku tha:

— Vëllai im u quajt gënjeshtar. Miqtë e tij janë zemëruar. Le ta vërtetojnë me armë se kush ka thënë të vërtetën.

Magua bëri sikur e mendoi propozimin, edhe pse e kuptonte mirë se ai vinte nga mosbesimi ndaj tij.

Ai pranoi me një lëvizje të lehtë të kokës, i bindur se gjahtari ishte aq i zoti sa do ta vërtetonte pa dashje dëshminë e tij.

Pushkët iu dorëzuan menjëherë të dy kundërshtarëve.

Atyre iu kërkua të qëllonin mbi kokat e turmës, drejt një ene balte që ndodhej mbi një trung rreth pesëdhjetë hapa larg.

Dunkani buzëqeshi me vete.

Ideja për t'u matur me Syrin e Skifterit në qitje i dukej qesharake. Megjithatë vendosi ta vazhdonte mashtrimin derisa të kuptonte plotësisht planin e Maguas.

Ai ngriti pushkën me kujdes, mori shenjë tri herë dhe më në fund shtiu.

Plumbi goditi trungun vetëm pak centimetra larg enës.

Nga turma u dëgjua një murmurimë miratimi.

Edhe vetë Syri i Skifterit tundi kokën lehtë, sikur pranonte se të shtënat e oficerit ishin më të mira nga sa kishte pritur.

Por, në vend që të ngrinte menjëherë pushkën për t'u përgjigjur, ai mbeti i mbështetur mbi të për më shumë se një minutë, i zhytur në mendime.

Nga kjo heshtje e nxori një indian i ri, i cili i preku lehtë supin dhe i tha me anglishte të çalë:

— A mund ta bëjë më mirë fytyrazbardhi?

Syri i Skifterit ngriti kokën ngadalë dhe buzëqeshi me qetësinë e një njeriu që nuk kishte nevojë t'u provonte të tjerëve vlerën e tij.

— Po ta godis atë enë, — tha ai me qetësi, — nuk do të vërtetohet aspak se unë jam Pushka e Gjatë. Çdo ushtar që ka mësuar të përdorë një armë mund ta qëllojë një shenjë kaq të madhe në këtë largësi. Nëse Delauerët duan të dinë të vërtetën, le të zgjedhin një provë që i shkon emrit që po kërkojnë.

Pleqtë panë njëri-tjetrin. Fjalët e gjahtarit u dukën të drejta.

Pas një çasti, njëri prej tyre urdhëroi që ena prej balte të hiqej dhe në vend të saj të vendosej një objekt shumë më i vogël. Një indian i ri mori një degë të hollë, nguli në majë të saj një copë druri jo më të madhe se gishti i dorës dhe e vendosi në trung.

Turma vështroi në heshtje.

Edhe kjo nuk i mjaftoi Syrit të Skifterit.

— Jo, — tha ai. — Edhe kjo është tepër e madhe.

Pastaj zgjati dorën drejt brezit të një luftëtari të ri dhe i mori një copë të hollë lëvore.

Me briskun e tij preu një rrip fare të ngushtë, jo më të gjerë se një fije bari.

E vari në degë dhe tha:

— Tani është më mirë. Kush e pret këtë në mes, ai ka të drejtë të mbajë emrin që kërkoni.

Në fytyrat e Delauerëve u duk një shprehje habie.

Edhe Magua, megjithëse përpiqej ta fshihte, u trazua.

Dunkani e kuptoi menjëherë se gjahtari nuk po kërkonte vetëm të tregonte mjeshtërinë e tij. Ai donte të bindte gjithë fisin, pa lënë vend për dyshim.

Pleqtë miratuan provën.

— Le të qëllojë i pari ai që e mohon emrin, — tha njëri prej tyre.

Dunkani nuk mund të tërhiqej.

Ai ngriti pushkën edhe një herë.

Mori shenjë me kujdes, mbajti frymën dhe shtiu.

Plumbi kaloi aq pranë copës së lëvores, sa ajo u lëkund lehtë nga era e goditjes, por mbeti e paprekur.

Nga turma nuk u dëgjua asnjë zë.

Vetëm disa luftëtarë tundën kokën me respekt, sepse e kuptonin sa e vështirë ishte ajo provë.

Tani erdhi radha e Syrit të Skifterit.

Ai nuk nxitoi.

Mbështeti pushkën në shpatull me lëvizjen e zakonshme, sikur po përshëndeste një mik të vjetër.

As nuk u përkul për të marrë shenjë.

Sytë e tij u ngulën për një çast mbi copëzën e hollë të lëvores.

Pastaj krisi arma.

Zhurma mezi ishte shuar kur rripi i hollë u nda më dysh dhe të dyja pjesët ranë në tokë.

Një murmurimë e fortë habie përshkoi gjithë kuvendin.

Edhe luftëtarët më të moshuar nuk e fshehën admirimin.

Ata e dinin se një e shtënë e tillë nuk ishte fat.

Ishte mjeshtëri.

Plaku që drejtonte kuvendin u ngrit ngadalë.

Ai vështroi gjatë Syrin e Skifterit dhe tha me zë të lartë:

— Asnjë njeri tjetër nuk do ta kishte bërë këtë. Ky është ai që Irokezët e quajnë Pushka e Gjatë.

Në fytyrën e Maguas kaloi një hije zemërimi.

Plani i tij i parë kishte dështuar.

Megjithatë, ai nuk foli.

Ai priste një rast tjetër, duke e ditur se gjyqi nuk kishte marrë ende fund.

Një heshtje e thellë mbuloi kuvendin. Askush nuk e vinte më në dyshim mjeshtërinë e gjahtarit. Pleqtë e Delauerëve shkëmbyen disa fjalë me zë të ulët, ndërsa Tamenundi rrinte i palëvizur, me sytë gjysmë të mbyllur, sikur po dëgjonte më shumë zërin e kujtesës sesa fjalët e njerëzve.

Më në fund, plaku që kishte drejtuar pyetjet iu kthye Maguas.

— Vëllai im tha të vërtetën. Ky është Pushka e Gjatë. Çfarë kërkon tani huroni nga Delauerët?

Magua doli përpara pa u hutuar. Fytyra e tij mbeti e qetë, megjithëse sytë i digjnin nga zemërimi.

— Unë nuk kam ardhur të flas për Pushkën e Gjatë. Kam ardhur të kërkoj drejtësi.

Një murmuritje e lehtë u përhap në turmë.

— Le të flasë, — tha plaku.

Magua ngriti dorën drejt Korës.

— Kjo grua është robinja ime. E kam fituar sipas ligjeve të luftës. Askush nuk ka të drejtë të ma marrë.

Pastaj tregoi Alisën.

— Edhe kjo është robinja ime.

Më pas hodhi vështrimin mbi Hejvardin dhe Syrin e Skifterit.

— Këta janë armiqtë e mi. Ata kanë derdhur gjakun e huronëve. Le të vendosin Delauerët çfarë meriton secili.

Fjalët e tij u dëgjuan pa ndërprerje. Askush nuk e ndërpreu, sepse zakoni kërkonte që çdo njeri ta përfundonte fjalën e tij.

Kur Magua mbaroi, sytë e të gjithëve u kthyen nga Tamenundi.

Patriarku nuk foli menjëherë.

Ai ngriti kokën ngadalë dhe e ndali shikimin mbi Syrin e Skifterit.

— Thuaj atë që ke për të thënë.

Syri i Skifterit bëri një hap përpara.

— Nuk kam ardhur këtu për të kërkuar mëshirë. Nëse Delauerët mendojnë se kam bërë keq, le të më dënojnë. Por le të mos dëgjojnë vetëm fjalët e një huroni. Ai është armiku im dhe armiku i gjithë atyre që janë këtu.

Pastaj tregoi Maguan.

— Ai është dinak. Gjuha e tij është më e mprehtë se thika. Ai e fsheh të vërtetën ashtu si gjarpri fshihet nën gjethe.

Magua buzëqeshi me përbuzje, por nuk foli.

— Unë jam mik i Mohikanëve, — vazhdoi gjahtari. — Kam luftuar krah për krah me Çingashgukun dhe Unkasin. Nëse kam derdhur gjak, e kam bërë në luftë, jo duke vrarë gra apo fëmijë.

Disa nga luftëtarët e moshuar tundën kokën në shenjë miratimi.

Ata e njihnin emrin e Pushkës së Gjatë.

Edhe Tamenundi dukej se po mendonte thellë.

Pas pak, ai foli me një zë të dobët, por që u dëgjua qartë në gjithë kuvendin:

— Delauerët nuk dënojnë një luftëtar vetëm nga fjalët e armikut të tij. Ata do të dëgjojnë gjithçka para se të vendosin.

Këto fjalë i dhanë shpresë Hejvardit.

Por Magua nuk u tremb.

Ai e dinte se kishte ende një armë shumë më të fortë se gënjeshtra: urrejtjen e tij të vjetër ndaj kolonelit Munro dhe dëshirën për t'u hakmarrë mbi vajzat e tij.

Ndërsa kuvendi përgatitej të dëgjonte pjesën tjetër të rrëfimit të huronit, në fytyrën e Maguas u shfaq një buzëqeshje e lehtë, e ftohtë dhe plot ligësi, sikur ishte ende i bindur se, në fund, fati do të ishte në anën e tij.

Magua bëri një hap përpara. Fytyra e tij mbeti e patrazuar, por zëri iu bë më i fortë, që ta dëgjonte gjithë kuvendi.

— Delauerët janë një popull i drejtë. Ata nuk i marrin robërit e një luftëtari tjetër. Kur Magua i kapi këta njerëz, askush nuk ishte pranë tij. Ai luftoi vetëm dhe fitoi. Prandaj robërit janë të tij.

Pastaj ai u kthye nga Kora.

— Vajza me flokët e errët është robinja ime. Askush nuk ka të drejtë ta ndalojë Maguan ta marrë me vete.

Një heshtje e rëndë mbuloi përsëri kuvendin.

Hejvardi mezi e përmbante zemërimin.

— Gënjen! — tha ai me vendosmëri. — Ne nuk u kapëm me ndershmëri. Ti na mashtrove, na tradhtove dhe na dorëzove te armiqtë e tu. Një luftëtar i ndershëm nuk vepron kështu.

Sytë e Maguas u ngushtuan.

— Fytyra e bardhë flet për nder, por harron se është në tokën e indianëve. Lufta ka ligjet e saj.

— Edhe indianët njohin dallimin mes trimërisë dhe tradhtisë, — ia ktheu Hejvardi.

Një murmuritje kaloi mes pleqve.

Ata nuk ndërhynë.

Ishte e qartë se po peshonin çdo fjalë.

Në atë çast, Tamenundi ngriti kokën.

Edhe pse vitet i kishin rënduar trupin, prania e tij imponOnte respekt të plotë.

Ai i nguli sytë mbi Maguan.

— A ka mbaruar vëllai im?

— Ka mbaruar.

Pastaj plaku e ktheu shikimin nga Kora.

— Le të flasë gruaja.

Të gjithë sytë u drejtuan nga ajo.

Kora nuk u drodh.

Ajo hodhi një vështrim të shkurtër nga Alisa, pastaj nga Hejvardi dhe më në fund foli me një qetësi që i habiti të gjithë.

— Nuk kam ardhur këtu për të kërkuar mëshirë. E vetmja gjë që kërkoj është drejtësi. Nëse Delauerët janë popull i drejtë, ata do të dëgjojnë edhe fjalën time.

Asnjë zë nuk u dëgjua në turmë.

— Ky njeri, — vazhdoi ajo duke treguar Maguan, — nuk më shpëtoi. Ai më rrëmbeu. Nuk më mbrojti. Ai kërkon të më marrë me forcë, jo sepse është e drejta e tij, por sepse kërkon hakmarrje ndaj babait tim.

Në fytyrën e Maguas nuk lëvizi asnjë muskul.

Vetëm sytë e tij të errët mbetën të ngulur mbi Korën.

— Ai më ka premtuar lirinë vetëm nëse pranoj të bëhem gruaja e tij.

Një lëvizje e lehtë përshkoi rrethin e luftëtarëve.

Disa pleq ulën kokën.

Edhe ata e kuptonin se një kërkesë e tillë nuk ishte e zakonshme.

Kora vazhdoi:

— Unë e refuzova. Atëherë ai u betua se do të më shihte të vdekur përpara se të më shihte të lirë.

Kur ajo mbaroi, në kuvend ra përsëri heshtja.

As Magua nuk nxitoi të përgjigjej.

Ai e dinte se çdo fjalë e tepërt mund ta kthente mendimin e pleqve kundër tij.

Tamenundi mbylli sytë për disa çaste, sikur po kërkonte urtësi në kujtimet e një jete të gjatë.

Më pas foli ngadalë:

— Delauerët do të dëgjojnë gjithçka. Vetëm atëherë do të japin gjykimin.

Dhe askush nuk guxoi ta kundërshtonte.

Në atë çast, nga fundi i turmës u dëgjua një lëvizje. Të gjithë kthyen kokën.

Një luftëtar i moshuar u ngrit ngadalë dhe iu afrua Tamenundit. Ai u përkul me respekt, i pëshpëriti disa fjalë në vesh dhe u tërhoq sërish në vendin e tij.

Patriarku mbeti për disa çaste i heshtur.

Pastaj ngriti sytë drejt Maguas.

— Delauerët e kanë dëgjuar fjalën tënde. Tani zemra e tyre kërkon të dijë edhe një gjë.

— Le të pyesin, — u përgjigj Magua.

— Përse e kërkon këtë grua?

Pyetja ra mbi kuvend si një gur në ujë të qetë.

Magua nuk u përgjigj menjëherë.

Ai hodhi një vështrim të gjatë drejt Korës dhe, vetëm atëherë, foli:

— Sepse Magua është plagosur nga babai i saj.

Ai ngriti dorën dhe preku shpatullën.

— Munro e lidhi Maguan para ushtarëve të tij. Ai urdhëroi që ta fshikullonin si një qen. Trupi i Maguas u shërua, por zemra e tij nuk harroi.

Në fytyrat e shumë pleqve u duk një shprehje mirëkuptimi.

Hakmarrja nuk ishte një ndjenjë e panjohur për ta.

Magua vazhdoi:

— Munro më dëboi nga fisi im. Ai më mbushi me turp para njerëzve të mi. Kur Magua kërkon vajzën e tij, nuk kërkon vetëm një grua. Ai kërkon që zemra e Munros të ndiejë të njëjtën dhimbje që ndjeu zemra e Maguas.

Kora nuk e uli shikimin.

Ajo priti që huroni të mbaronte dhe pastaj tha me qetësi:

— Nëse babai im të ka bërë padrejtësi, hakmarrja jote duhet të jetë kundër tij, jo kundër vajzës së tij.

— Zemra e Munros jeton te vajzat e tij, — u përgjigj Magua ftohtë. — Kur ato vuajnë, vuan edhe ai.

Një heshtje e rëndë mbuloi përsëri kuvendin.

Edhe Hejvardi e kuptoi se Magua nuk ishte shtyrë vetëm nga urrejtja. Ai kishte ushqyer për vite me radhë një dëshirë të ftohtë dhe të pamëshirshme për hakmarrje.

Atëherë Tamenundi foli.

— Fjalët e huronit janë dëgjuar.

Ai ktheu kokën ngadalë drejt Korës.

— A do ta ndjekësh Maguan me dëshirën tënde?

— Kurrë, — u përgjigj ajo pa u lëkundur.

— Edhe sikur kjo të të kushtojë jetën?

Kora ngriti kokën me krenari.

— Më mirë të vdes e lirë, sesa të jetoj si robinja e tij.

Në fytyrën e Maguas nuk u duk as zemërim, as habi.

Ai sikur e kishte pritur atë përgjigje.

Por sytë e tij u mbushën me një dritë të ftohtë e kërcënuese.

Ndërsa pleqtë filluan të këshilloheshin edhe një herë mes tyre, asnjë nga robërit nuk mund ta merrte me mend se cili do të ishte vendimi i fundit i Tamenundit. Heshtja e kuvendit ishte bërë më e rëndë se çdo britmë lufte dhe secili priste, me frymën pezull, fjalën që do të vendoste fatin e tyre.

Pleqtë e fisit u mblodhën përsëri në një këshillim të shkurtër. Askush nga luftëtarët nuk guxonte të fliste. Të gjithë prisnin vendimin e Tamenundit, sepse fjala e tij kishte peshën e ligjit.

Pas pak, patriarku ngriti kokën.

Sytë e tij të lodhur u ndalën mbi Korën.

— Gruaja ka folur me zemër të fortë, — tha ai ngadalë. — Delauerët e nderojnë guximin, qoftë ai edhe te një grua.

Pastaj e ktheu vështrimin nga Magua.

— Por huroni thotë se robinja është e tij.

Magua bëri një hap përpara.

— Është e vërtetë.

— Atëherë, sipas ligjeve të luftës, ai që e ka fituar robin, ka të drejtë mbi të.

Këto fjalë ranë si një goditje e rëndë mbi zemrat e robërve.

Alisa lëshoi një psherëtimë të lehtë dhe u mbështet instinktivisht pas motrës.

Hejvardi shtrëngoi grushtet.

Ai ishte gati të fliste, por Syri i Skifterit i bëri shenjë të mos nxitohej.

Gjahtari e kishte kuptuar se një fjalë e pamenduar mund ta përkeqësonte gjendjen.

Magua, duke besuar se fitorja ishte tashmë e tij, iu afrua Korës.

— Le të vijë me mua.

Por Kora nuk lëvizi.

Ajo qëndroi drejt, me kokën lart dhe me një qetësi që e zemëroi edhe më shumë huronin.

— Nuk do të të ndjek kurrë me dëshirë.

Magua buzëqeshi ftohtë.

— Nuk të kërkova dëshirën.

Ai zgjati dorën sikur të donte ta kapte për krahu.

Në të njëjtin çast, një zë i fortë ushtoi mbi kuvend:

— Ndal!

Të gjithë u kthyen menjëherë.

Ishte Tamenundi.

Edhe Magua u ndal.

Patriarku e pa gjatë, sikur po përpiqej të lexonte diçka në fytyrën e tij.

Pastaj sytë e tij kaluan ngadalë mbi Syrin e Skifterit, mbi Hejvardin dhe më në fund u ndalën te Unkasi, i cili sapo ishte shfaqur mes turmës.

Për disa çaste, askush nuk foli.

Një shprehje habie u duk në fytyrën e plakut.

Ai u ngrit me vështirësi në këmbë, ndërsa të gjithë Delauerët e ndiqnin me sy.

Pastaj, me një zë të dridhur nga mosha, por të mbushur me emocion, ai tha:

— Afrohuni... le ta shoh më mirë këtë djalosh.

Unkasi iu bind pa thënë asnjë fjalë.

Ndërsa ai afrohej, në fytyrën e Tamenundit u shfaq një ndryshim i çuditshëm.

Plaku e vështroi gjatë, me një përqendrim që i la të gjithë pa frymë.

Dukej sikur po shihte jo vetëm luftëtarin e ri që kishte përpara, por edhe hijet e një kohe shumë të largët.

Pastaj ngriti dorën që dridhej lehtë dhe e drejtoi drejt Unkasit.

— Kush je ti? — pyeti me zë të ulët.

Unkasi u përgjigj me krenari:

— Unë jam Unkas, biri i Çingashgukut.

Kur dëgjoi këtë emër, Tamenundi u drodh.

Sytë e tij të plakur u mbushën me një dritë të papritur.

Ai pëshpëriti me zë aq të ulët, sa dukej sikur fliste me kujtimet e veta:

— Çingashguk... biri i fisit të Mohikanëve...

Dhe për herë të parë që nga fillimi i gjyqit, në kuvend u përhap një ndjenjë se fati i robërve mund të ndryshonte krejtësisht.

Tamenundi zgjati dorën e tij të rrudhur dhe i bëri shenjë Unkasit të afrohej edhe më pranë.

Luftëtari i ri iu bind pa hezitim.

Kur qëndroi përballë plakut, të dy mbetën për disa çaste duke parë njëri-tjetrin në heshtje. Në fytyrën e Tamenundit dukej sikur po zgjohej kujtimi i një bote që kishte humbur prej kohësh.

Më në fund ai foli:

— Nga cili fis je?

— Nga Mohikanët.

— Kush ishte babai yt?

— Çingashguku.

— Dhe babai i Çingashgukut?

— Unë vij nga gjaku i prijësve tanë. Etërit e mi sunduan mbi Mohikanët shumë kohë përpara se fytyrat e bardha të kalonin ujërat e mëdha.

Në fytyrën e Tamenundit u duk një emocion i thellë.

Ai ngriti sytë drejt qiellit, sikur falënderonte Shpirtin e Madh.

Pastaj tha me një zë që mezi dëgjohej:

— Kam jetuar gjatë... shumë gjatë. Kam parë pyjet kur ishin të mbushura me popullin tim. Kam parë lumenjtë kur brigjet e tyre nuk njihnin këmbën e të bardhëve. Kam parë fise të mëdha të zhduken njëri pas tjetrit.

Ai ndaloi për një çast.

— Mendova se gjaku i Mohikanëve ishte shuar përgjithmonë.

Unkasi qëndroi krenar, pa e ulur kokën.

— Jo. Ende jeton.

Një murmuritje e lehtë përshkoi rrethin e Delauerëve.

Ata e njihnin emrin e Mohikanëve. Ishte një emër i lashtë, i nderuar ndër fiset e tyre.

Tamenundi ngriti dorën dhe preku lehtë ballin e Unkasit.

— Sytë e mi janë plakur, por zemra nuk më gënjen. Ti nuk flet si një mashtrues.

Pastaj pyeti:

— A je vërtet i fundit i fisit tënd?

Unkasi u përgjigj me qetësi:

— Babai im jeton. Pas tij vij unë. Pas meje nuk ka më askënd.

Një heshtje e thellë mbuloi kuvendin.

Edhe luftëtarët më të ashpër ulën kokën me respekt.

Tamenundi mbylli sytë.

Kur i hapi përsëri, në to dukej një trishtim i madh.

— Atëherë është e vërtetë... Mohikanët po zhduken nga toka.

Ai u kthye nga Delauerët.

— Dëgjoni! Ky nuk është një djalosh i zakonshëm. Në venat e tij rrjedh gjaku i prijësve të një populli që dikur ishte i madh. Kush ngre dorën mbi të, ngre dorën mbi kujtimin e etërve tanë.

Magua e kuptoi menjëherë se gjendja po ndryshonte.

Ai bëri një hap përpara.

— Tamenundi është i urtë, por robërit e mi nuk janë Mohikanë. Gruaja është ende e imja.

Plaku e pa drejt në sy.

— Delauerët nuk harrojnë ligjet e luftës.

Magua buzëqeshi lehtë.

Por Tamenundi vazhdoi:

— As nuk harrojnë nderin.

Buzëqeshja e huronit u shua.

Ai e ndjeu se, megjithëse ligji mund të ishte në anën e tij, zemra e kuvendit po anonte drejt Unkasit dhe miqve të tij.

Dhe për herë të parë që nga fillimi i gjyqit, Magua nisi të kuptonte se fitorja që e kishte menduar të sigurt mund t'i rrëshqiste nga duart.

— Po, huron! — thirri Syri i Skifterit, duke ngritur pushkën e tij të shkurtër në dorën e djathtë dhe duke e tundur drejt Maguas me po aq lehtësi sa të ishte një kallam. — Po, huron! Mund të të vrisja që tani dhe askush mbi këtë tokë nuk do të mund ta ndalte dorën time! Skifteri që bie nga lart mbi pëllumbin nuk është më i sigurt për prenë e vet sesa jam unë për ty në këtë çast, po të vendosja të të dërgoja një plumb drejt e në zemër! Pse nuk e bëj? Pse?... Sepse natyra dhe ndërgjegjja e racës sime ma ndalojnë. Nuk dua të sjell fatkeqësi mbi koka të pafajshme. Nëse njeh një qenie që quhet Zot, atëherë falënderoje në heshtje, sepse sot ke arsye ta bësh.

Fytyra e skuqur, shikimi i zjarrtë dhe qëndrimi kërcënues i gjahtarit mbushën me një ndjenjë të fshehtë frike të gjithë të pranishmit. Delauerët mbajtën frymën, duke pritur çfarë do të ndodhte më pas.

Vetë Magua, edhe pse nuk i besonte plotësisht përmbajtjes së armikut të tij, nuk lëvizi as edhe një hap. Ai qëndroi i palëvizshëm mes turmës, sikur këmbët t'i kishin zënë rrënjë në tokë.

— Qëlloje! — tha i riu delauer pranë Syrit të Skifterit.

— Çfarë të qëlloj, more budalla? Çfarë? — shpërtheu gjahtari, duke vazhduar ta tundte pushkën mbi kokë me zemërim, edhe pse sytë nuk i kishte më te Magua.

Plaku që drejtonte kuvendin foli qetësisht:

— Nëse fytyrazbardhi është luftëtari që thotë se është, le ta godasë shenjën më afër.

Syri i Skifterit shpërtheu në një të qeshur të fortë. Për Dunkanin, ajo tingëlloi pothuajse e çuditshme në atë heshtje solemne.

Pastaj, pa marrë aspak shenjë, ai e hodhi pushkën rëndë në pëllëmbën e majtë.

Në çastin që arma goditi dorën, ajo krisi.

Plumbi e copëtoi enën prej balte, duke e hedhur në mijëra copëza që fluturuan në të gjitha drejtimet.

Pothuajse në të njëjtën çast u dëgjua zhurma e pushkës që përplasej përdhe, sepse gjahtari e kishte lëshuar me përbuzje, sikur ajo të mos kishte më asnjë vlerë.

Për disa sekonda askush nuk foli.

Të gjithë mbetën të mahnitur nga ajo që kishin parë.

Më pas, turma nisi të murmuriste.

Zërat u shtuan dalëngadalë.

Disa shfaqnin hapur admirimin për atë mjeshtëri të jashtëzakonshme, ndërsa shumica nuk mund ta besonte se një njeri ishte i aftë për një të shtënë të tillë dhe këmbëngulte se gjithçka kishte qenë rastësi.

Dunkani nuk humbi kohë ta shfrytëzonte këtë dyshim.

— Ishte rastësi! — tha me zë të lartë. — Askush nuk mund të qëllojë pa marrë shenjë!

— Rastësi?! — përsëriti Syri i Skifterit me gjak të nxehur.

Tani ai ishte vendosur ta mbronte identitetin e tij me çdo kusht dhe nuk i kushtoi aspak vëmendje shenjave që Dunkani i bënte fshehurazi për të vazhduar mashtrimin.

— Edhe ai huroni gënjeshtar mendon se ishte rastësi? Jepini një pushkë tjetër! Le të dalim përballë njëri-tjetrit, pa pemë, pa strehë dhe pa dredhi. Le të vendosin Zoti dhe sytë tanë se kush është luftëtari më i mirë! Ty nuk ta bëj këtë sfidë, major, sepse gjaku ynë është i së njëjtës ngjyrë dhe i shërbejmë të njëjtit mbret.

Hejvardi u përgjigj me qetësi:

— Që huroni është gënjeshtar, këtë e dimë të gjithë. Ti vetë e dëgjove kur tha se ti je Pushka e Gjatë.

Askush nuk mund ta dinte se çfarë do të kishte thënë më tej Syri i Skifterit në këmbënguljen e tij kokëfortë për të provuar se ishte vërtet Pushka e Gjatë, po të mos kishte ndërhyrë edhe një herë plaku delauer.

— Skifteri që zbret nga retë mund të fluturojë përsëri kur të dojë, — tha ai me qetësi. — Jepuni armët.

Këtë herë Syri i Skifterit e rrëmbeu pushkën me padurim.

Magua e ndoqi çdo lëvizje të tij me sy dyshues, por nuk kishte më arsye të kishte frikë se arma do të drejtohej kundër tij.

— Tani le ta shohë gjithë fisi i Delauerëve se cili është burri më i zotë! — tha gjahtari, duke goditur lehtë kondakun e pushkës me gishtin që kishte tërhequr aq shumë këmbëza vdekjeprurëse.

— E sheh paguren që varet te ajo pemë, major? Nëse je qitës i denjë për kufirin, më trego se mund ta copëtosh!

Hejvardi e mori pushkën pa nxituar. Ai e dinte se tashmë nuk ishte më fjala vetëm për një provë qitjeje; gjithë fisi i Delauerëve po i ndiqte me sy dhe çdo lëvizje do të ndikonte në gjykimin e tyre.

Ai ngriti armën ngadalë, mori shenjë me kujdes dhe shtiu.

Pagurja u lëkund nga goditja, por nuk u thye.

Nga turma u dëgjua një murmurimë e lehtë. Askush nuk e përqeshi oficerin; përkundrazi, edhe kjo e shtënë kërkonte dorë të sigurt. Megjithatë, shenja mbeti e paprekur.

Syri i Skifterit buzëqeshi lehtë.

— Nuk është keq, major, — tha ai. — Për një ushtar të rregullt është një e shtënë që të nderon. Por në kufi nuk mjafton të lëkundësh shenjën; duhet ta copëtosh.

Ai ngriti pushkën me qetësinë e zakonshme.

Nuk u duk sikur mori shenjë për shumë kohë.

Sytë iu ngulën për një çast mbi pagure, pastaj këmbëza kërciti.

Krisi arma.

Pagurja u copëtua menjëherë dhe copat e saj ranë përdhe para trungut.

Një britmë habie shpërtheu nga luftëtarët e rinj.

Edhe pleqtë tundën kokën me miratim.

Këtë herë nuk kishte vend për dyshim.

Askush nuk mund ta quante rastësi.

Syri i Skifterit ia zgjati pushkën indianit që ia kishte dhënë.

— Mjafton, — tha ai me qetësi. — Nëse Delauerët ende nuk dinë kush është Pushka e Gjatë, nuk ka provë tjetër që mund t'i bindë.

Plaku u ngrit ngadalë.

Ai hodhi një vështrim nga Magua dhe më pas nga gjahtari.

— Delauerët kanë parë. Sytë e tyre nuk janë të verbër. Ky është luftëtari që mban emrin Pushka e Gjatë.

Një murmuritje miratimi përshkoi kuvendin.

Në fytyrën e Maguas nuk u duk asnjë shenjë zemërimi, por brenda tij ziente urrejtja.

Ai e kuptoi se kishte humbur një përballje.

Megjithatë, nuk kishte humbur ende gjithçka.

Sytë e tij u kthyen menjëherë nga Kora.

Ajo ishte ende robinja që kërkonte.

Dhe ai nuk kishte ndër mend të hiqte dorë prej saj pa luftuar deri në fund.

Në atë çast, Tamenundi ngriti dorën.

Zëri i tij, ndonëse i dobët nga mosha, u dëgjua qartë në të gjithë kuvendin.

— Pushka e Gjatë e ka treguar kush është. Tani Delauerët duhet të gjykojnë çështjen e robërve.

Të gjithë u ulën përsëri në heshtje.

Fati i Korës, Alisës, Hejvardit dhe Syrit të Skifterit ishte ende në duart e pleqve, ndërsa Magua priste me durimin e një ujku çastin kur do të përpiqej edhe një herë t'i kthente ngjarjet në favorin e tij.

Magua nuk e humbi qetësinë as për një çast. Edhe pse vendimi i pleqve i kishte rrëzuar përpjekjet për ta paraqitur Hejvardin si Pushkën e Gjatë, ai nuk bëri asnjë shenjë zemërimi. Fytyra e tij mbeti e ftohtë dhe e palëvizshme, ndërsa sytë i shkëlqenin nga një mendim i fshehtë.

Plaku që drejtonte kuvendin ngriti dorën dhe heshtja u rikthye menjëherë.

— Delauerët e panë të vërtetën, — tha ai me zë të ngadaltë. — Pushka e Gjatë nuk ka gënjyer. Ai është luftëtari që mban atë emër.

Një murmurimë miratimi u përhap në rrethin e madh të luftëtarëve.

Syri i Skifterit e mori pushkën në dorë dhe e mbështeti qetësisht pranë vetes, sikur ajo provë të mos kishte qenë asgjë e jashtëzakonshme.

— Tani, — vazhdoi plaku, — mbetet të dimë përse këta të bardhë kanë ardhur në kampin e Delauerëve.

Magua bëri një hap përpara.

— Kam ende fjalë për të thënë.

Pleqtë e panë pa folur.

— Gruaja me flokët e zinj, — tha ai duke treguar Korën, — është robinja ime. E fitova sipas ligjit të luftës. Asnjë Delaware nuk ka të drejtë të ma marrë.

Fjalët e tij u pritën me heshtje.

Kora qëndroi drejt, pa e ulur kokën.

Edhe pse e kuptonte se po flitej për fatin e saj, fytyra e saj nuk tregonte frikë. Vetëm Alisa u afrua edhe më pranë motrës, duke i shtrënguar dorën.

Hejvardi bëri një hap përpara.

— Kjo grua nuk është robinja e askujt! — tha ai me vendosmëri. — Ajo është bija e kolonelit Munro dhe është nën mbrojtjen time.

Magua buzëqeshi me përbuzje.

— Ligji i të bardhëve nuk vlen në pyll. Ligji i luftëtarëve thotë se robi i përket atij që e ka zënë.

Syri i Skifterit nuk duroi më.

— Ti flet shumë për ligjin, Huron, por harron të thuash si i zure robërit. Me mashtrim! Me gënjeshtër! Një burrë nuk fiton nder duke tradhtuar.

Sytë e Maguas u ndezën.

— Pushka e Gjatë mund të më fyejë, sepse një ditë do ta paguajë.

— Kur të duash, — u përgjigj qetësisht gjahtari. — Ti e di ku të më gjesh.

Përsëri plaku ngriti dorën.

Asnjë zë nuk guxoi ta ndërpriste.

Tamenundi i ktheu sytë nga Magua.

— Delauerët do të dëgjojnë gjithçka. Askush nuk do të gjykohet pa u dëgjuar.

Pastaj ai i drejtoi sytë drejt Korës.

Për herë të parë që nga fillimi i kuvendit, patriarku i moshuar e vështroi gjatë vajzën. Në fytyrën e tij të rrudhur u duk një shprehje e çuditshme, sikur kujtime shumë të largëta po zgjoheshin nga thellësia e viteve.

Të gjithë pritën në heshtje, duke kuptuar se vendimi që do të jepej më pas do të përcaktonte fatin e robërve.

Dunkani e vështroi me kujdes shënjestrën dhe u përgatit ta provonte edhe një herë. Kungulli ishte një nga enët e vogla që indianët përdornin zakonisht dhe ishte varur në një degë të tharë të një pishe të vogël, me një rrip lëkure dreri, plot njëqind jardë larg. Aq çuditërisht është i përzier ndjenja e dashurisë për veten, saqë ushtari i ri, megjithëse e dinte se vlerësimi i gjykatësve të tij të egër nuk kishte kurrfarë peshe, harroi arsyen e papritur të garës dhe u pushtua nga dëshira për të dalë më i zoti. Tashmë ishte parë se aftësia e tij nuk ishte aspak e përçmueshme dhe tani ai vendosi të nxirrte në pah gjithë mjeshtërinë e tij. Sikur jeta t'i varej nga rezultati, shënjestra e Dunkanit nuk mund të ishte më e kujdesshme dhe më e menduar. Ai qëlloi; dhe tre a katër indianë të rinj, që u hodhën përpara sapo u dëgjua krisma, lajmëruan me një britmë se plumbi kishte goditur pemën, fare pak anash shënjestrës së vërtetë. Luftëtarët lëshuan një thirrje të përbashkët kënaqësie dhe pastaj i kthyen sytë, me kureshtje, drejt lëvizjeve të kundërshtarit të tij.

— Kjo mund të jetë e mjaftueshme për Amerikanët Mbretërorë! — tha Syri i Skifterit, duke qeshur edhe një herë në mënyrën e tij të heshtur e të përzemërt. — Por po të më kishte devijuar pushka ime kaq shumë nga vija e drejtë, shumë kunadhë, lëkurat e të cilave tani ngrohin duart e ndonjë zonje, do të ishin ende në pyll; po ashtu edhe shumë Mingo të përgjakshëm, që tashmë kanë dhënë llogarinë e fundit, do të vazhdonin edhe sot e kësaj dite djallëzitë e tyre ndërmjet kolonive. Shpresoj që gruaja që e ka këtë kungull të ketë të tjerë në vigwamin e saj, sepse ky nuk do të mbajë më ujë kurrë!

Zbuluesi e kishte tundur barutin në tytë dhe e kishte mbërthyer këmbëzën ndërsa fliste; dhe, sapo mbaroi, hodhi njërën këmbë prapa dhe ngriti ngadalë grykën e pushkës nga toka. Lëvizja ishte e qëndrueshme, e njëtrajtshme dhe në një drejtim të vetëm. Kur arriti plotësisht në nivel, ajo qëndroi për një çast pa asnjë dridhje apo lëkundje, sikur njeriu dhe pushka të ishin skalitur në gur. Gjatë atij çasti të palëvizshëm, pushka shpërtheu, duke nxjerrë përmbajtjen e saj në një fletë të ndritshme flake.

Edhe një herë indianët e rinj u hodhën përpara; por kërkimi i tyre i nxituar dhe fytyrat e zhgënjyera treguan se nuk gjendej asnjë gjurmë e plumbit.

— Shko! — i tha kryeplaku plak zbuluesit, me një ton përbuzjeje të thellë. — Ti je një ujk i veshur me lëkurë qeni. Unë do të flas me Pushkën e Gjatë të Jengezëve.

— Ah! Po ta kisha atë pushkë prej së cilës më ka mbetur emri që përmend, do ta merrja përsipër ta prisja rripin dhe ta rrëzoja kungullin pa e thyer fare! — u përgjigj Syri i Skifterit, krejt i patrazuar nga mënyra e tjetrit. — Budallenj! Nëse doni të gjeni plumbin e një qitësi të këtyre pyjeve, duhet ta kërkoni në shënjestër dhe jo përreth saj!

Të rinjtë indianë e kuptuan menjëherë se ç'donte të thoshte, sepse këtë herë ai foli në gjuhën e delauerëve. Ata e shkëputën kungullin nga pema dhe e ngritën lart me britma ngadhënjimi, duke treguar një vrimë në fund të tij, të hapur nga plumbi pasi kishte kaluar më parë nëpër vrimën e zakonshme në qendër të pjesës së sipërme. Përballë kësaj pamjeje të papritur, nga goja e çdo luftëtari të pranishëm shpërtheu një britmë e fortë dhe e zjarrtë gëzimi. Kjo e zgjidhi përfundimisht çështjen dhe ia vulosi Syrit të Skifterit famën e tij të rrezikshme. Ata sy kureshtarë e plot admirim, që pak më parë ishin drejtuar nga Hejvardi, tani u kthyen përfundimisht nga trupi i regjur nga moti i zbuluesit, i cili menjëherë u bë qendra e vëmendjes së atyre njerëzve të thjeshtë e të pacenuar që e rrethonin. Kur zhurma dhe trazira e papritur u qetësuan disi, kryeplaku plak rifilloi pyetjet e tij.

— Pse deshe të më mbyllje veshët? — tha ai, duke iu drejtuar Dunkanit. — Mos vallë delauerët janë budallenj, që të mos dinin të dallonin panterën e re nga macja?

— Ata do ta kuptojnë ende se huroni është një zog këngëtar, — tha Dunkani, duke u përpjekur të përdorte gjuhën e figurshme të vendasve.

— Mirë. Do të shohim se kush është ai që mund t'u mbyllë veshët njerëzve. Vëlla, — shtoi kryeplaku, duke i kthyer sytë nga Magua, — delauerët po dëgjojnë.

I veçuar kështu dhe i thirrur drejtpërdrejt për të shpjeguar qëllimin e tij, huroni u ngrit. Me një ngadalësi dhe dinjitet të madh ai eci drejt qendrës së rrethit, ku u përball me robërit dhe mori qëndrimin e një njeriu që ishte gati të fliste. Megjithatë, përpara se të hapte gojën, ai hodhi ngadalë sytë përgjatë gjithë rrethit të fytyrave të përqendruara, sikur të donte t'i përshtaste fjalët e tij me aftësinë e dëgjuesve për t'i kuptuar. Mbi Syrin e Skifterit hodhi një vështrim armiqësor, por plot respekt; mbi Dunkanin, një shikim me urrejtje të pashuar; trupin e drojtur të Alisës mezi denjoi ta vështronte; por kur sytë iu ndalën mbi figurën e hijshme, krenare dhe njëherazi të bukur të Korës, shikimi i tij u ndal për një çast me një shprehje që do të ishte e vështirë të përkufizohej.

Pastaj, i mbushur me qëllimet e tij të errëta, ai nisi të fliste në gjuhën e Kanadasë, të cilën e dinte mirë se shumica e të pranishmëve e kuptonin.

— Shpirti i Madh, që krijoi njerëzit, u dha atyre ngjyra të ndryshme, — nisi huroni dinak. — Disa i bëri më të zinj se ariu i plogësht. Këtyre u tha të ishin skllevër dhe urdhëroi të punonin përgjithmonë, si kastori. Mund t'i dëgjoni të rënkojnë, kur fryn era e jugut, më fort se buajt e egër përgjatë brigjeve të liqenit të madh me ujë të kripur, ku kanoet e mëdha i sjellin e i çojnë turma-turma. Disa të tjerë i bëri me fytyra më të bardha se hermina e pyjeve; dhe këta urdhëroi të bëheshin tregtarë; qen për gratë e tyre dhe ujq për skllevërit e tyre. Këtij populli i dha natyrën e pëllumbit: krahë që nuk lodhen kurrë; fëmijë më të shumtë se gjethet e pemëve dhe oreks për të përpirë gjithë tokën. U dha gjuhë si thirrja mashtruese e maces së egër; zemër si lepuri; dinakërinë e derrit (por jo atë të dhelprës); dhe krahë më të gjatë se këmbët e drerit të madh. Me gjuhën e tij ua mbyll veshët indianëve; zemra e mëson të paguajë luftëtarë që të luftojnë betejat e tij; dinakëria i tregon si të mbledhë pasuritë e tokës; ndërsa krahët e tij e përfshijnë vendin nga brigjet e detit të kripur deri te ishujt e liqenit të madh. Grykësia e tij e bën të sëmuret. Zoti i dha mjaftueshëm, por ai prapëseprapë kërkon gjithçka. Të tillë janë fytyrëbardhët.

— Disa të tjerë Shpirti i Madh i krijoi me lëkurë më të ndritshme e më të kuqe se ai diell atje, — vazhdoi Magua, duke treguar me solemnitet drejt trupit të kuqërremtë qiellor që përpiqej të çante mjegullën e horizontit. — Dhe këta i krijoi sipas mendjes së Tij. Atyre ua dha këtë ishull ashtu siç e kishte bërë Vetë: të mbuluar me pyje dhe të mbushur me gjah. Era u hapte livadhet; dielli dhe shirat ua piqnin frutat; ndërsa bora vinte për t'u kujtuar të ishin mirënjohës. Ç'nevojë kishin ata për rrugë? Ata shihnin përmes kodrave. Kur kastorët punonin, ata shtriheshin në hije dhe i soditnin. Erërat i freskonin në verë; në dimër, lëkurat i mbanin ngrohtë. Nëse luftonin mes tyre, e bënin vetëm për të provuar se ishin burra. Ishin trima; ishin të drejtë; ishin të lumtur.

Këtu folësi ndaloi dhe hodhi edhe një herë vështrimin rreth e rrotull, për të parë nëse rrëfimi i tij kishte prekur zemrat e dëgjuesve. Kudo takoi sy të ngulur mbi të, koka të ngritura lart dhe vrima hundësh të fryra, sikur secili nga të pranishmit ta ndiente veten të aftë dhe të gatshëm të hakmerrej i vetëm për padrejtësitë e racës së tij.

— Nëse Shpirti i Madh u dha gjuhë të ndryshme bijve të tij me lëkurë të kuqe, — vazhdoi ai me një zë të ulët, të qetë e plot trishtim, — këtë e bëri që të gjitha kafshët t'i kuptonin. Disa i vendosi mes dëborave, pranë kushëririt të tyre, ariut. Disa i vendosi pranë diellit që perëndon, në rrugën drejt fushave të lumtura të gjuetisë. Disa të tjerë në tokat përreth ujërave të mëdha të ëmbla. Por popullit të tij më të madh e më të dashur i dha brigjet ranore të liqenit me ujë të kripur. A e dinë vëllezërit e mi emrin e këtij populli të bekuar?

— Ishin Lenapët! — shpërthyen njëherësh njëzet zëra të etur.

— Ishin Lenni Lenapët, — u përgjigj Magua, duke ulur kokën me një nderim të shtirur për madhështinë e tyre të dikurshme. — Ishin fiset e Lenapëve! Dielli lindte nga uji i kripur dhe perëndonte në ujin e ëmbël, pa u fshehur kurrë nga sytë e tyre. Por pse duhet unë, një huron i pyjeve, t'u tregoj një populli të urtë traditat e veta? Pse t'ua kujtoj padrejtësitë që kanë pësuar, madhështinë e dikurshme, trimëritë, lavdinë, lumturinë e tyre, humbjet, disfatat dhe mjerimin? A nuk gjendet mes tyre dikush që i ka parë të gjitha këto dhe e di se janë të vërteta? Unë e mbarova. Gjuha ime hesht, sepse zemra ime është prej plumbi. Tani dëgjoj.

Sapo zëri i folësit pushoi papritur, të gjitha fytyrat dhe të gjithë sytë u kthyen njëherësh drejt Tamenundit të nderuar. Që nga çasti kur ishte ulur, deri në atë çast, buzët e patriarkut nuk ishin ndarë dhe mezi kishte dhënë ndonjë shenjë jete. Ai kishte qëndruar i përkulur nga dobësia dhe dukej krejtësisht i pavetëdijshëm për atë që po ndodhte rreth tij gjatë gjithë skenës së parë, ku mjeshtëria e zbuluesit ishte dëshmuar aq qartë. Megjithatë, teksa zëri i Maguas ndryshonte me hollësi nga një ton në tjetrin, plaku dha disa shenja se ishte i vetëdijshëm, madje një ose dy herë ngriti kokën, sikur të dëgjonte. Por kur huroni dinak përmendi me emër kombin e tij, qepallat e plakut u ngritën dhe ai hodhi sytë mbi turmën me atë shprehje të zbehtë e të pakuptimtë që mund të kishte fytyra e një hijeje. Pastaj bëri një përpjekje për t'u ngritur dhe, i mbështetur nga ata që i rrinin pranë, u çua në këmbë, duke ruajtur një madhështi të denjë, ndonëse trupi i dridhej nga dobësia.

— Kush i thërret bijtë e Lenapëve? — tha ai me një zë të thellë e gutural, që në heshtjen e plotë të turmës tingëlloi pothuajse i frikshëm. — Kush flet për gjëra që kanë kaluar? A nuk bëhet veza krimb, krimbi mizë dhe pastaj zhduket? Pse t'u kujtojmë delauerëve të mirat që nuk janë më? Më mirë ta falënderojmë Manitun për atë që ka mbetur.

— Është një Uajandot, — tha Magua, duke u afruar te platforma e thjeshtë ku qëndronte plaku. — Një mik i Tamenundit.

— Mik! — përsëriti i urti, ndërsa në ballin e tij u mblodh një rrudhë e errët, që i riktheu një pjesë të ashpërsisë së dikurshme, e cila në rininë e tij e kishte bërë shikimin aq të frikshëm. — Mos vallë Mingot janë bërë sundimtarët e tokës? Çfarë e sjell një huron këtu?

— Drejtësi. Robërit e tij janë te vëllezërit e tij dhe ai ka ardhur të marrë atë që i përket.

Tamenundi e ktheu kokën nga njëri prej mbështetësve të tij dhe dëgjoi shpjegimin e shkurtër që ai i dha. Pastaj u përball sërish me kërkuesin, e vështroi për një çast me vëmendje të thellë dhe tha me një zë të ulët e të ngadaltë:

— Drejtësia është ligji i Manitut të Madh. Bijtë e mi, jepini të huajit ushqim. Pastaj, huron, merr atë që është jotja dhe largohu.

Pasi dha këtë gjykim solemn, patriarku u ul përsëri dhe i mbylli sytë, sikur të gjente më shumë kënaqësi te kujtimet e përvojës së gjatë të jetës së tij sesa te pamjet e botës që e rrethonte. Kundër një vendimi të tillë nuk kishte asnjë delauer aq të guximshëm sa të ankohej, e aq më pak ta kundërshtonte. Sapo fjalët dolën nga goja e plakut, katër a pesë luftëtarë të rinj iu afruan nga pas Hejvardit dhe zbuluesit, duke u kaluar me shkathtësi e shpejtësi rripa lëkure rreth krahëve, derisa i lidhën të dy brenda një çasti. I pari ishte aq i përqendruar te barra e tij e çmuar, gati pa ndjenja, sa nuk e kuptoi qëllimin e tyre derisa gjithçka kishte përfunduar; ndërsa i dyti, i cili edhe fiset armike të delauerëve i konsideronte një racë më fisnike se të tjerët, u dorëzua pa bërë asnjë përpjekje për rezistencë. Megjithatë, sjellja e zbuluesit ndoshta nuk do të kishte qenë kaq e qetë po ta kishte kuptuar plotësisht gjuhën në të cilën ishte zhvilluar biseda e mëparshme.

Magua hodhi një vështrim triumfues rreth gjithë kuvendit, përpara se të vinte në zbatim qëllimin e tij. Kur pa se burrat nuk ishin më në gjendje të bënin rezistencë, ai i drejtoi sytë nga ajo që çmonte më shumë. Kora ia përballoi shikimin me një qetësi dhe vendosmëri të tillë, sa për një çast vendosmëria e tij u lëkund. Pastaj, duke kujtuar dredhinë e mëparshme, ai e ngriti Alisën nga krahët e luftëtarit mbi të cilin ajo mbështetej dhe, duke i bërë shenjë Hejvardit ta ndiqte, urdhëroi me gjest turmën që ta hapte rrugën.

Por Kora, në vend që t'i bindjej shtysës që ai priste, u hodh te këmbët e patriarkut dhe, duke ngritur zërin, thirri me forcë:

— O delauer i drejtë dhe i nderuar, te urtësia dhe fuqia jote mbështetemi për mëshirë! Mos ia vër veshin atij përbindëshi dinak e të pamëshirshëm, që t'i helmon veshët me gënjeshtra vetëm për të shuar etjen e tij për gjak. Ti, që ke jetuar gjatë dhe ke parë të këqijat e kësaj bote, duhet të dish si t'ua lehtësosh fatkeqësitë atyre që vuajnë.

Sytë e plakut u hapën me ngadalë dhe ai hodhi edhe një herë vështrimin mbi turmën. Ndërsa tingujt e mprehtë të zërit të lutëses mbushnin ajrin, shikimi i tij u kthye ngadalë drejt saj dhe më në fund mbeti i ngulur mbi fytyrën e saj. Kora kishte rënë në gjunjë dhe, me duart e shtrënguara mbi kraharor, rrinte si një mishërim i gjallë i hijeshisë femërore, duke vështruar fytyrën e rrudhur, por madhështore të plakut me një nderim pothuajse të shenjtë. Dalëngadalë, shprehja e tipareve të Tamenundit ndryshoi; hutimi u zhduk dhe u zëvendësua nga një shkëndijë e asaj zgjuarsie që një shekull më parë u kishte përcjellë zjarrin e rinisë së tij fiseve të shumta të delauerëve. Ai u ngrit në këmbë pa ndihmën e askujt dhe, si të mos kishte bërë asnjë përpjekje, pyeti me një zë që i befasoi të gjithë nga qëndrueshmëria e tij:

— Kush je ti?

— Një grua. Nëse dëshiron, një grua e një race që ti e urren — një Jengeze. Por një grua që nuk të ka bërë kurrë keq dhe që nuk mund t'i bëjë keq popullit tënd, edhe sikur ta dëshironte. Një grua që kërkon mbrojtje.

— Më tregoni, bijtë e mi, — vazhdoi patriarku me zë të ngjirur, duke u bërë shenjë atyre që e rrethonin, ndërsa sytë vazhdonin të qëndronin mbi Korën e gjunjëzuar, — ku kanë ngritur kampin delauerët?

— Në malet e irokezëve, përtej burimeve të kthjellëta të Horikanit.

— Kanë kaluar shumë vera përvëluese, — vazhdoi plaku i urtë, — që kur kam pirë ujë nga lumenjtë e mi. Bijtë e Minquonit ishin të bardhët më të drejtë; por u etën dhe i morën ato ujëra për vete. A na ndjekin edhe deri këtu?

— Ne nuk ndjekim askënd; nuk lakmojmë asgjë, — u përgjigj Kora. — Kundër vullnetit tonë jemi sjellë robër mes jush dhe kërkojmë vetëm lejen të largohemi në paqe tek njerëzit tanë. A nuk je ti Tamenundi — ati, gjykatësi, e pothuajse do të thosha profeti — i këtij populli?

— Unë jam Tamenundi i shumë ditëve.

— Rreth shtatë vjet më parë, një prej njerëzve të tu ishte në mëshirën e një prijësi të bardhë në kufijtë e kësaj krahine. Ai tha se ishte nga gjaku i Tamenundit të mirë e të drejtë. «Shko, — i tha i bardhi, — për hir të paraardhësit tënd, je i lirë.» A të kujtohet emri i atij luftëtari anglez?

— Më kujtohet se, kur isha një djalosh gazmor, — u përgjigj patriarku me atë kujtesën e veçantë që shoqëron pleqërinë e skajshme, — qëndrova mbi brigjet ranore të detit dhe pashë një kanoe të madhe, me krahë më të bardhë se mjellma dhe më të gjerë se shumë shqiponja, që vinte nga dielli që lind.

— Jo, jo; nuk po flas për një kohë kaq të largët, por për mirësinë që njëri prej njerëzve të mi tregoi ndaj një të afërmi tënd, në një kohë që e mban mend edhe luftëtari yt më i ri.

— Ishte vallë kur Jengezët dhe Holandezët luftuan për vendet e gjuetisë së delauerëve? Atëherë Tamenundi ishte kryetar dhe për herë të parë la mënjanë harkun për bubullimën e fytyrëbardhëve...

LUTËSJA

Kora kishte rënë në gjunjë dhe, me duart e shtrënguara mbi kraharor, rrinte si mishërimi i gjallë i hijeshisë femërore.

— As atëherë jo, — e ndërpreu Kora. — Kanë kaluar shumë kohë që prej asaj dite. Unë po flas për një ngjarje të djeshme. Me siguri, me siguri nuk e ke harruar.

— Vetëm dje, — u përgjigj plaku me një mall prekës, — bijtë e Lenapëve ishin zotër të botës. Peshqit e liqenit të kripur, zogjtë, kafshët dhe Menguet e pyjeve i njihnin ata si sagamorët e tyre.

Kora uli kokën e zhgënjyer dhe, për një çast të hidhur, luftoi me dëshpërimin që e pushtoi. Pastaj ngriti fytyrën e saj fisnike dhe sytë që shkëlqenin dhe vazhdoi, me një zë pothuajse po aq depërtues sa ai i patriarkut:

— Më thuaj, a është Tamenundi baba?

Plaku e vështroi nga vendi i tij i ngritur me një buzëqeshje dashamirëse në fytyrën e tij të rrudhur dhe të ligështuar. Pastaj hodhi ngadalë sytë mbi të gjithë të pranishmit dhe u përgjigj:

— I një kombi.

— Për veten time nuk kërkoj asgjë. Ashtu si mbi ty dhe popullin tënd, o kryetar i nderuar, — vazhdoi ajo, duke shtrënguar fort duart mbi zemër dhe duke ulur kokën derisa faqet e saj të skuqura pothuajse u fshehën mes flokëve të zinj e të shndritshëm që i kishin rënë të çrregullt mbi supe, — mallkimi i të parëve të mi ka rënë rëndë mbi bijën e tyre. Por atje është një vajzë që deri më sot nuk e ka njohur kurrë peshën e pakënaqësisë së Qiellit. Ajo është bija e një plaku të lodhur, ditët e të cilit po i afrohen fundit. Ka shumë, shumë njerëz që e duan dhe gëzojnë praninë e saj. Ajo është tepër e mirë, tepër e çmuar, për t'u bërë viktimë e atij zuzari.

— E di që fytyrëbardhët janë një racë krenare dhe e pangopur. E di se ata pretendojnë jo vetëm tokën, por edhe se më i rëndomti ndër ta është më i mirë se sachemët e njerëzve me lëkurë të kuqe. Qentë dhe sorrat e fiseve të tyre, — vazhdoi kryeplaku i moshuar me një zell të madh, pa i kushtuar vëmendje shpirtit të plagosur të dëgjueses së tij, e cila nga turpi e kishte ulur kokën gati deri në tokë, — do të lehonin e do të krrokisnin para se të pranonin në vigwamet e tyre një grua, gjaku i së cilës nuk do të ishte i bardhë si bora. Por le të mos mburren tepër përpara Manitut. Ata erdhën në këtë tokë nga lindja e diellit dhe ende mund të largohen nga perëndimi i tij. Kam parë shpesh karkalecat t'ua zhveshin pemëve gjethet, por stina e lulëzimit është kthyer gjithmonë përsëri.

— Ashtu është, — tha Kora, duke marrë frymë thellë, sikur po zgjohej nga një ëndërr e rëndë. Ajo ngriti fytyrën, hodhi prapa flokët e saj të shndritshëm dhe sytë iu ndezën me një shkëlqim që binte në kontrast me zbehjen vdekjeprurëse të fytyrës. — Por pse ndodh kështu, nuk na lejohet ta pyesim. Megjithatë, është ende një nga njerëzit e tu që nuk është sjellë para teje. Përpara se ta lejosh huronin të largohet triumfues, dëgjoje edhe atë të flasë.

Kur pa se Tamenundi shikonte rreth e rrotull me dyshim, njëri nga shoqëruesit e tij tha:

— Është një gjarpër — një njeri me lëkurë të kuqe në shërbim të Jengezëve. E kemi ruajtur për torturë.

— Le të vijë, — u përgjigj i urti.

Pastaj Tamenundi u ul edhe një herë në vendin e tij dhe një heshtje aq e thellë mbuloi gjithçka, ndërsa të rinjtë përgatiteshin të zbatonin urdhrin e tij të thjeshtë, sa dëgjoheshin qartë gjethet që lëkundeshin nga flladi i lehtë i mëngjesit, duke fëshfëritur në pyllin përreth.

KAPITULLI 30

— Nëse më mohon, turp qoftë mbi ligjin tënd!
Nuk kanë fuqi dekretet e Venedikut.
Unë qëndroj përpara gjykimit; përgjigju,
a do ta kem drejtësinë që kërkoj?

Tregtari i Venedikut

Heshtja vazhdoi të mbetej e paprishur nga zëri i njeriut për shumë minuta të mbushura me ankth. Pastaj turma që valëvitej u hap dhe u mbyll përsëri, dhe Unkasi u shfaq në qendër të rrethit të gjallë. Të gjithë ata sy, që deri atëherë kishin studiuar me kureshtje tiparet e të urtit, si burimin e urtësisë së tyre, u kthyen menjëherë dhe tani u ngulën me admirim të fshehtë mbi shtatin e drejtë, të shkathët dhe të përsosur të të burgosurit. Por as prania madhështore në të cilën ndodhej, as vëmendja e veçantë që tërhiqte, nuk e tronditën aspak vetëpërmbajtjen e mohikanit të ri. Ai hodhi një vështrim të qetë dhe vrojtues përreth, duke përballuar me të njëjtën qetësi shprehjet e ngrira të armiqësisë në fytyrat e kryetarëve, ashtu si edhe shikimet plot kureshtje të fëmijëve që e sodisnin. Por kur, në fund të vështrimit të tij krenar, sytë iu ndalën mbi Tamenundin, ai mbeti i ngulur mbi të, sikur çdo gjë tjetër të ishte zhdukur nga mendja e tij.

Pastaj, duke ecur me hapa të ngadaltë e të heshtur nëpër hapësirën e lirë, ai u ndal përballë fronit të ulët të të urtit. Aty qëndroi pa u vënë re, megjithëse vetë vështronte gjithçka me mprehtësi, derisa njëri prej kryetarëve ia bëri të ditur plakut praninë e tij.

— Me cilën gjuhë i flet Manitut i burgosuri? — pyeti patriarku, pa i hapur sytë.

— Me gjuhën e etërve të tij, — u përgjigj Unkasi. — Me gjuhën e një delaueri.

Me këtë shpallje të papritur e të papritur fare, një ulërimë e ulët dhe e egër përshkoi turmën, që mund të krahasohej me hungërimën e luanit në çastin kur zemërimi i tij sapo zgjohet — një shenjë e frikshme e tërbimit që do të vinte më pas. Edhe mbi të urtin ndikimi ishte po aq i fortë, ndonëse u shfaq ndryshe. Ai kaloi dorën para syve, sikur të donte të mos shihte as edhe provën më të vogël të një pamjeje kaq turpëruese, ndërsa përsëriti me zërin e tij të ulët e gutural fjalët që sapo kishte dëgjuar.

— Një delauer! Kam jetuar aq gjatë sa të shoh fiset e Lenapëve të dëbuara nga vatrat e kuvendeve të tyre dhe të shpërndara si kope drerësh të trembur ndër malet e riokezëve! Kam parë sëpatat e një populli të huaj të rrëzojnë pyjet që erërat e qiellit i kishin kursyer! Kam parë kafshët e maleve dhe zogjtë që fluturojnë mbi pemë të jetojnë në vigwamet e njerëzve; por kurrë më parë nuk kam parë një delauer aq të poshtër sa të zvarritet si një gjarpër helmuës në kampin e popullit të vet.

— Zogjtë këngëtarë i kanë hapur sqepat e tyre, — u përgjigj Unkasi me tingujt më të butë të zërit të tij melodioz, — dhe Tamenundi e ka dëgjuar këngën e tyre.

I urti u drodh lehtë dhe anoi kokën nënj anë, sikur përpiqej të kapte tingujt e një melodie që kalonte nëpër ajër.

— A mos vallë Tamenundi po ëndërron? — thirri ai. — Ç'është ky zë që më kumbon në vesh? A janë kthyer dimrat prapa? A do të vijë përsëri vera për bijtë e Lenapëve?

Pas këtij shpërthimi të pakuptueshëm nga buzët e profetit delauer, ra një heshtje solemne dhe plot nderim. Populli i tij i shpjegonte gjithmonë fjalët e paqarta të plakut si një nga ato biseda të mistershme që besohej se ai zhvillonte shpesh me një fuqi më të lartë, prandaj të gjithë prisnin me druajtje përfundimin e atij zbulimi. Megjithatë, pas një pritjeje të gjatë, njerë prej pleqve, duke vënë re se i urti e kishte humbur fillin e çështjes për të cilën po flisnin, guxoi t'ia kujtonte edhe një herë praninë e të burgosurit.

— Delaueri i rremë dridhet nga frika se mos dëgjon fjalët e Tamenundit, — tha ai. — Është një qen që ulërin sa herë Jengezët i tregonjë gjurmën.

— Ndërsa ju, — u përgjigj Unkasi, duke hedhur rreth e rrotull një vështrim të ashpër, — jeni qen që lehin me ankesa sa herë francezi ju hedh mbeturinat e drerit të tij!

Njerëzit thikë shkëlqyen njëherësh në ajër dhe po aq luftëtarë u hodhën në këmbë pas kësaj kundërpërgjigjeje therëse, e ndoshta edhe të merituar. Por një shenjë e bërë nga njëri prej kryetarëve e ndali shpërthimin e zemërimit të tyre dhe riktheu përsëri qetësinë e dukshme. Detyra ndoshta do të kishte qenë shumë më e vështirë, po të before him as they went to battle against the pale-faces! Unkasi, pantera e fisit të tij, i biri i madh i Lenapëve, i urti Sagamorë i Mohikanëve! Thuaj më, o Delaueras, ka Tamenundi qenë i fjetur për njëqind dimra?

Qetësia e thellë që pasoi këtyre fjalëve, e cila njoftoi me mjaftueshmëri tronditjen e tmerrshme që populli i tij mori nga komunikimi i patriarkut. Askush nuk guxoi të përgjigjej, megjithëse të gjithë dëgjonin me frymën pezull, duke pritur me ankth çfarë mund të pasonte. Unkasi, megjithatë, duke e parë në fytyrën e tij butësinë dhe dashurinë e një fëmije të preferuar, i bindur në rangun e vet të lartë dhe të njohur, u përgjigj: “Katër luftëtarët e racës sonë kanë jetuar, dhe kanë vdekur”, i tha, “që kur miku i Tamenundit i udhëhogi njerëzit e tij në betejë. Gjakun e breshkës e kanë derdhur shumë kryepleq, por të gjithë janë kthyer në tokë nga e cila erdhën, përveç Çingashgukut dhe djalit të tij.” Është e vërtetë—është e vërtetë”, u përgjigj plakut; një çast kujtimi shkatërroi të gjitha kënaqësitë e tij, dhe e riktheu menjëherë në vetëdijen e historisë së vërtetë të kombit të tij. “Shpesh burrat e mençur kanë thënë se dy luftëtarët e racës së pandryshuar jetonin në kodrat e Yengeesit; pse kanë mbetur kaq gjatë bosh vendet e tyre në kënetat e Delauerëve?” Në këto fjalë, i riu ngriti kokën, që e kishte mbajtur ende pak të përkulur, me nderim; dhe e lartoi zërin e tij që ta dëgjonte turma, sikur të shpjegonte njëherë e përgjithmonë parimin e fisnikërisë së familjes së tij, dhe tha me zë të lartë: “Pasi fjetëm atje ku mund të dëgjonim të fliste, me zemërim, liqeni i kripur, ne u bëmë sundimtarë dhe sagamorë mbi tokë. Por kur një fytyrë e zbehtë u pa në çdo përrua, ndjekëm drerin prapa tek lumi i kombit tonë. Delauerët u zhdukën. Pak luftëtarë prej tyre mbetën të pinin ujin e rrjedhës që e donin. Atëherë thanë etërit e mi: ‘Këtu do të gjuajmë. Ujërat e lumit shkojnë në liqenin e kripur. Nëse kthehemi nga dielli që perëndon, do të gjejmë përrenj që derdhen në liqenet e mëdha me ujë të ëmbël; atje do të vdesë një moikan, si peshqit e detit, në burime të pastra. Kur Manitou të jetë gati, dhe të thotë: “Ejani”, ne do të ndjekim lumin deri në det, dhe do ta marrim përsëri vendin tonë.’ Kështu, Delauerët, është besimi i fëmijëve të Breshkës. Sytë tanë janë te e ardhmja, dhe jo te dielli që perëndon. Ne e dimë kur ai vjen, por nuk e dimë kur ai largohet. Mjafton.’ Burrat e Lenapëve i dëgjuan fjalët e tij me gjithë respektin që mund t’i jepte një supersticion, duke gjetur një hijeshi të fshehtë edhe në gjuhën figurative, me të cilën i riu Sagamor u kishte shprehur idetë e tij. Vetë Unkasi vëzhgonte efektin e kësaj shpjegimi të shkurtër, me sytë e tij të mençur, dhe, gradualisht, uli frymën e autoritetit që kishte marrë, kur vuri re se dëgjuesit e tij ishin të kënaqur. Pastaj, duke lejuar që shikimi i tij të endet mbi turmën e heshtur që ishte mbledhur rreth vendit të ngritur të Tamenundit, ai vuri re së pari Syriin e Skifterit midis të lidhurve. Duke zbritur me vrull nga vendi ku qëndronte, ai iu drejtua shokut të tij; dhe, me një goditje të shpejtë e të zemëruar të thikës së tij, hapi rrugë në turmë për t’u ndarë. Indianët heshtën, dhe edhe një herë u rreshtuan në rreth, ndërsa ai iu afrua mes tyre. Unkasi e mori skautin për dore, dhe e çoi deri te këmbët e patriarkut. “Atë,” i tha, shikoni këtë fytyrë të zbehtë; është thjesht një njeri, dhe mik i Delauerëve.” “A është biri i Minquonit?” “Jo; ai është një luftëtar që njihet nga Jengezet, dhe nga Makuasit druhet.” “Çfarë emri ka fituar me veprat e tij?” “Ne e quajmë Syri i Skifterit,” iu përgjigj Unkasi, duke përdorur fjalën e Delauereve; “sepse për shikimin e tij asnjëherë nuk gabon. Mingot e njohin më mirë nga vdekja që u jep luftëtarëve të tyre; me ta ai është ‘Pushka e Gjatë.’” “La Longuee Carabine!” exklamoi Tamenundi, duke hapur sytë dhe duke e shikuar skautin me ashpërsi. “I biri im nuk e ka quajtur mirë mik.” “Unë e quaj atë mik ai që e provon veten të tillë,” iu përgjigj i riu, me qetësi të madhe, por me një vendosmıëri të qëndrueshme. “Nëse Unkasi është i mirëpritur ndër Delauerë, atëherë Syri i Skifterit me miqtë e tij është gati të fliste për paqe.”

— Delauer,” — vazhdoi i urti, — “ka një emër që më qan.” Populli im nuk ka parë kurrë një diell të ndritshëm mbi shumë dimra; dhe luftëtari që e braktis fisin e tij kur ai është i mbuluar nga retë është dyfish tradhtar. Liqeni i Manitout është i drejtë. Ashtu ësh: të; sa kohë që lumenjtë rrjedhin dhe malet qëndrojnë, sa kohë që lulet çelin e vyshkenni nëpër pemë, kështu duhet të jetë. Ai është i huaji, bijë e mi; veproni me drejtësi ndaj tij.

Asnjë gjymtyrë nuk lëvizi dhe askush nuk mori frymë më fort se zakonisht, derisa u rokuja e fundit e këtij vendimi përfundimtar doli nga buzët e Tamenundit. Atëherë një britmë hakmarrjeje shpërtheu menjëherë nga buzët e bashkuara të gjithë fisit, si një ogur i tmerrshëm i qëllimeve të tyre të pamëshirshme. Mes atyre ulërimave të gjata e të egra, një kryetar shpalli me zë të lartë se i burgosuri ishte dënuar lc’i proviëri së tmerrshme të torturës me zjarr.

Rrethi u shpërbë dhe britmat e gëzimit u përzien me nxitimin dhe rrëmujën e përgatitjeve. Hejvardi u përpoq me dëshirrë të çlirohej nga ata që e mbanin; sytë e shqetësuar të Syrit të Skifterit nisën të vështrojnë rreth e rrotull me një shprehje të pazakontë përqendrimi; ndërsa Kora u hodh edhe një herë të këmbët e patriarkut, duke iu lutur sërish për mëshirë.

Gjatë gjithë atyre çasteve të rënda, vetëm Unkasi e ruajti qetësinë. Njëri prej tyre, më i egër, u tha: “E ka vrarë njeriun tim të ri me fytyrë të zbehtë; emri i tij është i madh për goditjet që ka shkaktuar mbi Lenapë.” “Nëse një Mingo ka pëshpëritur shumë në veshin e Delauerit, ai ka treguar vetëm se është një zog-këngëtar,” tha skauti, i cili tani besonte se kishte ardhur koha të justifikohej nga akuza të tilla ofenduese dhe që foli në gjuhën e atij që i drejtohej, duke ndryshuar, megjithatë, figurat indiane me idetë e tij të veçanta. “Unë kam vrarë Makuasit që nuk jam njeriu që të mohoj, as edhe në këshillat e tyre; por kjo, me dijeninë time, dora ime kurrë nuk i ka bërë keq një Delauerei, është kundër arsyes së dhuratave të mia, të cilat janë miqësore për ta, dhe të gjithë atyre që u përkasin.”

kombit të tyre.” Një shpërthim i ulët duartrokitjesh kaloi midis luftëtarëve, të cilët shkëmbyen vështrime miratimi me njëri-tjetrin, ashtu siç edhe burrat e parë kishin filluar të kuptonin gabimin e tyre. “Ku është Huroni?” kërkoi Tamenundi. “A i ke ndalur veshët e mi?” Magua, ndjenjat e të cilit gjatë asaj skene në të cilën Unkasi kishte triumfuar mund të imagjinohen shumë më mirë se sa të përshkruhen, përgjigjej thirrjes duke dalë me guxim para patriarkut. “Drejtësia, pikërisht Tamenundi,” tha ai, “nuk do ta mbajë atë që i është huazuar Huroni.” “Më thuaj, bir i vëllait tim,” u përgjigj plaku, duke shmangur qortimin e errët të Le Subtilit dhe duke u kthyer me gëzim nga pamja mbresëlënëse e Unkasit, “a ka i huaji të drejtë të pushtojë?” “Ai nuk ka,” tha pantifiku. “Por ai është i fortë dhe e di si t’u hidhet sipër.” “La Longue Carabine?” “Qesh me Mingoët. Shko, Huron, pyete squaws-at e tua për ngjyrën e një ariu.” “I huaji dhe e bardha që erdhën në kampin tim së bashku?” “A duhet të udhëtojnë në një rrugë të hapur?” “Dhe gruaja që Huron la me luftëtarët e mi?” Unkasi nuk u përgjigj. “Dhe gruaja që Mingo-i e solli në kampin tim,” përsëriti Tamenundi me zë të rëndë. “Ajo është e imja,” bërtiti Magua, duke i tundur dorën me triumf Unkasit. “Mohikan, ti e di se ajo është ime.” “Im bir është i heshtur,” tha Tamenundi, duke u përpjekur të lexojë shprehjen e fytyrës së të riut që ishte kthyer prej tij me pikëllim. “Është kështu,” ishte përgjigjja e ulët. Pasoi një heshtje e shkurtër, por mbresëlënëse, gjatë së cilës u duk qartë me çfarë hezitimi turma pranoi drejtësinë e pretendimit të Mingos. Në fund, plaku, në të cilin varej i vetëm vendimi, foli me zë të prerë: — “Huron, largohu.” “Ashtu si erdhe, pikërisht Tamenundi,” kërkoi romaku i lig Magua; “apo me duar të mbushura me fenë e Delauarëve? Wigwami i Le Renard Subtil-it është bosh. Bëjelo të fortë me të vetin.” Plaku i moshuar mendoi një çast me vete; pastaj, duke përkulur kokën drejt njërit prej shoqëruesve të tij të nderuar, e pyeti: — “A janë veshët e mi të hapur?” “Është e vërtetë.” “A është ky Mingo një krye?” “I pari midis kombit të tij.” “Vajzë, çfarë do të bëje ti? Një luftëtar i madh kërkon grua. Shko! Ajo racë nuk do të shuhet.” “Më mirë, një mijë herë më mirë,” shpërtheu Kora e tmerruar, “sesa të takohem me një degratim të tillë!” “Huron, mendja e saj është në çadrat e etërve të saj. Një vajzë e pavullnetshme bën një wigwam të palumtur.” “Flet me gjuhën e popullit të saj,” u përgjigj Magua, duke e vështruar viktimën e tij me një vështrim të hidhur ironie. “Ajo është nga një racë tregtarësh dhe do të bëjë pazar për një pamje të bukur. Le të flasë Tamenundi fjalët: ‘Merr wampumin dhe fjalën tonë.’” “Asgjë përveç asaj që solli Magua me vete nuk do të jap.” “Pastaj largohet me të tyren. Manitou i madh nuk lejon që një Delauar të jetë i padrejtë.” Magua përparoi dhe e kaploi të burgosurin fort për krahu; Delauarët u tërhoqën pas, në heshtje; dhe Kora, e vetëdijshme se çdo rezistencë do të ishte e kotë, u përgatit t'i nënshtrohej fatit të saj pa kundërshtim. "Ndal, ndal!" briti Dunkani, duke vrapuar përpara; "Huron, ki mëshirë!" plaçkitësit do t'i bëjnë më të pasur se shumë prej popullit tënd; "Magua është një besnike; ai nuk do t'i dojë zbukurimet e fytyrave të zbehta." "Ari, argjendi, pluhuri i plumbit — e gjitha kjo një luftëtari i duhet në betejë; e kështu ai bëhet udhëheqësi më i madh." "Le të jetë Subtili i fortë," briti Magua, duke tundur dorën dhe duke shtrënguar krahun e pakundërshtueshëm të Korës; "ai ka hakmarrjen e tij!" "Sundues i madh i providencës!" — klithi Hejwardi, duke bashkuar duart së bashku, "mund ta shohësh këtë vuajtje, dhe të mos kenë mëshirë?" "Për ty, vetëm, Tamenundi," iu përgjigj plaku, "kam mëshirë." "Fjalët e Delauerëve janë thënë," u kthye plakua, duke mbyllur sytë dhe duke u hedhur mbrapa në vendin e tij, sikur i lodhur nga mundimi shpirtëror dhe nga përpjekja trupore. "Njerëzit flasin jo dy herë."

Më mizori se të tjerët, e kuptoi këshillën e gjykatës së luftëtarëve dhe i dha, me një tërheqje të vetme, një shikim nga trupi. Pastaj, duke lëshuar një britmë të çmenduri gëzimi, u hodh drejt viktimës së pambrojtur për ta tërhequr me forcë nga duart e stileteve të torturës. I përpikërisht në atë çast, kur dukej sikur më larg se kurrë nga vdekja e ngjerëzore, qielimi i egërsirës së pandërprerë papritmas u shua; sikur një fuqi e mbinatyrshme e kishte ndërhyrë në mbrojtje të Unkasit.

Sytë e delauerit duket sikur do t'i dilnin nga zgavrat; goja iu hap dhe gjithë trupi i mbeti i ngrirë në një qëndrim habie. Duke ngritur dorën ngadalë e me një lëvizje të matur, ai drejtoi gishtin nga krabarori i të burgosurit. Shokët e tij u grumbulluan përreth të habitur dhe çdo sy, ashtu si i tiji, u ngul mbi figurën e një breshke të vogël, të bërë me tatuazh në një ngjyrë blu të ndezur mbi gjoksin e të burgosurit.

Për një çast të vetëm Unkasi e shijoi triumfin e tij, duke buzëqeshur qetësisht para asaj skene. Pastaj, me një lëvizje të lartë e krenare të krahut, i largoi njerëzit përreth dhe doli përpara gjithë fisit me hijeshi në një mbret. Ai foli me një zë më të fortë se murmurima e admirimit që përshkoi turmën.

"Burra të Lenni Lenapëve! — tha ai. — Fisi im mban mbi shpinë totem! Fisi juaj i dobët qëndron mbi guaskën time! Çfarë zjarri mund të ndezë një delauer që të djegë birin e etërve të mi? — shtoi ai, duke treguar me krenari stemën e thjeshtë mbi lëkurën e tij. — Gjaku që rrjedh nga një trung i tillë do t'i shuhej flakët tuaja! Fisi im është gjyshi i kombeve!"

"Kush je ti?" — pyeti Tamenundi, duke u ngritur në këmbë, më shumë i tronditur nga tingulli i zërit sesa nga kuptimi i fjalëve të të burgosurit.

"Unkasi, biri i Çingaashgukut," — u përgjigj me modest i burgosuri, duke u kthyer nga fisi dhe duke ulur kokën me nderim përpara moshës dhe dinjitetit të plakut. — Bir i Unamisëve të mëdhenj.

— Ora e Tamenundit po afrohet! — thirri i urti. — Dita më në fund ia ka lënë vendin natës! Falënderoj Manitun që gjendet një njeri për të zënë vendin tim pranë zjarrit të kuvendit. Unkasi, biri i Unkasit, është gjetur! Le të sodisin sytë e një shqiponje që po vdes diellin që po lind.

I riu u ngjit me hapa të lehtë, por krenarë, mbi platformë, ku u bë i dukshëm për gjithë turmën e trazuar e të mahnitur. Tamenundi e mbajti gjatë para vetes, me krahun e shtrirë, dhe lexoi çdo vijë të hollë të fytyrës së tij me vështrimin e palodhur të një njeriu që rikujton ditët e lumtura të së shkuarës.

— A është vallë Tamenundi përsëri djalosh? — thirri më në fund profeti i hutuar. — A kam ëndërruar për kaq shumë dimra? A kam ëndërruar se populli im u shpërnda si rëra që e merr era? Se Jengezët u bënë më të shumtë se gjethet e pemëve? Shigjeta e Tamenundit nuk do të trembte më as një drenushe; krahu i tij është tharë si dega e një lisi të vdekur; kërmilli do të ishte më i shpejtë në vrapim; e megjithatë Unkasi e megjithatë Unkasi ka ardhur para syve të mi, ashtu siç vinte dikur kur Tamenundi ishte ende një luftëtar i ri! Më thuaj, biri i Unamisëve, a jam zgjuar, apo ende po ëndërroj?

— Ti je zgjuar, Tamenund, — u përgjigj Unkasi me respekt. — Unë jam Unkasi, biri i Çingashgukut dhe nipi i Unkasit, sachemit të mohikanëve.

Një murmurimë habie dhe nderimi përshkoi gjithë turmën. Luftëtarët e Delauerëve u vështruan me njëri-tjetrin, sikur secili kërkonte në fytyrën e tjetrit vërtetimin e mrekullisë që po shihte.

— Mohikanët! — pëshpëriti Tamenundi. — Mohikanët! Kam menduar se fisi i tyre ishte zhdukur përgjithmonë. Kam besuar se zjarri i tyre ishte shuar dhe se emri i tyre jetonte vetëm në kujtesën e pleqve. Por Manitou ka qenë më i mëshirshëm nga sa mendonte shërbëtori i tij plak. Fara nuk është shuar. Pema ende jeton.

Ai zgjati dorën e tij të rrudhur dhe e vendosi mbi kokën e Unkasit.

— Bijtë e Lenapëve, — tha ai me një zë që tashmë tingëllonte i fortë dhe i kthjellët, — ky i ri nuk është një tradhtar. Ai nuk është robi ynë. Në damarët e tij rrjedh gjaku i sachemëve të parë. Ai është nga fisi i breshkës, fisi mbi të cilin qëndron lavdia e Lenni Lenapëve. Kush do të guxonte të ngrinte dorën kundër tij, do ta ngrinte kundër etërve të vet.

Një britmë miratimi shpërtheu nga turma dhe menjëherë vendin e kërcënimeve e zuri një nderim i thellë. Luftëtarët që pak çaste më parë ishin përgatitur ta çonin Unkasin drejt shtyllës së torturës, u tërhoqën prapa me fytyra të ulura.

Magua e kuptoi se fitorja po i rrëshqiste nga duart. Ai hodhi një vështrim të shpejtë rreth e rrotull, por nuk pa më asnjë shenjë mbështetjeje në fytyrat e Delauerëve.

Syri i Skifterit iu afrua Dunkanit dhe, duke folur aq ulët sa ta dëgjonte vetëm ai, tha:

— Është urtësi që një kryetar të mos humbasë kohën duke tërhequr mbrapsht fjalët që ka thënë një herë; por po aq e mençur është që çdo luftëtar të mendohet mirë përpara se ta ngulë sopatën në kokën e të burgosurit të tij. Huron, unë nuk të dua; as nuk mund të them se ndonjë Mingo ka marrë ndonjëherë shumë mirësi nga dora ime. Është e arsyeshme të mendosh se, nëse kjo luftë nuk merr fund shpejt, shumë luftëtarë të tjerë të fisit tënd do të më dalin përpara në pyje. Prandaj mendoje mirë: a do të kishe më tepër dëshirë të çoje në kamp një rob si ai, apo një si unë, një njeri që kombi yt do të gëzohej pa masë ta kishte në duar të zhveshura?

— A do ta japë Pushka e Gjatë jetën e tij për gruan? — pyeti Magua me hezitim, sepse tashmë kishte bërë një lëvizje për t'u larguar me robinën e tij.

— Jo, jo; nuk kam thënë deri aty, — u përgjigj Syri i Skifterit, duke u tërhequr me kujdes sapo vuri re etjen me të cilën Magua po dëgjonte propozimin e tij. — Nuk do të ishte një shkëmbim i barabartë të jepej një luftëtar në kulmin e moshës dhe të fuqisë së tij për gruan më të mirë të gjithë kufirit. Megjithatë, mund të pranoja të hyja në strehën e dimrit qysh tani — plot gjashtë javë përpara se gjethet të fillojnë të marrin ngjyrë — me kusht që ta lirosh vajzën.

Magua tundi kokën dhe bëri me padurim shenjë që turma të hapej.

— Mirë atëherë, — shtoi zbuluesi me pamjen e një njeriu që ende nuk e kishte vendosur plotësisht mendjen, — po shtoj edhe "Killdeer"-in në pazar. Merr fjalën e një gjuetari me përvojë: një pushkë si ajo nuk gjendet askund nëpër koloni.

Magua vazhdoi ta shpërfillte, pa denjuar të përgjigjej, ndërsa përpiqej të largonte turmën nga rruga.

— Ndoshta, — shtoi Syri i Skifterit, duke humbur qetësinë e shtirur pikërisht aq sa tjetri tregonte mospërfillje ndaj shkëmbimit, — po të pranoja t'u mësoja të rinjve të tu përdorimin e vërtetë të kësaj arme, kjo do t'i zbutte pak mosmarrëveshjet tona.

Dhelpra Dinake urdhëroi me ashpërsi Delauerët, që ende qëndronin si një brez i dendur rreth tij me shpresën se mos pranonte propozimin paqësor, t'i hapnin rrugën. Vetëm shikimi i tij mjaftonte si kërcënim se do t'i drejtohej edhe një herë drejtësisë së pagabueshme të "profetit" të tyre.

— Ajo që është caktuar, herët a vonë do të ndodhë, — vazhdoi Syri i Skifterit, duke u kthyer me një shikim të trishtuar e të përulur nga Unkasi. — Maskarai e di mirë përparësinë që ka dhe nuk do ta lëshojë. Zoti të bekoftë, djalosh! Ke gjetur miq mes gjakut tënd dhe shpresoj të të dalin po aq besnikë sa disa të tjerë që nuk kishin asnjë pikë gjaku indian. Sa për mua, herët a vonë do të vdes; prandaj është fat që do të ketë pak njerëz për të dëgjuar ulërimën time të fundit. Në fund të fundit, djajtë e vegjël do ta kishin marrë edhe skalpin tim një ditë; kështu që një ose dy ditë më herët nuk bëjnë ndonjë ndryshim në llogarinë e përjetësisë. Zoti të bekoftë! — shtoi pylltari i ashpër, duke kthyer kokën mënjanë e pastaj duke e drejtuar përsëri me mall drejt të riut. — I kam dashur si ty, ashtu edhe babanë tënd, Unkas, megjithëse lëkurat tona nuk kanë të njëjtën ngjyrë dhe dhuntitë tona janë disi të ndryshme. Thuaji Sagamorit se nuk e humba kurrë nga sytë në çastet e mia më të vështira. E ti, djalosh, kujtomë ndonjëherë kur të jesh në ndonjë gjurmë të mbarë. Dhe besoje këtë: qoftë një parajsë apo dy, në botën tjetër ka një shteg ku njerëzit e ndershëm mund të takohen përsëri. Pushkën do ta gjesh aty ku e fshehëm; merre dhe mbaje për hir timin. Dhe dëgjo, djalosh, meqë natyra nuk ta ka mohuar dhuratën e hakmarrjes, përdore pak më lirshëm kundër Mingo-ve; ndoshta do ta lehtësojë dhimbjen për humbjen time. Huron, e pranoj ofertën tënde. Liroje gruan. Unë jam robi yt!

Një murmurimë e përmbajtur, por e qartë miratimi përshkoi turmën pas këtij propozimi bujar; madje edhe luftëtarët më të egër të Delauerëve nuk e fshehën kënaqësinë për burrërinë e këtij flijimi.

Magua ndaloi dhe, për një çast të mbushur me ankth, dukej sikur po lëkundej. Pastaj hodhi sytë mbi Korën dhe në shikimin e tij egërsia dhe admirimi u përzien në një mënyrë të çuditshme. Në atë çast vendimi i tij u bë i palëkundur.

Ai e shprehu përçmimin për ofertën vetëm me një lëvizje të kokës prapa dhe tha me një zë të ftohtë e të vendosur:

— Dhelpra Dinake është një kryetar i madh; ai ka vetëm një mendje. Eja, — shtoi ai, duke vendosur dorën tepër familjarisht mbi supin e robëreshës për ta shtyrë përpara. — Një huron nuk është llafazan; do të ikim.

Vajza u tërhoq prapa me dinjitetin e një gruaje krenare. Sytë e saj të errët u ndezën, ndërsa gjaku i ngrohtë i pushtoi tëmthat si një rreze dielli kalimtare, i fyer nga ajo prekje.

— Unë jam robinja jote dhe, kur të vijë koha e duhur, jam gati të të ndjek, qoftë edhe drejt vdekjes. Por dhuna është e panevojshme, — tha ajo ftohtë.

Pastaj u kthye menjëherë nga Syri i Skifterit.

— Gjuetar bujar! Me gjithë shpirt të falënderoj. Oferta jote është e kotë dhe nuk mund të pranohet. Megjithatë, mund të më shërbesh edhe më shumë sesa synonte fisnikëria jote. Shikoje atë vajzë të përulur e të kërrusur! Mos e braktis derisa ta çosh në strehën e njerëzve të qytetëruar. Nuk do të them, — shtoi ajo, duke shtrënguar dorën e fortë të zbuluesit, — se babai i saj do të të shpërblejë, sepse njerëz si ti janë përmbi shpërblimet e njerëzve; por ai do të të falënderojë dhe do të të bekojë. Besomë, bekimi i një njeriu të drejtë e të moshuar ka peshë në sytë e Qiellit. Ah, sikur ta dëgjoja një të tillë nga buzët e tij në këtë çast kaq të tmerrshëm!

Zëri iu mbyt dhe për një çast heshti. Pastaj bëri një hap drejt Dunkanit, i cili mbante në krahë motrën e saj pa ndjenja, dhe vazhdoi me një zë më të ulët, ku ndjenja dhe përmbajtja e natyrshme e një gruaje luftonin dhimbshëm me njëra-tjetrën:

— Nuk ka nevojë të të them ta ruash thesarin që do të të besohet. Ti e do atë, Hejvard; vetëm kjo dashuri do të mjaftonte për të mbuluar një mijë të meta, po t'i kishte. Ajo është e dashur, e butë, e ëmbël, aq e mirë sa mund të jetë një njeri. Nuk ka asnjë njollë në shpirtin apo në trupin e saj që më krenari prej jush do ta përbuzte. Ajo është e bukur... oh, sa e mrekullueshme është! — tha ajo, duke vendosur dorën e saj të hijshme, ndonëse më pak rrezatuese, mbi ballin prej alabastriti të Alisës dhe duke i larguar flokët e artë që i mbulonin ballin. — E megjithatë shpirti i saj është po aq i pastër dhe i panjollë sa lëkura e saj! Mund të thosha shumë... ndoshta më tepër sesa do ta lejonte arsyeja e ftohtë. Por do të kursej si ty, ashtu edhe veten...

Zëri iu shua krejt dhe ajo përkuli fytyrën mbi trupin e motrës. Pas një puthjeje të gjatë e plot zjarr, u ngrit në këmbë. Tiparet e saj kishin marrë ngjyrën e vdekjes, por në sytë e etur nuk i shkëlqeu asnjë lot. Ajo u kthye nga egërsiri dhe tha, me të njëjtin dinjitet të lartë si më parë:

— Tani, zotëri, nëse ky është vullneti juaj, unë do t'ju ndjek. — Po, ik, — thirri Dunkani, duke e vendosur Alisën në krahët e një vajze indiane. — Ik, Magua, ik! Këta delauerë kanë ligjet e tyre, të cilat ua ndalojnë të të ndalojnë; por unë... unë nuk kam një detyrim të tillë. Ik, përbindësh i mallkuar! Pse vonohesh?

Ishte e vështirë të përshkruhej shprehja me të cilën Magua e dëgjoi këtë kërcënim se do ta ndiqte. Fillimisht në fytyrën e tij u shfaq një gëzim i egër dhe i dukshëm, por ai u shua menjëherë, duke ia lënë vendin një vështrimi të ftohtë e dinak.

— Pyjet janë të hapura, — u mjaftua të përgjigjej ai. — Dora e Hapur mund të vijë.

— Prit! — thirri Syri i Skifterit, duke e kapur Dunkanin për krahu dhe duke e ndalur me forcë. — Ti nuk e njeh dredhinë e atij djalli. Ai do të të çojë drejt një prite... dhe drejt vdekjes sate...

— Huron, — e ndërpreu Unkasi, i cili, duke iu bindur zakoneve të rrepta të popullit të tij, kishte dëgjuar me vëmendje dhe seriozitet gjithçka që ishte thënë, — Huron, drejtësia e delauerëve vjen nga Manitu. Shiko diellin. Tani ai ndodhet mbi degët më të larta të hemlokut. Rruga jote është e shkurtër dhe e hapur. Kur ai të shihet mbi majat e pemëve, do të ketë burra mbi gjurmët e tua.

— Dëgjoj një sorrë! — thirri Magua me një të qeshur tallëse. — Hapuni! — shtoi ai, duke tundur dorën drejt turmës, e cila ishte hapur ngadalë për t’i lënë rrugën. — Ku janë fundet e grave të delauerëve? Le t’ua dërgojnë shigjetat dhe pushkët e tyre Uajandotëve; ne do t’u japim mish dreri për të ngrënë dhe misër për të punuar. Qen, lepuj, hajdutë... pështyj mbi ju!

Talljet e tij të fundit u dëgjuan në një heshtje të vdekur e kërcënuese. Me ato fjalë therëse ende në buzë, Magua triumfues hyri pa u penguar në pyll, i ndjekur nga robinja e tij e bindur dhe i mbrojtur nga ligjet e paprekshme të mikpritjes indiane.

KAPITULLI 31

— Fluen. Vritini djemtë dhe plaçkat! Kjo është haptazi kundër ligjit të luftës; është një pabesi e ulët, ta kesh parasysh, nga më të mëdhatë që mund të bëhen në këtë botë.

Mbreti Henri V

Për sa kohë që armiku i tyre dhe robinja e tij mbetën në sy, turma qëndroi e palëvizshme, sikur një fuqi e padukshme, mike e huronit, t'i kishte magjepsur dhe mbërthyer në vend. Por në çastin kur ai u zhduk mes pyllit, të gjithë u pushtuan nga një trazim i vrullshëm dhe nga pasione të fuqishme.

Unkasi mbeti në vendin e tij të ngritur, duke i mbajtur sytë mbi figurën e Korës derisa ngjyrat e rrobave të saj u tretën mes gjelbërimit të pyllit. Vetëm atëherë ai zbriti dhe, duke kaluar në heshtje përmes turmës, u zhduk në kasollen nga e cila kishte dalë pak çaste më parë. Disa nga luftëtarët më të moshuar e më të urtë, të cilët kishin dalluar shkëndijat e zemërimit që i ndizeshin në sy ndërsa kalonte, e ndoqën deri në vendin që ai kishte zgjedhur për t'u menduar.

Më pas larguan Tamenundin dhe Alisën, ndërsa grave dhe fëmijëve iu dha urdhër të shpërndaheshin. Gjatë orës së rëndësishme që pasoi, kampi ngjante me një koshere bletësh të trazuara, që vetëm prisnin shfaqjen dhe shembullin e prijësit të tyre për të marrë një fluturim të largët e vendimtar.

Më në fund, nga kasollja e Unkasit doli një luftëtar i ri. Ai eci ngadalë, me një hap solemn, drejt një pishe të vogël që kishte mbirë mes të çarave të tarracës shkëmbore. Atje ia shqeu lëvoren trungut dhe, pa thënë asnjë fjalë, u kthye nga kishte ardhur. Pas tij doli një tjetër, i cili ia preu të gjitha degët fidanit, duke lënë vetëm trungun e zhveshur. Një i tretë e zbukuroi atë me shirita boje të kuqe të errët. Të gjitha këto shenja, që tregonin qartë përgatitjet për luftë nga ana e prijësve të fisit, u pritën nga luftëtarët me një heshtje të rëndë dhe ogurzezë.

Më në fund u shfaq vetë mohikani. Ai kishte hequr çdo veshje, përveç brezit dhe kallçinave prej lëkure, ndërsa gjysma e fytyrës së tij të hijshme ishte mbuluar me bojë të zezë, si një re kërcënuese.

Unkasi u drejtua ngadalë dhe me dinjitet drejt trungut. Sapo mbërriti, nisi të sillej rreth tij me hapa të matur, në një lëvizje që i ngjante një valleje të lashtë, ndërsa njëkohësisht ngriti zërin në këngën e tij të luftës, të egër dhe të çrregullt.

Tingujt lëviznin nga njëri skaj i zërit njerëzor në tjetrin. Herë ishin të trishtuar dhe aq prekës, sa rivalizonin me këngën e zogjve; e pastaj, me kalime të menjëhershme e tronditëse, bëheshin aq të thellë dhe të fuqishëm, sa u kallnin drithma dëgjuesve.

Fjalët ishin të pakta dhe përsëriteshin vazhdimisht. Ato nisnin si një lutje ose himn drejtuar Hyjnisë, kalonin dalëngadalë në shpalljen e qëllimit të luftëtarit dhe përfundonin, ashtu siç kishin nisur, me pranimin e varësisë së tij nga Shpirti i Madh.

Po të ishte e mundur të përkthehej plotësisht gjuha e gjerë dhe melodioze në të cilën ai këndonte, himni do të tingëllonte afërsisht kështu:

Manitu! Manitu! Manitu!
Ti je i madh, ti je i mirë, ti je i urtë.
Manitu! Manitu!
Ti je i drejtë.
Në qiell, në re, unë shoh
Shumë njolla — shumë të errëta, shumë të kuqe.
Në qiell unë shoh
Shumë re.
Në pyll, në ajër, unë dëgjoj
Britmën, ulërimën e gjatë dhe thirrjen.
Në pyll unë dëgjoj
Britmën e luftës!
Manitu! Manitu! Manitu!
Ti je i dobët — ti je i fortë; unë jam i pafuqishëm.
Manitu! Manitu!
Më jep ndihmë.

Në fund të çdo strofe ai ndalej, duke zgjatur një tingull më të lartë dhe më të gjatë se të tjerët, i cili i përshtatej në mënyrë të përkryer ndjenjës së shprehur. Mbyllja e strofës së parë ishte solemne dhe përçonte nderim; e dyta ishte përshkruese dhe mbante një ogur kërcënues; ndërsa e treta ishte britma e njohur dhe e tmerrshme e luftës, që shpërtheu nga buzët e luftëtarit të ri si të ishte bashkimi i të gjithë tingujve më të frikshëm të betejës. Strofa e fundit, si e para, ishte e përulur dhe përgjëruese.

Tri herë e këndoi Unkasi këtë këngë dhe po aq herë u soll rreth trungut në vallen e tij.

Në fund të rrotullimit të parë, një kryetar i moshuar dhe shumë i nderuar i Lenapëve ndoqi shembullin e tij, duke kënduar fjalët e veta, por mbi të njëjtën melodi. Pas tij u bashkua një luftëtar, pastaj një tjetër e një tjetër, derisa në valle morën pjesë të gjithë ata që gëzonin emër dhe autoritet në fis.

Pamja u bë tani egërsisht madhështore dhe e frikshme. Fytyrat kërcënuese të kryetarëve fitonin edhe më shumë forcë nën tingujt rrëqethës me të cilët bashkonin zërat e tyre të thellë e guturalë.

Pikërisht atëherë Unkasi e nguli sëpatën e tij të luftës thellë në trung dhe ngriti zërin në një britmë që mund të quhej thirrja e tij personale e betejës.

Ky veprim shpalli se ai kishte marrë mbi vete komandën e plotë të ekspeditës që po përgatitej.
Ky ishte sinjali që zgjoi të gjitha pasionet e fjetura të një kombi. Njëqind të rinj, të cilët deri atëherë ishin përmbajtur nga ndrojtja e moshës së tyre, u turrën si të marrë mbi simbolin e sajuar të armikut dhe e copëtuan trungun fije pas fije, derisa prej tij nuk mbetën veç rrënjët e ngulitura në tokë. Gjatë atij çasti trazire, mbi copat e pemës u kryen të gjitha mizoritë e luftës, me po aq egërsi sa sikur ato të ishin viktima të gjalla të urrejtjes së tyre. Disa copë u skalpuan; të tjera u goditën me tehun e mprehtë dhe drithërues të sëpatës; të tjera u shpuan me goditjet e thikës vdekjeprurëse. Me pak fjalë, shfaqjet e zellit dhe të kënaqësisë së egër ishin aq të mëdha dhe aq të qarta, sa ekspedita u shpall zyrtarisht një luftë e të gjithë kombit.

Sapo Unkasi kishte dhënë goditjen, ai doli nga rrethi dhe ngriti sytë drejt diellit, i cili po arrinte pikërisht në pikën kur armëpushimi me Maguan duhej të merrte fund. Kjo u shpall menjëherë me një gjest domethënës, të shoqëruar nga një britmë përkatëse; dhe e gjithë turma e ndezur braktisi luftën e saj të shtirur, duke lëshuar ulërima të mprehta gëzimi, për t'u përgatitur për përballjen shumë më të rrezikshme të luftës së vërtetë.

Pamja e të gjithë kampit ndryshoi menjëherë. Luftëtarët, të cilët tashmë ishin të armatosur dhe të lyer me bojërat e luftës, u bënë të heshtur, sikur të ishin të paaftë për çdo shpërthim emocionesh. Përkundrazi, gratë dolën me vrap nga kasollet, duke kënduar njëherazi këngë gëzimi dhe vajtime, të përziera aq çuditshëm me njëra-tjetrën, sa ishte e pamundur të dallohej se cili ndjenjë mbizotëronte. Megjithatë, askush nuk rrinte pa punë. Disa merrnin sendet e tyre më të çmuara, të tjera bartnin fëmijët e vegjël, ndërsa të tjera ndihmonin pleqtë dhe të sëmurët të hynin në pyllin që shtrihej si një qilim i gjelbër e i harlisur përgjatë shpatit të malit. Atje u tërhoq edhe Tamenundi, me qetësi të plotë, pasi pati një bisedë të shkurtër, por prekëse, me Unkasin. I urti u nda prej tij me atë ngurrim që do të ndiente një prind kur largohet nga fëmija i humbur prej kohësh dhe i gjetur sërish. Ndërkohë, Dunkani e çoi

Alisën në një vend të sigurt dhe më pas kërkoi Syrin e Skifterit, me fytyrën që tregonte se sa fort e priste edhe ai përplasjen që po afrohej.

Por Syri i Skifterit ishte mësuar tepër me këngët e luftës dhe me thirrjet për armë të vendasve, për të lënë të dukej ndonjë interes i veçantë për atë që po ndodhte. Ai vetëm herë pas here hidhte një vështrim mbi numrin dhe cilësinë e luftëtarëve, të cilët njëri pas tjetrit shpallnin gatishmërinë për të ndjekur Unkasin në fushën e betejës. Për këtë ai u bind shpejt; sepse, siç ishte parë tashmë, autoriteti i prijësit të ri kishte përfshirë çdo burrë të aftë për luftë në të gjithë kombin.

Pasi kjo çështje kaq e rëndësishme u zgjidh në mënyrë kaq të kënaqshme, ai dërgoi një djalosh indian për të marrë Killdeer-in dhe pushkën e Unkasit nga vendi ku i kishin fshehur armët kur iu afruan kampit të delauerëve. Kjo ishte një masë me dy përfitime: nga njëra anë, armët mbroheshin në rast se ata vetë mbaheshin robër; nga ana tjetër, u jepte mundësi të paraqiteshin para të huajve si njerëz të pambrojtur dhe jo si luftëtarë të pajisur me mjete për mbrojtje dhe mbijetesë.

Edhe në zgjedhjen e atij që do të merrte përsipër rikthimin e pushkës së tij të dashur, zbuluesi nuk kishte harruar kujdesin që e karakterizonte gjithmonë. Ai e dinte se Magua nuk kishte ardhur vetëm, si edhe se zbuluesit huronë vëzhgonin lëvizjet e armiqve të rinj përgjatë gjithë kufirit të pyllit. Për këtë arsye, do të kishte qenë fatale po ta ndërmerrte vetë këtë detyrë; një luftëtar nuk do të kishte pasur fat më të mirë. Por rreziku për një djalosh të vogël nuk kishte gjasa të fillonte përpara se të zbulohej qëllimi i tij. Kur Hejvardi iu afrua, Syri i Skifterit po priste me qetësi rezultatin e kësaj prove.

Djaloshi, i cili ishte udhëzuar mirë dhe ishte mjaft dinak, u nis me kraharorin që i gufonte nga krenaria për besimin që i ishte dhënë dhe nga gjithë ëndrrat e ambicies rinore. Ai kaloi me pamje të shkujdesur përmes livadhit drejt pyllit dhe hyri në të në një pikë disi larg vendit ku ishin fshehur pushkët. Por sapo u mbulua nga gjethet e shkurreve, trupi i tij i errët u pa duke rrëshqitur mes tyre si një gjarpër drejt vendit ku ndodhej thesari i dëshiruar.

Ai pati sukses. Vetëm pak çaste më vonë u shfaq duke vrapuar nëpër hapësirën e ngushtë në këmbët e tarracës shkëmbore ku ishte ngritur fshati, me shpejtësinë e një shigjete dhe me nga një pushkë në secilën dorë. Kishte arritur tashmë te shkëmbinjtë dhe po ngjitej me një shkathtësi të pabesueshme, kur një e shtënë nga pylli tregoi se sa i saktë kishte qenë gjykimi i Syrit të Skifterit. Djaloshi iu përgjigj me një britmë të dobët, por përçmuese; dhe menjëherë një plumb i dytë u shkrep pas tij nga një pikë tjetër e pyllit. Çastin tjetër ai u shfaq mbi rrafshin e sipërm, duke ngritur të dy pushkët lart në shenjë fitoreje, ndërsa ecte me krenarinë e një ngadhënjimtari drejt gjahtarit të famshëm që e kishte nderuar me një detyrë kaq të lavdishme.

Megjithëse Syri i Skifterit ishte interesuar thellësisht për fatin e të dërguarit të tij, sapo mori në dorë Killdeer-in, kënaqësia që ndjeu i fshiu për një çast çdo mendim tjetër. Ai e shqyrtoi pushkën me syrin e tij të stërvitur, hapi dhe mbylli tiganthin e strallit dhjetë a pesëmbëdhjetë herë dhe provoi edhe disa pjesë të tjera të mekanizmit, po aq të rëndësishme për të. Vetëm pasi u bind se gjithçka ishte në rregull, u kthye nga djali dhe, me një mirësi të dukshme, e pyeti nëse ishte plagosur.

Djaloshi e pa drejt në sy me krenari, por nuk u përgjigj.

— Ah, e shoh, bir! Maskarenjtë ta kanë çarë krahun! — tha Syri i Skifterit, duke i marrë me kujdes gjymtyrën e plagosur, ku njëri prej plumbave kishte hapur një plagë të thellë në mish. — Pak verr i shtypur do ta shërojë si me magji. Ndërkohë, do ta lidh me një brez wampumi. E paske filluar herët zanatin e luftëtarit, trim i vogël, dhe ka shumë të ngjarë të mbërrish në varr me plot plagë të nderit. Njoh shumë të rinj që kanë marrë skalpe, por nuk mund të tregojnë një shenjë kaq të lavdishme sa kjo. Shko! — shtoi ai, pasi ia lidhi krahun. — Ti do të bëhesh një kryetar!

Djaloshi u largua më krenar për gjakun që i rridhte nga plaga sesa do të ishte oborrtari më mendjemadh...me shiritin e tij të kuq në gjoks, dhe kaloi mes bashkëmoshatarëve të vet si një objekt admirimi dhe zilie të përgjithshme.

Por në një çast me kaq shumë detyra të rëndësishme e vendimtare, ky akt i vetëm trimërie rinore nuk tërhoqi vëmendjen dhe lavdërimet që do të kishte marrë në rrethana më të qeta. Megjithatë, ai kishte shërbyer për t'u bërë të ditur delauerëve vendndodhjen dhe synimet e armiqve të tyre. Për këtë arsye, një grup luftëtarësh, shumë më të përshtatshëm për këtë detyrë sesa djali i dobët, ndonëse trim, u dërgua për t'i dëbuar zbuluesit e fshehur. Detyra u përmbush shpejt, sepse shumica e huronëve u tërhoqën vetë sapo kuptuan se ishin zbuluar. Delauerët i ndoqën deri në një largësi të mjaftueshme nga kampi i tyre dhe pastaj ndaluan për të pritur urdhra, nga frika se mos tërhiqeshin në ndonjë pritë. Pasi të dyja palët u fshehën përsëri, pylli rifitoi qetësinë e tij, aq të plotë sa mund ta kishte vetëm një mëngjes i butë vere në mes të vetmisë së thellë.

Unkasi, i qetë, por ende i paduruar, mblodhi tani kryetarët e tij dhe ndau forcat. Ai ua paraqiti Syrin e Skifterit si një luftëtar të provuar shumë herë dhe që gjithmonë ishte treguar i denjë për besim. Kur pa se miku i tij u prit me miratim, i besoi komandën e njëzet burrave, po aq të shkathët, të zotë dhe të vendosur sa ai vetë. Delauerëve u shpjegoi edhe gradën që Hejvardi mbante ndër trupat e Jengezëve dhe më pas i ofroi atij një detyrë me autoritet të barabartë. Por Dunkani nuk e pranoi këtë përgjegjësi, duke deklaruar se dëshironte të shërbente si vullnetar pranë Syrit të Skifterit.

Pasi bëri këtë ndarje të forcave, mohikani i ri caktoi kryetarë të ndryshëm vendas në pozicionet përkatëse të përgjegjësisë dhe, duke qenë se koha nuk priste, dha urdhrin për marshim. Mbi dyqind burra iu bindën menjëherë, me gatishmëri, por në heshtje.

Hyrja e tyre në pyll u krye pa hasur asnjë pengesë. Ata nuk panë asnjë qenie të gjallë që mund të jepte alarmin ose t'u siguronte lajmet që kërkonin, derisa mbërritën te vendet ku qëndronin zbuluesit e tyre. Aty u dha urdhri për ndalim dhe kryetarët u mblodhën për të zhvilluar një "kuvend me pëshpërima".

Në atë mbledhje u propozuan plane të ndryshme veprimi, por asnjëri nuk i plotësonte dëshirat e prijësit të tyre të zjarrtë. Po të kishte ndjekur vetëm shtysën e zemrës së vet, Unkasi do t'i kishte hedhur menjëherë luftëtarët në sulm dhe do ta kishte lënë përfundimin e betejës në dorë të fatit të çastit. Por një veprim i tillë do të binte ndesh me zakonet dhe bindjet e pranuara të popullit të tij. Prandaj iu desh të pranonte një kujdes që, në gjendjen shpirtërore ku ndodhej, e urrente, dhe të dëgjonte këshilla që vetëm sa ia shtonin padurimin, ndërsa në mendje i rrinin gjallë rreziku i Korës dhe fyerja e Maguas.

Pas një këshillimi të gjatë, por të pafrytshëm, u pa një njeri i vetëm duke ardhur nga ana e armikut, me një nxitim që të bënte të mendoje se mund të ishte një lajmëtar i dërguar me propozime paqeje. Kur arriti rreth njëqind jardë larg vendit ku këshilli i delauerëve ishte fshehur, i panjohuri u ndal, u duk i pasigurt se nga duhej të shkonte dhe më në fund mbeti në vend. Të gjithë sytë u kthyen nga Unkasi, sikur prisnin urdhrin e tij.

— Syri i Skifterit, — tha prijësi i ri me zë të ulët, — ai nuk duhet të flasë më kurrë me huronët.

— Ora e tij ka ardhur, — u përgjigj shkurt zbuluesi, ndërsa nxori tytën e gjatë të pushkës përmes gjetheve dhe mori shenjë me qetësinë e zakonshme. Por, në vend që të tërhiqte këmbëzën, e uli përsëri tytën dhe shpërtheu në të qeshurën e tij të veçantë.

— Për shpirtin tim mëkatar, e mora atë djall për një Mingo! — tha ai. — Por kur mata me sy brinjët e tij për të gjetur vendin ku do ta fuste plumbi... a e beson, Unkas?... pashë bilbilin e muzikantit. Kështu që, në fund të fundit, qenka ai që quajnë Gamut. Vdekja e tij nuk do t'i sillte dobi askujt, ndërsa jeta e tij, nëse gjuha e tij di të bëjë diçka tjetër veçse të këndojë, mund të na shërbejë për punët tona. Nëse tingujt nuk e kanë humbur ende fuqinë e tyre, shumë shpejt do të kem një bisedë me atë djalë të ndershëm, dhe me një zë që do t'i duket shumë më i këndshëm se gjuha e Killdeer-it.

Duke thënë këto fjalë, Syri i Skifterit e la mënjanë pushkën dhe, duke u zvarritur mes shkurreve derisa iu afrua aq sa ta dëgjonte Davidi, u përpoq të përsëriste po atë tingull muzikor që e kishte ndihmuar të kalonte me kaq sukses dhe lavdi nëpër kampin e huronëve.

Veshi i hollë i Gamutit nuk mund të mashtrohej lehtë (dhe, të thuhej e vërteta, do të kishte qenë shumë e vështirë për këdo tjetër përveç Syrit të Skifterit të nxirrte një tingull të tillë). Prandaj, pasi e kishte dëgjuar një herë më parë atë zë, ai e kuptoi menjëherë se nga vinte. I gjori njeri u duk menjëherë i çliruar nga një gjendje e madhe ankthi; sepse, duke ndjekur drejtimin e zërit — një detyrë që për të nuk ishte shumë më pak e vështirë sesa të ecte drejt përballë një baterie topash — ai zbuloi shpejt këngëtarin e fshehur.

— Pyes veten se ç'do të mendojnë huronët për këtë! — tha Syri i Skifterit duke qeshur, ndërsa e kapi shokun për krahu dhe e tërhoqi drejt prapavijës. — Nëse maskarenjtë janë aq afër sa të na dëgjojnë, do të thonë se tani kanë dy të marrë në vend të njërit! Por këtu jemi të sigurt, — shtoi ai, duke treguar Unkasin dhe shokët e tij. — Tani na trego historinë e shpikjeve të Mingo-ve në anglishte të pastër dhe pa ato ngritjet e uljet e zërit.

Davidi hodhi vështrimin rreth e rrotull mbi fytyrat e egra dhe të ashpra të kryetarëve, plot habi të heshtur. Por, i qetësuar nga prania e fytyrave që njihte, mblodhi shpejt veten aq sa të përgjigjej me kthjelltësi.

— Paganët janë mbledhur në numër të madh, — tha Davidi, — dhe kam frikë se kanë qëllime të liga. Gjatë orës së fundit në kampin e tyre ka pasur shumë ulërima dhe hare të pafe, të shoqëruara me britma që do të ishte mëkat t'i përsërisje. Aq shumë, saqë unë ika prej tyre dhe erdha te delauerët në kërkim të paqes.

— Nuk besoj se veshët e tu do të kishin përfituar shumë nga ky ndryshim, po të kishe qenë pak më i shpejtë në vrap, — u përgjigj Syri i Skifterit paksa thatë. — Por le të mbetet me kaq. Ku janë huronët?

— Janë fshehur në pyll, midis këtij vendi dhe fshatit të tyre, me forca të mëdha. Mençuria do t'ju këshillonte të ktheheni menjëherë.

Unkasi hodhi një vështrim përgjatë brezit të pemëve që fshihnin luftëtarët e tij dhe shqiptoi vetëm një emër:

— Magua?

— Është mes tyre. Ai solli vajzën që kishte qëndruar te delauerët dhe, pasi e la në shpellë, u vu në krye të egërsirave të tij si një ujk i tërbuar. Nuk e di çfarë ia ka trazuar kaq shumë shpirtin!

— Thua se e ka lënë në shpellë? — e ndërpreu Hejvardi. — Mirë që tani e dimë ku ndodhet! A nuk mund të bëhet diçka për ta shpëtuar menjëherë?

Unkasi e pa me vëmendje Syrin e Skifterit, pastaj pyeti:

— Çfarë mendon Syri i Skifterit?

— Më jep njëzet pushkë dhe unë do të marr djathtas përgjatë përroit. Duke kaluar pranë kasolleve të kastorëve, do të bashkohem me Sagamorin dhe majorin. Pastaj do të dëgjoni britmën tonë nga ajo anë; me këtë erë mund të përçohet lehtësisht edhe një milje larg. Atëherë, Unkas, ti sulmoji nga përpara. Kur të futen brenda rrezes së pushkëve tona, do t'u japim një goditje që, për nderin e një kufitari të vjetër, ta bëjë rreshtin e tyre të përkulet si një hark frashëri. Pastaj do të marrim fshatin dhe do ta nxjerrim gruan nga shpella. Pas kësaj, puna me fisin mund të përfundojë ose sipas mënyrës së të bardhëve, me një goditje të fortë dhe një fitore të hapur, ose sipas zakonit indian, me dredhi dhe duke përfituar nga strehimet. Ndoshta nuk ka ndonjë urtësi të madhe ushtarake në këtë plan, major, por me guxim dhe durim mund të realizohet i tëri.

— Më pëlqen shumë, — thirri Dunkani, i cili e kuptoi se çlirimi i Korës ishte synimi kryesor në mendjen e Syrit të Skifterit. — Më pëlqen shumë. Le të vihet menjëherë në zbatim.

Pas një këshillimi të shkurtër, plani u plotësua dhe iu shpjegua më qartë secilës palë. U caktuan sinjalet përkatëse dhe kryetarët u shpërndanë, secili drejt vendit që i ishte caktuar.

KAPITULLI 32

— Por murtaja do të përhapet dhe zjarret mortore do të shtohen,
derisa mbreti i madh, pa marrë shpërblim,
ta kthejë vajzën syzezë në Krisën e saj.

POPE

Ndërsa Unkasi po bënte këtë ndarje të forcave të tij, pylli mbetej i qetë dhe, me përjashtim të atyre që ishin mbledhur në këshill, dukej po aq i pabanuar sa në ditën kur kishte dalë i freskët nga dora e Krijuesit të Gjithëfuqishëm. Syri mund të përshkonte në çdo drejtim korridoret e gjata dhe të hijëzuara të pemëve, por askund nuk dukej ndonjë gjë që të mos i përkiste asaj natyre të qetë e të përgjumur. Herë pas here dëgjohej ndonjë zog që përplaste krahët mes degëve të ahut, ose ndonjë ketër që lëshonte një arrë, duke bërë që të gjithë të kthenin kokën për një çast nga ai drejtim. Por sapo pushonte ai shqetësim i rastësishëm, dëgjohej sërish vetëm fëshfërima e erës mbi kokat e tyre, që kalonte mbi detin e gjelbër e valëzues të pyllit, i cili shtrihej pa ndërprerje, përveçse aty ku e ndanin ndonjë lumë apo liqen, nëpër një hapësirë të pafund vendi.

Në gjithë atë shtrirje të egër që ndante delauerët nga fshati i armiqve të tyre, dukej sikur këmba e njeriut nuk kishte shkelur kurrë. Aq e thellë dhe e gjallë ishte heshtja që mbretëronte aty. Por Syri i Skifterit, detyra e të cilit e vendoste në krye të kësaj ndërmarrjeje, e njihte shumë mirë natyrën e kundërshtarëve me të cilët do të përballej, për t'i besuar asaj qetësie mashtruese.

Kur pa se grupi i tij i vogël ishte mbledhur, zbuluesi e mbështeti Killdeer-in në zgavrën e krahut dhe, duke bërë një shenjë të heshtur që ta ndiqnin, i drejtoi disa qindra hapa prapa, drejt shtratit të një përroi të vogël që e kishin kaluar gjatë ardhjes. Atje ndaloi dhe, pasi priti derisa të gjithë luftëtarët e tij seriozë e të vëmendshëm u mblodhën rreth tij, foli në gjuhën delauere:

— A e di ndonjëri nga të rinjtë e mi se ku na çon ky përrua?

Një delauer zgjati dorën, ndau dy gishtat dhe, duke treguar mënyrën si bashkoheshin në rrënjë, u përgjigj:

— Para se dielli të përshkojë gjatësinë e vet në qiell, ky ujë i vogël do të bashkohet me lumin e madh.

Pastaj shtoi, duke treguar me dorë në drejtimin për të cilin fliste:

— Të dy bashkë bëhen mjaftueshëm të mëdhenj për kastorët.

— Kështu e mendoja edhe unë, — u përgjigj Syri i Skifterit, duke ngritur sytë drejt hapësirës mes majave të pemëve. — Nga drejtimi i rrjedhës dhe nga vendosja e maleve. Burra, do të ecim nën mbrojtjen e brigjeve të tij derisa të ndiejmë erën e huronëve.

Shokët e tij nxorën pasthirrmën e zakonshme të miratimit. Por, kur panë se prijësi kishte ndër mend t'i printe vetë, njëri a dy bënë shenja se diçka nuk ishte në rregull.

Syri i Skifterit e kuptoi menjëherë çfarë donin të thoshin. U kthye dhe pa se grupi i tij ishte ndjekur deri aty nga mësuesi i këngës.

— A e di, mik, — e pyeti ai seriozisht dhe me një farë krenarie të ligjshme në zë, — se ky është një grup zbuluesish të zgjedhur për detyrën më të rrezikshme dhe të vendosur nën komandën e një njeriu që, edhe pse dikush tjetër mund ta thoshte me më shumë hijeshi, nuk ka ndër mend t'i lërë kot? Mund të mos kalojnë pesë minuta, e sigurisht jo tridhjetë, para se të shkelim mbi trupin e një huroni, të gjallë ose të vdekur.

— Edhe pse nuk m'i keni thënë me fjalë qëllimet tuaja, — u përgjigj Davidi, fytyra e të cilit ishte skuqur paksa, ndërsa sytë e tij, zakonisht të qetë e pa shprehje, ndriçonin me një zjarr të pazakontë, — njerëzit tuaj më kujtuan bijtë e Jakobit kur dolën në luftë kundër shekemitëve, sepse ata kërkuan pa të drejtë të martoheshin me një grua të një populli të bekuar nga Zoti. Unë kam udhëtuar larg dhe kam kaluar shumë sprova, të mira e të këqija, bashkë me vajzën që ju kërkoni. Edhe pse nuk jam njeri lufte, me brezin të shtrënguar dhe shpatën të mprehur, do të godisja me dëshirë në mbrojtje të saj.

Syri i Skifterit hezitoi për një çast, sikur po peshonte në mendje dobitë e një ushtari kaq të pazakontë.

— Ti nuk di të përdorësh asnjë armë. Nuk ke pushkë. Dhe më beso, çfarëdo që Mingo-t të marrin, e kthejnë po aq lirshëm.

— Edhe pse nuk jam ndonjë Goliat mburravec e gjakatar, — u përgjigj Davidi, duke nxjerrë nga poshtë rrobave të tij shumëngjyrëshe e të çuditshme një hobe, — nuk e kam harruar shembullin e djaloshit hebre. Me këtë armë të lashtë lufte jam stërvitur shumë në rininë time dhe ndoshta mjeshtëria nuk më ka braktisur krejtësisht.

— Po, — tha Syri i Skifterit, duke e parë me një sy të ftohtë e jo fort inkurajues rripin prej lëkure dreri dhe xhepin e hobes. — Mund të bëjë punë kundër shigjetave, madje edhe kundër thikave. Por këta Mengwe janë furnizuar nga francezët me nga një pushkë të mirë me tytë të gdhendur për secilin. Megjithatë, duket se ti ke dhuntinë të kalosh i paprekur mes zjarrit. Dhe, meqë deri tani fati të ka buzëqeshur... Major, e ke lënë pushkën gati për zjarr; një e shtënë para kohe do të na kushtonte njëzet skalpe pa asnjë dobi. Këngëtar, ti mund të na ndjekësh. Ndoshta do të gjejmë ndonjë përdorim për ty mes britmave të luftës. — Të falënderoj, mik, — u përgjigj Davidi, duke u pajisur, ashtu si emnaku i tij mbretëror, me gurëzat e përroit. — Edhe pse nuk jam i prirur drejt dëshirës për të vrarë, po të më kishe larguar, shpirti im do të mbetej i trazuar.

— Mbaje mend, — shtoi zbuluesi, duke trokitur me kuptim kokën e vet pikërisht në atë vend ku Gamuti ende ndiente dhembje, — ne po shkojmë për të luftuar, jo për të kënduar. Derisa të jepet britma e përgjithshme, nuk flet asgjë përveç pushkës.

Davidi pohoi me kokë, duke treguar se i pranonte kushtet. Pastaj Syri i Skifterit, pasi hodhi edhe një vështrim vëzhgues mbi njerëzit e tij, dha shenjën për t'u nisur.

Rruga e tyre, për afro një milje, kalonte përgjatë shtratit të përroit. Megjithëse brigjet e thepisura dhe shkurret e dendura që rrethonin rrjedhën i mbronin nga rreziku i madh i zbulimit, ata nuk lanë pas dore asnjë masë që njihej në një sulm indian. Nga një luftëtar zvarritej më tepër sesa ecte në secilin krah, për të hedhur herë pas here vështrime në pyll. Çdo pak minuta grupi ndalonte dhe dëgjonte me vëmendje për çdo tingull armik, me një mprehtësi shqisash që vështirë se mund të përfytyrohej nga një njeri më pak i lidhur me natyrën.

Megjithatë, marshimi i tyre nuk u shqetësua dhe ata arritën në pikën ku përroi i vogël humbiste në rrjedhën më të madhe, pa asnjë shenjë se lëvizja e tyre ishte vënë re. Atje zbuluesi ndaloi përsëri për të lexuar shenjat e pyllit.

— Me sa duket do të kemi një ditë të mirë për luftë, — tha ai në anglisht, duke iu drejtuar Hejvardit dhe duke ngritur sytë nga retë që kishin filluar të lëviznin në shtresa të gjera nëpër qiell. — Një diell i ndritshëm dhe një tytë që shkëlqen nuk janë miq të shënjestrës së saktë. Gjithçka është në favorin tonë; era është nga ana e tyre, ndaj do të na sjellë poshtë zhurmat e tyre, madje edhe tymin, gjë jo e vogël në vetvete. Ndërsa nga ana jonë, fillimisht do të jetë një e shtënë, pastaj pamje e qartë. Por këtu mbaron mbulesa jonë; kastorët kanë qenë zotër të këtij përroi për qindra vjet dhe, mes ushqimit të tyre dhe digave që kanë ngritur, siç e sheh, ka shumë trungje të zhveshura rreth e rrotull, por pak pemë të gjalla.

Në të vërtetë, me këto pak fjalë Syri i Skifterit kishte dhënë një përshkrim jo të keq të pamjes që tani shtrihej përpara tyre. Përroi ishte i parregullt në gjerësi; herë çante mes të çarave të ngushta të shkëmbinjve, herë përhapej mbi sipërfaqe të gjera toke të ulët, duke formuar hapësira të vogla që mund të quheshin pellgje. Përgjatë gjithë brigjeve dukeshin mbetjet e kalbura të pemëve të vdekura, në çdo shkallë kalbëzimi: nga ato që rënkonin mbi trungjet e tyre të lëkundura, deri tek ato që së fundmi ishin zhveshur nga lëvorja e ashpër, ku në mënyrë aq të mistershme ruhet parimi i jetës. Mes tyre ishin shpërndarë disa grumbuj të gjatë, të ulët e të mbuluar me myshk, si përmendore të një brezi të dikurshëm e të zhdukur prej kohësh.

Të gjitha këto hollësi të imta u vunë re nga zbuluesi me një seriozitet dhe interes që ndoshta nuk kishin tërhequr kurrë më parë. Ai e dinte se kampi i huronëve ndodhej më pak se gjysmë milje më lart përgjatë përroit. Dhe, me ankthin e natyrshëm të një njeriu që i druhet një rreziku të fshehur, shqetësohej shumë që nuk gjente as gjurmën më të vogël të pranisë së armikut. Një a dy herë u tundua të jepte urdhrin për një sulm të vrullshëm dhe të përpiqej ta kapte fshatin në befasi; por përvoja e paralajmëroi menjëherë për rrezikun e një përpjekjeje kaq të kotë.

Pastaj dëgjoi me vëmendje të madhe dhe me një pasiguri të dhimbshme për ndonjë tingull lufte nga ana ku kishte mbetur Unkasi; por nuk dëgjohej asgjë tjetër përveç psherëtimës së erës, e cila kishte filluar të kalonte mbi gjirin e pyllit me shpërthime që paralajmëronin stuhi.

Më në fund, duke iu dorëzuar më tepër padurimit të tij të pazakontë sesa këshillës së përvojës, vendosi ta çonte çështjen drejt përballjes, duke nxjerrë forcën e tij nga fshehja dhe duke ecur me kujdes, por vendosmërisht, përgjatë përroit.

Gjatë vëzhgimit të tij, zbuluesi kishte qëndruar i mbrojtur nga një grumbull shkurresh, ndërsa shokët e tij ndodheshin ende në shtratin e përroit të vogël, aty ku ai derdhej në të madhin. Por sapo dëgjuan shenjën e tij të ulët, megjithëse të qartë, i gjithë grupi u ngjit fshehurazi në breg, si një varg hijesh të errëta, dhe u rreshtua në heshtje rreth tij. Duke treguar drejtimin nga dëshironte të vazhdonin, Syri i Skifterit u nis përpara; grupi u nda në rreshta një e nga një dhe e ndoqi me aq saktësi në gjurmët e tij, sa, po të përjashtoheshin Hejvardi dhe Davidi, do të dukej sikur kishte kaluar vetëm një njeri.

Por grupi mezi kishte dalë nga mbulesa, kur një breshëri nga një duzinë pushkësh u dëgjua pas tyre. Një delauer u hodh lart në ajër si një dre i plagosur dhe ra përdhe i shtrirë, plotësisht i vdekur.

— Ah! Kisha frikë nga ndonjë djallëzi e tillë! — thirri zbuluesi në anglisht; pastaj, me shpejtësinë e mendimit, shtoi në gjuhën e tij të adoptuar:
— Në mbulim, burra, dhe sulmoni!

Me atë fjalë, grupi u shpërnda. Para se Hejvardi ta merrte veten nga habia, e pa veten vetëm pranë Davidit. Për fat, huronët tashmë ishin tërhequr prapa dhe ai ishte i mbrojtur nga zjarri i tyre. Por kjo gjendje dukej qartë se nuk do të zgjaste shumë; sepse Syri i Skifterit dha shembullin duke i ndjekur në tërheqje, duke shkrepur pushkën dhe duke kaluar nga pema në pemë, ndërsa armiku i tij lëshonte ngadalë terren.

Dukej se sulmi ishte bërë nga një grup shumë i vogël huronësh; por numri i tyre rritej ndërsa tërhiqeshin drejt shokëve, derisa zjarri i tyre kthyes u bë pothuajse, në mos krejt, i barabartë me atë që mbanin delauerët në përparim. Hejvardi u hodh mes luftëtarëve dhe, duke imituar kujdesin e domosdoshëm të shokëve të tij, bëri të shtëna të shpejta me pushkën e vet.

Tani përleshja u bë e nxehtë dhe e palëvizshme. Pak njerëz plagoseshin, sepse të dyja palët i mbanin trupat sa më të mbrojtur pas pemëve, duke mos ekspozuar kurrë ndonjë pjesë të vetes, përveçse në çastin kur merrnin shenjë. Megjithatë, gjasat po ktheheshin dalëngadalë kundër Syrit të Skifterit dhe grupit të tij. Zbuluesi symprehtë e kuptoi rrezikun, pa ditur si ta shmangte. Ai pa se tërheqja ishte më e rrezikshme sesa qëndrimi në vend; ndërkohë vuri re se armiku po hidhte njerëz në krahun e tij, gjë që e bënte aq të vështirë për delauerët të qëndronin të mbuluar, sa zjarri i tyre pothuajse u shua.

Në këtë çast të sikletshëm, kur ata nisën të mendonin se i gjithë fisi armik po i rrethonte ngadalë, dëgjuan britmën e luftëtarëve dhe zhurmën e armëve që jehonin nën harqet e pyllit, nga vendi ku ishte vendosur Unkasi; një ultësirë që, në njëfarë mënyre, shtrihej poshtë terrenit ku po luftonin Syri i Skifterit dhe njerëzit e tij.

Pasojat e këtij sulmi qenë të menjëhershme dhe sollën lehtësim të madh për zbuluesin dhe miqtë e tij. Dukej se, ndërsa befasia e tij ishte parashikuar dhe për këtë arsye kishte dështuar, armiku, nga ana e vet, i mashtruar për qëllimin dhe numrin e njerëzve të tij, kishte lënë tepër pak forca për t'i bërë ballë sulmit të vrullshëm të mohikanit të ri. Kjo u bë dyfish e qartë nga mënyra e shpejtë me të cilën beteja në pyll u ngjit drejt fshatit dhe nga rënia e menjëhershme e numrit të sulmuesve, të cilët u turrën për të ndihmuar në mbajtjen e frontit që, siç doli tani, ishte pika kryesore e mbrojtjes.

Duke i nxitur ndjekësit me zërin dhe shembullin e tij, Syri i Skifterit dha urdhrin të shtyheshin drejt armikut. Sulmi, në atë lloj lufte të ashpër, nuk ishte gjë tjetër veçse kalim nga një mbulesë në tjetrën, gjithnjë e më pranë kundërshtarit; dhe në këtë manovër ai u bind menjëherë dhe me sukses. Huronët u detyruan të tërhiqeshin dhe vendi i përleshjes ndryshoi shpejt nga terreni më i hapur ku kishte nisur, në një vend ku të sulmuarit gjetën një shkurrajë ku mund të mbështeteshin.

Atje lufta u zgjat, u bë e rëndë dhe me përfundim të pasigurt. Delauerët, megjithëse askush prej tyre nuk ra, filluan të gjakoseshin lirshëm, për shkak të pozitës së pafavorshme ku ishin vënë.

Në këtë krizë, Syri i Skifterit gjeti mënyrën të futej pas së njëjtës pemë që i shërbente si mbrojtje Hejvardit. Shumica e luftëtarëve të tij ndodheshin brenda dëgjimit, pak më në të djathtë, ku vazhdonin të qëllonin me shpejtësi, ndonëse pa shumë rezultat, mbi armiqtë e mbuluar.

— Ti je ende i ri, major, — tha zbuluesi, duke ulur bishtin e Killdeer-it në tokë dhe duke u mbështetur mbi tytë, paksa i lodhur nga përpjekjet e mëparshme. — Dhe ndoshta dhuntia jote do të jetë që një ditë të drejtosh ushtri kundër këtyre djajve, Mingo-ve. Këtu mund të shohësh filozofinë e një beteje indiane. Ajo qëndron kryesisht te një dorë e gatshme, një sy i shpejtë dhe një mbulesë e mirë. Tani, po të kishe këtu një kompani të Amerikanëve Mbretërorë, në ç'mënyrë do t'i vëje në punë për këtë çështje?

— Bajoneta do të hapte rrugën.

— Po, në atë që thua ka arsye të bardhësh; por njeriu duhet ta pyesë veten, në këtë shkretëtirë, sa jetë mund të kursejë. Jo... kali, — vazhdoi zbuluesi, duke tundur kokën si një njeri i zhytur në mendime, — kali, më vjen turp ta them, herët a vonë duhet t'i vendosë këto përleshje. Kafshët janë më të mira se njerëzit dhe tek kali duhet të arrijmë më në fund. Vëri një thundër me patkua mbi mokasinin e një lëkurëkuqi; dhe po iu zbraz pushka një herë, ai nuk do të ndalet më për ta mbushur përsëri.

— Kjo është një çështje që mund të diskutohet më mirë në një kohë tjetër, — u përgjigj Hejvardi. — A do të sulmojmë?

— Nuk shoh ndonjë kundërshtim me dhuntitë e njeriut që, gjatë çasteve kur merr frymë, të kalojë kohën me mendime të dobishme, — ia ktheu zbuluesi. — Sa për një sulm të vrullshëm, nuk më pëlqen fort një masë e tillë; sepse një a dy skalpe do të hidheshin kot në atë përpjekje. E megjithatë, — shtoi ai, duke anuar kokën për të kapur tingujt e luftës së largët, — nëse duam t'i hyjmë në punë Unkasit, këta maskarenj përpara nesh duhet të hiqen qafe!

Pastaj, duke u kthyer me një pamje të shpejtë e të vendosur, u thirri me zë të lartë indianëve të tij në gjuhën e tyre. Fjalët e tij u pritën me një britmë; dhe, me një shenjë të dhënë, secili luftëtar bëri një lëvizje të shpejtë rreth pemës që e mbulonte. Pamja e kaq shumë trupave të errët që u shfaqën njëherësh para syve të tyre, i bëri huronët të qëllonin me nxitim dhe, për rrjedhojë, pa efekt.

Pa ndalur as për të marrë frymë, delauerët u hodhën me kërcime të gjata drejt pyllit, si pantera që sulen mbi prenë e tyre. Syri i Skifterit ishte në krye, duke tundur pushkën e tij të tmerrshme dhe duke i nxitur ndjekësit me shembullin e vet. Disa prej huronëve më të vjetër e më dinakë, të cilët nuk ishin mashtruar nga dredhia e përdorur për t'u nxjerrë zjarrin, bënë tani një breshëri të afërt dhe vdekjeprurëse me pushkët e tyre, duke i përligjur frikërat e zbuluesit, pasi rrëzuan tre nga luftëtarët e tij të parë. Por goditja nuk mjaftoi për të ndalur vrullin e sulmit. Delauerët u futën në mbulesë me egërsinë e natyrës së tyre dhe, me furinë e sulmit, fshinë çdo gjurmë qëndrese.

Përleshja dorë më dorë zgjati vetëm një çast. Pastaj të sulmuarit nisën të lëshonin terren me shpejtësi, derisa arritën në skajin e kundërt të shkurrajës, ku u kapën pas mbulesës me atë lloj kokëfortësie që shihet shpesh te kafshët e ndjekura. Në këtë çast kritik, kur suksesi i përleshjes po bëhej përsëri i dyshimtë, krisma e një pushke u dëgjua pas huronëve dhe një plumb fishkëlleu nga disa kasolle kastorësh që ndodheshin në hapësirën e hapur pas tyre. Pas tij shpërtheu britma e egër dhe rrëqethëse e luftës.

— Atje foli Sagamori! — thirri Syri i Skifterit, duke iu përgjigjur britmës me zërin e tij kumbues. — Tani i kemi përpara dhe pas shpine!

Ndikimi mbi huronët ishte i menjëhershëm. Të shkurajuar nga një sulm nga një anë që nuk u linte më mundësi të gjenin mbulesë, luftëtarët e tyre lëshuan një britmë të përbashkët zhgënjimi dhe, duke u shkëputur në masë, u përhapën nëpër hapësirën e hapur, pa menduar për asgjë tjetër përveç ikjes. Shumë ranë gjatë kësaj përpjekjeje, nën plumbat dhe goditjet e delauerëve që i ndiqnin.

Nuk do të ndalemi të përshkruajmë takimin mes zbuluesit dhe Çingashgukut, apo bisedën edhe më prekëse që Dunkani pati me Munron. Disa fjalë të shkurtra e të ngutshme mjaftuan për t'ua shpjeguar gjendjen të dyja palëve. Pastaj Syri i Skifterit, duke ia treguar Sagamorin grupit të tij, ia dorëzoi autoritetin kryesor prijësit mohikan.

Çingashguku mori vendin që i takonte nga lindja dhe përvoja, me atë dinjitet të rëndë që u jep gjithmonë forcë urdhrave të një luftëtari vendas. Duke ndjekur gjurmët e zbuluesit, ai e çoi grupin përsëri përmes shkurrajës; gjatë rrugës, njerëzit e tij skalponin huronët e rënë dhe fshihnin trupat e të vdekurve të tyre, derisa arritën në një pikë ku i pari pranoi të ndalonte Luftëtarët, të cilët kishin marrë frymë lirisht pas përleshjes së mëparshme, tani ishin vendosur në një copë toke të rrafshët, të mbuluar me pemë të shpërndara aq sa për t'u siguruar mbulesë. Përpara tyre terreni zbriste mjaft pjerrët dhe, poshtë syve të tyre, shtrihej për disa milje një luginë e ngushtë, e errët dhe e mbuluar dendur me pyje. Pikërisht në atë pyll të dendur e të zymtë Unkasi vazhdonte ende të luftonte me pjesën kryesore të forcave hurone.

Mohikani dhe shokët e tij u afruan në buzë të kodrës dhe dëgjuan, me veshët e stërvitur të luftëtarëve, tingujt e betejës. Disa zogj fluturonin të trembur mbi kurorën e gjelbër të luginës, të dëbuar nga foletë e tyre të qeta; ndërsa aty-këtu ngrihej mbi pemë një re e lehtë tymi, që po tretej dalëngadalë në ajër dhe tregonte vendet ku lufta kishte qenë më e ashpër dhe më e zgjatur.

— Lufta po ngjitet drejt shpatit, — tha Dunkani, duke treguar nga drejtimi ku u dëgjua një tjetër breshëri armësh. — Ne jemi tepër në mes të vijës së tyre për të qenë vërtet të dobishëm.

— Ata do të tërhiqen drejt ultësirës, ku mbulesa është më e dendur, — tha Syri i Skifterit, — dhe kështu ne do t'u dalim mirë në krah. Shko, Sagamor. Mezi do të arrish në kohë për të lëshuar britmën e luftës dhe për t'u prirë të rinjve. Këtë përleshje do ta bëj unë me luftëtarët e ngjyrës sime. Ti më njeh, mohikan; asnjë huron nuk do ta kalojë këtë kodrinë për të dalë në shpinën tënde pa e përshëndetur më parë Killdeer-i.

Prijësi indian qëndroi edhe një çast, duke shqyrtuar shenjat e betejës, e cila tani po ngjitej me shpejtësi përpjetë; një dëshmi e qartë se delauerët po fitonin epërsi. Megjithatë ai nuk u largua derisa afërsia e miqve dhe e armiqve iu bë e qartë nga plumbat e të parëve, që nisën të binin mbi gjethet e thara në tokë si kokrrizat e breshrit që paraprijnë shpërthimin e stuhisë.

Syri i Skifterit dhe tre shokët e tij u tërhoqën disa hapa drejt një vendi të mbrojtur dhe pritën përfundimin me atë qetësi që vetëm një përvojë e gjatë mund ta japë në skena të tilla.

Nuk kaloi shumë dhe krismat e pushkëve filluan të humbnin jehonën e pyllit, duke marrë tingullin e armëve të shkrepura në një vend të hapur. Pastaj, aty-këtu, u shfaqën luftëtarë të detyruar të dilnin në skaj të pyllit, ku mblidheshin sapo hynin në hapësirën e çelur, sikur aty do të bëhej qëndresa e fundit. Shpejt atyre iu bashkuan edhe të tjerët, derisa u formua një vijë e gjatë figurash të zymta, të kapura pas mbulesës me kokëfortësinë e dëshpërimit.

Hejvardi filloi të humbiste durimin dhe i hodhi sytë me ankth nga Çingashguku. Prijësi ishte ulur mbi një shkëmb; prej trupit të tij shihej vetëm fytyra e qetë, ndërsa ndiqte betejën me një vështrim aq të kthjellët, sikur të ishte vendosur aty vetëm për ta soditur.

— Ka ardhur koha që delauerët të godasin! — tha Dunkani.

— Jo ende... jo ende, — u përgjigj Syri i Skifterit. — Kur të nuhasë miqtë e tij, ai do t'u bëjë të ditur se është këtu. Shiko... shiko! Maskarenjtë po grumbullohen te ajo tufë pishash, si bletët kur mblidhen pas fluturimit. Për

Zotin, edhe një grua do të mund të fuste një plumb në mes të atij grumbulli lëkurësh të errëta!

Në atë çast u dëgjua britma e luftës dhe një duzinë huronësh ranë nga breshëria e Çingashgukut dhe njerëzve të tij. Britmës që pasoi iu përgjigj një thirrje e vetme lufte nga pylli dhe menjëherë ajri u mbush me një ulërimë që dukej sikur dilte nga një mijë gryka njëherësh.

Huronët u lëkundën dhe braktisën qendrën e vijës së tyre. Pikërisht nga ajo hapësirë që lanë të lirë, Unkasi doli nga pylli në krye të njëqind luftëtarëve.

Duke tundur krahët djathtas e majtas, prijësi i ri ua tregoi armiqtë ndjekësve të tij, të cilët u shpërndanë menjëherë në ndjekje. Lufta tani u nda në dy drejtime; të dy krahët e huronëve të thyer kërkonin përsëri strehë në pyll, ndërsa ndiqeshin pa mëshirë nga luftëtarët fitimtarë të Lenapëve.

Ndoshta kishte kaluar vetëm një minutë, por zhurmat e betejës tashmë po largoheshin në drejtime të ndryshme dhe po humbnin dalëngadalë qartësinë nën harqet jehuese të pyllit.

Megjithatë, një grup i vogël huronësh e përçmoi idenë për të kërkuar strehim. Ata tërhiqeshin ngadalë e me egërsi, si luanë të rrethuar, duke u ngjitur përpjetë shpatit që Çingashguku dhe njerëzit e tij sapo kishin lënë, për t'u bashkuar më ngushtë me përleshjen. Në krye të këtij grupi binte menjëherë në sy Magua, si për pamjen e tij të egër e të pamëshirshme, ashtu edhe për autoritetin krenar që vazhdonte të ushtronte mbi njerëzit e tij. Nga padurimi për ta përshpejtuar ndjekjen, Unkasi kishte mbetur pothuajse i vetëm; por sapo sytë i zunë figurën e Dhelprës Dinake, çdo mendim tjetër iu shua. Duke lëshuar britmën e tij të luftës, e cila mblodhi pas vetes gjashtë a shtatë luftëtarë, dhe pa u shqetësuar aspak nga epërsia numerike e armikut, ai u turr drejt kundërshtarit.

Dhelpra Dinake, që e kishte vëzhguar lëvizjen e tij, ndaloi për ta pritur me një gëzim të fshehtë. Por pikërisht në çastin kur mendoi se vrulli i pamatur i sulmuesit të ri e kishte lënë plotësisht në mëshirën e tij, u dëgjua një tjetër britmë lufte dhe Pushka e Gjatë u shfaq duke u turrur në ndihmë, i shoqëruar nga të gjithë bashkëluftëtarët e tij të bardhë. Huroni u kthye menjëherë dhe nisi të tërhiqej me shpejtësi përpjetë shpatit.

Nuk kishte kohë për përshëndetje apo urime; sepse Unkasi, pa e ditur as që miqtë e tij ishin pranë, vazhdonte ndjekjen me shpejtësinë e erës. Më kot Syri i Skifterit i thërriste të përfitonte nga mbulesat e pyllit. Mohikani i ri sfidonte zjarrin vdekjeprurës të armiqve dhe shumë shpejt i detyroi ata të iknin po aq shpejt sa vrulli i tij i papërmbajtur.

Fatmirësisht, ndjekja nuk zgjati shumë dhe të bardhët përfitonin nga pozicioni i tyre. Përndryshe, delaueri do t'i kishte lënë të gjithë pas dhe do të binte viktimë e guximit të vet të pamatur. Por, para se të ndodhte një fatkeqësi e tillë, ndjekësit dhe të ndjekurit hynë në fshatin e Uajandotëve, tashmë brenda largësisë së goditjes.

Të nxitur nga afërsia e banesave të tyre dhe të lodhur nga ndjekja, huronët ndaluan më në fund dhe luftuan rreth kasolles së kuvendit me dëshpërimin e njerëzve që nuk kishin më rrugë shpëtimi. Sulmi dhe përfundimi i tij qenë po aq të shpejtë sa kalimi dhe shkatërrimi i një stuhie. Sëpata e luftës e Unkasit, goditjet e Syrit të Skifterit, madje edhe krahu ende i fuqishëm i Munros, punuan pa pushim gjatë atyre çasteve të shkurtra dhe toka u mbulua shpejt me trupat e armiqve të tyre.

Megjithatë, Magua, ndonëse luftonte me guxim dhe ekspozohej vazhdimisht ndaj rrezikut, i shpëtoi çdo përpjekjeje për t'i marrë jetën, sikur ta mbronte ajo fuqi legjendare që, sipas poezive të lashta, kujdesej për fatin e heronjve të përzgjedhur.

Duke lëshuar një britmë që shprehte njëherësh zemërimin dhe dëshpërimin e tij, kryetari dinak, kur pa se shokët e tij kishin rënë, u hodh larg vendit të betejës, i shoqëruar vetëm nga dy luftëtarët e fundit që i kishin mbetur gjallë, ndërsa delauerët mbetën të zënë duke u marrë të vrarëve trofetë e përgjakur të fitores.

Por Unkasi, i cili më kot e kishte kërkuar mes rrëmujës së përleshjes, u hodh menjëherë pas tij. Syri i Skifterit, Hejvardi dhe Davidi vazhdonin ta ndiqnin hap pas hapi. E vetmja gjë që mundi të bënte zbuluesi ishte ta mbante grykën e Killdeer-it pak përpara mikut të tij; dhe kjo i shërbente Unkasit si një mburojë e magjepsur.

Një herë Magua u duk sikur ishte gati të ndalonte dhe të bënte edhe një përpjekje të fundit për të hakmarrë humbjet e tij. Por, sapo e kuptoi se kjo ishte e pamundur, hoqi dorë nga mendimi, u hodh mes një shkurraje të dendur dhe u fut papritur në hyrjen e shpellës që lexuesi tashmë e njeh.

Syri i Skifterit, i cili deri atëherë ishte përmbajtur të qëllonte vetëm nga frika se mos plagoste Unkasin, lëshoi një britmë triumfi dhe shpalli me zë të lartë se tani preja e tyre nuk kishte më shpëtim.

Ndjekësit u futën me vrull në hyrjen e gjatë dhe të ngushtë të shpellës, duke arritur të shihnin për një çast hijet e huronëve që po tërhiqeshin. Kalimi i tyre nëpër galeritë natyrore dhe dhomat nëntokësore të shpellës u parapri nga britmat dhe ulërimat e qindra grave e fëmijëve. E ndriçuar vetëm nga një dritë e zbehtë dhe e pasigurt, ajo strehë ngjante me botën e nëndheshme, ku shpirtra të dënuar dhe demonë të egër endeshin pa pushim mes errësirës.

Megjithatë, Unkasi vazhdonte t'i mbante sytë të ngulur mbi Maguan, sikur jeta e tij të kishte tashmë vetëm një qëllim. Hejvardi dhe Syri i Skifterit vazhdonin ta ndiqnin nga afër, të shtyrë, ndonëse ndoshta në një masë më të vogël, nga i njëjti ndjenjë.

Por rruga po bëhej gjithnjë e më e ndërlikuar nëpër ato korridore të errëta e të zymta, ndërsa hijet e luftëtarëve që tërhiqeshin shfaqeshin gjithnjë e më rrallë e më pak qartë. Për një çast u duk sikur gjurma kishte humbur, kur papritur, në skajin më të largët të një korridori që dukej se ngjitej drejt malit, u pa të valëvitej një mantel i bardhë.

— Është Kora! — thirri Hejvardi, me një zë ku tmerri dhe gëzimi u përzien në mënyrë të çuditshme.

— Kora! Kora! — jehoi Unkasi, duke u përkulur përpara si një dre që hidhet në vrap.

— Është vajza! — bërtiti Syri i Skifterit. — Guxim, zonjushë! Po vijmë!... Po vijmë!

Ndjekja rifilloi me një vrull dhjetëfish më të madh, të nxitur nga ajo pamje e shkurtër e robëreshës. Por rruga ishte e ashpër, e thyer dhe, në disa vende, pothuajse e pakalueshme.
Unkasi e hodhi pushkën tej dhe u turr përpara me një vrull të pamatur. Hejvardi, po aq i nxituar, ndoqi shembullin e tij. Por vetëm një çast më vonë, të dy e kuptuan marrëzinë e këtij veprimi, kur jehona e një pushke ushtoi në korridorin shkëmbor. Huronët kishin gjetur kohë të qëllonin përgjatë kalimit dhe plumbi madje i shkaktoi mohikanit të ri një plagë të lehtë.

— Duhet t'u afrohemi! — tha Syri i Skifterit, duke kaluar përpara shokëve me një kërcim të dëshpëruar. — Maskarenjtë do të na vrasin një nga një po të rrimë kaq larg. Dhe shikoni! Po e mbajnë vajzën përpara vetes që të mbrohen pas saj!

Edhe pse fjalët e tij nuk u dëgjuan, ose më mirë nuk u vunë re, shembulli i tij u ndoq menjëherë. Me një përpjekje pothuajse mbinjerëzore, ata iu afruan aq shumë të arratisurve, sa arritën të dallonin se Korën e mbanin mes dy luftëtarëve, ndërsa Magua drejtonte rrugën dhe mënyrën e tërheqjes.

Në atë çast, hijet e të katërve u vizatuan qartë përballë një hapjeje nga ku dukej qielli dhe, menjëherë pas kësaj, u zhdukën.

Thuajse të çmendur nga dëshpërimi, Unkasi dhe Hejvardi shtuan edhe më tepër përpjekjet e tyre, të cilat tashmë dukeshin përtej kufijve të fuqisë njerëzore. Ata dolën nga shpella në anën e malit pikërisht në kohë për të parë drejtimin që kishin marrë të ndjekurit.

Rruga ngjitej përpjetë dhe vazhdonte të ishte po aq e rrezikshme dhe e mundimshme.

I penguar nga pushka dhe, ndoshta, i shtyrë nga një interes më pak i thellë për robëreshën sesa shokët e tij, Syri i Skifterit mbeti pak prapa, duke i lënë ata të vazhdonin përpara. Unkasi ishte tashmë në krye, ndërsa Hejvardi e ndiqte pas.

Në këtë mënyrë, shkëmbinj, humnera dhe pengesa që në çdo rrethanë tjetër do të ishin quajtur pothuajse të pakalueshme, u kapërcyen në një kohë të pabesueshme. Por vrulli i dy të rinjve u shpërblye, sepse huronët, të rënduar nga pesha e Korës, po humbnin terren.

— Ndal, qen i Uajandotëve! — thirri Unkasi, duke tundur sëpatën e tij të ndritshme drejt Maguas. — Një vajzë delauere të urdhëron të ndalosh!

— Nuk do të shkoj më tej! — bërtiti Kora, duke u ndalur papritur mbi një ledh shkëmbor që varej mbi një humnerë të thellë, jo larg majës së malit. — Më vrit po të duash, huron i mallkuar, por nuk do të hedh më asnjë hap!

Dy luftëtarët që e mbanin ngritën menjëherë sëpatat, me atë gëzim blasfemues që demonëve u atribuohet kur bëjnë të keqen. Por Magua ua ndali krahët.

Pasi hodhi tej, poshtë shkëmbit, armët që ua kishte marrë shokëve të tij, kryetari huron nxori thikën dhe u kthye nga robëresha. Në fytyrën e tij luftonin egërsisht ndjenja të kundërta.

— Grua, — tha ai, — zgjidh: kasollja ime... ose thika e Dhelprës Dinake!

Kora nuk denjoi as ta shikonte. Ajo u gjunjëzua ngadalë, ngriti sytë dhe shtriu duart drejt qiellit, duke thënë me një zë të përulur, por plot besim:

— Jam në duart e tua. Bëj me mua çfarë të të duket e drejtë.

— Grua! — përsëriti Magua me zë të ngjirur, duke u përpjekur më kot të kapte qoftë edhe një vështrim nga sytë e saj të qetë e të ndritur. — Zgjidh!

Por Kora as e dëgjoi, as iu përgjigj kërkesës së tij.

Trupi i huronit dridhej në çdo fije. Ai ngriti krahun lart, por e uli përsëri, i hutuar, si një njeri që nuk ishte më i sigurt për veten. Edhe një herë luftoi me veten dhe ngriti përsëri thikën e mprehtë.

Pikërisht atëherë, mbi ta ushtoi një britmë therëse.

Unkasi u shfaq duke u hedhur me një kërcim të çmendur nga një lartësi marramendëse drejt ledhit shkëmbor.

Magua u tërhoq një hap prapa. Njëri prej ndihmësve të tij përfitoi nga ai çast dhe nguli thikën e vet drejt e në kraharorin e Korës.

Huroni u hodh si një tigër mbi bashkëluftëtarin e tij, i zemëruar nga ajo që kishte bërë. Por trupi i Unkasit, që po binte mbi ta, i ndau luftëtarët.

I shpërqendruar nga kjo ndërhyrje dhe i çmendur nga vrasja që sapo kishte parë, Magua ia nguli thikën në shpinë delauerit të rrëzuar, duke lëshuar një britmë çnjerëzore ndërsa kryente atë akt të ulët.

Por Unkasi u ngrit nga goditja, ashtu si një panterë e plagosur kthehet mbi armikun e saj. Me një përpjekje ku shpenzoi pikën e fundit të forcës që po e linte, ai e goditi vrasësin e Korës dhe e rrëzoi përdhe.

Pastaj, me një vështrim të ashpër e të palëkundur, ai u kthye nga Dhelpra Dinake. Vetëm shprehja e syve të tij tregonte gjithçka që do t'i kishte bërë armikut, po të mos e kishin braktisur tashmë fuqitë. Ky i fundit kapi krahun tashmë të pafuqishëm të delauerit, i cili nuk bënte më asnjë përpjekje për t'u mbrojtur, dhe ia nguli thikën në kraharor tri herë radhazi. Gjatë gjithë asaj kohe, viktima e tij mbajti sytë të ngulur mbi armikun me një vështrim përçmues, të pashuar, derisa më në fund u rrëzua i vdekur te këmbët e tij.

— Mëshirë!... Mëshirë, huron! — bërtiti Hejvardi nga lart, me zërin pothuajse të mbytur nga tmerri. — Trego mëshirë dhe do të gjesh mëshirë!

Magua e rrotulloi lart thikën e përgjakur drejt të riut që i lutej dhe lëshoi një britmë aq të egër, aq të çmendur, e megjithatë aq triumfuese, sa jehona e saj zbriti deri te luftëtarët që përlesheshin në luginë, një mijë këmbë më poshtë, si shpallja e fitores së një egërsire.

Asaj britme iu përgjigj menjëherë një tjetër, që doli nga gjoksi i Syrit të Skifterit. Trupi i tij i gjatë u shfaq pikërisht në atë çast duke u ngjitur me vrull përgjatë atyre shkëmbinjve të rrezikshëm, me hapa aq të guximshëm e të pamatur, sikur të kishte fuqinë të ecte në ajër.

Por kur gjahtari arriti në vendin e atij masakri të pamëshirshëm, mbi ledhin shkëmbor nuk ndodheshin më veçse të vdekurit.

Syri i tij i mprehtë hodhi vetëm një vështrim mbi viktimat, pastaj u ngul menjëherë te shkëmbinjtë që ngriheshin përpara. Në majë të malit, buzë humnerës marramendëse, qëndronte një figurë me krahët e ngritur lart, në një qëndrim kërcënues e solemn.

Pa u ndalur të dallonte se kush ishte, Syri i Skifterit ngriti Killdeer-in për të qëlluar. Por në atë çast një shkëmb u shkëput dhe ra mbi kokën e njërit prej të arratisurve poshtë, duke zbuluar fytyrën e ndezur nga zemërimi të David Gamutit.

Atëherë Magua doli nga një e çarë e shkëmbit dhe, duke kaluar me një qetësi të frikshme mbi trupin e bashkëluftëtarit të tij të fundit, u hodh përtej një gremine të gjerë. Pastaj nisi të ngjitej mbi shkëmbinj në një vend ku krahu i Davidit nuk mund ta arrinte.

Edhe një kërcim i vetëm do ta çonte në majën e humnerës dhe do t'i siguronte shpëtimin.

Megjithatë, para se të hidhej, huroni ndaloi. Duke tundur dorën me përbuzje drejt Syrit të Skifterit, ai bërtiti:

— Fytyrëbardhët janë qen! Delauerët janë gra! Magua i lë mbi këta shkëmbinj... ushqim për sorrat!

Duke qeshur me një të qeshur të ngjirur e të frikshme, ai bëri një kërcim të dëshpëruar, por nuk arriti plotësisht në anën tjetër. Dora e tij mundi të kapte vetëm një shkurre që rritej buzë greminës.

Trupi i Syrit të Skifterit ishte mbledhur si ai i një bishe gati për t'u hedhur mbi prenë. Ai dridhej aq fort nga padurimi, sa gryka gjysmë e ngritur e pushkës lëkundej si një gjethe në erë.

Magua, me dinakërinë e tij të zakonshme, nuk u lodh me përpjekje të kota. Ai e la trupin të varej deri në gjatësinë e plotë të krahëve, derisa këmbët i gjetën mbështetje mbi një copë shkëmbi.

Pastaj, duke mbledhur gjithë fuqinë që i kishte mbetur, u përpoq përsëri. Këtë herë arriti të ngrinte gjunjët mbi buzën e shkëmbit.

Ishte pikërisht në atë çast, kur trupi i armikut ishte mbledhur më fort dhe paraqiste shënjestrën më të mirë, që Syri i Skifterit e çoi pushkën në sup.

Vetë shkëmbinjtë përreth nuk ishin më të palëvizshëm sesa arma e tij gjatë atij çasti të vetëm kur ajo lëshoi plumbin.

Krahët e Maguas u drodhën dhe humbën forcën. Trupi iu përkul mbrapa, ndërsa gjunjët ende mbetën të kapur në buzën e shkëmbit.

Ai hodhi edhe një vështrim të pamëshirshëm drejt armikut dhe ngriti dorën në një shenjë sfiduese.

Por kapja iu lirua.

Për një çast të vetëm, trupi i tij i errët u pa duke prerë ajrin me kokën poshtë, pastaj kaloi me shpejtësi pranë shkurreve që vareshin në faqen e malit dhe u zhduk në rënien e tij drejt vdekjes.

KAPITULLI 33

"Luftuan si burra trima, gjatë e me nder,
E mbuluan fushën me myslimanë të vrarë.
Fituan... por Bozaris ra,
Me gjak që i rridhte nga çdo plagë.
Pak shokët që i mbetën gjallë
Ia panë buzëqeshjen kur jehuan britmat e fitores
Dhe fusha e përgjakur u fitua.
Pastaj e panë sytë t'i mbylleshin në vdekje,
Qetësisht, si për një gjumë nate,
Si lulet kur perëndon dielli."
HALLECK

Dielli që lindi të nesërmen e gjeti fisin e Lenapëve të zhytur në zi.

Jehonat e betejës kishin pushuar. Ata e kishin ushqyer deri në fund urrejtjen e tyre të lashtë dhe e kishin marrë hakun ndaj Mengwe-ve për fyerjen e fundit, duke shkatërruar një bashkësi të tërë.

Ajri i zi dhe i tymosur që lundronte mbi vendin ku kishte qenë ngritur kampi i huronëve ishte, vetvetiu, dëshmi e fatit që kishte pësuar ai fis endacak. Ndërsa qindra korba që rrotulloheshin mbi majat e zhveshura të maleve ose fluturonin me zhurmë mbi pyjet e pafund, tregonin me një saktësi të frikshme vendin ku ishte zhvilluar përleshja.

Me pak fjalë, çdo sy i mësuar me shenjat e luftës së kufirit do të kishte dalluar lehtësisht provat e pagabueshme të pasojave të pamëshirshme që lë pas hakmarrja indiane.

Megjithatë, dielli lindi mbi Lenapët si mbi një komb të zhytur në zi.

Nuk dëgjohej asnjë britmë fitoreje. Nuk këndohej asnjë këngë triumfi për fitoren e arritur. Luftëtari i fundit që ishte kthyer nga ndjekja e përgjakshme, sapo mbërrinte, hiqte nga trupi shenjat e frikshme të zanatit të tij luftarak dhe bashkohej me vajtimin e popullit të vet, si pjesëtar i një kombi të goditur nga fatkeqësia.

Krenaria dhe ngazëllimi ia kishin lënë vendin përulësisë. Pasioni më i egër njerëzor ishte shuar dhe ishte zëvendësuar nga shfaqjet më të thella e më të sinqerta të dhimbjes.

Kasollet ishin braktisur.

Por pranë tyre ishte formuar një rreth i gjerë fytyrash të trishtuara, drejt të cilit ishte drejtuar çdo qenie e gjallë. Atje ishin mbledhur të gjithë, të zhytur në një heshtje të thellë e të shenjtë.

Edhe pse atë mur të gjallë e formonin njerëz të çdo moshe, të çdo gjinie, të çdo rangu e profesioni, të gjithë udhëhiqeshin nga e njëjta ndjenjë.

Çdo sy ishte ngulur në qendrën e atij rrethi, ku ndodheshin ata që ishin bërë shkaku i një dhimbjeje kaq të madhe e të përbashkët.

Gjashtë vajza delauere, me flokët e tyre të gjatë e të zinj që u binin lirshëm mbi gjoks, qëndronin pak më veç. Ato jepnin shenja jete vetëm kur herë pas here shpërndanin barishte aromatike dhe lule pylli mbi një shtresë bimësh të mbledhura me kujdes, mbi të cilën, e mbuluar nga një qefin me petka indiane, prehej gjithçka që kishte mbetur nga Kora — zemërflakta, fisnike dhe bujare.

Trupi i saj ishte mbështjellë me shumë mbulesa të thjeshta, të punuara sipas zakonit të fisit, ndërsa fytyra e saj ishte fshehur përgjithmonë nga sytë e njerëzve.

Te këmbët e saj rrinte ulur Munroja i pikëlluar.

Koka e tij e thinjur ishte përkulur pothuajse deri në tokë, në një nënshtrim të dhimbshëm përballë goditjes së Providencës. Megjithatë, nën rrudhat e ballit të tij luftonte një ankth i fshehtë, të cilin vetëm pjesërisht e mbulonin tufat e thinjura të flokëve që i kishin rënë pa kujdes mbi tëmtha.

Gamuti qëndronte pranë tij, me kokën zbuluar nën rrezet e diellit. Sytë e tij të shqetësuar endeshin herë te libri i vogël që mbante në dorë, ai vëllim që përmbante aq shumë mësime të çuditshme, por të shenjta, e herë te plaku i pikëlluar, të cilit zemra e tij dëshironte t'i sillte ngushëllim.

Edhe Hejvardi ndodhej pranë. Ai ishte mbështetur pas një peme dhe përpiqej të përmbante ato shpërthime të papritura dhimbjeje që kërkonin gjithë forcën e karakterit të tij për t'u nënshtruar.

Por, sado prekës të ishte ky grup, një tjetër skenë, në anën përballë të së njëjtës hapësirë, zgjonte një dhembshuri edhe më të madhe.

I ulur ashtu si në jetë, me trupin dhe gjymtyrët të vendosura me qetësi e dinjitet, Unkasi dukej sikur vetëm flinte.

Ai ishte veshur me zbukurimet më madhështore që mund të ofronte pasuria e fisit.

Pupla të çmuara valëviteshin mbi kokën e tij. Rruaza wampum, stoli për qafën, byzylykë dhe medaljone mbulonin trupin e tij me një pasuri të jashtëzakonshme.

Por sytë e tij të shuar dhe tiparet e ngrira të fytyrës e përgënjeshtronin me forcë atë rrëfim të kotë krenarie që përpiqeshin të tregonin ato zbukurime.

Përballë trupit të pajetë qëndronte ulur Çingashguku, pa armë, pa bojë lufte dhe pa asnjë zbukurim, përveç stemës së ndritshme blu të fisit të tij, të gdhendur përgjithmonë në kraharorin e zhveshur.

Gjatë gjithë kohës që fisi kishte qëndruar i mbledhur në atë vend, luftëtari mohikan nuk i kishte hequr për asnjë çast sytë nga fytyra e ftohtë dhe e pajetë e të birit. Aq i ngulur, aq i thellë dhe aq i pandryshueshëm ishte ai vështrim, sa një i huaj mezi do ta dallonte të gjallin nga i vdekuri, po të mos ishte për shkëndijat e herëpashershme të shpirtit të trazuar që ndriçonin fytyrën e errët të njërit, ndërsa mbi tiparet e tjetrit ishte shtrirë përgjithmonë qetësia e vdekjes.

Syri i Skifterit qëndronte aty pranë, i mbështetur me trishtim mbi pushkën e tij besnike, armën që kishte sjellë aq shpesh hakmarrjen dhe drejtësinë.

Ndërsa Tamenundi, i mbështetur nga pleqtë e fisit të tij, kishte zënë një vend të ngritur pranë, prej nga mund të sodiste turmën e heshtur e të pikëlluar të popullit të vet.

Brenda skajit të brendshëm të rrethit qëndronte një ushtarak, i veshur me uniformën e një kombi të huaj. Jashtë rrethit priste kali i tij i luftës, mes një grupi shërbëtorësh të hipur, që dukeshin gati të niseshin për një udhëtim të largët.

Veshja e të huajit tregonte se ai mbante një detyrë me përgjegjësi pranë komandantit të Kanadave. Tani, pasi kishte kuptuar se misioni i tij paqësor ishte shkatërruar nga vrulli i egër i aleatëve të tij, ai ishte pajtuar me rolin e një dëshmitari të heshtur e të pikëlluar të pasojave të një lufte, të cilën kishte mbërritur shumë vonë për ta parandaluar.

Dita po afrohej drejt fundit të çerekut të saj të parë dhe megjithatë turma e madhe e kishte ruajtur të pandërprerë atë heshtje të gjallë që nga agimi.

Asnjë tingull më i fortë se ndonjë psherëtimë e mbytur nuk ishte dëgjuar mes tyre. Asnjë krah apo këmbë nuk ishte lëvizur gjatë gjithë atyre orëve të gjata e të dhimbshme, përveç çasteve kur dikush afrohej për të bërë ndonjë dhuratë të thjeshtë e prekëse në nderim të të vdekurve.

Vetëm durimi dhe vetëpërmbajtja e fortë e indianëve mund ta mbante një qetësi të tillë, aq sa çdo figurë e errët e palëvizshme dukej sikur ishte kthyer në gur.

Më në fund, plaku i urtë i Delauerëve zgjati njërin krah dhe, duke u mbështetur mbi supet e atyre që e shoqëronin, u ngrit në këmbë me një dobësi të tillë, sikur një tjetër shekull të kishte kaluar që nga dita kur kishte dalë përpara kombit të tij, vetëm një ditë më parë.

— Burra të Lenapëve! — tha ai me një zë të zbrazët, që tingëllonte si të ishte ngarkuar me një mision profetik. — Fytyra e Manitusë është fshehur pas reve! Syri i tij është larguar prej jush. Veshët e tij janë mbyllur. Gjuha e tij nuk jep më përgjigje. Ju nuk e shihni, por gjykimet e tij janë përpara jush. Hapni zemrat tuaja dhe mos lejoni që shpirtrat tuaj të thonë gënjeshtra. Burra të Lenapëve! Fytyra e Manitusë është fshehur pas reve.

Kur këto fjalë të thjeshta, por të tmerrshme, arritën në veshët e turmës, mbi të gjithë ra një heshtje edhe më e thellë, edhe më e shenjtë, sikur vetë shpirti i madh që adhuronin t'i kishte shqiptuar pa ndihmën e buzëve njerëzore.

Madje edhe Unkasi i pajetë dukej më pranë jetës sesa turma e përulur dhe e nënshtruar që e rrethonte.

Pak nga pak, ndërsa ndikimi i parë i fjalëve të plakut u zbut, nisi të dëgjohej një murmurimë e ulët. Ishte një këngë mortore në nder të të vdekurve.

Zërat ishin të grave dhe tingëllonin aq të butë e aq vajtues, sa depërtonin drejt në zemër.

Fjalët nuk ndiqnin ndonjë rend të caktuar. Kur njëra grua pushonte, një tjetër vazhdonte lavdërimin, ose vajtimin, si të donte ta quante njeriu, duke i dhënë zë ndjenjave të saj me fjalët që i diktonin zemra dhe çasti.

Herë pas here, këngëtarja ndërpritej nga shpërthime të forta e të përbashkëta vajtimi. Gjatë atyre çasteve, vajzat që qëndronin pranë vigut të Korës shkëpusnin pa vetëdije lulet dhe bimët aromatike nga trupi i saj, sikur dhimbja t'ua kishte hutuar mendjen.

Por, sapo vajtimi bëhej përsëri më i qetë, ato i vendosnin me kujdes përsëri në vendin e tyre, me çdo shenjë dashurie, butësie dhe pikëllimi.

Megjithëse ndërprerjet dhe shpërthimet e shpeshta të dhimbjes ia prishnin vazhdimësinë, po të përkthehej ajo këngë në gjuhën tonë, ajo do të formonte një elegji të plotë, me mendime që lidhnin natyrshëm njëra-tjetrën.

Një vajzë, e zgjedhur për këtë detyrë për shkak të prejardhjes dhe aftësive të saj, nisi me aludime të përmbajtura për virtytet e luftëtarit të ndjerë. Ajo i zbukuronte fjalët me ato figura poetike lindore që indianët, ndoshta, i kishin sjellë me vete nga skajet e kontinentit tjetër dhe që përbëjnë një lidhje të çuditshme mes historive të lashta të dy botëve.

Ajo e quajti Unkasin "pantera e fisit të tij" dhe e përshkroi si një luftëtar, mokasinët e të cilit nuk linin gjurmë mbi vesën e mëngjesit; kërcimi i të cilit ishte i lehtë si ai i një dreri të ri; sytë e të cilit ndriçonin më fort se yjet në natën më të errët; dhe zëri i të cilit, në betejë, bubullinte si vetëtima e Manitusë.

Pastaj ajo kujtoi nënën që e kishte sjellë në jetë dhe u ndal gjatë te lumturia që ajo duhej të ndiente, duke pasur një bir të tillë.

Ajo i kërkoi t'i tregonte nënës së tij, kur të takoheshin në botën e shpirtrave, se vajzat delauere kishin derdhur lot mbi varrin e birit të saj dhe e kishin quajtur të bekuar.

Pastaj, ato që vazhduan këngën e ulën zërin në një melodi edhe më të butë e më të ndjerë dhe, me gjithë delikatesën e ndjeshmërinë e zemrës së gruas, folën për vajzën e huaj, e cila ishte larguar nga kjo botë pothuajse në të njëjtën kohë me të. Kjo, sipas tyre, ishte një shenjë tepër e qartë e vullnetit të Shpirtit të Madh për t'u shpërfillur.

Ato e këshilluan Unkasin të sillej me mirësi ndaj saj dhe të tregonte durim për padijen e saj në ato mjeshtëri që janë kaq të domosdoshme për jetën e një luftëtari si ai.

Folën gjatë për bukurinë e saj të pakrahasueshme dhe për guximin fisnik që kishte treguar, pa as më të voglën hije zilie, por me atë admirim të pastër me të cilin mund të mendohet se engjëjt sodisin një përsosmëri më të lartë. Shtuan se këto dhunti do të shpërblenin më shumë se çdo mangësi të vogël në edukimin e saj.

Më pas, të tjera vajza, njëra pas tjetrës, iu drejtuan vetë Korës me atë gjuhë të ulët, të ëmbël e plot dashuri që lind vetëm nga zemra e një gruaje.

Ato e nxitën të mos e humbiste shpresën dhe të mos kishte frikë për fatin që e priste.

Një gjahtar do të ishte shoku i saj, një burrë që dinte të siguronte edhe nevojën më të vogël të saj; dhe pranë do të kishte një luftëtar të aftë ta mbronte nga çdo rrezik.

I premtuan se rruga e saj do të ishte e lehtë dhe barra e saj e vogël.

E këshilluan të mos e mundonte zemrën me mall të kotë për miqtë e rinisë dhe për vendet ku kishin jetuar të parët e saj, duke e siguruar se "Fushat e Bekuara të Gjuetisë të Lenapëve" kishin lugina po aq të bukura, përrenj po aq të kthjellët dhe lule po aq të ëmbla sa edhe "Parajsa e Fytyrëbardhëve."

Ato e këshilluan të kujdesej gjithmonë për shokun e saj dhe të mos harronte kurrë dallimin që Manituja kishte vendosur me aq urtësi mes burrit dhe gruas.

Pastaj, me një shpërthim të fuqishëm të këngës së tyre, të gjitha zërat u bashkuan për të kënduar zemrën e mohikanit.

Ato e shpallën fisnik, trim dhe bujar; gjithçka që duhet të jetë një luftëtar dhe gjithçka që mund të dojë zemra e një vajze.

Duke i mbështjellë mendimet e tyre me figurat më të holla e më të largëta poetike, ato lanë të kuptohej se, gjatë kohës së shkurtër që kishin kaluar me të, kishin zbuluar, me intuitën e pagabueshme të grave, drejtimin e fshehtë të zemrës së tij.

Vajzat delauere nuk kishin gjetur vend në sytë e Unkasit.

Ai i përkiste një race që dikur kishte qenë zotëruese e brigjeve të Liqenit të Kripur dhe dëshirat e zemrës e kishin tërhequr përsëri drejt popullit që jetonte pranë varreve të të parëve të tij.

Pse të mos nxitej një dashuri e tillë?

Çdokush mund ta shihte se Kora kishte gjak më fisnik e më të pastër se pjesa tjetër e popullit të saj. Sjellja e saj kishte dëshmuar se ishte e denjë për rreziqet dhe guximin që kërkonte jeta e pyllit.

Dhe tani, shtuan ato, "I Urti i Tokës" e kishte zhvendosur në një vend ku do të gjente shpirtra të ngjashëm me të dhe ku mund të ishte e lumtur përgjithmonë.

Pastaj kënga mori një kthesë tjetër, si në zë ashtu edhe në temë.

Tani ato folën për virgjëreshën që qante në kasollen pranë.

E krahasuan me flokët e borës: po aq të pastër, po aq të bardhë, po aq të ndritshëm dhe po aq të brishtë, të gatshëm të shkriheshin nën vapën e verës ose të ngrinin nën acarin e dimrit.

Nuk kishin asnjë dyshim se ajo ishte e bukur në sytë e prijësit të ri, fytyra dhe pikëllimi i të cilit ngjanin aq shumë me të sajtë.

Megjithatë, edhe pse nuk e shprehën kurrë hapur një krahasim të tillë, kuptohej se në zemrat e tyre e quanin më pak të përsosur se vajzën për të cilën po vajtonin.

Sërish, nuk ia mohuan asaj asnjë prej hijeshive që me të drejtë i përkisnin.

Kaçurrelat e saj u krahasuan me degëzat e harlisura të hardhisë; sytë e saj me kaltërsinë e kupës së qiellit; dhe madje edhe reja më e bardhë, kur ndizet nga rrezet e diellit, u pranua se ishte më pak tërheqëse sesa freskia dhe bukuria e fytyrës së saj.

Gjatë gjithë këtyre këngëve dhe të tjerave të ngjashme, nuk dëgjohej asgjë tjetër veç murmurimës së melodisë, e cila herë pas here ndërpritej — ose më mirë, bëhej edhe më prekëse e më tronditëse — nga ato shpërthime të fuqishme vajtimi që shërbenin si refreni i saj.

Vetë Delauerët dëgjonin si të magjepsur dhe shprehjet që kalonin në fytyrat e tyre tregonin qartë sa e thellë dhe e sinqertë ishte dhembshuria që ndienin.

Edhe Davidi nuk mundi t'u rezistonte tingujve kaq të ëmbël të atyre zërave dhe, shumë kohë përpara se kënga të merrte fund, vështrimi i tij tregonte se shpirti i ishte dorëzuar plotësisht asaj melankolie.

Syri i Skifterit ishte i vetmi ndër të bardhët që kuptonte fjalët e këngës.

Ai u shkëput për pak çaste nga qëndrimi i tij mendues dhe e ktheu kokën për të dëgjuar më mirë kuptimin e tyre.

Por kur vajzat nisën të flisnin për fatin e ardhshëm të Korës dhe Unkasit në botën e shpirtrave, ai tundi lehtë kokën, si një njeri që e dinte se besimi i tyre i thjeshtë ishte një gabim. Pastaj u mbështet përsëri mbi pushkën e tij dhe qëndroi ashtu deri në përfundim të gjithë atij rituali — nëse mund të quhej ritual një ceremoni ku ndjenjat ishin aq të sinqerta e të thella.

Për fat të mirë të vetëpërmbajtjes së Hejvardit dhe Munros, asnjëri prej tyre nuk e kuptonte domethënien e atyre tingujve të egër e vajtues.

Çingashguku ishte përjashtimi i vetëm mes indianëve.

Vështrimi i tij nuk ndryshoi asnjë çast gjatë gjithë ceremonisë. Asnjë muskul nuk lëvizi në fytyrën e tij të ngrirë, madje as gjatë pjesëve më prekëse apo më të dhimbshme të vajtimit.

Për të ekzistonte vetëm trupi i pajetë i të birit.

Çdo shqisë tjetër, përveç shikimit, dukej sikur ishte mpirë, që sytë e tij të mund të sodisnin edhe për herë të fundit ato tipare që i kishte dashur për aq shumë vite dhe që tani do të fshiheshin përgjithmonë nga vështrimi i tij.

Në këtë çast të ceremonisë mortore, një luftëtar shumë i njohur për trimërinë e tij në beteja, sidomos për veprat e kryera në përleshjen e fundit, një burrë me pamje të rreptë dhe dinjitoze, doli ngadalë nga turma dhe u ndal pranë trupit të pajetë.

— Përse na le, krenaria e Wapanachki-ve? — tha ai, duke iu drejtuar veshëve që nuk dëgjonin më të Unkasit, sikur balta e ftohtë të ruante ende shpirtin e luftëtarit. — Koha jote mbi këtë tokë ishte si ajo e diellit kur zbret drejt pyllit; por lavdia jote ndriçonte më fort se ai në mesditë. Ti u largove, o luftëtar i ri, por njëqind Vajandotë po pastrojnë ferrat e shtegut tënd drejt botës së shpirtrave. Kush të pa në betejë do ta besonte se mund të vdisje? Kush tjetër, përveç teje, i ka treguar ndonjëherë Uttawës rrugën drejt luftës? Këmbët e tua ishin si krahët e shqiponjës; krahu yt më i rëndë se degët e pishës kur bien; dhe zëri yt gjëmonte si Manituja kur flet mes reve.

Pastaj ngriti sytë me trishtim drejt njerëzve përreth dhe shtoi:

— Gjuha e Uttawës është bërë e dobët... dhe zemra e tij është rënduar nga pikëllimi. Krenaria e Wapanachki-ve, përse na le?

Pas tij erdhën të tjerë, sipas radhës.

Pothuajse të gjithë burrat më të shquar dhe më të respektuar të fisit kënduan ose folën për të nderuar shpirtin e prijësit të ndjerë.

Sa herë që njëri mbaronte, mbi të gjithë binte përsëri një heshtje e thellë e plot ndjenjë.

Pastaj u dëgjua një tingull i ulët dhe i rëndë, si shoqërimi i largët i një melodie.

Ai ngrihej aq sa të dëgjohej, por jo aq sa të kuptohej prej nga vinte ose çfarë ishte.

Pas tij erdhi një tingull tjetër, pastaj një tjetër.

Secili ngjitej pak më lart se i mëparshmi, derisa u shndërruan fillimisht në thirrje të gjata e të përsëritura, e më pas në fjalë të qarta.

Buzët e Çingashgukut ishin hapur.

Ishte vajtimi i një babai.

Asnjë sy nuk u kthye drejt tij. Askush nuk tregoi padurim.

Megjithatë, nga mënyra se si turma ngriti kokën për të dëgjuar, kuptohej se çdo njeri përpiqej të kapte çdo tingull me një përqendrim të tillë, sa vetëm Tamenundi kishte mundur ndonjëherë të zgjonte.

Por dëgjuan kot.

Melodia u ngrit vetëm aq sa fjalët të bëheshin të kuptueshme dhe më pas u dobësua përsëri. Zëri filloi të dridhej gjithnjë e më shumë, derisa u tret krejtësisht, sikur një puhizë ere ta kishte marrë me vete.

Buzët e Sagamorit u mbyllën.

Ai mbeti ulur pa lëvizur, me sytë ende të ngulur përpara, si një qenie që dora e Krijuesit e kishte formuar me trupin e njeriut, por pa frymën e jetës.

Delauerët, të cilët nga këto shenja e kuptuan se mendja e mikut të tyre nuk ishte ende e aftë të përballonte një përpjekje kaq të madhe force shpirtërore, e zbutën vëmendjen e tyre dhe, me atë delikatesë të lindur që i karakterizonte, i kthyen mendimet drejt ceremonisë mortore të vajzës së huaj. Njëri nga pleqtë e fisit u dha një shenjë grave që ishin mbledhur pranë vendit ku prehej trupi i Korës.

Menjëherë, vajzat iu bindën urdhrit. Ato ngritën vigun mbi supe dhe nisën të ecnin me hapa të ngadaltë e të rregullt, ndërsa këndonin një tjetër këngë vajtimi në nder të së ndjerës.

Gamuti, i cili i kishte ndjekur me vëmendje këto rite që atij i dukeshin kaq pagane, u përkul pranë Munros dhe i pëshpëriti në vesh:

— Po e çojnë trupin e vajzës sate. A nuk duhet t'i ndjekim, që ta shohim të varroset sipas riteve të krishtera?

Munro u drodh, sikur në veshët e tij të kishte ushtuar trumbeta e Gjykimit të Fundit.

Ai hodhi një vështrim të shpejtë e të trazuar rreth vetes, pastaj u ngrit dhe ndoqi heshtur procesionin e thjeshtë, me qëndrimin krenar të një ushtari, por duke mbajtur mbi supe gjithë peshën e dhimbjes së një babai.

Miqtë e tij e rrethuan.

Pikëllimi që ndienin ishte aq i madh, sa fjala dhembshuri nuk mjaftonte për ta përshkruar.

Madje edhe oficeri i ri francez iu bashkua kortezhit, me fytyrën e një njeriu që ishte prekur sinqerisht nga fundi i hershëm dhe tragjik i një vajze kaq të bukur.

Por sapo edhe gruaja më e fundit dhe më e thjeshtë e fisit u bashkua në atë varg të çuditshëm, të egër e megjithatë të rregullt, burrat e Lenapëve e ngushtuan përsëri rrethin dhe u vendosën sërish rreth trupit të Unkasit, po aq të heshtur, po aq të rëndë dhe po aq të palëvizshëm sa më parë.

Vendi i zgjedhur për varrin e Korës ishte një kodrinë e vogël, ku një tufë pishash të reja e të gjelbra ishte rritur natyrshëm, duke krijuar një hije të qetë e të përshtatshme mbi atë vend prehjeje.

Kur mbërritën atje, vajzat e ulën me kujdes vigun dhe mbetën për disa minuta në pritje.

Me durimin e tyre karakteristik dhe me atë drojë të lindur që i dallonte, ato prisnin ndonjë shenjë se ata që ishin goditur më rëndë nga kjo humbje ishin të kënaqur me atë që kishin bërë.

Më në fund, Syri i Skifterit, i vetmi që njihte zakonet e tyre, u tha në gjuhën e Delauerëve:

— Bijat e mia kanë vepruar mirë. Fytyrëbardhët i falënderojnë.

Të kënaqura nga kjo miratim, vajzat vazhduan ceremoninë.

Ato vendosën trupin e Korës në një arkivol të punuar me zgjuarsi dhe hijeshi nga lëvorja e thuprës, pastaj e ulën ngadalë në banesën e saj të fundit, të errët e të përjetshme.

Edhe mbulimi i varrit u bë me të njëjtën thjeshtësi dhe heshtje.

Toka u hodh me kujdes mbi trup, ndërsa gjurmët e dheut të freskët u fshehën me gjethe dhe me elemente të tjera natyrore, sipas zakonit të fisit.

Kur këto gra zemërmira përfunduan detyrën e tyre të trishtë, ato ndaluan dhe mbetën në mëdyshje, sikur të mos dinin nëse duhej të bënin ende diçka tjetër.

Në atë çast Syri i Skifterit u foli përsëri:

— Vajzat e mia kanë bërë mjaft. Shpirti i një fytyrëbardhi nuk ka nevojë për ushqim apo veshje në botën tjetër, sepse dhuratat që i nevojiten janë sipas parajsës së popullit të tij.

Pastaj hodhi sytë nga Davidi, i cili po hapte librin e tij dhe dukej qartë se përgatitej të këndonte një himn të shenjtë.

— E shoh se dikush që i njeh më mirë zakonet e të krishterëve do të flasë tani.

Gratë u tërhoqën me përulësi në një anë.

Nga ato që deri atëherë kishin qenë pjesëmarrëset kryesore të ceremonisë, u kthyen në dëgjueset më të qeta e më të vëmendshme të asaj që do të pasonte.

Ndërsa Davidi derdhte ndjenjat e tij të devotshme përmes këngës dhe lutjes, asnjë shenjë habie dhe asnjë grimë padurimi nuk u pa në fytyrat e tyre.

Ato dëgjonin sikur t'i kuptonin ato fjalë të panjohura dhe dukej sikur ndienin thellë përzierjen e trishtimit, shpresës dhe dorëzimit para vullnetit të Zotit që ato përpiqeshin të përcillnin.

I prekur thellë nga skena që sapo kishte parë dhe, ndoshta, i udhëhequr edhe nga ndjenjat e tij të fshehta, mjeshtri i këngës e tejkaloi veten atë ditë.

Zëri i tij i plotë dhe i pasur nuk humbi asgjë kur u krahasua me ëmbëlsinë e zërave të vajzave delauere. Madje, kënga e tij, e interpretuar me një mjeshtëri më të përmbajtur, kishte një fuqi shtesë për ata që e kuptonin, sepse fjalët e saj bartnin një kuptim të qartë.

Ai e përfundoi himnin ashtu siç e kishte nisur: mes një heshtjeje solemne dhe të shenjtë.

Por sapo nota e fundit u tret në ajër, vështrimet e fshehta e të druajtura dhe lëvizja e lehtë, por e përgjithshme, e turmës treguan se të gjithë prisnin diçka nga babai i së ndjerës.

Munro e kuptoi se kishte ardhur çasti kur duhej të bënte ndoshta përpjekjen më të madhe që mund të kërkohet nga zemra e njeriut.

Ai zbuloi flokët e tij të thinjur dhe hodhi një vështrim të qetë e të vendosur mbi turmën e heshtur që e rrethonte.

Pastaj i bëri shenjë Syrit të Skifterit të dëgjonte dhe tha:

— Thuaju këtyre grave të mira e zemërbutë se një plak me zemër të copëtuar u shpreh mirënjohjen më të thellë. Thuaju se Qenia e Lartë, të cilën ne të gjithë e adhurojmë, ndonëse me emra të ndryshëm, nuk do ta harrojë kurrë mëshirën e tyre. Dhe thuaju se nuk është larg dita kur të gjithë do të mblidhemi përpara fronit të Tij, pa dallim gjinie, rangu apo ngjyre.

Syri i Skifterit e dëgjoi deri në fund zërin që dridhej nga dhimbja dhe, kur plaku mbaroi, tundi ngadalë kokën, si një njeri që dyshonte se fjalët do të kuptoheshin ashtu siç ishin thënë.

— T'ua përcjell këto fjalë, — tha ai, — do të ishte njësoj sikur t'u thosha se bora nuk bie në dimër ose se dielli digjet më fort kur pemët kanë humbur gjethet.

Pastaj u kthye nga gratë dhe ua përcolli falënderimin e Munros në një mënyrë që mendoi se ishte më e përshtatshme për mënyrën e tyre të të kuptuarit.

Koka e Munros ishte përkulur sërish mbi gjoks dhe ai po fundosej edhe një herë në pikëllimin e tij të heshtur, kur oficeri i ri francez iu afrua me kujdes dhe e preku lehtë në bërryl.

Pasi tërhoqi vëmendjen e plakut të dërrmuar, ai tregoi me dorë një grup të rinjsh indianë që po afroheshin duke mbajtur një vig të lehtë, të mbuluar me kujdes. Pastaj ngriti dorën drejt diellit.

— Ju kuptoj, zotëri, — u përgjigj Munro me një zë që përpiqej më kot të ruante vendosmërinë. — Ju kuptoj. Ky është vullneti i Qiellit dhe unë i nënshtrohem.

Ai heshti një çast, pastaj pëshpëriti me dhembje:

— Kora... bija ime! Sikur lutjet e një babai me zemër të thyer të mund të të ndihmonin tani, sa e bekuar do të ishe!

Pastaj u kthye nga shokët e tij.

Megjithëse fytyra e zbehtë i dridhej nga dhimbja që nuk mund ta fshihte dot, ai tha me një dinjitet ushtarak:

— Ejani, zotërinj. Detyra jonë këtu ka përfunduar. Le të nisemi.

Hejvardi iu bind me dëshirë këtij urdhri, sepse çdo çast që kalonte në atë vend ndiente se po humbiste kontrollin mbi veten.

Megjithatë, përpara se të hipte në kalë, ai gjeti kohë t'ia shtrëngonte dorën Syrit të Skifterit dhe t'i kujtonte marrëveshjen që kishin bërë për t'u takuar përsëri brenda vijave të ushtrisë britanike.

Pastaj u hodh në shalë dhe e drejtoi kalin pranë vigut prej nga dëgjoheshin vetëm ngashërimet e mbytura të Alisës.

Kështu, me kokën e Munros të përkulur edhe një herë mbi gjoks, me Hejvardin dhe Davidin që e ndiqnin në heshtje të pikëlluar dhe të shoqëruar nga ndihmësi i Montkalmit me rojen e tij, të gjithë të bardhët — me përjashtim të Syrit të Skifterit — u larguan nga sytë e Delauerëve dhe shumë shpejt u përpinë nga pyjet e pafund të atij vendi.

Por lidhja që ishte krijuar mes këtyre banorëve të thjeshtë të pyllit dhe të huajve, përmes fatkeqësisë që kishin ndarë së bashku, nuk u këput aq lehtë.

Kaluan vite të tëra përpara se rrëfimi për vajzën e bardhë dhe luftëtarin e ri mohikan të pushonte së shoqëruari netët e gjata pranë zjarrit dhe marshimet e lodhshme të fisit, ose së ndezuri në zemrat e të rinjve trima dëshirën për hakmarrje.

As personazhet e tjerë të kësaj historie nuk u harruan.

Përmes Syrit të Skifterit, i cili edhe për shumë vite mbeti ura lidhëse mes tyre dhe botës së qytetëruar, Delauerët mësuan se "Kokëthinji" ishte bashkuar shpejt me të parët e tij, i mposhtur — siç besohej gabimisht — nga fatkeqësitë e tij ushtarake.

Ata mësuan gjithashtu se "Dora e Hapur" e kishte çuar vajzën e tij të mbetur gjallë larg, thellë në vendbanimet e fytyrëbardhëve, ku lotët e saj më në fund ishin tharë dhe ishin zëvendësuar nga buzëqeshja e ndritur që i shkonte aq shumë natyrës së saj gazmore.

Por këto janë ngjarje që i përkasin një kohe më të vonshme se ajo që rrëfen historia jonë.

I mbetur vetëm nga të gjithë njerëzit e racës së tij, Syri i Skifterit u kthye aty ku zemra e tij e thërriste me një forcë që asnjë lidhje gjaku nuk mund ta kishte bërë më të madhe.

Ai arriti pikërisht në kohë për t'i hedhur Unkasit një vështrim të fundit, ndërsa Delauerët po e mbështillnin trupin e tij me petkat e fundit prej lëkure.

Ata ndaluan për t'i lënë gjahtarit atë çast lamtumire.

Kur ai e largoi më në fund shikimin, trupi u mbështoll plotësisht dhe nuk do të hapej më kurrë.

Pastaj u formua një procesion tjetër dhe i gjithë fisi u mblodh rreth varrit të përkohshëm të prijësit.

I përkohshëm, sepse sipas zakonit të tyre, një ditë eshtrat e tij duhej të preheshin pranë të parëve të vet.

Lëvizja e fisit ishte po aq e njëkohshme sa edhe dhimbja e tij.

I njëjti pikëllim i heshtur, e njëjta qetësi solemne dhe i njëjti respekt ndaj vajtimtarit kryesor mbizotëronin edhe rreth këtij varri.

Trupi u vendos në prehje me fytyrën nga lindja e diellit.

Pranë tij u lanë armët e luftës dhe veglat e gjuetisë, që të ishin gati për udhëtimin e fundit.

Në mbështjellësin që e mbronte nga dheu u la një hapje e vogël, që shpirti të mund të komunikonte me trupin e vet sa herë të ishte e nevojshme.

Më pas gjithçka u mbulua me aq zgjuarsi, sa as bishat grabitqare nuk mund ta zbulonin vendin e prehjes.

Kur përfunduan të gjitha ritet që kërkonin duart e njerëzve, ceremonia kaloi në pjesën e saj shpirtërore.

Edhe një herë të gjithë sytë u drejtuan nga Çingashguku.

Ai ende nuk kishte folur.

Nga një prijës kaq i madh pritej një fjalë ngushëllimi ose urtësie, e denjë për një çast kaq të rëndë.

I vetëdijshëm për pritjen e popullit të tij, luftëtari i fortë dhe i përmbajtur ngriti fytyrën, të cilën deri atëherë e kishte mbuluar me petkun e tij, dhe hodhi një vështrim të qetë mbi të pranishmit.

Pastaj buzët e tij të shtrënguara u hapën.

Për herë të parë gjatë gjithë ceremonive të gjata mortore, zëri i Çingashgukut u dëgjua qartë. — Përse vajtojnë vëllezërit e mi? — tha ai, duke vështruar rreth e rrotull luftëtarët e zymtë që e rrethonin. — Përse qajnë bijat e mia? Sepse një luftëtar i ri ka shkuar në Fushat e Bekuara të Gjuetisë? Sepse një prijës e mbushi jetën e tij me nder? Ai ishte i mirë. Ishte bir i bindur. Ishte trim. Kush mund ta mohojë këtë? Manituja kishte nevojë për një luftëtar të tillë dhe e thirri pranë vetes. Sa për mua, babanë dhe atin e Unkasit, unë jam si një pishë e zhveshur nga lëvorja në një lëndinë të hapur nga fytyrëbardhët. Fisi im është zhdukur nga brigjet e Liqenit të Kripur dhe nga kodrat e Delauerëve. Por kush mund të thotë se Gjarpri i fisit të tij e ka harruar urtësinë? Unë jam vetëm...

— Jo! Jo! — thirri Syri i Skifterit, i cili deri atëherë kishte soditur tiparet e ngrira të mikut të tij me gjithë vetëpërmbajtjen që mund të mblidhte, por filozofia e tij nuk mundi të qëndronte më. — Jo, Sagamor, nuk je vetëm. Dhuntitë që na ka dhënë ngjyra e lëkurës sonë mund të jenë të ndryshme, por Zoti na ka vendosur të ecim në të njëjtën rrugë. Unë nuk kam të afërm dhe mund të them, ashtu si ti, se nuk kam më popull timin. Ai ishte biri yt dhe nga natyra ishte një indian; ndoshta gjaku yt ishte më afër tij. Por nëse ndonjëherë e harroj atë djalosh që ka luftuar kaq shpesh pranë meje në luftë dhe ka fjetur pranë meje në paqe, atëherë Ai që na krijoi të gjithëve, çfarëdo ngjyre apo dhuntie të kemi, le të më harrojë edhe mua! Djali është larguar prej nesh vetëm për një kohë. Por, Sagamor... ti nuk je vetëm.

Çingashguku kapi dorën që Syri i Skifterit kishte shtrirë mbi dheun e freskët të varrit, i shtyrë nga ngrohtësia e zemrës.

Dhe kështu, në atë gjest miqësie të heshtur, dy burrat e fortë e të patrembur të pyjeve ulën kokat pranë njëri-tjetrit, ndërsa lot të nxehtë u ranë te këmbët, duke ujitur varrin e Unkasit si pika shiu.

Mes heshtjes së shenjtë që pasoi këtë shpërthim ndjenjash, aq prekës sepse vinte nga dy luftëtarët më të famshëm të atyre viseve, Tamenundi ngriti zërin për të shpërndarë turmën.

— Mjafton, — tha ai. — Shkoni, bij të Lenapëve. Zemërimi i Manitusë ende nuk është shuar. Përse duhet të qëndrojë më Tamenundi? Fytyrëbardhët janë bërë zotër të tokës dhe koha e njerëzve të kuq nuk ka ardhur ende përsëri. Dita ime ka qenë tepër e gjatë. Këtë mëngjes pashë bijtë e Unamisit të lumtur e të fuqishëm; e megjithatë, para se të bjerë nata, jetova aq sa të shoh luftëtarin e fundit të racës së urtë të Mohikanëve.

FUND

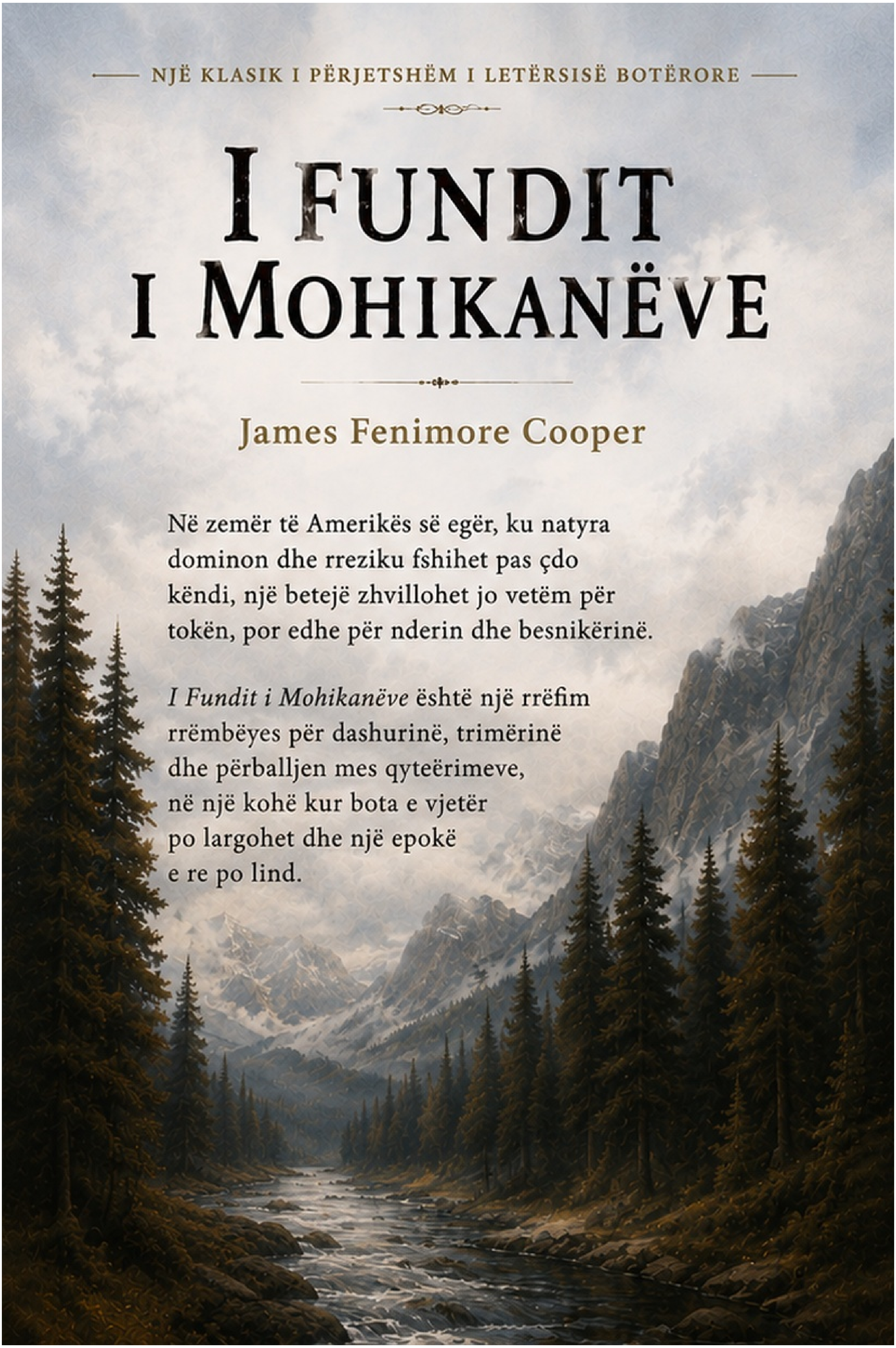

NJË KLASIK I PËRJETSHËM I LETËRSISË BOTËRORE

I FUNDIT I MOHIKANËVE

James Fenimore Cooper

Në zemër të Amerikës së egër, ku natyra dominon dhe rreziku fshihet pas çdo këndi, një betejë zhvillohet jo vetëm për tokën, por edhe për nderin dhe besnikërinë.

I Fundit i Mohikanëve është një rrëfim rrëmbëyes për dashurinë, trimërinë dhe përballjen mes qyteërimeve, në një kohë kur bota e vjetër po largohet dhe një epokë e re po lind.